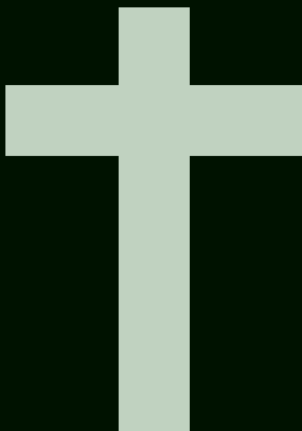

Ἡωα' Νϑο' Μοηκαν μο
Μοηφem

New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

Nwa' Nyo' Monkan mo Monfɛm New Testament in Noone (CM:nhu:Noone)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Noone

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Noone

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
5b12a3f8-7a2a-5b6f-b1da-1bf94b13fc2e

Contents

Matio	1
Maaku	65
Luka	104
Jon	170
Nwa' Lemme	218
Lum	277
1Kol en	307
2Kol en	335
Galeshia	353
Efesus	363
Filipi	374
Kolose	381
1 Tesalonika	388
2 Tesalonika	394
1 Timatio	398
2 Timatio	406
Taytus	412
Filemun	416
Ibulu	418
Jem	441
1 Bitu	449
2 Bitu	457
1 Jon	462
2 Jon	469
3 Jon	471
Jut	473
Mwem mvu Jisos to dunce	476

Saaka wvù Jee wvu ekumε Jisos no

Matio to Saᶯεε

Fiεε fi nu ê N'wa' Mat wvun e

Saaka wvù jee wvù nu ê N'wa' Mat wvun e, jemyi le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε. Saaka wvù jee wvun nu fô bonyii bocii le yî ekolε ke nshε le. N'wa' wvun duᶯci le è nu Jisos Wee N'yεεyi wvu leᶯ wvù kee keelooce enele fiεε fi bonci bo Nyo' le jemyi. N'yεεyi wvu Jisos tfuu ê ᶯwa' wvun e nu ε bó ε baance bikuu bitin. (1) No Jisos to benεε shii yî kum e no yεεyi ekumε bonyii bò bvunfon bvu fowe nu bvubole. (2) No Jisos to nyaε ntefe ê boom bew bo ᶯgoo le bo yuufe ncow bofεε ekumε lemme di wvù to tumεε bó yî dvù le. (3) Bonᶯan bò Jisos to maε ekumε bvunfon bvu fowe. (4) N'yεεyi ekumε fiεε fi è nu wee ᶯgoo Jisos. (5) N'yεεyi ekumε no woᶯ wvun nu ke eka bò no bvunfon bvu Nyo' le nu ke eto.

Bikuu bi mwεem e ê N'wa' wvun e

1:1-2:23 Kfuu di bo Jisos Klistu le bò no bó to bokεε wvù

3:1-12 Lemme di Jon Nleseεjoo le

3:13-4:11 No bó to leseε Jisos ê joo bò no Satan to momεε wvù

4:12-18:35 Lemme di Jisos to ghane gee Galilee

19:1-20:34 ε Jisos ne Galilee, ᶯen Jerusalem

21:1-27:66 Kemaa ke Jisos e ke fokemεse Jerusalem bò mbew jó le

28:1-20 No Tata Jisos to buyεε yî kpwe le, duᶯce ekolε kew ê bonyii bew

Kfuu di bo Jisos Klistu le

(Luk 3:23-38)

¹ Eyan nu εdiee ε bo'icee kfuu di bo Jisos Klistu le. Jisos Klistu to nu waa Nfon Dawe wvù to nu waa Abla'am.

² Abla'am to nu icee Aysik, ε Aysik nu icee Yakow, ε Yakow nu icee Judas bò boom bo ice le,

³ ε Judas nu icee Beles bò Sela bò bwee bó to nu Tama. ε Beles nu icee Eslon, ε Eslon nu icee Lam.

⁴ ε Lam nu icee Aminada, ε Aminada nu icee Na'shon, ε Na'shon nu icee Salmon.

⁵ ε Salmon nu icee Boas wvù bwee to nu La'ab. ε Boas nu icee Obεd wvù bwee to nu Lut. ε Obεd nu icee Jεεse.

⁶ ε Jεεse nu icee Nfon Dawe.

ε Nfon Dawe nu icee Saamun wvù bwee to nu kpwεε Uliaa.

⁷ ε Saamun nu icee Lε'ubwam, ε Lε'ubwam nu icee Abija, ε Abija nu icee Asa.

⁸ ε Asa nu icee Jε'ushεfat, ε Jε'ushεfat nu icee Jolam, ε Jolam nu icee Usaya.

⁹ ε Usaya nu icee Jotam, ε Jotam nu icee A'as, ε A'as nu icee Esikaya,

¹⁰ ε Esikaya nu icee Manase, ε Manase nu icee Amos, * ε Amo nu icee Josaya.

11 E Josaya nu icee Jekonaya bô boom bo bwee bó le. Bó to boke bó ε è to nu kefew kè bonyii bo Babilon to kooyεε bonyii bo Israel gen dvú won wvubo wvù Babilon e.

12 Ejim jodvu, no bó to kooyεε bonyii bo Israel gen dvú Babilon, ε Jekonaya no nu icee Shiltia, ε Shiltia nu icee Selubabel,

13 ε Selubabel nu icee Abiud, ε Abiud nu icee Eliakim, ε Eliakim nu icee Aso,

14 ε Aso nu icee Sadok, ε Sadok nu icee Akim, ε Akim nu icee Eliyu,

15 ε Eliyu nu icee Eliesa, ε Eliesa nu icee Matan, ε Matan nu icee Yakow.

16 E Yakow nu icee Yosεw wvù dwee Maalia, ε Maalia nu wvù to bokεε Jisos wvù bó tenje le Klistu.

17 Nonεn bo'icee kfuu di bo Jisos e ban ε mum ε no nu yuufe ncow bonεw keekεw yí Abla'am e eto ebuy yí Nfon Dawe le, bvuu nu yuufe ncow bonεw keekεw yí Nfon Dawe le eto ebuy seke bó to kooyεε bonyii bo Israel gen dvú Babilon. E keekεw seke bó to kooyεε bonyii bo Israel eto ebuy seke bó to bokεε Klistu nu ten ε bo'icee kfuu dibole nu yuufe ncow bonεw.

*Ekumε no boo di Jisos e to lenεε
(Luk 2:1-7)*

18 Boo di Jisos Klistu le to len ε je yin e. Bwee wvù Maalia to nu ε bó ε seyse wase le wvù nu ke enu kpwεε Yosεw. E bó se keeke etaashε hvujen, nu ε fí to nε buy le wvù nu wase bó fue ε mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le.

19 No fí kooyεε nonεn, ε Yosεw wvù dweese, no è to nu wee wvu teyey yaa koonjke keeshoose wvù ke, mum yen le wen nu egawsen bó wvù ε è nu ejim ejim.

20 No wvù to bεε kpwaake keege nonεn, ε fí kooy le nceendaa Tata to nu ε nε to fô wvù le ε efile le seke wvù to leete gay ε wvù le, “Yosεw, waa Nfon Dawe, fo wo efan keejo Maalia bwee yew wo le ke, njefo fue din di wvù nu bó dí nu ε wvù keɲke è mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le.

21 Wvù nu ke eboo wan diemsen é wo ecu diee diew le Jisos, † njefo wvù nu ke eboyse bonyii bew can bibefε bibole.”

22 Mwεem mvun mvunciim to kooyi keege é fí eto ekocen no Tata to jemyεε wase diuw wee we ntum e le,

23 “Ben eyeke eyuw, wan wvu tfu mvu nu ke eleem bó fue, eboo wan diemsen é bó etenje wvù le Emanwel.” Diee din nu le, “Nyo' nu beene ε bó.”

24 No efile kie lameε Yosεw nonεn, ε wvù ke kamse mum ge ke no nceendaa Tata gayεε è wvù. Wvù to nu ε jo Maalia bwee yew we le,

25 geenε ε bó wvù fanje yaa ecee diεwe no wee bó kpwεse ké no cee ke. E bó wvù ke ce nonεn gen buy no Maalia to ghanεε eboo. E Yosεw mum cu diee di wan e le Jisos.

2

E bogoyfee gen keebun Jisos

1 Bó to boke Jisos ntεw wvù Betele'em wvu è keba ke won e kè Judea le. E è to nu kefew jedvu le ε 'Elod nu Nfon wvu Judea jodvu. E fí kooy le bogoyfee bomew to nu ε nε won wvumew e è keba kè diuw sane le, to Jelusalεm no biwci le,

2 “Nfon Bojuu wvù bó boke wε nu fεε? Bese biwci nεn njefo bese nu ε yεn jon ye le ê keba kè diuu sane le, ε mum ε no too keebun wvù.”

3 Ε Nfon 'Elod dioo yuw saaka wvun ε wvù shiw fitele fiew, shiw noo fi bonyii bo Jelusalem e bocii.

4 Ε wvù tooy bocee ncese bo baay baay bocii bô bonyii bocii bô duñci bonci bo Nyo' le ê bonyii, ε bó tase. Ε wvù bife ê bó le laa fò bó to nu keeke eboo Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu fεε le?

5 Ε bó tfuse le, “Bó to nu keeke eboo ntεw wvù Betelε'em wvu ê keba kè Judea le. Fifi nu no wee ntum Nyo' to sanεε le,

6 ‘Wo wvù Betelε'em wvu wonj wvù Juda le, fo wo ekpwaakè le wo nu fintεw fi caan baay wonj wvù Juda le kε.

Ε keè le wee nu ke ebuy ntεw wvun e wvù nu ke esaake bonyii bem bo Israel.’ ”

7 Ε Nfon 'Elod mum tooy ten bogoyfee ba ejim ejim biwce yuw ê bó ntay kefew kè jon yidvu to buyεε.

8 No wvù yuw mum tum bó Betelε'em gay le, “Ben egeen ebosen egom wan wvudvu ntay. Ben dioo ε gom ε yεn, kase to see ê me, wvu le ε nulo é me ten enge embun wvù.”

9 Ε bonyii bodvu yuw no Nfon gay nonεn, mum buy no gene ηgen wvubo. Ε bó dioo gene, ε fi kooy le jon yi bó to yεnεε ê keba kè diuu sane le ye to nu ε no lene gene ê bó fwe duñci bó je. Ε yi ke gen nεn buy fò wan wvudvu to nu, mum leem fò.

10 No bó yεnεε jon yidvu le nonεn, ε njon yuwyε bó baay, ε ye no jee bó.

11 Ε bó ke gen ley yew yi wan to nu dvù le, yεn wan bó bwee wvù Maalia le, mum gbwe ê wan ejise bun wvù. No bó bun mum yene bikele bibole bvuse mwεεm mvubole mvu kembunfon e, nya ê wvù. Ε mwεεm mvun to nu ketwaa ke bigew e kè yeεle, bó kfuu jiin dimew, noo kfuu nfiey mvu. *

12 Ε Nyo' ke ciise lo ê bó ε efile le le bó eyene fo bó ebvuu etu jim le bó eyen Nfon 'Elod e kε. Ε bó ke mum tu wase jim wonj wvubole ê je mi le jεεy.

Ε Yosew jo wan ε bó bó sam gen Ijiw

13 No bogoyfee ba nεn'yεε wase gen, ε fi kooy le nceendaa Tata to nu ε nε to fò Yosew e ê efile le gay ê wvù le, “Ja we ejo wan bó bwee é ben ε bó efεε egeen wonj wvù Ijiw e, enù jó egeen ebuy kefew kè me nu ηke enjay le ben ekase le. Me ηgayte nεn njefo Nfon 'Elod nu egomte wan wvudvu keeyu.”

14 Ε Yosew mum ja we, jo wan bó bwee entanj nε gen Ijiw,

15 mum no nu jó gen buy kefew kè Nfon 'Elod to laε le. Fí to kooy nonεn keege é fi eto ekocεn no Nyo' to jemyεε diuw wee ntum we le le, “Me nteje waa wεm wvù ε buy ε è nu wonj wvù Ijiw e.”

Ε Nfon 'Elod yuwyε boom Betelε'em

16 Ε 'Elod ke dioo yen le bogoyfee ba nu ε leε wen, ε fi ffuw wvù baay. Ε wvù mum tum bonyii le bó egeen Betelε'em noo biba bi mbew jó le bicii, eyuwyε boom bolemse bó nu ε kεw bilum bifεε ε tu jim. Wvù to nya bilum bin bii no wvù to biwceε ê bogoyfee ba yuw ntay kefew kè bó to yεnεε jon ye le.

17 Ε bó gen yuwyε boom ba nonεn, ε fi mum kocεn no wee ntum Nyo' wvù Yelimia to jemyεε wase le,

18 “Bó nu ε yuw etale ntεw wvù Lama le,

ε wee fuunke kpwe, beele ffule.
 Ε è nu Lashel ε wvú beele boom bew.
 Ε bó cimse wvú cimse nkuan,
 njefo ke boom bew beε ke.”

Ε bo Yosεw ne Ijiw kase tu jim

¹⁹ Ε Nfon 'Elod ke dioo la, ε fi kooy le nceendaa Tata to nu ε buyнен fô Yosεw e ε εfile le won wvú Ijiw e, gay ε wvú le,

²⁰ “Ja we ejo wan bô bwee é ben ε bó ekase etu jim won wvú Israel e, njefo bó ba bô se gomte keeyu wan wvun nu ε kpweken wase.”

²¹ Nonen ε Yosεw mum ja we jo wan bô bwee ε bó bó no tuu jim won wvú Israel e.

²² Geenεn, ε wvú ke dioo to, yuw le waa Nfon 'Elod wvú Akilius nu ε die kentaw ke ice le Judea ε no saake, ε wvú mum fan keegen jó. Ε bó bvuu lew ε wvú é εfile le le fo wvú egen jó ke. Ε wvú mum beε gen wase ε è nu é keba ke won e kè Galilee le,

²³ gen no cee nte wvú bó teje le Nasalet e. Fí to kooy nonen keekocen no wee ntum Nyo' to jemyεε wase le, “Bó nu ke eteje wvú le Wee wvu Nasalet.”

3

Nyεεyi Jon Nlesejoo

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Ε to nu kefew kekie le, ε Jon Nlesejoo ne buy gen nkpwaaante é keba ke won e kè Judea le no fewci é bonyii le,

² “Ben ekumen mvuntelem mvunen, njefo bvunfon bvú fowe nu wase nceence.”

³ Jon wvun nu wvú wee ntum Nyo' wvú Yesaya to jemyεε ekume wvú seke wvú to gayεε le,

“Diεw wee fuunke nkpwaaante le,

‘Bó eseyse je Tata,

enele é yí enú teyete.’ ”

⁴ Jon to jiise ndvú ε bó kene bó yvúw nyam mi yi bó teje le kamel, seenke kecaw cin ε bó kene bó jew nyam, ε mwεεm mwew mvudien nu cúma bô ndon.

⁵ No wvú to fewci nonen, ε bonyii mum no buyte Jelusalem bó bontεw bocii bo Judea jodvu le noo biba bi mbew Joo Joodan e bicii, gene fô wvú le.

⁶ No bó gene nonen no seje bibefe bibole, ε wvú mum leese bó é joo é Joo Joodan e.

⁷ Geenεn, ε wvú ke dioo yen ε Bofalasii bó Bosadusii bomew nteen too le wvú elese bó é joo, ε wvú gay é bó le, “Eηgokε ke yó le, è tefe yεε ben le ben elewtε shém Nyo' yí ffuuke yí wvú nu ke edujεε é ben, ε se no too nen?”

⁸ Ben egeε mwεεm mvú dunji le ben nu ε kumen wase mvuntelem mvunen.

⁹ Fo ben emum eduú ke lo é bikuu binen le Abla'am nu icee wene ke. Ε me ensee é ben le è nulo é Nyo' ebanke εta εyan é yó etu boom bo Abla'am e.

¹⁰ Ben ekeè le bó nu ε gεε wase teme é binyi bi bite le. Kete kecii kè baa yumte mvuntam mvú jee, nu ε bó nu egbwo naa eley yí gεη e, eton lo.

11 Me nleese ben ê joo njefo ben nu ε kumen wase mvuntelem mvunen. Geenen ε wee wvú too ê me ejim nu ε wvú kuuke fele me. Ε bolaba bew nu ε me mbaa ncm ηkpwenten keentuu ke. Wvú nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le noo ηguy e.

12 Wvú keηke fieε fiew ebo fi wvú nu efεeten εgin dvú, eyese fò wvú fεetene, ebaance εgin egεε ê ηjaw e, emum ekuu nyiim eton ê ηguy wvú fieε se njime le.”

*Ε Jon lese Jisos ê joo
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

13 No Jon to leese bonyii ê joo nonen, ε Jisos ke mum ne ê keba ke wonj e kè Galilee le γεν fò Joo Joodan e le Jon elese ten wen ê joo.

14 Geenen ε Jon no tune gayte le, “Ε nu wo wvú be keηke keelese me ê joo, wo ε kaa ε no too fò me le neε le?”

15 Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Cine é fi enù nonen keseen. Ε nu ê yin je le yi bee wo nu ege fieε ficii fi Nyo' gomte.” Nonen ε Jon mum bee,

16 lese Jisos ê joo. Ke no Jisos to buyte ê joo nonen, ε fi kooy le εbulε to nu ε yene, ε wvú yan Keyoy ke Nyo' le no kí shiile too nu diεwe ebembε le, to mum beεm yi ye le.

17 Ε fi kooy le diεw to nu ε jeme fowe le, “Wvun nu Waa wεm. Wvú nu fitele fiem. Me n'yuuke njon bô wvú baay.”

4

*Ε dεwle no momte Jisos
(Mak 1:12, 13; Luk 4:1-13)*

1 Ε Keyoy ke Yuule mum ne jo Jisos γεν bô wvú ηkpwaante le dεwle emom wvú.

2 Ε wvú γεν no nu jó shee too cee, yaa diee fieε yi εdiuw e mbaanyε. Ejim jodvu ε jenj no yuu wvú.

3 Ε wvú wvuwe wvú ké no momte bonyii mum to gay ê wvú le, “Ε wo fen nu Waa Nyo', é wo gay ε eta εyan tu bontuw bo bvulem e.”

4 Ε Jisos tfuse le, “Fí nu ε bó ε san le,

‘Ke wee cee ke nje bvulem maan ke.
Wee cee ten nje diεw yicii yi buyte diuw Nyo' le.’ ”

5 Nonen ε dεwle mum jo wvú γεν dvú ê kelaante kè yuule le, leke fò kegoy ke yew ncese le,

6 gay ê wvú le, “Ε wo fen nu Waa Nyo', é wo sele ekuse, njefo fi nu ε bó ε san le,

‘Nyo' nu ke egay é bonceendaa bew ecεycεy wo.’

Ε fi bvuu nu ε bó ε san le,

‘Bó nu ke eka wo

fo wo ekfun ekale yi te le.’ ”

7 Ε Jisos tfuse ê wvú le “Bó nu ε san ten le,

‘Fo wo emomtè Tata wvú Nyo' wo ke.’ ”

8 Ε dεwle bvuu jo Jisos fò, γεν wase dvú yi εkolε ke kum mvu le ε wvú defe ewe ntay, mum dunje bitum bi yi εkolε ke nshε le bicii bô bvukukε bvú nu bí le ê wvú.

⁹ No wvú dun̄ci non̄en mum gay le, “Me nu enya mwεem mvun mvunciim ê wo, é wo fεn ε gbwe ê me ejise ε wvum me.”

¹⁰ E Jisos gay ê wvú le, “Gen̄e eke Satan! Bó nu ε san̄ le, ‘E wvumtè Tata wvù Nyo’ wo, lemte ke ε è nu wvú le maan̄.’”

¹¹ Non̄en ε dεwle mum cin̄e Jisos e, gen̄. E fi kooy le boncendaa bo Nyo’ le to nu ε n̄e to no taale fô wvú le.

*E Jisos kεw lemme diew Galilee
(Mak 1:14, 15; Luk 4:14, 15)*

¹² E Jisos ke n̄e yuw le bó nu ε koo Jon Nleseejoo ε fen yew ncaw e, ε wvú mum n̄e kase tu jim keba kè Galilee le.

¹³ E wvú gen̄ buy Nasalet, n̄e jó gen̄ no cee ê kelaante kè Kafana’um e. Kelaante kin nu mbew Mamase yì Galilee le noo mbew biba bi bonyii bo Seb̄bulun bô bo Naftali le.

¹⁴ Fifin to kooy n̄en keekoc̄en no wee ntum Nyo’ wvù Yesaya to jemyεε wase le,

¹⁵ “Keba kè Seb̄bulun bô kè Naftali b̄i nu mbew mamase le Joo Joodan kewvu keki, nsh̄e yì Galilee jo bonyii bô yaa nu ke Bojuu,

¹⁶ bonyii bô se shee cee ejiw̄e le, nu ε ȳen wase n’yuw wvu baay e. Diiu nu ε san wase

fô bonyii ban bô se shee cee gbwen ejiw̄e ke kpwe le.”

¹⁷ E kεw kefew kekiε le, ε Jisos mum kεw n̄o fewci ê bonyii gayte le, “Ben ekum̄en mvuntelem mvun̄en, njefo bvunfon bv̄u fowe nu wase n̄ceencee.”

*E Jisos tee bonyii bonεw le bó enù boom bew bo ηgoo le
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ E Jisos ke n̄e n̄o len̄e mbew Mamase yì Galilee le, ȳen bonyii bomew e bofεε, ε è nu wee bô waa bw̄ee. Bonyii ban to nu Semon wvù bó to ten̄e le Bit̄a, bô waa bw̄ee wvù Andulu, ε bó laan̄ke kensan̄ ê mamase le, n̄o nj̄ien̄ wvubo to nu bȳe yì kool̄εen.

¹⁹ E Jisos gay ê bó le, “Ben eb̄ii me le é me en̄ge é ben ekoole wase ε è nu bonyii.”

²⁰ Kan̄ mwaan̄ ε bó mum cin̄e binsan̄ bibole no bii wvú le.

²¹ E Jisos ke dioo n̄e fó ḡence, bvuu ȳen bonyii bomew e bofεε ε è nu ten̄ wee bô waa bw̄ee. Bonyii ban to nu J̄em bô waa bw̄ee wvù Jon bô to nu boom bo Seb̄edee le, ε bó nu ê kekon̄ e bô bo icee bó wvù Seb̄edee tumci binsan̄. E wvú tee ten̄ bó.

²² Kan̄ mwaan̄ ε bó mum cin̄e kekon̄ e bô icee bó le no bii wvú le.

*E Jisos no yεεyi bonyii bvuu fεle bo binc̄em e
(Luk 6:17-19)*

²³ E Jisos ke n̄e mum no ghane ê keba kè Galilee le kecīi yεεyi bonyii yéw bunle yibole bvuu fewci saaka wvù jee wvu ekum̄e bvunfon bv̄u Nyo’ le. Wvú to fεle ten̄ kenc̄em kecīi noo ntum tfuu yì bonyii le.

²⁴ Non̄en, ε saaka wvu ekum̄e wvù saan̄ken gen̄ won̄ wvù Silia le tfuu. E bonyii mum no too bô bonyii bocii bô to c̄emkene noo bô to nu yì monlum e fô wvú le, ken̄ε è nu bô boncendaa bo dεwle le nj̄insene bô bó, ken̄ε bô

gbwee kenjgbwe, keɛɛɛ bò nu ε kpwe keba kemwaan. Ε bó too dvú nonen ε wvú fele bó bocii.

²⁵ Naa fεε fô wvú to gene nu ε bibombom bi bonyii le bi baay no shfumte ke ê wvú ejim. Bonyii ban to nen'yi ê keba ke won e kè Galilee le, ε bomew nen'yi ê Bilaante bi Yuufe le, bomew Jelusalem noo bontεw bo Judea le bomew e. Ε bomew nen'yi Joo Joodan kewvu keki.

5

Njonj wvù è nu wvu baay (Luk 6:20-23)

¹ Ε Jiso ke dīoo yεn kebombom ke bonyii le nonen, mum nε ben gen shii yi kum e, ε boom bew bo ηgoo le baancε to mbew ye le.

² Ε wvú mum kew no yεεyi bó gayte le,

³ “Njonj wvu baay nu fô bonyii bò kee le bó fuute yî mwεem mvu ê keyoy e, njefo bvunfon bvu fowe nu bvubole.

⁴ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò beele le, njefo Nyo' nu ke ecimse bó.

⁵ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò joo bikuu bibole fokuse, njefo bó nu ke eyow εkolε ke nshε le.

⁶ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò jen yuu bó ε kendoj yumte bó ekumε nce wvu teytoy e, njefo Nyo' nu ke ege ε bó effuu.

⁷ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò camte shen fô bomew e, njefo Nyo' nu ke ecam tεn shen fô bó le.

⁸ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò yuule ê mvuntelem e, njefo bó nu ke eyen Nyo' le.

⁹ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò too bô nyεkeey e, njefo Nyo' nu ke etenje bó le boom bew.

¹⁰ Njonj wvu baay nu fô bonyii bò bonyii bone bikaa ê bó ejim nje bó cee nce wvu teytoy, njefo bvunfon bvu fowe nu bvubole.

¹¹ Njonj wvu baay nu wene, seke bonyii nan'yi ben, bone bikaa ê ben ejim, jemyi kfuu mwεem mvù befe mvunciim ê ben yî εcici le nje ben nu bonyii bem.

¹² Fi ke dīoo kooyi nonen ε ben no yuukè njonj lanlanε, njefo mmawcε wene wvù kuuke nu wonj wvu we le. Ben ekeè le è nu ke nonen no bonyii to bone bikaa ejim jo bonyii bo ntum Nyo' le bò to yawεε to fwe ê ben e.

Ben nu ηkaww bô n'yuu wvu yî wonj wvun e (Mak 9:50; Luk 14:34, 35)

¹³ Ε nu ben ηkaww yi yî nshε yin e. Geenεn ε ηkaww nε lo ε cife, ε bó ebvuu ege nεε dvú é yí sε ebvuu ekase eyeke? Ke è nulo é bó ebvuu ege fiεε fi jee dvú efey le bó elanj lo é bonyii efele leεnci bó bikaa ke.

¹⁴ Ε nu ten ben n'yuu wvu yî wonj wvun e. Ke kelaante kè bó bom yî kum e ké no nyiime ke.

15 Kε wee ké tfluuke tɛn ken'yeeɛ bvuu jo ηkaa kfuuke dvú kε. Wvú ké tome ε è nu yí fiεε fi bó tomyi ken'yeeɛ yí dvú le, ε kí mum no yeeɛ wee tfluu wvú nu yew.

16 Ε nu kε λɛηλɛη no n'yuu wene kɛηke keebaa ê bonyii εjise, wvu λε bó eyɛne lemme dinɛn di jee le emum enyaa mbense ê icee wene wvú nu fowe.

N'yɛyi ekumε bonci bo Muses e

17 Fo ben ekpwaakè λε me nto keenfiwɛ mwεεm mvú nu ê Nwa' bonci bo Muses e noo mvú nu ê Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le kε. Me nto keenje é mvú ekocɛn lo. Kε me nto keenfiwɛ lo kε.

18 Ε me ensee ê ben keceey λε ε gen ε buy naa no εbulε bô nshε nu ke eka, nu ε kε fijise fi ηwa' le ê Nwa' bonci le naa é fi cim doose nεε, nu ke eyuu efey kuse sε fiεε fidvu ε kocɛn no fi duηci kε.

19 Fí ε mum ε no nu λε é è nu naa yεε wvú jine nci mvu ê bonci ban e, é wvuwe nci cim doose naa nεε, ε no yɛyi bonyii λε bó ejinε tɛn nonɛn, tu mwɛtɛn nu ke enu lo wee wvu caan ente jo bvunfon bvú fowe. Geenɛn é wee gεεle bonci ban, bvuu yɛyi tɛn bonyii λε bó egεlè, tu mwɛtɛn nu ke enu lo wee wvu baay ente jo bvunfon bvú fowe.

20 Nonɛn me ε no nseηε ê ben λε, é gee dinɛn di teytey baa fele di bonyii bò duηci bonci bo Nyo' le noo di Bofalasii le, ben saa ke eyuu eley bvunfon bvú fowe le kε.

N'yɛyi ekumε shém yi ton'yɛn

21 Ben nu ε yuw wase λε bó to nu ε gay ê bonyii bo fwele λε, 'Fo wo eyu wee kε. Ε wee yu lo wee, tu wvú kɛηke nsaw.'

22 Geenɛn me ε no ηgayte ê ben λε wee tfluu wvú ton'yi shém bô waa bwee, nu ε wvú kɛηke tɛn nsaw. Wee é nan waa bwee, é wvú no keè λε wvú nu ke eleem fwe dvu bonyii bò saake bonsaw. Wee é tee waa bwee λε, 'keyur' é wvú no keè λε wvú nu ke eley ηguy wvu baay e.

23 Fí ε mum ε no nu λε, é wo leeme keenya nnya yo fô ketan ke ncese le, ε kume λε waa bwoo kɛηke wo fô shem,

24 é wo cinε nnya yo le mbew ketan ke ncese le, gen ε ben ε wvú yaw mance mwεεm, ε wo sε kase to nya nnya yo.

25 Ε wee jo wo ε no gene dvú yew nsaw e, é wo mom ε ben ε wvú yanɛn seye to wee bô nsan ε ê bεε ê je, fo wvú ke egen efese wo can wee wvú saake bonsaw e, é wvú efese wo can nci le é bó efen wo yew ncaw e.

26 Ε me ensee ê wo keceey λε kε wo nu ke ebuy dvú sε wo ε mεse ε law finyinyi ficii fi bó shieele kε.

N'yɛyi ekumε kenjan

27 Ben nu ε yuw wase λε bó to nu ε gay λε, 'Fo wo ejan kpwεε wee kε.'

28 Geenɛn me ε no ηgayte ê ben λε, wee tfluu wvú taale kpwoon kɛηke shiee we, nu ε wvú ε jan kε wase wvú ê fitele le.

29 Ε jise diuw di εceey gee ε wo gee kebefε, é wo min jise didvu lan. Fí jee le wo elase keba kuw ke ye le kemwaan, efey fo bó ke elan ye yo yicii ηguy wvu baay e.

³⁰ Kebo kuw ke εεεεγ é no gee tén ε wo gee kebefé, é wo sum kebo kedvu lan. Fí jee lé wo elase keba kuw ke ye le kemwaan, efey fo ye yo yicii egen nguy wvu baay e.

*N'yeeyi ekume keekun kpwoon
(Mak 10:11, 12; Luk 16:18)*

³¹ Bó to nu ε gay tén lé 'É wee kun lo kpweε, é wvú san nwa' nya é kpwoon wvudvu wvú dunji le ké wvú bεε kpweε wen ké.'

³² Geenεn me no ngayte é ben lé, é wee kun lo kpweε, ε è baa nu lé kpwoon wvudvu nu ε ge nsake, tu wvú nu ε ge lé wvú egen etu kpwoon nsake. Wee é jo kpwoon wvú buy é diemsen yew ε gεε yew dvu wvú, tu wvú nu ε jo kpweε wee.

N'yeeyi ekume keejeme fiε ekan

³³ Ben nu ε yuw wase tén no bó to gayεε é bonyii bo fwele lé, 'Fo wo ejeme fiε ekan se wo nu ke ege fi ké. Wo kεηke keege fiε fi wo nu ε jeme ε kan lé wo nu ege fô Tata le.'

³⁴ Geenεn me ε no ngayte é ben lé, fo wee dioo ε jeme fiε kan naa lo ké. Fo wvú ekan é diee di fowe le ké, njefo fowe nu kawla Nyo'.

³⁵ Fo wvú ekan nshe ké, njefo nshe nu kedvuushεε ke bikaa bi Nyo' le. Fo wvú ekan Jerusalem ké, njefo Jerusalem nu kelaante ke Nfon wvu baay e.

³⁶ Fo wvú cim ekan naa ekole kew ké, njefo ké wvú nulo ege é yvuw miaan etu dibvu kεεε eyiile ké.

³⁷ É wee beje fiε lé "Éε," é fi kocen nonεn. Wvú é tun lé, "Aay," é fi kocen nonεn. É wvú bvuu bise lo fiε fô, tu fiε nε wase fô Satan wvú wee kebefé le.

*N'yeeyi ekume keetfuse envuke
(Luk 6:29, 30)*

³⁸ Ben nu ε yuw wase tén lé bó to nu ε gay lé, 'É wee bvuse jise di wee le, é bó bvuse tén diew. Wee é baa ege ke wee le, é bó baa tén kew.'

³⁹ Geenεn me ε no ngayte é ben lé, fo wee etεεncinè fiε bó wee wvú befe ké. É wee sun lo kediew kuw ke εεεεγ, é wo banke ke εηkoηko ε wvú mese.

⁴⁰ Wee é shomse wo lé wen efi kekum kuw ke εnte, é wo mese nya naa noo ke ekfunj fô.

⁴¹ Wee é kan wo lé wo elen egen may mwaan, é wo len buy naa bomay bofεε ben ε wvú.

⁴² Wee é no léke fiε é wo, é wo nya. Wee é no foole fiε é wo, fo wo etun keenya ké.

*N'yeeyi ekume no wee egeè bó wee we bvuban
(Luk 6:27, 28, 32-36)*

⁴³ Ben nu ε yuw wase lé bó to nu ε gay lé, 'É koonké waa bwoo banè wee wo bvuban.'

⁴⁴ Geenεn me ε no ngayte é ben lé, ben ekoonké bonyii bonεn bo bvuban e, eburnlè fô bò bone bikaa é ben ejim e.

⁴⁵ Nonεn, é ben emum enu boom bo Icee wene wvú nu fowe le. É nu wvú wvú ké no gee ε diuu sane fô bonyii bó befe le noo bò jee le. Wvú ké no gee tén

5:31 Dito 24:1; Mat 19:7, 9; Mak 10:3-4 **5:32** 19:9; Mak 10:11-12; 1Kol 7:10-11 **5:33** 23:16-22; Jem 5:12 **5:33** Lew 19:12; Ktn 30:2 **5:34** Yesa 66:1; Lem 7:49 **5:35** Mben 48:2 **5:37** 2Kol 1:17-19
5:38 Ksm 21:24 **5:39** Lum 12:17 **5:40** 1Kol 6:7; Ibu 10:34 **5:43** Lew 19:18; Mat 22:39; Mak 12:31; Luk 10:27 **5:44** Ksm 23:4-5; Lum 12:20; 1Bi 2:20-23; Luk 6:28; 23:34; Lem 7:60; Lum 12:14; 1Kol 4:12; 1Bi 3:9 **5:45** Efe 5:1

ε jan too fô bonyii bò gee mwεεm teytey, noo fô bò yaa gee κε mwεεm teytey e.

⁴⁶ Ben kpwaake λε ε ben koonke κε ε ε nu bonyii bò koonke ben, ε sεw wvudvu enu la fô ben e? Ke naa bonyii bò fii shile gee κε ten nonen e? *

⁴⁷ E ben fεn gayte κε ε ε nu boom bo bwεε wene le, tu fiεε fi ben gee fi bonyii bomew yaa gee κε nu la? Ke bonyii bò yaa kee κε Nyo' ké no gee κε ληληη e?

⁴⁸ Fí ε mum ε no nu le ben κεηke keejεε gene mεεse no Icee wene wvù nu fowe jee gene mεεse.”

6

N'yεεyi ekumε nnya

¹ “Ben eyenè fo ben dioo gee mwεεm mvù jee, no gee fwe dvu bonyii wvu le bó eyenè κε. E ben gee nonen, ε icee wene wvù nu fowe saa ke emawce ben κε.

² Nonen, seke wo nyaa fiεε ε wee wvù fuute, fo wo emum etoonke soη diεwε no bonyii bo kensaa ye le ké no gee yéw bunle le noo jé le, wvu le bonyii ebεnseé bó κε. E me ensee ε ben keceey λε bó nu ε κεηke wase mmawce wvubo.

³ Geenεn, seke wo nyaa fiεε ε wee wvù fuute, fo wo ege ε kebo kuw ke εηkonko ekiεε fiεε fi ke εceey gee κε.

⁴ Nonen ε nnya yo enù ε nnyile le, ε Ico wvù ké no yene mwεεm mvù bó gee ε nnyile le ke emawce wo.

N'yεεyi ekumε bunle (Luk 11:2-4)

⁵ Seke ben bunlee, fo ben egeè diεwε no bonyii bo kensaa ye le ké no gee κε. Bó ké no koonke keeleemene yéw bunle le, noo ntasen jé le se bunlee, wvu le bonyii eyenè bó le. E me ensee ε ben keceey λε bó nu ε κεηke wase mmawce wvubo.

⁶ Geenεn seke wo nu keebunle, ε wo ley gen yew εnte, faa kembuη se no bunlee ε Ico wvù nu ε nnyile le. E Ico wvù ké no yene mwεεm mvù bó gee ε kenyile le ke emawce wo.

⁷ Ben dioo bunlee, fo ben eshe elamtè diεwε no bonyii bò maa Nyo' ké no gee κε. Bó ké no gee nonen kpwaake le bó nu eyuw bunle yibo nje díεw yi bó jemyi nteen.

⁸ Fo ben enù κε diεwε bó le κε. Ben ekeè le Icee wene ké no kee wase fiεε fi ben shieele ε ben se ké no biite.

⁹ E neε no ε nulo ε ben ebunleè nen:

‘Icee wese wvù nu fowe,
gee ε bonyii ewvumtè diee diuw,

¹⁰ ege ε bvunfon bwuw eto,
ege ε fiεε fi wo shieele enù fokuse fεn no fí nu fowe.

¹¹ Nya bese bó mwεεm mvudien mvu εben.

¹² Lεεshe bibefe bisese,
no bese lεeshi bibefe bi bonyii bomew gee fô bese le.

¹³ Fo wo ecine ε bese eley mmom yi eghaw bese le κε.

* **5:46** Bonyii bò fii shile nu ε bonyii to yene le ε nu bonyii bò befe. **5:48** Lew 19:2 **6:1** 23:5 **6:8** 6:32; Luk 12:30 **6:9** Esek 36:23 **6:10** 4:17; 7:21; 12:50; 18:14; 21:31; 26:39-42; Mak 3:35; 14:36; Luk 22:42; Jon 4:34; 6:38-40; Lem 21:14 **6:11** 6:24-34 **6:12** 6:15 **6:13** 10:16-25; 24:3-28; Jem 1:12-15; Jon 17:15; 2Tes 3:3; 2Tim 4:18

Fi bese can wee kebefε le.' * [Bvunfon nu bwuw, ε mvunḡay nu mwuw, ε bvukukε nu bwuw sekεcii sε nka. Fí enù nonen.]

14 Ben ekeè le é ben lεεshi bibεfε bi bonyii bomew gee fô ben e, é Icee wene wvù nu fowe elεεshi tεn binεn.

15 Geenεn, é ben nu sε ben lεεshi bibεfε bi bonyii bomew gee fô ben e, é Icee wene wvù nu fowe saa elεεshi tεn binεn ke.

N'yεεyi ekumε mbam mwεεm mvudien

16 Seke ben bamte mwεεm mvudien, fo ben etaalè nεn yvulaa diεwε no bonyii bo kendunḡε ye le ké no gee ke. Bó ké kumεn monshim mobole sekekε, wvu lε bonyii eyenè lε bowen bamte mwεεm mvudien. E me ensee ê ben keceεy lε bó nu ε kenke wase mmawḡε wvubo.

17 Geenεn, seke wo bamte mwεεm mvudien, ε wo yefe εkolε kuw, cukε bvushiw bwuw,

18 wvu lε fo eyenè bonyii lε wo bamte mwεεm mvudien ke, é eyεne Ico wvù nu ê nnyilε le. E Ico wvù ké no yεne mwεεm mvù bonyii gee ê kenyilε le ke emawḡε wo.

N'yεεyi ekumε ntfu (Luk 12:33, 34)

19 Fo ben egεε ntfu wene fokuse fεn fô è nulo é shéw ekan, ε è nulo tεn é wvù eduwse, ε bocooḡ nulo enḡoy eley ecoḡ ke.

20 Ben egεε ntfu wene ε è nu wonḡ wvu we le, fô è yaa nulo é shéw ekan ke, ε è yaa nulo tεn é wvù eduwse ke, ε bocooḡ yaa nulo tεn enḡoy eley ecoḡ ke.

21 Ben ekeè le fô wee ḡke kpaw we nu ke fô fô fitele fiew nu enu.

Ken'yeese ke ye wee le (Luk 11:34-36)

22 jise di wee le nu ken'yeese ke ye ye le. Nonεn, é jise diuw yuule lo, é ye yo yicii enu ε yí ε yiḡsen bô n'yu.

23 Geenεn, é jise diuw jiime lo, é ye yo yicii enu ε yí ε yiḡsen bô kejiwε. E n'yu wee nε ε tu kejiwε, é kejiwε kedvu ebεmte wase nεε?

Nyo' taale fô bonyii bew e (Luk 16:13; 12:22-31)

24 Ke wee nulo elemte bocee εkolε le bofεε ke. E wvù lemte nonεn, é wvù ebane wvumvu, kooḡke wvumvu, kenεε eyuuke wvumvu le ntay, joo wvumvu εkuse. Ke ben nulo elemte Nyo' le bvuu lemte bigew e ke.

25 Nonεn, me ε no ḡgayte ê ben lε fo ben eyanḡanḡ ekumε nshii wene le laa ben nu ke edie la, kenεε ewu la, kenεε ekumε ye yene laa ben nu ke ejise la le. Ke keyoy ke wee le fele mwεεm mvudien, ε ye wee fele tεn ndvù le?

26 Ben etaa eyεn no mvunyiim mvù bile we nu. Ke mvù ké no jewyi, kenεε ḡbweci ḡḡu baanci ḡεεle ê bigonε le ke. Geenεn, Icee wene wvù nu fowe nyanḡi ke mvù. Ke ben fele mvunyiim e?

27 E nu yεε ê ben entelεḡ wvù yanḡanḡe, wvù nulo ebise ke naa kefew caan yí nshii we le?

28 Ben yanḡanḡe ekumε ndvù nje la? Ben ke etaa eyεn no fow kuu ḡkpwaante nu. Ke fow ké no lemte kenεε shile ndvù ke.

* **6:13** Bonḡwa' bomew kenke fεn le, "Bvuse bese ê kebefε ente." **6:14** 5:24; Luk 6:37; Efε 4:32 **6:15** 18:35 **6:16** Yesa 58:5; Mat 4:2; 9:14-15; 17:21; Mak 2:18; 9:29; Luk 2:37; 4:2; 5:33; 18:12; Lem 13:2-3; 14:23; 2Kol 6:5; 11:27 **6:19** Jem 5:2-3 **6:20** 19:21; Mak 10:21; Luk 12:33 **6:24** 6:11 **6:25** Fili 4:6; 1Bi 5:7 **6:26** 10:29-31; Luk 12:6-7

²⁹ Geenɛn, é me ensee ê ben le ke naa Nfon Saamun bô bvukuke bvucii wvù wvù to kenjke to ké suute ye no nu ε wvù ε buy fô fow mvu le ke.

³⁰ E Nyo' suute εgay yo ηkpwaante nɛn, εgay yò kuu eɓen, buy ntfuu ε bó ε fwεε wase fotan, tu ke è nulo é wvù esufe ben efey lo nonɛn e? O oo bonyii bo mbee wvù doose le!

³¹ Nonɛn, fo ben eyanjanè duu le laa ben nu ke edie la, ewu la, kenεε ejise la ye le le.

³² Mwεεm mvun mvunciim nu mvù bonyii bô yaa kee ke Nyo' ké no leese bvufee yí dvù le. Ben nu finen ε Icee wene wvù nu fowe kee le ben shieele mwεεm mvun mvunciim.

³³ Ben eyaw elese bvufee bvunen ε è nu yí bvunfon bvuvu Nyo' le noo yí fiεε fi len fi wvù gomte le, é wvù emum enyaa ten mwεεm mvun mvunciim ê ben.

³⁴ Fí ε mum ε no nu le, fo ben eyanjanè ekume ntfuu ke. Bó nu ebuy eyanjanè yí fiεε fi ntfuu le, ε è nu ntfuu. Ngew wvu yí diuu le ekocɛn ke yí diuu didvu diε le.”

7

Fo wee elomtè gee di wee mvu le ke

(Luk 6:37-38, 41-42)

¹ “Fo ben elomtè gee di bonyii bomew e ke, nonɛn é Nyo' saa ke elom ten dinɛn ke.

² Ben ekeè le je yí ben lomte gee di wee mvu le jó, nu ke yí Nyo' nu ke elom ten dinɛn jó. Fiεε fi wee feeke fiεε jó se nyaa ê wee, nu ke fí fi Nyo' nu ke efew jó se nya ê mwεten.

³ E nu nje la wvù wo ké no taale ε è nu sheshe yí nu ê waa bwoo jise, geenɛn yaa yene kekew kè nu ê diuw jise le ke?

⁴ E nulo é wo eghan nεε se no gayte ê waa bwoo le, ‘Ke leem é me embvuse sheshe ê wo jise,’ geenɛn ε kekew nu ê diuw jise le?

⁵ Wo nu wee kendum ye! Yawε ebvuse kekew kè nu ê diuw jise le se loocε eyen sheshe yí nu ê jise di waa bwoo le, emum ebvuse.

⁶ Fo ben ejo fiεε fi Nyo' le enya ê bwé ke. E ben ge nonɛn, é yí ebanke ye elumyε lo ben. Fo ben ejo ten ejise ε ban eyene enya ê bonkunyam ke. E ben ge nonɛn, é bó efoy ke lo bô bikaa.

Ben ebiitè, gomtè, kumci

(Luk 11:9-13)

⁷ Ben ebiitè, é Nyo' ke enya ê ben. Ben egomtè, é Nyo' ke ege é ben eyen. Ben ekumci kembuɲ, é Nyo' ke eyene ê ben.

⁸ Ben ekeè le wee tfuu wvù biite, nu ke ekenjke, ε wee tfuu wvù gomte, nu ke eyen, ε wvù kumci kembuɲ nu ε bó nu ke eyene ê wvù.

⁹ E nu yeε ê ben entelen wvù waa we bife bvulem, é wvù enya ε è nu te ê wvù?

¹⁰ Kenεε wvù bife bye, é wvù enya ε è nu yo ê wvù?

¹¹ E ben fen bô è nu bonyii bô befe kee keenya mwεεm mvù jee ê boom bonɛn, tu ke Icee wene wvù nu fowe nulo enya mwεεm mvù jee ê bonyii bô biite é wvù efey naa lo nonɛn e?

12 Fí ε mum ε no nu le, naa la fi ben shieele le bonyii egeè fô ben e, enù fí fi ben egeè tɛn fô bó le, njefo fifin nu naa fiεε ficii fi N'wa' bonci bo Muses e noo Bon'wa' bo bonyii bo ntum Nyo' le yeεyi.

Diuw ketaan wvu fiasaa noo wvu gbwuuu

(Luk 13:24)

13 Ben eley ε ketaan e ε è nu fô diuw wvu fiasaa le, njefo diuw wvu nu gbwuuu nu wvu cekey keeley fô, ε wvuε nu wvu gene fô bó nu ke else lo bonyii, ε bonyii leyte fô wvuε le nteen.

14 Ben ekeè le diuw ketaan wvu fiasaa, bô je yì tɛmyi nu yì gene fô nshii wvu mɛy lo le. E bonyii bô yene yì le nu caan.

No è nulo é wee ekiεε bonyii bo ntum Nyo' le bo mbiay e

(Luk 6:43, 44)

15 Ben eyenè εkumε bonyii bô mbiayte le bó nu bonyii bo ntum Nyo' le. Bó too fô ben e yen'yi ye le le è nu njée, geenεn ε ente nu bokuula bô nulo eyese lo njée.

16 Ben nu ke ekiεε bó ε è nu yì gee dibole ke leηleη no bó ké kiεε kete yì mvuntam mvù yumte yì dvù le. E nulo é bó ekoy yon yì bisafe le, keεε ekoy fimbi yì ewante le? *

17 Fí nu le kete kè jee kecii ké no yumte mvuntam mvù jee, ε kete kè befe yumte mvuntam mvù befe.

18 Ke kete kè jee nulo eyum mvuntam mvù befe ke. E ke è nulo tɛn é kete kè befe eyum mvuntam mvù jee ke.

19 Kete kecii kè yaa yumte mvuntam mvù jee nu ε bó ké gbwo ton lo.

20 Nonεn, ben nu ke ekiεε bonyii bo mbiay e bodvu ε è nu yì gee dibole.

(Luk 13:25-27)

21 Ke è nu wee tfuu wvù teje me le, 'Tata, Tata', wvù nu ke eley bvunfon bvù fowe le ke. E nu ke eley ke wee wvù gee fiεε fi Icεm wvù nu fowe shieele.

22 E nu ke enu εbvubwε bvù nsaw wvu fokemese le, é bonyii nteen ebiite é me le, 'Tata, Tata, bese se teete ke bontum bo Nyo' le yì mvungay mvu diee diuw e, bvuuε bonceendaa bo dεwle le yì bonyii le yì mvungay mvu diee diuw e, bvuu gee binghaw bi mwεεm e yì mvungay mvu diee diuw e?'

23 E me emum enγay lo é bó le, 'Ke me ηke nu ε ηkiεε wa lo ben ke. Ben enε lo é me ejise bonyii bô buwyi mwεεm.'

Wee kembom wvù keηke bvufee bô wvù nu keyun

(Luk 6:47-49)

24 Nonεn, wee tfuu wvù yuuke njeme wεm wvun, gee no wvù gayte nu diwεε wee bvufee wvù to bomεε yew ye yì kemaan e.

25 E jan ke gbwe, ε jóo yiηsεn buy, ε fwefwe fey ci yew yidvu, geenεn ε yì fanε yaa ekese ke, njefo wvù to nu ε lese kenffuy kedvu yì kemaan e.

26 Geenεn, ε wee wvù yuuke njeme wεm wvun yaa gee no wvù gayte, nu ke diwεε keyun ke wee le wvù to bomεε ye yew ε è nu yì monshεεm e.

27 E jan ke gbwe, ε jóo yiηsεn buy, ε fwefwe fey ci yew yidvu, ε yì kesε, shii fokuse yicii nεn wuuu."

7:12 5:17; Lum 13:8-10; Gal 5:14

7:14 Lem 14:22

7:15 Dito 13:1-3; Mat 24:11, 24; Lem 20:29;

2Kol 11:13-15; 2Bi 2:1; 1Jon 4:1

7:16 12:33

7:16 Jem 3:12

* 7:16 Fen jemyi é díew yi ejeje le le, "E nulo é bó ekoy mvuntam mvu gleb e yì bisafe le, keεε koy mvuntam mvu fig e yì kete ke bíay e?"

7:17 Gal 5:19-23

7:19 3:10; Luk 3:9; Jon 15:2, 6

7:21 6:10; 7:24-27; 21:28-31; Lum 2:13;

Jem 1:22-25; 2:14-26

7:23 25:12; 2Tim 2:19

7:24 7:21

Mvungay mvu n'yeyi le mvù Jisos keŋke

²⁸ E Jisos ke jeme mwεεm mvun mvunciim mεse, ε kebombom ke bonyii le kedvu no keŋke lo nghaw yí n'yeyi we le,

²⁹ njefo wvù to yeyi diewe wee wvù keŋke mvungay mvu n'yeyi le. Ke wvù to yeyi diewe no bonyii bobole bò duŋci bonci bo Nyo' le to ké no yeyi ke.

8

E Jisos fe wee ntun wvu baay

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ E Jisos ke ne yí kum e bow, ε kebombom ke bonyii le ke baay shfum bi wvù le.

² E fi kooy le wee mvu wvù to cemte bô ntun wvu baay, to nu ε ne to tum envuw fwe dvu Jisos gay ê wvù le, “Tata, wo nulo efe me é me en'yuule, é wo fen koonke lo.”

³ E Jisos mum neke kebo kum wvù le gay le, “Me nkoonke lo, bonen le eyuule.” Kaj mwaan, ε ntun wvu baay wvudvu mum ka yí ye le, ε wvù no yuule.

⁴ E Jisos ciise lo ê wvù le, “E yenè, fo wo esee ê wee ke. Geenε, gεne duŋce εkolε kuw ê cee ncese, emum enya nnya yí Muses to gayεε le wee keŋke keenya keeduŋce ê bonyii le wen nu ε bonen wase yí ntun wvun e ε no yuule.”

E Jisos fe waa lemme εkolε ke bonyii bo nci le

(Luk 7:1-10)

⁵ E Jisos ke ne gεn ley kelaante kè Kafana'um e, ε εkolε ke bonyii bo nci le kemew to yen wvù le no kule can ê wvù gayte le,

⁶ “Tata, waa wεm lemme jiime yew ηgyte lo, ε wvù ε kpwe wase keba kemwaan.”

⁷ E Jisos gay ê wvù le, “Me nu ento enfe wvù.”

⁸ Geenε, ε εkolε ke bonyii bo nci le kedvu tfuse ê Jisos le, “Tata, ke me wvun nu ε me ε nkocen wee wvù wo eto ê wvù yew ke. Jeme ke ε è nu diew é waa wεm lemme emum ebonen.

⁹ E keè le me nu ê mvungay mvu wee mvu le ekuse, ε bonyii bo nci le nu ten é me ekuse. E me ηké engay ê mvu le, ‘E genè,’ é wvù no gεne lo, ηké engay ê mvu le, ‘To,’ é wvù no too lo. E me ηké engay ten é nfa wεm le, ‘Geε nen,’ é wvù no ge lo.”

¹⁰ E Jisos dioo yuw fiεε fi wvù jeme, ε diuw yum lo wvù. E wvù jeme ê bonyii bò to bii wvù le le, “E me ensee ê ben kecεεy le, me ηke mbaa n'yen wase wee le ke naa Islael ε wvù ε lese kfuu fin fitele yí yεm e nen ke.

¹¹ E me ensee ê ben le bonyii nteen nu ke enε biba bicii ε kew jò diuu sane ε gεn ε buy jò dí seeyi, eto eshii ediekene bô bo Abla'am noo Aysik noo Yakow won Nyo' wvu we le,

¹² geenε, ε boom bò won wvudvu nu wvubo nu ε bó ε lan é ejiwε le εkfun fò bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.”

¹³ No Jisos jeme nonen mum gay ê εkolε ke bonyii bo nci le kie le, “E genè le, fi ege ye fò wo le no wo nu ε lese fitele yí yεm e.” E waa lemme εkolε ke bonyii bo nci le wvudvu mum bonen lo ke sekedvu.

Ɛ Jisos fɛ bonyii bo bincɛm e nteen

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Ɛ Jisos ke nɛ gen ley yew dɔu Bitɔ, yɛn ɛ mwɛsɛ Bitɔ jiime cɛmte bɔ ken'ya'.

¹⁵ Ɛ Jisos kum kebo kew e, ɛ ken'ya' kedɔu mum cinɛ wvú le, ɛ wvú mum ja we taa fiɛɛ ɛ Jisos die.

¹⁶ Ɛ è ke no nu ekiɛguu, ɛ bonyii no too bɔ bonyii nteen bɔ bonceendaa bo dɛwle le to njinɛsɛnɛ bɔ bɔ. Ɛ Jisos no bɔvɔuse biyoy bidɔu ɛ è nu kɛ bɔ diɛw maan. Ɛ wvú bɔvɔu no fele ten bonyii bocii bɔ to cɛmkene.

¹⁷ Fifin to kooy keege é fi ekocɛn no wee ntum Nyo' wvú Yɛsaya to jemyɛɛ wase le, “Wvú nu ɛ jo wase bontun bosɛsɛ, ɛ tuu bincɛm bisɛsɛ.”

Boɲɛw bo wee wvú bii Jisos e

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Ɛ Jisos ke diɔo yɛn ɛ kebombom ke bonyii le ke baay ɛ tase wase mbew ye le, ɛ wvú gay ê boom bew bo ɲɔoo le le, “Beene elente mamase egɛn kewɔu keki.”

¹⁹ Ɛ wee mvu wvú to duɲci bonci bo Nyo' le mum bencɛ gay ê Jisos le, “Wee n'yɛyi, me nu embii wo le naa fɛɛ fɔ wo gene.”

²⁰ Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Nyám yi ɲkpwaante kɛɲke bibuw bibole, ɛ mvunyiiim mvú bile we kɛɲke yéw yibo, geenɛn kɛ wee wvú dieɛ nu Waawee kɛɲke naa lo fɔ wvú ejike ɛkolɛ kew kɛ.”

²¹ Ɛ wee we ɲɔoo mvu gay ê wvú le, “Tata, yawe ecinɛ é me enɲɛn endwey icɛm nɛɛ no mbii.”

²² Geenɛn ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Ɛ bii me le, ecinɛ é bonyii bɔ nu le bó nu ɛ kpwekɛn wase edweyte bonyii bobole bɔ kpwekene.”

Ɛ Jisos wam nffum

(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Ɛ Jisos ke gen ley ê kekoɲ e, ɛ boom bew bo ɲɔoo le bi ten wvú le jó.

²⁴ Ɛ fi kooy le nffum mvu wvú baay to nu ɛ nɛ sɛsɛ kɛw ê mamase yidɔu le no bvuyte joo ɛ yi bene, gomte keeyinɛn ê kekoɲ e. Ɛ è to nu ɛ Jisos leete lo fiɛw.

²⁵ Ɛ boom bew bo ɲɔoo le gen no kamsee wvú gayte le, “Tata, fiɛɛ, beene nu ekpwekɛn.”

²⁶ Ɛ wvú kamse gay ê bó le, “O oo bonyii bo mbee wvú doose le. Ben fane la?” No wvú gay nonɛn mum ja we wam nffum wvudɔu noo joo yi baay, ɛ mvú lu, ɛ monɔvuum cife nɛn ndvumm.

²⁷ Ɛ diuw yum bonyii bodɔu nɛn kaww. Ɛ bó ghay le, “Kfuu wvuwvun wee nu wvú nɛɛ wvú naa nffum noo joo yuuke wvú le?”

Ɛ Jisos bɔvɔuse bonceendaa bo dɛwle le yi bonyii bofɛɛ le

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ɛ Jisos ke lente buy kewɔu keki ê keba ke bonyii bo Gadala le. * Ɛ bɔ bonyii bofɛɛ tasɛn ɛ bonceendaa bo dɛwle le nu yi bó le. Bonyii bodɔu to buy ê ditfum di bó dweyte bonyii jó le, ɛ bó to ké no cɛwkene baay, ɛ wee yaa nulo efey lo je jó kɛ.

²⁹ Ɛ fi kooy le bó to nu ɛ kɛw no wamte foweɛwe biite le, “Waa Nyo', wo fi la ê bese? Wo to fen keenya ɲɛw ê bese sɛ kefɛw ɛ kpɔwɛn e?”

30 Ɛ to nu ɛ ɲɔoɔ bonjkunyam bomew diekene kelenj kedvu le ɛ bó duule lo.

31 Ɛ bonceendaa bo dɛwle le bodvu mum leƙe Jisos le, “Kee wo, ɛ wo bvuse lo bese, ɛ wo ciinse bese yi bonjkunyam boba le.”

32 Ɛ Jisos mum gay ɛ bó le, “Ben egen lo.” Ɛ bó mum buy, gen ley yi bonjkunyam bodvu le. Ɛ fi kooy le ɲɔoɔ bonjkunyam yidvu yicii to nu ɛ sen bow ɛ ɲkoɲ e, shii ɛ mamase yidvu le kpweken jò.

33 Ɛ bonyii bò to ceyte bonjkunyam bodvu fɛe lo, gen elaante, see fiɛe ficii naa noo fi kooyɛe bó bonyii bò bonceendaa bo dɛwle le to nu yi bó le.

34 Ɛ fi kooy le kelaante kedvu kecii to nu ɛ buy lo keeto yen Jisos e. No bó toe yen wvù le, leƙe le wvù enɛ gwen bowene.

9

Ɛ Jisos fɛ wee ɛ wvù ɛ kpwe wase keba kemwaan

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Ɛ Jisos ley ɛ kekonj e, kase lente gen ɛ kelaante kew e.

2 Ɛ fi kooy le bonyii bomew to nu ɛ to bó wee mvu fò wvù le ɛ wvù ɛ kpwe wase keba kemwaan, ɛ bó ɛ tuu ɛ fikɛɛy e. Ɛ Jisos yen no bonyii bodvu nu ɛ lese fitele yi ye le, ɛ wvù gay ɛ wee wvù to kpwe keba kemwaan we le, “Nsaa yem, jicɛ fitele le. Me nu ɛ nleɛshe wase bibefe biuw.”

3 Ɛ fi kooy le bonyii bomew bò to duɲci bonci bo Nyo' le to nu ɛ kew no wvukene ɛbonɛbon gayte le, “Wee wvun joo bvudvuu bvù Nyo' le.”

4 Ɛ Jisos kiɛɛ fiɛe fi bó kpawaci, bife ɛ bó le, “Ben kenke ɲkpawace wvù befe ɛ mvuntelem mvunen e nen nje la?”

5 Fiɛe fi nu cekey keegay nu fi la? Keegay ɛ wee wvun le me nu ɛ nleɛshe wase bibefe biew, nuu le wvù eja we elene le?

6 Geenen, me nu enge ɛ ben ekiɛ le wee wvù diee nu Waawee kenke mvunɲay fokuse fen keeɛshe bibefe.” No wvù gay nonen mum gay ɛ wee wvù to kpwe keba kemwaan we le, “Ja we, ejo fikɛɛy fiuw egene fò yew e.”

7 Ɛ wvù mum ja we no gene fò yew e.

8 Ɛ kebombom ke bonyii le yen fiɛe fi kooyɛe le, ɛ nfan koo bó, ɛ bó no tumte monjkum mo Nyo' wvù nu ɛ nya kfuu mvumvun mvunɲay ɛ wee wvu wum.

Ɛ Jisos tee Matio

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

9 Ɛ Jisos ke nɛ fò dioo lenɛ gene yen wee mvu le ɛ bó tenje le Matio, ɛ ɛ nu wee wvù to fii shile, ɛ wvù ɛ shii fò bvudvuu bwew bvù lemme le. Ɛ Jisos gay ɛ wvù le, “Ɛ bii me le.” Ɛ wvù mum nɛ we no bii wvù le.

10 Ɛ Jisos ke gen shii dioo diekene yew dvu Matio, ɛ fi kooy le bonyii bomew nteen bò to fii shile, noo bonyii bò befe bomew ten to nu ɛ to shii no diekene bò bo Jisos noo boom bew bo ɲɔoɔ le.

11 Ɛ Bofalasi dioo yen no bó bó diekene nonen mum bife ɛ boom bew bo ɲɔoɔ le le, “Ɛ nu nje la wvù wee wene n'yeyi diekene bò bonyii bò fii shile noo bonyii bò befe bomew?”

12 Ɛ Jisos yuw no bó bife, gay ɛ bó le, “Ɛ bonyii bò tɛmyi ké no gomte wee ɛfuwe ke. Ɛ ké no gomte bò cɛmkene.

13 Ben egen ekpwawce, eyen laa kenya ke fiɛe fi bó san fin ɛ Nyo' jemyi le, ‘Me nshieele le bonyii ecamtè ɛ ɛ nu shen fò bonyii le, ke me nshieele le bó

egeè boncese fô me le ke', nu le la le? Ben ekeè le ke me nto keentee bonyii bô nu teyey ke. Me nto keentee ε è nu bô befe."

*É bonyii bife ekumε keebamte mwεem mvudien
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

14 É boom bo ngoo le bo Jon Nleseejoo le ke ne to bife é Jisos le, "É nu nje la wvù bee Bofalasii ké no bamte mwεem mvudien, ε boom buw bo ngoo le yaa bamte ke?"

15 É Jisos tfuse é bó le, "Ben kpwaake le è nulo é bó ebe bonyii bô bvujen, é bó egen enu yii yii ε cee bvujen nu bô bó? Geenεn, diuu too lo di bó nu ke efi cee bvujen wvudvu é bó, é bó emum ekεw ebamte mwεem mvudien.

16 Ke wee nulo ejo njaw ndvu yi fiε, etumcε ndvu yi yvum dvú ke. É wvú ge lo nonεn, é njaw ndvu yidvu emεse esaa ndvu yi yvum yidvu, é kebuw kè nu fô emεse ekuw efey lo no kí be shee nu.

17 É ke wee nulo tεn ejo mbvuum mo monfεm egeε é gham mbvuum wvù bó kene bó jew nyam e, * ε wvú ε yvumεn wase ke. É wvú ge lo nonεn, é mbvuum mo monfεm modvu ke ekoo, é gham wvudvu ebvuyε etawse lo, é mbvuum modvu emum egen kuse. Fi leη nu le bó keηke keegεε mbvuum mo monfεm ε è nu é gham wvu fwε le. Nonεn, é mbvuum bó gham emum enù."

*É kpwoon mvu kum Jisos e bonεn, ε Jisos yemmke waa wee wvu baay
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

18 Ke no Jisos to bεε jemyi é bó nonεn, ε fi kooy le wee wvu baay mvu to nu ε to ley tum εnvuw é wvú ejise lekε le, "Waa wεm wvú kpwoon nu ε kpwe ke keseen εn, geenεn, to ekum wvú le bó kebo kuw é wvú ekase etu dvú."

19 É Jisos mum ne we ε bó wvú no gene, ε boom bew bo ngoo le bii tεn wvú le.

20 É fi kooy le kpwoon mvu wvù to nu ε cεm wase bó kencεm ke bokεnε le bilum yuufe ncow bifεε to nu ε to é Jisos ejim kum ngem ndvu ye le.

21 Wvú to kum nonεn, ε wvú to jeme wase fô fitele fiew e le, "É me encim enjkm ke naa ε è nu ndvu ye le, tu me ε mbonεn wase."

22 No wvú kumεε nonεn, ε Jisos banke ye yεn wvú le, gay é wvú le, "Bwεem, fo wo efanè ke. Fitele fiuw fi wo lese yí yεm e nu ε ge wase wo ε bonεn." Ke sekedvu, ε kpwoon wvudvu mum bonεn lo.

23 É Jisos ke gen fese fô yew e fo wee wvu baay wε, yεn bonyii bô to ké no toonke bondon bo kpwe le noo kebombom ke bonyii le. É fô ffule lo bó kpwe.

24 É Jisos gay é bó le, "Ben etawse, wan wvudvu baa kpwe ke, wvú leete lo." É bonyii bodvu no kiele lo wvú.

25 É bó ke dioo bvuse bonyii bodvu ekfun, ε wvú mum ley gen yew, jicε wan wvudvu yí kebo le, ε wvú mum ja we.

26 É saaka wvu ekumε fiεε fidvu ghan gen é keba ke woη e kedvu le kecii.

É Jisos yene ejisε binfefe bifεε

27 É Jisos ke ne fô yew e fε, dioo lεne gene, ε binfefe bimew bifεε, ε è nu bolemε no kuηene bii wvú le wamte foweεwe gayte le, "Waa Nfon Dawe, camε shen fô bese le."

9:14 6:16-17; 11:18-19; Luk 7:33-34 9:15 22:2; 25:10; Jon 2:1-12; 3:29; Mwμ 19:7 * 9:17 Bojuu to ké kene gham mbvuum ε è nu bó jew nyam. 9:20 Lew 15:25-27; Mat 14:36; Mak 5:27; 6:56; Luk 6:19; 8:44 9:22 8:13; Mak 5:34; 10:52; Luk 7:50; 8:48; 17:19; 18:42; Lem 3:16 9:24 Jon 11:11-13 9:25 Mak 5:41 9:27 20:29-34

28 E Jisos ke gen ley yew, e binfele bidvu bi wvú le, e wvú bife ê bó le, “Ben nu e bee le è nulo é me enge fiε fi ben beele fin e?” E bó bee le, “Eε Tata.”

29 E Jisos mum kum ejise ebole gay le, “Bii fitele fi ben lese yí yem e, fi ege le ye nonen fô ben e.”

30 E ejise ebo mum yene. E Jisos looce lew lo ê bó gay le, “Ben eyenè fo ben emom ege é wee ekiεε ke.”

31 Geenen, e bó kaa gen no sanse lo saaka ekumε lemme di Jisos e ê keba ke won e kedvu le kecii.

E Jisos fe kencife

32 No bonyii bodvu to nen'yεε wase ege ne, e fi kooy le bonyii to nu e ne to bó kencife kemew fô Jisos e e nceendaa dεwle nu yí ye le.

33 E Jisos dioo bvuse nceendaa dεwle wvudvu yí wee wvudvu le e wvú mum ke w no jemyi. E kebombom ke bonyii le yen nonen no ghayte gayte le, “Ke bó ke nu e yuu wase eyen fiεε le diεwe fin e won wvú Israel e ke.”

34 Geenen, e Bofalasi gay fibole le, “Wvú bvuuuse bonceendaa bo dεwle le ban nen e è nu bó mvun gay mvu nfon bonceendaa bo dεwle le bodvu.”

Ngbwele duule baay, e bonyii bo ngbwele le nu caan

35 E Jisos ke ne no ghane ê bilaante le bicii noo ê bontεw e yeεyi bonyii yéw bunle yibole, bvuu fewci ten saaka wvú jee ekumε bvunfon bvú Nyo' le. Wvú to ghane nonen fele ten kencem kecii noo ntun tfuu.

36 E wvú ké eyen kebombom ke bonyii le, é shen koo wvú bó bó njefo bó to nu yí monlum e, se wee wvú efi bó, diεwe njée yí nu se wee ncey e.

37 E wvú ke mum ne gay é boom bew bo ngoo le le, “Ngbwele duule baay, geenen e bonyii bo ngbwele le nu caan.

38 Nonen, ben ebulanè le Tata wvú Cee weε eciinse bonyii bo ngbwele le wene dvu wvú.”

10

E Jisos tum boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofeε

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

1 E Jisos ke ne tee boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofeε e bó to. E wvú nya mvun gay ê bó mvú bó ebvuuse biyoy bi yiile yí bonyii le bvuu fele kencem kecii noo ntun tfuu dvú.

2 Eyan nu ediee e boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow bofeε le bodvu: Wvú fwe nu Semon wvú bó to bvuu tenje le Bitá, bó Andulu wvú waa bwee. E homew nu Jem wvú waa Sebedee bó waa bwee wvú Jon noo

3 Filew bó Batolomu, Toma bó Mat wvú to fii shile, Jem wvú waa Alfiyus, Tadio bó

4 Semon wvú to nu ngoo Boselot e * bó Judas Iskaliot wvú to gesεε Jisos.

(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)

5 E Jisos tum bonyii bo yuufe ncow bofeε ban, gay ê bó le, “Ben dioo gene, fo ben egen bvudvu le se é nu bvú wee juu le ke. Fo ben egen bilaante bi è nu bi bonyii bo Samalia le ke.

6 Ben egen e è nu fô boom bo Israel e bó nu e laken wase diεwe njée le.

9:29 8:13 9:30 12:16; Mak 7:36 9:31 Mak 7:36 9:32 12:22-24 9:34 10:25; 12:24, 27; Mak 3:22; Luk 11:15, 19 9:35 4:23 9:36 Ktrj 27:17; Esek 34:5; Saka 10:2; Mat 14:14; 15:32; Mak 8:2

10:2 Jon 1:40-44; Lem 1:13 * 10:4 Boselot to nu Bojuu bó to tomte won, diuu keebvuse yí ngεw e can bonyii bo Lum e. 10:5 Luk 10:4-12 10:5 Luk 10:33 10:6 Yeli 50:6; Mat 15:24; Lem 13:46

7 Ben dioo gene no fewci ê bó gayte le, 'Bvunfon bvu fowe nu wase nceencee.'

8 Ben efelè ten bonyii bò cemkene, geè ε bonyii bò kpwekene tuu dvú, felè bonyii bò kenke ntun wvu baay, bvuuśe bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le. Me nu ε nya mvungay ê ben ecici. Ben egen le efii ten bonyii dvú ecici.

9 Ben dioo gene, fo wee ejo bigew suu yi kecaw e ke, kenεε è nu bì bó kene bó ketwaa ke bigew e kè yεle, kenεε è nu kè baa, kenεε kè bó kene bó kfuu ketwaa kè nεε.

10 Fo wee ejo εkele. Fo wee ejo bikum bifεε kenεε bolaba bomew, kenεε kemban ke. Ben ekeè le é wee lemte lemme, tu è nu fò wvú kenke keediekene.

11 Ben dioo ε gen ε ley ê kelaante le, kenεε ntew e, gom yen wee wvú nu ε kocen e, ben e bó no cee gen buy kefew kè ben ke enεε jó le.

12 Ben ke dioo ε gen, ε dioo leyte yew dvu wee, gay yew e.

13 ε yew yidvu nu ε yí ε kocen, é kembonen kenεn eto yew dvudvu. ε yew yidvu baa nu ε yí ε kocen, é kembonen kenεn ekase etu ê ben.

14 ε wee fan keefiεn ben kenεε keeyuw fiε fi ben jemyi le, é ben dioo buyte yew dvudvu kenεε kelaante kedvu le kucε kebvú ke yí bikaa binεn e.

15 ε me ensee ê ben kecεy le è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεem ebonen yí kelaante kè Sodom bó kè Gomola le efey kelaante kekiε.

Bongew bo boom bo ntum e bo Jisos e

(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

16 Ben eyeke yuw, me ntumte ben ε ben nu egen enu diεwe njée le ente jo bokuula. Nonen ben dioo ghane no feefenè diεwe yó le, enù ten nyεkeey diεwe bibembε le.

17 Ben dioo ghane no yenè ekumε bonyii. Ben ekeè le bó nu ke enya ben can bonyii bò saake bonsaw e. Bó nu ke etamte ben yéw bunle yibole.

18 Bó nu ke egufe ben egen dvú fwe dvu bonyii bò saake biba bi won e, noo fwe dvu bonfon nje me, wvu le ben emum ejeme ê bó noo ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu ekumε me.

19 Bó ke dioo ε nya ben ê bó nonen, fo εkolε ekfumtè ben le laa ben nu ke egen ejeme naa la ê je yí nεε le le, njefo Nyo' nu ke enya fiεε fi ben ejeme kefew kedvu le.

20 Ben ekeè le ke è bεε ke ejemyi ben ke. ε nu ke ejemyi Keyoy ke Icee wene le diuw wene le.

21 Wee nu ke enε ejo waa bwee enya é bó eyu, é cee wan ejo waa we enya é bó eyu. Boom nu ke enε ebone bikaa ê bo'icee bobole εjim, gee ε bó yuwyi bó.

22 Bonyii nu ke ebane ben nje diee diem. Geenεn wee wvú nu ke ekuu shém egen ebuy fokemεse nu wvú nu ke eboy.

23 Seke bonyii ε bon bikaa ê ben εjim ê kelaante kemew e, ε ben fεε gen ê kemew e. ε me ensee ê ben kecεy le, ke ben nu ke elen bilaante bi Islael e bicii se wvú diee nu Waawee ε to ke.

24 Ke waa ηwa' ké no fele wee wvú yεyí wvú ke, ε ke waa lemme ké no fele ten cee εkolε we ke.

25 Fí nu ɛɲ ɛ waa ŋwa' nulo enu diɛwɛ wee wvù yɛɛyi wvù ɛ, ɛ waa lemme nu tɛn diɛwɛ cee ɛkolɛ we le. Ɛ bó tenjɛ cee yew ɛ wvù nu Bɛlsebu, ɛ bó saa ke etee boom bo yew e bó diee di bɛmte fele lo didiɛ?

(Luk 12:2-7)

26 Nonɛn fo ben efanè wee kɛ. Ben ekeè ɛ kɛ fiɛɛ nu dvù fi bó banji fi nu ke enu sɛ fi ɛ buy ɛmwa kɛ. Ɛ kɛ fiɛɛ nu dvù tɛn fi bó nyile fi nu ke enu sɛ bó ɛ kiɛɛ kɛ.

27 Fiɛɛ fi me nsenjɛ ɛ ben ɛntaɲ, ɛ ben no jemyi ɛ bonyii ɛmvunsheɲ. Ɛ fi me ntfumtfume lo ɛ ben, ɛ ben jan ɛ è nu fô ɛkolɛ ke yew e.

28 Fo ben efanè bonyii bó nulo eyu kɛ ɛ è nu nyam ye maan sɛ è nulo ɛ bó eyu tɛn keyoy kɛ. Ben efanè ɛ è nu Nyo' wvù nulo elɛse keyoy ke wee le bó ye ye ŋgyu wvu baay e.

29 Kɛ bó geese mvunsha mvunfɛɛm kɛ yí finyinyi le maan? Geenɛn, kɛ fimwaan ké gbwe fokuse sɛ Icee wene nu ɛ bee kɛ.

30 Finɛn nu ɛ Nyo' kee naa yvúw yicii yì nu ɛ ben ɛfa.

31 Nonɛn fo ben efanè kɛ. Ben fele lo mvunsha fô nteen.

(Luk 12:8-9)

32 Ɛ wee benjɛ ɛ bonyii fwe ɛ wen kee me, tu wee wvù diee nu Waawee nu ke ebee tɛn mwɛtɛn fwe dvu Ice wvù nu fowe.

33 Geenɛn naa yɛɛ wvù ma lo me fwe dvu bonyii, nu ɛ me nu ŋke ema lo tɛn wvù fwe dvu Icem wvù nu fowe.

Jisos to bó kenjawsɛn

(Luk 12:51-53; 14:26-27)

34 Fo ben ekpwaakè ɛ me nto ɛ è nu bó nyɛkeey yí nshɛ le fɛn kɛ. Kɛ è nu fifi fi me nto dvù kɛ. Me nto ɛ è nu bó jem.

35 Ben ekeè ɛ me nto keenje ɛ wan wvù diemsɛn ediuu bó ice, ɛ wan wvù kpwoon diuu bó bwee, ɛ kpwɛɛ wan diuu bó bwee dweese.

36 Bonyii bo bvuban e bo wee le nu ke enu kɛ bonyii bo ɛ wvù yew.

37 Ɛ wee koonjɛ ice kɛnɛɛ bwee fele me, tu wvù baa ekpwɛntɛn keenu wee wɛm kɛ. Wee ɛ no koonjɛ tɛn waa we wvù diemsɛn kɛnɛɛ wvù kpwoon fele me, tu wvù baa ekpwɛntɛn tɛn keenu wee wɛm kɛ.

38 Ɛ wee baa etuu kew kentam ebii me le, tu wvù baa ekpwɛntɛn keenu wee wɛm kɛ.

39 Ɛ wee bawci nshii we, ɛ wvù ke elase kɛ nshii wvudvu. Geenɛn ɛ wee lase nshii we nje me, ɛ wvù ke ekeɲkɛ nshii wvù mɛy lo.

(Mak 9:41)

40 Ɛ wee fiisene ben, tu wvù fiisene ɛ è nu me. Wee ɛ fiisɛn me, tu wvù fiisene ɛ è nu wee wvù tum me.

41 Ɛ wee fiisene wee ntum Nyo' njefo wvù kee ɛ è tum Nyo' wvù, tu wvù nu ke ekeɲkɛ mmawcɛ wvù Nyo' mawci bonyii bew bo ntum e dvù. Ɛ wee fiisene wee wvu teytey njefo wvù kee ɛ mwɛtɛn nu wee wvu teytey, tu wvù nu ke ekeɲkɛ mmawcɛ wvù Nyo' mawci bonyii bo teytey dvù.

42 Ɛ me ensee ɛ ben keɛɛy ɛ, ɛ wee nya kɛ naa fiko fi joo yì ɛɛ le ɛ wee mwaan ŋgoo bonyii bo caan caan ban e njefo wvù kee ɛ è nu wee wɛm ŋgoo, tu kɛ mwɛtɛn nu ke efufe mmawcɛ we kɛ."

11

*Ɛ Jon Nleseejoo tum boom bew bo ηgoo le fō Jisos e
(Luk 7:18-35)*

1 Ɛ Jisos ke mese tefe boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncaw bofeεε mum ne fō no ghane ê bilaante bi jó le yeeyi bonyii bvuu fewci saaka wvú jee.

2 Ɛ to nu kefew kedvu le, Ɛ Jon Nleseejoo nu yew ncaw e. Ɛ wvú ke ne yuw ekumε mwεεm mvù Klistu to gee, mum tum boom bew bo ηgoo le le bó egen,

3 ebife ê wvú le laa, è nu wvú wvú to nu keeke eto, nuu bó eεytè wee mvu le.

4 Ɛ bó egen bife, Ɛ Jisos tfuse ê bó le, “Ben ekase egen esee ê Jon mwεεm mvù ben nu Ɛ yuw bô mvù ben yen e.

5 BinfeƵe yene wase mwεεm e, Ɛ bontenje lene teyƵey, Ɛ bonyii bô cemkene bô ntun wvu baay bonene, Ɛ bincife yuuke mwεεm, Ɛ bonyii bô kpweken kaase tuu dvú, Ɛ bó bvuu fewci ten saaka wvú jee wvú wvu Nyo' ê bonyii bo kefufe le.

6 Njon wvu baay nu wvu wee wvú baa manene me ke.”

7 Ɛ boom bo Jon e bo ηgoo le ba ke ne, Ɛ Jisos mum kew no jemyi ê kebombom ke bonyii le ekumε Jon biite le, “Ben se shee buyte gene ηkpwaante keegen yen Ɛ è nu la le? Gayi di fweƵwe fele shiike?

8 No è baa nu nonen, ben Ɛ se Ɛ no buyte gene jó nje la? Ben se gene keeyen wee le Ɛ wvú Ɛ suƵe ye bô ndvú yi bonene? Ben eyeke eyuw, bonyii bô suute ye bô ndvú yi bonene ké no nu Ɛ è nu ê bontow e.

9 No è baa nu nonen, ben Ɛ se Ɛ no buyte gene jó nje la? Keegen yen wee ntum Nyo' le nuu? 'Ɛε, é me ensee ê ben le è nu wee Ɛ wvú fele wee ntum Nyo'.

10 Ɛ nu wvú wvú bó to saηεε ekumε wvú Ɛ Nyo' gayte le,
'Yeke eyuw, me nu ηke enciinse wee wεm ntum Ɛ wvú esa Ƶwe dvu wo, eseyse je yo é wo se no too.'

11 Ɛ me ensee ê ben keceεy le, ente jo bonyii bô bokene nu Ɛ boo wase, nu Ɛ bó baa boo wase wee wvú kuuke fele Jon Nleseejoo ke. Geenεn, Ɛ wee wvú nu naa wee wvu caan ente jo bvunfon bvú fowe nu Ɛ wvú kuuke fele wvú.

12 Ɛ kew yi kefew kè Jon Nleseejoo to kewεε lemme dieƵ e Ɛ to Ɛ buy keseen e, nu Ɛ bonyii taanƵke bvunfon bvú fowe, * Ɛ bonyii bo mvunƵay e lole bô mvunƵay.

13 Ɛ fi nu nonen njefo bonyii bo ntum Nyo' le bocii noo bonci bo Muses e to jemyi ekumε bvunfon bvú fowe ke ghan to buy kefew ke Jon Nleseejoo le.

14 Ɛ ben nu Ɛ yen le ben nulo ebee, é ben bee le Jon wvun nu Elayja wvú to nu keeke eto.

15 Wee wvú keηke bitem Ɛ wvú yuw.”

16 Ɛ Jisos ne ghay ye le, “Ɛ nulo é me enfewsεn ηηgokε ke keseen kin Ɛ è nu bó la? Bó nu ke lo dieƵwe boom bo caan caan e bó shiiyεn mondvuum mo way e, Ɛ bomew teƵe bomew biite le,

17 'Bese toonƵke ndon se ben bine lo le? Nyaa ηkieε kpwe se ben beƵe lo le?'

18 Me njemyi nonen njefo Jon to nu Ɛ to fanƵe yaa diekene kenεε wukene ke, Ɛ ben no jemyi le wvú keηke nceendaa dεwle yi ye le.

19 Wee wvù diee nu Waawee ε dioo to, diekene bvuu wukene, ben le bó etaa eyen, wvú ghane wuwte mwεεm mvudien wuwte mbvuum, bvuu nu nsaa bonyii bò fii shile noo bonyii bò befe bomew. Ben ekeè le bvufee ké no dunçi ye ε è nu yí fiεε fi bvú lemte le.”

Ε Jisos no shaanķe gee di bilaante bimew e

(Luk 10:13-15)

20 Ε Jisos mum ne κew no shaanķe gee di bilaante bimew bi wvú to yamεε ge binghaw bi mwεεm e bí le, nķejo wvú to nu ε ge nonen, ε bonyii bo jó fanķe yaa cim kumen nce wvubo κe.

21 Ε wvú no shaanķe nonen, jemyi le, “Nķew wvu baay nu wene ben bonyii bo Kolasen, ε nķew wvu baay nu ten wene ben bonyii bo Beşayda. Ben ekeè le, é me nto ndioo nķe binghaw bi mwεεm e bi me nto nķee jo ben ε è nu Taya bò Sidon, tu bó to nu ε jise wase bimbampķwe, κfum taan ye le nceķe keedunķe le bó nu ε kumen wase mvuntelem mvubole.

22 Ε me ensee ê ben le, è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεεm ebonene fô bonyii bo Taya noo bo Sidon e fele ben.

23 Noo ben bonyii bo Kafana'um, ben kpwaake le bó nu ke ebense ben é ben eben we? 'Aay! Bó nu ke eshike lo ben é ben eshii egen woj bonķfu le. Ben ekeè le, é me nto ndioo nķe binghaw bi mwεεm e bi me nto nķee jo ben ε è nu Sodom, tu kelaante kedvu be beε dvú ε to ε buy eβen e.

24 Geenεn, é me ensee ê ben le, è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemεse le, é mwεεm ebonene fô bonyii bo Sodom e fele ben.”

Kemmbunķ ke Jisos e yaatene lo

(Luk 10:21-22)

25 Κε κefew kedvu le, ε Jisos ne gay le, “Me nyaa keyoone ê wo Icεm Nfon εbulε bò nshε le wo nu ε nyile mwεεm mvun ê bogoyfee noo bonķieεfiεε, ε dunķe ε è nu ê mvunley mvu boom e.

26 Ε nu no fi nu Icεm, nķejo è nu no wo to shieele le fi enù.

27 Icεm nu ε nya wase mwεεm mvunciim ê me. Κε wee nu dvú wvú kee Waa Nyo' efey Ice κe. Ε ke wee nu dvú wvú kee Ice efey Waa we noo bonyii bò Wan nu ε caw keedunķe Ice ê bó κe.

28 Ben bocii bò nu ekuse jo bvujite ε bvú ghaake ben, ben eto fô me le, é me enķe é ben elεten.

29 Ben ejo ε è nu kemmbunķ kem eshfume, ebii n'yεeyi wεm e, nķejo me nu fiem wee wvu nyεkeey, nķenķe fitele fi lεetene, é ben ke eķenķe nķeten fô mvuntelem mvunen e.

30 Κε kemmbunķ kem ghaake nshfume le κe, ε κe bvujite bwem jite κe.”

12

Ε Jisos nεle saaka wvu κkumε diuu di mbam e

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

1 Ε è no nu κe κefew kedvu le, ε Jisos bò boom bew bo nķoo le no lεne fele wεε egij wvumew e, ε è nu diuu di mbam e. Ε to nu ε jerj yuu boom bew bo nķoo le, ε bó mum ne κew no sumyi bicεε diee.

2 Ε Bofalasii yen, gay ê Jisos le, “Taa eyen, boom buw bo nķoo le gee fiεε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e κe.”

³ E wvú bife ê bó le, “Ben ke baa tan wase ê N'wa' Nyo' le no jen to yuu Nfon Dawe bó ngoo ye, e wvú ge le?”

⁴ Wvú to nu e ley yew Nyo' le, die bleeð wvú bó to gee ncese dvú fô Nyo' le, e ê to nu nci fo wvú keee bonyii bò to nu bó wvú edie. E to nulo edie ke bocee ncese.

⁵ Nuu le ben ke baa tan wase ten ê bonci bo Muses e no è ké dioo nu diuu di mbam e, e bocee ncese ngoy nci mbam ge lemme dibole yew ncese le, geenen e nsaw saa nu ke?

⁶ E me ensee ê ben le fiee nu dvú fen keseen fi kuuke fele yew ncese.

⁷ Bó nu e san ê N'wa' Nyo' le e Nyo' jemyi le, ‘Me nshieele le bonyii ecamtê e è nu shen fô bonyii le, ke me nshieele le bó egeè boncese fô me le ke.’ E ben fen be kee fiee fi bvudvuu bvudvu bvun gayte, ben saa esaake bonyii se bó kenke jay ke.

⁸ Fí nu le wee wvú diee nu Waawee nu Cee Ekole wvu mbam.”

*E Jisos fe wee diuu di mbam e e kebo e kpwe
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ E Jisos ke ne fô, gen ley yew bunle yibole.

¹⁰ E fi kooy le wee mvu to nu dvú e kebo kew kemew e kpwe wase. E bonyii bomew ne bife ê Jisos le, “Nci nu e bee le è nelo é bó efe wee diuu di mbam e?” E bó to biite nonen gomte e è nu fiee fi bó etey yí ye le.

¹¹ E Jisos tfuse ê bó le, “E nu yee ê ben ente wvú kenke njee, yí e gbwe ê fwen diuu di mbam e, é wvú enu se wvú e jice e gufe e bvuse?”

¹² Ke wee wvu wum fele naa lo njee baay e? Nonen tu nci nu e bee le wee ege lemme di jee diuu di mbam e.”

¹³ E wvú mum gay ê wee wvú kebo to nu e kpwe we le, “Neke kebo kuw.” E wee wvudvu neke. E kí mum bonen no nu ke diewe kemew kie le.

¹⁴ Geen en e Bofalasii buy gen mum jo nsey no bó nu ege se yu Jisos.

Jisos nu wee lemme wvu Nyo' wvú wvú nu e caw

¹⁵ E Jisos kiee ekume nsey wvú bó joe, mum nen e fô. E bonyii nteen bi wvú le. E wvú fe bó bocii bò to kenke bincem,

¹⁶ ciise ê bó le fo bó ege é bonyii eki ee wen ke.

¹⁷ Fí to nu nonen keege é fi ekocen no wee ntum Nyo' wvú Yesaya to jemyee le,

¹⁸ “Ben etaa eyen, wvun nu waa wem lemme wvú me nu e ncaw.

Me nkoonke wvú, e fitele fiem yuuke njon bó wvú.

Me nu nke enya Keyoy kem ê wvú,

é wvú efewci ê bitum ekume je yi teyete yí me nsumtene bonsaw jó.

¹⁹ Ke wvú nu ke ewaale bó bonyii, keee kumte diuw ke.

E ke wee nu ke eyuw diw ye bifian bi jé le ke.

²⁰ Ke wvú nu ke emese engoy gayi di ngeyte wase ke.

E ke wvú nu ke ejimse ken'yee kè beenci jiwejiwe ke.

Wvú nu ke ege nonen egen ebuy no je yi teyete

yí wvú sumtene bonsaw jó nu ke eso.

²¹ E bitum bicii nu ke etaale fwe e bí e gee bvufee yí ye le.”

*Mvungay mvu Jisos e nen'yi fee?
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)*

22 E bonyii bomew ke ne to bo wee mvu e wvu e fefe, nu kencife, e nceendaa dewle nu yi ye le. E Jisos fe wvu e wvu no jemyi bvuu yene mweem e.

23 E diuw yum bonyii bo to nu fo bocii, e bo no biite le, “E nulo e wee wvun enu waa Nfon Dawe?”

24 Geen e Bofalasi dioo yuw no bo biite nonen gay le, “Wee wvun bvuuuse bonceendaa bo dewle le nen e e nu ke bo mvungay mvu Belsebu wvu nfon bonceendaa bo dewle le.”

25 E Jisos kiee fiee fi bo kpawci mum gay e bo le, “E ketum ne e gawsen e no diuu ekinikin, tu ki nu ke ene etu binffuy. Kelaante ken ee yew e ne e gawsen e no diuu eyineyin, yi saa ke eleem ke.

26 Nonen, e Satan bvuuuse Satan mvu yi wee le, tu wvu nu e gawsen wase ye ye. E fi nu nonen, bvunfon bwew saa ke eleem ke.

27 E e nu le me mbvuuuse bonceendaa bo dewle le nen e e nu bo mvungay mvu Belsebu le, tu bonen boom bvuuuse bo mvu yee le? Fiee fi boom bonen bodvu gee nu edunje le ben nu e gbwe wase nsaw.

28 Geen e me mbvuuuse bonceendaa bodvu e e nu bo mvungay mvu Keyoy ke Nyo' le, tu bvunfon bvuu Nyo' le nu e to wase fo ben e.

29 Ben kpwaake le e nulo e wee eley yew dnu ntemmvungay, ekuu mweem mwew ebuy dvu, se wvu e yaw e koo ntemmvungay wvudvu e kay e? Seke wvu e kay nonen se kuu mweem mwew keceey buy dvu.

30 E wee baa nu e keba kem e, tu wvu bane me. Wee e no nu se wvu fici me keebaanci lo, tu wvu tawse lo.

31 Nonen, e me nsee e ben le Nyo' nulo elee she mweem mvu befe noo diew yi befe yicii yi bonyii jemyi. Geen e wee jeme diew yi befe ekum e Keyoy ke Yuule, tu ke e nu naa lo e Nyo' elee she ke.

32 E wee jeme diew yi befe ekum e wee wvu diee nu Waawee, tu Nyo' nulo elee she. Geen e wee jeme diew yi befe e e nu ekum e Keyoy ke Yuule, tu ke e nu naa lo e Nyo' ke eyuu elee she e e cim nu kefew kin e keee kefew ke too le ke.

*Bó ke kiee kete yi mvuntam mwew e
(Luk 6:43-45)*

33 E wee ke nke kete ke jee, e wvu eke nke mvuntam mvu jee mvu yumte yi dvu le. Wee e no ke nke kete ke befe, e wvu eke nke ten mvuntam mvu befe mvu yumte yi dvu le. Bo ke kiee kete e e nu yi mvuntam mvu yumte yi dvu le.

34 E ngoke ke yo le kin. Ben nulo ege nee se no jemyi njeme wvu jee e ben nu bonyii bo befe? Ben eke e le fiee fi nu e yinjen e fitele fi wee le nu fi fi ke no buyte diuw we le.

35 Wee dioo nu wee wvu ke nke ntfu mweem mvu jee yi ye le, e wvu no bvuuuse mweem mvu jee. E dioo nu wvu ke nke e e nu ntfu mweem mvu befe, e wvu no bvuuuse mweem mvu befe.

36 E me ensee e ben le e nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, e wee eke nke keetanje diuw yi diew yi ncewncew yi wvu ke nu e jeme wase le.

37 Ben eke e le bo nu ke edioo esaake wee, e enu diew yi buyte diuw we le yi nu ke ege e wvu eyuu, e e nu ke ten diew yi buyte diuw we le yi nu ke ege e wvu eley ngew e.”

*E bonyii bomew no gomte le Jisos edunje ken ghaw ke fiee le
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

38 E bonyii bomew bò to duŋci bonci bo Nyo' le noo Bofalasio mum ne gay ê Jisos le, "Wee n'yeyi, bese gomte le wo ege fiee fi duŋci mvuŋgay mwuw ê bese eyen."

39 E Jisos tfuse ê bó le, "Eŋgokè kè befe kè nu e cinε wase Nyo' le e tu diewe kpwoon nsake le, gomte keeyen fiee fi duŋci mvuŋgay mwem e! Kε è nulo è me enduŋce fiee ê eŋgokè kin efey fi wee ntum Nyo' wvù Jona le kε.

40 No Jona to ceε ê shem jo bye yi baay εdiuw εta, nu ke leŋleŋ no wee wvù diee nu Waawee nu ke enu ente jo nshε εdiuw εta.

41 E nu ke edioo nu diuu di nsaw wvu fokemese le, ε bonyii bo Ninivε eleem bò eŋgokè ke keseen kin ege ê bó elese kí ηgew e, njefo bó, bonyii bo Ninivε to nu e yuw fiee fi Jona to fewci, kumen nce wvubo. Geenεn ben eyeke eyuw, wee nu fen bò fiee ε fi kuuke fele fi Jona le.

42 Yaa wvù to saake ketum kè Sheba nu ke eleem ten diuu di nsaw wvu fokemese le bò eŋgokè ke keseen kin ege ê bó elese kí ηgew e, njefo wvù to nu e ne ketum kew e ê kendvuse ke won e keeto eyuw bvufee bvυ Nfon Saamun e. Geenεn ben eyeke eyuw, wee mvu nu fen bò fiee ε fi kuuke fele fi Saamun e.

(Luk 11:24-26)

43 Keyoy kè yiile ké buyte yi wee le mum gen ηkpwaante no gomte fò kí ecee. Geenεn ke dioo ε gom ηkuuŋ,

44 mum jeme ê ekole kew le, 'Me nu enkase entu ê me yew fò me nse mbuyee.' Seke kí e kase ε to e yen e yew nu se fiee dvú, ε bó e yese ε seyse yi ε no yuule,

45 nonεn e kí mum kase gen, to bò biyoy bimew bisooshwi y b̄ befe fele kí, ε bò bí mum to ley no cee dvú. E mwεem mum mεse fo yi mwεεn e sekedvu fey no mvú se shee nu. E nu ke leŋleŋ no fí nu ke enu fò eŋgokè kè befe ke keseen kin e."

*Bonyii bò è nu kfuu di Jisos e
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

46 Kε no Jisos to beε jemyi ê bonyii nonεn, ε fi kooy le bwee Jisos bò boom bo bwee Jisos e to nu e to leem ekfuŋ no gomte le bò bó ejeme.

47 E wee mvu gay ê Jisos le, "Bwoo bò boom bo bwoo le leeme ekfuŋ gomte le ben ε bó ejeme." *

48 E wvù bife ê wvù le, "Bwεem nu yεε, ε boom bo bwεem e nu baa?"

49 No wvù bife nonεn, mum no lomte bonyii bew bo ηgoo le, gayte le, "Bwεem bò boom bo bwεem e ban.

50 Ben ekeè le wee tfuu wvù gee fiee fi Icεm wvu fowe shieele nu e wvù nu waa bwεem bò jeme yem no bwεem."

Boŋgan ekumε bvunfon bvυ fowe

13

(13:1-50)

*Ngan ekumε wee wvù to tfumyi ηgow
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Kε εbvubwε, ε Jisos ke ne buy yew, gen shii mbew mamase le.

2 E kebombom ke bonyii le ke baay tase mbew ye le nen ghemm. E wvú mum ne wase ley shii e è nu ê kekon e ê joo, e kebombom kedvu no leeme ê ñkpwaante ñgem joo le.

3 E wvú no jemyi mwεem nteen ê bó ê bonḡan e. Wvú to nu e gay le, “Wee to nu e laa keegen etfume ñgow.

4 E wvú ke dioo etfumyi, e yimi gbweken ê je, e mvunyiim to taε die.

5 E yimi ñgow gbweken fô bvudvuu bvυ eta le e nshe yaa nu fó ntay ke, ke mum yanḡen buy njefo ke nshe to nu fó ntay ke.

6 E mvum ke dioo kew ebaa mum sun ñgow yidvu. No yí to baa cime geñ ntay ke, e yí mum yowlen.

7 E yimi ñgow gbweken ê bisafe le. E bisafe bidvu ke ku mum ban ñgow yidvu.

8 E yimi ñgow gbweken e è nu yí nshe yí jee le, ke buy, ku yum ntay. E binyi bimew no nu ejise gbwee, bimew mbanḡsoocaan, bimew mbaanshe.

9 Wee wvú kenke bitem, e wvú yuw.”

Shiee wvú Jisos jemyi ê bonḡan e

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 E boom bo ñgoo le bo Jisos e ne bence gen bife ê wvú le, “E nu nje la wvú wo jemyi ê bonyii ban e è nu ê bonḡan e?”

11 E wvú tfuse ê bó le, “E nu ben bò Nyo' nu e ge wase le è nulo é ben ekiεε mwεem mvυ hvunfon bvυ fowe le mvú nu ê kenyile le. Geenεn wvú baa ge le è nulo é bonyii ban ekiεε ke.

12 Ben ekeè le wee wvú kenke fiεε nu e bó nu ke ebise é wvú ekenke e fí duule. E wee wvú yaa kenke ke fiεε nu e naa fi caan fi wvú kenke nu e bó nu ke efi lo ê wvú.

13 E neε fiεε fi me njemyi ê bó ê bonḡan e, njefo bó taale mwεem yaa yene ke. Bó yeke mwεem, yaa yuuke ke neε kee mvú ke.

14 Fiεε fi wee ntum Nyo' wvú Yesaya to jemyεε nu e looce naa e kocen bó fiεε fi bonyii ban gee. Wvú to nu e gay le, 'Ben nu ke eyeke naa mwεem, geenεn yaa yuuke ke. Ben nu ke etaale naa mwεem, geenεn yaa yene ke.

15 E è ge njefo mvuntelem mvυ bonyii ban e nu e le wase, e bitem bibole nu e bí e cin wase, e bó e kfuke wase ejise ebo.

E bó ge nonen wvu le fo bó eyenè mwεem e bó ejise ebo, yuuke mwεem bó bitem bibole, é mvuntelem mvυbole eyuwsee, é bó emum ekase etu jim fô me le, é me enfε bó.’

16 Geenεn, njon wvu baay nu wene njefo ejise eyene nu yò yene mwεem e, e bitem binen nu bì yuuke mwεem.

17 E me ensee ê ben keceey le, bonyii bo ntum Nyo' le nteen bó bonyii bo teyey bomew to shee beele keeyen mwεem mvú ben yene le, ke fanε yaa eyen ke. No beele ten keeyuw mwεem mvú ben yuuke, ke fanε yaa eyuw ke.

Fiεε fi ñḡan wvu ekumε wee wvú to tfumyi ñgow duñci

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 Ben eyuw le fiεε fi ñḡan we wvu ekumε wee wvú to tfumyi ñgow duñci.

19 Wee ké yuuke fiεε fi ekumε bvunfon bvu fowe se wvú ε kíεε kenyi kedvu, ε Satan wvú wee kebefε mum to cun diεw yi bó jewe fô fitele fiew e bvuse. Fifin nu ηgow yi bó to dioo tfumyi ε yí gbweken ê je.

20 E ηgow yi bó to tfumyi ε yí gbweken fô bvudvu bvu eta le nu wee wvú yuuke diεw Nyo' mum fiisen lo kanj mwaanj bô njonj.

21 Geenεn, ε yí baa cime geηj yí ye le ke. E yí moocε ke caan. E ηgew ke dioo ε kεw keνεε bó bone ε è nu bikaa ê wvú ejim nje diεw yidvu, ε wvú mum tfuw bikaa kanj mwaanj.

22 E ηgow yi bó to tfumyi ε yí gbweken ê bisafe le, nu wee wvú yuuke diεw Nyo', ε ken'yanjan ke ekumε mwεεm mvu yí wonj wvun e, noo shieε bvukuke mum tase banj diεw yidvu ε yí laaye lo εcici.

23 E ηgow yi bó to tfumyεε yí nshe yi jee le mum nu wee wvú yuuke diεw yidvu, yuw naa ntay no gee no yí gomte diεwe ηgow yi yum yimi ε nya ejise gbwee, yimi ejise mbansoocaa, yimi mbaanshe le."

Ngan ekumε ηgow εγιη bó yi εgay

24 E Jisos bvuu ma ηgan mvu ê bó le, "Bvunfon bvu fowe nu ε è nulo é bó efewsεn bó wee mvu wvú to γενεε tfume ηgow yi jee yi è nu εγιη ê wvú wεne.

25 E bonyii ke dioo eleete wase, ε wee we bvuban γεν tfume ηgow εgay yò fieesene εγιη ente dvudvu mum νενε. *

26 E εγιη yodvu ke dioo eku wase ekεw etfumyi, ε ηgow εgay ye mum yene ten.

27 E bonyii bo lemme le bo wee wεε wvudvu le to bife ê wvú le, 'Cee ekole, wo to dioo tfume ηgow wεne ε è nu yi εγιη, yi εgay yin ε ghan νεε le ε se no nu ente dvudvu?'

28 E wvú tfuse ê bó le, 'E ge ke wee wεm bvuban fifie fiεε.' E bonyii bo lemme le bodvu bife ê wvú le, 'Wo gomte le bese egeη edvun'ye?'

29 E cee ekole wvubo tun gay ê bó le, 'E nelo é ben dioo dvun'yi ene ebaale ten εγιη ente dvudvu.

30 Ben ecine é mvú ekuu mvunciim egeη ebuy kefew ke ηgbwele le. E ke dioo enu kefew ke ηgbwele le, é me ηngay ê bonyii bo ηgbwele le le bó eyaw edvun'ye εgay yodvu ebaance eyile egeε bijiw e bijiw e, é bó ke eton, emum ebaance εγιη egeε é ηwaw wεm e.' "

Ngan ekumε kfuu ηgow fintam fimew

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

31 E Jisos bvuu ma wvumvu ηgan ê bó le, "Bvunfon bvu fowe nu diεwe jise di ηgow fintam fimew e, † fi wee to joε tfume ê wvú wεne.

32 Nηgow yin nu ε yí ηoynene baay fele ηgów mi yicii. Geenεn, seke yí ε buy, ε yí ku kuw fey tenj mwεεm mvunciim, mum ne tu wase kete wvu le é nulo é mvunyiim mvú bile we eyoote yí tíεw yidvu le."

Ngan ekumε fintunjλεn

(Luk 13:20-21)

33 E wvú bvuu ma wvumvu ηgan ê bó le, "Bvunfon bvu fowe nu diεwe fintunjλεn fi kpwoon to fewεε mvuum bintee bi baay baay bitete, jo fiysen dvú, tow gεε, ε fi mum ge ε mvuum modvu ben."

(Mak 4:33-34)

13:22 1Tim 6:9-10 * 13:25 Egay εyan nu ε bó tenje ê diεw bala le le «darnel» ε ηgow yidvu nu njwi.

13:30 3:12; Mwm 14:14-15 13:31 17:20; Luk 17:6 † 13:31 Fintam fin nu ê diεw bala le le «mustard».

13:32 Esek 17:23 13:33 1Kol 5:6; Gal 5:9

34 Jisos to jemyi mwεem mvun mvunciim ê kebombom ke bonyii le ε è nu ke ê bonḡan e. Kεcεey, kε wvú to kέ jeme fiεε ê bó se è nu ê ḡgan e kε.

35 Wvú to gee nonen keege é fí ekocen no wee ntum Nyo' mvu to jemyεε wase le,

“Me nu ḡke endioo eḡawse diuw wεm é ebuyte kε bonḡan.

Me nu ḡke embwaashe mwεem mvú to nu ê kenyile le

ε kεw no bó to bomεε woḡ.”

Fíε fí ḡgan wvu ekumε ḡgow eḡiḡ bô yi εgay duḡci

36 E Jisos ke ne cine kebombom ke bonyii le ley ḡen yew. E boom bew bo ḡgoo le bi wvú le bife ê wvú le, “Kε yuuse ê bese fiεε fí ḡgan wvu ekumε εgay yo wene εya duḡci.”

37 E wvú mum gay le, “Wee wvú tfumyi ḡgow yi jee nu wee wvú diee nu Waawee.

38 E wεε nu woḡ wvun. E ḡgow yi jee duḡci boom bò è nu bo bvunfon bvu Nyo' le. E εgay nu boom bò è nu bo wee kebefε wε le.

39 E wee bvuban wvú to tfumyεε ḡgow yidvu nu dεwle. Kefew ke ḡgbwele le nu kefew kè woḡ wvun nu ke eka. E bonyii bo ḡgbwele le nu bonceendaa bo Nyo' le.

40 Kε no bó kέ baayi εgay baance ton bô ḡguy, nu kε leḡleḡ no fí nu ke enu kefew kè woḡ kaa wase le.

41 Wee wvú diee nu Waawee nu ke eciinse bonceendaa bew, é bó eghan ebaance mwεem mvunciim mvú too bô kebefε noo bonyii bò gee bibefε bocii ebvuse é bvunfon bwew e,

42 elañ ê kembvuwlεn ke ḡguy e. E nu fó fò bonyii nu ke ebeele ḡgeci bigew.

43 Nonen é bonyii bo teytey ebaa diεwe diuu le ê bvunfon bvu Icee bó le. Wee wvú keḡke bitem ε wvú yuw.

Nḡan ekumε ntfu noo jise di banje le

44 Bvunfon bvu fowe nu diεwe ntfu mvu wvú wee to joe ḡen nyile wene le. E wee mvu ke to yen mum kase banje, no kfuuyi ε nḡon yuu lo wvú. E wvú mum ḡen gese mwεem mvunciim mvú wvú to keḡke, ḡen guy wεε wvudvu.

45 E bvunfon bvu fowe bvuu nu kε diεwe wee way mvu wvú to ghane gomte ejise ε banj yò jee nen ntay.

46 E wvú ke dioo egomte, ḡen yen dimew e ε è nu naa di lumte. E wvú mum ḡen gese mwεem mvunciim mvú wvú to keḡke ḡen guy jise di banje le didvu.

Nḡan ekumε kensañ ke byé le

47 Bvunfon bvu fowe bvuu nu kε diεwe kensañ e kè bó to tfumyεε ê joo, ε dikfuu di byé le dicii tase jó,

48 ε kí yiḡsen. E bonyii mum gufe bvuse é ḡkpwaante, shii fokuse, caw byé yi jee ḡεε é ḡkáa le, laḡ yi befe.

49 E nu ke no fí nu ke enu kefew kè woḡ kaa le. Bonceendaa bo Nyo' le nu ke ebuy eto egawsen bonyii bò befe fô bo teytey e,

50 emum elañ bò befe é kembvuwlεn ke ḡguy e, fô bonyii nu ke ebeele ḡgeci bigew.”

51 E Jisos mum bife ê boom bew bo ḡgoo le le, “Ben nu ε yuw mwεem mvun mvunciim ntay e?” E bó bee le, “Eε.”

52 Ɛ wvú mum gay ê bó le, “Fí Ɛ mum Ɛ no nu le, wee tfuu wvú dunɔi bonci bo Nyo' le wvú bó nu Ɛ yɛɛyi wase wvú Ɛkumɛ bvunfon bvú fowe nu diɛwɛ cee yew wvú kɛɲke nfu, Ɛ wvú nulo ebvuse mwɛɛm mvu mvunfɛm kɛnɛɛ mvu mvuyvuum jó.”

Ɛ bó ma lo Jisos ntɛw we le

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53 Ɛ Jisos ke mɛsɛ ma bonɲan ban, mum nɛ jó,

54 gen ntɛw we le, gen ley no yɛɛyi bonyii yew yibo yi bunle le. Ɛ bó yuw n'yɛɛyi we no kɛɲke lo ɲghaw, mum kɛw no ghayte le, “Wee wvun jo fɛɛ bvun bvufɛe bvú baay bó mvunɲgay mvú wvú gee binghaw bi mwɛɛm e dvú nɛn?”

55 Ɛ nu kɛ waa cee la wvun wvú kane bite? Kɛ bwee nu Maalia le? Kɛ boom bo bwee le nu Jɛm bó Yosɛw noo Semon noo Judas e?

56 Kɛ jéme ye yicii nu beene Ɛ bó fɛn e? Wee wvun Ɛ ja fɛɛ bó mwɛɛm mvun mvunɲim nɛn?”

57 No bó ghay nonɛn mum ma lo wvú. Nonɛn Ɛ Jisos gay ê bó le, “Bó ké no wvumte wee ntum Nyo' mondvuum e monɲim, ɛfɛw kɛ wonj we le noo ê kfuu diɛw e.”

58 Ɛ Jisos fanɛ yaa ebvuu ege binghaw bi mwɛɛm e jó nteen kɛ, njefo bó to baa elese fitele yí ye le kɛ.

14

Ɛkumɛ kpwe Jon Nleseɛjoo

(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

1 Ɛ to nu kefew kedvu le, Ɛ Nfon 'Ɛlod wvú to saake keba ke wonj e kè Galilee yuw Ɛkumɛ lemme di Jisos e.

2 Ɛ wvú gay ê bocee wonj bew le, “Wee wvun nu Jon Nleseɛjoo Ɛ wvú Ɛ kase Ɛ buy yí kpwe le. Ɛ nu fiɛ fi ge wvú Ɛ sɛ no kɛɲke mvunɲgay keege binghaw bi mwɛɛm e bin nɛn.”

3 Fí nu Ɛ 'Ɛlod to gay Ɛ bó koo Jon, kay, fen yew ncaw e nje 'Ɛlodia wvú kpwɛɛ Filew wvú waa bwee 'Ɛlod, Ɛ 'Ɛlod to jo kpwɛsɛ le.

4 Ɛ Jon no tune gayte le nci baa bee le wvú ejo wvú kpwɛsɛ le kɛ.

5 Ɛ 'Ɛlod mum no gomte le wen eyu Jon, geenɛn no fane bonyii, njefo bonyii to kɛɲke Jon diɛwɛ wee ntum Nyo' le.

6 Ɛ ê ke no nu diuu di Nfon 'Ɛlod to gee ɲkaw keekume diuu di bó to bokɛɛ wvú, Ɛ waa 'Ɛlodia wvú kpwoon ley cɛɲ bine fwe dvu bonyii bó to nu fô ɲkaw wvudvu le, Ɛ 'Ɛlod yɛn Ɛ ye yvuwsɛ wvú.

7 Ɛ wvú mum kaw wan wvudvu, die kelew le wen nu efene wvú Ɛ Ɛ cim nu naa bó la fi wvú Ɛ bife le wen efene wvú dvú.

8 Ɛ bwee wan mum bɛyse wan le wvú egay le wvú enya ɛkolɛ ke Jon Nleseɛjoo le ê juy e ê wvú.

9 Ɛ wvú gay, Ɛ Nfon 'Ɛlod yuw nonɛn Ɛ ye keeshe lo wvú. Geenɛn nje kelew kè wvú to dieɛ wase fwe dvu bonyii bó to nu fô ɲkaw e, Ɛ wvú mum gay le bó ege no wan gay.

10 Ɛ wvú mum tum bonyii Ɛ bó gɛn yew ncaw e bvuse ɛkolɛ ke Jon e,

11 to dvú ê juy e nya ê wan kpwoon wvudvu, Ɛ wvú mum gɛn dvú nya ê bwee.

12 Ɛ boom bo Jon e bo ɲgoo le ke gɛn jo gvune di Jon e dwey, gɛn see saaka wvudvu ê Jisos.

*Ɛ Jisos nyanje bonyii bontfuke botin
(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)*

¹³ Ɛ Jisos ke dioo yuw fiεε fi kooy bô Jon, mum ley ê kekonj e læwse ye γεν fô bonyii yaa nu κε. Geenε ε bibombom bi bonyii le yuw, mum buy ê bilaante le len bô bikaa bi wvú le.

¹⁴ Ɛ wvú ke buy ê kekonj e dioo fεεε ε ηkpwaante, yεn kebombom ke bonyii le nen ghemm. Ɛ shen koo wvú bô bó, ε wvú mum no fele bonyii bô to cemkene.

¹⁵ Ɛ ê ke dioo nu ekiεguu, ε boom bew bo ηgoo le bence gay ê wvú le, “Fεn nu ηkpwaante, ε diuu ε γεν wase, gayε le bonyii ban eγεν bontew e eguy mwεεm mvubole mvudien.”

¹⁶ Ɛ Jisos tfuse ê bó le, “Ɛε shieε nu dvú wvú bó enεε κε. Ɛ nu enya ben fiεε ê bó edie.”

¹⁷ Ɛ bó tfuse ê wvú le, “Bese κηjke κε ε ε nu bontuw bo bleεd e botin bô byé yifiεε maan.”

¹⁸ Ɛ wvú gay ê bó le, “Ben eto dvú enya ê me.”

¹⁹ Ɛ bó to dvú, ε wvú fi, mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse yí egay e. Ɛ wvú jo bontuw bo bleεd e bo botin ba bô byé yi yifiεε ye, taa we, nya keyoone ê Nyo', mum guushe bontuw bodvu nya ê boom bew bo ηgoo le, ε bó mum gawce ê kebombom kedvu.

²⁰ Ɛ bonyii bocii die ffuu. Ɛ boom bo Jisos e bo ηgoo le baance bimbeke bi to sheεεε ε bí yinšen ηkaa yuufe ncow fiεε.

²¹ Bonyii bô to dieε mwεεm mvudien mvudvu to nu bolemε diewε bontfuke botin e, ε sε jo bokεεε bô boom.

*Ɛ Jisos len yí joo le
(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)*

²² Ɛ Jisos mum gay ê boom bew bo ηgoo le le bó eley ê kekonj e esaa fwe kewvu keki é wen eshεε egay kebombom ke bonyii le é kí ekfuuyi.

²³ Ɛ wvú ke shεε gay bó le, mum nε ben yí kum e wvú embenj keegen ebunle. Ɛ εkfunj ke jiiim ε wvú nu κε fó wvú embenj.

²⁴ Geenε é to nu kefew kedvu le, ε kekonj nu wase ê joo ncejole, ε joo kale kí, njefo fwefwe to too je fwe cile kí.

²⁵ Ɛ é ke no nu wase en'yulem, ε Jisos nε no too fô bó le lenε yí joo le.

²⁶ Ɛ boom bew bo ηgoo le dioo yεn no wvú lenε yí joo le, ε kedvum gbwo bó. Ɛ bó no gayte le “Ɛ nu ηkfusay.” Ɛ bó mum no wamte fowεεεε bô nfan.

²⁷ Kanj mwaanj ε Jisos mum jeme ê bó le, “Ben ejice mvuntelem mvunen e, è nu me. Fo ben efanè κε.”

²⁸ Ɛ Bitā gay ê wvú le, “Tata é è fεn nu wo, é wo gay ε me nlen ten yí joo le nto fô wo le.”

²⁹ Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Ɛ toò le.” Nonεn ε Bitā mum buy ê kekonj e no lenε yí joo le gene fô Jisos e.

³⁰ No wvú to lenε gene, dioo yεn no fwefwe gee, ε wvú mum no fane, mum κεw no shiile ê joo. No wvú shiile mum bee le, “Tata fi me!”

³¹ Kanj mwaanj ε Jisos lanj kebo jice wvú le gay ê wvú le, “O oo, mbee wo doose baay! Wo be κηjke kemanjen nje la?”

³² Ɛ bó wvú mum ben ley ê kekonj e, ε fwefwe wvudvu mum lu.

³³ Ɛ boom bew bo ηgoo le bô to nu ê kekonj e mum nya n'wvum ê wvú gay le, “Kecεεy, wo nu Waa Nyo'.”

*Ɛ Jisos fɛ bonyii bo bincɛm e Genɛsalet
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Ɛ bó ke lente mamase buy keba kè Genɛsalet e.

³⁵ Ɛ bonyii bo jó yɛn wvú le kiɛ wvú, mum ciinse ntum ê keba kedvu le keci, e bonyii no too bô bonyii bo bincɛm e bocii fô Jisos e,

³⁶ Ɛ ke le wvú ecinɛ é bó ekum ke naa e è nu ngem ndvu ye le. Ɛ wee tfuu wvú to kumte, mum no bonene.

15

*Ɛkumɛ nce wonj bô diɛw Nyo'
(Mak 7:1-13)*

¹ Ɛ Bofalasii bô bonyii bomew bô to dunɔi bonci bo Nyo' le ke mum ne Jelusalɛm to fô Jisos e bife ê wvú le,

² “Ɛ nu nje la wvú boom buw bo ngoo le beete bô nce wonj bo'icee bosɛɛbeene bo fwele? Ke bó cuke can ê je yì nci gomte le se diekene ke.”

³ Ɛ Jisos tfuse ê bó le, “Ɛ nu nje la wvú ben beete finɛn bô bonci bo Nyo' le bii e è nu nce wene wonj e?”

⁴ Me njemyi nɛn, njefo Nyo' to nu e gay le, ‘Wvumɛ ico bô bwoo.’ Bvuu gay tɛn le, ‘Ɛ wee nan lo ice kɛnɛɛ bwee, é bó yu lo mwɛtɛn.’

⁵ Geenɛn, ben e no gayte finɛn le, ‘Ɛ wee ne e gay ê ice kɛnɛɛ bwee le, “Fiɛɛ fi wo bee keekenɛ can yɛm e nu e me e nya wase ê Nyo’,” tu ke è nulo é wvú ebvuu ejo fiɛɛ fidvu efi ice kɛnɛɛ bwee dvú ke.’

⁶ Ɛ nɛɛ no ben bii nce wene wonj e nɛn mum gee e diɛw Nyo' tuu fiɛɛ fi ecici.

⁷ Bonyii bô jemyi jɛɛy gee jɛɛy ban! Fiɛɛ fi wee ntum Nyo' wvú Yɛsaya to jemyɛɛ ekumɛ ben nu naa lo keceɛy, no wvú to gayɛɛ le,

⁸ ‘Bonyii ban wvumte me ke fomvu fomvu,

e mvuntelem mvubole nu ncejole fô me le.

⁹ Bó bunlee me e è nu ke ecici,

njefo bó joo mwɛɛm mvú è kpawci bonyii yɛɛyi le è nu diɛw yɛm.’”

*Fiɛɛ fi nulo ebefe bô wee
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Ɛ Jisos ke ne tee kebombom ke bonyii le e kí to. Ɛ wvú gay ê kí le, “Ben eyeke eyuw, ekiɛɛ ntay.

¹¹ Ke fiɛɛ fi leyte ê wee emvu nulo ebefe bô wvú ke. Ɛ nu fiɛɛ fi buyte lo ê wee emvu fi nulo ebefe bô wvú.”

¹² Ɛ boom bo Jisos e bo ngoo le ke ne to gay ê wvú le, “Wo kee ke le Bofalasii be e yuw fiɛɛ fi wo be jeme fiɛ fí e gbwe bó?”

¹³ Ɛ wvú tfuse ê bó le, “Kete keci kè è nu se è yele Icɛm wvú nu fowe nu e bó nu ke ebaa.

¹⁴ Ben edaayɛ ê bó le, è nu binfefe bì dunɔi je ê bonyii. Ɛ kenfefe dunɔi je ê kemew, é bó bocii ke egɛn egbwekɛn ê kentuke le.”

¹⁵ Ɛ Bita gay ê Jisos le, “Ke yuuse ê bese fiɛɛ fi ngan we jemyi.”

¹⁶ Ɛ Jisos bife le, “Ke ben tɛn kee mwɛɛm e?”

¹⁷ Ke ben kee le fiɛɛ ficii fi leyte ê wee emvu booke ê shem ké ghan buy lo le?”

¹⁸ Geenɛn, e fiɛɛ fi buyte diuw wee le nɛn'yi e è nu fô fitele le. Ɛ è nu fifie fi beete bô wee.

19 Fí ké nε ε è nu fô fitele le, ε wee se no kenke ηkpawwε wvù befe, mum yu wee, jo kpweε wee kenεε dwee wee, jan kenjan, con bvucōn, ben jim nsaw mbiay kenεε befe hô diee di wee le.

20 Mvun nu mwεεm mvù nulo ebefe hô wee. Ke keediekεn hô can se bó ε cuke nulo ebefe hô wee ke.”

ε kpwoon mvu wvù to nu wee ketum lese fitele yî Jisos e
(Mak 7:24-30)

21 ε Jisos ke nε fô lεwse ye gen keba ke Taya bô Sidon e.

22 ε fí kooy le kpwoon mvu wvu Kaanan wvù to nu jó to nu ε nε to yεn Jisos e, bee fô wvù le le, “O Tata, waa Nfon Dawe, came ke shen fô me le. Waa wεm wvù kpwoon nu ε nceendaa dεwle mvu njinsene naa lo bô wvù baay.”

23 Geenεn ε Jisos yuw fanε yaa ghay lo ke. ε boom bew bo ηgoo le bence to lekε wvù gay le, “Gayε ke ê kpwoon wvun le wvù egεnè. Wvù bii nyaa njεεε ê beene.”

24 ε Jisos tfuse le, “Bó to tum me ε è nu fô bonyii bo Islael e maan bô nu diεwe njεe yî nu ε nε wase ε no bvuyte lo le.”

25 Geenεn ε kpwoon wvudvu to ke tum envuw ê Jisos εjise gay le, “Tata, fi ke me.”

26 ε Jisos tfuse ê wvù le, “Ke fí nu leη keejo ηgu boom elan fô bwé le ke.”

27 ε kpwoon wvudvu gay le, “ε nu keceεy icεm. Geenεn naa bwé ké no bonyi ke tfúw yî icee bó dioo diekene ε yî no gbwekene.”

28 ε Jisos mum tfuse ê wvù le, “O kpwoon wvun, mbee wo tεmyi lo. Fí ekooy fô wo le no wo shieele.” Ke nonεn ε waa we mum bonεn lo.

ε Jisos nyanε bonyii bontfuke bonεw

29 ε Jisos ke nε fô no gεne, gen fey mbew Mamase yî Galilee le, ben gen yî kum e, shii fô.

30 ε kebombom ke bonyii le ke baay to fô wvù le nen ghemm. ε bomew to too bô bonyii bô nu bontεnε, noo bô kenke bonfiaw ye le, noo bô nu binfefe, noo bô nu bincife, noo bomew bo bincεm e nteen. No bó too bô bó, no jiwse ê wvù εjise ε wvù fele bó.

31 ε kebombom kedvu no kenke lo ηghaw no bó to yεne ε bincife jemyi, ε bonyii bô kenke bonfiaw ye le bonene, ε bontεnε lene ten teytey, ε binfefe yεne mwεεm e. ε bó tum monkum mo Nyo' bonyii bo Islael e.

(Mak 8:1-10)

32 ε Jisos mum tee boom bew bo ηgoo le gay ê bó le, “Me ηkenke shen fô kebombom kin e, njefo bó nu wase bee bó εdiuw εta, ε fεε fí bó edie yaa bvuu nu ke. ε ke me ηgomte le me encinε bó le é bó egεne jen ke, njefo è nulo é bó egεn egbwe jen ê je.”

33 ε boom bew bo ηgoo le gay ê wvù le, “ε nulo é beene ejo fεε mwεεm mvudien ηkpwaante jan mvù ekpwεntεn keenyanε kfuu kin kebombom ke bonyii le dvú?”

34 ε Jisos bife ê bó le, “Ben kenke bontuw bo blεed e bomeε?” ε bó tfuse le, “ε nu bosoooshiwiy bô mvubyetεle nen caan.”

35 ε Jisos mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse.

36 ε bó shii, ε wvù jo bontuw bo blεed e bo bosoooshiwiy ba noo byé yidvu, nya keyoone ê Nyo', mum guushε nya ê boom bew bo ηgoo le, ε bó mum gawce ê bonyii bodvu.

³⁷ E wee tfuu die, ffuu. E bó baance bimbeke bi to sheeteε, ε bí yinſen nkáa yisooshwi.

³⁸ Bonyii hò to dieε to nu bolemε bontfuke bonεw, ε ε jo bokεnε noo boom.

³⁹ E wvú mum cinε kebombom kedvu le ε kí no kfuuyi. E wvú ley ê kekonj e gen ê keba kè Magadan e. *

16

*E bonyii bomew no gomte le Jisos ege kenjhaw ke fiε le
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ E Bofalasii bó Bosadusii ke nε to fò Jisos e keemom wvú, mum gay le wvú ege fiε fi duñci mvunḡay mvù nε fowe.

² E Jisos gay ê bó le, “E ke dioo nu seke diuu seeyi ε ebule yeεle, ε ben no gayte le, ‘Ekfuñ nu ebuy ejon,’ njefo ben nu ε yen ε ebule yeεle.

³ E ke dioo nu seke diuu sane ε ebule yeεle ε kembεw ε suu, ε ben no gayte le, ‘Nffum nu ke efey eBen,’ njefo ben nu ε yen ε ebule yeεle ε kembεw ε suu. Ben kee keetaa ebule mum kiεε no ekfuñ nu enu, geenεn yaa kee ke bonciise bò mwεem mvù kooyi yí kefew kin e duñci nje la?

⁴ Eñgokε kè befe kè nu ε cinε wase Nyo' le ε no nu diεwε kpwoon nsake le kin, gomte fiε fi duñci mvunḡay mvù nε fowe. Ke è nulo é me enduñce fiεε ê kí efey fi wee ntum Nyo' wvú Jona le ke.” No wvú gay nonεn mum cinε bó le nε no gene.

*E Jisos tefe boom bew le bó eyenè ekumε gee di Bofalasii bó Bosadusii le
(Mak 8:14-21)*

⁵ E boom bo Jisos e bo ñgoo le ke dioo fεse kewvu keki yen le bó be ε daaye keejo blεed.

⁶ E Jisos ke nε gay ê bó le, “Ben eyenè, bvuu joo kefew yí fintunḡeen fi Bofalasii noo fi Bosadusii le.”

⁷ E boom bew bo ñgoo le mum kεw no jemyi εbonebon ekumε fiεε fidvu, gayte le, “Wvú jemyi fintunḡeen fin nεn njefo beene baa to bó blεed ke.”

⁸ E Jisos kiεε fiεε fi bó jemyi ekumε fi mum gay le, “O oo bonyii bo mbee wvú doose le ban! Ben jemyi εbeneben ε è nu ekumε blεed wvú ben baa keñke ke nje la?

⁹ Ben baa yεne wase mwεem e le? Ke ben kumyi bontuw bo blεed e bo botin bò bonyii se dieε bontfuke botin e? Bimbeke bi ben se baance se nu nkáa yimiεε?

¹⁰ E ke ben bvuu kumyi tεn bontuw bo blεed e bo bosooshwi bò bonyii be die bontfuke bonεw e? Ben be baanci bimbeke bí ε buy nkáa yimiεε?

¹¹ E ge la wvú ben baa kiεε le ke me njemyi ε è nu ekumε blεed ke? Me mbvuu ñgayte ke le ben ejoð kefew ekumε fintunḡeen fi Bofalasii bó Bosadusii le.”

¹² No wvú jeme nonεn ε bó mum kiεε le ke wvú jemyi le bó ejoð kefew ε è nu ekumε fintunḡeen fi bó towte ê blεed e ke, le wvú jemyi ε è nu ekumε n'yεeyi wvú Bofalasii bó Bosadusii.

*E Bitá cεε le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ E Jisos ke gen buy ê keba ke wonj e kè Kaysalia Filibi le, ke nε bife ê boom bew bo ñgoo le le, “Bonyii duu le wee wvú dieε nu Waawee nu yεε?”

* **15:39** Bonjwa' bo boyvuum bomew teñe bvudvuu bvun le «Magdala». **16:1** 12:38-39; Luk 11:16, 29-30 **16:1** Jon 6:30 **16:6** Luk 12:1 **16:7** Mak 6:52 **16:8** 14:31 **16:9** 14:20 **16:10** 15:37

14 E bó tfuse ê wvú le, “Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseεjoo, bomew le Elayja, ε bomew duu le wo nu Yelimia kenεε wee ntum Nyo' wvumvu.”

15 E wvú bife ê bó le, “Ben duu finε le me nu yeε?”

16 E Semon Bita tfuse le, “Wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε wvú Waa Nyo', Nyo' wvú kenke nshii.”

17 E Jisofuse ê wvú le, “Semon waa Jona, Nyo' nu ε buw wo, njefo ke fin nu ε è seje wee wvu wum ê wo ke, è seje Icem wvú nu fowe ê wo.

18 Me ε no ηgayte ê wo le wo nu Bita, * ε è nu yí kembangan kin e wvú me nu ηke en'yoo kentaashe kem ke bonyii bo mbee le. E ke mvungay mvu kpwe le nu ke eyuu eghaw kentaashe kedvu ke.

19 Me nu ηke enya ken'yene ke bvunfon bvú fowe le † ê wo. Fiεε fi wo ε ke ε suu fokuse fεn, tu bó nu ε suu wase fowe. Fiεε fi wo ε ke ε fay fokuse fεn, tu bó nu ε fay wase fow.”

20 No Jisofuse gayεε nonεn, mum looce ciise lo ê boom bew bo ηgoo le le bó eyεne fo bó ke emom esee ê wee le wen nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε ke.

*E Jisofuse jeme ekume kfuu kpwe yi wvú nu ke ekpwe
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)*

21 E kew yi kefew kekiε le, ε Jisofuse mum kew no dunji ê boom bew bo ηgoo le le wen kenke ke keegen Jelusalεm. E wen nu egen eyen bonjεw nteen can bonyii bó saake won e bó bocee ncese bo baay baay noo bonyii bó dunji bonci bo Nyo' le. Bó nu ke eyu wen, é εdiuw ebuy εta é wen ekase ebuy yi kpwe le.

22 E Bita mum jo wvú ε bó wvú lewse ye. E wvú mum kew no saake wvú yi fiεε fidvu le, gayte le, “Tata, Nyo' elεwseè. Ke fin fiεε nu ke eyuu ekooy bó wo ke.”

23 E Jisofuse banke ye gay ê Bita le, “Ja ê me ejim Satan! Wo jewsee lo me njefo ke wo leeme ê keba ke Nyo' le ke. Wo leeme ε è nu ê ke wee wvu wum e.”

24 No Jisofuse jeme nonεn, mum gay ê boom bew bo ηgoo le le, “E wee gomte keenu wee wεm ηgoo, tu wvú kenke keetun εkolε kew, etuu kentam kew ebii me le.

25 Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase nu ke elase ke lo. Geenε ε wee wvú lase nshii we nje me nu ke ekenke nshii.

26 E bó baanci naa won wvun nεn tfuu, ε nya ê wee wvú ε die, ε ke ε lase nshii we, é sew wvudvu enu la? Nuu le fiεε nu dvú fi è nulo é wee esum keyoy kew dvú le?

27 Ben ekeè le wee wvú diee nu Waawee nu ke eto bó bonceendaa bew ê bvukεε bvú Ice le, emum elaw wee tfuu yi fiεε fi wee nu ε ge le.

28 E me ensee ê ben kecey le bonyii bomew leeme fεn bó yaa nu ke eyuw wvun kpwe se bó ε yen no wee wvú diee nu Waawee too bó bvunfon bwew ke.”

17

*E Jisofuse dunje bvukεε bwew bvú wvú to kenke fowe
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

1 E εdiuw ke fey εsoocan, ε Jisofuse jo Bita bó Jεm noo Jon wvú waa bwεε Jεm,

16:14 14:2; 17:10-13; Mat 21:11 16:16 14:33; Jon 1:49; 11:27 16:18 Luk 22:32; Jon 1:42; 21:15-17; Efe 2:20 * 16:18 Diee di Bita din nu le, «TE». 16:19 Luk 11:52; Mat 18:18; Jon 21:15-17 † 16:19 Fεn nu teyey le, bin'yene bi bvunfon bvú fowe le. 16:20 17:9 16:21 17:22-23; 20:17-19; 26:2 16:24 10:38-39; Luk 14:27; 17:33; Jon 12:25-26; 1Bi 2:21 16:27 Mben 62:12; Job 34:11; Mat 7:23-27; 13:41; 25:31-46; Luk 13:27; Jon 5:29; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 1Bi 1:17; 2Tim 4:14; Mwm 22:12 16:28 10:23; 24:34; Mak 9:1; 13:30; Luk 9:27; 21:32 17:1 5:1

ε bó bó ben yí kum wvumew ε ε wvú defe εwe, no nu fó εbonebon.

² Ε bó ke ne yen ε nfeesen ye ε kumen ê bó ejise, bvushiw bwew ε no baa lawkene diewe diuu le, ε ndvú ye baa ten lawkene nen mwawmwawmwaw.

³ Ε fi kooy le Muses bó Elajya to nu ε ne buyenen fô bó le, no jemyi bó bo Jisos.

⁴ Ε Bitá mum ne bvumten gay ê Jisos le, “Tata, fi jee no beene nu fen. Ε wo fen koonke lo é me en'yoó cún fen she, é yimi enu yo, yimi yi Muses, yimi yi Elajya.”

⁵ Κε no wvú to beε jemyi, ε fi kooy le kembew kè baa nen bvuuu to nu ε ne to ban bó, ε diew jeme ê kembew kedvu le le, “Wvun nu Waa wem, wvú nu fitele fiem. Me n'yuuke njon bó wvú baay. Ben eyuukè ε è nu wvú le.”

⁶ Ε boom bew bo ηgoo le dioo yuw diew yidvu ε kedvum gbwo bó, ε bó gbweken tum monshim fokuse.

⁷ Geenen ε Jisos gen kum bó le gay le, “Ben eja we. Fo ben efanè ke.”

⁸ Ε bó dioo cake ejise we fanε yaa bvuu yen wee mvu le efey Jisos ke.

⁹ Ε bó ke ne yí kum wvudvu le dioo booke, ε Jisos lew ê bó le, “Fo ben ke esee fiεε fi ejise eyene be yen ê wee se wee wvú diee nu Waawee ε buy wase yí kpwe le ke.”

¹⁰ Ε boom bew bo ηgoo le bife ê wvú le, “Ε nu nje la wvú bonyii bó dunji bonci duu le Elajya kenke keeke eyaw eto é Mboyse wvú Nyo' to kawee se to?”

¹¹ Ε Jisos tfuse le, “Ε nu keceey le Elajya kenke keeyaw eto ekene mwεem mvunciim.

¹² Geenen é me ensee ê ben le Elajya nu ε to wase bó fanε yaa kiεε wvú ke, ε mum ε ge fiεε fi bó koonke bó wvú. Ε è nu ke lenlen no wee wvú diee nu Waawee nu ke eyen ηgew can yibole.”

¹³ No wvú gay nonen, ε boom bew bo ηgoo le mum kiεε le wvú jemyi ε è nu ekumε Jon Nlesejoo.

Ε Jisos fε wan mvu wvú to gbwee kenjgwe

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ε Jisos bó boom bew bo ηgoo le ke bow fese fô kebombom ke bonyii le to nu. Ε wee mvu ne to tum envuw ê Jisos fwe, gay ê wvú le,

¹⁵ “Tata, camε ke shen fô waa wem e. Wvú gbwee kenjgwe, yene ηgew baay. Wvú nen'yi gbwe fotaη, ké ne gbwe ê joo le.

¹⁶ Me mbe ε nto bó wvú fô boom buw bo ηgoo le bó ε mom ηkuuη keefe wvú.”

¹⁷ Ε Jisos gay le, “O oo! Εηγοκε ke ecici kè baa lese fitele yí Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene engen embuy neε? Me nu ηke enkuu shém bó ben engen embuy neε? Ben eto bó wan wvudvu fen enya ê me.”

¹⁸ Ε bó to dvú, ε Jisos wam nceendaa dεwle wvú to nu yí wan wvudvu le ε wvú buy, ε wvú mum bonen lo kaη mwaan.

¹⁹ Ε boom bo Jisos e bo ηgoo le ke ne gen fô wvú le ejim ejim, bife ê wvú le, “Ε nu nje la wvú bese be mom ηkuuη keebvuse nceendaa dεwle wvudvu?”

²⁰ Ε wvú tfuse ê bó le, “Ε nu njefo mbee wene doose lo. Ε me ensee ê ben keceey le, é ben be kenke mbee ε wvú nu ke naa diewe shem nsusu le, * tu ben nulo egay ê kum wvun le wvú envuw ye fen egen eleem fofe, é wvú mvuwe, fiεε saa nu dvú fi nulo eghaw ben ke.

17:2 2Bi 1:16-18; Mwm 1:16 **17:5** 3:17 **17:9** 16:20 **17:10** Mala 3:23-24; Mat 16:14 **17:12** 11:14; Luk 1:17; Jon 1:21 **17:17** Dito 32:5, 20 **17:20** 13:31; 14:31; 21:21; Mak 11:23; Luk 17:6

* **17:20** Nsusu yin nu ê diew bala le le, «mustard».

²¹ [Geenen, ke kfuu wvuwvun nceendaa de wle nulo ebuy se wee e bunle e she mbam mweem mvudien ke.][†]

E Jisos bvuu jeme ekume kfuu kpwe yi wvu nu ke ekpwe

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² No Jisos bo boom bew bo ngoo le to taashεε Galilee, ε wvu gay ε bó le, “Wee wu diee nu Waawee nu ε bó nu ke enya wvu can bonyii le,

²³ ε bó eyu wvu, ε ke edioo enu ε diuw εta, ε wvu ebuy yi kpwe le.” E bó yuw nonen, ε ye keeshε bó baay.

Ekume shile wvu yew ncese

²⁴ E Jisos bo boom bew bo ngoo le ke gen buy Kafana'um, ε bonyii bo to fii shile wvu yew ncese ke to yen Bitā le sow ε wvu le, “Wee wene n'yεeyi ké no laan ke ke shile wvu yew ncese?” ‡

²⁵ E wvu bee le, “Eε.” E Bitā ke dioo tu fō yew e, ε ε yaw Jisos jike fiεε fidvu fokuse, bife ε wvu le, “Semon, wo yene fiuw le la? Bonfon bo fokuse fen ké no fii shile bó kensuw ε ε nu ε baa? Bó ké no fii ε boom bo wonj e, nuu ε botolo le?”

²⁶ E Bitā tfuse le, “Bó ké no fii ε ε nu ε botolo.” E Jisos gay ε wvu le, “Tu ke boom bo wonj e yaa kenjke keelaan ke ke.

²⁷ Geenen, wvu le fo bee wo eteensen mvuntelem mvu bonyii bodvu le, gene elan fincaw ε mamase le, bye yi wo ε yaw ε koo, ε wo yene diuw wvudvu, ε wo eyen jise di bigew e jó, emum ebvuse egen enya ε bó keelan shile wesebewo dvu.”

18

Wee wvu kuuke ente jo bvunfon bvufowe

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ E ε no nu ke kefew kedvu le, ε boom bo Jisos e bo ngoo le to bife ε wvu le, “Wee wvu kuuke fele wee tfuu ε bvunfon bvufowe le nu wvu la?”

² E Jisos mum tee wan caan leke ε bó entelen,

³ gay le, “E me ensee ε ben keceey le, ε ben baa ekumen etu diewe boom bo caan caan e, tu ke ben nu ke eyuu eley naa lo bvunfon bvufowe le ke.

⁴ Naa yee wvu nu ε jo ekole kew caan ε no nu diewe wan wvun e, nu ε wvu nu wee wvu kuuke ente jo bvunfon bvufowe.

⁵ E wee fiisene wan diewe wvun e ε diee diem e, tu wvu fiisene ε ε nu me.

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ E ε nu le wee ege ε wee wvu nu ε lese fitele yi yem e diewe boom bo caan caan ban e ege kebefε, ε fi ejee fō wvuwee wee le le bó eshεnke kebwee ke diene le ε kendonj kew e, edomse wvu ε wvu eshii egen ε joo yi baay e.

⁷ Ngew wvu baay nu fō bonyii bo yi wonj wvun e. Mweem mvu teeyi bonyii ε bó gee bibefe kenjke ke keenu. Geenen ε ngew wvu baay nu fō wee wvu teeyi wee mvu ε wvu gee kebefε le.

⁸ E kebo kuw keεε ekale kuw gee ε wo gee kebefε, ε wo sum kebo kedvu keεε ekale kedvu lan. Fi jee le wo ke eley nshii wvu mεy lo le bó kebo keεε ekale kenjkyfte, efey keekenjke can yicii keεε bikaa bicii ε bó ke ejo wo etfume nguy wvu mεy lo le.

[†] 17:21 Ke bonwa' bo boyvuum bomew bó bó to yawε sanj diew Nyó' jó kenjke kencim kin ke. 17:22 16:21 17:24 Ksm 30:13 ‡ 17:24 Shile wvun to nu diewe kenjgawεn ke nlawma wee lemme le yi diuu le. 18:1 Luk 22:24 18:3 19:14; Mak 10:15; Luk 18:17 18:4 23:12 18:5 Luk 10:16 18:8 5:29-30

9 E jise diuw gee ε wo gee kebefε, ε wo min jise didvu laj. Fí jee le wo ke eley nshii wvù mεy lo le bô jise dimwaan, εfey keekεηke ejise εcii, ε bó ke elaj wo ηguy wvu baay e.”

Ngan ekumε njee yi to lae

(Luk 15:3-7)

10 “Ben eyenê fo ben ejoð mvu boom bo caan caan ban e ekuse ke. E me ensee ê ben le fowe nu ε bonceendaa bo Nyo’ le bô shee bô bó ké no nu ke sekecii ejise jo Icem wvù nu fowe.

11 [E wee wvù diee nu Waawee to to keeboyse bonyii bô nu ε laken wase.]

*

12 Ben kpwaake le la? E wee keηke njée gbwee, yimiaaη ε la ente dvudvu, wvù saa eyaw ecine yi mban bvuuke ncow bvuuke le ê kum, egen egom njee yimiaaη yi la yidvu?

13 E me ensee ê ben keceey le, ε wvù gom ε yen, ε wvù eyuuke njoη bô njee yimiaaη yidvu fele yi mban bvuuke ncow bvuuke yi baa la ke.

14 E nu ke leηleη ten no Icen wvù nu fowe baa shieele le wee mwaan ηgoo boom bo caan caan ban e ela ke.

No è nulo é wee emance mwεem bô waa bwee

15 E waa bwoo ge fiεε fi ε befe fô wo le, ε wo gen yen wvù le duηce jay we ê wvù ke ben ε wvù bofeε. Wvù é yuw fiεε fi wo jeme, tu wo ε kase wase ε keηke waa bwoo jim.

16 Wvù é no nu se wvù ε yuw fiεε fi wo jeme, ε wo jo wee mwaan keηceε bofeε ε ben ε bó kase gen fô wvù le, wvu le njeme wemen ekeηke bonyii bofeε keηceε botete bô eben jim nsaw wvudvu.

17 Wvù é gen ε faj keeyuw fiεε fi bó jemyi, ε wo jo keseen gen dvù fô kentaashe ke bonyii bo mbee le. Wvù é faj keeyuw naa noo kentaashe ke bonyii bo mbee le, ε wo jo wvù diεwe wee wvù yaa kee ke Nyo’ keηceε diεwe wee wvù fii shile le.

18 E me ensee ê ben keceey le fiεε fi ben ε ke ε suu fokuse fen, tu bó nu ε suu wase fowe, fiεε fi ben ε ke ε fay fokuse fen, tu bó nu ε fay wase fowe.

19 Me ε mbvuu ε no ηgayte ê ben le, ε bonyii bofeε ê ben ente beηe yi fiεε le fokuse fen, ε leke ê bunle le, ε Icem wvù nu fowe ege fimwεten fô bó le.

20 Ben ekeè le fô bonyii bofeε keηceε botete nu ε taashe ê diee diem e, nu ε me nu é bó enteleη.”

Ngan ekumε wee fioo wvù yaa koole ke shen

21 E Bitamum bence bife ê Jisos le, “Tata, ε nu bokaη bomεε bô waa bwεem gee mwεem mvù befe fô me le, ε me enleεshi ke lo? E nulo é ke egen ebuy bokaη bosooshwi y e?”

22 E Jisos tfuse ê wvù le, “Ke è nelo é me enjay ê wo le è nelo enu ke bokaη bosooshwi maan ke. E nelo enu mbansooshwi bokaη bosooshwi y.

23 E neε fiεε fi bó nelo efewsen bvunfon bvu fowe bô nfon mvu wvù to gomte keekpwanjen bô bonyii bew bo lemme le bô kpaw we to nu can yibole.

24 No wvù to kewεε keetaasse, ε bó to bô wee mvu ε ye fioo nu bikele bi bigew e bontfuke yuufe.

18:10 Jon 10:11-15 * 18:11 Ke boηwa’ bo boyvuum bomew bô bó to yawee saη diεw Nyo’ jó keηke kencim kin ke. 18:14 6:10 18:15 Lew 19:17; Gal 6:1 18:16 Dito 19:15; Jon 8:17; 2Kol 13:1; 1Tim 5:19 18:17 Tay 3:10 18:18 16:19; Jon 20:23 18:19 7:7 18:20 28:20 18:22 Kenj 4:24 18:23 25:19

²⁵ No ke è to nulo é wvú elaw, ε nfon wvudvu mum gay le bó ejo wvú bô kpwese noo boom noo mwεem mwew mvunciim egese eto bô bigew bidvu elaw fioo ye dvú.

²⁶ No nfon gay nonen, ε wee wvudvu gbwe ê wvú ejise ku can ê wvú gay le, 'Tata, kuu ke shém bee wo, me nu ηke enlaw fiεε ficii.'

²⁷ E shen ge ε cee ekole we cinε wvú le daaye lo ê fioo yidvu le.

²⁸ Geenεn, ε wee wε kebεε ke buy dīoo gene, buynen yí wee mvu wvú bô bó lemte nfon e, ε wvú to kenke wvú fioo ekεε ke bigew e ke kemwaan. † E wvú mum jicε wvú yí sew e gay le, 'Lawε fioo yo.'

²⁹ E wee lemme wvudvu mum gbwe ten ê wvú ejise, lεke wvú gay le, 'Kuu ke shém bee wo, é me ηke enlaw wo.'

³⁰ E wvú tun, jo wvú gen fen yew ncaw e le wvú enù dvú egen ebuy no wvú ke elaw fioo ye.

³¹ E bonyii bomew bô bô bó to lemte dīoo yεn fiεε fi kooy le, ε fi ley bó baay. E bó mum gen see fiεε ficii fi be kooy ê nfon.

³² E nfon tooy wvú ε wvú to, ε wvú gay ê wvú le, 'Wo nu fiεε fi ecici. Me mbe ε ndaaye é yo fioo le yicii njefo wo be ε ku can ê me.

³³ Ke è be nulo ten é wo ecam shen fô wee wvú ben ε bó lemte le no me mbe ε ncam ten fô wo le?'

³⁴ E nfon ton'ye shém, nya wvú le bó efen yew ncaw e, enyεwle bô wvú egen ebuy no wvú ke elaw fioo ye yicii.

³⁵ Nonen, è nu ke lenlen no Icεm wvú nu fowe nu ke ege bô wee mwaan mwaan ben e, fen é wee baa elεεshe bô fitele fiew ficii fiεε fi befe fi waa bwee nu ε ge fô wvú le."

19

N'yεεyi εkumε keekunj kpwoon

(Mak 10:1-12)

¹ E Jisós ke jeme mwεem mvun mεse, mum nε ê keba ke wonj e kè Galilee le gen ê kè Judea le Joo Joodan wvuke.

² No wvú gen, ε kebombom ke bonyii le shfum bi wvú le, ε wvú fε bó bocii bô to cεmkene jó.

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

³ E Bofalasii ke nε to fô wvú le keemom wvú, mum bife le, "Nci nu ε bee le è nulo é wee ekunj kpwese yí fiεε le kenεε è nu naa fi la?"

⁴ E Jisós tfuse ê bó le, "Ben ke baa tanj wase fiεε fi bó sanj le, 'Fonjkεw nu ε wee wvú to bomεε bonyii to bom bó ε bó no nu diemsen bô kpwoon' e?"

⁵ Wvú to bom nonen mum gay le, 'E nu nje fifin wvú diemsen nu ke ecine ice bô bwee le etaashε bô kpwese, é bó bofεε emum etu wase wee mwaan.'

⁶ Nonen, ke bó bεε bonyii bofεε ke, bó nu wase wee mwaan. Fí ε mum ε no nu le, fiεε fi Nyo' nu ε taashε wase, fo wee emom egawsen ke."

⁷ E bonyii bodvu mum bife ê Jisós le, "E no nu nje la wvú Muses to gayεε le wee nulo esanj ηwa' enya ê kpwese wvú dunji le wen nu ε kunj wase wvú, emum ekunj wvú?"

⁸ E Jisós tfuse le, "E to nu nje bikuu binen bi temyεen wvú Muses to cin'yεε le wee nulo ekunj kpwese. Geenεn, ke è nu no fí to nu fonjkεw ke.

⁹ Me ε no ηgayte fiem ê ben le, é wee ne ε kuη kpwese ε jo wvumvu, é è baa nu le kpwoon wvudvu nu ε ne ε no ghane gee nsake, tu wvú nu ε ge kebefε ke diewe keejanη kpwoon mvu."

¹⁰ E boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw fin gay ê wvú le, "E è fen nu no fí nu ekumε diemsen bô kpwoon, é fí ejee le wee emey fiew nonen se wvú ε taashe bvujen."

¹¹ E Jisos gay ê bó le, "Ke è nu wee tfuu wvú nulo ebee fifin fiεε ke. E nulo ebee ke bonyii bô Nyo' nu ε ge le bó ebee.

¹² Ben ekeè le bonyii bomew nu dvú ε bó yaa ké no keηke shiee kpwoon ke, ε è nu no bó to bokεε wase bó ε bó nu. E bomew nu nonen ε è ge bonyii bô can le bó enu nonen. E bomew nu fibole nonen ε è ge bó bô bikuu bibole le bó enu nonen nje bvunfon bvú fowe. Wee wvú nulo ebee fifin ε wvú bee."

E Jisos lanη kemonen yi boom bo caan caan e

¹³ E bonyii ke ne no too bô boom fô Jisos e le wvú ekum bó le, ebunle fô bó le, ε boom bew bo ηgoo le mum no saake lo bonyii bodvu.

¹⁴ E Jisos gay fiew le, "Ben ecine é boom bodvu etoo fô me le. Fo ben ejewse bó ke, njefo bvunfon bvú fowe nu ε è nu fô bonyii diewe boban e."

¹⁵ No wvú gay nonen, mum gee can ye yi bó le mum ne no gene.

Jisos bô cee kpaw

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ E fi kooy le wee mvu to nu ε ne to fô Jisos e, bife ê wvú le, "Wee N'yeyi, fiεε fi jee fi me ηkeηke keenje nse ηkeηke nshii wvú mey lo nu la?"

¹⁷ E Jisos bife ê wvú le, "Wo biite ε è nu ê me ekumε fiεε fi jee nje la? Wee wvú jee mey ke mwaan. E wo gomte keeke eley nshii wvú mey lo le, é wo no geele bonci bo Nyo' le."

¹⁸ E wee wvudvu bife ê Jisos le, "Bonci bo Nyo' le nu bó la?" E Jisos tfuse le, "Fo wo eyu wee, fo wo ejanη kpweε wee, fo wo eonη bvucōη, fo wo eben jim nsaw mbiay,

¹⁹ è wvumtè ico bô bwoo, noo le, è koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw."

²⁰ E cuwee wvudvu mum gay ê wvú le, "Bonci ban bocii nu ε me nse ηgele wase. E bvuu sheke la?"

²¹ E Jisos tfuse ê wvú le, "E wo fen gomte keenu wee wvú jee gene mεese, é wo gen gese mwεem mvú wo keηke, gaw bigew bidvu ê bo kefufe le, é wo ke emum ekeηke ntfu ε è nu fowe. E wo dioo ε ge nonen emum eto ebii me le."

²² E cuwee wvudvu yuw nonen, mum ne no gene nu lo shen shen, njefo wvú to keηke kpaw baay.

²³ E Jisos mum gay ê boom bew bo ηgoo le le, "E me ensee ê ben keceey le fi nu ke etemyi fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú fowe le.

²⁴ E me embvuu ensee ê ben le, fí nu cekey fô nyambala le keeley ê jise di tase le fele fô wee kpaw e keeley bvunfon bvú Nyo' le." *

²⁵ E boom bo Jisos e bo ηgoo le yuw fifin, ε diuw yum bó baay. E bó bife le, "E è fen nu nonen, é ke yuu eboy yeε?"

²⁶ E Jisos taa bó nen, gay ê bó le, "E è nu fô wee wvu wum e, tu fí nulo eghaw. Geenεn ε fô Nyo' le nu ε ke fiεε yaa nulo eghaw wvú ke."

27 E Bitá gay ê wvú le, “Taa eyen, bese nu ε cine wase fiεε ficii le ε no bii wo le. Bese nu ke ekeηke la?”

28 E Jisós gay ê bó le, “E me ensee ê ben keceey le seke wee wvú diee nu Waawee ε shii wase yí kawla we bvukuke le wonj wvu fwe le, é ben ban bò se bii me le, eshii ten yí bokawla le yuufe ncow bofεε esaake dikfuu di Islael di yuufe ncow difεε.

29 Wee tfuu wvú nu ε cine la diew e, keηεε boom bo bwee le, keηεε jéme ye le, keηεε ice le, keηεε bwee le, keηεε boom e, keηεε ηεε le, ε wvú cin'yi nje yem, nu ke ekeηke bonyii bò mwεem bokanj gbwee fele no wvú se keηke. E wvú nu ke ekeηke ten nshii wvú mey lo.

30 Geenεn, bonyii nteen bò nu fwe keseen nu ke enu ejim, é nteen bò nu ejim keseen enu fwe.”

20

Njan ekume wee wvú to joe bonyii bo lemme le lese wene

1 E Jisós bvuu gay le, “Bvunfon bvú fowe nu diεwe cee la mvu wvú to buyεε ja fontanjentanj gen keejo bonyii bo lemme le elese ê wvú wene.

2 No wvú to genεε yen bó le, ε bó bó mum kamen le wvú nu ke elaw bó danali danali yí diuu le. * E wvú mum ciinse bó ε bó gen no lemte ê wvú wene.

3 E è ke no nu diεwe didiiu bvuu le, ε wvú buy gen yen bomew bonyii le ε bó leeme fô way laame.

4 E wvú gay ê bó le, ‘Ben egen ten elemtè ê me wene, é me ηke enlaw ben no bó ké no laake.’ E bó mum gen.

5 E wvú ke bvuu buy ke diεwe εmvunsheη enteleη e, bvuu kase buy ke diεwe didiiu ditete le, joo ke bonyii bo lemme le.

6 E è ke no nu diεwe didiiu ditin e ekiεguu, ε wvú bvuu buy gen yen bonyii bomew e ε bó leemene. E wvú bife ê bó le, ‘E nu nje la wvú ben to ε she leemene fen diuu dicile ecici?’

7 E bó tfuse le, ‘E nu njefo wee baa jo bese lemme le ke.’ E wvú mum gay ê bó le, ‘Ben egen le ten elemtè ê me wene.’

8 E è ke no nu ekiεguu, ε cee wεε mum to gay ê cee ekole bonyii bew bo lemme le le wvú etee bonyii bo lemme le, enya nlawma wvubo, keεke yí bonyii bò be to ejim e, egen emese yí bò be to fwe le.

9 E wvú mum kew no laake. E bonyii bò bó to joe bó yí lemme le didiiu ditin to ε wvú law bó danali danali.

10 E bonyii bò bó to yawεε ejo ke dioo to mum no kpwaake le bó nu elaw bó efey bomew ba. Geenεn, ε bó law ke ten bó danali danali.

11 E bó fi nlawma wvubo mum kew no wvukene cee la wε,

12 gayte le, ‘Bonyii ban bò wo be jo ejim lem ke ntam kefew mwaanj maanj, geenεn wo ε law bee bó leηleη, ε bese nu bò be she ε ηgvuse yí lemme le diuu dicile ε mvum sheyte yí yese le.’

13 Geenεn ε cee wεε wvudvu tfuse ê wee mvu bó le le, ‘Nsaá yem, ke me mbaa njay fiεε bee wo ke. Bee wo be kamene ke lemme din yí danali le?’

14 Joo nlawma wo egenè. E konj me le me enlaw wee wvu ejim leηleη diεwe no me nlaw wo.

19:28 25:31; Luk 22:30; 1Kol 6:2; Mwm 3:21 19:29 10:37 19:30 20:16; Mak 10:31; Luk 13:30

* 20:2 Danali mwaanj nu jise di bigew e di bó to ké law wee dvú yí lemme di yí diuu le. 20:8 Lew 19:13; Dito 24:15

15 Kε me ηκηηke mvunγay keenge fiεε fi me ηκοηηke bô fiεε fi è nu fiem e? Nuu le wo bene kendonη njefo me nu ε n'yene can yem fô bonyii le le?"

16 No Jisos jeme nen, mum mεse le, "E nu ke no bonyii bô nu ejim keseen nu ke enu bo fwe, ε bo fwe nu bo ejim."

*Ε Jisos bvuu jeme ekumε kfuu kpwe yì wvù nu ke ekpwe
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)*

17 E Jisos ke no bene Jelusalεm, ε bô boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε buy ê je, ε wvù tee bó ε bô bó lewse ye, ε wvù gay ê bó le,

18 "Ben eyeke eyuw, beene bene wase gene Jelusalεm, ε bó nu egen enya wee wvù diee nu Waawee can bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le, ε bó esaw wvù esumten le bó eyu wvù,

19 emum enya wvù can bonyii bô yaa nu ke Bojuu le, ε bó esεwse wvù, tamte wvù bô bongbwan, emum eta wvù yì kentam e, ε ke edioo enu εdiuw eta ê Nyo' ekase ebvuse wvù yì kpwe le."

*Ε bwεε Jon bô Jεm lekε bintaw bi boom bew e ê Jisos
(Mak 10:35-45)*

20 E bwεε boom bo Σεβεdee le ke ne to fô Jisos e bô boom bew, tum envuw ê wvù ejise keeleke fiεε.

21 E Jisos bife ê wvù le "Wo be gomte le la?" E wvù gay ê wvù le, "Kawε le è nu ke edioo enu seke wo saake wase bvunfon bwuw, ε boom bem bo bofεε ban eshii mbew yo le, wvumvu ê ebo kuw ke elemse le, wvumvu ê ke ekεne le."

22 E Jisos tfuse ê boom bodvu le, "Ke ben kee fiεε fi ben biite ke. E nulo é ben ke ewu fiko fi ηγεw e fi me nu ηke enη'wu?" E bó tfuse le, "Bese nulo ke ewu."

23 E wvù gay ê bó le, "E nulo é ben ke ewu fiko fiem keceey. Geenεn keeshii ê ebo kem ke elemse bô ke ekεne le yaa nu bvudvuu bwem keenya ê ben ke. Mondvuum modvu nu ε è nu fô bonyii bô Icem nu ε seyse wase ε γεε fô bó le."

24 E kebεse ke boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe dioo yuw ekumε fiεε fidvu, ε shém ton'ye bó bô boom bo bofεε bodvu.

25 Geenεn ε Jisos tee bó bocii, ε bó to ε wvù gay ê bó le, "Ke ben kee le bonyii bô saake bitum ké no shiile lo yì bonyii bobole, ε bonyii bo baay baay bobole dunji mvunγay mvubole ê we jo bó?"

26 Kε fifie keηke keenu ê ben enteleη ke. Wee wvù gomte keenu wee wvu baay ê ben enteleη keηke keenu wvù lemte lo ben e.

27 Wee é no gomte keenu wee wvu fwe ê ben enteleη, tu wvù keηke keenu nfwa wene.

28 E nu ke leηleη no ke wee wvù diee nu Waawee to to le bonyii elemte lo wvù le ke. Wvù to to keelem lo fô bonyii le, enya nshii we keesum wee nteen yì kpwe le."

*Ε Jisos yene ejisε binfefe bifεε
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

29 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke γεν dioo fele Jeliku, ε kebombom ke bonyii le no shfumte ê wvù ejim.

30 E fí kooy le binfefe bimew bifεε, ε è nu bolemsε bì to ké no shiile diuw je le, to nu ε dioo yuw le Jisos fele lo, ε bí mum no wamte gayte le, “Tata, Waa Nfon Dawe, came shen fô bese le.”

31 E kebombom ke bonyii le no wamene bó gayte le bó ebanj lo. Geenεn ε bó bvuu wam gen lo fwe fwe le, “Tata, Waa Nfon Dawe came shen fô bese le.”

32 E Jisos mum leem, tee bó, ε bó to, ε wvú bife le, “Ben gomte le me enje la fô ben e?”

33 E bó tfuse le, “Tata, gee é ejise eyese eyene ye.”

34 E shen koo Jisos, ε wvú kum ejise εbole. Kanj mwaan ε bó mum no yene mwεem e, mum nε no bii Jisos e.

21

*E Jisos ley Jelusalεm diεwε Nfon e
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

1 E Jisos bó boom bew bo ηgoo le ke dioo fejene Jelusalεm, ε bó nu wase ntεw wvú Bεtfaj e yí Kum Bite bi Olif e, ε wvú mum tum boom bew bo ηgoo le bomew bofεε,

2 gay é bó le, “Ben egen ntεw wvu fwe we le. Ben nu dioo ε gen, emum eyεn lo bwee kembεεbey e ε bó ε suu ε waa we nu mbew ye le, é ben efay, eto dvú é me.

3 E wee bife lo fiεε é ben, é ben tfuse le Cee Ekole keηke shiee wvudvu, é wvú emum ecinε lo kanj mwaan ε ben eto dvú.”

4 Ffin to kooy nonεn keεge é fí eto ekocεn no wee ntum Nyo' mvu to jemyεε, gayte le,

5 “Wee egay é kelaante kè Sayon le,
‘Ben etaa eyεn, Nfon wene too é ben e.

Wvú nu ε shike εkole kew,
ε ben yí kembεεbey e, ε è nu waa kembεεbey,
kembεεbey ε kí bεε caan.’ ”

6 E boom bo Jisos e bo ηgoo le ba gen, ge ke no wvú to jemyεε.

7 E bó to bó kembεεbey kedvu noo wan, yeε bikum bibole yí dvú le, ε Jisos ben shii yí kemew e, no gεnε.

8 E kebombom ke bonyii le nteen no yeεte tεn bikum bibole é je, ε bomew faasshi tíεw bite yeεte.

9 E kebombom kè to gene fwe dvu Jisos bó kè to bii ejim no wvuuyi le, “Eeeee, mbense enù fô waa Nfon Dawe le lεεε! Nyo' nu ε laη kembonεn yí wee wvú too é diee di Tata le lεεε! Eeeee, mbense enù fô Nyo' wvu fowe le lεεε!”

10 E Jisos ke gen fεse Jelusalεm, ε kelaante kedvu kecii shiw. E bonyii no ghayte, biite le, “Wvun sε nu yeε le?”

11 E kebombom tfuse le, “E nu wee ntum Nyo' wvú Jisos wvú nε ntεw wvú Nasalεt e, Galilee.”

*E Jisos kunj bonyii ε bó kamene way fô yew ncese Nyo' le
(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

12 E Jisos ke gen fô yew ncese Nyo' le, kunj bonyii bocii bò to geese bó bò to guyte mwεem fô, baashe bidan bi bonyii bò to kumene bigew e, bó bintaw bi bonyii bò to geese bihembe le.

13 Wvú to kuunke gayte le, “Fí nu ε bo ε sanj ε Nyo' gayte le, ‘Bó nu ke etenje yew yem le yew bunle.’ Ben ε banke ε tu tfum bocoonj.”

14 Ε Jisos no nu fô yew ncese le, ε binfefe bô bontenje too ε wvú fele bó.

15 Geenεn, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to dunçi bonci bo Nyo' le ke dioo yen binghaw bi mwεem e bì wvú to gee, bô no boom bo caan caan wvuuyi fô yew ncese le, gayte le, “Eeeee, mbense enù fô waa Nfon Dawe le leεε,” ε fí no ton'yi lo bó.

16 Ε bó mum waa lo Jisos le, “Kε wo yuuke fiεε fi boom ban gayte le?” Ε wvú tfuse ε bó le, ““Εε, me n'yuuke lo. Fí nu le ben ke baa tanj wase fiεε fi bó sanj le, ‘Nyo’ nu ε ge mbense wvú jee gene mεεε ε no buyte dew boom bo caan caan e, noo dew boom bô bεε yamte emben e?” ”

17 Ε Jisos ke nε cine bó le, buy ε kelaante kedvu le, gεn ntεw wvú Betani le, ce jó.

*Ε Jisos low kete kemew
(Mak 11:12-14, 20-24)*

18 Ε ε ke no nu entanentan, no Jisos to kaase tuu jim εlaante, ε jenj no yuu wvú.

19 Ε wvú yen kete kemew e mbew je le ε bó ké no diee, * mum gεn fô, geenεn fanje yaa yen fiεε le yí dvú le ke, yen ke ε ε nu bibε yí dvú le maanj. Ε wvú mum low kete kedvu gay le, “Fo fintam bεε ke ebvuu eyuu eyum lo yí yo le ke!” Kanj mwaan, ε kete kedvu mum yowlεn lo.

20 Ε boom bo ηgoo le bo Jisos e dioo yen nonεn, ε diuw yum bó. Ε bó no ghayte le, “Kete kedvu ghan nεε ε sε yowlεn lo kanj mwaan nen?”

21 Ε Jisos tfuse ε bó le, “Ε me ensee ε ben kecey le, ε ben lese fitele yí Nyo' le, yaa kenke naa lo kemaanj ke, ben saa ge ke ε ε nu fiεε fi me ηge bô kete kin maanj ke. Ben ε cim e gay ε kum wvun le, ‘Mvuwe ye fen egeen egbwe ε joo yi baay e,’ ε fí ekooy nonεn.

22 Ε naa la fi ben bunlee lεke, nu ε ben nu ke ekenke fen ε ben nu ε lese fitele yí Nyo' le.”

*Ε bó bife fô mvungay mvu Jisos e nε
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 Ε Jisos ke bvuu kase ley fô yew ncese le, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake wonj Bojuu ke to yen no wvú yeeyi bonyii, mum bife ε wvú le, “Wo jo fεε mvungay ε sε no gee mwεem mvun? Ε nya yeε mvungay mvudvu ε wo?”

24 Ε Jisos tfuse ε bó le, “Me ten nu embife fiεε ε ben. Ε ben tfuse lo, ε me emum ensee ε ben wee wvú nya mvungay le me engeε mwεem mvun.

25 Jon to leese bonyii ε joo ε mvungay mvudvu nε fεε? Ε to nya Nyo', nuu wee wvu wum ε?” No wvú bife nonεn, ε bó no kenjene ebonεbon gayte le, “Ε beene tfuse le ε to nya Nyo', ε wvú ebife ε beene le laa ε ε ge la fo beene ebee Jon e le?”

26 Geenεn, ε ε yaa nulo ε beene etfuse le, ‘Ε to nya wee wvu wum,’ ke, njefo beene fane kebombom ke bonyii le, no bó bocii nu ε bee le Jon to nu wee ntum Nyo'.”

27 Nonen, ε bó mum tfuse ê Jisos le, “Kε bese kee ke.” E Jisos mum gay ê bó le, “Tu kε me nu ensee ten ê ben wee wvù nya mvunɔgay ê me le me engeê mwεem mvun ke.”

Nɔan ekumε boom bolemε bofεε

28 E Jisos gen fwe bife le, “Ben kpwaake le la ekumε fin? Wee mvu to keɲke boom bolemε bofεε. E wvù ke nε gen fô wan wvu fwe le, gay ê wvù le, ‘Waa wem, gene eshe elemtê wene εben.’”

29 E wvù tfuse le, ‘Kε me nu enɔen ke.’ Geenen ke nε kase kumen fitele flew mum gen wene dvudvu.

30 E wee wvudvu gen fô wvu ejim e gay ke fiεε fi wvù be gay wase ê wvu fwe. E wvù tfuse ê wvù le, ‘Me nu enɔen icem.’ Geenen, fanε yaa gen ke.

31 Tu enteleɲ jo boom bo bofεε ban, nu ε wvù to geε fiεε fi ice shieele nu wvù la?” E bó tfuse le, “E nu wvu fwe.” E Jisos mum gay ê bó le, “E me ensee ê ben keceey le, bonyii bò fii shile noo bokene bo nsake le nu ε bó leyte wase bvunfon bv Nyo’ le fwe ê ben e.

32 Me njemyi nen njefo Jon Nleseɔjoo to nu ε to keedunɔe je yi teyey ê ben, ε ben fanε yaa bee wvù le ke, geenen ε bonyii bò fii shile bò bokene bo nsake le bee wvù le. E ben ke dīoo cim yen no bó beɲe nonen, fanε yaa ekumen mvuntelem mvunen ebee ten wvù le ke.”

Nɔan ekumε bonyii bò wee to tεεε wεε ê bó

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 E Jisos bvuu jeme le, “Ben ebvuu eyuw nɔan mvu. Wee mvu to nu ε lem wεε mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvù, gem bò ketaan keεkeε, cim fô bó nu ke ekoyte mvuntam mvudvu somte ε mbvuum buyte, tum ketaale ke wee nɔey e wene dvudvu, mum tεse wεε wvudvu ê bonyii, mum nε gen ketum kemew e.

34 E kefew kè bó ké no koyte mvuntam mvudvu ke to kocen, ε wvù tum bonyii bew bo lemme le fô bonyii bò wvù to tεεε wεε ê bó le, le bó egen efi mwuwene mvuntam.

35 E bó gen, ε bonyii bò wvù to tεεε wεε wvudvu ê bó koo bó, sun mvu, yu mvu, tumyε mvù bò εta.

36 E wvù bvuu tum bomew bonyii bo lemme le ε bó duule fele bo fwe ba, ε bonyii ba bvuu ge ke leɲleɲ no bó geε bò bo fwe ba.

37 Ejim jodvu ε wvù tum wase ε è nu waa we, kpwaake le bó nu egen ewvum waa wen wvun.

38 Geenen, ε wvù gen, ε bonyii bodvu dīoo yen wvù le, jeme εbonebon le, ‘Wvun nu ndiela wee wεε wvun. Ben eto é beene eyu wvù emum eyow bvushew bvudvu.’

39 E bó mum koo wvù bvuse wene, mum yu.”

40 No Jisos fε nen, mum bife le, “Wee wεε wvudvu nu ke edīoo ε to ege nεε bò bonyii bodvu?”

41 E bó tfuse le, “Wvù nu ke eto elεse lo mvunyaame mvudvu, etεse wεε wvudvu ê bonyii bomew bò nu ke enyaa mwew mvuntam seke nɔoy e.”

42 E Jisos bife ê bó le, “Ben ke baa tan wase ê Nwa’ Nyo’ le le,

‘Tε didvu diε di bonyii bo kembom e to tunεε,

to nu ε kase nε tu tε di buu di yew e.

E fifin nu ε è ge ke Tata,

bonyii ε no taale κενκε ηghaw' e?

⁴³ Me ε mum ε no nseηε ê ben le, Nyo' nu ke efi bvunfon bwew can yene le, enya ε è nu ê ketum kè nu ke egee no wvú gomte le.”

⁴⁴ [“Tε didvu din nu é wee gbwe yí dvú le, ecaafie lo, é dí gbwe yí wee le, efoonce lo mweten.”] †

⁴⁵ No Jisos ma ηgan wvun nen, ε boce ncese bo baay baay noo Bofalasioo dīoo yuw, mum κieε le wvú ma ε è nu ekumε bowen.

⁴⁶ Ε bó mum no gomte keekoo wvú, geenεn, kase fan kebombom ke bonyii le, njefo kebombom kedvu to κενκε Jisos le è nu naa wee ntum Nyo'.

22

Ngan ekumε ηkaw bvujen (Luk 14:15-24)

¹ Ε Jisos bvuu no jemyi ê bó ê bongan e, ε wvumvu no nu le,

² “Bvunfon bvú fowe nu ε è nulo é bó efewsεn bó nfon mvu wvú to seysεε ηkaw bvujen bvú waa we wvú diemsεn e.

³ Ε wvú ke tum bonceendaa bew le bó egeη etooy bonyii bò wvú to beε bó bó ηkaw bvujen wvudvu le bó etoò. Geenεn, ε bonceendaa bodvu geη ε bonyii bodvu fanε yaa to κε.

⁴ Ε wvú tum bomew bonceendaa gay ê bó le, ‘Ben egeη ejeme ê bonyii bò me nse mbeε bó ηkaw bvujen wvun le bó eyeke eyuw, me nu ε nseyse wase mwεεm mvudien, ε ηgbwo binsoη bi nyám e bó boom bo bona' le bó fanκεn. Me nu ε nseyse wase mwεεm mvunciim, le bó etoò le fò ηkaw e.’

⁵ Geenεn, ε bó geη ε bonyii bodvu case lo, ne fibole no geηe. Ε wee mvu laa weηe dvu wvú, ε wee mvu laa way we.

⁶ Ε kebese ke bonyii le kooyε bonceendaa bodvu nyεwle bó bó, mum yuwyε bó.

⁷ Ε fitele bεnte nfon wvudvu, ε wvú ciinse bonyii bew bo jem e, ε bó geη lese lo bonyii bò yuwyεε bonceendaa bew, mum ton kelaante kebole.

⁸ No wvú ge nonεn, mum gay ê bonceendaa bew bomew le, ‘Me nu ε nseyse wase ηkaw bvujen. Geenεn bonyii bò me nse mbeε ba se baa nu naa lo bonyii κε.

⁹ Ben egeη ntasen jé le yicii, ebe bonyii bocii bò ben ε yeη, le bó eto fò ηkaw bvujen wvun e.’

¹⁰ Ε bonceendaa bodvu mum buy geη jé le yicii, kum bonyii bocii bò bó to yeηεε, bonyii bò jee bó bó befe to dvú. Ε yew bvujen mum yiηsεn bó bonyii.

¹¹ Ε nfon ke ne ley yew bvujen yidvu le keeyεn bonyii bò to toε fò ηkaw e, mum yeη wee mvu le dvú ε wvú baa jise ndvú ηkaw bvujen κε.

¹² Ε wvú bife ê wvú le, ‘Nsaa yeη, wo ghan neε ε se ley dvun se ndvú ηkaw?’ Ε wee wvudvu mey diuw tfu.

¹³ Nonεn, ε nfon mum gay ê bonceendaa bew le, ‘Ben ekay can ye noo bikaa, etfume wvú ε εjiwε le ekfuη, jò bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.’ ”

¹⁴ No Jisos jeme nonεn, mum gay le, “Ben ekeê le Nyo' nu ε be bonyii nteen, geenεn ε caw κε caan.”

Ε bó tele Jisos ekumε shile wvú lanεεn (Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

21:43 Dan 2:34-35, 44-45 † **21:44** Ke bonwa' bo boyvuum bomew bó bó to yawεε sanj diεw Nyo' jò κενκε kεncim kin κε. **21:46** 21:11; 26:4-5 **22:2** 9:15 **22:6** 21:35 **22:7** 21:41 **22:11** Mwmm 19:8 **22:13** 8:12

15 E Bofalasioo mum ne gen seyse no bó nu ege é Jisos se lowsen njeme é bó ekoo wvú.

16 E bó mum tum boom bobole bo ngoo le noo ngoo bonyii bo Nfon 'Elod e fô Jisos e. E bó gen jeme é wvú le, "Wee n'yeyi bese kee naa le wo nu wee keceey, e wo yeyi bonyii bô je yi yi Nyo' é je yi keceey e. Ke wo ké no joo le wee mvu nu jey ke, njefo ke wo taale laa mweten nu naa la le.

17 Ke see é bese wo nkwawce. Nci nu e bee le beene elaanke shile é Kaysa, nuu fo bó elaanke le?"

18 E Jisos kicee fi bó wextene bô fi, mum gay é bó le, "Ben bonyii bô jemyi jey, gee jey ban, ben teeyi me nje la?"

19 Ben eto bô bigew bi ben ké no laanke shile dvú é me en'yen." E bó to bô danali, nya é wvú.

20 E Jisos bife é bó le, "Ekole kin kè nu yi dvú le nu ke yee le? E diee nu di yee le?"

21 E bó tfuse le, "E nu ke Kaysa le, e diee nu ke ten diew." E wvú mum gay é bó le, "Ben emum enyaà le é Kaysa fi é nu fi Kaysa le, nyaà é Nyo' fi é nu fi Nyo' le."

22 E bó yuw nonen, e diuw yum lo bó. E bó mum cine wvú le ne no gene.

*E bó tele Jisos ekume mbuy wvu yi kpwe le
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

23 Ke ebvubwe, e Bosadusii ne to fô Jisos e. Bosadusii nu ngoo bonyii bô to ké no duu le ke bonyii nu ke ebuy yi kpwe le ke. No bó toe, mum bife é Jisos le,

24 "Wee n'yeyi, Muses to nu e gay le, 'E wee kpwe lo se wan, tu waa bwee kenke keege kpwe é bô wvú eboo boom é diee di nkfu waa bwee wvudvu le.'

25 Keseen, boom bo wee mvu le to cee bee bó jan bososhwi. E wvu ngaywee ke jo kpwoon, ke ghan kpwe e bô wvú baa kenke wan ke, cine kpwee le é ejime kew.

26 E fi kooy ke nonen bô ejime kew noo ejime ke wvuwe le, gen buy yi wvu bososhwi e.

27 Ejim jodvu, e kpwoon wvudvu ten kpwe.

28 Nonen keseen no bó bocii bososhwi to nu e jo kpwoon wvudvu, e nu ke edioo enu seke bonyii buyte yi kpwe le, é kpwoon wvudvu enu kpwee yee?"

29 E Jisos tfuse é bó le, "Ben nu e jay baay, e é nu njefo ke ben kee fi bó san é Nwa' Nyo' le ke. E ben yaa kee ten mvungay mvu Nyo' le ke.

30 Ben ekeé le é nu ke enu seke bonyii buyte yi kpwe le, ke bolemse bô bokene bee ke ebvuu etaashi bvujen ke, e bonyii yaa bee ke ebvuu enyaa boom e bó taashi bvujen ke. Bó nu ke enu wase ke diewe bonceendaa bo Nyo' le fowe.

31 E dioo nu fi ekume mbuy wvú bonyii nu ke ebuy yi kpwe le, ben ke baa taj wase Nwa' Nyo' yuw fi wvú jemyi é ben e? Nyo' to nu e gay le,

32 'E nu me Nyo' Abla'am bô Nyo' Aysik noo Nyo' Yakow.' Fi nu le ke Nyo' nu Nyo' bonkfu ke, é nu Nyo' bonyii bô nu dvú."

33 E kebombom kè to leeme fó yuw ntfuse wvú Jisos nya, e diuw yum lo bó bô n'yeyi we.

*Nci wvu fele bonci bocii
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

34 E Bofalasioo ke dioo yuw le Jisos nu e ban lo diuw Bosadusii, e bó mum baance ye to fô wvú le.

35 E wee mvu bó le wvù to looci kee bonci bo Nyo' le, mum telε wvù bô mbife mvu le,

36 "Wee n'yeyi, nci wvù kuuke fele bonci bocii nu wvù la?"

37 E Jisos tfuse ê wvù le, "Nci wvù kuuke nu wvù gayte le, 'E koonkè Tata wvù Nyo' wo bô fitele fiuw ficii, enya ekole kuw ê wvù kecii, egeε bvufee bwuw yí ye le bvucii.'

38 Wvuwvun nu nci wvu fwe wvù kuuke fele bonci bocii.

39 E wvù bii wvù le nu ke diεwe wvuwe le. E wvù nu le, 'E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.'

40 Mwεem mvunciim mvù nu ê N'wa' bonci le, noo mvù nu ê Bon'wa' bo bonyii bo ntum Nyo' le, leeme ε è nu yí bonci bo bofεε ban e."

Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa yεε?

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

41 No Bofalasii to nu ε bó taashε fó, ε Jisos mum nε bife mbife mvu ê bó le,

42 "Ben kpwaake le la ekumε Mboyse wvù Nyo' to kawεε? Ben kpwaake le è nu waa yεε?" E bó tfuse ê wvù le, "E nu waa Nfon Dawe."

43 E Jisos kase bife ê bó le, "No è nu waa Nfon Dawe, ε fí ghan nεε ε Keyoy ke Yuule sε ge ε Dawe no tenje wvù le Tata wen? Dawe to nu ε jeme le,

44 'Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wem le

wvù eshii ê εbo kew ke εcεy e,

egen ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e

é wvù etome bikaa biew yí bó le.'

45 E Dawe fεn tenje wvù le Tata wen, é wvù ebvuu eghan nεε sε no nu waa we?"

46 No Jisos jeme nεn, ε wee fanje yaa nu dvù mwaan wvù etfuse fiεε ê wvù ke. E kεw tεn εbvubwe le, ε wee fanje yaa ke ebvuu emom lo ebife fiεε ê wvù ke.

23

E Jisos cεyε kenyi ke bonyii bô dunji bonci noo ke Bofalasii le

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46; 20:45-46)

1 E Jisos mum nε jeme ê kebombom ke bonyii le bô boom bew bo ηgoo le le,

2 "Bonyii bô dunji bonci bô Bofalasii nu bonyii bô nu ε jo kentaw ke Muses e.

3 Fíε mum ε no nu le, ben eyuukè fiεε ficii fi bó senje ê ben, mum geè. Geenεn, fo ben egeè fiεε fi bó gee ke, njefo bó fewci jεey, gee jεey.

4 Bó nεn'yi yile bvujite ε bvù fele mvunjay mvu bonyii le yike bonyii dvù, ε è yaa nu naa lo é bó keβεε emom keelaw ke naa lo kpwan εbo keeficε bó ke.

5 Mwεem mvù bó gee mvunciim nu ke keege le bonyii eyenè bó le. Mvun'kuw mvubole mvu N'wa' Nyo' le nu naa mvù kukene. * E mvun'jεεnken mvu ηgem ndvù yibo le nu naa mvù dewkene.

6 Bó ké gene fô ηkaw e no koonke keeshii ke ε è nu fô bonyii ewvumte bó, ké gen yéw bunle le no koonke ke keeshii ε è nu yí bintaw bi fwe le.

7 Bó ké no koonke tεn keelene ê way ε bonyii gayte bó le, bvuu koonke le bonyii etenjë bó le Bolabay.

⁸ Geenɛn, fo wee ebenɛ ɛ bonyii teɲe wvú le Labay ke, njefo ben keɲke Wee N'yeɛyi ke mwaan maan, ɛ ben bocii nu boom bo bwee wan e.

⁹ Fo ben eteɲe wee mvu yí nshɛ le fɛn le è nu icee wene ke, njefo ben keɲke Icee wene mwaan wvú nu fowe.

¹⁰ Fo wee ebenɛ ɛ bó teɲe wvú le Cee Ekole ke, njefo Cee Ekole wene nu ke mwaan wvú è nu Klistu.

¹¹ Wee wvu baay ê ben enteleɲ keɲke keenu wee wvú lemte lo ben e.

¹² Naa yeɛ wvú bensee ekole kew, nu ɛ Nyo' nu ke eshike lo wvú, ɛ naa yeɛ wvú shiwse ekole kew, nu ɛ Nyo' nu ke ebense lo wvú.

ɛ Jisos tooshɛ bonyii bò duɲci bonci bò Bofalasi

(Mak 12:40; Luk 11:39-42, 44, 52; 20:47)

¹³ Ngɛw wvu baay nu wene ben bonyii bò duɲci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jɛɛy, gee jɛɛy! Ben leeme ɛjise jo bonyii banyi je yí leyte bvunfon bvú fowe le. Ke ben koonke keeley bvú le ke, ɛ bvuu ɛ no baanke je fo bonyii bò koonke keeley e.

¹⁴ Ngɛw wvu baay nu wene ben bonyii bò duɲci bonci noo ben Bofalasi. Ben looci shiwse lo boke' bo bonkfu le, gee dibunle di dewkene keeduunke ye. Ben ekeè le wene ngɛw nu ke efo lo.] †

¹⁵ Ngɛw wvu baay nu wene ben bonyii bò duɲci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jɛɛy, gee jɛɛy! Ben nɛn'yi lɛn woj tfuu bvuu lente jóo yi baay baay ke le ben gomte wee mwaan wvú ebanke etu wee wene mbee. ɛ wvú ké tu wase wee wene mbee, ɛ ben kase ge ɛ fiew mɛse fo lo, ɛ wvú no nu wase wee nguy wvu baay ke diɛwɛ ben e.

¹⁶ Ngɛw wvu baay nu wene. Ben nu binfefe duu le ben duɲci je ê bonyii! Ben nu bonyii bò duu le, 'ɛ wee jeme fiɛɛ, ɛ kan diee di yew ncese le, tu ke è nu fiɛɛ ke. Geenɛn, é wee jeme fiɛɛ ɛ kan ɛ è nu diee di ketwaa ke bigew e kè yeɛle ke yew ncese le, tu wvú keɲke keege no wvú jeme ɛ kan.'

¹⁷ Binfefe bin! Ben nu biyuj! Fiɛɛ fi kuuke fele fimew nu fi la? ɛ baay kuuke ketwaa ke bigew e kè yeɛle, nuu yew ncese yí gee ɛ ketwaa kedvu sɛ nu fiɛɛ fi è nu fi Nyo' le le?

¹⁸ Ben jemyi tɛn le, 'ɛ wee jeme fiɛɛ ɛ kan diee di ketan ke ncese le, tu ke è nu fiɛɛ ke. Geenɛn é wee jeme fiɛɛ ɛ kan ɛ è nu diee di fiɛɛ fi wee nya ncese dvú, tu wvú keɲke keege no wvú jeme ɛ kan.'

¹⁹ Binfefe bin! Fiɛɛ fi kuuke fele fimew nu fi la? ɛ baay nnya yidvu kuuke, nuu ketan ke ncese le kè gee ɛ nnya yidvu sɛ nu fiɛɛ fi è nu fi Nyo' le le?

²⁰ Fiɛɛ fi nu, nu le é wee kan diee di ketan ke ncese le, tu wvú kan nonɛn ɛ kan noo mwɛɛm mvuncciim mvu yí dvú le.

²¹ ɛ wee kan diee di yew ncese le, tu wvú kan nonɛn ɛ kan noo Nyo' wvú cee dvú.

²² ɛ wee kan woj wvu we, tu wvú kan ɛ è nu kawla Nyo' noo wvú wvú Nyo' wvú shiile yí dvú le.

²³ Ngɛw wvu baay nu wene ben bonyii bò duɲci bonci noo ben Bofalasi. Ben nu bonyii bò jemyi jɛɛy, gee jɛɛy! Ben ké nu nyaa keba kemwaan ê Nyo' ente jo biba yuufe bi mbáse yicii yí ben keeke naa noo mwɛɛm jɛɛy jɛɛy mvú

23:8 Jon 13:13 **23:11** 20:26-27; Mak 9:35; 10:43-44; Luk 9:48; 22:26 **23:12** Mben 75:8; Mat 18:4; Luk 1:52; 14:11; 18:14 † **23:14** Ke bon'wa' bo boyvuum bomew bó bó to yawɛ san diɛw Nyo' jó keɲke kencim kin ke. **23:16** 5:34-37 **23:16** 15:14 **23:18** Ksm 29:37 **23:21** 1Bfn 8:13 **23:23** Lew 27:30; May 6:8; Luk 18:12

ben keeke geele ê mbáse le le yí eshumte, geenen laanke fiεε fi jite fi nci jemyi ekumε fi le ben egeè, fi è nu keegeε mwεεm leη fô bonyii le, camte shen fô bonyii le noo keelese fitele yí Nyo' le. Ben be keηke keegeè mwεεm mvudvu mvunciim yaa cin'yi fimew e ke.

24 Binfele bi duηci je ê bonyii! Ben kunyi yeεguu bvuuεe ê mbvuum e, geenen kaa mii nyam yi baay εshem! †

25 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duηci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy! Ben cuke mvunkom bô shúw ye le, geenen ε mwεεm mvù nu ε yinshen jó nu mvù ben loci ê bonyii noo mvù ben yeεle εjise dvú.

26 Binfele bi Bofalasii le, ben eyaw ecuke mvunkom bô shúw ente, wvu le mvú emum eyuule ten ye le.

27 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duηci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy! Ben nu diεwε jém yi bó nu ε seyε ε yefe yí ε no baa yen'yi εjise jee, geenen ε ente jodvu nu ε jó ε yinshen bô bikufe bi binkpwe bi bonyii le noo mwεεm mvunciim mvu nyene.

28 É nu ke leηleη no ben yen'yi εjise le ben nu bonyii bo teyete, geenen ε ente nu ε ben ε yinshen bô kenleεma noo gee di befe.

(Luk 11:47-51)

29 Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bò duηci bonci noo ben Bofalasii. Ben nu bonyii bò jemyi jεεy, gee jεεy! Ben bomte jém bonyii bo ntum Nyo' le, feele ten jém bonyii bò to keηke nce wvu teyete seyε ε yí jee.

30 Ben gee nonen gayte le, 'É bese to bee nu wase dvú kefew ke bo'iceε bosese le, tu bese to baa leem fisese fô fiεε fi bó to gee keeyuwyi bonyii bo ntum Nyo' le ke.'

31 Ben jemyi nonen, jemyi ε è nu ekumε bikuu binen mum tomte bô dew yene le ben nu naa boom bo bonyii bò to yuwyεε bonyii bo ntum Nyo' le.

32 Ben emum egen lo fwe emεse lemme di bo'iceε bonen to kewεε!

33 Yó yin! Eηgokε ke yó le kin! Ben kpwaake le ben nu ke enu se bó ε lese ben ηgyu wvu baay e?

34 No fi nu nonen, me ε mum ε no ntumte bonyii bo ntum Nyo' le fô ben e noo bonyii bo bvufee le bô bonyii bò duηci bonci. Ben nu ke eyuwyε bomew, etawyε bomew yí bintam e, etam bomew yéw yene bunle le, ebone bikaa é bomew εjim bilaante bicii bi bó gene bí le.

35 Ben nu ke egeè nonen wvu le ελεμε ke bonyii bocii bò to cee nce wvu teyete yí nshε le bò bó yuwyεε enú fô ben efa. Ελεμε kin nu ke enú fô ben efa ε kew yí ke Abel wvú bó yuε se wvú keηke jay e, ε to ε buy yí ke Sakalia wvú waa Belekaya wvú ben to yuε enteleη jo yew ncese bô ketan ke ncese le.

36 É me ensee é ben keceεy le, lon mwεεm mvun mvunciim nu ke ekoo εηgokε ke keseen kin."

É Jisós bεm bonyii bo Jelusalem

(Luk 13:34-35)

37 No Jisós jeme nen, mum bεm le, "Eβεεy Jelusalem! Eβεεy Jelusalem! Wo wvú yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le, bvuu tumyi bonyii bò Nyo' tumte fô wo le bô eta! É nu wase bokan bomεε no me mom keembaance boom buw ke diεwε no bweeshie ké baance boom bew kfuke é bibε biew e, wo ε fan?

³⁸ Taa eyen, bó nu ε lanj wase yew yo, ε yí nu etu binffuy.

³⁹ Me nsenje lo ê wo le ke wo bεε ke ebvuu eyen me le ke, egen ebuy kefew kè wo ke egay le, 'Nyo' nu ε lanj kembonen yí wee wvù too ê diee di Tata Nyo' le.' "

24

ε Jisos see le bó nu ke ebvuw yew ncese

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ ε Jisos ke buy yew ncese le, ke dioo gene, ε boom bew bo ηgoo le bence to mbew ye le no dunji yéw yí fô yew ncese le ê wvù.

² Geenεn, ε Jisos jeme ê bó le, "Ben yene yéw yin e? ε me ensee ê ben keceey le ke te dimwaan nu ke esheε yí dimew e se bó ε base fokuse ke."

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ ε Jisos ke dioo gen ben shii yí Kum Bite bi Olif e, ε boom bew bo ηgoo le bence to εbonεbon fô wvù le bife le, "Ke see ê bese kefew kè fiεε fidvu fin nu ke ekooy, noo nciise wvù nu ke eduñce kefew kè wo nu ke ekase eto noo le wonj kaa wase?"

⁴ ε Jisos tfuse ê bó le, "Ben eyenè fo wee ke elεε ben é ben ejay je.

⁵ Ben ekeè le bonyii nteen nu ke etoo joo diee diem teεke fojise, ε wee duu le è nu wen wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε. ε bó dioo gee nonen emum elεεle bonyii nteen ε bó jayte je.

⁶ Ben nu ke eyuuke le bó tumte jem, bvuu yuuke ten bosaaka le jem nu enu. Fo ben ke dioo eyuuke nonen, ε finteem no buyte ben ke. Mvumvun nu mwεεm mvù keñke keeke ekooy. Geenεn ε mvù yaa mum dunji le wonj kaa wase ke.

⁷ Ketum nu ke etumte jem bô kemew, ε nfon mvu tumte jem bô wvumvu. Jey nu ke ekoole, ε nshε shiike mondvuum e mondvuum e.

⁸ ε mvumvun mvunciim bεε ke lo mvun'yanj ke diεwe seke kpwoon ε kew lume.

⁹ Bonyii nu ke enya ben é bó enyεwle bô ben, eyuwye ben. Bitum bicii nu ke ebane ben nje diee diem.

¹⁰ Nonen é bonyii nteen emum etfuw bikaa ê me ejim, banene, geese bikuu bibole.

¹¹ ε bonyii nteen bô mbiayte le è tum Nyo' bó nu ke ebuynen emum elεεle bonyii nteen.

¹² No kebefε nu ke eduule ke gene lo fwe, nu ε fi nu ke ege é keñkonen ke bonyii le nteen emum ewεε.

¹³ Geenεn, wee wvù nu ke ekuu shém egen ebuy fokemese nu wvù nu ke eboy.

¹⁴ ε bó keñke ke keeke efewce saaka wvù jee wvun wvu ekumε bvunfon bvù Nyo' le egen ebuy yí ekole ke nshε le kecii é bitum bicii eyuw, nonen é wonj se keeke eka.

N'yεyεi ekumε kefew ke ηgew wvu baay e

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Nonen seke ben ε yen ε kemaante ke fiεε le kè nulo ejin bvudvuu kè wee ntum Nyo' wvù Dania to jemyεε ekumε kí, ε kí leeme wase yew ncese le, (wee wvù taanke ηwa' wvun eyuw fin ntay,)

16 ε bonyii bò nu Judea mum fεε ben yí dikum e.

17 Fo wee wvù nu ê yew we dioo ε shii bvuu ley keejo fiεε fi nu yew κε.

18 Fo wvù nu wene εbvuu ekfulε le wen egeη ejo ndvu ye yi bulεεη κε.

19 Ngew wvu baay εdiuw yoya le nu ke enu wvu bokεηε bò nu bò difue, noo bò yamsee boom e.

20 Ben eburnleè le fo kenlewte kin ke enu ε è nu kefew ke nffum e, κεηεε diuu di mbam e κε,

21 njefo ngew wvu baay nu ke enu kefew kekicε le, ε kfuw wvuwe ngew ke baa yuu nu wase ε kew no won to kewεε ε to ε buy keseen e, ε κε kfuw wvuwe beε ke εbvuu eyuu enu dvú κε.

22 ε Nyo' to baa fafe εdiuw ε ngew wvudvu, tu ke wee wvu wum mwaanj bee ke eboy κε. Geenεn Nyo' nu ε fafe εdiuw yodvu nje bonyii bew bò wvù nu ε caw.

23 ε nu ke edioo enu sekekicε wee é jeme ê ben le, 'Ben etaa eyεη, Mboyse wvù Nyo' to kawεε wvun fεn!' Kεηεε le, 'Wvuwe fofel' Fo ben ebee κε.

24 Ben ekeè le bonyii nu ke etoo mbiayte le bowen nu bomboyse bò Nyo' to kawεε, ε bomew duu le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le, emum egee mwεεm mvù tεmyi mvù duηci mvuηgay mvubole, egee tεn mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e wvu le bó elεε bonyii é bó ejay je, leε naa noo bonyii bò Nyo' nu ε caw, fεn é je nu dvú.

25 Ben eyeke eyuw, me nu ε nsee wase mwεεm mvun ê ben é mvú sε keeke ekooyi.

26 Nonεn, é bonyii nε ε no gayte ê ben le, 'Ben etaa eyεη, Mboyse wvù Nyo' to kawεε wε ηkpwaante,' fo ben egeη jó κε. Kεηεε le, 'Ben etaa eyεη, wvuwe yew ente,' fo ben ebee bó le κε.

27 Ben ekeè le no jaj ké lawte we ê keba ke diuu sane le, ba geη buy jò diuu seeyi, nu ke leηleη no nto wee wvù diee nu Waawee nu ke enu.

28 'Naa fεε fò keηkpwe ke fiεε le nu, nu ke fó fò bonguluj nu etaashi.'

Ekumε no Jisos nu ke eto

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 Kaj mwaanj seke kefew ke ngew wvu baay wvun e ε to wase ε fey, é diuu nε εsεε ejimε, kpwee saa εbvuu ebaa κε, é jón enε fowe egbwεκεη, é mwεεm mvu fowe mvunciim mvù keηke mvuηgay eshiike.

30 ε nciise wee wvù diee nu Waawee emum ebuynεn yí εbulε le. ε bitum bicii bi yí nshε le emum ekεw effule lo bò kpwe. Bonyii nu ke eyεη no wee wvù diee nu Waawee shiile too ê kembew e fowe bò mvuηgay noo bvukuke bvυ baay.

31 Sonj yi baay nu ke edioo ε jeme foweεwe, é wvù emum eciinse bonceen-daa bew é bó egeη εbuw ε wonj yo εna le noo fowe, ebaance bonyii bew bò wvù nu ε caw.

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

32 Ben eyεεyi fiεε yí keηgvum e. Tíew ye ké boci, é bibε ekεw etεεke yí dvú le, é ben mum kicεε le ekfunj kumene wase.

33 ε nu ke leηleη no ben nu ke edioo ε yeη mwεεm mvun e mvunciim, é ben emum ekiεε le wvù nu wase nceencee naa wase ê yew fwese.

34 $\text{\textcircled{E}}$ me ensee $\hat{\text{e}}$ ben keceey le ke enjoke ke keseen kin nu ke eka se mwεem mvun mvunciim ε kooy wase ke.

35 $\text{\textcircled{E}}$ bulε bō nshε nu ke eka, geenεn ke diεw yεm nu ke eyuu eshiw ke.

*Ke wee nu dvú wvú kee diuu di jisos nu ke eto ke
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)*

36 $\text{\textcircled{K}}$ e wee nu dvú wvú kee diuu didvu keεε kefew ke. $\text{\textcircled{K}}$ e naa bonceendaa bo Nyo' le bo fowe keεε Waa Nyo' kee tεn ke. $\text{\textcircled{E}}$ kee ke Nyo' Ice wvú εmbeη.

37 $\text{\textcircled{K}}$ e leηleη no fi to nu kefew ke Noa' le nu ke no fi nu ke enu seke wee wvú diee nu Waawee kaase too.

38 $\text{\textcircled{E}}$ to nu ε joo baa yiηsen wase yí ekole ke nshε le, ε bonyii nu fibole diekene bvuu wukene, ε bokεnε bō bolemε taashi bvujen, ε bonyii nyaa boom ε bolemε taashi bvujen bō bó, ke gen buy diuu di Noa' to leyεε ε ηguw e,

39 ε bonyii bodvu yaa kee fiε fi nu ekooy ke, gen buy seke joo to yiηsεεε yí nshε le, kuu bō bocii gen dvú. $\text{\textcircled{E}}$ nu ke leηleη no fi nu ke enu diuu di wee wvú diee nu Waawee nu ke eto le.

40 Bolemε bofεε nu ke enu wεne, é bó ejo mwaan η mwaan eshεε.

41 $\text{\textcircled{E}}$ bokεnε bofεε nu ke egooke bvulem fodien, é bó ejo mwaan η mwaan eshεε.

42 Nonεn, ben emum eceyte njefo ke ben kee diuu di Tata wene nu ke eto ke.

43 Ben ekeè le é cee yew kee kefew kè cooη nu ke eto εntaη, é wvú eceyte, wvú saa ke eciεε é bó eto enjoo yew ye ke.

44 Fí ε mum ε no nu le, ben tεn keηke keceeytè njefo wee wvú diee nu Waawee nu ke eto é kefew kè ben yaa kee ke le.

*Nyεeyi ekumε waa lemme wvu keceey noo wvú yaa nu ke wvu keceey
(Luk 12:41-48)*

45 Waa lemme wvú nu wvu keceey bvuu keηke bvufee nu wvú la? $\text{\textcircled{K}}$ e è nu wvuε wvú cee ekole we nu ε gee wvú le wvú etaalè fō yew ye le, le kefew ke edioo ε kocεn, ε wvú nya mwεem mvudien mvu boom bo lemme le é bó le?

46 Njooη wvu baay nu ke enu wvu waa lemme wvuε wvú cee ekole we nu ke edioo etoo eyεn ε wvú gee lemme leηleη no wvú bee keegeε.

47 $\text{\textcircled{E}}$ me ensee $\hat{\text{e}}$ ben keceey le cee ekole we nu ke ebense wvú é wvú etaale fō mwεem mwew e mvunciim.

48 Geenεn é waa lemme wvudvu nε ε no nu wvú keηke kenje kè befe, ε jeme é ekole kew le, 'Ke cee ekole wεm nu ke eyaηsen ekase eto ke',

49 ε mum ε kew ε no suuηke boom bo lemme le bomew bō bō bó lemte, diekene bvuu wukene bō bonyii bō wuwte mbvuum,

50 tu cee ekole we nu ke enε esεε ebuynεn diuu dimew di wvú yaa be kpwaake le noo é kefew kè wvú yaa be kee le ke.

51 Wvú nu ke edioo ε buynεn nonεn, emum enya ηgew é waa lemme wvudvu, eciinse wvú é wvú egen enu ηgoo bonyii bō jemyi jεey, gee jεey e, ε è nu fō fō bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew."

25

Ngan ekumε ηgón bokεnε bomew yuufe

1 “E nulo é bó emum efewsen bvunfon bvu fowe bô ngón bokene bomew yuufe bò to joε bin'yeese bibole, buy keegen efiisen cee bvujen mvu.

2 Bó to nu nonen ε bo botin nu biyuj, ε bo botin feefene.

3 Fí nu le bò to nu biyuj to dioo jo bin'yeese bibole fanε yaa jo mεem momew ke,

4 geenen ε bò to feefene jo bibole bin'yeese jo mεem momew mbew yí dvú le.

5 E bó gen no cεyte cee bvujen wvudvu, ε wvú no dvuyte keeto, ε nyii mum ne no yeεke bó, ε bó mum lefe.

6 E ε ke no nu entan entelen, ε bó ne yuw ε wee wvule le, ‘Eeeee, ben etaa eyen, cee bvujen wvun eεe! Ben ebuy eto efiisen wvú leεε.’

7 E ngón bokene ba bocii mum ja we bense bin'yeese bibole.

8 E ngón bokene bò to nu biyuj ba gay é bò to feefene ba le, ‘Ben enya ke bese bô mεem monen momew. Bin'yeese bisese shiile wa lo.’

9 Geenεn ε bò to feefene ba tfuse le, ‘Ke ε nelo é mó ekocen fô beene le bocii ke. Ben egen ε è nu fô bonyii bò geese le, eguy monen.’

10 No bó to gene keeguy, ε cee bvujen mum shεε fεse. E ba bò to nu ε seyse wase ye ε no cεyte, mum gen ley bô wvú yew ηkaw bvujen e, ε bó mum faa kembun.

11 Ejim jodvu ε ngón bokene bomew ba bò to genεε keeguy mεem fεse, leem ê yew fwese no gayte le, ‘Cee ekole, cee ekole, yene kembun é bese eley.’

12 Geenεn, ε wvú tfuse é bó le, ‘E me ensee é ben kecey le ke me ηkee ben ke.’

13 Fí ε mum ε no nu le, ben eseyse ye, ecεyté, njefo ke ben yaa kee diuu kenεε kefew kè me nu ηke enkase nto ke.

*Ngan ekume boom bo lemme le botete
(Luk 19:11-27)*

14 Kefew kedvu nu ε fí nu ke enu diεweε wee mvu wvú to nu keegen ghane, tee boom bew bo lemme le geε kpawaw we can yibole.

15 Wvú to nu ε nya mvu waa lemme bikele bi bigew e bitin, nya mvu bikele bifεε, nya mvu ekεle ke bigew e kemwaan. Wvú to nyaa ke bii no mvunγay mvu wee le nu. No wvú nyaε nonen, mum laa ghane diεw.

16 E waa lemme wvú to fiε bikele bi bigew e bitin mum gen lo kan mwaan ge way dvú, die sεw bikele bitin.

17 E wvú to fiε bikele bifεε ge ten way, die sεw bikele bifεε.

18 Geenεn, ε waa lemme wvú to fiε ekεle kemwaan wε, gen fiεw cim fokuse nyile bigew bi cee ekole we le bidvu fô.

19 E cee ekole boom bo lemme le bodvu ke laa ghane diε, gen ce jó baay. E wvú ke dioo kase to, mum tee boom bew bo lemme le le bô bó ekpwanjen mwεem.

20 E waa lemme wvú to fiε bikele bi bigew e bitin mum to wase bô bikele yuufe, gay le, ‘Cee ekole, wo to nya me bikele bi bigew e bitin, taa eyen me nu ε nshεε ε ηge way dvú, ε ηkenjke bimew bikele bitin é we jodvu.’

21 E cee ekole we gay é wvú le, ‘Keyoone baay. Wo nu waa lemme wvú jee bvuu nu wvu kecey! Wo se nu ε shεε ε kieε keetaa fô fiεε fi caan e ntay. Nonen, me nu enγεε wo keseen é wo etaale wase ε è nu fô fi baay e. Leyε le ente jo bvujonjke bvu cee ekole wo le.’

22 Ε waa lemme wvù biew bigew to nu bikele bifεε to τεν, gay λε, ‘Cee εkolε, wo to nya me bikele bi bigew e bifεε. Taa eyεν, me nu ε nshεε ε ηγε way dvù, ε ηκεηκε bimew bikele bi bigew e bifεε ε we jodvu.’

23 Ε cee εkolε we gay ε wvù λε, ‘Keyoone baay. Wo nu waa lemme wvù jee bvuu nu wvu kecεεy! Wo se nu ε shεε ε κιεε keetaa fô fiεε fi caan e. Nonεν, me nu ενγεε wo kεεεν ε wo etaale wase ε ε nu fô fi baay e. Leyε λε ente jo bvujonke bvu cee εkolε wo λε.’

24 Ε waa lemme wvumvu wε wvù to fiε εκελε ke bigew e kemwaan to τεν, gay λε, ‘Cee εkolε, me ηkee λε wo nu wee wvù τemyi εjim. Wo ké no gbweci ε wo baa jewe κε, baanci εgin ε wo baa λε κε.’

25 Nonεν me nse ε mum ε nfan ε ηγεν ε nyile bigew biuw fokuse. Taa eyεν, bigew biuw bin, jice.’

26 Ε cee εkolε we tfuse ε wvù λε, ‘Wo nu waa lemme wvù befe, nu κεηκpwen! Wo se kee λε me ηké no ηgbweci ε me mbaa njewe κε, mbaanci εgin ε mbaa nle κε.’

27 No wo se kee nonεν, tu wo se bee egεε bigew biem ntfu wvu λε seke me ε ηkase enfi bigew biem bidvu bô σεw ε we jodvu.’

28 No wvù gay nonεν, mum gay λε bó efi εκελε ke bigew e kedvu ε wvù, enya ε wvù κεηκε bikele bi bigew e yuufe.

29 Λε bó ekeè λε wee wvù κεηκε nu ε bó nu ke ebise ε wvù εκεηκε nteen. Geenεν ε wee wvù baa κεηκε, nu ε naa fi caan fi wvù κεηκε nu ε bó nu ke efi lo ε wvù.

30 No wvù gay nonεν mum gay λε, ‘Ben εtfume kenενε ke waa lemme le kin ε εjiwε λε εκfun, fô bonyii nu ke ebeele ηgeci bigew.’

N'yεεyi ekume nsaw wvu fokemεε

31 Ε nu ke edioo enu kefew kè wee wvù diee nu Waawee kaase too ε bvukuke bwew e, ε wvù too bô bonceendaa bo Nyo' le bocii, ε wvù emum eshii yí kawla we bvukuke le.

32 Bitum bicii bi yí ekole ke nshε le nu ke ebaance ε wvù fwe, ε wvù emum egaw bó diεwe no wee ncey ké gaw njée bvuse ε bíe tewe le.

33 Wvù nu ke egεε njée εbo εceεy, gεε bíe tewe εbo εηκονκο.

34 Wvù wvù Nfon nu ke emum egay ε ba bô nu εbo εceεy λε, ‘Bonyii bô Icem nu ε laη kembonen yí bó λε, ben eto εκεηκε bvudvuu εnte jo bvunfon bvù wvù to seyseε fô ben e ε κεw no bó to bomεε won,

35 njεfo jεη to yuu me, ε ben nya me bô mwεεm mvudien. Kendon to yumte me, ε ben nya me bó fiεε ε me η'wu. Me nto nu tolo, ε ben fiisen me.

36 Me nto nu kenyi kencimte, ε ben jise ndvu yí yem e. Me nto nceimte ε ben to gay me le. Me nto nu yew ncaw e, ε ben to gay me le.’

37 Wvù nu ke edioo ε gay nonεν, ε bonyii bo teytey bodvu emum ebife ε wvù λε, ‘Tata, ε nu seke la wvù bese to yενεε wo λε ε jεη yuu wo, ε bese nya mwεεm mvudien ε wo, κενεε seke la wvù kendon to yumte wo ε bese nya fiεε ε wo wu?’

38 Ε nu seke la wvù bese to yενεε wo λε ε wo nu tolo, ε bese fiisen wo, κενεε kenyi kencimte, ε bese jise ndvu yí yo le?’

39 Ε ε nu seke la wvù bese to yενεε wo λε ε wo cemte κενεε nu yew ncaw e, ε bese to gay wo le?’

⁴⁰ Nfon nu ke emum etfuse ê bó le, 'E me ensee ê ben keceey le no ben to gee mwεem mvun, ke naa fô wee wvu caan boom bo bwεem e ban e, nu ε ben to ge ε ê nu fô me le.'

⁴¹ Nonen, wvú nu ke emum egay ê ba bò nu εbo ηκoηko le, 'Ben bò lon nu ε koo, ben enε lo ê me ejise, egen eley ηγuy wvú mεy lo wvú bó to seyseε fô dewle bô bonceendaa bew e,

⁴² ηjefo jej to yuu me, ε ben fanε yaa enya me bô fiεε fidien ke. Kendon to yumte me, ε ben fanε yaa enya me bô fiεε é me ηj'wu ke.

⁴³ Me nto nu tolo, ε ben fanε yaa efiεen me ke. Me nto nu kenyi kencimte, ε ben fanε yaa ejise ndvu yí yem e ke. Me nto nεmte, mbvuu no nu yew ncaw e, ε ben fanε yaa eto egay me le ke.'

⁴⁴ Bó ten nu ke emum bife ê wvú le, 'Tata, è nu seke la wvú bese to yεnεε wo le ε jej yuu wo, kεnεε ε kendon yumte wo, kεnεε ε wo nu tolo, kεnεε kenyi kencimte, kεnεε cεmte, kεnεε yew ncaw e, ε bese fanε yaa efi wo ke?'

⁴⁵ Wvú nu ke emum etfuse ê bó le, 'E me ensee ê ben keceey le, no ben to baa ege mwεem mvun, ke naa fô wee wvu caan boom bo bwεem e ban e, nu ε ben to baa ege ε ê nu fô me le ke.'

⁴⁶ Boba bonyii nu ke emum egen eley ηγεw wvú mεy lo le. Geenεn, é ba bô nu teytey egen eley fibole ε è nu nshii wvú mεy lo le."

26

É bó kaa mvunaj ê Jisos ejim

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ É Jisos ke jeme mwεem mvun mvunciim mεse, gay ê boom bew bo ηgoo le,

² "Ben ekeè le ε shεεte wase εdiuw εfaa, é emum enu Nkaw Danεfey, ε bó nu ke emum enya wee wvú diee nu Waawee can bonyii le é bó eta yí kentam e."

³ Kε kefew kedvu le, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake woj mum gen baance ye é ntow Kayfas wvú to nu εkolε ke bocee ncese le,

⁴ mum cu ntanj no bó nu ke ewεen ten se koo Jisos, eyu.

⁵ É bó dioo cu nonen, gay le, "Fo beene emom fiεε fin kefew ke Nkaw e ke, ηjefo é beene mom lo, é fí eto bô diuw ê bonyii entelen."

É kpwoon mvu yefe Jisos bô nfiey wvú shfuunjkene Betani

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

⁶ É Jisos ke no nu ntεw wvú Betani le, yew dvu Semon wvú wee ntun wvu baay.

⁷ É bó ke shii no diekene, ε kpwoon mvu nε ley bô fikaa fimew ε bó kene bó te,* ε é nu fi nfiey mvu wvú shfuunjkene le, ε wvú lumte naa baay, mum fuce yí εkolε ke Jisos e.

⁸ É boom bo Jisos e bo ηgoo le yεn nonen ε fiεε fidvu ton'yε lo bó. É bó gay le, "Wvú nyεw bó nfiey wvun nεn nje la?"

⁹ Bó be nεlo egese nfiey wvun bigew nteen, enya bigew bidvu é bonyii bo kefufe le."

¹⁰ Geenεn, ε Jisos kiεε ηkpawawce wvubo, gay ê bó le, "Ben nyaa ηγεw ê kpwoon wvun nje la? Wvú nu ε ge ε è nu fiεε fi jee fô me le.

¹¹ Ben ekeè le bonyii bo kefufe le nu ke enu ke ben ε bó sekecii, geenεn ke

25:40 Bηgn 19:17; Mat 10:40, 42; 12:50; 28:10 **25:41** Jut 7; Mwμ 20:10, 15 **25:46** Dan 12:2; Jon 5:29; Jem 2:13 **26:1** 7:28 **26:2** 16:21 **26:4** 21:46 **26:6** Luk 7:37-38 * **26:7** Fikaa fin nu ε bó to kene bó te di bó tenje le «alabaster». **26:11** Dito 15:11

me nu nke enu beene sekecii ke.

¹² Wvú fuci nfiey wvun yí yem e nen seysee lo me no bó nu ke edwey me.

¹³ E me ensee ê ben keceey le naa fee fô bó nu ke efewci saaka wvú jee wvun yí kôle ke nshê le kecii nu e fiê fi kpwoon wvun ge nu e bó nu ke esenje ten, keekumyi wvú.”

E Judas gese Jisos

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

¹⁴ E wee mvu ngoo boom bo ngoo le bo Jisos e bo yuufe ncow bofee wvú bó to teje le Judas Iskaliot mum ne gen fô bocee ncese bo baay baay,

¹⁵ bife ê bó le, “E me nya Jisos can yene le, ê ben enya la ê me?” E bó mum tan bigew mbaanshe bi bó kene bó ketwaa kè baa, nya ê wvú.

¹⁶ E kew sekekie le, e wvú mum kew no gomte je yí wvú nu enya Jisos jó can yibole.

E Jisos bó boom bew bo ngoo le die Nkaw Danjefey

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Jon 13:21-30)

¹⁷ E ê ke dioo nu diuu di fwe di Nkaw Bleeð wvú bó baa gee Fintunjeen jó, e boom bo ngoo le bo Jisos e to fô wvú le, bife ê wvú le, “Wo gomte le bese egen eseyse fô wo nu edie Nkaw Danjefey e è nu fee?”

¹⁸ E wvú tfuse ê bó le, “Ben egen elaanthe, eyen key e, egay ê wvú le, ‘Wee Nyeyi gayte le kefew kewene nu e kocen wase. Wen nu edie le Nkaw Danjefey bó boom bowene bo ngoo le e è nu ê wvú yew.’ ”

¹⁹ E boom bo ngoo le bodvu gen ge ke no Jisos be gay ê bó, mum seyse mwem mvudien mvu Nkaw Danjefey e dvú.

²⁰ E ê ke no nu ekiegu, e wvú shii bó boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofee keediekene.

²¹ E bó dioo diekene, e wvú ne gay ê bó le, “E me ensee ê ben keceey le, wee mvu ben e nu egese me.”

²² No wvú gay nonen, e boom bew bo ngoo le ne no nu yii yii baay, mum kew no biwci ê wvú mwaan mwaan le, “E nu me le Tata?”

²³ E wvú tfuse ê bó le, “Wee wvú nu egese me nu wvú nu e lese ebo ê shuw e bee wvú.

²⁴ Wee wvú diee nu Waawee nu ke egen ke no bó to sanje ekume wvú. Geen, ngeW wvu baay nu fô wee wvú gese wee wvú diee nu Waawee le. Fí to bee ejee fô wvuwee wee le baay fen é bó to baa eboo wvú ke.”

²⁵ E Judas wvú to nu keegese Jisos bife ten ê wvú le, “E nu me le Wee Nyeyi?” E Jisos gay ê wvú le, “Wo nu e jeme bó diuw wo.”

E Jisos bó boom bew die ntaashe

(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1Kol 11:23-25)

²⁶ No bó to diekene, e Jisos ne jo bleeð, nya keyoone ê Nyo', mum guushe nya ê boom bew bo ngoo le gay le, “Ben eko edie, fin nu ye yem.”

²⁷ E wvú mum jo ten fiko, nya keyoone ê Nyo' mum nya fiko fidvu ê bó gay le, “Ben ewu bocii.

²⁸ Fin nu elemê kem kè Nyo' gbwo monkan dvú kí e buy nje wee nteen, wvu le wvú elêshe bibefe bibole.

29 E me ensee ê ben le ke me mbeε ηke embvuu en'wu mbvuum mo twen kete kè lane le man ε kew keseen e, ε gen ε buy diuu di me nu ηke en'wu mó monfem beene ente jo bvunfon bvυ Icem e ke."

30 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke mεse, yem ηkieε mbense, mum buy ben gen yî Kum Bite bi Olif e.

E Jisos gay le Bitu nu ke ema wen

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

31 No Jisos bô boom bew bo ηgoo le to gene, ε wvú nε gay ê bó le, "Entan jjo εben nu ε ben bocii nu ke etfuw bikaa ê me ejim nje fiεε fi nu ke ekooy bô me. E nu no bó nu ε san ε Nyo' gayte le, 'Me nu enke en'yu ncey njée é ηgoo njée esañken.'

32 Geenεn, seke Nyo' ε bvuse me yî kpwe le, é me ensa fwe jo ben Galilee."

33 E Bitu mum gay lo fiew ê wvú le, "E bonyii bocii cim tfuw lo bikaa ê wo ejim nje fiεε fi nu ke ekooy bô wo, tu ke è nulo é me ηke en'yu entfuw bikaa é wo ejim ke."

34 E Jisos gay ê wvú le, "E me ensee ê wo keceεy le entan jjo εben jan, nu ε nyimshie nu ke enu le yî eton, ε wo ε ma wase me bokan botete."

35 E Bitu gay ê wvú le, "E è cim nu naa le me nu enkpwe lo bee wo, tu ke è nulo é me en'yu ma wo ke." No wvú gay nonεn, ε boom bo ηgoo le bo Jisos e bomew ba bocii gay ke ten nonεn.

E Jisos bunle Geεmane

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke gen ley fô wεε ketañ wvumew e, ε bó teñε le Geεmane, ε Jisos gay ê boom bew bo ηgoo le le, "Ben eshii fεn é me en'wawce εceñ nene embunle."

37 E wvú jo Bitu bô boom bo Sebεdee le bo bofεε, ε bó bó gen. E wvú kew no nu yii yii, ε fitele fiew buuke.

38 E wvú mum gay ê bó le, "Fitele fiem nu yii yii baay naa fi me enkpwe lo. Ben eshεε fεn é beene eceyte."

39 No wvú gay nonεn, mum bence gen fwe caan, gbwe tum bvushiw fokuse mum bunle le, "Icem, é je nu dvú yî è nulo é wo ege é fiko fi ηgew e fin efey se me ε η'wu, é wo ge. Geenεn, fo wo ege no è shieele me ke, geε no è shieele wo."

40 E wvú ke nε kase tu jim fô boom bew bo ηgoo le, yen ε bó leete. E wvú bife ê Bitu le, "Fí nu le ke è nulo é ben eshii we ebuy ntam kefew mwaan e?"

41 Ben enú we, bunlee fo mnom ke eto fô ben e, eghaw ben. E nu keceεy le fitele koonke lo, geenεn ε nyam ye wεεyi."

42 E wvú bvuu kase gen yî bokan bofεε le bunle le, "Icem, é è fεn nu le ke fiko fin nulo efey se me ε η'wu, é wo ge ke no wo koonke."

43 E wvú dioo ekase etu jim bvuu yen ε boom bew bo ηgoo le leete njefo nyii to nu ê bó ejise.

44 E wvú bvuu cinε bó le, kase gen bvuu bunle yî bokan e botete, bunlee jemyi ke ε è nu fiεε fi wvú be shee jemyi wase.

45 E wvú bvuu kase tu jim fô boom bew bo ηgoo le gay ê bó le, "Ben fεn bεε ke leete lætene finεn e? Ben etaa eyεn, kefew nu ε kocεn wase. Bó nu ε gese wase wee wvú dieε nu Waawee ê bonyii bò befe.

46 Ben enE we é beene egenè. Ben etaa eyen, wee wvù gese me wvun ε wvù too wase.”

É bó koo Jisos

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

47 Kε no Jisos to bεε jemyi nonen, ε Judas wvù to nu wee ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε mum buynen. Wvù to too bô kebombom ke bonyii le ke baay, ε bó keηke nyó bô bibuse, ε è to tum bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô saake wonj.

48 É to nu ε wee wvù to gesεε Jisos to seyse wase nciise bô bonyii bodvu gay le, “Wee wvù me nu ηke enγay wvù le, embam enoce, nu wvù, é ben emum ekoo.”

49 No bô bó toe, ε wvù mum gen lo fô Jisos e kanj mwaanγ gay wvù le le, “Me ηgayte wo le Wee N'yεεyi.” No wvù gay nonen, mum bam wvù ηoce.

50 É Jisos gay ê wvù le, “Nsaa yem, geε lo fiεε fi wo to keege.” É bonyii ba mum gen lo fô Jisos e koo wvù, ghenj.

51 É fí kooy le wee mvu wvù to nu bô Jisos to nu ε mum dvnun nyo ye jem, cun kentunγun ke nfwa ekole ke bocee ncese le dvù, sum.

52 É Jisos gay ê wee wvudvu le, “Kase etfuse nyo yo jim fô bvudvuu bwew e. É keè le wee tfuu wvù cawse nyo we, nu ke ekpwe yí nyo le.

53 Wo kpwaake le ke è nulo é me enγay é Icεm eciinse bonceendaa bew fen kanj mwaanγ bontfuke le, ε bó fele ηgôo yuufe ncow fεε le?

54 Geenē, é me nε ε ηge nonen, é fí ke eghan nεε se kooy no bó sanj ê Nwa' Nyo' le le fí keηke keenu?”

55 Sekekie, ε Jisos mum bife ê kebombom kie le, “Ben to keekoo me ε no too bô nyó noo bibuse ke diεwe ben too keekoo ε è nu coon e? Me nse nshee no diuu nu, ε me ε nshii yew ncese le n'yεεyi bonyii se ben koo me nje la?

56 Geenē, fifin ficii jo bvudvu keege ε fí eto ekocen ke no bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε.” É boom bo Jisos e bo ηgoo le bocii mum lanj wvù fó, fεε lo.

É Jisos leem yew nsaw e

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

57 É bonyii bô to kooleε Jisos mum jo wvù gen bô wvù fô Kayfas wvù cee ekole ke bocee ncese le. É bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le bô bonyii bô saake wonj to taashe wase fó.

58 Bó to gene bô Jisos ε Bitā bii lo εjim ncejole. É wvù gen buy naa lakfulεεη ekole ke bocee ncese le, mum ley gen shii bô bonyii bô to ceyte la didvu keeyen no fi nu ke eghan elem.

59 É bocee ncese bo baay baay bô bonyii bocii bô saake bonsaw mum no gomte fiεε fi mbiay e fi bó etey yí Jisos e wvu le bó eyu wvù.

60 Geenē, fanje yaa keηke fiεε ke, naa no bonyii nteen to cim too fwe bene jim nsaw mbiay. É fí ke ghan nen, ε bonyii bomew bofεε to leem fwe,

61 gay le, “Mbwe wvun se gayte le wen nulo esâw yew ncese Nyo' ekase ebom yí ediuw e eta.”

62 É ekole ke bocee ncese le mum ja we bife ê Jisos le, “Kε wo keηke fiεε keetfuse le? Wo yuuke ke mwεem mvù bonyii ban jemyi yí yo le?”

⁶³ Ε Jisos mey diuw tfu. Ε εκολε ke bocee ncese le kase gay ε wvú le, “Ε diee di Nyo' wvú κηηke nshii le, ε wo fen nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε wvú Waa Nyo', ε wo see ε bese.”

⁶⁴ Ε Jisos tfuse le, “Fí nu no wo gay. Geenεn ε me ensee ε wo le, εjim jo kefew kin nu ε ben nu ke eyεn wee wvú diee nu Waawee le, ε wvú ε shii ε εbo ke εεεy ke Wee wvú κηηke Mvunγay e, ke ebvuu eyεn no wvú too ε kembew e fowe.”

⁶⁵ Ε εκολε ke bocee ncese le yuw nonεn, mum saayε ndvú ye le, gay le, “Wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le. Shiee nu dvú wvú beene ebvuu egomte wee le wvú eleem fen ejeme fieε le? Ben nu ε yuw wase no wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le.

⁶⁶ Ben ε sumτεn le la?” Ε bó tfuse le, “Ε nu wee wvú bó eyu lo.”

⁶⁷ Ε bó mum κεw no cuyte nceη yí bvushiw bvú Jisos e, kfunε wvú bó mvunηko, suunηke bó can gayte ε wvú le,

⁶⁸ “Wo wvú nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε, ke gee kewee ntum Nyo' kuw keseen fô bese le. Ke see wee wvú suη wo.”

Ε Bitá ma Jisos

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ε to nu ε Bitá ε shii εκfunη lakfulεεη e. Ε wan kpwoon mvu wvú to lemte fô, ne to mbew ye le gay ε wvú le, “Wo ten bee ben ε Jisos wvu Galilee wvudvu.”

⁷⁰ Geenεn, ε Bitá tun fwe dvu bonyii bocii gay le, “Κε me ηkee fieε fi wo jemyi κε.”

⁷¹ Ε Bitá mum ne buy γεn no nu diuw kebuw e. Ε wvumvu wan kpwoon wvú to lemte ten fô, yeη wvú le, mum jeme ε bonyii bò to leemene fô le, “Wee wvun bee bó Jisos wvu Nasalet wvudvu.”

⁷² Ε Bitá bvuu tun, lew lo gay le, “Κε me ηkee wee wvudvu κε.”

⁷³ Ε kefew ke dioo bvuu γεnce caan, ε bonyii bò to leemene fô bence γεn mbew Bitá le gay ε wvú le, “Κεεεy, κεεεy wo nu ten wee mvu bó le, njefo ηjeme wo gene diewe wvubole.”

⁷⁴ Ε Bitá mum kan, tee lon yí εκολε kew e gay le, “Κε me ηkee wee wvun κε.” Kan mwaan ε nyimshie mum tonj.

⁷⁵ Ε Bitá kume njeme wvú Jisos be jeme ε wvú le, “Nyimshie ke enu le yí eton, ε wo ε ma wase me bokan botεte.” Ε wvú ne fô buy εκfunη, bee kpwe baay.

27

Ε Judas shiim

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Ε εκfunη ke dioo yuule too, ε bocee ncese bo baay baay bó bonyii bò saake wonj, shii cu ntaη εκkume Jisos keeyu wvú.

² Ε bó mum kay wvú, jo γεn nya can Baylet wvú wee sa' wvu ε keba kedvu le.

³ Ε Judas wvú to gesεε Jisos ke dioo yeη le bó nu ε leke le bó nu eyu wvú, ε wvú kumεn fitele fiew, jo bigew bi mbaanshe bie kase γεn dvú keetfuse ε bocee ncese bo baay baay bó bonyii bò saake wonj.

⁴ No wvú γεn, gay ε bó le, “Me nu ε ηge kebefε keengese wee ε wvú baa κηηke jay κε.” Ε bó tfuse ε wvú le, “Fifie κηηke la keege bó bese? Ε kee wo fifie.”

5 E Judas mwase bigew bidvu fokuse yew ncese le, mum buy, gen shiim.

6 E bocee ncese bo baay baay tace bigew bidvu gay le, "Bin nu bigew bi eleme le, e nci baa bee le bó egge bibin ntfu wvu yew ncese le ke."

7 E bó shii cu ntañ, gen guy gbwen wee mvu wvù bomte nsháan dvú le bó ke edweyte botolo fó.

8 E nu fiie fi bó teñe gbwen wvudvu e to e buy eben e le, "Gbwen eleme."

9 Fi to kooy nonen e fiie fi wee ntum Nyo' wvù Yelimia to jemye mum to kocen no wvù to gaye le, "Bó to nu e jo bigew bi mbaanshe bì è to nu kpaw we no boom bo Islael to seyse yi ekole kew e,

10 guy gbwen wee wvù bomte nsháan dvú, ke no Tata Nyo' to gaye ê me."

*E Jisos leem fwe dvu Baylet wvù wee sa' bala wvu Lum
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)*

11 No Jisos to leeme fwe dvu Baylet wvù wee sa', e Baylet bife ê wvù le "E nu wo wvù Nfon Bojuu le?" E Jisos tfuse le, "E nu no wo gay."

12 Geen, e bocee ncese bo baay baay bó bonyii bò saake won ke dioo kew keeteyte mwem yi ye le, e wvù fañe yaa bvuu tfuse fiie ke.

13 E Baylet mum bife ê wvù le, "Ke wo yuuke kfuw mwem mvun mvù bó jemyi yi yo le le?"

14 Geen, e Jisos fañe yaa tfuse fiie ê wvù naa ke fimwaan ê mvù bó teyee yi ye le ke. E wee sa' wvudvu taa nen e diuw yum wvù baay.

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

15 E to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danfey e, e wee sa' wvun bvuse wee mwaan yew ncaw e wvù bonyii gomte le wvù ebvuse.

16 E to nu kefew kedvu le, e wee mvu nu yew ncaw e, e bó ké no kee wa lo wvù yi gee di befe le, e diee diew nu le Balabas.

17 E bonyii ke dioo to tase, e Baylet bife ê bó le, "Ben gomte le me embvuse e è nu yee yew ncaw e? Ben gomte le me embvuse Balabas, nuu Jisos wvù bó teñe le è nu Mboyse wvù Nyo' to kawee le?"

18 Wvù to biite nonen njefo wvù to kee lo le bó to nya Jisos can wen e e è nu njefo bó to bene kendorj bó wvù.

19 E keebvu bise fó nu e seke wvù to shiile wase fô bó ké no saake bonsaw, e kpwe tum ntum fô wvù le gay le, "Fo wo ege fiie bó wee we ke. E nu wee wvu teyey. Me njemyi nen njefo efile nu e njinjen bó me entañ eben baay ekume wvù."

20 No Baylet bife nonen, e bocee ncese bo baay baay bó bonyii bò saake won beyse bonyii le bó egay le wvù ebvuse e è nu Balabas, elese lo Jisos.

21 E wee sa' bvuu ne bife ê bó le, "Wee wvù ben gomte le me encine ente jo bonyii bo hofee ban nu wvù la?" E bó tfuse le, "Balabas."

22 E Baylet bvuu bife ê bó le, "E me ndioo e ncine nonen, enge nee bó Jisos wvù bó teñe le Klistu?" E bó bocii gay le, "Bó eta lo wvù yi kentam e."

23 E wvù kase bife le, "Bó eta wvù nje la? Fiie fi befe fi wvù ge nu la?" E bó bvuu no wamte gene ke lo fwe le, "Bó eta lo wvù yi kentam e."

24 E Baylet ke dioo yen le ke je nu ke, le é wen lumtene bó fiie fin, é diuw ke ene ebuy. E wvù fi joo, cuke can ye dvú fwe dvu kebombom ke bonyii le gay le, "Ke ebo kem nu fô kpwe wee wvun e ke. E kee ben dvú."

25 E bonyii bocii tfuse ê wvú le, “Ee, cine é eíeme kew enu yí bikuu bisese le noo yí boom bosese le.”

26 E Baylet mum bvuse Balabas no bó to gomte, gay e bó tam Jisos, mum nya le bó egen eta yí kentam e.

*E bonyii bo nci le no sewse Jisos
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

27 E bonyii bo nci le bo wee sa' le mum jo Jisos ley dvú entow we le fô bó to tenje le Bletolium, mum kum kebese ke ngoo bonyii bo nci le kecii e kí tase gem Jisos keeke.

28 E bó baaye ndvú ye, jo ndvu bvunfon yí yeíe shfuse yí ye le,

29 mum lu kefo ke bvunfon e e kí nu bíay bíay bon ê wvú efa, mum nya nkêw ê ebo kew ke eey e le ê nu ketoome. E bó mum no too ngvuumene ê wvú fwe sewse wvú gayte le, “Biaa kemaan! Nfon Bojuu!”

30 No bó gee nonen, no cuye ncey yí ye le, fii nkêw we shle wvú dvú fofa.

31 E bó ke sewse wvú nonen mese, mum baa ndvu bvunfon ye, jise wase e ê nu ndvú ye yí ye le, mum jo wvú keegen eta yí kentam e.

*E bó ta Jisos yí kentam e
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

32 No bó to gene, buynen yí wee mvu wvu ê kelaante kè Selin e e diee diew nu le Semon. E bó kan wee wvun e wvú tuu kentam ke Jisos e.

33 E bó ke gen buy bvudvuu bvumew e e bó tenje le Golgota, (e diee din nu le Njbowow Ekole,)

34 e bó mum nya mbvuum ê wvú e bó e fysen bô fiie fimew e fí cewcewe diewe lele le wvú ewu. Geenen e wvú dioo mom, faj keewu.

35 E bó mum ta wvú yí kentam e, jo ndvú ye tum kañ dvú keegaw ê bikuu bibole.

36 No bó ge nonen mum shii fó no ceyte wvú.

37 E bó sanj nwa' wvú dunji fiie fi bó tae wvú yí kentam e nje fí, mum ta yí kentam e é wo jo ekole kew e wvú nu le, “Wvun nu Jisos, Nfon Bojuu.”

38 E bó ta ten bocoon bofee yí bintam e bó bo Jisos, wvumvu ebo eey, wvumvu ebo eñkoñko jo Jisos.

39 E bonyii no fele yene Jisos e meke lo bikuu, baale wvú bô boncun,

40 gayte le, “Wo wvú se nu keeke esáw yew ncese ekase eyoo yí ediuw e eta, ke fi le ekole kuw! E wo fen nu Waa Nyo', é wo shii yí kentam kie le.”

41 E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô dunji bonci noo bonyii bô saake won no sewse ten wvú gayte le,

42 “Wvú se fii bonyii bomew se wvú nulo efi kew ekole nkuanj. Ke wvú nu Nfon bonyii bo Israel. Wvú eshii le yí kentam e keseen é bese emum ebee wvú le.

43 Wvú se geele ekole yí Nyo' le. E Nyo' fen koonje wvú, é wvú fi le wvú keseen no wvú se duu le wen nu Waa Nyo'.”

44 E bocoon ba bó bó to tae yí bintam e bó bo Jisos, no baale ten wvú bô boncun ke nonen.

*E Jisos kpwe
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

45 Ε diuu ke ben leke, ε εkfunj nε jiim wonj tfuu gen buy didiuu ditεte emvunsheen.

46 Ε ε ke no nu ke diεwε didiuu ditεte le, ε Jisos nε funj foweεwe le, “Eli, Eli, lama sabaktani.” Fi nu le, “Nyo' wεm, Nyo' wεm, wo laη me nεn nje la?”

47 Ε bonyii bomew bō to leeme fō dioo yuw, gay le, “Wee wvudvu teηe Elayja.”

48 Ε wee mvu bō le mum lewte lo kanj mwaanj jo kuca, ffum ε mbvuum mo ηgbwayηgbwayi le, bon yī fite le nεke le wvū ewu.

49 Geenε ε bomew bonyii gay le “Kε leem nεn ε beene eyen laa Elayja nu eto efi wvū le!”

50 Ε Jisos bvuu wam foweεwe, ε keyoy kew mum buy.

51 Ε fi nε kooy le, ndvu yī to gawsene yew ncese ente to nu ε seλε entelenj kew fowe bow buy fokuse biba bifεε. Ε nshε shiw, ε εta wamken,

52 Ε jεm ten yene ye ε bonyii bō ε to nu bo Nyo' le nteen bō to kpwekεnεε wase mum kase buy yī kpwe le.

53 Ε Jisos ke dioo buy yī kpwe le, ε bonyii bodvu nε gen ε kelaante kε yuule le Jεlusalεm, ε bonyii nteen yεn bō le.

54 Ε cee εkolε bonyii bo nci le bō bonyii bō bō bō to nu fō cεyte Jisos ke dioo eyen no nshε shiw, bō fiεε fici fi to kooyεε, ε nfan koo bō baay. Ε bō gay le, “Kεcεεy, kecεεy wee wvun se nu Waa Nyo'.”

55 Bokεnε nteen to leeme ten fō ntamndwee taale. Ε bokεnε ban nu bō to nεn'yεε Galilee no bii Jisos e fici wvū.

56 Ngoo bō le to nu Maalia Magdalen noo Maalia wvū bwee Jεm bō Yosεw, noo bwee boom bo Sebεdee le.

Ε bō dwey Jisos

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

57 Ε ε ke no nu εkiεguu, ε cee kpaw mvu wvu Alimatia nε to ε diee diew nu le Yosεw. Wvū ten to nu wee ηgoo Jisos mvu.

58 Ε wvū gen yεn Baylet e leke le wvū enya gvune di Jisos e ε wen ε wen egen edwey. Nonεn ε Baylet mum gay le bō egen enya ε wvū.

59 Ε Yosεw fi gvune didvu mum kule ε ndvu yī yuule le,

60 mum gen jike ε jem yi ye le ε yī bεε fiε, ε wvū to cow jem yidvu yī kεmbaan e, mum binjse kebwee ke tε le ban diuw jem yidvu dvū, mum nεnε.

61 Maalia Magdalen bō Maalia wvumvu wε to nu fō, ε bō ε shii mbew jem yidvu le keba keki.

Ε bō no cεyte jem Jisos

62 Ε εkfunj buy yuu, ε diuu di bō to kε no seysee mwεεm mvu mbam wvubole ε fey wase, ε bocee ncese bo baay baay bō Bofalasii gen yεn Baylet e,

63 gay ε wvū le, “Wee wvu baay, bese kumyi fiεε fi wee mbiay wε to jemyεε seke wvū to bεε dvū. Wvū to nu ε gay le, ε nu ke edioo ε buy εdiuw εta ε wen ekase ebuy yī kpwe le.

64 No fi nu nonεn, gayε ε bonyii egen ecεyte jem egen ebuy εdiuw εta, njefo bese fane le ε nelo ε boom bew bo ηgoo le ke enε egen econj gvune diew enεnε dvū emum esεηε ε bonyii le, ‘Wvū nu ε buy yī kpwe le.’ Ε bō ge nonεn, ε yiyin mbiay yi keseen efo efey lo yi fwe.”

⁶⁵ E Baylet gay ê bó le, “Ben ejo bonyii bo nci le é ben ε bó egεn, é ben egay é bó ecεyte jem yidvu ntao no è nulo é ben ecεyte.”

⁶⁶ Nonεn ε bó mum gen looce fen diuw jem, mum ge nciise yî tε di bó to banεε diuw jem dvú, mum gεε bonyii bo nci le bò ecεyte. *

28

É Jisos buy yî kpwe le

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

¹ E diuu di mbam e ke fey, ε εkfuη ke no gbwekene too, ε è nu diuu di fwe yî kemaa le, ε Maalia Magdalen bô Maalia wvumvu wε gen keetaa jem.

² E fî kooy le, nshε to nu ε ne shiw bô mvuηgay, njefo nceendaa Tata to nu ε shii we to binse kebwee ke tε die di bó to banεε diuw jem dvú mum shii yî dvú le.

³ Nceendaa wvudvu nu ε bvushiw bwew to lawkene diεwε jan e, ε ndvú ye baa nεn bvuuu.

⁴ E bonyii bò to cεyte jem ba yen wvú le fan baay, ciη nεn kikikiki, gbweken fokuse no jiiimene diεwε binkpwe bi bonyii le.

⁵ E nceendaa Nyo' wvudvu gay ê bokεnε ba le, “Fo ben efanè kε. Me ηkee lo le ben gomte ε è nu Jisos wvú bó se taε yî kentam e.

⁶ Kε wvú bεε fen kε, wvú nu ε buy wase yî kpwe le no wvú to gayεε. Ben eto eyen fô wvú se jiiime.

⁷ Ben emum egen cekey esee ê boom bew bo ηgoo le le wvú nu ε buy wase yî kpwe le, le wvú nu ε sa wase fwe dvunεn Galilee. Ben nu ke eyen wvú le jó. Ben eyekε eyuw, ben nu ε yuw wase no me nseηe ê ben.”

⁸ E bokεnε ba mum ja fô jem cekey cekey bô nfan, geenεn keηke tεn njon wvu baay, no lewte gene keegen see ê boom bo Jisos e bo ηgoo le.

⁹ No bó to gεne, ε fî kooy le bô bo Jisos to nu ε taseη, ε wvú gay bó le le, “Me ηgayte ben e.” E bó mum to mbew ye le, gbwe bam bikaa biew, wvum wvú.

¹⁰ E Jisos gay ê bó le, “Fo ben efanè kε. Ben egen egay ê boom bo bwεεm e le bó egenè Galilee eyen me le jó.”

É bonyii bò to cεyte jem see fiεε fi to kooyεε

¹¹ E bokεnε ba ke nε dioo egene, ε fî kooy le bonyii bo nci le bò to cεyte jem bomew to nu ε nε gen εlaante gen see fiεε ficii fi to kooyεε ê bocee ncese bo baay baay.

¹² E bocee ncese bo baay baay bodvu mum kum bonyii bò saake woη ε bó bô shii cu ntaη, mum ban diuw bonyii bo nci le ba bô bigew nteen,

¹³ gay ê bó le, “Ben egaytε ê bonyii le ben se leete boom bew bo ηgoo le ε se ε to ε coη gvune diew ε gen dvú.

¹⁴ E ben seηe nonεn, fi ε ley bitem bi wee sa' le, wvú ε no gomte keenya ηgεw ê ben, é bese eseyse wvú, wvú saa ebvuu enya ηgεw ê ben kε.”

¹⁵ Nonεn ε bó mum fi bigew bidvu mum no seηe kε no bó to gayεε ê bó. Kenfε kedvu kin ε mum ε lam ente jo Bojuu ε to ε buy εben e le bó to coη lo gvune di Jisos e.

É Jisos tum bonyii bew yî woη e tfuu

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Lem 1:6-8)

* **27:66** Nciise wvun to nu keege le fo wee efey lo fô kε. **28:6** 16:21 **28:7** 26:32 **28:10** 12:50; Jon 20:17 **28:13** 27:64

¹⁶ E boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe ncow mwaan̄ mum nε gεn Galilee, ben gεn yí kum wvù Jisos to gayεε ê bó le.

¹⁷ E bó díoo yεn wvú le, wvum wvú. Geenεn ε bomew no maɲene wvú.

¹⁸ E Jisos bence to gay ê bó le, “Bó nu ε nya wase mvuηgay mvunciim mvu fowe noo mvu fokuse ê me.

¹⁹ Nonεn, ben eγen le bitum e bicii, egeè ε bonyii nu bonyii bem bo ηgoo le, eleesè bó ê joo ê diee di Nyo' Ice hô Wan noo Keyoy ke Yuule le.

²⁰ Ben eyεεyi bó le bó egeè fiεε ficii fi me nu ε n'yεεyi ben dvú. Ben eyeke eyuw, me nu enu beene sekecii eηgεn embuy naa kefew kè woɲ nu ke eka.”

Saaka wvù Jee wvu ekumε Jisos no

Maaku to Sañεε

Fiεε fi nu ê Nwa' Mak wvun e

Saaka wvù jee wvù Mak to sañεε wvun duñci le Jisos nu wee wvù to gee mwεem bvuu keñke mvuñgay keejeme fiεε é fi enù no wvù jeme. Wvù to duñci mvuñgay mvun yî n'yεyi we le bô keebvuuse bonceendaa bo ðewle le, noo keelεeshi bibefe bi bonyii le. Jisos to teñe ekolε kew le wen nu wee wvù diee nu Waawee, ε wvù ε to keenya ekolε kew keeboyse bonyii. Diee ðin nu ði nu ê ηwa' Dania le 7:3-14.

Mak yam e sañ ε è nu ekumε mwεem mvù Jisos to gee efey mvù wvù to jemyi. Biba bi fokemεse ke ηwa' wvun e jeme ekumε mwεem mvù to kooyεε bô Jisos yî kema keew ke fokemεse le, efey mvunciim no bó to taε wvù yî kentam e, bó no wvù to buyεε yî kpwe le, ben we.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-13 Keñkewce ke saaka wvù jee ekumε Jisos e

1:14-9:50 Lemme ði Jisos e ê keba kè Galilee le

10:1-52 E Jisos ne Galilee gen Jerusalem

11:1-15:47 Kema ke Jisos e ke kemεse le mbew Jerusalem e noo Jerusalem

16:1-8 Mbuy wvu Jisos yî kpwe le

16:9-20 Ekumε no Jisos to duñcεε ekolε kew no wvù to buyεε yî kpwe le bó no wvù to benεε we

Saaka wvù Jon Nleseejoo to fewci

(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Wvun nu saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu wvù Waa Nyo'.

² Wvù to kew ke no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to sañεε ε Nyo' gayte le, “Yekε eyuw, me nu ηke enciñse wee wem ntum é wvù esa fwe dvu wo, wvù nu egeñ eseysel je yo.

³ Diεw wee fuuñke ηkpwaante le bó eseysel je Tata, enele é yî enù teyey.”

⁴ Nonεn, ε wee mvu wvù bó to teñe le Jon Nleseejoo ke mum ne buyñen ηkpwaante, no fewci é bonyii le bó ekumεn mvuntelem mvubole, é wen elese bó ê joo wvu le Nyo' eleeshε bibefe bibole.

⁵ E bonyii mum no buyte é bontεw bo woñ wvù Judea le tfuu noo ê kelaante kè Jerusalem e keci gεne fô Jon e, señe bibefe bibole, ε wvù mum leese bó ê joo ê Joo Joodan e.

⁶ Jon to jiise ndvù ε bó kene bó yvúw nyam mi yî bó teñe le kamel, seenke keaw cin ε bó kene bó jew nyam, diee ε è nu cúma bó ndoñ.

⁷ Wvù to fewci, gayte le, “Wee mvu too ê me εjim kuuke fele me, ε me mbaa ncim enkocεn keeñgvuuce fokuse enfay laba we ke.

⁸ Me nleese ben ε è nu ê joo, geenεn, ε wvù nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le.”

*No bó to leseε Jisos ê joo bó no Satan to momte wvú
(Mat 3:13-4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Kε εdiuw yoya le, ε Jisos nε Nasalet ê keba ke won e kè Galilee le, to ε Jon lese wvú ê joo ê Joo Joodan e.

¹⁰ Kε no Jisos to buyte ê joo nen, mum yen ε εbulε yene ye, ε Keyoy ke Yuule no shiile too yí ye le diεwe εbembε le.

¹¹ E diεw jeme fowe le, “Wo nu Waa wem, nu fitele fiem, ε me n'yuuke njon bó wo baay.”

¹² E Keyoy ke Yuule mum ge lo kan mwaan ε Jisos gen no cee ηkpwaante.

¹³ E wvú no nu jó yí εdiuw e mbaanye, ε Satan momte wvú. Wvú to nu jó nonen bó nyám yí ηkpwaante, ε bonceendaa bo Nyo' le taale fô wvú le.

*E Jisos tee bonyii bonεw le bó enú boom bew bo ηgoo le
(Mat 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ E bó ke nε koo Jon lese yew ncaw e. E è no nu ejim jodvu, ε Jisos gen Galilee, no fewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo' jó.

¹⁵ E wvú no fewci, gayte le, “Kefew nu ε to wase ε kocen, ε bvunfon bvú Nyo' le nu wase nceencee. Ben ekumen mvuntelem mvunen, ebee saaka wvú jee wvun e.”

¹⁶ E Jisos ke no fele mbew Mamase yí Galilee le, yen Semon bó waa bwee wvú Andulu le ε bó laanke kensan ê mamase le, no ηkieη wvubo to nu byé yí koolεen.

¹⁷ E Jisos gay ê bó le, “Ben ebii me le é me enge é ben ekoole wase ε è nu bonyii.”

¹⁸ Kan mwaan, ε bó mum cinε binsan bibole, no bii wvú le.

¹⁹ E Jisos ke dioo kençi gene fwe, yen Jem bó waa bwee wvú Jon e, bò to nu boom bo Sebεdee le, ε bó bó nu ê kekon e tumci binsan.

²⁰ E Jisos mum tee lo ten bó. E bó cinε icee bó le ê kekon e bó bonyii bò bó to joε é bó elemte bó le, mum no bii wvú le.

*E Jisos bvuse keyoy kè yiile yí wee le
(Luk 4:31-37)*

²¹ E bó bo Jisos nε gen ê kelaante kè Kafana'um. E è ke no nu diuu di mbam e, ε Jisos mum gen lo yew bunle le no yeεyi bonyii dvú.

²² E bonyii no yuuke kenke lo nghaw yí n'yeεyi we le, njefo wvú to yeεyi diεwe wee wvú kenke mvungay mvu n'yeεyi le. Kε wvú to yeεyi diεwe no bonyii bò dunçi bonci bo Nyo' le to ké no yeεyi ke.

²³ Kε sekedvu, ε wee mvu nε fese yew bunle yidvu le, ε è to nu wee ε keyoy kè yiile nu yí ye le.

²⁴ No wvú ley dvú, mum wam le, “Jisos wvu Nasalet, wo fii la ê bese? Wo to keelεse bese le? Me ηkee naa wo. E nu wo wvudvu wvú yuule wvú nε fô Nyo' le.”

²⁵ E Jisos kan keyoy kè yiile kedvu, gay le, “Ban lo, buy yí wee wvun e.”

²⁶ E keyoy kedvu mum ge ε wvú gbwe fokuse no taake, ε kí fun foweεwe, mum buy yí ye le.

²⁷ E bonyii yen nonen, ε diuw yum bó, ε bó no ghayte εbonεbon biite le, “Fin nu la? E nu n'yeεyi mvu wvu fwε le? Wee wvun kenke mvungay kane naa noo biyoy bi yiile ε bí yuuke wvú le.”

²⁸ Kaŋ mwaan, ε saaka wvu ekumε Jisos saanŋen gen bontεw bocii bo ε keba kε Galilee le.

ε Jisos fε bonyii bo bincem e nteen

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ ε Jisos ke buy yew bunle yidvu le, gen yew dvu Semon bō Andulu, ε Jem bō Jon nu bō bō.

³⁰ ε to nu ε mwεse Semon jiime, cεmte bō ken'ya'. Kε no Jisos ley yew, ε bō mum see lo ε wvú ekumε kpwoon wvudvu.

³¹ ε Jisos gen fō wvú to jiime, jicε wvú le yī kebo le, cake wvú we. ε ken'ya' kedvu mum cinε wvú le, ε wvú ja we, taa fiεε ε bō die.

³² ε è ke no nu ekiεguu εbvubwε no diuu to seeyi, ε bō no too bō bonyii bocii bō to cεmkene noo bonyii bō bonceendaa bo dεwle le to nŋiŋsene bō bō fō Jisos e.

³³ ε kelaante kedvu kecii tase ε fwese.

³⁴ ε wvú fε bonyii nteen bō to keŋke bincem jεεy jεεy, bvuu bvuse bonceendaa bo dεwle le nteen yī bonyii bomew e. ε wvú dīoo bvuuuse, saa ebee le bonceendaa bodvu ejemyi lo kε, njefo bō to kee wee wvú è nu wvú.

ε Jisos fewcε diεw Nyo' Galilee

(Luk 4:42-44)

³⁵ ε è ke no nu kebitele, ε Jisos ja we, buy gen bvudvuu bvumew e wvú embenj no bunlee.

³⁶ ε Semon bō bonyii bō bō bō to nu, shεε buy gen keegom wvú.

³⁷ ε bō yεn wvú le, gay ε wvú le, “Bonyii bocii nu ε shεε ε no gomte wo.”

³⁸ ε Jisos tfuse fiew ε bō le, “Beene edaŋsen egen bontεw bomew e wvu le è nulo é me enfewcε ten diεw Nyo' jó. ε nu fiεε fi me nto nje fi.”

³⁹ ε wvú mum no ghane keba kε Galilee le kecii fewci diεw Nyo' yéw bunle yibole, bvuuuse bonceendaa bo dεwle le yī bonyii le.

ε Jisos fε wee ε wvú cεmte bō ntun wvu baay

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ ε wee mvu wvú to cεmte bō ntun wvu baay ke ne to, tum envuw ε Jisos ejise, leke wvú gay le, “Wo nulo efε me é me en'yuule, é wo fen koonke lo.”

⁴¹ ε shen koo Jisos, ε wvú neke kebo kum wvú le, gay ε wvú le, “Me ŋkoonke lo, bonεn le, eyuule.”

⁴² Kaŋ mwaan, ε ntun wvu baay wvudvu mum cinε wvú le, ε wvú bonεn mum no yuule.

⁴³ ε Jisos mum gay le wvú egeŋè lo, loocε ciise lo ε wvú,

⁴⁴ gay le, “ε yεnè fo wo esee ε wee kε. Geenεn, gene edunŋcε ekole kuw ε cee ncese, emum enya nnya yī Muses to gayεε le wee keŋke keenya keedunŋcε ε bonyii le wen nu e bonεn wase yī ntun wvun e ε no yuule.”

⁴⁵ No Jisos ciise nonεn, ε wee wvudvu kaa no gene bwaashi lo fiεε fidvu. ε saaka wvudvu saanŋen, ε je faŋε yaa bvuu nu dvú yī è nulo é Jisos eley kelaante le endan kε. ε wvú mum mεy kε wase no nu ŋkpwaante, ε bonyii nen'yi mondvuum e mondvuum e, too fō wvú le.

2

ε Jisos fε wee ε wvú ε kpwe keba kemwaan

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

1 Ε εδιuw ke dioo genci, ε Jisos kase tu jim Kafana'um. Ε bonyii yuw λε wvú nu wase fô yew e,

2 Ε bó mum to tase fô nteen, ε je fanε yaa nu dvú fô yì è nulo é wee tome ekale naa noo ê yew fwese κε. Ε wvú no fewci diεw Nyo' ê bó.

3 Ε bonyii bomew ke ne no too bonεw bó wee mvu fô wvú le ε bó ε shfume ê fikεεy e, ε wvú ε kpwe wase keba kemwaan.

4 Ε fi ghaw keeley γεn bó wvú fô wvú le njefo bonyii to faci baay. Ε bó mum ben ε è nu ê yew we, too keyεy. No bó tolεε nonεn, mum shike wee wvudvu ê fiεε fi wvú to jiime jó le.

5 Ε Jisos γεn no bó nu ε lese fitele yì ye le, ε wvú mum gay ê wee wvú to nu ε kpwe keba kemwaan wε le, “Nsaa γεm, me nu ε nλεεshε wase bibefe biuw.”

6 Ε bonyii bomew bó to dunçi bonci bo Nyo' le bó to nu fô yuw nonεn, mum no wvukene ê mvuntelem e, biite le,

7 “Wee wvun jemyi nen neε le? Wvú joo bvudvuu bvυ Nyo' le. Ε nu γεε dvú wvú nulo eλεεshε bibefe efey Nyo' maan?”

8 Ε Jisos mum kiεε lo ê fitele fiew e fiεε fi bó to kpwaake, mum bife ê bó le, “Ben se κεηke kfuu ban bonkpawwεε ê mvuntelem mvunεn e nen nje la?”

9 Fi ceuky keegay ê wee wvun nu fi la? Keegay le me nu ε nλεεshε wase bibefe biew, noo le wvú ejo fikεεy fiew eγεne le?

10 Geenεn, me nu enje é ben ekiεε le wee wvú diee nu Waawee κεηke mvunγay fokuse fεn keeleεshε bibefe.” Ε wvú mum gay ê wee wvú to nu ε kpwe keba kemwaan wε le,

11 “Me njemyi ê wo, ja we ejo fikεεy fiuw eγεne fô yew e.”

12 Ε wvú mum ja we, jo no buyte ε bonyii bocii taale wvú. Ε bó taa nen, ε diuw yum bó, ε bó no tumte monkum mo Nyo' le, gayte le, “Bese ke baa γεn wase kfuu fin fiεε le κε.”

Ε Jisos tee Lεwe le wvú enù waa we ηγoo

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

13 Ε Jisos ke bvuu ne γεn mbew mamase le, ε kebombom ke bonyii le to fô, ε wvú no γεεyi bó.

14 Ε wvú ke ne dioo γεne, γεn Lεwe wvú waa Alfiyus e, ε wvú ε shii fô bvudvuu bwew bvυ lemme le, ε no fii shile. Ε Jisos gay ê wvú le, “Ε biì me le.” Ε wvú mum ne we no bii wvú le.

15 Ε Jisos bó boom bew bo ηγoo le ke γεn no diekene yew dvu Lεwe bó bonyii bó to fii shile noo bonyii bomew bó befe tεn. Kfuu ban bonyii to ké no bii wvú le naa nteen.

16 Ε Bofalasii bó to dunçi bonci bo Nyo' le γεn no Jisos diekene bó bonyii bó befe noo bó to fii shile, mum bife ê boom bew bo ηγoo le le, “Ε nu nje la wvú wvú diekene bó bonyii bó fii shile noo bonyii bó befe bomew?”

17 Ε Jisos yuw no bó bife, gay ê bó le, “Κε bonyii bó temyi ké no gomte wee εfuwε κε. Ε ké no gomte bó ceμkene. Κε me nto keentee bonyii bó nu teytey κε. Me nto keentee ε è nu bó befe.”

Εkume keebamte mwεεm mvudien

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

18 Ε ê ke no nu, ε boom bo Jon e bo ηγoo le, noo bo Bofalasii le bamte mwεεm mvudien. Ε bonyii bomew mum to bife ê Jisos le, “Ε nu nje la wvú boom bo

ngoo le bo Jon e, noo bo Bofalasii le bamte mwεεm mvudien, ε boom buw bo ngoo le yaa bamte κε?”

19 Ε Jisos tfuse ε bó λε, “Ε nulo ε bó ebe bonyii bó bvujen ε bó egen ebvuu ehamte mwεεm mvudien ε cee bvujen nu bó bó? Ke ε nulo ε bó ehamte mwεεm mvudien ε wvú nu bó bó κε.”

20 Geenen, kefew nu ke eto kè bó nu ke eloo cee bvujen wvudvu ε bó, ε bó emum ekεw eshee mbam mwεεm mvudien kefew kedvu le.

21 Ke wee nulo ejo njaw ndvu yi fiε, etumcε ndvu yi yvum dvú κε. Ε wvú ge nonεn, ε njaw ndvu yidvu ke emεse esaa lo ndvu yi yvum yidvu, ε kebuw kè nu fó emεse ekuw efey lo no kí be shee nu.

22 Ke ε nulo tεn ε wee ejo mbvuum mo monfεm, egeε ε gham mbvuum wvú bó kene bó jew nyam e, * ε wvú ε yvumεn wase κε. Ε wvú ge nonεn, ε mbvuum mo monfεm modvu ke ekoo, esawye gham wvu yvum wvudvu, ε mbvuum bó gham ela εcici. Fi lεn nu λε, bó κεnke keegeε mbvuum mo monfεm κε ε ε nu ε gham wvu fwε le.”

*Ekumε diuu di mbam e
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Ε to nu diuu di mbam e dimew, ε Jisos bó boom bew bo ngoo le no lεne fele weε εgin wvumew e. Ε boom bew bo ngoo le κεw no sumyi bicεε diee.

24 Ε Bofalasii ye, bife ε Jisos λε, “Tata, taa eyεn, ε nu nje la wvú boom buw bo ngoo le gee fiεε fi nci baa bee λε wee ege diuu di mbam e?”

25 Ε Jisos bife tεn ε bó λε, “Ben ke baa tan wase ε Nwa' Nyo' le no jεn to yuu Nfon Dawe bó ngoo ye ε wvú ge le?”

26 Ε to nu kefew kè Abiata to nu ekolε ke bocee ncεse le, ε Dawe ley yew Nyo' le jo blεεd wvú bó to gee ncεse dvú fò Nyo' le, die bvuu nya tεn ngoo ye dvú, ε ε to nu nci fo wee edie blεεd wvudvu efey bocee ncεse.”

27 Ε Jisos mum mεse gay ε bó λε, “Nyo' to γεke diuu di mbam e nje wee. Wvú to baa bom wee nje diuu di mbam e κε.”

28 Nonεn, wee wvú diee nu Waawee nu Cee Ekolε naa noo wvu mbam.”

3

*Ε Jisos fε wee ε kebo kew ε kpwe
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 Ε Jisos ke bvuu gen ley yew bunle le. Ε wee mvu nu dvú ε kebo kew ε kpwe.

2 Ε bonyii bomew bó to nu dvú no gomte fiεε fi bó etey yí Jisos e, mum luj ejise yí ye le no taale laa wvú nu efe wee wvudvu diuu di mbam e λε.

3 Ε Jisos gay ε wee wvú kebo to nu ε kpwe wε λε, “Ja we eto fεn.”

4 No wvú toε, ε Jisos bife ε bonyii λε, “Fiεε fi nci nu ε bee λε wee ege diuu di mbam e nu fi la? Keege fiεε fi jee, nuu fi befe λε? Keeboyse wee, nuu keeyu lo λε?” Ε bó cife.

5 Ε Jisos ton'ye shém bó bó, taa bó bocii kεnεn, ε shen koo wvú yí mvuntelem mvubole mvú yiile le. Ε wvú gay ε wee wvú kebo to nu ε kpwe wε λε, “Nεke kebo kuw.” Ε wvú nεke ε kí mum bonεn.

6 Ε Bofalasii mum buy, gen lo karj mwaan ε bó bo ngoo bonyii bo Nfon 'Elod e jo nsey no ε nulo ε bó ege sε yu Jisos.

Ɛ bonyii no nen'yi biba bicii too fô Jisos e

7 Ɛ Jisos bô boom bew bo ηgoο le mum nε jό γεν fô Mamase yì Galilee le. Ɛ kebombom ke bonyii le ke baay bi wvù le. Ɛ bomew bonyii to nε keba kè Galilee bô kè Judea le.

8 Ɛ bomew to nε Jelusalem, bomew keba kè Idumea le, bomew Joo Joodan wvuke, bomew biba bi Taya bô Sidon e. Kebombom kedvu to to nonen njefo bó to yuuke mwεεm mvù wvù to gee mvunciim.

9 Ɛ Jisos nε gay le boom bew bo ηgoο le egom kekon eseyse egεε é wen eley jό fo kebombom ke enε efacε wen.

10 Wvù to gay nonen njefo wvù to nu ε fε wase bonyii nteen, ε bonyii bo bincem e bεε kε too keekum wvù le.

11 Ɛ bonyii bô biyoy bì yiile to njinεene bô bó ké yεn Jisos e mum no gbwekene fwe dvan wvù wamte gayte le, “Wo nu Waa Nyo'.”

12 No bó wamte nonen, ε Jisos loocε ciise lo é bó le fo bó ege é bonyii kiεε wen kε.

Ɛ Jisos baa bonyii yuufe ncow bofεε le è nu boom bew bo ntum e
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Ɛ wvù ke nε ben γεν yì kum e, tee bonyii bô wvù to shieele ε bó to fô wvù le.

14 Ɛ wvù baa bonyii yuufe ncow bofεε, tee bó le boom bew bo ntum e, * wvù le bó bó enù, é wen etumte bó ε bó ghane fewci diεw Nyo',

15 bvuu keηke mvungay keebvuuse bonceendaa bo dεwle le yì bonyii le. †

16 Bonyii bodvu to nu: Semon, wvù wvù to nyaε diee diεw dimew le Bitā.

17 Jεm bô waa bwee wvù Jon bô to nu boom bo Sebεdee le, bô wvù to nyaε diee é bó le “Boanεgεs” di nu le, “Boom bo jan yì baykene le.”

18 Ɛ bomew nu Andulu, Filew, Batolomu, Matio, Toma, Jεm wvù waa Alfiyus, Tadio, Semon wvù to nu wee ηgoο Boselot, ‡

19 noo Judas Iskaliot wvù to ghanεε gese Jisos.

Ɛ bonyii no duu le Belsebu wvù nfon bonceendaa bo dεwle le nu yì Jisos e
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

20 Ɛ Jisos ke nε γεν fô wvù to cee, ε kebombom ke bonyii le bvuu tase fó, ε bô boom bew bo ηgoο le fanε yaa keηke naa lo je keediekεn kε.

21 Ɛ kfuu diεw ke dioo yuw, mum γεν keejo wvù njefo bonyii to duu le wvù ghaanene lo.

22 Ɛ bonyii bô to duηci bonci bo Nyo' le bô to nen'yεε Jelusalem bow jό no gayte le, “Belsebu nu yì ye le, ε wvù bvuuuse bonceendaa bo dεwle le nen ε è nu bô mvungay mvu nfon bonceendaa bodvu le.”

23 Ɛ Jisos bεn bó, bife é bó é ηgan e le, “Ɛ nulo é Satan ebvuu ebvuuuse ekole kew yì wee le nεε le?”

24 Ɛ ketum nε ε gawsεn ε no diuu εkinεkin, kí saa ke eleem kε.

25 Yew é nε ε gawsεn ε no diuu εyinεyin, yì saa ke eleem kε.

26 Nonen, é Satan nε ε gawsεn bô ηgoο ye ε no diuu εbonεbon, wvù saa ke eleem kε, é emum enu kemεse kew.

3:11 1:24; 5:7; Mat 8:29; Luk 4:34, 41; 8:28 3:12 1:34; Luk 4:41 * 3:14 Ke bojwa' bo boyvuum bomew keηke njeme wvù le, “Tee bó le boom bew bo ntum e” kε. † 3:15 Bojwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fen le, “Ɛ bó efele ten bonyii bo bincem e.” ‡ 3:16 Lem 1:13; Jon 1:40-44 ‡ 3:18 Boselot to nu Bojuu bô to tomte won, diuu keebvuse yì ηgew e can bonyii bo Lum e. 3:21 3:31; Jon 7:5 3:22 Mat 9:34; 10:25

²⁷ Geenen, ben ekeè le ke wee nu dvú wvù nulo eley yew dvu ntememvunḡay, ekuu mwεεm mwew keceey elewte dvú, se wvú ε yaw ε kay ntememvunḡay wvudvu ε se kuu ke.

²⁸ E me ensee ê ben keceey le, Nyo' nulo eεshe mwεεm mvù befe noo díew yì befe yicìi yì bonyii jemyi. §

²⁹ Geenen, é wee jeme díew yì befe ekumε Keyoy ke Yuule, tu ke è nu naa lo é Nyo' elεshe ke, njefo wvú nu ε ge kebefε ε è nu kè mεy lo."

³⁰ Jisot to jemyi nonen njefo bonyii bodvu to duu le keyoy kè yiile nu yì ye le.

Bwee Jisot bô boom bo bwee Jisot e
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ E bwee Jisot bô boom bo bwee Jisot e mum fεse, leem εkfun, tum wee le wvù etee wvù.

³² E to nu ε kebombom ke bonyii le ε shii ε gem wvú ε tase. E bó gay ê wvú le, "Bwoo bô boom bo bwoo le gomte wo εkfun."

³³ E Jisot bife le, "Bwεεm bô boom bo bwεεm e nu baa?"

³⁴ No wvú bife nonen mum jinε bonyii bô to shilεε gem wvú ba, gay le, "Bwεεm bô boom bo bwεεm e ban.

³⁵ Wee tfuu wvù gee fiεε fi Nyo' gomte, nu wvú wvù nu waa bwεεm bô jeme yem noo bwεεm."

4

Ngan ekumε wee wvù to tfumyi ḡow
(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ E Jisot ke bvuu kew no yεeyi bonyii mbew mamase le, ε kebombom ke bonyii le ε tase fó nen ghemm. E wvú mum nε wase ley shii ε è nu ê kekon e ê joo, ε kebombom kedvu no leeme ḡgem joo le ê ḡkpwaante.

² E wvù no yεeyi bó bô mwεεm nteen ê bonḡan e. E wvù nε ma ḡgan mvu ê bó le,

³ "Ben eyekε eyuw, wee to nu ε laa keegen etfume ḡgow.

⁴ E wvù ke dioo etfumyi, ε yimi gbweken ê je, ε mvunyiim to tace die.

⁵ E yimi ḡgow gbweken fô bvudvuu bvυ εta le ε nshε yaa nu fó ntay ke. E yí mum yanḡen buy njefo ke nshε to nu fó ntay ke.

⁶ E mvum ke dioo ekew ebaa, mum sun ḡgow yidvu ε yí yowlen, njefo yí to baa cime ḡḡ ke.

⁷ E yimi ḡgow gbweken ê bisafe le. E bisafe bidvu ke ku mum ban ḡgow yidvu ε yí fanε yaa eyum mvuntam ke.

⁸ E yimi ḡgow gbweken ε è nu yí nshε yì jee le, ke buy, ku yum, duu fey no bó to tfumyεε, ε jise di ḡgow e yumte ejise mbaanshe, dimew ejise mbanḡsoocan, dimew ejise gbwee."

⁹ No Jisot ma nonen mum mεse le, "Wee wvù keḡke bitem ε wvú yuw."

Shiee wvù Jisot to jemyi ê bonḡan e
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ E Jisot ke dioo nu wase wvù εmben, ε bonyii bomew bô bô bó to nu noo boom bew bo ḡgo le bo yuufe ncow bofεε bife ê wvù ekumε ḡgan wvudvu.

11 E wvú tfuse ê bó le, “E nu ê ben bò Nyo' nu e dunḡe wase kenyile ke bvunfon bwew e. Geenēn, fô bonyii bomew e nu e fiēē ficii nu ke e è nu ê bonḡan e,

12 wvu le bó ke etaale naa ntay, geenēn yaa yene ke, ke eyeke naa ntay, yaa yuuke ke. E fi nu nonēn wvu le fo bó ke ekumēn mvuntelem mvubole, é Nyo' elēshē bibole.”

Fiēē fi ḡnan wvù Jisos to māe dunḡi

(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

13 E Jisos nē bife ê bonyii ba le, “Fí nu le ben baa kiēē fiēē fi ḡnan wvun jemyi le? E ben baa kiēē wvun, é ben ke ekiēē bomew bonḡan nēē le?”

14 ḡgow yì wee wvudvu tfumyēē nu diēw Nyo'.

15 ḡgow yì gbweē ê je nu bonyii bò yuuke diēw Nyo', e Satan mum to lo kaḡ mwaanḡ bvuse diēw yidvu fô mvuntelem mvubole.

16 E ḡgow yì gbweē fô bvudvuu bvū eta le nu bonyii bò yuuke diēw Nyo', fiisen lo kaḡ mwaanḡ bô nḡon,

17 geenēn, e yí baa cime ḡḡḡ fô mvuntelem mvubole ke. E yí moocē ke fô caan, é ḡḡḡ ke dioo e to, ke nēē bonyii bon e è nu bikaa ê bó ejim nje diēw yidvu, e bó mum tfuw lo bikaa kaḡ mwaanḡ.

18 E ḡgow yì to gbweē ê bisafe le nu bonyii bò yuuke diēw Nyo',

19 e ken'yanḡan ke ekumē mwēem mvu yí woḡ wvun e, bô shiēē bvukuke noo shiēē mwēem mvumewum tase baḡ diēw yidvu e yí laayē ecici.

20 ḡgow yì gbweē yí nshē yì jee le e mum e no nu bonyii bò yuuke diēw Nyo', fiisen, no gee no yí gomte gene lo fwe fwe, ke diēwē ḡgow e fô yí e yum ejise mbaanshe, yimi ejise mbanḡsoocaan, yimi ejise gbweē.”

Ekumē ken'yeese

(Luk 8:16-18)

21 E Jisos nē bife le, “Wee ké leyte bô ken'yeese yew kfuke bô ḡkaa, ke nēē lese eḡaaku le? Ke wee ké leyte dvú tome e è nu yí fiēē fi bó tomyi ken'yeese yí dvú le le?”

22 Ben ekeè le fiēē ficii fi nu ê nnyile le nu e bó to nyile le bó ke ege é fí eyenē, é fi nu ejim ejim ficii é bó ege é fí ebuy emwa.

23 Wee wvù keḡke bitem, e wvú yuw.”

24 E Jisos bvuu gay le, “Ben dioo yeke diēw Nyo' no yeke ntay, ekeè le je yì wee yeke jó nu no Nyo' nu ke efew sē nya ê mwēten, e wvú nu ke enya naa feḡen lo.

25 Wee wvù keḡke fiēē nu e bó nu ke ebise. E wee wvù yaa keḡke ke fiēē nu e naa fi caan fi wvù keḡke nu e bó nu ke efi lo é wvú.”

ḡnan ekumē ḡgow no yí ké no kuu

26 E Jisos bvuu jeme le, “Bvunfon bvū Nyo' le nu diēwē ḡgow fô wee e tfume wēne.

27 E ké dioo nu entan e wvú no leete, é ekfun ké yuu e wvú nē we. E ḡgow yidvu ké buy no kuu, e wvú yaa cim kee laa yí gee nēē sē kuu le,

28 e è gee ke nshē e yí sē kuu. E yí ké nē yaw low, nē fô nya bikem, ké nē fó tum ejise.

29 E yó ké dioo e be, é wvú mum jo finyo ley wēne, njefo kefew ke ḡgbwele le nu e kocen wase.”

Ngan ekume kfiu ngow fintam fimew

(Mat 13:31-32, 34; Luk 13:18-19)

³⁰ E Jisos bvuu ne gay le, “E nulo é beene efewsɛn bvunfon bvuo Nyo' le bô la? E nulo é beene efewsɛn bô ngan wvù la?”

³¹ Bvù nu ke diewe kfiu ngow fintam fimew, * fi hoynene ejise fele mvunḡoke mvunciim fokuse fen. E wee ké tfume wene,

³² E yí ku, yiḡ fey bite bicii bí bó tfumyi wene, e tíew ye fanḡen no nyaa kendvun, e mvunyiim mvù bile we nulo eyoote yéw yí dvù le é kendvun kedvu le.”

³³ E nee no Jisos to fewci diéw Nyo' é bonyii é bonḡan e diewe ban e, é je yi é nulo é bó eyuw e.

³⁴ Ke wvù to ké jeme fiε é bó se è nu é ngan e ke. Geenε, é wvù ké dioo nu wase bô boom bew bo ngoo le εbonεbon, mum mese yuuse bonḡan bodvu bocii é bó.

E Jisos wam nffum

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ E Jisos yeeyi bonyii εbvubwe, e è ke dioo nu fokieḡuu, e wvù gay é boom bew bo ngoo le le, “Beene elente mamase eḡen kewvu keki.”

³⁶ E bó mum cinε kebombom ke bonyii le kè to nu fó le, ley é kekonḡ kè Jisos to nu wase jó kie le, e bô bó no leenci, e bikonḡ bimew bii bó le.

³⁷ No bó to leenci, e nffum wvu baay ne se se ke w no bvuyte joo e yí leyte é kekonḡ e gomte keeyiḡen.

³⁸ Jisos to nu é kekonḡ e ejim leete, e wvù e jike ekole yí mbwaan e. E bó ḡen no kamsee wvù gayte le, “Wee n'yeeyi, kpwe gomte keejo beene nen e wo yaa ghayte ke le?”

³⁹ E Jisos kamse, wam nffum wvudvu, gay é joo le, “E nù nyekeey.” E nffum wvudvu mum lu, e mondvuum cife nen ndvumm.

⁴⁰ E wvù mum bife é boom bew bo ngoo le le, “Ben fane la? Ben baa lese wase fitele yí yem e le?”

⁴¹ E ye bem bó, e bó no ghayte εbonεbon le, “Wvun wee nu wvù nee, wvù naa nffum bô joo yuuke wvù le?”

5

E Jisos bvuse bonceendaa bo dεwle le yi wee le

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ E Jisos bô boom bew bo ngoo le lente mamase yidvu buy wvuke, keba ke bonyii bo Gelasen e.

² No wvù to buyte é kekonḡ e, e bô wee mvu tasen e keyoy kè yiile njiḡsene bô wvù, e wvù buy é ditfum di bó to dweyte bonyii jó le.

³ Wee wvudvu to ké no cee é ditfum didvu le. E wee yaa to nu dvù wvù nulo εbvuu ekay wvù e è cim nu naa bô ncaw ke.

⁴ Bokan nteen nu e bó to ké leese wvù é difwan e, kay can ye bô boncaw, e wvù sumye boncaw bodvu, sawye difwan. Ke wee to nu dvù wvù nulo ejice wvù le ke.

⁵ Wee wvudvu to ké no kale é ditfum didvu le bene buyte yí dikum e entanḡ bô εmvunsheen, wamte, kaashi ye ye bô εta.

⁶ No wvù yenee Jisos e beε ncejole, lewte to tum εnvuw é wvù ejise,

⁷ wam foweewe le, “Jisos Waa Nyo', Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεem Mvunciim

* 4:31 Fintam fin nu é diéw bala le le, «mustard».

4:32 Esek 17:23

4:39 Mben 89:9; Mak 6:51

e, wo fii la ê me? Me nleke lo wo ê diee di Nyo' le le fo wo enya n̄gew ê me ke.”

⁸ Wvú to jemyi non̄n, njefo Jisos to nu ε wam wase le, “Keyoy kè yiile kin, buye lo yí wee wvun e.”

⁹ E Jisos bife ê wvú le, “Diee diuw nu yeε.” E wvú tfuse le, “Diee diem nu kebombom, njefo bese duule lo.”

¹⁰ No wvú tfuse non̄n, mum l̄keε Jisos shiee le le fo wvú ekun bowen keba kedvu le ke.

¹¹ E to nu ε n̄goo bon̄kunyam diekene yí mbeke le fó.

¹² E biyoy bi yiile bidvu mum l̄keε Jisos le, “Ciinse bese ε è nu ê bon̄kunyam boba le é bese eley yí bó le.”

¹³ E Jisos bee. E biyoy bidvu mum buy yí wee wvudvu le, gen ley yí bon̄kunyam e. E n̄goo yidvu to nu bon̄kunyam diewe bontfuke bofeε le. E bó sen, bow ê n̄kon e, shii ê mamase yidvu le, le jó.

¹⁴ E bonyii bò to c̄eyte bon̄kunyam bodvu ja fó, feε lo, gen see saaka wvudvu εlaante bó ê bontew bo jó le. E bonyii no yuuke, buyte keeto eyen fiε fi to kooyε le.

¹⁵ E bó to fô Jisos to nu, yen wee we wvú kebombom ke bonceendaa bo d̄ewle le to shee n̄j̄nsene bó wvú, ε wvú ε shii fó, ε jise ndvú, ε bvufee bwew ε kase wase ε tu fó. E bó fan baay.

¹⁶ E bonyii bò to ye n̄ε fiε fi to kooyε le, mum no seje ê bó no fí to kooyε bó wee we noo n̄goo bon̄kunyam ba.

¹⁷ No bó yuw non̄n, kew no l̄keε Jisos le wvú ene gbwen bowene.

¹⁸ E Jisos dioo leye ê kekon e, ε wee wvú bonceendaa bo d̄ewle le to buyε yí ye le we mum no l̄keε Jisos le bó wen egene.

¹⁹ E Jisos tun, gay ê wvú le, “E genè ε è nu fô yew e, egen esee ê bonyii buw fiε fi Tata ge fô wo le, bó no wvú nu e cam shen fô wo le.”

²⁰ Non̄n, ε wee wvudvu mum n̄ε, gen no ghane won wvudvu le tfuu wvú bó to teje le Bilaante bi Yuufe le, seje fiε fi Jisos ge fô wvú le. E bonyii no yuuke, ke n̄ke lo n̄ghaw.

Ekumε waa Jaylus noo kpwoon mvu wvú to kumεε ndvu Jisos e bonε
(*Mat 9:18-26; Luk 8:40-56*)

²¹ E Jisos kase lente ê kekon e tu kewvu keki no nu mbew mamase le, ε kebombom ke bonyii le bvuu tase fó.

²² E cee ekole yew bunle mvu mum n̄ε to fó, ε diee nu Jaylus. No wvú yen Jisos e, gen gbwe ê wvú ejise,

²³ l̄keε wvú shiee le gay le, “Waa wem wvu caan wvú kpwoon kpwee lo. Kee wo, to ke ekum wvú le é wvú ebonen fo wvú ekpwe.”

²⁴ E Jisos mum n̄ε ε bó wvú no gene, ε kebombom ke bonyii le shfumte bii faci Jisos.

²⁵ Kpwoon mvu to nu ente jo kebombom kedvu ε wvú ε c̄em wase bó kencem ke bokenε le bilum yuufe n̄cow bifεε.

²⁶ Wvú to nu ε yen wase n̄gew can bonyii bo bifuu le nteen, jewse fiε ficii fi wvú to ke n̄ke, ε mwεem foo ke gene lo.

²⁷ No wvú to nu ε yuw wase ekumε Jisos, ε wvú mum to ê wvú ejim ê kebombom ente, kum ndvu ye le,

²⁸ njefo wvú to gayte fô fitele fiew e le, “E me n̄cim en̄kum ke naa ε è nu ndvu ye le, to me ε mbonen wase.”

29 No wvú to kumεε nonen, ε kencem kew mum semε lo kanj mwaanj. Ε kpwoon wvudvu yuw ten ye ye le le wen nu ε bonen.

30 Ε Jisos díoo yuw ye ye le le mvunḡay nu ε buy yí wen e, ε wvú banjke ye kanj mwaanj, bife ê bonyii le, “Ε kum yeε ndvu yem e?”

31 Ε boom bew bo ηḡoo le tfuse ê wvú le, “Wo yeε ε kebombom ke bonyii le faci wo, ε wo bvuu biite wee wvú kum wo le le?”

32 Ε Jisos mey ke no taale kenene keeyen wee wvú kum wvú le.

33 Nonen, ε kpwoon wvudvu no wvú to kee fiεε fi to kooyεε bó wvú, ε wvú mum to, fane, ciinjke, tum envuw ê Jisos εjise see keceey kew kecii ê wvú.

34 Ε Jisos gay ê wvú le, “Waa wem, fitele fiuw fi wo lese yí yem e nu ε ge wase wo ε bonen. Ε genè ntay. Kencem kuw ka wa lo nen.”

35 Ke no Jisos to beε jemyi ê kpwoon wvudvu nonen, ε bonyii bomew fese fó ε bó ne fô yew e fo Jaylus wvú cee εkolε yew bunle wε, gay ê wvú le, “Waa wo nu ε mese wase. Wo bvuu shee nyaa ηḡεw ê wee n'yεyi ε è nu wvú la?”

36 No bó gay nonen, ε Jisos yuw, geenen ge ke diεwε wvú baa yuw ke, gay ê Jaylus le, “Fo wo efanè ke, lese ke ε è nu fitele yí yem e maanj.”

37 Ε bó no gene ke lo, ε Jisos fanε yaa bee le wee mvu ebi wen e εfey Bitá bó Jem noo Jon wvú waa bwee Jem ke.

38 Ε bó ke gen fese fô yew e fo Jaylus, ε Jisos yen ε bonyii beele ffule lo fó, ε kpwe ghamte lo.

39 Ε wvú ley yew, bife le, “Ben beele, ffule mondvuum nen nje la? Wan baa kpwe ke, wvú leete lo.”

40 Ε bó no kiele lo wvú. Ε wvú ne bvuse bonyii bocii εkfunj, jo ke ε è nu cee wan bó bwee wan noo bonyii bew bo ηḡoo le bo botete ba, ε bó bó ley gen fô wan wvudvu to jiime.

41 Ε wvú jicε wan wvudvu le yí kebo le jeme ê díεw yibole le, “Talita kum!” Fì nu le, “Wan kpwoon, me njemyi ê wo le, ja we.”

42 Kanj mwaanj nonen, ε wvú mum ja we no lenε. Ε bó yen nonen ε diuw yum bó. Wan kpwoon wvudvu to nu bilum yuufe ncow bifεε.

43 Ε Jisos ciise lo ê bó le fo bó ege é wee ekiεε fiεε fi be nu ke, mum gay le bó enya fiεε é wvú edie.

6

Ε bó ma Jisos ntεw we le (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

1 Ε Jisos ke ne fó, ε bó boom bew bo ηḡoo le gen ntεw wvubole.

2 Ε è ke no nu diuu dibole di mbam e, ε wvú gen yew bunle le kew no yeεyi bonyii. Ε bonyii nteen no yuuke no wvú yeεyi keηjke lo ηḡhaw. Ε bó mum ne no ghayte gayte le, “Wee wvun yeεyi mvun mwεem fεε nen? Wvú jo bvun bvufee fεε? Wvú ghan neε ε se no gee bin binghaw bi mwεem e?”

3 Ε nu ke wvú we wvú kane bite wvú waa Maalia le? Ke è nu waa bwee Jem bó Yosεs noo Judas bó Seme e? Ε ke jéme ye nu jan beene ε bó le?” No bó ghay nonen mum ma wvú.

4 Nonen ε Jisos gay ê bó le, “Bó ké no wvumte wee ntum Nyo' naa mondvuum e monciim. Ε nu ke woη we le bó ê kfuu diew e noo ε wvú yew dvú bó yaa ké no wvumte wvú ke.”

5 No bó ma Jisos nonen, e fi mum ghaw wvú keebvuu ege binghaw bi mwεem e jó nteen, efey ke le wvú to nu e kum bonyii bo bincem e caan e bó bonen.

6 E wvú kenke lo nghaw no bó to baa lese fitele yí ye le ke.

E Jisos tum boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofεε
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

E Jisos ke ne fó no ghane bontew bo jó le yeeyi bonyii.

7 E wvú ke ne tee boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow bofεε, no tumte bó ekfuñ bofεε bofεε, nyaa mvungay ê bó mvù bó ebvuuuse biyoy bi yiile yí bonyii le dvú.

8 E wvú dioo tumte bó gay le fo bó ejo naa lo fiεε efey kembangan ke. Fo bó ejo mwεem mvudien ke. Fo bó ejo ekεle kenεε bigew ê bicaw bibole ke. *

9 Bó else bolaba, geenen fo bó etfume bikum bifεε ke.

10 E wvú bvuu gay ê bó le, “Ben ke dioo e gen ntew e, e ley yew, no cee ke e e nu dvú gen buy diuu di ben ke enε jó.

11 E ntew mvu tun keefiisen ben, eyuw fiεε fi ben jemyi, é ben nenε jó, dioo nen'yi kuce kebvu ke yí bikaa binen e, é enu nciise fiεε fi bó mom.” †

12 Nonen, e bó mum ne gen no ghane fewci le bonyii ekumen mvuntelem mvubole.

13 E bó bvuu no bvuuuse ten bonceendaa bo dεwle le nteen yí bonyii le, yeefe bonyii bo bincem e nteen bó mεem e bó bonene.

No bó to yuε Jon Nleseεjoo
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

14 E Nfon 'Elod ke yuw saaka wvu ekumε Jisos, no bonyii to yuuke wase diee diw mondvuum e monciim, e bonyii bomew no gayte le, “Jisos wvun nu Jon Nleseεjoo e wvú e kase e buy yí kpwe le. E nu fiεε fi ge wvú e se no kenke mvungay keegeε binghaw bi mwεem e bin nen.”

15 E bomew gayte le, “E nu Elayja e wvú e kase e to.” Bomew le, “Wvú nu wee nntum Nyo' mvu ke diεwe bo fwele fwele le.”

16 E 'Elod dioo yuw mwεem mvun nen gay fiew le, “E nu Jon Nleseεjoo wvù me nto mbvuseε ekole kew e wvú e kase e buy yí kpwe le.”

17 Jon nu e 'Elod to tum bonyii e bó gen koo wvú, kay fen yew ncaw e nje 'Elodia wvù kpweε Filew wvù waa bwee 'Elod, e 'Elod to jo kpweε le.

18 E Jon no tune gayte ê wvú le, “Nci baa bee le wee ejo kpweε waa bwee kpweε le ke.”

19 No Jon to gayte nonen, e 'Elodia mum no kenke wvú fô fitele le gomte keeyu wvú, geenen yaa kenke je ke,

20 njefo 'Elod to fane Jon le wvú nu wee wvu teytey bvuu nu wee Nyo'. E wvú mum no yene fo bó eyu wvú. 'Elod to ké dioo yeke fiεε fi Jon jemyi, e fitele fiew no saake wvú baay, geenen e wvú no yuuke ke njon keeyeke fiεε fi wvú jemyi.

21 E je ke mum yene fô 'Elodia le diuu dimew di 'Elod to gee nkaw bó bocee wono noo bikuu bi nci le noo bonyii bo baay baay bo Galilee keekume diuu di bó to bokεε wvú.

* 6:8 Bó to shee leese bigew fwele ê bicaw e. † 6:11 Bon'wa' bo boyvuum bomew nu e bise fen le, “E me enseε ê ben keceey le é nu ke edioo nu diuu di nsaw wvu fokemεε le, é mwεem ebonen fô kelaante kè Sodom bó kè Gomola le efey ntew wvudvu.” 6:13 Jεm 5:14 6:14 8:28 6:15 Luk 7:16 6:17 Lew 18:16; 20:21; Luk 3:19-20

22 E waa 'Elodia wvù kpwoon ke ley cɛŋ bine, ε fi jon 'Elod bô bonyii bew bo ηkaw e. E wvù mum gay ê wan wvudvu le, “Bife naa fiεε fi wo koonke, ε me enfene wo dvù.”

23 E wvù bvuu die kelew gay le, “E wo bife naa la ê me, ε è cim nu naa kengawten ke won wem e, ε me enya ê wo.”

24 E wan kpwoon wvudvu mum buy gen bife ê bwee le, “Me enɣay le bô efene me bô la?” E bwee tfuse le, “Genε egay le bô enya ekole ke Jon Nleseεjoo le ê wo.”

25 E wvù mum yanŋen tu jim kaŋ mwaan, gay ê Nfon 'Elod le, “Me ηgomte le wo enya ekole ke Jon Nleseεjoo le ê me keseen ê juy e.”

26 E Nfon yuw nonen, ε ye keeshε wvù baay. Geenε nje kelew kè wvù to dieε wase fwe dvu bonyii bô to nu fô ηkaw e, ε wvù fanε yaa egomte keebvuu ekumen diεw ye yì wvù to jemyεε ê wan ke.

27 E wvù mum tum lo nceendaa kaŋ mwaan le wvù egen eto bô ekole ke Jon e. E wvù mum gen yew ncaw e, bvuse ekole ke Jon e,

28 gεε ê juy e, to dvù nya ê wan wvudvu. E wvù fi, buy dvù gen nya ê bwee.

29 E boom bo ηgoo le bo Jon e ke dioo yuw, mum gen jo gvune di Jon e dwey.

E Jisos nyaŋe bonyii bontfuke botin
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-14)

30 E boom bo ntum e bo Jisos e ke ghan kase tu jim fô wvù le, see mwεεm mvunciim mvù bô to gεε bô mvù bô to yeεyeε bonyii dvù ê wvù.

31 E wvù mum nε gay ê bô le, “Ben eto ke ben ben é beene egen bvudvuu bvù bonyii yaa nu ke fô le, elεεten caan.” Wvù to gay nonen njefo bonyii nteen to too fô bô to nu, ε bomew dioo nen'yi, é bomew no too. E bô yaa cim keŋke naa lo kefew keediekεn ke.

32 E bô bô mum ley ê kekon e base ye εbonebon no genε fô bvudvuu bvù bonyii yaa nu ke le.

33 Geenεn, ε bonyii nteen yen ke bô le no bô gene, kiεε bô, mum nε ê bilaante le bicii no lewte sumtene bô. E bô gen fεse fô, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le se ke fεse.

34 E Jisos ke dioo fεεse ε ηkpwaante, yen kebombom ke bonyii le nen ghemm, ε shen koo wvù bô bô, njefo bô to nu diεwe njée yì nu se wee ncey e. E wvù mum kew no yeεyi bô, ke yeεyi bô bô mwεεm nteen.

35 E diuu ke dioo seeyi, ε boom bew bo ηgoo le benceε gay ê wvù le, “Fen nu ηkpwaante ε kefew ε gen wase,

36 ke cine bonyii ban e é bô egen bontεw bô εla yo nceencee le, eguy mwεεm mvubole mvudien.”

37 E Jisos tfuse fiew le, “E nu enya ben fiεε é bô edie.” E bô bife ê wvù le, “Wo gomte le bese egom bodanali gee fεε eguy mwεεm mvudien dvù eto enya ê bô?”

38 E Jisos bife ê bô le, “Ben keŋke bontuw bo bleεd e bomεε? Ben ke gen taa.” E bô gen taa, to see le, “Bontuw bo bleεd e nu botin bô byé yifīεε.”

39 E Jisos mum gay le boom bew bo ηgoo le egay le bonyii eshiiyen ηgôo le ηgôo le, yì ηkfūŋkfūn e.

40 Nonen, ε bonyii bodvu mum shiyyen fokuse ηgôo le gbwee gbwee bomew mbaanshen mbaanshen.

41 E Jisos jo bontuw bo blɛɛd e bo botin ba bô byé yi yifiɛɛ ye, taa we, nya keyoone é Nyo', mum guushɛ nya é boom bew bo ŋgoo le, ε bó nya é bonyii. E wvú gawcɛ ten byé yi yifiɛɛ ye é bó bocii.

42 E bonyii bocii die fflu.

43 E boom bo Jisos e bo ŋgoo le baance bimbɛke bi blɛɛd e bô bi byé yi shɛɛɛɛ le, ε bí yinɛn ŋkâa yuufe ncow fiɛɛ.

44 Bonyii bô to dieɛ mwɛɛm mvudien mvudvu to nu bolemɛ bontfuke botin.

E Jisos len yî joo le

(Mat 14:22-33; Jon 6:15-21)

45 E Jisos mum gay le boom bew bo ŋgoo le eley é kekonj e kanj mwaanj esaa fwe Besayda é wen eshɛɛ egay bonyii le é bó ekfuuyi.

46 E wvú ke shɛɛ gay bó le, mum nɛ ben yî kum e keebunle.

47 E ekfunj ke jiim, ε kekonj nu wase é joo entelɛn, ε Jisos bɛɛ ke ŋkpwaante wvú embenj.

48 E wvú yɛn no boom bew bo ŋgoo le katene bô kekonj keekey, njefo fwefwe to too je fwe cile kí. E è ke no nu ke diɛwɛ ɛn'yulem e ε wvú nɛ no too fô bó le, lenɛ yî joo le. E wvú to too gomte keefey mbew bó le.

49 E bó dioo yɛn wvú le no wvú lenɛ yî joo le, no kpwaake le è nu ŋkfusay. E bó wam fowɛɛwe,

50 njefo bó bocii to nu ε yɛn wvú le ε kedvum gbwo bó. Kanj mwaanj, ε Jisos mum jeme é bó gay le, “Ben ejice mvuntelem mvunen e, è nu me. Fo ben efanè kɛ.”

51 No wvú gay nonɛn, mum ley shii é kekonj e bô bó, ε fwefwe wvudvu mum lu. E bó taa nɛn, ε diuw yum bó nɛn kaww,

52 nje bvufɛɛ bvubole to kfufene lo, ε bó to baa cim kiɛɛ ten fiɛɛ fi bontuw bo blɛɛd e ba to duŋci ekumɛ Jisos kɛ.

E Jisos fɛ bonyii bo bincɛm e Genɛsalet

(Mat 14:34-36)

53 E bó ke lente mamase buy keba kè Genɛsalet e, wow kekonj ŋgem joo le.

54 No bó buyɛɛ é kekonj e, ε bonyii mum kiɛɛ lo Jisos kanj mwaanj,

55 no lewte gene bontɛw bo jó le bocii, bvuuse bonyii bo bincɛm e too bô bó é mvunɛɛy e naa fɛɛ fô bó to yuuke le Jisos nu fô le.

56 E Jisos ké gen naa fɛɛ kɛnɛɛ wvú gen ntɛw e, kɛnɛɛ elaanɛ, kɛnɛɛ ŋkpwaante, ε bonyii no gɛɛle ke bonyii bo bincɛm e fô bonyii ké no taashi. E Jisos ké dioo fele, ε bó no lɛke le wvú ecinɛ é bó ekum ke naa ŋgem ndvu ye le. E wee tfuu wvú to kumte, mum no bonene.

7

Bonci bo wee wvu wum e

(Mat 15:1-9)

1 Diuu dimɛw ε Bofalasií bô bonyii bomew bô to duŋci bonci bo Nyo' le nɛ Jerusalem to tase mbew Jisos e.

2 E bó ke nɛ yɛn ε boom bo ŋgoo le bo Jisos e bomew diekene bô can yile, fi nu le bó to baa cukɛ can kɛ. *

6:43 2Bfn 4:43-44 6:46 Luk 5:16 6:48 Job 9:8; Luk 24:28 6:49 Luk 24:37 6:51 4:39 6:52

8:16-18; Mat 16:7-9 6:56 Mat 9:20; Lem 5:15 7:2 Mat 23:25; Luk 11:38-39; Kolo 2:21-22 * 7:2

Bó to kɛŋke keecukɛ can yin é je yi nce wvubo wonj gomte le.

³ Bojuu bocii, se bvuu ge Bofalasii to bii ke e è nu nce wonj wvu bo'icee bobole bo fwele le, le ke è nulo é wee edie fiεε se wvú e cuke can leηleη no bó to ké cuke ke.

⁴ Ke è nulo ten é wee ke ekfulé fô way edie fiεε se wvú e cuke ye ê yiye je le ke. E bó bvuu gee mwεεm mvumew mvu nce wonj e nteen, ke diεwε keecuke mvujkom noo bibεeη noo bonton. †

⁵ E Bofalasii bô bonyii bô duñci bonci bodvu mum bife ê Jisos le, “E nu nje la wvú boom buw bo ηgoo le yaa bii nce wonj bo'icee bosεεbeene bo fwele le ke? E nu nje la wvú bó diekene bô can yile?”

⁶ E Jisos tfuse ê bó le, “Yεsaya wvú wee ntum Nyo' to nu e jeme keceey le ben nu bonyii bô jemyi jεey gee jεey. Ben gee ke e è nu fiεε fi wvú to saηεε le, Nyo' gayte le,

‘Bonyii ban wvumte me ke fomvu fomvu,
ε mvuntelem mvubole nu ncejole fô me le.

⁷ Bó bunlee me e è nu ke εcici,
njefo bó joo mwεεm mvú è kpawwci bonyii,
yεeyi le è nu diεw yem.’

⁸ E nu ke ten no ben cin'yi bonci bo Nyo' le, geele e è nu bô è geke bonyii.”

⁹ E Jisos gay ê bó le, “Ben looci naa kee keetun bonci bo Nyo' le wvu le ben ebii e è nu nonen e.

¹⁰ Fi nu e Muses to gay le, ‘Wvume ico bô bwoo.’ Bvuu gay ten le, ‘E wee nan lo ice keεε bwee, é bó yu lo mweten.’

¹¹ Geenεn, ben e no gayte finεn le, ‘E wee keηke fiεε fi è be nelo é wvú efi ice keεε bwee dvú, e ne e gay ê ice keεε é bwee le fiεε fidvu nu wase Koban,’ fi nu le è nu wase fi Nyo' le,

¹² tu ben baa bvuu bee le wvú ejo fiεε fidvu efi ice keεε bwee dvú ke.

¹³ Ben gee nonεn, gee e diεw Nyo' tuu fiεε fi εcici nje nce wene wonj wvú ben yεeyi bonyii dvú. E mwεεm mvumew bvuu nu ten dvú nteen diεwε mvun e mvú ben gee.”

*Fiεε fi nulo ebefe bô wee
(Mat 15:10-20)*

¹⁴ E Jisos bvuu tee bonyii e bó to, e wvú gay ê bó le, “Ben bocii eyeke eyuw fiεε fi me njemyi, ekiεε ntay.

¹⁵ Ke fiεε fi wee diee e fi bow ê shem nulo ebefe bô wvú ke. E nu fiεε fi buyte diuw wee le fi beete bô wvú. [

¹⁶ Wee wvú keηke bitem keeyuw, e wvú yuw.”] ‡

¹⁷ E Jisos ke cinε bonyii bodvu le, ley yew, e boom bew bo ηgoo le bife ê wvú ekume ηgan wvudvu.

¹⁸ E wvú tfuse ê bó le, “Ke ben ten kee mwεεm e? Ke ben kee le fiεε ficii fi wee leese é wvú εmvu yaa nulo ebefe bô wvú ke le?”

¹⁹ Fí nu nonεn, njefo fi ké leyte saa gen e è nu fô fitele fiew e ke, bow e è nu ê shem, ke mum ghan buy lo.” (No Jisos to gayεε nonεn, e fí mum no nu le mwεεm mvudien mvunciim yuule lo.)

²⁰ E wvú bvuu gen fwe gay le, “E nu fiεε fi buyte yí wee le fi beete bô wee,

† 7:4 Boηwa' bo boyvuum bomew nu e bise le, “... noo bintaw bi bó to ké no jiime yí dvú le se diekene.”

7:6 Yεsa 29:13 7:10 Ksm 20:12; 21:17 7:15 Mat 15:11 ‡ 7:16 Ke boηwa' bo boyvuum bomew keηke kεncim ke 16 kin ke.

²¹ njefo mwεem mvù befe mvù wee gee nen'yi fô fitele fiew e. Mwεem diεwe bonkpawwεε bô befe, keejan kenjan, keecon bvucou, keeyu wee, keejo kpweε wee kεεε dwee wee,

²² keedewkene ejise yî mwεem e, keebuwyi mwεem, keeleεle kenleεema, keege nnyεn, keebene kendon, keebeete bô εdieε ε bonyii, keebense ye noo keeyuηsene keyuησεε.

²³ Mwεem mvù befe mvun mvunciim nen'yi ε è nu fô fitele fi wee le σε beete bô mwεεn.”

Fitele fi kpwoon mvu ε è nu wee ketum to leseε yi Jisos e
(Mat 15:21-28)

²⁴ Ε Jisos ke nε jó, γεν keba ke bilaante bi Taya bô Sidon e. No wvú gen jó, ley yew dvumew fanε yaa gomte le wee ekiεε le wen nu jó ke. Geenεn, ε bonyii kεεε kε lo.

²⁵ Kpwoon mvu to nu jó ε keyoy kè yiile nu yî waa we wvú kpwoon e. Kan mwaan no wvú yuw ekumε Jisos, mum to gbwe bikaa biew e.

²⁶ Kpwoon wvudvu to nu wee Glek, ke è to nu wee Juu ke. Bó to boke wvú Fonishia won wvú Silia le. No wvú gbwe nonεn, mum leke Jisos le wvú ebvuse nceendaa dεwle wvudvu yî waa wen e.

²⁷ Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Cine é bó eyaw enyanε boom, njefo ke fî nu leη keejo ηgu boom elaj fô bwé le ke.”

²⁸ Ε kpwoon wvudvu tfuse ê wvú le, “Ε nu keceεy icεm. Geenεn, boom ké dioo diekene ε bwé no bonyi ke tfúw yî gbwekene fokuse.”

²⁹ Ε Jisos mum gay ê wvú le, “Nje fiεε fi wo tfuse fin, wo nulo egeεne fiuw, nceendaa dεwle wvudvu nu ε cine wase waa wo le.”

³⁰ Ε kpwoon wvudvu mum nε no gene fô yew e, dioo gen yεn ε waa we jiime fontaw ε nceendaa dεwle wvudvu ε buy wase.

Ε Jisos ge ε kencife no yuuke mwεem jemyi

³¹ Ε Jisos nε ê keba kè Taya le, fey Sidon bvuu fey keba kè Bilaante bi Yuufe le, mum tu je fô Mamase yi Galilee le.

³² Ε bonyii bomew ke nε to bô wee mvu ε è nu kencife ε wvú yaa kee keejeme ke. Ε bó leke Jisos le wvú egeεε can ye yî ye le, efe wvú.

³³ Ε Jisos mum jo wvú ε bó wvú buy ê kebombom ente no nu ebonebon. Ε wvú lese boom bew bo can e ê bintuηtuη bi wee wvudvu le, cuy nceη kum leme di wee wvudvu le dvú,

³⁴ taa we, shom, § jeme ê wvú le, “Efata,” fi nu le, “Yene.”

³⁵ Ε bintuηtuη bi wee wvudvu le mum yene kan mwaan, ε leme diew yaaten, ε wvú mum no jemyi naa ntaη.

³⁶ Ε Jisos mum ciise lo ê bonyii le fô bó ke esee ê wee ke. Geenεn, no wvú to ciise, ε è kaa no nu ke no bó nu esenε gene dvú fwe fwe.

³⁷ Ε diuw no yumte bonyii naa baay. Ε bó no ghayte, gayte le, “Jisos kee keege mwεem mvunciim naa ntaη. Wvú gee ε bincife yuuke mwεem, ε bindvumεm jemyi.”

8

Ε Jisos nyanε bonyii bontfuke bonεw
(Mat 15:32-39)

¹ Kε ediuw yoya le, ε kebombom ke bonyii le bvuu to tase nen ghemm. E ε ke no nu ε bó yaa bvuu kenke mwεεm mvudien ke, ε Jisos tee boom bew bo ηgoo le gay ε bó le,

² “Me ηkenke shen fô kebombom kin e, njefo bó nu wase bee bó ediuw εta, ε fiεε fi bó edie yaa bvuu nu ke.

³ E me ncine lo bó le, “E no gene εla εbole, ε bó egen egbwe jen ε je no bomew bó le ne ncejole.”

⁴ E boom bew bo ηgoo le tfuse le, “E nulo ε wee ejo fεε mwεεm mvudien ηkpwaante jan keenyanje kfuu ban bonyii dvú?”

⁵ E wvú bife ε bó le, “Ben kenke bontuw bo blεεd e bomεε?” E bó tfuse le, “E nu bosoohwiw.”

⁶ E Jisos mum gay le kebombom ke bonyii le kedvu eshii fokuse. E bó shii, ε wvú jo bontuw bo blεεd e bo bosoohwiw ba, nya keyoone ε Nyo', guushe, nya ε boom bew bo ηgoo le le bó egawce ε bó. E bó mum gawce.

⁷ Bó to kenke ten mvubyetεε nen caan. E wvú bvuu jo, nya keyoone ε Nyo', gay ε bó gawce ε bonyii bodvu.

⁸ E wee tfuu die ffuu. E bó baance bimbeke bì to sheεεε, ε bí yiηsen ηkáa yisoohwiw.

⁹ Bonyii bò to dieε to nu diεwε bontfuke bonεw e.

¹⁰ E wvú mum cine bó le ε bó no kfuuyi. E wvú ley lo ε kekon e kan mwaan bò boom bew bo ηgoo le mum ne gen keba kè Dalmanuta le.

E Bofalasii no gomte le Jisos edunce kenghaw ke fiεε le

(Mat 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ E Bofalasii ke ne to fô Jisos e, kew mbew bò wvú, gay le wvú ege fiεε fi dunji mvunγay mvù ne fowe. E bó to gayte nonen momte lo wvú.

¹² E Jisos shom naa baay, gay le, “Eηgokε kin gomte fiεε fi dunji mvunγay mvù ne fowe keege la dvú? E me ensee ε ben keceey le ke εηgokε kin nu eyen fiεε le ke.”

¹³ E wvú mum cine bó le, kase ley ε kekon e, no gene kewvu keki.

E Jisos tefe boom bew bo ηgoo le le bó eyene ekumε gee di Bofalasii bò di 'Elod e

(Mat 16:5-12)

¹⁴ Jisos to gene ε boom bew bo ηgoo le ε daaye keejo blεεd, kenke ke ε è nu ntuw mwaan ε kekon e.

¹⁵ E wvú no teete bó gayte le, “Ben eyenè, bvuu joo kefew yí fintun]εεn fi Bofalasii noo fi 'Elod e.”

¹⁶ E boom bew bo ηgoo le mum kew no jemyi ebonebon ekumε fiεε fidvu, gayte le, “Wvú jemyi fintun]εεn fin nen njefo beene baa kenke blεεd ke.”

¹⁷ E Jisos kieε fiεε fi bó jemyi ekumε fi, mum bife ε bó le, “Ben jemyi ε è nu ekumε blεεd wvù ben baa kenke ke nje la? Ke ben yene wase mwεεm e kenεε kee mwεεm e? Fí nu le bvufee bvunen baa yene wase le?”

¹⁸ Ben kenke ejise yaa yene mwεεm e le? Ben kenke bitem yaa yuuke mwεεm e? Ke ben kumyi mwεεm e?

¹⁹ Seke me nto ηguusheε bontuw bo blεεd e botin ε bonyii die bontfuke botin, ben to baanci bimbeke bì to sheεεε ε bí yiηsen ηkáa yimieε?” E bó tfuse le, “Yuufe ncow fiεε.”

²⁰ E wvú bvuu bife le, “Ekumε bontuw bo bosoohwiw bò bonyii be die

bontfuke bonew, ben be baanci bimbake bi be sheke bi ε yinɛn ηkɔ́a yimiεε?"
 Ε bó tfuse le, "Yisooshiwiy."

21 Ε wvú mum bife ε bó le, "Ke ben kee wase mwεεm e?"

Ε Jisos yene ejise kenfefe ntew wvú Besayda le

22 Ε Jisos bó boom bew bo ηgoó le ke lente buy Besayda, ε bonyii bomew to bó kenfefe kemew fô wvú le lekε le wvú ekum wvú le efe wvú.

23 Ε Jisos jice wvú le yí kebo le, jo ε bó wvú buysen ntew wvudvu. Ε wvú cuy nceη yí ejise eye le, gεε can yí ye le mum bife ε wvú le, "Wo yene fiεε le?"

24 Ε kenfefe kedvu cake ejise we, taa gay le, "Me n'yene bonyii le jiwejiwe ε bó lene nu diεwε bite le."

25 Ε Jisos bvuu gεε can yí ejise ε wee wvudvu le, ε wvú taa nen tunη, ε ejise eye mum yuu, ε wvú no yene mwεεm mvunciim e ntay.

26 Ε Jisos mum gay ε wvú le, "Ε genè fô yew e, dioo gene fo wo ebvuu eley ntew e ke."

Ε Bita cεε le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε
 (Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Ε Jisos bó boom bew bo ηgoó le ne fô no gene bontew bo keba kè Kaysalia Filibi le. Ε bó dioo gene, ε wvú bife ε bó le, "Bonyii duu le me nu yeε?"

28 Ε bó tfuse le, "Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseεjoo, bomew le Elayja, ε bomew duu le wo nu wee ntum Nyo' mvu."

29 Ε wvú mum kase bife ε bó le, "Ben duu finen le me nu yeε?" Ε Bita tfuse le, "Wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε."

30 Ε Jisos mum ciise lo ε bó le fo bó ke emom esee fifin ε wee ekumε wen ke.

Ε Jisos jeme ekumε kfiu kpwe yí wvú nu ke ekpwe
 (Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

31 Ε wvú mum kew no yeεyi boom bew bo ηgoó le jemyi ekumε ekole kew le, "Wee wvú diee nu Waawee keηke keeke eyen bongew nteen, ε bonyii bó saake wonj bó bocee ncese bo baay baay noo bonyii bó dunçi bonci bo Nyo' le ema lo wvú. Bó nu ke emum eyu wvú, ε εdiuw ke ebuy eta ε wvú ekase ebuy yí kpwe le."

32 Wvú to jemyi mwεεm mvun ε bó endan. Ε Bita mum jo wvú ε bó wvú lewse ye, mum kew no saake wvú yí fiεε fidvu le.

33 Ε Jisos banke ye, taa boom bew bo ηgoó le, wam Bita gay le, "Ja ε me ejise Satan! Wo jewsee lo me njefo ke wo leeme ε keba ke Nyo' le ke. Wo leeme ε è nu ε ke wee wvu wum e."

34 Ε wvú mum tee kebombom ke bonyii le bó boom bew bo ηgoó le, gay ε bó le, "Ε wee gomte keenu wee wem, tu wvú keηke keetun ekole kew, etuu kentam kew ebii me le.

35 Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase, nu ke elase ke lo. Geenεn, wee wvú lase nshii we nje me noo nje saaka wvú jee nu ε wvú ε bawεε lo nshii wvudvu.

36 Ε bó baanci naa wonj wvun nen tfuu ε nya ε wee wvú ε die, ε ke ε lase nshii we, ε sew wvudvu enu lá?

37 Fiεε fi è nulo ε wee esum keyoy kew dvú nu la?

38 Ben ekeè le ε wee wuume ne keebii me le noo diεw yem e ente jo εηgokε kè buwyi mwεεm kin kè nu diεwε kpwoon wvú nu ε cinε wase dweese le ε no gee ε è nu nsake le, ε wvú no keè le wee wvú diee nu Waawee nu ke ewuume n

ten mweten seke wvú ε kase ε to ente jo bvukuke bvú Ice bô bonceendaa bo Nyo' le bô yuule le.”

9

1 Ε Jisos bvuu gay ê bó le, “Ε me ensee ê ben keceey le, bonyii bomew leeme fen ε bó yaa nu ke eyuw wvunj kpwe se bó ε yen ε bvunfon bvú Nyo' le ε to bô mvunḡay mvumwew ke.”

*Ε nfiiesen Jisos kumen
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)*

2 Ε ediuw ke fey esoocaa, ε Jisos jo Bitá bô Jem noo Jon ε bó bó ben yí kum wvumew e ε wvú defe ewe, no nu fó εbonebon. Ε bó ke ne yen ε nfiiesen ye ε kumen ê bó ejise,

3 Ε ndvú ye baa lawkene naa fele lo no è nulo é wee ecuke fokuse fen é yí ebaa.

4 Ε bó ke ne yen ε Elayja bô Muses ε buyenen fô bó le, ε no jemýi bô bo Jisos.

5 Ε Bitá ne bvumten gay ê Jisos le, “Cee Ekole, fí jee no beene nu fen. Cine é bese eyoo cún she, é yimi enu yo, yimi yi Muses, ε yimi nu yi Elayja.”

6 Wvú to jeme nonen njefo kedvum to nu ε gbwo bó baay ε wvú fanε yaa bvuu kíεε fiεε fí wvú ejeme ke.

7 Ke no wvú jeme nonen, ε kembew ne to ban bó, ε diew jeme ê kembew kedvu le le, “Wvun nu Waa wem, ε wvú nu fitele fiem. Ben eyuuké ε è nu wvú le.”

8 Ε bó ne sese dioo taa fanε yaa bvuu yen bonyii ba le ke, yen ke wase ε è nu Jisos e maan.

9 Ε bó ke ne yí kum wvudvu le dioo booke, ε Jisos ciise ê bó le fo bó ke esee fiεε fí bó be yen e é wee se wee wvú diee nu Waawee ε buy wase yí kpwe le ke.

10 Ε bó yuw ke nonen gεε ê bó εshem, geenen no ghayte ke εbonebon le laa mbuy wvu yí kpwe le wvun se nu la le.

11 Ε bó ne bife ê Jisos le, “Ε nu nje la wvú bonyii bô dunji bonci duu le Elayja kenke keeke eyaw eto é Mboyse wvú Nyo' to kawεε se to?”

12 Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ε nu keceey le Elayja nu ke eyaw eto ekene mwεem mvunciim é mvú etu no mvú to nu. Geenen, è no nu nje la wvú bó nu ε san le wee wvú diee nu Waawee kenke keeke eyen bonḡew nteen, é bonyii ema wvú?”

13 Geenen é me ensee ê ben le Elayja nu ε to wase, bonyii ε ge fiεε fí bó koonke bô wvú. Ε è nu ke no bó to sanεε ekumε wvú.”

*Ε Jisos bvuse keyoy kè yiile yí wan mvu le
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)*

14 Ε Jisos bô boom bew bo ḡgoo le ke bow to buy fô boom bew bo ḡgoo le bomew to nu, yen ε kebombom ke bonyii le ke baay ε gem bó, ε bonyii bomew bô to dunji bonci bo Nyo' le beeke mbew bô bó.

15 Kanj mwaan no kebombom keci yenenε Jisos e, mum sese wvú baay, lewte gen gay wvú le.

16 Ε wvú bife ê bó le, “Ben beeke mbew ε è nu ekumε la?”

17 Ε wee tfuse ê wvú ê kebombom ente le, “Wee n'yεyi, me mbe ntoo bô waa wem fô wo le njefo keyoy kemew nu yí ye le, ε è nu ké ké ge ε wee tu kencife.”

18 Keyoy kedvu ké cuute wvú tufe fokuse, ε diffuw no buyte ê wvú εmvu ε wvú ηgeci bigew, nɛn'yi taame. Me ε ηgay le boom buw bo ηgoo le ebvuse keyoy kedvu, bó ε mom ηkuuη.”

19 Ε Jisos yuw nonɛn, gay ê bó le, “O oo! Εηγοke kè baa lese fitele yí Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene ηγγen embuy nεε? Me nu ηke ηkkuu shém bó ben ηγγen embuy nεε? Ben eto bó wan wvudvu fɛn enya ê me.”

20 Ε bó mum jo wan wvudvu no too bó wvú fô Jisos e. No keyoy kedvu yεnεε Jisos e, mum cufe wan wvudvu kaη mwaan ε wvú gbwe fokuse no binlene fô, ε diffuw buyte εmvu.

21 Ε Jisos bife ê cee wan wvudvu le, “Fiεε fin to kεw seke la?” Ε wvú tfuse le, “Fí to kεw ε wvú bεε caan.

22 Keyoy kedvu nu ε tufe wase wvú bokaη e bokaη e ηgyu e noo ê joo le gomte keeyu wvú. Ε wo nulo ege fiεε, kee wo, é wo cam kε shen fô bese le, fi bese.”

23 Ε Jisos bife ê wvú le, “Le laa è nulo é me ege fiεε le le? Nyo' nulo ege fiεε ficii fô wee wvú nu ε lese fitele yí ye le.”

24 Kaη mwaan ε cee wan wvudvu mum fun foweεwe le, “Me nu ε nlese fitele yí Nyo' le. Geε é me embvuu enlese enfey lo nonɛn.”

25 Ε Jisos dioo yεn ε kebombom ke bonyii le lewte too taashi fô wvú to nu, ε wvú wam keyoy kè yiile kedvu gay le, “Wo, keyoy kè yiile kin kè gee ε wan wvun yaa jemyi kε yaa yuuke tɛn mwεεm kε, me ηgayte ê wo, buye yí wan wvun e, egen lo. Fo wo ke ebvuu eley yí ye le kε.”

26 Ε keyoy kedvu fun foweεwe, bvuu cufe wan wvudvu, tufe ê je yí befe le, mum buy yí ye le. Ε wvú no jime fokuse kε diεwe keηkpwe ke wee le. Ε wee nteen yεn nonɛn, mum no duu le, “Wvú nu ε kpwe wase.”

27 Ε Jisos jicε wvú le yí kebo le cake ε wvú leem we.

28 Ε Jisos bó boom bew bo ηgoo le ke dioo gɛn ley yew, ε bó bife ê wvú εjim εjim le, “E nu nje la wvú bese be mom ηkuuη keebvuse nceendaa dεwle wvudvu?”

29 Ε wvú tfuse ê bó le, “Fiεε fi nulo ebvuse kfuu wvun nceendaa nu kε bunle yí temyi maan. Kε è nulo é fiεε fimew jεey ebvuse kε.”

Ε Jisos bvuu jeme ekumε kfuu kpwe yí wvú nu ke ekpwe

(Mat 17:22-23; Luk 9:43b-45)

30 Ε bó ke nε fô fey je yí Galilee le, ε Jisos yaa gomte le wee ekiεε kε,

31 njefo wvú to lenε yeeyi boom bew bo ηgoo le. Wvú to yeeyi bó le bonyii nu ke enya wee wvú diee nu Waawee can bonyii le é bó eyu wvú. Ε bó dioo ε yu wvú nonɛn, é ke edioo enu ediuw eta, é wvú ebuy yí kpwe le.

32 No wvú gay nonɛn, ε bó faηe yaa kiεε fiεε fi wvú jemyi kε, geenɛn, no fane keebife.

Wee wvu baay nu yεε?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

33 Ε bó ke gɛn buy Kafana'um, ke dioo ley nu yew ε Jisos bife ê bó le, “Ben be beeke mbew ê je ε è nu ekumε la?”

34 Ε bó mey diuw tfu, njefo bó to lenε ê je beeke mbew εbonebon le laa wee wvu baay sε nu yεε le.

35 Ε Jisos shii fokuse, tee bó bo yuufe ncow bofεε gay ê bó le, “E wee gomte keenu wee wvu fwe, tu wvú keηke keejo εkolε kew le wen nu kencilejimε noo wee wvú lemte fô bonyii bocii le.”

³⁶ No wvú gay nonen, mum jo wan caan leke ê bó entelen, mum kase jo koyce gay ê bó le,

³⁷ “E wee fisene wan diewe wvun e ê diee diem e, tu wvú fisene e è nu me. Wee é fiisen me, tu ke wvú fisene e è nu ke me ke, tu wvú fisene ten e è nu wee wvú tum me.”

*E wee baa kicine wo, tu wvú tomte wo
(Luk 9:49-50)*

³⁸ E Jon gay ê wvú le, “Wee n'yeyi, bese se nu e yen wee mvu le e wvú tenje diee diuw se bvuisse bonceendaa bo dewle le yî bonyii le, bese e kan, njefo wvú baa nu wee wesebeene ngoo ke.”

³⁹ Geen e Jisos tfuse ê bó le, “Fo ben ecilè kfuu wvuwe wee ke. Ben ekeè le é wee gee kenghaw ke fiε le tenje diee diem, tu ke è nulo é wvú ebvuu ejeme fiε fi befε ekumε me ke.

⁴⁰ E wee baa kicine beene, tu wvú tomte beene.

⁴¹ E me ensee ê ben kecey le, é wee nya ke naa fiko fi joo le ê ben njefo bó tenje ben le bonyii bo Klistu le, tu ke è nu naa lo é wvú ke efufe mmawce we ke.”

*Mweem mvù nelo egee e bonyii gee bibefe
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)*

⁴² E Jisos bvuu gay le, “E è nu le wee ege é wan mwaan ngoo boom bo caan ban bó nu e lese fitele yî yem e ege kebefε, é fi ejee fô wvuwe wee le le bó eshenke kebwee ke diene le ke baay ê kendonj kew e, edomse wvú ê joo yi baay e.

⁴³⁻⁴⁴ Fí e bvuu è no nu le, é kebo kuw gee e wo gee kebefε, é wo sum kebo kedvu. Fí jee le wo eley nshii wvú mey lo le bó kenkfuyte ke kebo le, efey keekenke can yicii egen nguy wvu baay e wvú fiε sekecii se njime. *

⁴⁵⁻⁴⁶ E ekale kuw gee e wo gee kebefε, é wo sum ekale kedvu. Fí jee le wo eley nshii wvú mey lo le nu ntenje, efey keekenke bikaa bicii é bó elan wo nguy wvu baay e wvú fiε sekecii se njime.

⁴⁷ E jise diuw gee e wo gee kebefε, é wo min jise didvu. Fí jee le wo eley bvunfon bvú Nyo' le bó jise dimwaan, efey keekenke ejise ecii, é bó elan wo nguy wvu baay e.

⁴⁸ Bvudvuu bvun nu bvù yín yì diee bonyii fó yaa ké kpweken ke, e nguy yaa ké jime fó ke.

⁴⁹ Ben ekeè le bó nu ke eseyse wee tfuu bó nguy lenlen no bó ké seyse fiε bó nkauw.

⁵⁰ Nkauw nu fiε fi jee, geen e yí nelo e cife, é wo ebvuu ege neε dvú é yí se ebvuu ekase eyeke? Ben enù diewe nkauw yì yeke le, é wee noo wee enù yí nyεkeey e.”

10

*Ekumε keekuj kpwoon
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)*

9:37 Mat 10:40; Luk 10:16; Jon 13:20 **9:40** Mat 12:30; Luk 11:23 **9:43-44** Mat 5:30 **9:43-44** Bon'wa' bo boyvuum bomew nu e bise fen e bvuu e bise ten ejim jo 46 le, “Bvudvuu bvun nu bvù yín yì yaa kpwekene ke diee bonyii fó, e nguy yaa ké jime fó ke.” **9:47** Mat 5:29 **9:48** Yesa 66:24 **9:49** Lew 2:13 **9:50** Luk 2:14; 1Tes 5:13; Lum 12:18

1 E Jisos ke ne jó, gen keba ke won e kè Judea le, lente Joo Joodan gen wvuke. E bibombom bi bonyii le bvuu no taashi too fô wvú le, e wvú no yeeyi bó ke no wvú to ké no yeeyi.

2 E Bofalasi ke ne to keemom wvú, mum bife ê wvú le, “Nci nu e bee le è nulo é wee ekuŋ kpweese?”

3 E Jisos kase bife ten ê bó le, “Muses to nya nci le ben egeè nee?”

4 E bó tfuse le, “Muses to nu e cine le è nulo é wee ekuŋ kpweese. E wvú dioo kuunke, saŋ nwa' wvú duŋci le wen nu e kuŋ wase wvú nya ê wvú.”

5 E Jisos tfuse ê bó le, “E to nu nje bikuu binen bi temyeen wvú Muses to saŋe nci wvun.

6 Geenen, è to nu fonkew seke Nyo' to bomte mweem, e wvú bom e è nu diemsen bó kpwoon. No wvú bom nonen gay le,

7 ‘E nu nje fifin wvú diemsen nu ke ecine ice bó bwee le etaashe bó kpweese,

8 ê bó bofee emum etu wase wee mwaan.’ Nonen, ke bó bee bonyii bofee ke, bó nu wase wee mwaan.

9 Fí e mum e no nu le, fi e fi Nyo' nu e taashe wase, fo wee emom egawsen ke.”

10 E Jisos bó boom bew bo ngoo le ke dioo nu yew, e bó bvuu bife ê wvú ekume fi e fidvu.

11 E wvú tfuse ê bó le, “Naa ye wvú kuŋ kpweese e jo wvumvu, nu e wvú e ge kebefe ke diewe keejan kpwoon mvu.

12 E kpwoon buy dweese le, e gen ê diemsen mvu le, tu wvú nu e ge kebefe fô dweese le keejim bó diemsen mvu.”

*E Jisos lan kembonen yi boom bo caan caan e
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)*

13 E bonyii ke ne no too bó boom fô Jisos e le wvú ekum bó le, e boom bew bo ngoo le no saake lo bó.

14 E Jisos dioo yen nonen, e shém ton'ye wvú, e wvú gay ê bó le, “Ben ecine é boom bodvu etoo fô me le, fo ben ejewse bó ke, njefo bvunfon bvú Nyo' le nu e è nu fô bonyii diewe boban e.

15 E me ensee ê ben kecey le é wee baa efiisen bvunfon bvú Nyo' le ke diewe wan caan e, wvú saa ke eley bvunfon bvudvu le ke.”

16 No wvú gay nonen, mum no joo bó koyci, geele can yi bó le, laanke kembonen yi bó le.

*Jisos bó cee kpaw
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)*

17 E Jisos ke ne le wen egene, e wee mvu lewte to tum envuw ê wvú ejise bife ê wvú le, “Wee n'yeeyi, wo wvú wee wvú jee, fi e fi me nkeŋke keenge nse nkeŋke nshii wvú mey lo nu la?”

18 E Jisos tfuse ê wvú le, “Wo teŋe me le wee wvú jee nje la? Ke wee nu dvú wvú jee ke. E nu ke Nyo' maan wvú jee.

19 Ke wo kee bonci bó le, ‘Fo wo eyu wee, fo wo ejan kpwee wee, fo wo econ bvucŋ, fo wo eben jim nsaw mbiay, fo wo efw kenfiw, noo le è wvumtè ico bó bwoo?’ ”

20 E wee wvudvu tfuse ê Jisos le, “Wee n'yeeyi, bonci ban bocii nu e me nto nkew wase no ngeele naa e me mbee cuwee.”

21 E Jisos taa wvú nen tunj, koŋ wvú, mum gay ê wvú le, “Tu fi e nu e shee

fimwaaŋ fi wo beε ege. Gene egese mwεem mvú wo keŋke, egaw bigew bidvu ê bonyii bo kefufe le, é wo ke emum ekeŋke ntfu ε è nu won wvu we le. E wo dioo ε ge nonen, emum eto ebii me le.”

22 No Jisos jeme nonen, ε wee wvudvu yuw ε bvushiw tfuse lo wvú, ε wvú banke ye no gene nu lo shen shen, njefo wvú to keŋke kpwaw baay.

23 E Jisos ne banke ye taa boom bew bo ŋgoo le nen, gay ê bó le, “Fí nu ke etemyi baay fô bonyii bo kpwaw e keeke eley hvunfon bvú Nyo' le.”

24 E njeme wvudvu ffumse boom bew bo ŋgoo le. E Jisos bvuu gay ê bó le, “Boom bem, fí temyi baay fô wee le * keeley hvunfon bvú Nyo' le!

25 Fí nu cekey fô nyambala le keeley ê jise di tase le fele fô wee kpwaw e keeley hvunfon bvú Nyo' le.”

26 E bó yuw nonen ε fí ghaw bó baay, ε bó no ghayte le, “E è fen nu nonen, é ke eyuu eboy yeε?”

27 E Jisos kase taa bó nen, gay le, “Fifin nulo eghaw wee wvu wum, geenen yaa nulo eghaw Nyo' ke, njefo Nyo' nulo ege fiεε ficii.”

28 E Bitá mum ne gay ê Jisos le, “Taa eyen, bese nu ε cine wase fiεε ficii le ε no bii wo le.”

29 E Jisos tfuse ê wvú le, “E me ensee ê wo kecey le, ke wee nu dvú wvú nu ε cine yew e, keεε boom bo bwee le, keεε jéme ye le, keεε bwee le, keεε ice le, keεε boom e, keεε ηε le, ε wvú cin'yi nje yem noo saaka wvú jee wvú Nyo',

30 wvú nu ke enu se wvú ε keŋke yéw noo boom bo bwee le, noo jéme, noo bobwee, noo boom, noo ηε yí nshii wvu keseen e bokaŋ gbwee ke. E bonyii nu ke ebone ten bikaa ê wvú ejim, é ke dioo enu kefew ke nshii wvú too le, é wvú ekeŋke nshii wvú mey lo.

31 Geen, bonyii nteen bò nu fwe keseen nu ke enu ejim, é nteen bò nu ejim keseen enu fwe.”

*E Jisos bvuu jeme yi bokaŋ e botete skumε kpwe ye
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

32 E Jisos bò boom bew bo ŋgoo le ke ne jo je, no bene Jelusalém ε wvú saa fwe. E boom bew bo ŋgoo le keŋke lo ŋhaw. E bonyii bò to bii ten no keŋke nfan. E Jisos bvuu jo boom bew bo ŋgoo le bo yuufe ncow bofee ε bó bó lewse ye ε wvú no seŋe ê bó fiεε fi nu ke ekooy bò wvú.

33 E wvú gay ê bó le, “Ben eyeke eyuu, beene bene wase gene Jelusalém, ε bó nu egen enya wee wvú diee nu Waawee can bocee ncese bo baay baay noo bonyii bò dunji bonci bo Nyo' le, é bó esaw wvú esumten le bó eyu wvú, emum enya wvú can bitum e,

34 é bó esewse wvú, cuyte nceŋ yi ye le, suunke wvú, emum eyu wvú, é ke dioo enu εdiuw eta, é wvú ebuy yi kpwe le.”

*E Jem bó Jon leke bintaw bi baay baay ê Jisos
(Mat 20:20-28)*

35 E Jem bó Jon bò to nu boom bo Sebedee le ne bence to fwe dvu Jisos gay ê wvú le, “Wee n'yeyi, fiεε nu dvú fi bese gomte le wo ege fô bese le.”

36 E wvú bife ê bó le, “Ben gomte le me enge la fô ben e?”

37 E bó tfuse le, “Bese gomte le seke wo nu yí bvukukε bwuw e, é bese eshii yí bintaw bi baay baay e, wee mvu é ebo kuw ke εεεy e, wvumvu é ebo ke εηkɔŋko le.”

38 E Jisos tfuse é bó le, “Kε ben kee fiεε fi ben biite ke. E nulo é ben ke ewu fiko fi ηγεw e fi me nu ηke enj'wu, keNεε eley kfuu ηγεw wvu baay wvù me nu ηke enley wvù le?”

39 E bó tfuse é wvù le, “Bese nulo ke ege.” E Jisos gay é bó le, “Ben nulo ewu fiko fi ηγεw e fi me nu ηke enj'wu, eley tεn kfuu ηγεw wvu baay wvù me nu ηke enley e,

40 geenεn ε keeshii é ebo kem ke εεεy e keNεε ke εηkɔŋko le yaa nu bvudvuu bwem keenya é wee ke. Mondvuum modvu nu fô bonyii bò bó nu ε seyse wase fô bó le.”

41 E keβεse ke boom bo ηgoo le bo Jisos e bo yuufe dioo yuw εkumε fiεε fidvu mum no ton'yi shém bó Jεm noo Jon.

42 E Jisos tee bó bocii ε bó to, ε wvù gay é bó le, “Kε ben kee le bonyii bò è nu bò saake bitum ké no shiile lo yí bonyii bobole, ε bonyii bo baay baay bobole duŋci mvuŋgay mvubole é we jo bó?”

43 Kε fi fiε keηke keenu é ben εntelεη ke. Wee wvù gomte keenu wee wvu baay é ben εntelεη keηke keenu wvù lemte lo ben e.

44 Wee é no gomte keenu wee wvu fwe é ben εntelεη, tu wvù keηke keenu nfwa wee tfuu.

45 Ben ekeé le ke wee wvù diee nu Waawee to to le bonyii elemte lo wvù le ke. Wvù to to keelem lo fô bonyii le, enya nshii we keesum wee nteen can kwpe le.”

E Jisos yene ejise Batimayus (Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 E bó ke len to buy ntεw wvù Jeliku le. E Jisos ke dioo nen'yi jó bó boom bew bo ηgoo le noo kebombom ke bonyii le, ε kenfefe kemew ε shii diuw je le leke mwεεm ε diee nu le Batimayus, wvù waa Timayus.

47 E wvù dioo yuw le è nu Jisos wvu Nasalet, ε wvù mum kew no wamte foweewe le, “Jisos, Waa Nfon Dawe, camε shen fô me le.”

48 E bonyii nteen ne kew no wamene wvù gayte le wvù eban lo. Geenεn ε wvù bvuu mεse wam lo foweewe le, “Waa Nfon Dawe, camε shen fô me le.”

49 E Jisos leem, gay le bó etee wvù. E bó mum tee kenfefe kedvu gay le, “Ekole kuw ε jon we, ja we, wvù tenje wo.”

50 E kenfefe kedvu mum mwase ndvu ye fokuse, may we gen fô Jisos e.

51 E Jisos bife é wvù le, “Wo gomte le me enge la fô wo le?” E kenfefe kedvu tfuse le, “Wee N'yεεyi, me ηgomte keen'yεne mwεεm e.”

52 E Jisos mum gay é wvù le, “E gene fiuw. Fitele fi wo lese yí yεm e nu ε ge wase wo ε bonεn.” Kaη mwaanη nonεn ε ejise eye mum yuu ε wvù no yεne mwεεm e, mum no bii Jisos e jò wvù to gene.

11

E bó fisεn Jisos Jerusalem diεwe Nfon e (Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

1 E Jisos bô boom bew bo ηgoο le λen ke dioo fejene Jelusalēm, nu wase mbew ntew wvù Betfaj bô wvù Betani le bô nu mbew Kum Bite bi Olif e, ε wvù baa boom bew bo ηgoο le bofεε tum,

2 gay ê bó le, “Ben egen ntew wvu fwe we le. Ben nu ke eleyte jó nεn kan mwaan, eyen waa kembεεbey e ε bó ε suu, ε wee ke baa ben wase yí dvù le kε, é ben efay eto dvù.

3 E wee bife é ben laa ben fayte nje la le, é ben tfuse le Cee Ekole kenjke shiee wvudvu, ε wvù nu ekase etfuse jim kε keseen keseen.”

4 E bó mum nε gen yen waa kembεεbey wvudvu le ε bó ε suu diuw fwese yew mi le diuw je le. E bó mum fay.

5 E bó dioo fayte ε bonyii bomew bô to leeme fó bife ê bó le, “Ben gee ε è nu la? Ben fayte waa kembεεbey wε nje la?”

6 E bó mum see é bó fiεε fi Jisos be gay. E bó mum cine ε bó no gene dvù.

7 E bó to dvù fô Jisos e, yey ndvù yibo yí nyam yidvu le, ε Jisos mum ben.

8 E bonyii nteen no yeyte ndvù é je, ε bomew faasshi tíew bite ηkpwaante, yeyte ten é je.

9 E bonyii bô to gene fwe dvu Jisos noo bô to bii ejim no wvuuyi le, “Eeeee, mbense enù fô Nyo' le λεεε! Nyo' nu ε lanj kembonen yí wee wvù too é diee di Tata le λεεε!

10 Nyo' nu ε lanj kembonen yí bvunfon bvu icee wesebeene wvù Dawe le bvù too le! Eeeee, mbense enù fô Nyo' wvu fowe le λεεε!”

11 E Jisos gen fεse Jelusalēm, ley fô yew ncese le, taa no mwεεm mvunciim nu. E wvù dioo mεse ε kefew ε gen wase ε bô boom bew bo ηgoο le bo yuufe ncow bofεε nε gen Betani.

*E Jisos jiy kete kemew
(Mat 21:18-19)*

12 E ekfunj buy yuu ε Jisos bô boom bew bo ηgoο le nε Betani bvuu no gene Jelusalēm, ε jerj no yuu wvù.

13 E wvù lanj jise yen kete kemew e ncejole ε kí tεeke ε bó ké no diee. * E wvù mum no gene fó keeyen laa è nulo é wen ekoy fiεε yí dvù le edie le. E wvù dioo gen buy fó fanjε yaa yen fiεε le yí dvù le kε, yen kε ε è nu bibε le maan, njefo è to baa nu kefew kè kí ké no yumte kε.

14 E wvù mum gay ê kete kedvu le, “Fo wee bεε ke ebvuu eyuu edie fiεε yí yo le kε.” No wvù gay nonen ε boom bew bo ηgoο le yuw.

*E Jisos kunj bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

15 E bó ke gen fεse Jelusalēm, ε Jisos gen fô yew ncese le kεw no kuunjke bonyii bô to kamene way fó. E wvù no kuunjke nonen baashi bidan bi bonyii bô to kumene bigew e, noo bintaw bi bonyii bô to geese bibembε le.

16 E wvù fanjε yaa bvuu bee ten le wee etuu fiεε elen edanjsen dvù fô yew ncese le kε.

17 E wvù no yεeyi bó gayte le, “Kε bó nu ε sanj le Nyo' gayte le, ‘Yew wen nu ε bó nu ke etenje le yew bunle fô bitum e bicii?’

Geenen ben ε banjke ε tu tfum bocoonj.”

18 E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to duŋci bonci ke yuw mum no gomte je yi bó eyu wvú jó. Bó to keŋke nfan ekumε wvú njefo kebombom ke bonyii le to yuuke wase n'yεεyi we ε diuw yumte lo bó.

19 E è ke dioo nu fokiεguu, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le buy ê kelaante kedvu le.

*N'yεεyi wvù nen'yi yi kete kè Jisos to jirεε le
(Mat 21:20-22)*

20 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke buy no fele fontanentan, yεn kete kie le ε kí ε yowlεn wase kecii ε shii ε buy yí gεη e.

21 E Bitá kume fiεε fi se kooyεε, jeme ê Jisos le, "Wee N'yεεyi, yεn no kete kie kè wo se jirεε ε yowlεn wase."

22 E Jisos jeme ê bó bocii le, "Ben elese fitele yí Nyo' le.

23 E me ensee ê ben keceey le, é wee gay ê kum wvun le, 'Mvuwe ye fεn egeŋ egbwe ê joo yi baay e', ε wvú gayte nonen yaa manene ke ê fitele le, ε wvú ε bee le fiεε fi wvú gay nu ekooy, é wvú emvuwe.

24 Nonen é me ensee ê ben le, fiεε ficii fi ben leke ê bunle le, ε ben ε bee le ben nu ε keŋke wase, nu ε ben nu ekeŋke.

25 Ben dioo leem ten keebunle, é è nu le wee keŋke wee mvu fô fitele le, é wvú leεshε nya ê wvú. Ben egeè nonen wvu le Icee wene wvú nu fowe elεeshi ten binen bibefe. [

26 E ben baa elεeshi bibefe bi bonyii bomew e, Icee wene wvú nu fowe saa elεeshi ten binen ke.] †

*E bó bife fô mvun gay mvu Jisos e nε
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

27 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le bvuu gεn ley Jelusalem. E wvú ke dioo ghanci fô yew ncese le, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô duŋci bonci bo Nyo' le noo bonyii bô saake woŋ nε to yεn wvú le,

28 bife ê wvú le, "Wo jo fεε mvun gay ε sε no gee mwεεm mvun? E nya yεε mvun gay mvudvu ê wo le wo egeè mwεεm mvun?"

29 E Jisos gay ê bó le, "Me nu embife fiεε ê ben fimwaan, é ben dioo ε tfuse, é me emum ensee ê ben wee wvú nya mvun gay le me engeè mwεεm mvun.

30 E to nya yεε mvun gay ε Jon sε no leese bonyii ê joo? E to nya Nyo' nuu wee wvu wum ε? Ben ke tfuse é me en'yuw!"

31 E bó nε no keŋene εbonebon le, "E beene tfuse le è to nya Nyo', é wvú ebife ê beene le laa ε è ge la fo beene ebee Jon e le?"

32 Beene ε tfuse le è to nya wee wvu wum, é fi ecem jó?" Bó to fane bonyii njefo bonyii bocii to nu ε bee le Jon to nu naa wee ntum Nyo'.

33 Nonen, ε bó mum tfuse ê Jisos le, "Ke bese kee ke." E Jisos mum gay ê bó le, "Tu ke me nu ensee ten ê ben wee wvú nya mvun gay é me le me engee mwεεm mvun ke."

12

*Ngan ekumε bonyii bô wee to teεεε wεε ê bó
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

1 E Jisos mum nε no jemyi ê bó ê bonŋan e le, "Wee mvu to nu ε lem wεε mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvú, gem bó ketaŋ keεkeε, cim fô bó nu

11:18 12:12; 14:1-2 11:23 Mat 17:20; Luk 17:6 11:24 Mat 7:7; Luk 11:9 11:25 Mat 7:1; Luk 6:37 † 11:26 Ke bon'wa' bo boyvuum bomew bô bó to yawεε san diew Nyo' jó keŋke kεncim kin ke.

11:32 Mat 14:5 12:1 Yesa 5:1-2

ke ekoyte mvuntam mvudvu somte ε mbvuum buyte, tum ketaale ke wee ncey e wene dvudvu, mum tese weε wvudvu ê bonyii, mum ne gen ketum kemew e.

² Ε kefew kè bó ké no koyte ke to kocen, ε wvú tum waa we lemme mvu fô bonyii bó wvú to tesse weε ê bó le le bó enya mvuwene mvuntam é wvú eto dvú.

³ Ε wvú gen ε bó kaa koo lo sun, kun ε wvú tu jim cancan.

⁴ Ε wee weε we bvuu tum wvumvu waa lemme, ε wvú gen ε bó bvuu sun kay ekole, shoose wvú.

⁵ Ε wvú bvuu tum wvumvu, ε bó yu wvuwe. Ε wvú bvuu tum bomew mwaan mwaan ε bó duule lo, ε bó sun bomew, yuwye bomew.

⁶ Ε wvú ke tum, ε è to ke wase wee mwaan shεε, ε wee wvun nu waa we, ε è nu fitele fiew. Ε wvú mese tum wvú fô bó le kpwaake le bó nu egen ewvum waa wen wvun.

⁷ Ε wvú gen, ε bonyii bodvu jeme εbonebon le, ‘Wvun nu ndiela wee weε wvun, ben eto é beene eyu wvú é bvushew bvudvu enu wase bvuseεbeene.’

⁸ Ε bó mum koo wvú, yu, bvuse lan ekfun jo ketaan.’

⁹ No Jisos jeme nen, mum bife le, “Fieε fi è nulo é wee weε wvun ege nu la? Wvú nu ke eto elese lo bonyii bodvu, etese weε wvudvu ε è nu wase ê bonyii bomew.

¹⁰ Ben ke baa tan wase bvudvuu bvun é Nwa' Nyo' le le? Bó nu ε san le, ‘Te didvu die di bonyii bo kembom e to tunεε, to nu ε ne kase tu te di buu di yew e.

¹¹ Fifin nu ε è ge ke Tata, bonyii ε no taale kenke nghan.’”

¹² Ε bonyii ba yuw nyan wvun, mum kieε le Jisos ma ε è nu ê bó. Ε bó mum no gomte keekoo wvú, se fan ε è nu kebombom ke bonyii le kè to nu fó. Ε bó mum cine wvú le ne no gene.

Ε bó tele Jisos ekumε shile wvú lanεn

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Ε bikuu bi won e ke ne tum Bofalasi noo bonyii bomew bo n̄goo Nfon 'Elod e le bó egen etele Jisos ekoo wvú yí njeme we le.

¹⁴ Ε bó to, gay ê Jisos le, “Wee n'yeyi, bese kee le wo ké no jemyi ke ε è nu kecey, njefo ke wo fane jise di wee le ke, kenεε mweten nu naa la. Wo yeyi kecey ε è nu je yí yí Nyo'. Ke see ê bese laa nci nu ε bee le bó elaanke shile ê Kaysa, nuu wvú baa bee le?” *

¹⁵ Beene elaanke, nuu fo bó elaanke le?” Ε Jisos kieε fieε fi bó to weentene dvú, tfuse le, “Ben teeyi me nje la? Ben ke eto bó danali é me en'yen.”

¹⁶ Ε bó to dvú, ε wvú fi, bife le, “Ekole kin kè nu yí dvú le nu ke yeε le, ε dieε din nu di yeε le?” Ε bó tfuse le, “E nu ke Kaysa le, ε dieε nu ke ten diew.”

¹⁷ Ε Jisos mum gay ê bó le, “Ben enyaε fieε fi è nu fi Kaysa le é wvú, nyaà fi Nyo' le ê Nyo'.” Ε bó yuw nonen, ε diuw yum lo bó ekumε wvú.

Ε bó tele Jisos ekumε kentaashe ke kpwoon bó diemsen e seke bó ε buyi kpwe le

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Ε Bosadusi bomew ke ne to keebife fieε ê Jisos. Bosadusi to nu bonyii bó to duu le ke bonyii nu ke ebuyi kpwe le ke.

19 No bó to nonen, gay le, “Wee n'yeyi, Muses to nu ε sanj ê beene ê bonci le

le,
‘E waa bwee wee kpwe ε gee kpwoon se wan,

tu wee wvudvu kenke keegeε kpweε nkfu

é bó wvú eboo boom é diee di nkfu waa bwee wvudvu le.’

20 Nonen, wee mvu to kenke boom bolemse bosooshwi, ε wvu ngaywee ke jo kpwoon, ke kpwe se bó wvú ε boo wan.

21 E ejime kew gee kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan. E fi ke kooy ke ten lenlen bó ejime ke wvuwe le.

22 E bó ghan gee wvú bocii, ε wee fanε yaa nu dvú ente jo bonyii bo bosooshwi bodvu wvú eboo wan bó kpwoon wvudvu ke. Ejim jodvu ε kpwoon wvudvu kpwe ten.

23 No bonyii bo bosooshwi bodvu to nu ε jo kpwoon wvudvu bocii, é nu ke enu seke bonyii buyte yí kpwe le, é wvú enu kpweε yee?”

24 E Jisos gay é bó le, “Ben jemyi nen jayte lo njefo ke ben kee fiε fi bó sanj é Nwa' Nyo' le ke, yaa kee ten mvungay mvu Nyo' le ke.

25 Fiε fi nu, nu le é nu ke enu seke bonyii ε buy wase yí kpwe le, ke bolemse bó bokene beε ke ebvuu etaashi bvujen ke, ε bonyii yaa beε ke ebvuu enyaa boom ε bó taashi bvujen ke. Bó nu ke enu wase ke diεwe bonceendaa bo Nyo' le fowe.

26 Fiε fi ekume le bonyii nu ke ebuyte yí kpwe le, ben ke baa tanj wase bvdvuu é Nwa' Muses e ekume kete kè to beenci ε Nyo' jemyi é Muses gayte le,

‘E nu me Nyo' Aba'am bó Nyo' Aysik noo Nyo' Yakow e?’

27 Fi nu le ke Nyo' nu Nyo' bonkfu ke, é nu Nyo' bonyii bó nu dvú. Ben nu ε jay baay.”

Nci wvú fele bonci bocii

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 E wee mvu wvú to dunji bonci bo Nyo' le ke to, dio yuw no Jisos bó bonyii ba beeke mbew, bvuu yen no wvú nu ε tfuse fiε fi bó bife é wvú é je yí jee le, ε wvú mum bife ten é Jisos le, “Nci wvú fele bonci bocii nu wvú la?”

29 E Jisos tfuse é wvú le, “Nci wvú fele bonci bocii nu wvun wvú duu le, ‘O bonyii bo Islael ben eyuw,

Tata Nyo', wvú Nyo' wesebeene,

Tata Nyo' wvudvu nu ke mwaan.

30 E koonkè Tata wvú Nyo' wo bó fitele fiuw ficii,

enya ekole kuw é wvú kecii,

egeε bvufee bwuw yí ye le bvucii,

elemte fô wvú le bó mvungay mwuw mvunciim.’

31 E nci wvú bii wvun e nu le,

‘E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.’

Ke wvumvu nci bvuu nu dvú wvú fele boban ke.”

32 E wee wvú to dunji bonci bo Nyo' le we gay é Jisos le, “Wee N'yeyi, wo nu ε tfuse naa lenj. Wo jemyi ε é nu kecey le Nyo' nu ke mwaan ε wvumvu yaa bvuu nu dvú efey wvú ke.

33 E keekoonke wvú bó fitele ficii, geele bvufee yí ye le bvucii, lemte fô wvú le bó mvungay mvunciim bó keekoonke waa bwoo no wo koonke ekole kuw, nu ε fi fele naa lo keegeε boncese bó nyám yi tonεen noo boncese bomew.”

34 Ɛ Jisos dioo yɛn no wvú tfuse diɛwɛ wee bvufee le, ɛ wvú mum gay ê wvú le, “Ƙɛ wo nu ncejole keeley bvunfon bvɛ Nyo' le ƙɛ.” Ɛjim jodvu, ɛ wee faɲɛ yaa ke ebvuu emom eto keebife fiɛɛ ê wvú ƙɛ.

Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ nu waa yɛɛ
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Ɛ Jisos ke no yɛɛyi bonyii fô yew ncese le, ke nɛ bife ê bó le, “Bonyii bò dunɔi bonci ghan nɛɛ le ɛ sɛ no duu le Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ nu waa Nfon Dawe?”

36 Ɛ Keyoy ke Yuule to ge wase ɛ Nfon Dawe wvun jeme ɛkumɛ Mboyse wvudvu gayte le,

‘Tata Nyo' to nu ɛ gay ê Tata wɛm le

wvú eshii ê ɛbo kew ke ɛɛɛy e,

egɛn ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e

é wvú etome bikaa biew yí bó le.’

37 Ɛ Dawe kebɛɛ teje wvú le Tata wen, é wvú ebvuu eghan nɛɛ sɛ no nu waa we?” No Jisos to jemyi mwɛɛm mvun nɛn ɛ kebombom ke bonyii le kè to nu fô, no yeke ɛ njonj yuu lo bó.

Ɛ Jisos tooshɛ gee di bonyii bò dunɔi bonci bo Nyo' le
(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

38 Ɛ wvú dioo yɛɛyi bonyii nɛ gay ê bó le, “Ben ejod wɛɛ ben ɛ bonyii bò dunɔi bonci bo Nyo' le. Bó ké no koonke keetfumyi ndvú yi baay baay ghanɔi dvú mondvuum mò bó kamene diwaci le, le bonyii egaytè bó le bô n'wvum.

39 Ɛ bó ké gɛn yéw bunle le, kɛnɛɛ fô ɲkaw e, caw ƙɛ ɛ è nu bintaw bi baay baay sɛ shii yí dvú le.

40 Bó shiwe lo mwɛɛm mvu bokɛ' bo bonɲkfu le, mum buwse bó bô dibunle di dewkene. Nɲɛw wvubo nu ke eyuu ekuuke baay.”

Nnya kpwɛɛ ɲkfu
(Luk 21:1-4)

41 Ɛ Jisos ke nɛ gɛn shii keba keki fô fiɲkuw fi nnya le fô yew ncese le, no taale no bonyii too gɛɛle bigew ê fiɲkuw fidvu le. Ɛ bonyii bo kpwaw e nteen no too gɛɛle bigew jó ɛ bí duule.

42 Ɛ kpwɛɛ ɲkfu mvu ke nɛ to ɛ è nu wee kefufe, gɛɛ mvunyinyi jó mvunfɛɛm mvú gee jise di bigew e ɛ dí baa buy fiɛɛ le ƙɛ.

43 Ɛ Jisos bɛn boom bew bo ɲgoo le gay ê bó le, “Ɛ me ensee ê ben keɛɛy le kpwɛɛ ɲkfu wvun wvú nu wee kefufe nɛn, nu ɛ nya ɛ fey bonyii bocii bò gɛɛle fiɛɛ ê fiɲkuw fi yew ncese le fin e.

44 Bonyii bocii bò be nyaa, be too ɛ è nu bô tfúw kpwaw wvubo wvú nu ɛ yiɲsɛn wase ɛ no fuci kuse. Geenɛn wvú ɛ to bô kefufe kew keɛii ɛ nya fiɛɛ ficii fi wvú ƙɛɲke, ɛ è nu fí fi wvú bee keeɛɛ yí dvú le.”

13

Binghaw bi mwɛɛm e bi nu ke ekooyi seke woɲ nu keeɛe eka
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

1 Ɛ Jisos ke dioo nɛn'yi fô yew ncese le, ɛ waa we ɲgoo mvu ghay ê wvú le, “Wee N'yɛɛyi taa eyɛn bibwee bi eta le bi nu yí yéw yin e. Ɛ nu naa lo binghaw bi yéw e!”

² E Jisós tfuse é wvú le, “Wo yene binghaw bi yéw e bin e? Ke te dimwaan nu ke eshée yí dimew e se bó é base fokuse ké.”

(*Mat 24:3-14; Luk 21:7-19*)

³ E Jisós ke gen ben shii yí Kum Bite bi Olif e é keba kè taale yew ncese le, e Bitá bô jem noo Jon noo Andulu gen ébonebon bife é wvu le,

⁴ “Ké see é bese kefew kè fiée fidvu fin nu ke ekooy, ebvuu esee nciise wvú nu ke eduŋce kefew kè mwéem mvudvu mvun mvunciim nu ke ekooy.”

⁵ E Jisós mum gay é bó le, “Ben eyenè fo wee ke elée ben é ben ejay je.

⁶ Bonyii nteen nu ke etoo joo diee diem téeke fojise, é wee duu le, ‘E nu me wvudvu.’ * É bó dioo gee nonen emum eléle bonyii nteen é bó jayte je.

⁷ Ben ke dioo é yuw le bó tumte jem kéne le jem nu enu, fo finteem ebuytè ben ké. Mvumvun nu mwéem mvú kéŋke keeke ekooy. Geenén é mvú yaa mum dunji le woŋ kaa wase ké.

⁸ Ketum nu ke etumte jem bó kemew, é nfon mvu tumte jem bó wvumvu. Nshé nu ke eshiike mondvuum e mondvuum e, é jeŋ koole. É mvumvun mwéem béé ké lo mvun'yaŋ ké diéwe seke kpwoon é kéw lume.

⁹ Ben dioo nu no yènè. Ben ekeè le bó nu ke enya ben can bonyii bô saake bonsaw e. Bó nu ke etamte ben yéw bunle le. Ben nu ke eleemen fwe dvu bonyii bô saake biba bi woŋ e, noo fwe dvu bonfon nje me, wvu le ben ejeme é bó ekumé me.

¹⁰ Geenén é bó kéŋke ke keeyaw efewce saaka wvú jee wvú wvu Nyo' é bitum bicii.

¹¹ Seke bó é koo ben é no gene dvú keenya yew nsaw e, fo ekole ekfuntè ben le laa ben nu ke egen ejeme le la le. Seke ben é gen, no jemyi ké é è nu fiée fi buyte diuw wene le kefew kekíe le, njefo ké è béé ke ejemyi ben ké. É nu ke enya Keyoy ke Yuule njeme diuw wene le.

¹² Wee nu ke ene ejo waa bwee enya é bó eyu, é cee wan ejo waa we enya é bó eyu. Boom nu ke ene ebone bikaa é bo'icee bobole ejim, gee é bó yuwyi bó.

¹³ Bonyii bocii nu ke ebane ben nje diee diem. Geenén, wee wvú nu ke ekuu shém egen ebuy fokemése nu wvú nu ke eboy.

Ekumé mwéem mvú bemte mvú nu ke ekooyi

(*Mat 24:15-28; Luk 21:20-24*)

¹⁴ (Wee wvú taanŋke ŋwa' wvun eyuw fin ntay,) seke ben é yen é kemaante ke fiée le kè nulo ejih bvudvu leeme wase fô kí yaa be kéŋke keenu ké, é bonyii bô nu Judea mum féé ben yí dikum e.

¹⁵ Fo wee wvú nu é yew we dioo é shii bvuu ley yew le wen ejo naa lo fiée elewte dvú ké.

¹⁶ Fo wee wvú nu wéne ebvuu ekfulé le wen too ejo ndvu ye yi buléen ké.

¹⁷ Ngew wvu baay édiuw yoya le nu ke enu wvu bokéné bô nu bô difue, noo bô yamsee boom e.

¹⁸ Ben ebunleè le fo fiée fin ke ekooy é è nu kefew ke nffum e ké.

¹⁹ Bonyii nu ke eyen ngew édiuw yoya le, é kfuú wvuwe ngew ke baa nu wase dvú é kéw no Nyo' boméé woŋ é to é buy keseen e ké. É ké kfuú wvuwe béé ke ebvuu eyuu enu dvú ké.

13:2 Luk 19:44 * **13:6** “... me wvudvu,” jemyi é è nu ekumé Mboyse wvú Nyo' to kawée. **13:8** 2Klo 15:6; Yésa 19:2 **13:9** Mat 10:17-22; Jon 16:1-4 **13:11** Luk 12:11-12 **13:12** May 7:6; Mat 10:35; Luk 12:52-53 **13:13** Jon 15:21; Mwm 13:10 **13:14** Dan 9:27 **13:15** Luk 17:31 **13:19** Dan 12:1; Mwm 7:14

20 Ɛ Tata to baa fafe ɛdiuw ɛ nɔɔw wvudvu, tu kɛ wee wvu wum mwaanɔ bee ke eboɔ kɛ. Geenɛn, nje bonyii bew bɔ wvɔ to cawɛɛ wase gɛɛ, wvɔ nu ɛ fafe ɛdiuw yodvu.

21 Ɛ wee ke egay lo ɛ ben ɛdiuw yoya le le 'Ben etaa eyɛn, Mboyse wvɔ Nyo' to kawɛɛ wvun fɛn!' Kɛnɛɛ le, 'Ben eyɛn wvuwe fofe!' Fo ben ebee kɛ.

22 Ben ekɛ le bonyii nu ke etoo mbiayte le bowen nu bomboise bɔ Nyo' to kawɛɛ, ɛ bomew duu le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le, emum egee mwɛɛm mvɔ dɔnɔi mvunɔgay mvubole, gee tɛn mwɛɛm mvu diuw wvɔ yumɛɛn e, momte fɛn ɛ je nu dvɔ, keelɛɛ bonyii bɔ Nyo' nu ɛ caw ɛ bɔ ejay je.

23 Ben eyɛnɛ. Me nu ɛ nsee wase mwɛɛm mvun mvunciim ɛ ben ɛ mvɔ sɛ keeke ekooyi.

No fi nu ke enu seke wee wvɔ diee nu Waawee kaase too
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

24 Ɛ nu ke edioo enu ɛdiuw yoya le seke bonɔw bodvu ɛ fey wase, ɛ diuu enɛ esɛɛ ejimɛ, ɛ kpwee saa bvuu baa tɛn kɛ,

25 ɛ jɔn enɛn'yi fowe gbwekene, ɛ mwɛɛm mvu fowe mvunciim mvɔ kɛnɔke mvunɔgay eshiike.

26 Nonɛn ɛ bonyii emum eyɛn no wee wvɔ diee nu Waawee shiile too ɛ kembɛw e kɛnɔke mvunɔgay mvu baay noo bvukukɛ.

27 Ɛ wvɔ emum eciinse bonceendaa bew ɛ bɔ egen ɛbuw ɛ wonɔ yo ɛna le yi nshɛ le noo fowe, ebaance bonyii bew bɔ wvɔ nu ɛ caw.

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Ben eyɛyi fiɛ yi kɛnɔvum e. Tiew ye kɛ boci, ɛ bibɛ ekɛw etɛke yi dvɔ le, ɛ ben mum kiɛɛ le ɛkfun kumene wase.

29 Ɛ nu kɛ lɛnɔlɛn no ben nu ke edioo ɛ yɛn ɛ mwɛɛm mvun kooyi, ɛ ben emum ekiɛɛ le wvɔ nu wase nceencee naa wase ɛ yew fwese.

30 Ɛ me ensee ɛ ben keceɛy le kɛ ɛnɔgokɛ ke keseen kin nu ke eka sɛ mwɛɛm mvun mvunciim ɛ kooy wase kɛ.

31 Ɛbulɛ bɔ nshɛ nu ke eka, geenɛn kɛ diɛw yɛm nu ke eyuu eshiw kɛ.

(Mat 24:36-44)

32 Geenɛn kɛ wee nu dvɔ wvɔ kee diuu didvu kɛnɛɛ kefew kedvu kɛ. Kɛ naa bonceendaa bo Nyo' le bo fowe kɛnɛɛ Waa Nyo' kee tɛn kɛ. Ɛ kee kɛ Ice wvɔ embɛn.

33 Nonɛn ben eyɛnɛ bvuu cɛytɛ, † njefo kɛ ben kee kefew kedvu kɛ.

34 Fi nu ke enu diɛwɛ wee fɔ wvɔ gɛnɛ ghane, ɛ dioo nɛn'yi, ɛ gɛɛ yew ye can boom bew bo lemme le, wee bɔ diɛw lemme, wee bɔ diɛw lemme, ɛ gay ɛ wee wvɔ cɛyte diuw ketaanɔ le wvɔ eshɛɛ ecɛytɛ ntay.

35 Nonɛn ben emum ecɛytɛ, njefo kɛ ben kee kefew kɛ cee yew nu ke ekase eto kɛ. Ɛ nelo ɛ wvɔ ke eto ekiɛguu, kɛnɛɛ entanɔ entelɛn, kɛnɛɛ seke nyimshie yi fwe le, kɛnɛɛ entanɔentanɔ.

36 Fo wvɔ ke enɛ esɛɛ ebuynɛn eyɛn ɛ ben leete kɛ.

37 Fiɛɛ fi me njemyi ɛ ben fin nu ɛ me njemyi tɛn ɛ wee tfuu le, 'Wee wemɛn ecɛytɛ.' "

14

*Ɛ bonyii cu ntaŋ keekoo Jisos eyu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Ɛ to shɛɛte wase ɛdiuw ɛfaa ɛ emum enu diuu di Nkaw Daŋɛfey noo Nkaw Blɛɛd wvù bó baa gɛɛ Fintuŋlɛɛn jó ke. Ɛ bocee ncese bo baay baay noo bonyii bó duŋci bonci bo Nyo' le no gomte je yì bó ekoo Jisos jó ɛ kenyilɛ le, eyu.

² Ɛ bó cu ntaŋ ɛbonebon lɛ, “Fo beene emom fiɛɛ fin kefew kè bó gee Nkaw e ke, njefo ɛ beene mom lo, ɛ fi eto bó diuw ɛ bonyii entelɛŋ.”

*Ɛ kpwoon mvu yefe Jisos bó nfiɛy wvù shfuɔŋkene
(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)*

³ Ɛ Jisos ke no nu ntɛw wvù Bɛtani le, yew dvu Semon wvù wee ntun wvu baay, ɛ bó ke shii no diekene,* ɛ kpwoon mvu nɛ ley bó fikaa† fi nfiɛy mvu wvù shfuɔŋkene le. Nfiɛy wvudvu to lumte naa ntay, ɛ bó kene bó naad ɛwvunɛwvun. No wvù ley, mum koy diuw fikaa fidvu fuce nfiɛy wvudvu yì ɛkolɛ ke Jisos e.

⁴ Ɛ bonyii bomew kaa nɛ no wvukene ɛbonebon gayte lɛ, “Wvù nyɛw bó nfiɛy wvun nɛn nje la?”

⁵ Ɛ be nɛlo ɛ bó egese nfiɛy wvun ɛ wvù efey lo bigew bodanali gee tɛ, enya bigew bidvu ɛ bonyii bo kefufe le.” Ɛ bó mum no ɲasene lo yì ye le.

⁶ Geenɛn, ɛ Jisos jeme ɛ bó lɛ, “Ben ecinɛ wvù le nyekeey. Ben nyaa ɲɛw ɛ wvù nje la? Wvù nu ɛ ge ɛ è nu fiɛɛ fi jee fô me le.

⁷ Ben ekeè lɛ bonyii bo kefufe le nu ke enu ke ben ɛ bó sekecii. Ɛ ben nulo efici bó seke ben koonje. Geenɛn, ke me nu ɲke enu beene sekecii ke.

⁸ Kpwoon wvun nu ɛ ge ɛ è nu fiɛɛ fi wvù nulo ege. Wvù yefe me bó nfiɛy wvun nɛn seysee ɛ è nu no bó nu ke edwey me.‡

⁹ Ɛ me ensee ɛ ben keceey lɛ, naa fɛɛ fô bó nu ke efewci saaka wvù jee yì ɛkolɛ ke nshɛ le kecii nu ɛ fiɛɛ fi kpwoon wvun ge nu ɛ bó nu ke esenje tɛn, keekumyi wvù.”

*Ɛ Judas gɛn keegese Jisos
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Ɛ Judas Iskaliot wvù to nu wee ɲgoo boom bo ɲgoo le bo Jisos e bo yuufe ncow bofɛɛ, mum nɛ gɛn fô bocee ncese bo baay baay e wvu lɛ wen egese Jisos ɛ bó.

¹¹ Ɛ bó dioo yuw nonɛn yuw njon baay, mum kaw wvù lɛ bó nu enya bigew ɛ wvù. Ɛ wvù mum kɛw no gomte je yì wvù nu enya Jisos jó can yibole.

*Ɛ Jisos bó boom bew dieken yì kemɛse le
(Mat 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

¹² Ɛ diuu di fwe di Nkaw Blɛɛd wvù bó baa gɛɛ Fintuŋlɛɛn jó di bó to ké no sɛɛle waa keyaw wvu Nkaw Daŋɛfey ke to kocɛn, ɛ boom bo Jisos e bo ɲgoo le bife ɛ wvù lɛ, “Wo gomte lɛ bese egɛn eseyse ɛ è nu fɛɛ fô wo nu edie Nkaw Daŋɛfey?”

¹³ Ɛ wvù mum tum boom bew bo ɲgoo le bomew bofɛɛ, gay ɛ bó lɛ, “Ben egɛn ɛlaante, ben nu dioo gɛne, eyɛn wee le ɛ wvù ɛ tuu joo ɛ nshaan e, ɛ ben ebi wvù le.

14:1 11:18 **14:3** Luk 7:37-38 * **14:3** Ɛ diɛw Glek e nu le: “Jiim no diekene”, ɛ è nu no bó to ké no diekene kefew kekis le. † **14:3** Fikaa fin nu ɛ bó to kene bó tɛ dimew di bó tenje ɛ díɛw bale le le «alabaster». ‡ **14:8** Wee Juu to ké kpwee, ɛ bó yefe gvune dieb bó nfiɛy sɛ dwey. **14:12** Ksm 12:1-14
14:12 Ksm 12:15-20

14 Seke wvú ε γεν ε ley yew yi wvú ley dvú le, ε ben gay ε wee wvú kenke yew yidvu le Wee N'yeyi biite le laa kebuw ke bonyii bo ghane le kewene kè bô boom bowene bo ηgoo le nu edie Nkaw Danɛfey dvú nu fεε le?

15 Wvú nu ke emum edurɛ kebuw ke baay yew yi ewe le ε bó ε loocε wase ε seyse kí ε no nu lo, ε ben emum eseyse mwεεm mvudien dvú.”

16 E boom bo ηgoo le bodvu mum ne γεν elaante, γεν yen mwεεm e ke lenlen no Jisos to jemyeε é bô. E bó mum seyse mwεεm mvudien mvu Nkaw Danɛfey e dvú.

17 E è ke no nu ekiεguu, ε Jisos bô boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε taashε dvú.

18 E bó ke shii no diekene, ε Jisos ne gay é bó le, “E me ensee é ben kecey le wee mvu ben e nu egese me, ε wee wvun nu wvú diekene bee wvú.”

19 E bó yuw nonen, ne no nu lo yii yii, mum no biite é wvú wee mwaan mwaan le, “E nu me le?”

20 E wvú tfuse le, “E nu ke wee mvu ben bo yuufe ncow bofεε le wvú bee wvú cuwte blεéd é shuw e.

21 Wee wvú diee nu Waawee nu ke egen ke no bó to sanεε ekume wvú. Geenεn, ηgew wvu baay nu fô wee wvú gese wee wvú diee nu Waawee le. Fí to bee ejee fô wvuwee wee le baay fen é bó to baa eboo wvú ke.”

E Jisos bô boom bew die ntaashε

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20)

22 No bó to diekene, ε Jisos ne jo blεed, nya keyoone é Nyo', guushε, nya é boom bew bo ηgoo le gay le, “Ben eko, fin nu ye yem.”

23 E wvú mum jo ten fiko, nya keyoone é Nyo', mum nya fiko fidvu é bó, ε bó wu bocii.

24 E wvú gay é bó le, “Fin nu elεme kem kè Nyo' gbwo monkan dvú kí ε buy nje wee nteen.

25 E me ensee é ben kecey le ke me mbεε ηke embvuu en'wu mbvuum mo twen kete kè lane le man ke ε γεν ε buy diuu di me nu ηke en'wu mó monfem ente jo bvunfon bvu Nyo' le.”

26 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke mεse, yem ηkiee mbense, mum buy ben γεν yí Kum Bite bi Olif e.

E Jisos gay le Bitu nu ke ema wen

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

27 E Jisos ke ne gay é bó le, “Ben bocii nu ke etfuw bikaa é me εjim. E nu no bó nu ε san ε Nyo' gayte le, ‘Me nu enke en'yu ncey njée é njée esaanken.’

28 Geenεn, seke Nyo' ε bvuse me yí kpwe le, é me ensa fwe jo ben Galilee.”

29 E Bitu tfuse é Jisos le, “E bonyii bocii cim tfuw lo bikaa é wo εjim, tu ke é nulo é me ηke en'yu entfuw ke.”

30 E Jisos gay é wvú le, “E me ensee é wo kecey le entan jo eben jan, nu ε nyimshie nu ke enu le yí eton bokan bofεε, ε wo ε ma wase me bokan botete.”

31 E Bitu jeme tεme lo gay le, “E è cim nu le me enkpwe lo bee wo, tu ke è nulo é me en'yu ema wo ke.” No wvú gay nonen, ε bó bocii gay ke ten lenlen no wvú gay.

Ɛ Jisos bunle Geɛmame

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ɛ bó ke gen ley fô wɛɛ ketaan wvumew e, ɛ bó tenje le Geɛmame, ɛ Jisos gay ê boom bew bo ngoo le le, “Ben eshii fɛn, é me engɛn embunle.”

33 Ɛ wvú mum jo Bita bô Jem noo Jon, ɛ bô bó nɛ fô. Ɛ wvú nɛ no kpwaake mwɛɛm ɛ monlum koole wvú.

34 Ɛ wvú gay ê bó le, “Fitele fiem nu yii yii baay naa fi me enkpwe lo. Ben eshɛɛ enù fɛn ɛyɛte.”

35 Ɛ Jisos nɛ fô bence gen fwe caan, gbwe fokuse, bunle le é je be nu dvú, é kefew ke ngɛw e kedvu efey ke lo.

36 Ɛ wvú bunle le, “Abba, Iɛm, wo nulo ege fiɛɛ ficii. Cake fiko fi ngɛw e fin fo me en'wu. Geenen, gee ke no wo koonke. Fo wo ege no me nkoonke ke.”

37 Ɛ Jisos kase tu jim fô bó le, yɛn ɛ bó leete. Ɛ wvú bife ê Bita le, “Semon, wo leete lo le? Ke è nulo é wo eɛy egɛn ebuy yí ntam kefew e ke mwaan e?”

38 Ben enù we bunleè fo mmom ke eto fô ben e eghaw ben. Ɛ nu keɛɛy le fitele koonke lo, geenen ɛ nyam ye wɛɛyi.”

39 No wvú jeme nonɛn bvuu kase gen bunle ke no wvú be bunle wase.

40 Ɛ wvú dioo kase tu jim bvuu yɛn ɛ boom bew bo ngoo le leete njefo nyii to nu é bó ejise baay. Ɛ bó fanje yaa kiɛɛ fiɛɛ fi bó etfuse é wvú ke.

41 Ɛ wvú kase tu jim yí bokaŋ bo botete le, bife é bó le, “Ben fɛn bɛɛ ke leete leetene finɛn e? Dí nu ɛ kocɛn. Ɛ nu wase kefew. Bó nu ɛ gese wase wee wvú diee nu Waawee é bonyii bô befe.

42 Ben enɛ we é beene egeɛn. Ben etaa eyɛn, wee wvú gese me wvun ɛ wvú too wase.”

Ɛ bó koo Jisos

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)

43 Ke no Jisos to bɛɛ jemyi nonɛn, kaŋ mwaan ɛ Judas wvú to nu wee ngoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofɛɛ mum buynɛn. Wvú to too bô kebombom ke bonyii le ɛ bó keŋke nyó bô bibuse, ɛ è to tum boɛɛ ncese bo baay baay bô bonyii bô duŋci bonci noo bonyii bô saake woŋ.

44 Ɛ to nu ɛ wee wvú to geɛɛ Jisos to seyse wase nciise bô bonyii bodvu gay le, “Wee wvú me nu nke engay wvú le, embam enoɛɛ, nu wvú, é ben emum ekoo, ejo egeɛn dvú eyɛnè fô wvú elewte.”

45 No Judas to nonɛn, mum gen lo kaŋ mwaan fô Jisos e, gay wvú le le, “Wee N'yɛɛyi.” No wvú gay nonɛn, mum bam wvú noɛɛ.

46 Ɛ bonyii ba mum koo Jisos, gheŋ wvú.

47 Ɛ wee mvu wvú to leeme bô bo Jisos mum dvun nyo ye jem, cun kuntuŋ ke n'fwa ekole ke boɛɛ ncese le dvú, sum.

48 Ɛ Jisos bife é bonyii bodvu le, “Ben to keekoo me ɛ no too bô nyó noo bibuse ke diɛwɛ ben to keekoo ɛ è nu cooŋ e?”

49 Me nse nshee nu beene no diuu nu fô yew ncese le, n'yɛɛyi bonyii se ben koo me nje la? Geenen, fifin kooyi keseen nɛn le fiɛɛ fi bó to saŋɛɛ é N'wa' Nyo' le eto ekocɛn.”

50 Ɛ boom bo Jisos e bo ngoo le bocii mum laŋ wvú fô, fɛɛ lo.

51 Ɛ cuwee mvu no bii wvú le, ɛ wvú baa tfume fiɛɛ ye le ke, ɛ wvú bu ke ɛ è nu waa ndvu ye le. Ɛ bó gen le bó koo ten wvú,

52 ɛ ndvu yidvu fɛyɛ, ɛ wvú cine dvú lewte kenyi kencimte.

Ɛ bó saw nsaw Jisos

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ɛ bó mum jo Jisos, ɣɛn bô wvú fô ɛkolɛ ke bocee ncese le. Ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake wonj noo bonyii bô duŋci bonci nu ɛ bó to tase wase fô.

⁵⁴ Bô to ɣene bô Jisos ɛ Bitá bii lo ejim ncejole. Ɛ wvú ɣɛn buy naa lakfulɛɛŋ yi ɛkolɛ ke bocee ncese le, mum shii bô bonyii bô to ɛyete la didvu no yosene ŋguy.

⁵⁵ Ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bocii bô saake bonsaw mum no gomte fiɛ fi bó etey yi Jisos e, ege é bó eyu wvú. Geenɛn, faɛ yaa yen fiɛɛ le kɛ.

⁵⁶ Ɛ bonyii nteen mum ben jim nsaw mbiay ɛkumɛ Jisos. Geenɛn, ɛ wee no jemɛ fiɛɛ ɛ fi yaa too kpwentene bô fi wee mvu le kɛ.

⁵⁷ Ɛ bonyii bomew ke nɛ mum leem we, cu yibo mbiay yi ye le gay le,

⁵⁸ “Bese se nu ɛ yuw ɛ wvú gayte le wen nu ke esáw yew ncese yin yi bó bom bô can, ejo ɛdiuw eta ekase bom yimi ɛ é yaa nu bô can kɛ.”

⁵⁹ Naa no bó to jemɛ nonɛn, ɛ njeme wvubo faɛ yaa etoo kpwentene kɛ.

⁶⁰ Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le mum nɛ leem we fwe dvu bonyii, bife é Jisos le, “Kɛ wo kɛŋke fiɛɛ keetfuse le? Wo yuuke kɛ mwɛɛm mvú bonyii ban jemɛ yi yo le?”

⁶¹ Ɛ Jisos mɛy diuw tfu, faɛ yaa tfuse fiɛɛ kɛ. Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le bvuu bife é Jisos le, “Ɛ nu wo Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ wvú Waa Nyo', Nyo' wvú bó hensee?”

⁶² Ɛ Jisos tfuse le, “Ɛ nu me. Ben nu ke eyɛn no wee wvú diee nu Waawee ɛ shii é ɛbo ke ɛɛɛy ke Wee wvú kɛŋke Mvunɣay e, ke ebvuu eyɛn no wvú shiile too we é kembɛw e.”

⁶³ Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le yuw nonɛn, mum saayɛ ndvú ye le, bife le, “Shiee nu dvú wvú beene ebvuu egomte wee le wvú eleem fɛn ejeme fiɛɛ le? §

⁶⁴ Kɛ ben nu ɛ yuw wase no wvú joo bvudvuu bvú Nyo' le? Ben ɛ gay le la?” Ɛ bonyii bocii mum sumtɛn le wvú nu wee wvú bó eyu lo.

⁶⁵ Ɛ bonyii bomew mum kɛw no cuyte nɛŋ yi Jisos e, kay ejise ɛye, no kfunɛ wvú bô mvunɣo, gayte le, “Kɛ geɛ keweɛ ntum Nyo' kuw keseen.” Ɛ bonyii bo nci le ke nɛ jo Jisos mum kɛw no suunɣke.

Ɛ Bitá ma Jisos

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ No Bitá to nu je ɛkuɛku lakfulɛɛŋ e, ɛ wvú kpwoon mvu ŋgoo boom bokɛnɛ bô to lemte ɛkolɛ ke bocee ncese le nɛ to mbɛw ye le.

⁶⁷ No wvú yen Bitá le ɛ wvú yosene ŋguy, ɛ wvú taa wvú nɛn tunɣ, gay le, “Wo tɛn be nu ben ɛ Jisos Wee wvú Nasalɛt wɛ.”

⁶⁸ Ɛ Bitá tun, gay le, “Kɛ me ŋkee fiɛɛ fi wo jemɛ fin kɛ. Kɛ me ŋkee kɛ.” No wvú gay nonɛn, mum nɛ fó ɣɛn fô diuw ketaaŋ e, ɛ nyimshie mum toŋ.*

⁶⁹ Ɛ wan kpwoon wɛ bvuu yen wvú le, gay é bonyii bô to leeme fó le, “Wee wvun nu mvu bó le.”

14:56 Mben 35:11 **14:58** 15:29; Mat 26:61 **14:61** Yesa 53:7; Mak 15:3-5; 15:39 **14:62** Dan 7:13; Mat 22:44; 24:30; Mak 13:26; Luk 21:27 **14:63** Mat 26:65 § **14:63** Wvú to saayi ndvú ye le nonɛn, njefo fi to nu ɛ sase wvú le. **14:65** Yesa 50:6; 53:5; Luk 7:16 * **14:68** Kɛ bonɣa' bo boyvuum bomew kɛŋke njeme wvú le, “Ɛ nyimshie mum toŋ” kɛ.

⁷⁰ Ɛ Bitá bvuú tun. Ɛ kefew ke díoo gence caan, Ɛ bonyii bò to leemene fó ba bvuú gay ê Bitá le, “Ɛ nu keceey le wo nu mvu bó le, njefo wo nu ten wee wvu Galilee.”

⁷¹ Ɛ Bitá mum kan, tee lon yí ekole kew e gay le, “Ɛ me nkee wee wvun wvù ben jemyi ekume wvù ke.”

⁷² Kan mwaan Ɛ nyimshie bvuú ton le bokaŋ bofee. Ɛ wvù yuw mum kume njeme wvù Jisos be jeme ê wvù le, “Nyimshie ke enu le yí eton bokaŋ bofee, Ɛ wo Ɛ ma wase me bokaŋ botete.” Ɛ wvù mum kese kpwe no beele.

15

*Ɛ bó nya Jisos can Baylet wee sa' wvu Lum e
(Mat 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)*

¹ Ɛ ekfuŋ ke gen le jó eyuule too nen, Ɛ bocee ncese bo baay baay bò bonyii bò saake won noo bonyii bò duŋci bonci bo Nyo' le, bò Ɛ nu bonyii bocii bò saake bonsaw mum shii jo ntaŋ, kay Jisos, jo wvù gen nya can Baylet e.

² Ɛ Baylet bife ê Jisos le, “Ɛ nu wo wvù Nfon Bojuu le?” Ɛ Jisos tfuse ê wvù le, “Ɛ nu no wo gay.”

³ Ɛ bocee ncese bo baay baay mum ke w no teyte mwem yí Jisos e nteen.

⁴ Nonen Ɛ Baylet bvuú bife ê Jisos le, “Ɛ wo keŋke fi ee keetfuse le? Wo yuuke ke mwem mvù bó cuci yí yo le?”

⁵ Geen Ɛ Jisos faŋe yaa ebvuu etfuse lo fi ee ê wvù ke. Ɛ diuw yum Baylet.

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

⁶ Ɛ to ké díoo nu kefew ke Nkaw Danefey wvun e, Ɛ Baylet bvuse wee ncaw mwaan yew ncaw e wvù bonyii nu Ɛ leke.

⁷ Ɛ to nu kefew kedvu le, Ɛ wee mvu nu yew ncaw e Ɛ diee nu Balabas, Ɛ wvù nu ngoo bonyii bò to nu yew ncaw e bò to ke w Ɛ mvunlaa Ɛ laante yuwye bonyii le.

⁸ Ɛ kebombom ke bonyii le mum to ke w no biite le Baylet ege no wvù to ké no gee fó bowen e.

⁹ Ɛ Baylet bife ê bó le, “Ben gomte le me embvuse Ɛ è nu Nfon Bojuu le?”

¹⁰ Wvù to biite nonen njefo wvù to nu Ɛ kie le bocee ncese bo baay baay to nya Jisos can wen e Ɛ è nu njefo bó to bene kendon bò wvù.

¹¹ Geen Ɛ bocee ncese bo baay baay beyse kebombom ke bonyii le le bó egay le wvù ebvuse Ɛ è nu Balabas.

¹² Ɛ Baylet bvuú bife ê bó le, “Ɛ me ndioo Ɛ mbvuse nonen, enge nee bò wee wvun wvù ben teje le Nfon Bojuu?”

¹³ Ɛ bó mum wam lo fowe le, “Bó eta lo wvù yí kentam e.”

¹⁴ Ɛ Baylet bife ê bó le, “Bó eta wvù nje la? Fi ee fi befe fi wvù ge nu la?” Ɛ bó bvuú no wamte gene ke lo fwe le, “Bó eta wvù yí kentam e.”

¹⁵ Nonen Ɛ Baylet mum bvuse Balabas njefo wvù to gomte keege no kebombom shieele. Ɛ wvù gay Ɛ bó tam Jisos, mum nya le bó egen eta yí kentam e.

*Ɛ bonyii bo nci le no se wse Jisos
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Ɛ bonyii bo nci le mum jo Jisos ley gen dvù entow fó bó to teje le Bletolium. No bó ley, mum kum kebase ke ngoo bonyii bo nci le keci Ɛ kí tase.

17 **Ɛ** bó mum jo ndvu bvunfon shfuse yí ye le, bvuu lu kefo ke bvunfon e Ɛ kí nu bíay bíay bon Ɛ wvú Ɛfa.

18 **Ɛ** bó mum kɛw no bune wvú gayte le, “Biaa kemaan. Nfon Bojuu.”

19 No bó gee nonen mum no suunke wvú bô kembangan yí Ɛkolɛ le, cuyte nɛɛn yí ye le, too tumte ɛnvuw Ɛ wvú ejise, bune wvú.

20 **Ɛ** bó ke sɛwse wvú nonen mɛse, mum kase baa ndvu bvunfon ye yí ye le, jise ndvú ye yí ye le, mum jo wvú no gene dvú keegen eta yí kentam e.

Ɛ bó ta Jisos yí kentam e

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

21 **Ɛ** bó dioo gene, Ɛ bô bo wee mvu tasen Ɛ wvú kfuuyi nkpwaaante Ɛ diee nu Semon, Ɛ Ɛ nu wee wvu Selin. Wvú to nu icee Ɛlɛksanda bô Lufus. **Ɛ** bó mum kan wvú Ɛ wvú tuu kentam ke Jisos e.

22 **Ɛ** bó no gene bô Jisos gen buy hvudvuu bvù bó tenje le Golgota le, (Ɛ diee din nu le Njbowow Ɛkolɛ,)

23 mum nya mbvuum Ɛ wvú le wvú ewu Ɛ bó Ɛ fɛysɛn bô Ɛfɛwɛ kemew Ɛ bó tenje le mɛɛl. Geenɛn Ɛ Jisos fanɛ yaa wu ke. *

24 **Ɛ** bó mum ta wvú yí kentam e. **Ɛ** bó jo ndvú ye keegaw Ɛ bikuu bibole mum tum kam bô ndvú yidvu keekiɛɛ no wee nu ejo.

25 Kɛfew kè bó to taɛ Jisos yí kentam e to nu didiuu bvuuke fontanɛntanɛ.

26 **Ɛ** bó san fɛɛ fi bó taɛ wvú yí kentam e nje fi Ɛ fi nu le, wvú nu, “Nfon Bojuu.”

27 Bó to nu Ɛ ta ten bocoon bofɛɛ yí bintam e, wvumvu Ɛ Ɛbo ke Jisos e ke Ɛɛɛy e, wvumvu Ɛ Ɛbo kew ke ɛnkɔko le. [

28 **Ɛ** fi mum kocɛn no bó to sanɛɛ wase Ɛ Nwa' Nyo' le le,

“Bó to nu Ɛ tan wvú ngoo bonyii bô nu Ɛ buw mwɛɛm e.”] †

29 **Ɛ** bonyii no fele yɛne Jisos e mɛɛke lo bikuu, baale wvú bô boncun gayte le, “Ɛn'gheee! Wo wvú se nu keeke esâw yew ncese ekase eyoo yí ɛdiuw e ɛta,

30 ke fi le Ɛkolɛ kuw eshii yí kentam kie le.”

31 **Ɛ** bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le no buu ten wvú ebonɛbon gayte le, “Wvú se fii bonyii bomew sɛ wvú nulo efi kew Ɛkolɛ nkuanɛ.

32 Wvú wvú Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ, wvú wvú nu Nfon bonyii bo Israel ke eshii le yí kentam e keseen Ɛ bese eyɛn emum ebee wvú le.” **Ɛ** bonyii ba bô bó to taɛ yí bintam e bô bo Jisos no baale ten wvú bô boncun.

Ɛ Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

33 **Ɛ** diuu ke dioo ben leke, Ɛ Ɛkfɛn nɛ jiim won tfuu gen buy didiuu ditete mvunsheenɛ.

34 **Ɛ** Ɛ ke no nu didiuu ditete, Ɛ Jisos nɛ fun foweɛwe le, “Ɛloy, Ɛloy lama sabaktani,” fi nu le, “Nyo' wɛm, Nyo' wɛm, wo lan me nɛn nje la?”

35 **Ɛ** bonyii bomew bô to leeme fó dioo yuw, gay le, “Ben eyeke eyuw, wvú tenje Ɛlayja.”

15:17 Luk 23:11 15:18 Mat 27:11 15:19 14:65 15:21 Lum 16:13 * 15:23 Mbvuum man to nu keege le wvú Ɛciwle saa ebvuu eyuuke nsase ke. 15:24 Mben 22:18 15:26 Mat 27:11 15:27 Yɛsa 53:12 † 15:28 Ke bonwa' bo boyvuum bomew kɛnke kɛncim kè 28 ke. 15:29 Mben 22:7-8; 109:25 15:29 14:58 15:32 Mat 27:11 15:33 Amo 8:9 15:34 Mben 22:1

36 E wee mvu bó le ne lewte jo kusha, ffum ê mbvuum mo ngbwayngbwayi le, bon yí fite le neke le wvú ewu, mum gay le, “Ke leem nen é beene eyen laa Elayja nu eto eshike wvú yí kentam kin e le.”

37 E Jisos ne wam foweewe mum yoy n'yoy wvu fokemese.

38 E ndvu yí to gawsene yew ncese ente sele entelen kew fowe bow buy fokuse biba bifee.

39 E cee ekole bonyii bo nci le wvú to leeme fwe dvu Jisos dioo yen je yí Jisos kpwe jó le, mum gay le, “Kecēey, wee wvun se nu Waa Nyo'.”

40 Bokene bomew to leeme fó ntamndwee taale. Ngoo bó le to nu Maalia Magdalen bó Maalia wvú bwee jem wvu caan bó Yosēs, e wvumvu nu Salome.

41 Bokene ban nu bò to bii Jisos e Galilee fici wvú. Bó to nu fó bó bokene bomew ten nteen bò to bie Jisos e e bó bó to Jelusalem.

E bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

42 E é ke no nu wase ekiēguu ebvubwe, no è to nu Diuu di Nseyse le keeley yí diuu di mbam e,

43 E wee mvu wvu Alimatia wvú bó to teje le Yosēw, kuu fitele gen yen Baylet e keeleke gvune di Jisos e egen edwey. Yosēw wvun to nu ngoo bonyii bó saake won e, e bonyii to wvumte naa wvú ntay. E wvú kebee to ceyte ten kefew kè bvunfon bu Nyo' le nu ke eto.

44 E Baylet yuw, e diuw yum lo wvú le Jisos be e kpwe wase. E wvú tee ekole ke bonyii bo nci le kie e kí to, e wvú bife ê wvú laa Jisos be e kpwe wase le.

45 E wvú dioo yuw ê ekole ke bonyii bo nci le kedvu le Jisos be e kpwe wase, e wvú mum nya gvune didvu e Yosēw.

46 E Yosēw mum ne gen guy ndvu yí jee, gen shike gvune di Jisos e, baance jó, gen jike ê jem e e bó cow yí kemaan e, mum binse kebwee ke te le to ban diuw jem yidvu dvú.

47 E Maalia Magdalen bó Maalia wvú bwee Yosēs yen bvudvuu bvú bó dwey Jisos fó le.

16

E Jisos buy yí kpwe le

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

1 E diuu di mbam e ke dioo fey wase, e Maalia Magdalen bó Maalia wvú bwee jem, noo Salome guy bonfey bó shfuunjkene wvu le bó egen eyefe gvune di Jisos e dvú.*

2 E é ke no nu e è beē naa lo fontanentan ke no diuu bee san lo yí diuu di fwe yí kema le, e bó ne no gene fô jem.

3 E bó dioo gene nonen no jemyi ebonebon le laa è nu ke ebinse yee te di bó ban diuw jem dvú é bó se ley e?

4 Geenē e bó dioo lan jise, yen e bó e binse wase te didvu. Te din to nu naa lo kebwee ke te le.

5 E bó dioo ley gen ê jem, yen cuwee mvu le e wvú e shii ebo eceey e tfume ndvu e yí defe, baa. E ye kufe bó nen wuuu.

15:36 Mben 69:21 15:38 Ksm 26:31; Ibu 10:19-20 15:39 1:1; 3:11; 14:61; Mat 27:54 15:40

Luk 8:1-3 * 16:1 E nce Bojuu le nu e diuu to ké ka fokiegguu. Fi nu le bokene ban to guy bonfey ban e diuu di mbam e e fey wase se buy gen fô jem.

⁶ E cuwee wvudvu gay ê bó le, “Fo diuw eyumtè ben ke. Me ηkee lo le ben gomte ε è nu Jisos wvu Nasalet wvù bó se taε yí kentam e. Ke wvù beε fen ke. Wvù nu ε buy wase yí kpwe le. Ben etaa eyen fô bó se jikεε wvù.

⁷ Ben egεn esee ê boom bew bo ηgoo le noo ê Bita le wvù nu ε sa wase fwe dvunen Galilee. Ben nu ke eyen wvù le jó no wvù to gayεε ê ben.”

⁸ E bokεnε ba buy ê jem ciηke nen kikikiki, ne fεε lo, ε diuw ε looce ε yum bó nen kaww. E bó fanε yaa jeme fiεε ê wee ke, njefo bó to fane lo.†

E Jisos dunce ye ye ê bonyii
(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)

[
⁹ Jisos to buy yí kpwe le diuw di fwe yí kema le ε è beε kebitele, yaw buynεn ε è nu fô Maalia Magdalen wvù wvù to bvuseε bonceendaa bo dεwle le yí ye le bososhwi.

¹⁰ E Maalia mum gεn see ê bonyii bò bò bo Jisos to ké no nu. Bonyii ban to nu ε shii beele soo bikuu.

¹¹ E bó dioo yuw no kpwoon wε gayte le wen be ε yεn Jisos e ε wvù nu dvù, ε bó fanε yaa bee naa lo ke.

(Luk 24:13-35)

¹² Ejim jodvu ε Jisos bvuu dunce ye ye ê bonyii bew bomew bo ηgoo le bofεε ε bó gne ntew mvu le ε nfieesεn ye ε kumen wase.

¹³ E bó tu jim, gεn see ê kebese ke bonyii bo ηgoo le, ε bó fanε yaa bee bó le ke.

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁴ Ejim jodvu ε Jisos dunce ye ye ε è nu wase ê boom bew bo yuufe ncow mwaan ε kebεε ε bó diekene. E wvù saw bó, njefo bó to baa keηke mbee ke, tεmyi bikuu keebεε bonyii bò to yεnεε wvù le seke wvù to buyεε yí kpwe le.

¹⁵ E wvù mum gay ê bó le “Ben egεn won ε tfuu egεn efewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê bonyii bocii.

¹⁶ Wee wvù é bee saaka wvudvu le, bó ε lese wvù ê joo, é wvù ke eboy. Wee wvù ε fan keebεε, nu ε wvù nu ke eley ηgεw e.

¹⁷ Bonyii bò nu ε bee nu ke egεe mwεem mvù dunçi mvunγay mvu Nyo' le diεwε mvun e: bó nu ke ebvuuse bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le ê diee diem e. Bó nu ke ejemyi diεw yi fiε.

¹⁸ Bó nu ke ejici yó le bò can. E bó cim wu lo njiw, wvù saa ege fiεε bò bó ke. Bó nu ke egεεle can yí bonyii bò cεmkene le, ε bó bonene.”

E Jisos ben we
(Luk 24:50-53)

¹⁹ E Tata Jisos jeme ê bó nonεn mεse, ε Nyo' mum jo wvù ε wvù ben we shii ê εbo ke εcεy ke Nyo' le.

²⁰ E boom bew bo ηgoo le ke mum buy no ghane fewci saaka wvù jee mondvuum e monciim. E Tata lemte bò bó tomte fiεε fi bó to fewci le è nu kecεy bò mwεem mvù dunçi mvunγay mvu Nyo' le mvù bó to gee.]

16:6 8:31 16:7 14:28; Luk 24:34 † 16:8 Ke boηwa' bo boyvuum bomew keηke bincim bi 16:9-20 ke. 16:14 Lem 1:6-8 16:15 Mat 28:19 16:16 Lem 2:38 16:17 Lem 8:7; 16:17; Lem 2:4; 10:46; 19:6; 1Kol 14 16:18 Luk 10:19; Lem 28:3-6; Lem 4:30; 5:16; 8:7; Jem 5:14-15 16:19 Mat 22:44; Lem 1:9-11 16:20 Ibu 2:4

Saaka wvù Jee wvu ekumε Jisos no

Luka to Saḡεε

Fiεε fi nu ê Nwa' Luk wvun e

Nwa' Luk wvun dunḡi le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε bonyii bo Islael dvù, bvuu nu Mboyse εḡgoke ke bonyii bocii le. Wvù jemyi mwεεm mvumew ekumε Jisos ε mvù nu ke ε è nu ê ḡwa' wvudvu wvun e maan. Wvù jemyi no bó to bokεε Jisos ε bonceendaa bo Nyo' le no yemte, ε boncey njée ḡen taa wan, jemyi ten no wan wvù Jisos to shεεεε yew ncese le, jemyi ḡgan wvù Jisos to maε ekumε wee wvù jee wvu Samalia bô wvu ekumε wan wvù to laε. Wvù jemyi baay ekumε bunle ê ḡwa' wvun e bô ekumε Keyoy ke Yuule noo ekumε bokεε. Wvù jemyi no Nyo' leεshi bibefe bi bonyii le, fi è nu shiee wvù Jisos to toε fokuse fεn e.

Bikuu bi mwεεm e ê ḡwa' wvun e

1:1-4 Keḡkεwce

1:5-2:52 No bó to bokεε Jon Nleseεjoo bô no bó to bokεε Jisos ε bó no kuu

3:1-20 Lemme di Jon Nleseεjoo le

3:21-4:13 No bó to leseε Jisos ê joo bô no Satan to momte wvù

4:14-9:50 Ekumε lemme di Jisos e Galilee

9:51-19:27 No Jisos to nen'yεε Galilee no gene Jelusalem

19:28-23:56 Ekumε kema ke Jisos e ke kemεε le Jelusalem

24:1-53 No Jisos to buyεε yî kpwe le, buyen ê bonyii εjise, ke ben we

Keḡkεwce

¹ Wee wvu baay wvù Teofilus, bonyii nteen nu ε mom wase keesan ekumε mwεεm mvù to koyεε entelenḡ jo bese.

² Bó to saanḡe mwεεm ke lenḡen mvù bese to yuwεε ê bonyii bô to yεnεε bô εjise ebo bvuu no fewci saaka wvudvu no mvù to keWεε.

³ No me nu ε njo wase kefew ε ntasse mwεεm mvun mvunciim ε keW fonḡkεw, ε mum e n'yεn le fí jee le me embaançe ensan ten ê je yi lenḡ e ê wo.

⁴ Me ḡε fin le wo ekiεε keceεy ke mwεεm mvù bó nu ε fewce wase ê wo le.

ε nceendaa Nyo' tefe le bó nu ke eboo Jon Nleseεjoo

⁵ Seke Nfon 'Elod to saake wonḡ wvù Judea, cee ncese mvu to nu ε bó tenḡe le Sakalia. Wvù to lemte ê ḡḡoo bocee ncese bo Abija le, ε bwee yew we to buy ten ê kfuu di Elon e, ε bó tenḡe wvù le Elisaben.

⁶ Bonyii bo hofεε ban to nu bonyii bo teyḡey ê Nyo' εjise, ḡεεle bonci bo Tata le bocii, yaa keḡke jay ke.

⁷ Geenεn, bó to baa keḡke wan ke, njefo Elisaben to nu kase, ε bó bocii to nu ε bó ε lunkεn wase.

⁸ ε kefew ke to kocεn, ε ḡḡoo Sakalia no lemte yew ncese Tata le. ε to nu wvù cee ncese ê Nyo' εjise εbvubwε,

⁹ ε bó to baa wvù bii no bó to ké no baale bocee ncese ê nce wvubole. ε wvù mum ley yew ncese le keeton jiin.

¹⁰ ε kefew ke kocεn keeton jiin, ε bonyii bocii bô to nu εkfunḡ no bunlee.

11 E nceendaa Tata sese buynen ê wvú ejise leem ê ebo ke eceey ke ketanj ke jiin e.

12 Seke Sakalia to yene wvú le, e kedvum gbwo wvú, e wvú kenke nfan baay.

13 Geen, e nceendaa wvudvu gay ê wvú le, “Fo wo efanê ke. Nyo' nu e yuw wase bunle yo. Bwee yew wo wvú Elisaben nu ke eboo wan diemsen é wo ecu diee le Jon.

14 Wvú nu ke eto bô nlanlanj fô wo le, e bonyii nteen nu ke eyuuke njonj nje boo diew.

15 Wvú nu ke enu wee wvu baay ê Nyo' ejise. Fo wvú ke ewuù mbvuum ke, se ge mò temyi. Keyoy ke Yuule nu ke eyinjen yí ye le seke bó e boo wvú.

16 Wvú nu ke ege é bonyii bo Israe! nteen ekumen mvuntelem mvubole ekase etu bô bo Tata wvú Nyo' wvubo.

17 Wvú nu ke egen fwe jo Tata bô fitele noo mvungay mvu Elajja le, keekumen mvuntelem mvu bocee boom e, é mvú enu yí boom bobole. Wvú nu ke ege é bonyii bò temyi bikuu ecine bikuu bi temyee e, ekumen bonce bobole, ekenke bonkpawce e è nu bo bonyii bo lenj e. Wvú nu ke ege nonen wvu le bonyii enú e bó e seyse keeeyte Tata.”

18 E Sakalia bife ê nceendaa Nyo' le, “Fiee fi nu ke ege é me enkiee e bee bwee yew wem nu e bó e lunken wase nen nu la?”

19 E nceendaa Nyo' tfuse le, “E nu me wvú Gabliya, e me nleeme ê Nyo' ejise sekeci, e è tum wvú me le me ento ensee saaka wvú jee wvun ê wo.

20 Taa eyen, no wo baa ebee saaka wvun e, e kefew nu ke eto ekocen é fi ekenke keekooy, wo nu etu kencife, saa ejemyi ke, egen ebuy seke fiee fin nu ke ekooy.”

21 No fí to kooyi nonen, e bonyii bò to nu ekfuj ceyte Sakalia no kenke lo nghaw laa è se kooyi la fi wvú she dvú baay nen e.

22 Seke wvú to buyee dvú, wvú to baa kiee keejeme ê bó ke. E bó mum kiee le Nyo' nu e dunje fiee fi nghaw e ê wvú dvú. E wvú mum no feeke lo mwem ê bó bô can, yaa jemyi ke.

23 E Sakalia ke mese lemme diew yew ncese le mum kase tu jim fô yew e fo wvú.

24 E ediuw ke fey, e kpwese wvú Elisaben leem bô fue, mum no nu ke e è nu yew yí kee le tin.

25 E Elisaben mum gay le, “Keseen Tata nu e koo wase shen fô me le, e cake ken'wuumen yí ekole kem e.”

E nceendaa Nyo' tefe le bó nu ke eboo Jisos

26 E fue di Elisaben e ke buy kee soocan, e Nyo' tum nceendaa we wvú Gabliya ntew mvu wvu Galilee le e bó tenje le Nasalet.

27 Wvú to gen bô ntum fô ngon kpwoon mvu le e bó tenje le Maalia, e è bee wan wvu tfu. Wvú to nu e bó e seyse wase le wvú nu ke enu kpwee Yosew wvu ê kfuu di Nfon Dawe le.

28 E nceendaa Nyo' wvudvu gen yen Maalia le gay wvú le le, “Me ngayte wo le. Nyo' nu e buw wase wo e no nu ben e wvú.”

29 E Maalia yuw e fí ghaw wvú baay, e wvú no maa laa kfuu wvun ngayma se nu wvú nee le.

30 Geen, e nceendaa Nyo' gay ê wvú le, “Maalia fo wo efanê ke. Nyo' nu e buw wase wo.

31 Taa eyen, wo nu ke eleem bô fue, eboo wan diemsen, ecu diee le Jisos.

32 Wvú nu ke enu wee wvu baay, ε bó nu ke etenje wvú le Waa Nyo', Nyo' wvú nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e. Tata wvú Nyo' nu ke eshike wvú yí kawla Nfon Dawe wvú icee kfuu dibole.

33 Wvú nu ke esaake kfuu di Yakow e sekecii, ε ke bvunfon bwew nu ke ekeηke kemese ke."

34 Ε Maalia bife ê nceendaa Nyo' le, "Fifin nu ke eghan nεε le, ε me mbeε wan wvu tfu."

35 Ε nceendaa Nyo' tfuse ê wvú le, "Keyoy ke Yuule nu ke eto yí yo le, ε mvunḡay mvu Nyo' wvú nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e eyiηsen yí yo le. Nonen, wan wvú wo nu ke eboo nu ke enu wvú yuule, ε bó emum etenje wvú le Waa Nyo'.

36 Taa eyen, wayco wvú Elisaben wvú nu ε wvú ε looce wase ε lun ε bó se tenje wvú le kase, nu keseen bô fue kee soocaa, ε wvú nu ke eboo wan diemsen.

37 Ke fiεε nu dvú fi nulo eghaw Nyo' ke."

38 Ε Maalia mum gay le, "Me wvun fen wvú waa lemme Nyo'. Wvú ege ε fi ekooy bô me no wo gay." No wvú jeme nonen, ε nceendaa Nyo' mum nε.

Ε Maalia laa ghane ê Elisaben e

39 Ke εdiuw yodvu le, ε Maalia seyse nε no yanḡsene ḡene ntεw mvu wvú won kum wvu Judea le,

40 ḡen buy jó, ley yew dvu Sakalia gay bwee yew we wvú Elisaben e.

41 No Elisaben to yuweε ηḡayma wvu Maalia, ε wan seσε ê wvú eshem baay. Ε Keyoy ke Yuule yiηsen yí ye le.

42 Ε wvú mum wvule foweεwe, gay le, "Kembonen ke Nyo' le nu yí yo le fele bokεε bocii, ε kembonen kew nu yí wan wvú wo nu ke eboo le.

43 Fin fiεε fi baay nen ghan nεε le, le bwee Tata wεm nu ε laa ghane ê me le?

44 Taa eyen, seke me mbe n'yuw ηḡayma wo, wan ε seσε ê me eshem bô nlanlan wvu baay.

45 Njon wvu baay nu fô wo le, njefo wo nu ε bee le ηkawma wvú Nyo' to kawεε wo dvú nu ke eto ekocεn."

Ε Maalia bense Nyo'

46 Ε Maalia gay le,

"Fitele fiem bensee Tata Nyo',

47 ε me n'yuuke njon nje Nyo' wvú nu Mboyse wεm.

48 Wvú nu ε kume me, ε me nu ke lo waa we lemme wvu ncew.

Ε kew yí keseen e ε ḡen lo, εηḡoke kecii nu ke egayte le,

Nyo' nu ε lan kembonen yí yεm e,

49 njefo Nyo' Mvunḡay Mvunciim nu ε ge wase mwεem

mvu baay baay nteen fô me le.

Ke diee diew keηke kenfewsεn ke.

50 Wvú camte shen fô bonyii bô wvumte wvú le.

Ε shen yin nu yí εηḡoke kecii le.

51 Wvú nu ε dunḡε mvunḡay mvu εbo kew e,

ε tawse bonyii bô saale ye, bontan bobole ε bvunḡ.

52 Wvú nu ε shwaw wase bonfon bo baay baay yí bokawla le,

ε bense ε è nu bonyii bo ncew.

53 Wvú nu ε nyanje wase bonyii bò jen̄ yuu bó,
bó ε ffluu bô mwεem mvú jee,
ε kunj bo kpaw e cancan.

54-55 Wvú nu ε ficε wee we lemme wvú Islael,
ε kume keecam shen fô Abla'am bô kfluu diew e,
egen emese ke no wvú to kawεε ê bo'icee cee bosεse."

56 No Maalia jeme nonεn, ce bô Elisabεn kee τε mum kase tu jim fô yew e.

Ε Elisabεn boo Jon Nleseεjoo

57 Ε kefew kè Elisabεn ke eboo ke to kocεn, ε wvú boo wan diemsen.

58 Ε kfluu diew noo bonyii bò to cee kelen̄ kedvu le yuw le Nyo' nu ε dun̄ce shen fô wvú le naa baay, ε bó mum no lan̄lan̄e.

59 Ε εdiuw ke to buy nyan, ε bó to keefuse wan yew, mum no gomte keecu diee le Sakalia ke diεwε di ice le,

60 geenεn ε bwee ma lo, gay le bó eten̄ε wvú le Jon.

61 Ε bó gay ê wvú le, "Kε wee nu dvú ê kfluu dinεn e bô diee din ke."

62 Ε bó mum nε no feeke bô can ê cee wan, keekiεε laa wvú be gomte le bó ecu diee di wan e le γεε le.

63 Ε wvú mum few ten̄ le bó eto bô fiεε é wen esan̄ yí dvú le. Ε bó to dvú ε wvú mum san̄ le, "Diee diew nu Jon." Ε bó yen̄ nonεn ε dew yum bó.

64 Kan̄ mwaan, ε diuw Sakalia mum yene ye, ε leme diew yaaten, ε wvú bvuu kase no jemyi. Ε wvú mum kew no tumte mon̄kum mo Nyo' le.

65 Ε bonyii bo ntεw wvudvu le ken̄ke nghaw baay. Ε saaka mwεem mvun mvunciim saan̄ken̄ gen̄ won̄ kum wvu Judea wvudvu le tfuu.

66 Ε bonyii bocii bô to yuwεε mwεem mvun mvunciim ken̄ke nghaw mum no biite laa wvun wan nu ke enu wvú nεε le, njefo fí to looci dun̄ci le kembonεn ke Nyo' le nu yí ye le.

Ε Sakalia tefe ntum Nyo'

67 Ε Keyoy ke Yuule nε yin̄sen̄ yí Sakalia wvú icee Jon e, ε wvú mum nε no jemyi ke diεwε wee ntum Nyo' le, gayte le,

68 "Beene ebenseè Tata wvú nu Nyo' bonyii bo Islael.

Wvú nu ε to wase keesum bonyii bew yí n̄gew e.

69 Wvú nu ε γεε wase nte memvun̄gay wvú nu ke eboyse beene,
ε wvú buy ê kfluu di wee we lemme wvú Nfon Dawe le.

70 Fifin nu no wvú to kawεε diuw bonyii bew bo ntum e bò yuule
ε è bεε lo bvuyvuum e bò wvú to γεκεε,

71 le wen nu ke eboyse beene can bonyii bò gomte keefiwsε beene le,
noo bonyii bosεεbeene bo bvuban e.

72 Wvú to nu ε kaw le wen nu ke ecam shen fô bo'icee cee bosεεbeene le
mum no shee kumyi kelew kew kè wvú wvú Nyo' to dieε.

73 Wvú to nu ε kaw ê icee bo'icee bosεεbeene wvú Abla'am lew le,

74 wen nu ke ebvuse beene can bonyii bosεεbeene bo bvuban e,
wvu le è nulo é beene elemte wvú le se nfan,

75 eceè nce wvú yuule bô wvu teytey ê wvú ejise
εdiuw εcii yí nshii wesebeene le.

76 E wo waa wem nu e bó nu ke etenje wo le wee ntum Nyo', Nyo' wvú nu Ekole ke Mwem Mvunciim e, njefo wo nu ke esa fwe dvu Tata keeseyse je ye.

77 Wo nu ke efewci ê bonyii bew je yì è nulo é bó ekenke mboyma jó, wvú è nu nleshe wvú Nyo' nu ke eleshé bibefe bibole,

78 nje shen yi baay yì wvú koole fô bonyii le. Wvú nu ke eciinse Mboyse é wvú eshiile too we ke diewe diuu fô dí e san e.

79 Wvú nu ke enya n'yuu ê bonyii bò nu yì ejiwé le noo bò nu diuw kpwe le, emum eleke beene ê je kembonen e."

80 E waa Sakalia wvudvu mum no kuu yì nyam ye le, kuu ten ê keyoy e. Ke mum ne gen no cee e è nu nkpwaante, gen buy diuu di wvú to buyee keedunje ekole kew ê bonyii bo Israel.

2

E Maalia boo Jisos (Mat 1:18-25)

1 E to nu kefew kekíe le, e sa' buy le bó etan bonyii bocii bò nu yì bitum bi won wvú Lum e. Yí to buy ê Kaysa Augustus wvú to nu Nfon wvu baay wvu jó.

2 Kentan kin to nu ke fwe seke Kpwilinus to nu wee sa' wvu Lum saake keba ke won e kè Silia.

3 Nonen, e bonyii bocii mum no tuu jim bontew bobole, le bó esan ediee ebo ebvuu etan bó.

4 E Yosew ten ne Nasalet ntew mvu wvu Galilee le, ben gen Betel'em ê keba ke won wvú Judea le jò bó to bokée Nfon Dawe. Wvú to gen jó njefo wvú to nu wee kfuú di Nfon Dawe le.

5 Yosew to gene bó Maalia wvú wvú to leyte le è nu ke enu kpweese, e wvú nu bò fue.

6 No bó to genee buy jó, e kefew kè wvú eboo ke to kocen.

7 E wvú boo waa we bvucile e è nu wan diemsen, kule ê ndvu le, jike ê kekonj ke nyám e, njefo bó to nu e tan fô nce yew bonyii bo ghane le.

E nceendaa Tata see boo ê boncey njée

8 E to nu kefew kedvu le, e boncey njée bomew nu mbew ntew wvudvu le, ceyte njée yibo entan.

9 E nceendaa Tata ne sese buynen ê bó ejise, e n'yuu Nyo' ba fô bó to nu, e bó kenke nfan baay.

10 Geen, e nceendaa Tata wvudvu gay ê bó le, "Fo ben efanè ke. Ben eyuw, me ntoo e è nu bó saaka wvú jee fô ben e, e wvú nu ke enya njon wvu baay ê bonyii bocii.

11 Yì diuu di eben e nu e bó e boo Mboyse ê ntew Nfon Dawe le wvú è nu Klistu wvú Tata.

12 Fin nu ke enu nciise keedunje wan wvudvu ê ben. Ben nu ke egen eyen wvú le e bó e kule ê ndvu le e jike ê kekonj ke nyám e."

13 Kε nonen, ε bó ne sese yen nceendaa Nyo' we le bó ηgoo bomew e nteen ε bó tumte monkum mo Nyo' le gayte le,

14 “Mbense enú fô Nyo' wvú nu fowe le

ε kembonen enu fokuse fen fô bonyii bò Nyo' yuuke njon hò bó le.”

15 Seke bonceendaa bo Nyo' le ba to cin'yee bó le kase ben we, ε boncey njée bodvu jeme ê bikuu bibole le, “Beene egen keseen wvun Betele'em, egen eyen fiεε fin fi kooy le fi Nyo' nu ε ge beene ε kieε.”

16 Kanj mwaan, ε bó mum ne yanşen gen, gen yen Yosew bò Maalia le noo wan e, ε wvú jiime ê kekonj ke nyám e.

17 No bó yen nonen, mum kew no fele mwεem mvunciim mvú nceendaa Nyo' be seje ê bó ekumε wan wvudvu.

18 ε dew yum bonyii bocii bò yuwεε mwεem mvú boncey njée ba jemyεε ê bó.

19 Geenεn, ε Maalia yuw fiew gee fô fitele le no kpawaci sekeci.

20 ε boncey njée ba kase no tuu jim bensee Nyo' tumte monkum mew njefo bó to nu ε gen yen mwεem mvunciim e ke leηleη no nceendaa Nyo' to seηεε.

ε bó gen nya wan wvú jisos yew ncese le ê Nyo'

21 ε wan wvudvu ke buy ediuw nyan, ε bó tfuse wvú yew, mum cu diee le jisos, ε diee din nu ke dí di nceendaa Nyo' to seηεε ê bwee ε wvú se ke leem bó fue.

22 ε kefew ke to kocen kè bó ege ncese keekfum bikuu bibole no nci Muses to gomte. ε bó mum jo wan ben dvú Jelusalēm keenya ê Nyo'.

23 Fifin nu no bó to saηεε ê Nwa' bonci bo Nyo' le le,
“ε wee boke waa bvucile ε è nu wan diemşen,
ε wvú nya ε è no nu wvu Nyo'.”

24 Bó to gen ten keege ncese wvun bò bibembε bifεε, keηεε bò boom bo nyin e bofεε bii no fi to nu ê Nwa' bonci bo Nyo' le.

25 ε to nu kefew kedvu le, ε cee la mvu nu Jelusalēm ε bó teje le Semeon. Wvú to nu wee wvu teyey gee no Nyo' gomte, ε wvú to ceγte wee wvú ke eto eleεse mvuntelem mvu bonyii bo Islael e. Keyoy ke Yuule to nu yî ye le,

26 ε kí to ge wase ε wvú kieε le ke kpwe nu ke ejo wvú se wvú ε yen Mboyse wvú wvu Tata wvú wvú to kawεε le ke.

27 ε Keyoy ke Yuule ke ne ge ε Semeon gen yew ncese le. ε Yosew bò Maalia ke dioo to hò wan yew ncese le keege no nci gomte,

28 ε Semeon fi wan koyce mum kew no tumte monkum mo Nyo' le, gayte le,

29 “Tata, no wo nu ε ge wase ηkawma wo ε to ε kocen,
joo le wee wo lemme yî nyεkeey e.

30 ε jisε eyem nu ε yen wase Mboyse

31 wvú wo ciinse le, ε bonyii bocii nu ke eyen wvú le.

32 Wvú nu ke enu ken'yeeε fô bonyii bò yaa nu ke bo Islael e,
wvu le bó ten ekee wo,

ege é bó ecake diee di bonyii buw bo Islael e we.”

33 ε cee wan bó bwee wan yuw mwεem mvú Semeon jemyi ê wan wvun we, ε dew yum bó.

34 ε wvú mum lanj kembonen yî bó le, gay ê Maalia wvú bwee le, “Nyo' nu ε caw wase waa wo wvun, ε nto we nu ke ege é bonyii bo Islael nteen egbwεen,

é bomew enenken lo we. Wvú nu nciise fiεε ε bonyii nu ke ejemyi mwεεm yí ye le.

³⁵ Nonen, é fifin emum eduñci mwεεm mvù bonyii nyile é mvuntelem mvubole. Mwεεm mvun mvunciim nu ke ege é fitele fiuw enu ke diεwε bó bon bó finyo.”

³⁶ Ε to nu ke kɛfɛw kɛdvu le, ε kpwoon mvu nu ε bó tɛɛ le Anna, ε è nu wee ntum Nyo'. Wvú to nu waa Fanuwel wvù wee kfuu di Ashel e. Kpwoon wvudvu to nu ε lun wase baay. Wvú to nu bó dweese ke bilum bisooshwiw mεy, ε dweese mum kpwe.

³⁷ Ε wvú mum no nu ke wase fiew kpweε nkfu, shee yew ncese le bensee Nyo' entañ bó εmvunsheen, bamte mwεεm mvudien, bunlee. Bilum biew to nu wase mbanj nyanj ncow binεw (84).

³⁸ Kε kɛfɛw kɛdvu kè bó to toε bó wan yew ncese le, ε kpwoon wvudvu to yɛn bó le, mum nya keyoone é Nyo', jeme ekumε wan wvun é bonyii bocii bó to cεyɛ kɛfɛw kè Nyo' ke esum bonyii bo Jelusalem can ηgew e.

³⁹ Seke Yosεw bó Maalia to mεsεε mwεεm mvunciim no nci Nyo' to gomte, mum kase tu jim ntεw wvubɔ wvú Nasalet e é keba ke wɔɛ e kè Galilee le.

⁴⁰ Ε wan mum no nu kuu kɛɛke mvunjay, ε wvú ε yinjsen bó bvufee bvɔ baay, ε bonyii yεne kembonen ke Nyo' le yí ye le.

Ε Jisos gen sheε yew ncese Nyo' le

⁴¹ Icee Jisos bó bwee to ké no bene Jelusalem bilum bicii fô Nkaw Danɛfey e.

⁴² Ε Jisos ke buy bilum yuufe ncow bifεε, ε bó bvuu ben fô Nkaw wvudvu le kε no bó to ké no bene.

⁴³ No bó to dieε wase Nkaw mεse, dioo tuu jim, ε wan wvú Jisos sheε ejim Jelusalem, geenεn ε ice bó bwee fanε yaa kiεε kε.

⁴⁴ Ε bó ke len diuu dicile, kpwaake kε le wvú nu ente jo ηgoo bonyii bó bó bó to lenε le. Ε bó ke mum kεw no gomte wvú ente jo kfuu dibole bó nsán,

⁴⁵ ke gom ηkuun, mum kase tu jim Jelusalem keegom wvú jó.

⁴⁶ Ε è dioo nu ejim jo ediuw εta no bó to kεwεε keegomte, ε bó yɛn wvú le ε è nu fô yew ncese le, ε wvú ε shii fô bó bonyii bo n'yεyi le, yeke bon'yεyi, biwci bombife.

⁴⁷ Ε bonyii bocii bó to yeke no kɛɛke ηghaw baay njefo wvú to kee mwεεm baay bvuu tfuuse bombife lenj.

⁴⁸ No bwee bó ice yεnεε wvú le, ε dew loocε yum bó. Ε bwee ben wvú gay le, “Wan wo njinjsene la bó bese nen? Taa eyen, bee ico nu ε gom wase wo ε no wεwte lo.”

⁴⁹ Ε wvú tfuse le, “Ben be gomte me nje la? Kε ben be kee le me ηkɛɛke keenu yew dvu Icem fen e?”

⁵⁰ Geenεn, ε bó fanε yaa kiεε fiεε fi wvú jeme kε.

⁵¹ Ε wvú mum nε ε bó bó no booke Nasalet. Ε wvú gen no yuuke bó le ntay. No mwεεm mvun to kooyi nεn, ε bwee gεε fô fitele fiew e no kpawwci sekeci.

⁵² Ε Jisos mum no kuu, kɛɛke bvufee bvɔ baay, ε Nyo' koonjke wvú, ε bonyii tɛn koonjke wvú.

3

N'yεyi wvu Jon Nleseejoo

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jon 1:19-28)

1-2 **Ɛ** to nu kefew kè Jon wvù waa Sakalia to nu ñkpwaante, ε Nyo' tum wvù. Kelum kekíε to nu ε Tibelíus ε saw wase diéwε Nfon wvu baay wvu Lum e bilum yuufe ncow bitin. **Ɛ** Bontus Baylet saake keba ke won e kè Judea, ε 'Elod saake Galilee. Filew wvù waa bwee 'Elod to saake keba kè Itulea bô kè Telakoniti, ε Lisania saake Abilen. **Ɛ** to nu ten kefew kè Annas bô Kayfas to nu bikuu bi bocee ncese le.

3 No Jon yuw ntum Nyo', mum ne gen biba bi won e bicii bi mbew Joo Joodan e, no fewci ê bonyii le bô ekumen mvuntelem mvubole, é wen elese bô ê joo wvu le Nyo' eleeshε bibefε bibole.

4 Fifin nu no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to sanεε ê Nwa' we le le, "Diéw wee fuunke ñkpwaante le,

bó eseysel je Tata,
enele é yí enù teytey,

5 ekεshε le dikum di baay baay bô di caan caan dicii,
eyinšen bilonε bicii,

enele jé yí ngoonḡoo é yí enu teytey,
eyinšen bintuke é je enu nen femm,

6 é bonyii bocii emum eyen no Nyo' boyse bonyii."

7 No Jon fewci nonen, ε bibombom bi bonyii le mum no too le wvù elese bô ê joo. **Ɛ** wvù mum ne gay ê bo le, "Ɛngoke ke yó le, è tefe yeε ben le ben elewté shém Nyo' yí ffluuke yí wvù nu ke edunεε ê ben, ε se no too nen?"

8 Ben egeè mwεem mvù dunji le ben nu ε kumen wase mvuntelem mvunen. Fo ben emum ekεw eduè ke lo é bikuu binen le Abla'am nu icee wene ke. **Ɛ** me ensee é ben le è nulo é Nyo' ebanke eta eyan é yó etu boom bo Abla'am e.

9 Ben ekeè le bó nu e geε wase teme é binyi bi bite le. Kete kecii kè baa yumte mvuntam mvù jee, nu ε bó nu egbwo naa eley yí gen e, eton lo."

10 **Ɛ** bibombom bi bonyii le bie yuw, bife ê Jon le, "Bese nu ege neε keseen?"

11 **Ɛ** wvù tfuse le, "Wee wvù kenke bikum bifeε enya kemew é wee wvù yaa kenke ke, é wvù kenke mwεem mvudien egaw bô wee wvù yaa kenke ke."

12 **Ɛ** bonyii bomew bô to fii shile to fô wvù le le wvù elese bô ê joo, bife é wvù le, "Wee n'yεyi, bese ege neε fisese?"

13 **Ɛ** wvù tfuse é bó le, "Fo ben efii shile fesene no nci gomte ke."

14 **Ɛ** bonyii bo nci le to fô wvù le bife le, "Fisese nu ε bese nu ege neε?"

Ɛ wvù tfuse le, "Ben eyenè fo ben ebεmseé bonyii lole bigew noo keegowtè mwεem yí bonyii le ecici ke. Ben eyuukè njon bô fifeε fi bó laake ben dvù."

15 No bonyii to nu ke wase cεyte Mboyse wvù Nyo' to kawεε, ε bó mum no ghayte mwεem mvu Jon e, bvuu no kpwaake le sekemew ε è nu wvù wvù Mboyse wvudvu.

16 **Ɛ** Jon mum kiεε gay é bó le, "Me nleese ben ε è nu ke ê joo le maan, geenen wee wvù kuuke fele me bεε too ejim, ε me mbaa ncim ñkpwenten keenḡvuwce nfay bolaba bew ke. Wvù nu ke elese fiew ben ε è nu can Keyoy ke Yuule le noo ñguy e.

17 Wvù kenke fifeε fiew ebo fi wvù nu efεeten εgin dvù, eyese fô wvù festene, ebaance εgin egeε é ñwaw e, emum ekuu nyiim eton é ñguy wvù fieε se njime le."

18 **Ɛ** neε no Jon to fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' é bonyii nen bvuu nyaa bó bô bontefe jé le nteen.

¹⁹ Geenen, ε wvù no jemyi ekumε 'Elod wvù wee sa' kaci lo, njefo 'Elod to nu ε jo 'Elodia wvù kpweε waa bwee kpweε le, bvuu no jemyi ekumε mwεεm mvù befe nteen mvù 'Elod to buwyεε.

²⁰ Ε 'Elod ke mum mεse foose lo gee diew gay le bó ekoo Jon efen yew ncaw e.

Ε Jon lese Jisos ê joo
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Seke Jon to bεε leese bonyii ê joo, ke lese diuu dimew mεse ε Jisos tεn to ε wvù lese wvù ê joo. Ε Jisos dioo bunlee, ε ebule yene ye,

²² ε Keyoy ke Yuule shii to yí ye le fieesene ebembε. Ε diew jeme fowe le, "Wo nu Waa wεm, nu fitele fiem, ε me n'yuuke njonj hô wo baay."

Kfuu di bo Jisos e
(Mat 1:1-17)

²³ Jisos to nu diεwε bilum mbaanshe le seke wvù to kεwεε lemme diew. Bonyii to kpwaake le wvù nu waa Yosεw wvù waa Eli.

²⁴ Eli to nu waa Mata't, wvù waa Lεwe, wvù to nu waa Nelki wvù waa Jannay, wvù to nu waa Yosεw.

²⁵ Yosεw wvun to nu waa Matatia, wvù waa Amos, wvù to nu waa Na'um, wvù waa Ešli, wvù to nu waa Nagay.

²⁶ Nagay to nu waa Maat wvù waa Matatia, wvù to nu waa Semein, wvù waa Yosek, wvù to nu waa Joda.

²⁷ Joda to nu waa Joanan, wvù waa Lesa, wvù to nu waa Selubabel, wvù waa Shiltia, wvù to nu waa Neli.

²⁸ Neli to nu waa Nelki wvù waa Adi, wvù to nu waa Kosam, wvù waa Elmadam, wvù to nu waa El.

²⁹ El to nu waa Yoshua wvù waa Eliesa, wvù to nu waa Yolem wvù waa Mata't wvù to nu waa Lεwe.

³⁰ Lεwe to nu waa Semeon wvù waa Juda, wvù to nu waa Yosεw, wvù waa Yonam, wvù to nu waa Eliakim.

³¹ Eliakim to nu waa Melia wvù waa Mena, wvù to nu waa Matata wvù waa Natan, wvù to nu waa Dawe.

³² Dawe to nu waa Jεεse, wvù waa Obεδ, wvù to nu waa Boas, wvù waa Sala wvù to nu waa Na'shon.

³³ Na'shon to nu waa Aminada, wvù waa Admin, wvù to nu waa Alni, wvù waa Eslon, wvù to nu waa Beles wvù waa Judas.

³⁴ Juda to nu waa Yakow wvù waa Aysik, wvù to nu waa Abła'am, wvù waa Tela, wvù to nu waa Na'ol.

³⁵ Na'ol to nu waa Selug wvù waa Leu, wvù to nu waa Beleg wvù waa Ebe, wvù to nu waa Shela.

³⁶ Shela to nu waa Kaynan wvù waa Alfasad, wvù to nu waa Shem wvù waa Noa', wvù to nu waa Lamek.

³⁷ Lamek to nu waa Metusela wvù waa Enok, wvù to nu waa Jalεδ wvù waa Ma'alalεl, wvù to nu waa Kaynan.

³⁸ Kaynan wvun to nu waa Enosh wvù waa Set wvù to nu waa Adam, ε Adam nu wvù Nyo' to bomεε.

4

*Ɛ dɛwle no momte Jisos
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Jisos to nu ɛ nɛ fɔ Joo Joodan e, ɛ wvú ɛ yɪnsɛn bô Keyoy ke Yuule. Ɛ kí ge ɛ wvú nɛ ɣɛn no cee ŋkpwaante.

² Ɛ wvú no nu jó yí ɛdiuw mbaanyɛ ɛ dɛwle momte wvú. Wvú to nu jó nonɛn yaa diekene kɛ. Ɛ ɛdiuw yodvu ke fey, ɛ jɛn no yuu wvú.

³ Ɛ dɛwle mum to gay ê wvú lɛ, “Ɛ wo fɛn nu Waa Nyo', é wo gay ɛ tɛ din tu bvulem.”

⁴ Ɛ Jisos tfuse ê wvú lɛ, “Fí nu ɛ bó ɛ saŋ lɛ, ‘Kɛ wee cee kɛ nje bvulem maan kɛ.’ ”

⁵ Ɛ dɛwle jo wvú ben dvú bvudvuu bvumew e, duŋcɛ bitum bi yí ɛkolɛ ke nshɛ le bicii ê wvú. Ɛ Jisos yɛn nɛn mwanŋ.

⁶ Ɛ dɛwle mum gay ê wvú lɛ, “Bó nu ɛ nya wase ɛkolɛ ke nshɛ le kin ê me kecii, ɛ é nulo é me nya ê naa yɛɛ wvú me ŋkoonjke. Me nu nya é wo esaake, kɛŋke bvukukɛ bô mvunɣay mvudvu mvunciim.

⁷ Fí nu kɛ lɛ wo egbwe ê me ejise ewvum me, é me emum enya fiɛɛ ficii ê wo.”

⁸ Ɛ Jisos tfuse ê wvú lɛ, “Fí nu ɛ bó ɛ saŋ lɛ, ‘Ɛ wvumtɛ Tata wvú Nyo' wo, elemtɛ kɛ ɛ è nu wvú le maan.’ ”

⁹ Ɛ dɛwle mum jo wvú ɣɛn dvú ê kelaante kè Jelusalem e, leke fɔ kegoy ke yew ncese le, gay ê wvú lɛ, “Ɛ wo fɛn nu Waa Nyo', é wo sele ɛkuse,

¹⁰ njefo fi nu ɛ bó ɛ saŋ lɛ, ‘Nyo' nu ke egay é bonceendaa bew eɛyɛyɛ wo.’

¹¹ Ɛ fi bvuu nu ɛ bó ɛ saŋ lɛ, ‘Bó nu ke eka wo fo wo ekfun ɛkalɛ yí tɛ le.’ ”

¹² Ɛ Jisos tfuse ê wvú lɛ, “Nwa' Nyo' gayte tɛn lɛ, ‘Fo wo emomtɛ Tata wvú Nyo' wo kɛ.’ ”

¹³ Seke dɛwle to mɛsɛɛ wase jé yicii yí wvú to nulo emom Jisos jó, mum nɛ ɣɛn no ɛyɛtɛ diuu dimew.

*Ɛ Jisos kɛw lemme diw Galilee
(Mat 4:12-17; Mak 1:14-15)*

¹⁴ Jisos to nu ɛ nɛ tu jim Galilee, ɛ wvú ɛ yɪnsɛn bô mvunɣay mvu Keyoy ke Yuule le. Ɛ saaka wvu ɛkumɛ wvú saanɣɛn ɣɛn biba bi won e bi jó le bicii.

¹⁵ Wvú to nu ɛ no yɛɛyí bonyii yéw bunle le, ɛ bonyii bocii bɛnsee wvú.

*Ɛ bó ma Jisos ntɛw wvubo wvú Nasalet
(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)*

¹⁶ Ɛ Jisos ke mum nɛ ɣɛn ntɛw wvú Nasalet e jò wvú to kue. Ɛ è ke no nu diuu dibole di mbam e, ɛ wvú ɣɛn yew bunle le kɛ no wvú to ké no ɣɛne. Ɛ wvú ke nɛ leem we keetan Nwa' Nyo'.

¹⁷ Ɛ bó nya nwa' wvú Yesaya wvú wee ntum Nyo' to saŋɛɛ ê wvú. Ɛ wvú fay taa bvudvuu bvumew bvú bó saŋɛɛ jó lɛ,

¹⁸ “Keyoy ke Tata Nyo' le nu yí yɛm e, njefo wvú nu ɛ yefe wase me lɛ me ento enfewcɛ saaka wvú jee ê bonyii bo kefufe le.

Wvú nu ε tum me le me ento entefe ê bonyii bò nu yí ncaw e le bó nu ke ebvuse bó, embvuu entefe ê binfele le bó nu ke eyene ejise εbo.

Wvú tum ten me le me nto embvuse bonyii bò bó nyewle bô bó yí ncaw e,
 19 embvuu enfewce le kelum kin, nu kè Tata Nyo' nu ke ebuw bonyii."

20 No Jisos tarj nen, kase kewe ηwa' wvudvu nya ê wee wvù to ké no geele mum shii fokuse. E bonyii bocii bò to nu yew bunle yidvu le lun ejise yí ye le.

21 E wvú mum kaw no nyeyte ê bó le, "Fieε fin fi ben yuw ê Nwa' Nyo' le nu e fi to wase ε kocen eben."

22 E bonyii yekε e fi jon bó le baay, ε bó kenke nghaw yí njeme wvù jee wvù buyte diuw we le. Geenεn, kaa ne no ghayte, biite le, "Wvun nu ke waa Yosew nen e?"

23 E Jisos mum gay ê bó le, "Ke è nu kema nen le ben nu ema ηgan ê me le, 'Wee wvù fele bonyii, fele ekole kuw.' Ben nu ηgay le me enge ten mwεem fen mvù ben se yuuke le me ngee Kafana'um."

24 E Jisos bvuu gay ê bó le, "E me ensee ê ben kecεey le, ke è nulo é bó ewvum wee ntum Nyo' wonj we le ke.

25 Yí kecεey e, é me nsee ê ben le è to nu kefew ke wee ntum Nyo' wvù Elayja le, janj to nu ε mey we yí bilum e bitete bô kee soocan, ε jenj koo wonj tfuu. Boke' bo bonkfu le to nu wonj wvù Islael e kefew kedvu le nteen.

26 Geenεn, Nyo' to baa tum Elayja fô mvu bó le ke, tum fiew ε è nu fô kpweε ηkfu wvù to nu Salafat, wonj wvù Sidon e.

27 Ben ekumyí ten le, è to nu kefew ke wee ntum Nyo' wvù Elisha le, ε bonyii nu Islael nteen kenke ntun wvu baay, ke mvu bó le to nu ε bonen ke. E to mey ke Naaman wvù emberj wvu wonj wvù Silia le wvù bó to feleε."

28 No Jisos jeme nonen, ε bonyii bocii bò to nu yew bunle le yuw, ε mvuntelem bente lo bó.

29 E bó ja we, domten wvù, buy dvú εlaante jodvu, ben buy yí diuw ηkonj yí to nu yí kum ntεw wvubole, njefo bó to gomte keedomse wvù é wvù egbwe jó.

30 Geenεn, ε wvù fey ê bó entelerj no gene fiew.

E Jisos bvuse keyoy kè yiile yí wee le (Mak 1:21-28)

31 E Jisos ke mum ne bow Kafana'um, ntεw mvu wvu Galilee jodvu le. E è ke no nu diuw di mbam e, ε wvù gen no yeeyi bonyii yew bunle le.

32 E bonyii bodvu bocii no yuuke kenke lo nghaw yí n'yeeyi we le, njefo n'yeeyi we to kenke mvunγay.

33 Wee mvu to nu yew bunle yidvu le, ε keyoy kè yiile nu yí ye le. E wvù mum ne no wante le,

34 "Abaay Jisos wvu Nasalet, wo fii la ê bese? Wo to keelεse lo bese le? Me ηkee naa wo. E nu wo wvudvu wvù yuule wvù ne fô Nyo' le."

35 E Jisos wam keyoy kè yiile kedvu, gay le, "Banj lo, ebuy yí wee wvun e." E kí mum shijen, bense wee wvudvu tum fokuse ê bonyii ejise, mum buy yí ye le, geenεn fanε yaa lemse wvù ke.

³⁶ E bonyii taa, e diuw yum bó. E bó no ghayte, biite le, “Wvun njeme nu wvù nεε wvù wee wvun kenke? Wvù kenke mvunḡgay kane biyoy bì yiile e e bí buyte yí bonyii le.”

³⁷ E saaka wvu ekume Jisos len bontew bocii bo ê keba ke jó le.

E Jisos fε bonyii nteen

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-39)

³⁸ E Jisos buy yew bunle yidvu le, gen ley yew dvu Semon. E mwεse Semon cemte bô ken'ya'. E bó lekε le Jisos efi wvù.

³⁹ E wvù gen fô wvù to jiime, leem ê wvù ê we, kan ken'ya' kedvu. E kí mum cinε wvù le e wvù bonen. Kan mwaañ, e kpwoon wvudvu mum ja we taa fiεε e bó die.

⁴⁰ E diuu ke dioo seeyi, e bonyii bô to kenke bonyii bô cemkene bô bincem jεεy jεεy mum no joo too dvú fô Jisos e. E wvù mum no kumte bó le bocii, e bó bonene.

⁴¹ Bonceendaa bo dεwle le ten to buyte yí bonyii bomew e nteen wamte le, “Wo nu Waa Nyo'.” Geenεn, e Jisos kan le fo bó ejemyi kε, njefo bó to kee Jisos le è nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.

⁴² E ekfuñ ke buy yuu, e Jisos buy gen bvudvuu bvumew e wvù embeñ. E bonyii ke shεε kew no gomte wvù. Ke dioo to yεn wvù le, e wvù gomte wase le wen enε ntew wvudvu le. E bó mum no momte jé le wvù emey bô bó.

⁴³ Geenεn, e wvù tun gay le, “Me ηkenke keenfowε saaka wvù jee wvu ekume bvunfon bvu Nyo' le bontew bomew e ten, njefo è nu fiεε fi Nyo' tum me le me ento enḡe.”

⁴⁴ E wvù mum nε gen no ghane fewci saaka wvudvu yéw bunle le, won wvudvu le tfuu.

5

E Jisos tee boom bew bo ηḡoo le bo fwe

(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ E to nu diuu dimew, e Jisos no leeme mbew Mamase yí Genεsalet e, e bonyii e gem wvù e face e no yuuke diεw Nyo'.

² E wvù nε yεn bikonj e bifεε ηgem joo le, e bonyii bô to kenke e buce wase jó e no cuke binsañ bibole bi byé le.

³ E wvù gen ley ê kemew e, e è nu ke Semon e, gay le wvù edomse é kí eley eḡen é joo caan. E wvù domse, e Jisos mum shii jó e bonyii no nu ê ηkpwaante e wvù yeeyi bó.

⁴ E wvù ke yeeyi mεse, mum gay ê Semon le, “Keyε kekonj eley eḡen ê joo fô shiiyine, é ben etfume binsañ binεn ekoo byé.”

⁵ E Semon tfuse le, “Cee ekole, bese se ce lo we tfumyi binsañ bvú e yuu, e fañe yaa koo lo fiεε ke. Geenεn, no è gay wo, me nu entfume ke lo.”

⁶ E bó gen tfume, koo byé jó nteen, dioo bvuuse, e binsañ no gomte keesemken.

⁷ Nonεn, e bó lawce bonyii bobole bo ηḡoo le ê kekonj kemew e le bó eto efice bó. E bó to bvuse byé yidvu e yí yinḡen bikonj bibole, e bí mum no gomte keeshiile é joo.

⁸ E Semon Bitá yεn fiεε fi kooy le, mum gen tum envuw ê Jisos ejise gay le, “Kee wo Tata, nεnε fiuw fεn ecinε me le, me nu fiem wee wvù befe.”

⁹ Wvú to jeme nonen, njefo bô bonyii bew bo ngoo le to nu e yen byé yí bó to koolé, e ye bem bó.

¹⁰ E yí bem ten Jem bô Jon boom bo Sebēdee le bô to nu ten ngoo Semon e. E Jisos gay ê Semon le, “Fo wo efanè ke. E kew yí keseen e e gen lo, wo nu ke ekoolé wase e è nu bonyii.”

¹¹ No bô yuw nonen, mum bvuse bikonj bibole ê ñkpwaante, cine mwem mvunciim e mum no bii Jisos e.

E Jisos fe wee ntun wvu baay
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² E è ke no nu kefew kemew e, e Jisos nu ê kelaante kemew e, e wee mvu nu jó e ntun wvu baay e die wase lo wvú. E wee wvudvu yen Jisos e, to gbwe ê wvú ejise, lèke wvú gay le, “Tata, wo nulo efe me é me en'yuule, é wo fen koonke lo.”

¹³ E Jisos mum neke kebo kum wvú le gay le, “Me ñkoonke lo, bonen le eyuule.” Kan mwaan, e ntun wvu baay wvudvu mum cine wvú le.

¹⁴ E Jisos ciise lo ê wvú le, “E yenè fo wo esee ê wee. Geenēn, genē edunje ekole kuw ê cee ncese, emum enya nnya yí Muses to gaye le wee kenke keenya keedunje ê bonyii le wen nu e bonen wase yí ntun wvun e e no yuule.”

¹⁵ No Jisos ciise e ê wee wvudvu nonen, e saaka wvu ekume Jisos kaa bvuu saanjen fey lo, e bibombom bi bonyii le no baanci too keeyuuke n'yeeyi we, bô le wvú efelè bincem bibole.

¹⁶ Geenēn, é Jisos ké ja cine bó le gen no bunlee ñkpwaante.

E Jisos fe wee e wvú e kpwe keba kemwaan
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ E è ke no nu diuu dimew e Jisos yeeyi bonyii, e mvungay mvu Nyo' le nu yí ye le, e wvú fele bincem. E Bofalasi noo bonyii bô to dunji bonci bo Nyo' le e shii fô, e bó to buy bontew bocii bo Galilee le noo biba bi Judea bô Jelusalēm e.

¹⁸ E fi kooy le bonyii bomew to nu e ne no too e bó e shfumē wee ê fikēy e, e wvú e kpwe wase keba kemwaan. Bô to too keeley dvú yew ejike fwe dvu Jisos.

¹⁹ Geenēn, fanē yaa kenke je ke, njefo bonyii to faci baay. E bó mum ben e è nu ê yew we, too keyey, shike wee wvudvu fwe dvu Jisos ê fiē fi wvú to jiiime jó le.

²⁰ No Jisos to yenē le bonyii bodvu nu e lese mvuntelem mvubole yí ye le, e wvú mum gay ê wee wē le, “Nsaa yem, me nu e nleeshe wase bibefe biuw.”

²¹ E bonyii bô to dunji bonci bo Nyo' le bô bo ngoo Bofalasi le ba, mum kew no wvukene gayte le, “Wvun se nu yee wvú joo bvudvuu bvū Nyo' le? E nu yee dvú wvú nulo elēshe bibefe efey Nyo' maan?”

²² E Jisos kiē fiē fi bó wvukene, bife é bó le, “Ben se kenke kfuū ban bonkpawace ê mvuntelem mvunen e nen nje la?”

²³ Fi cekey nu fi la, keegay le me nu e nleeshe wase bibefe bi wee wvun e, nuu le wvú eja we elene le?

²⁴ Geenēn, me nu endunje ê ben keseen le wee wvú diee nu Waawee kenke mvungay fokuse fen keelēshe bibefe.” E wvú mum gay ê wee wvú to kpwee

wase keba kemwaan wε le, “E jemyi me ε wo, ja we, ejo fikεεy fiuw egenε fō yew e.”

²⁵ Kanj mwaan, ε wvú mum ja we leem ε bonyii εjise, mum jo fiεε fi wvú to jiime yí dvú le no gene fō yew e fo wvú, tumte monkum mo Nyo' le.

²⁶ E bonyii yen nonen, ε dew yum bó ε bó keηke ηghaw, no tumte monkum mo Nyo' le gayte le, “Bese nu ε yen biηghaw bi mwεem e eben.”

E Jisos tee Lεwe

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ E Jisos ke nε buy fō no ghane. E wvú dioo gene, yen wee mvu wvú to fii shile le ε bó tenε le Lεwe, ε wvú ε shii fō bvudvuu bwew bvu lemme le. E Jisos gay ε wvú le, “E biì me le.”

²⁸ E Lεwe nε we, cine fiεε ficii le mum no bii Jisos e.

²⁹ Nonen, ε Lεwe ke mum ge ηkaw wvu baay yew dvu wvú keekieekiee Jisos. E bonyii bò to fii shile ηeyte lo fō noo bonyii bomew ε bò bó diekene.

³⁰ E Bofalasioo noo bonyii bobole bo ηgoo le bò to duηci bonci bo Nyo' le kew no wvukene, bife ε boom bo ηgoo le bo Jisos e le, “E nu nje la wvú ben diekene, wukene ben ε bonyii bò fii shile noo bò befe bomew.”

³¹ E Jisos tfuse ε bó le, “Kε bonyii bò temyi ké no gomte wee εfuwe ke. E ké no gomte bonyii bò cemkene.

³² Ke me nto keetee bonyii bò nu teyey ke. Me nto keentee ε ε nu bonyii bò befe le bó ekumen mvuntelem mvubole.”

E bó bife ε Jisos ekumε mbam mwεem mvudien

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ E bó ke nε ghay ε Jisos le, “Boom bo ηgoo le bo Jon e ké jaa no bamte mwεem mvudien bvuu bunlee εfonεfon, ε ε nu ke no bo Bofalasioo le ké no gee, geenε ε buw nu ke fibole diekene lo wukene.”

³⁴ E Jisos maw diεw ε bó le, “E nulo ε bó ebe bonyii bò bvujen ε bó egen, ε wee ebvuu ege ε bó ebannte mwεem mvudien ε cee bvujen nu bò bó?

³⁵ Geenε, kefew nu ke eto kè bó nu ke eloo cee bvujen wvudvu ε bó, ε bó emum ekεw embante mwεem mvudien kefew kedvu le.”

³⁶ E wvú bvuu ma ηgan mvu ε bó le, “Kε wee nu dvú wvú nulo esaa ndvu yi fiε etumce yi yvum dvú ke. E wvú ge nonen, tu wvú ε befe wase bó ndvu yi fiε yidvu. E ke ε cim nulo ε fincake fi fife fidvu egen leηleη bó ndvu yi yvum yidvu ke.

³⁷ Ke ε nulo ten ε wee ejo mbvuum mo monfem, egeε ε gham mbvuum e,* ε wvú ε yvumen wase ke. E wvú ge nonen, ε mbvuum mo monfem modvu ke ekoo, esawye gham wvu yvum wvudvu, ε mbvuum bó gham ela scici.

³⁸ Fi leη nu le, bó keηke keegeε mbvuum mo monfem ke ε ε nu ε gham wvu fwε le.

³⁹ Ben kee ten le ke wee nu dvú wvú ké no wuu mbvuum mò nu ε koo wase wvú nulo ebvuu ekoonke mo monfem ke. Wvú ké no bensee ke wase ε ε nu mo koo wa ma.”

6

E Jisos nele ekumε diuu di mbam e

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ E to nu diuu di mbam e dimew, ε Jisos bó boom bew bo ηgoo le no lεne fele

wεε εγιη wvumew e. E boom bew bo ηgoo le ne κew no sumyi bicεε diee.

² E Bofalasi yεn, bife le, “E nu nje la wvù ben gee fiεε fi nci baa bee le wee ege diuu di mbam e?”

³ E Jisós bife tεn ê bó le, “Fí nu le ben ke baa tanj wase ê Nwa' Nyo' le no jεj to yuu Nfon Dawe bô ηgoo ye ε wvù ge?”

⁴ Wvù to nu ε ley yew Nyo' le jo blεεd wvù bó to gee ncese dvù fô Nyo' le, die bvuu nya ten ηgoo ye dvù, ε è to nu nci fo wee edie blεεd wvudvu efey bocee ncese.”

⁵ E Jisós mum mεse gay ê bó le, “Wee wvù diee nu Waawee nu Cee Ekole wvu mbam.”

E Jisós fε wee diuu di mbam e

⁶ E è ke bvuu no nu diuu di mbam e dimew, ε Jisós gen ley yew bunle mi le no yεyi bonyii. E wee wvu nu dvù ε kebo kew ke εcεy ε kpwe wase.

⁷ E bonyii bô to dunji bonci bo Nyo' le noo Bofalasi mum no gomte fiεε fi bó etey yí Jisós e. E bó mum bon εjise yí ye le no taale laa wvù nu efε wee diuu di mbam e le.

⁸ E Jisós kiεε fiεε fi bó fiεwsene bô fi, gay ê wee wvù kebo to nu ε kpwe wε le, “Ja we, eto eleem fεn.” E wvù mum ja we leem.

⁹ E Jisós bife ê bó le, “Me mbiite ε è nu ê ben, fiεε fi nci nu ε bee le wee ege diuu di mbam e nu fi la? Keege fiεε fi jee, nuu fi befe le? Keeboyse wee, nuu keeyu lo le?”

¹⁰ E wvù taa bó εjise εjise κεnεn, mum gay ê wee wε le “Nεke kebo kuw.” E wvù nεke, ε kí mum bonεn.

¹¹ Geenεn, ε fi kaa looce ton'yε lo bonyii ba, ε bó mum κew no joo nsey no è nulo é bó ege bô Jisós.

E Jisós caw boom bew bo ntum e yuufe ncow bofεε

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² E è no nu ke εdiuw yodvu le, ε Jisós ne ben yí kum e keegεn bunle, ke ce bunlee Nyo' εntanj jocii.

¹³ E εkfunj buy yuu, ε wvù tee bonyii bô to bii wvù le, ε bó to. E wvù cawce bomew yuufe ncow bofεε tee bó le boom bew bo ntum e.

¹⁴ E diee ε bonyii bodvu to nu: Semon, wvù wvù to nyae diee diew dimew le Bitá, bô Andulu wvù waa bwee Semon wvudvu. E bomew nu Jεm, Jon, Filew, Batolomu,

¹⁵ Matio, Toma noo Jεm wvù waa Alfiyus, Semon wvù to nu wee ηgoo Boslot,*

¹⁶ Judas wvù waa Jεm noo Judas Iskaliot wvù to ghanεε gese Jisós.

E Jisós no yεyi bvuu fεle bonyii

(Mat 4:23-25)

¹⁷ No wvù cawεε bó nonεn, ε bô bó bocii mum ne no booke. Ke bow, ε wvù leem yí bale le, ε bonyii bew bo ηgoo le to nu wase fó nteen noo kebombom ke bonyii le ε kí ta lo ye fó kè nen'yεε Judea bô Jelusalem. Bomew bonyii to nen'yi mondvuum mo mbew joo yi baay e ke diewe Taya bô Sidon e.

¹⁸ Bó to to keeyuw n'yεyi wvu Jisós, ε wvù ebvuu efε bincεm bibole. Bonyii bô biyoy bi yiile to jewsee bó to too tεn ε wvù bvuuuse biyoy bidvu.

6:2 Ksm 20:8-10 6:3 1Sam 21:1-6; Lew 24:5-9 6:6 Mak 2:27-28 6:11 Jon 5:16, 18 6:12 5:16

6:14 Lem 1:13; Jon 1:40-44 * 6:15 Boslot to nu Bojuu bô to tomte wonj wvubo, diuu keebvuse wonj wvudvu yí ηgew e can bonyii bo Lum e.

19 E bonyii bocii mum no momte keekum wvú le, njefo mvunḡay mvù to buyte yí ye le to fɛle bonyii bocii bò to kumte wvú le.

Bvujonke bô ḡew
(Mat 5:1-12)

20 E Jisus ke nɛ taa bonyii bew bo ḡoo le, gay lɛ,
“Njon wvu baay nu wene, ben bô fuute,
njefo bvunfon bvú Nyo' le nu fô ben e.

21 Njon wvu baay nu wene, ben bô beele jɛj keseen,
njefo Nyo' nu ke ege é ben effuu.

Njon wvu baay nu wene, ben bô beele keseen,
njefo ben nu ke ekpwaake dikie.

22 Njon wvu baay nu wene, seke ben bii wee wvù diee nu Waawee le, e bonyii bane ben, kuonke ben, nan'yi ben bvuu nyaa ben εdiee yò befe.

23 Fí ke dioo kooyi nonɛn, ε ben no lanlanɛ, binè, yuukè njon, njefo mmawcɛ wene wvù kuuke nu won wvu we le. Ben ekeè lɛ è nu kɛ no bo'icee cee bonyii boba to nyɛwle bô bonyii bo ntum Nyo' le bo fwele.

24 Geenɛn, ḡew wvu baay nu wene, ben bonyii bo bvukukɛ le,
njefo kensamɛn kenɛn ka kɛ wase ε è nu fɛn.

25 ḡew wvu baay nu wene, ben bô etew nu ε yinɛn keseen,
njefo ben nu ke ebeele jɛj.

ḡew wvu baay nu wene, ben bô kieele keseen,
njefo ben nu ke ebeele soo bikuu.

26 ḡew wvu baay nu wene, seke bonyii bocii bɛnsee ben. Ben ekeè lɛ è nu kɛ no bo'icee cee bonyii boba to bɛnsee bonyii bo mbiay e bô to mbiayte lɛ bó nu bonyii bo ntum Nyo' le.

Wee ekoonkè wee we bvuban
(Mat 5:38-48)

27 Geenɛn me ε no ḡayte ê ben ban bô yuuke fiɛɛ fi me njemyi le, lɛ ben ekoonkè bonyii bonɛn bo bvuban e, egeè ε è nu mwɛɛm mvù jee fô bonyii bô bone bikaa ê ben εjim e.

28 Ben elɛkè lɛ Nyo' elan ε è nu kembonɛn yí bonyii bô bunlee lɛ lon eto fô ben e, ebvuu ebunleè fô bonyii bô nvuwse ben e.

29 E wee sun wo yí kediew e, é wo banke kemew ε wvù mɛse sun. Wee é baa kecum kuw ke ekfun, é wo cinɛ wvù jo ke ente fô.

30 E wee leke fiɛɛ é wo, é wo nya. Wee é cim ε jo lo mwɛɛm mvuw, fo wo ebvuu eshe ebiite kɛ.

31 Naa la fi ben shieele lɛ bonyii egeè fô ben e, enù fi fi ben egeè tɛn fô bó le.

32 E ben koonke kɛ è nu bonyii bô koonke ben, é fiɛɛ fi bó ebɛnsee ben yí dvú le enu la? Kɛ bonyii bô befe gee kɛ nonɛn e? Bó koonke kɛ tɛn ε è nu bonyii bô koonke bó.

33 E ben gee mwɛɛm mvù jee ε è nu kɛ fô bonyii bô gee tɛn fô ben e, é fiɛɛ fi bó ebɛnsee ben yí dvú le enu la? Kɛ bonyii bô befe gee kɛ lɛnɛn e?

34 E ben foose bonyii bô mwεem ε è nu ke ê bò ben taale le bó nulo ekase etfuse, é fiε fi bó ebensee ben yí dvú le enu la? Ke bonyii bò befe ké no foose ke mwεem ê nsáa yibo njefo bó kee le bó nu ke ekase etfuse fiε ficii le?

35 Fí nu leŋ le ben ekoonkè bonyii bonen bo bvuban e, egeè ε è nu mwεem mvù jee fô bó le, efoosè bonyii bô mwεem yaa taale le bó ke ekase etfuse ke. Nonen, é ben ke emum ekeŋke nlawma wvù kuuke ε è nu ê Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e, ebvuu enu boom bew, njefo è nu ke ten no Nyo' gee mwεem mvù jee fô bonyii bocii bò yεle ejise noo bò mvuntelem yiile le.

36 Ben ecamtè shen fô bonyii le ke leŋleŋ no Icee wene camte.

*Fo wee elomtè gee di wee mvu le ke
(Mat 7:1-5)*

37 Fo ben elomtè gee di bonyii bomew e, nonen Nyo' saa ke elom ten dinen ke. Fo ben ebonè bikaa ê bonyii ejim le bó eley ηgew e, nonen Nyo' saa ke ebon ten ê ben ejim ke. Ben elεshí bibefe bi bonyii bomew e, é Nyo' ke elεshe ten binen.

38 Ben enyaà nnya ê bonyii é Nyo' ke enya ten ê ben. Wvù nu ke edioo enyaa elooce efew ntay, eshiwse, ecince é fi eyiŋsen efuci fokuse. Fiε fi wee feeke fiε jó se nyaa é wee, è nu ke fí fi Nyo' nu ke efew jó se nya é mweten.”

39 E Jisus bvuu ma ngan mvu é bó le, “Ke kenfefe nulo edunçi je ê kemew ke. E wvù mom lo, bó saa gbweken é kentuke le bocii le?

40 Ben ekee le ke waa ηwa' ké no fele wee wvù yεyi wvù ke, geenen, ε è nu seke wvù ε yεyi wase ε mεse, é wvù ekee ke diewe wee wvù yεyi wvù le.

41 E nu nje la wvù wo ké no taale ε è nu sheshe yí nu ê waa bwoo jise, geenen yaa yene kekew kè nu ê diuw jise le ke?

42 E nulo é wo eghan nεε se no gayte é waa bwoo le, ‘Waa bwεem, ke leem é me embvuse sheshe é wo jise,’ geenen yaa yene ke kekew kè nu ê diuw jise le? Wo nu wee kendunçe ye! Yawε ebvuse kekew kè nu ê diuw jise le se looce eyen sheshe yí nu ê jise di waa bwoo le, emum ebvuse.”

*Bó ké kiε kete yí mvuntam e
(Mat 7:16-20)*

43 E Jisus bvuu gay le, “Ke è nulo é kete kè jee eyum mvuntam mvù befe ke. E ke è nulo ten é kete kè befe eyum mvuntam mvù jee ke.

44 Bó ké kiε kete ε è nu yí mvuntam mvù yumte yí dvú le. Ke è nulo é wee ekoy fimbi yí bisafe le ke, ε ke è nulo ten é wee ekoy yon yí ewante le ke.

45 Wee dioo nu wee wvù keŋke ntfu mwεem mvù jee é fitele fiew e, ε wvù mum no bvuuε ε è nu mwεem mvù jee. E dioo nu wee wvù we ntfu nu mwεem mvù befe é fitele fiew e, é wvù no bvuuε ke ε è nu mwεem mvù befe. Fí nu nonen njefo fiε fi nu ε yiŋsen fô fitele fi wee le nu ke fí fi ké no buyte diuw we le.”

*Kenffuy kè jee bô kè befe
(Mat 7:24-27)*

46 E Jisus mum bife le, “E nu nje la wvù ben tenje me le, ‘Tata, Tata’, yaa gee fiε fi me ηgayte ke?

47 Wee wvù too, eyuw n'yεyi mum gεn no gee no wvù gayte, nu ε me nu endunçe é ben keseen no wvuwe wee nu.

48 Wvú nu ke diewe wee wvú to nu keebom yew, yaw cim shii, gen kum kemaan e se lese kenffuy, mum bom. E joo ke yinſen, buy to kfun yew yidvu, e yí fanſe yaa shiw ke, njefo wvú to nu e looce bom ntay.

49 Geenŋ, wee wvú too, yuw n'yeyi dioo gen fanſe yaa egee no wvú gayte, nu ke diewe wee wvú to nu keebom yew, taasha lo bvudvuu mum bom se kenffuy. E joo ke buy to kfun yew yidvu, kaŋ mwaan e yí shii nen wuuu, tawse lo."

7

E cee ekole bonyii bo nci le lese fitele yi Jisos e (Mat 8:5-13)

1 No Jisos to mesee wase yeyi bonyii bô mwεem mvun mvunciim, mum ne gen e kelaante kè Kafana'um e.

2 E ekole ke ngoo mi bonyii bo nci le bo Lum nu jó keŋke nſwa we mvu, kooŋke wvú baay. E nſwa wvudvu cemte nu wase diuw kpwe le.

3 E ekole kedvu dioo yuw ekume Jisos, mum cooŋken bonyii bô saake woŋ Bojuu tum le bô egen eleke Jisos le wvú eto efe nſwa wen.

4 E bó mum gen yen Jisos e ku can e wvú gay le, "Kee wo gene ke efi wee wese wvun, e nu wee wvú e nulo e wo efi wvú.

5 Wvú kooŋke woŋ wesebeene baay, e e nu wvú wvú to bomεε yew yese bunle."

6 E Jisos mum ne e bó bó no gene. E bó ke dioo feŋene wase yew cee ekole ke bonyii bo nci le, e wvú tum nsáa ye yimew le yí egen eci Jisos. E yí gen, e bó bó tasen, e yí tefe e wvú le, "Tata, ekole ke bonyii bo nci le gayte le fo wo eshe yenē ngew too ke. Le wen baa kocen wee wvú e nulo e wo eley e wvú yew e ke.

7 E e nu le fiε fi be ge ten le fo wen eto bó bikaa biwene eyen wo le. Geenŋ, le wo ebvwe ke e e nu diew diuw wo le e nſwa wen emum ebonen.

8 Le wen ten nu wee e mvuŋgay mvu wee mvu le ekuse, e bonyii bo nci le nu ten e wen ekuse. E wen ké egay e mvu le, 'E genē,' e wvú no gene lo, ké egay e mvu le, 'To,' e wvú no too lo. E wen ké egay ten e nſwa wen le, 'Geε nen,' e wvú no gee lo."

9 E Jisos yuw ntum wvudvu nonen, e diuw yum lo wvú, e wvú baŋke ye gay e kebombom ke bonyii le kè to bii wvú le le, "E me ensee e ben le me mbaa n'yen wase wee le ke naa Israel e wvú e lese kfuu fin fitele yí yem e nen ke."

10 E bonyii ba bô cee ekole ke bonyii bo nci le to tumεε dioo kase tu yew, yen e nſwa wvudvu e bonen wase.

E Jisos yemmke cuwee yi kpwe le

11 Ejim jodvu, e Jisos bó boom bew bo ngoo le ne no gene ntew mvu le e bó teŋe le Nayin, e kebombom ke bonyii le shfumte e wvú ejim.

12 No bó to gene, dioo buy diuw ketaan wvú to leyte ntew wvudvu le, yen e bó e tuu gvune di wee le e no buyte dvú. Wee wvudvu to ka ke wvú can bwee le. E bwee to nu kpweε nkfu. E bó to buyte dvú nonen, e kebombom ke bonyii bo ntew wvudvu le shfumte bii bwee wan e.

13 E Tata dioo yen kpwoon wvudvu le, e shen koo wvú, e wvú gay e wvú le, "Fo wo ebvuu bee ke."

14 No wvú gay nonen, mum fey gen kum fikεy fi bó to tulεε gvune didvu jó. E bonyii bó to tulεε mum leem. E wvú gay le, "Cuwee, me njemyi e wo, nεne we!"

15 E wvú mum ne we shii, keŋ no jemyi. E Jisos jicε wvú le mum nya e bwee.

16 E bonyii bocii yɛn nonɛn, ε diuw yum bɔ. E bɔ no tumte monkum mo Nyo' le gayte lɛ, "Wee ntum Nyo' wvu baay nu ε buynɛn ε beene ɛntɛlɛɲ. Nyo' nu ε to wase keefi bonyii bew."

17 E saaka wvun wvu ɛkumɛ Jisos saanɲkɛn gɛn won wvù Judea le tfuu noo bitum bi mbew jó le.

E Jon Nleseɛjoo tum boom bew bo ηgoo le fô Jisos e

(Mat 11:2-19)

18 E boom bo ηgoo le bo Jon e yuw tɛn mwɛɛm mvun mvunciim, gɛn see ε wvù. E wvù tee bomew bofɛɛ,

19 tum fô Jisos e lɛ bó eɛn ebife ε wvù lɛ laa è nu wvù wvù to nu keeke eto, nuu bó eɛyɛtè wee mvu lɛ.

20 E bó gɛn yɛn Jisos e, gay ε wvù lɛ, "Jon Nleseɛjoo nu ε tum bese keebife ε wo lɛ laa è nu wo wvù to nu keeke eto, nuu bó eɛyɛtè wee mvu lɛ?"

21 Bó to biite nonɛn, ε Jisos nu sekedvu fele bincɛm bó bontun, bvuu bvuuuse biyoy bi befe yí bonyii le, yen'yi ɛjise ε binfefe nteen.

22 E Jisos tfuse ε bó lɛ, "Ben ekase eɛn esee ε Jon mwɛɛm mvù ben yɛn noo mvù ben yuw e. Binfefe yɛne wase mwɛɛm e, ε bontɛɲ lɛne teyɛy, ε bonyii bó ɛmkene bó ntun wvu baay bonene. Bincife yuuke wase mwɛɛm, ε bonyii bó kpwekɛn kaase tuu dvù, ε bó bvuu fewci tɛn saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ε bonyii bo kefufe lɛ.

23 Njɔɲ wvu baay nu wvu wee wvù baa maɲene me kɛ."

24 E bonyii bó Jon to tumɛɛ ba ke nɛ, ε Jisos mum kɛw no jemýi ε kebombom ke bonyii le ɛkumɛ Jon biite lɛ, "Ben se shee buyte gɛne ηkpwaante keegɛn eyɛn ε è nu la le? Gayi di fwefwe fele shiike?"

25 No è baa nu nonɛn, tu ben se buyte gɛne yɛne ε è nu la le? Wee ε wvù ε safe ye bó ndvù yí bonene? Ben eyeke eyuw, bonyii bó suute ye bó ndvù yí lumte bvuu diee bikuu bibole ké no nu ε è nu è bontow e.

26 Ben ε se ε no gɛne nonɛn keeyɛn ε è nu la le? Wee ntum Nyo' nuu? 'Eɛ, tu ben se nu ε yɛn. E me ensee ε ben lɛ, wvù fele wee ntum Nyo'.

27 E nu wvù wvù bó sanɲɛ ɛkumɛ wvù ε Nyo' gayte lɛ, 'Yekɛ eyuw, me nu ηke enciɛnse wee wɛm ntum ε wvù esa fwe dvu wo, wvù nu eɛn eseyse je yo é wo sɛ no too.'

28 E me ensee ε ben lɛ, ɛnte jo bonyii bó nu ε no nu wase yí ɛkolɛ ke nshɛ le ε to ε buy keseen e, nu ε kɛ wee nu dvù wvù kuuke fele Jon kɛ. Geenɛn, ε wee wvù nu naa wee wvu caan ɛnte jo bvunfon bvù Nyo' le nu ε wvù kuuke fele wvù."

29 E bonyii bocii naa noo bonyii bó to fii shile yuw no Jisos jemýi lɛ Jon to nu wee ntum Nyo' bɛnse lɛ bvunfon bvù Nyo' le nu bvù teyɛy, njefo bó tɛn to nu ε bee ε Jon lese bó ε joo.

30 Geenɛn, ε Bofalasií noo bonyii bó to looci kee bonci bo Nyo' le tun fibole ntaɲ wvù Nyo' to too dvù njefo bó to nu ε fan fo Jon lese bó tɛn ε joo.

31 E Jisos nɛ ghay lɛ, "Fiɛɛ fi è nulo é me nfewsɛn ɛngokɛ ke bonyii bo keseen e dvù nu la? Bó nu kɛ diɛwɛ la?"

32 Bó nu nsee ε ben fiɛɛ fi bó nu diɛwɛ fi. Bó nu kɛ diɛwɛ boom bo caan caan bó nu ε shiiyɛn mondvuum mo way e, ε bomew tɛɲɛ bomew biite lɛ, 'Bese toonɲɛ ndonɲ sɛ ben bine lo le? Nyaa ηkiee kpwe sɛ ben beɲɛ lo le?'

33 Ɛ nu ke no Jon Nleseejoo se toe, shee jen yaa wuu ke ten mbvuum, ben le wvú kenke nceendaa dewle yí ye le.

34 Wee wvú diee nu Waawee ɛ dioo to, diekene bvuu wukene, ben le bó etaa eyen, wvú ghane wuwte mwɛɛm mvudien wuwte mbvuum, bvuu nu nsaa bonyii bò fii shile noo bonyii bò befe bomew.

35 Geenen, bonyii bocii bò bense bvufee bvú ɛ nu bvú Nyo' le dunji le ɛ nu bvú lenj."

Ɛ Jisos leɛshe bibefe bi kpwoon nsake le yew dvu wee Falasii

36 Ɛ wee Falasii mvu ke ne tee Jisos le wvú eto ediekɛn ɛ wen yew. Ɛ Jisos bee gen ɛ bó no diekene.

37 Ɛ kpwoon nsake mvu to nu ntɛw wvudvu le. Ɛ wvú yuw le Jisos diekene ɛ wee Falasii wvudvu yew, mum jo fikaa * fi nfiey mvu wvú shfuɔnkene le, gen dvú fó.

38 Ɛ wvú gen ley leem mbew Jisos e, ne kew no beele, ɛ misɛm cemceme yí bikaa bi Jisos e. Ɛ wvú mum ngvuwɛ, ngvuse ekole kew no shole bikaa bi Jisos e bó yvuw ekole, ɔoci mum yeefe bó nfiey wɛ.

39 Ɛ wee Falasii wɛ wvú to tenɛɛ Jisos le wvú eto ediekɛn yen nonɛn, kpawɛɛ fô fitele fiew e le, "Ɛ wee wvun fɛn be nu wee ntum Nyo', tu wvú be ɛ kieɛ fieɛ fi ɛ nu kpwoon wvun wvú kumte wvú le, le ɛ nu kpwoon nsake."

40 Ɛ Jisos ne gay ɛ wee Falasii wvudvu le, "Semon, me ɔkenke fieɛ keenjeme ɛ wo."

Ɛ wvú tfuse le, "Wee n'yɛɛyi, jeme."

41 Ɛ Jisos mum kew le, "Wee mvu to nu ɛ foose bonyii bofɛɛ bó bigew, foose wee mvu bó bodanali gee tin, foose mvu bodanali mbaanshen.

42 Ɛ fi ke ghaw bó bocii keekase elaw, ɛ wvú mum cinɛ bigew bidvu le ɛ bó. Keseen, wo yene le ente jo bonyii bo bofɛɛ ban, wee wvú nulo ekoɔke wvú baay nu wvú la?"

43 Ɛ Semon tfuse le, "Ɛ nulo enu wee wvú bó to cin'yɛɛ fioo ye le ɛ yí duule."

Ɛ Jisos bee le, "Wo nu ɛ jeme lenj."

44 No wvú beje nonɛn, banke ye taa kpwoon wɛ, mum gay ɛ Semon le, "Wo nu ɛ yen kpwoon wvun e? No me mbe nto ɛ wo yew, wo be baa cim nya me joo ncuke bikaa ke. Geenen, kpwoon wvun nu ɛ cuke wase bikaa biem ɛ ɛ nu bó misɛm, ɛ sho bó yvuw ye ekole.

45 Wo be baa gay me le ɔocɛ ke. Geenen, ɛ kew no me mbe nto fɛn, nu ke no kpwoon wvun ɔoci bikaa biem.

46 Ɛ wo be baa cim yefe ekole kem ke naa bó mɛɛm ke. Geenen, kpwoon wvun nu ɛ yefe wase bikaa biem ɛ ɛ nu bó nfiey wvú shfuɔnkene.

47 Nonɛn, ɛ me enseɛ ɛ wo le, kpwoon wvun nu ɛ dunjɛ kenkɔɔn ke baay njefo bó nu ɛ leɛshe wase bibefe biew bi duule baay. Geenen, ɛ wee wvú bó leɛshi bibefe biew ɛ bí nu caan dunji kenkɔɔn ke caan."

48 Ɛ Jisos mum gay ɛ kpwoon wɛ le, "Bó nu ɛ leɛshe wase bibefe biuw."

49 Ɛ bonyii bó bó bó to diekene mum kew no diomene gayte le, "Ɛ se nu yeɛ wvun wvú mum leɛshi lo bibefe bi bonyii le?"

50 Ɛ Jisos mum mɛse gay ɛ kpwoon wvudvu le, "Ɛ genɛ fiuw ntay, fitele fi wo lese yí yɛm e nu ɛ ge wase wo ɛ boy."

7:33 Mat 9:14; Mak 2:18; Luk 5:33 7:33 1:15 7:34 Mat 9:10 7:36 11:37 7:37 Mat 26:6-7;

Mak 14:3 * 7:37 Fikaa fin nu ɛ bó to kene bó te dimew di bó tenɛ ɛ díew bala le le «alabaster». 7:39

7:16 7:42 Mat 18:27 7:44 Kej 18:4; 1Tim 5:10 7:46 Mben 23:5 7:48 5:20; Mat 9:2; Mak 2:5

7:50 Mat 9:22

8

Bokene bò to ghane bô bo Jisos fici wvù

¹ Ejim jodvu, ε Jisos nε no ghane ê bilaante bô ê bontεw e fewci saaka wvù jee wvu εkumε bvunfon bvù Nyo' le. Boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε to bii wvù le,

² noo bokene bomew bô wvù to fεεε bontun bobole bô bomew bô wvù to bvuseε biyoy bi befe yí bó le. Bokene ban to nu Maalia wvù bó to teje ten le Magdalen, wvù wvù to bvuseε bonceendaa bo dεwle le yí ye le bosoochwiy.

³ Ε è nu Joana wvù dweese to nu Cusa lemte 'Elod e, noo Susana bô bokene bomew nteen. Bó to ghane nonen, bvuuuse mwεεm ê bikele bibole, fici Jisos bô boom bew bo ηgoo le dvù.

*Ngan εkumε wee wvù to tfumyi ηgow**(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)*

⁴ Ε bonyii ke nε bontεw e bontεw e no too fô Jisos e. Ε kebombom ke bonyii le ke yinjen fó, ε wvù ma ηgan ê bó le,

⁵ "Wee to nu ε laa keegan etfume ηgow. Ε wvù ke dioo etfumyi, ε yimi gbweken ê je, ε bonyii leεnce bô bikaa, ε mvunyiim mvù bile we to tace die.

⁶ Ε yimi gbwe fô bvudvuu bvù εta le, ke buy mum yowlεn njefo bvudvuu bvudvu to nu bvuyeeem.

⁷ Ε yimi ηgow gbweken ê bisafe le, ke buy dioo kuu bô bisafe bidvu, ε bí mum ban ηgow yidvu fo yí eku.

⁸ Ε yimi gbweken ε è nu yí nshε yí jee le, ke buy, ku, ε bó ke gbwele ε yí buy bokaη gbwee fey no bó to tfumyεε." No Jisos ma nen, mum funj le, "Wee wvù keηke bitem, ε wvù yuw."

*Shiee wvù Jisos jemyi ê bongan e**(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Ε boom bew bo ηgoo le ke nε bife ê wvù le laa ηgan wvudvu dunji le la le?

¹⁰ Ε wvù tfuse le, "Ε nu ben ban bô Nyo' nu ε ge wase le ε nulo é ben ekieε mwεεm mvu bvunfon bwew e mvù nu ê nnyile le. Geenε, ε bonyii bomew yuuke fibole ke le me maa ε è nu bongan, wvu le fí enù no fí to nu wase le, 'Bó nu ke etaale ke lo mwεεm yaa yεne ke, ke eyeke ke lo yaa yuuke fieε ke.'

*Fieε fi ηgan εkumε wee wvù to tfumyi ηgow dunji**(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Ben eyuw le fieε fi ηgan wvudvu dunji. Ngow yidvu nu diεw Nyo'.

¹² Ngow yí gbweε ê je, nu bonyii bô yuuke diεw Nyo' ε dεwle mum to bvuse saaka wvudvu fô mvuntelem mvubole, wvu le fo bó ebee ke eboy.

¹³ Ε ηgow yí gbweε fô bvudvuu bvù εta le nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', mum fiisen bô njon, geenεn ε yí baa cime geη fô mvuntelem mvubole ke, ε bó beje ke fomvu fomvu. Ε mmom ke dioo ε to, ε bó mum tfuw bikaa.

¹⁴ Ngow yí gbweε ê bisafe le nu bonyii bô yuuke diεw Nyo', dioo gene, ε ken'yan'yan bô bvukuke noo njon mwεεm mvu yí nshε le to yike diεw yidvu ε yí laayε lo saa ku ke.

¹⁵ Ngow yí gbweε yí nshε yí jee le, ε mum ε no nu bonyii bô keηke mvuntelem mvù jee, bô yuuke diεw Nyo', loocε lese mvuntelem yí dvù le, mum kuu shém, no gee no yí gomte gene lo fwe fwe.

*Ken'yeese kè bó ε kfukε bô ηkaa
(Mak 4:21-25)*

16 Kε wee ké tfluuke ken'yeese bvuu jo ηkaa kfukε dvú kε. Ε kε è nulo é wvú else ten εgaaku kε. Wvú ké tfluuke, tome ε è nu yí fiεε fi bó tomyi ken'yeese yí dvú le, le bonyii dioo leyte yew eyene n'yuu le.

17 Fiεε ficii fi nu è nnyile le nu ke eyene, é mwεεm mvu ejim ejim ebuy εmwa.

18 Nonen, ben dioo yeke diεw Nyo' no yeke ntay, ekeè le wee wvú kenke fiεε nu ε bó nu ke ebise. Ε wee wvú yaa kenke kε fiεε nu ε naa fi caan fi wvú kpwaake le wen kenke lo nu ε bó nu ke efi lo é wvú."

*Bonyii bô nu kfuu di Jisos e
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

19 No Jisos to yeεyi bonyii nonen, ε bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e ne to le bó eyen wvú le. Ε fi ghaw keeley njefo bonyii to duule dvú baay.

20 Ε wee gay é wvú le "Bwoo bô boom bo bwoo le leeme ekfun gomte keeyen wo le."

21 Ε wvú tfuse fiew le, "Bwεεm bô boom bo bwεεm e nu bonyii bô yuuke diεw Nyo' gee no yí gomte."

*Jisos kenke mvungay é we jo nffum bô joo
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

22 Ε è ke no nu diuu dimew, ε Jisos gay é boom bew bo ηgoo le le, "Beene elente mamase egeη kewvu keki." Ε bó mum ley é kekon ε no leenci.

23 No bó to leenci, ε Jisos ne no leete. Ε nffum ne sese, shii no bvuyte joo bô mvungay ε yí leyte é kekon e gomte keeyinsεn, ε bó nu wa lo diuw kpwe le.

24 Ε bó geη no kamsee Jisos gayte le, "Cee εkole, Cee εkole, beene nu ekpweken." Ε Jisos kamsee wam nffum bô joo yi to bvuyte yidvu. Ε nffum wvudvu lu, ε joo mum cife neη ndvumm.

25 Ε wvú bife é bó le, "Ben se lese fitele ε è nu yí yeε le?" Ε ye bεm bó, ε bó kenke nfan no ghayte le, "Wvun wee se nu wee wvú neε wvú wamte naa nffum bô joo ε mvú yuuke wvú le?"

*Jisos kenke mvungay é we jo bonceendaa bo dewle le
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

26 Ε bó lente mamase yidvu buy wvuke é keba ke Gelasen e, ε bó ε cine wase keba ke won ε kè Galilee le. *

27 Ε Jisos dioo buyte é kekon e, kε le wen efεεε εηkpwaante, ε bô wee mvu wvu é kelaante ke jó le tasan ε bonceendaa bo dewle le njinsene bô wvú. Ε bó ε ce wase yí ye le baay ε wvú ghane kenyi kencimte, cee ε è nu é ditfum e jò bó to dweyte bonyii. Kε wvú to bvuu cee fô yew e kε.

28 No wvú yeneε Jisos e, mum san εtale, gen gbwe é wvú ejise, wam bô mvungay le, "Jisos, Waa Nyo', Nyo' wvú nu εkole ke Mwεεm Mvunciim e, wo fii la é me? Kee wo fo wo enya ηgew é me kε."

29 Wvú to jemyi nonen njefo Jisos to nu ε wam wase keyoy kè yiile kedvu le kí ebuy yí wee wvudvu le. Kí to ké no cuute wvú bokan e bokan e ε bó koole lo, ké koo kay can noo bikaa bô ncaw se no cepte. Ε bó ké ekay nonen, ε wvú sumye kε lo, ε keyoy kedvu mum cufe wvú ε wvú no lewte geη ηkpwaante.

30 E Jisos mum bife ê wee wvudvu le, “Diee diuw nu yee?” E wvú tfuse le, “Diee diem nu kebombom.” Wvú to tfuse nonen njefo bonceendaa bo dewle le to nu e cin lo yí ye le.

31 E bonceendaa bodvu leke Jisos le fo wvú eciinse bowen e è nu ê kentuke kè shiile nen ñoññ e ke.

32 E to nu e ngoo bonkunyam diekene yí mbeke le fò, e bonceendaa bo dewle le bodvu mum leke Jisos le wvú ecine é bowen egen eley e è nu yí bonkunyam bodvu le. E wvú bee.

33 E bó mum buy yí wee wvudvu le, danşen gen ley yí bonkunyam bodvu le. E bó sen, bow ê ñkoñ e, shii ê mamase yidvu le, le jó.

34 E bonyii bò to ceýte bonkunyam bodvu yen fiée fi kooy le, ja fò, fee lo, gen see saaka wvudvu eelaante bò ê bontew bo jó le.

35 E bonyii no yuuke, buci gene keeyen ten fiée fi kooy le. E bó to fò Jisos to nu, yen wee we le, e bonceendaa bo dewle le ba e cine wase wvú le, e wvú e shii mbew Jisos e, e jise ndvú, e bvufee bwew e kase wase e tu fò. E bó fan baay.

36 E bonyii bò to yenee fiée fi to kooyee le no senje ê bó no fi to ghanee é wee we wvú to kenke bonceendaa bo dewle le se bonen.

37 E bonyii bocii bo ê biba bi Gelasen e kenke nfan, mum leke Jisos le wvú ene egene. E Jisos mum ne fiew, ley ê kekon e le wen egene,

38 e wee we wvú bonceendaa bo dewle le to buyee yí ye le mum no leke Jisos le bó wvú egene. E Jisos tun, tfuse wvú jim gay le,

39 “E genè e è nu fò yew e, egen esee kenghaw ke fiée le kè Nyo' nu e ge fò wo le.” Nonen, e wee wvudvu mum tu jim gen no ghane ê kelaante kedvu le kecii, senje kenghaw ke fiée le kè Jisos ge fò wvú le.

Jisos kenke mvungay ewe jo bincem bò kpwe

(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)

40 E Jisos lente mamase kase tu jim keba keki. E kebombom ke bonyii le kè be she ceýte wase wvú fò fiisen wvú.

41 E cee la mvu to fò e bó tenje le Jaylus, e è nu cee ekole yew bunle yí jó. No wvú to, fey gen tum envuw ê Jisos ejise, kuu can le wvú eto ke le ê wen yew,

42 le waa wen kpwee lo. Wvú to kenke wan e è ka ke wvú, e è nu wan kpwoon e wvú nu bilum yuufe ncow bifee.

E bó Jisos ne no gene e kebombom ke bonyii le faci Jisos.

43 E kpwoon mvu nu ente jodvu e wvú e cem wase bò kencem ke bokene le bilum yuufe ncow bifee. E wvú e jewse wase fiée ficii fi wvú to kenke can bonyii bo bifuu le, kí e ghaw bó keefe. †

44 E wvú bence to ejim jo Jisos, kum ngem ndvu Jisos e. Kan mwaan e kencem kew mum sem.

45 E Jisos bife le, “E kum yee me le?” E bonyii bocii manen lo. E Bita ne bife le, “Cee ekole, ke wo yene le kebombom ke bonyii le faci wo le?”

46 E Jisos no duu ke le, “Wee nu e kum me le. Me nu e n'yuw no mvungay nu e buy yí yem e.”

47 E kpwoon we yen le ke je nu dvú yí è nulo é wen enyiim ke, mum cinçin gen gbwe ê Jisos ejise mum see ê bonyii bocii yuw fiée fi be ge wvú e se kum Jisos e, bvuu see no wvú be kum nonen kencem kew e seme lo kan mwaan.

8:43 Lew 15:25-27 † 8:43 Ke bon'wa' bo boyvuum bomew kenke njeme wvú le, “E wvú e jewse wase fiée ficii fi wvú to kenke can bonyii bo bifuu le” ke. 8:44 Mat 9:20

48 Ɛ Jisos gay ê wvú ƙε, “Waa wεm, fitele fiuw fi wo lese yí yεm e nu ε ge wase wo ε bonεn. Ɛ genè ntaɣ.”

49 Ƙε no Jisos to bεε jemyi ê kpwoon wvudvu nonεn, ε wee mvu fεse fó nεn'yi fô yew e fo Jaylus wvú cee ekolε yew bunle wε, gay ê wvú ƙε, “Waa wo nu ε mεse wase. Fo wo ebvuu eshe enyaa ηγεw ê wee n'yεεyi ƙε.”

50 Ɛ wvú dioo jeme nonεn, ε Jisos yuw, gay ê Jaylus ƙε, “Fo wo efanè ƙε, lese ƙε ε è nu fitele yí yεm e maan, ε waa wo eluɣ.”

51 Ɛ bó mum nε no gene fô yew e fo Jaylus, ke gen fεse fó, ε Jisos tun fo wee eley yew. Ɛ wvú jo ƙε ε è nu Bita bô Jεm noo Jon noo cee wan bô bwee wan ε bó bó ley.

52 Ɛ to nu ε bonyii tonεne, ε kpwe ghamte lo fó. Ɛ Jisos gay ƙε, “Ben elu bó kpwe, wan baa kpwe ƙε, wvú leete lo.”

53 Ɛ bonyii nε no kiele lo wvú fó, njefo bó to kee ntaɣ ƙε wan wvudvu nu ε kpwe wase.

54 Ɛ wvú gen fô wan wvudvu to jiime, jice yí kebo le tee ƙε, “Wan kpwoon, ja we!”

55 Ɛ wvú mum kase tu dvú, ja we kan mwaan. Ɛ Jisos gay ƙε bó etaa fiεε é wvú edie.

56 Ɛ bwee bó ice yεn fiεε fi kooy le, ε dew yum bó. Ɛ Jisos lew lo ƙε fo bó esee ê wee fiεε fi kooy ƙε.

9

Ɛ Jisos tum boom bew bo ηgoο le bo yuufe ncow bofεε (Mat 10:1-15; Mak 6:7-13)

1 Ɛ Jisos ke ne tee boom bew bo ηgoο le bo yuufe ncow bofεε, ε bó baance to. Ɛ wvú nya mvuɣgay ê bó mvú bó ebvuuse bonceendaa bo dεwle le yí bonyii le bvuu fele bincεm dvú,

2 mum tum bó ƙε bó egen efewci ê bonyii ekumε bvunfon bvú Nyο' le bvuu fele bonyii bo bincεm e.

3 Ɛ wvú bvuu gay ê bó ƙε, “Ben dioo gene, fo wee ejo fiεε ƙε. Fo wee ejo kεmban, kεnεε ekεε, kεnεε fiεε fidien, kεnεε bigew ƙε. Fo wee ejo bikum bifεε ƙε.

4 Ben dioo gen ε ley ntεw e, yew yí bó ε gee ben dvú, ε ben no ceè ƙε ε è nu dvú gen buy seke ben ke nεnε ntεw wvudvu le.

5 Ɛ ntεw mvu tun keefiisεn ben, é ben nεnε jó, dioo nεn'yi kuce kebvu ke yí bikaa binεn e, é ke enu nciise fiεε fi bó mom e.”

6 Ɛ bó mum nε no gene, gen no ghane bontεw e bontεw e, fewci saaka wvú jee wvu ekumε bvunfon bvú Nyο' le, bvuu fele bonyii bo bincεm e bocii.

Ɛ saaka wvu ekumε Jisos ffumse 'Elod (Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

7 Ɛ 'Elod wvú to saake keba ke won e kè Galilee yuw mwεεm mvunciim mvú to kooyi, ε mvú ffumse wvú njefo bonyii bomew to nεn'yi duu ƙε Jisos wvun nu Jon Nleseεjoo ε wvú ε kase ε buy.

8 Ɛ bomew duu ƙε è nu Elayja ε wvú kase ε to. Ɛ bomew duu fibole ƙε è nu wee ntum Nyο' wvu fwele mvu ε wvú ε kase ε buy yí kpwe le.

9 'Elod mum ghay le, "Jon nu e me se nu e mbvuse wase ekole kew. Wvun wee e bvuu e no nu yeε keseen wvù me n'yuuke kfuu mvun mwεem ekume wvù?" E wvù mum no gomte le wen bee keeyen Jisos wvudvu le.

*E Jisos nyaŋe bonyii bontfuke botin
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-14)*

10 E boom bo ntum e bo Jisos e ke ghan kase tu jim, see mwεem mvunciim mvù bó geε ê wvù. E wvù mum ne jo bó ε bô bó lewse ye, buy gɛn je ê kelaante kè Besayda le.

11 Geenεn, ε bonyii kiεε ke lo kuŋen bi wvù le, ε wvù fiisen bó mum kew no fewci ekume bvunfon bvù Nyo' le bvuu fele bonyii bo bincem e.

12 E diuu ke dioo gɛn le dí eseeyi, ε boom bo Jisos e bo ŋgoo le bo yuufe ncow bofeε bence to gay ê wvù le, "Gayε ê bonyii ban le bó egeŋ bontew bô ela yo nceence le, egom mwεem mvubole mvudien bó fò bó nu ece, njefo fɛn nu ŋkpwaante."

13 E Jisos tfuse fiew le, "E nu enya ben fiεε é bó edie." E bó gay le, "Fiεε fi bese keŋke mey ke bontuw bo bleed e botin bó byé yifiεε. Wo gomte le bese egeŋ eguy mwεem mvudien to enya ê bonyii ban bocii le?"

14 Bó to gayte nonen njefo bonyii to nu fó nteen, ε bolemse maan nu bontfuke botin. E Jisos mum gay ê boom bew bo ŋgoo le le, "Ben egay é bonyii eshiyɛn fokuse mondvuum e mondvuum e, mbaanshen mbaanshen."

15 E bó gay, ε bó shiiyɛn.

16 E Jisos jo bontuw bo bleed e bo botin ba bó byé yi yifiεε ye, taa we, nya keyoone ê Nyo', mum guushe nya ê boom bew bo ŋgoo le le bó egawce ê bonyii bodvu.

17 E bó gawce, ε bonyii bocii die ffuu, ε boom bo Jisos e bo ŋgoo le baance bimbeke bi sheeteε, ε bí yiŋsen ŋkáa yuufe ncow fiεε.

*E Bitá ceε le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε
(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)*

18 E é ke no nu diuu dimew, ε Jisos no bunlee wvù emben, ε boom bew bo ŋgoo le nu mbew ye le. E wvù ne bife ê bó le, "Bonyii duu le me nu yeε?"

19 E bó tfuse le, "Bonyii bomew duu le wo nu Jon Nleseejoo, bomew le Elayja, ε bomew duu le wo nu wee ntum Nyo' wvu fwele mvu ε wvù ε kase ε buy yí kpwe le."

20 E wvù mum bife ê bó le, "Ben duu finen le me nu yeε?" E Bitá tfuse le, "Wo nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε."

21 E Jisos mum looce ciise lo é bó le fo bó ke emom lo esee fifin é wee ke.

*E Jisos jeme ekume bongew bew noo kpwe ye
(Mat 16:21-23; Mak 8:31-33)*

22 E wvù mum no jemyi é bó le, "Wee wvù diee nu Waawee keŋke keeke eyɛn bongew nteen, é bonyii bô saake wonj bó bocee ncese bo baay baay noo bonyii bó duŋci bonci bo Nyo' le ema lo wvù. Bó nu ke emum eyu wvù, é ediuw ke ebuy eta, é Nyo' ekase ebvuse wvù yí kpwe le."

*Kentam ke wee wvù bii Jisos e
(Mat 16:24-28; Mak 8:34-38)*

23 $\text{\textcircled{E}}$ Jisos mum no jemyi wase ϵ è nu $\hat{\epsilon}$ bonyii bocii le, “ $\text{\textcircled{E}}$ wee gomte keenu wee w ϵ m, tu wvú $\kappa\epsilon\eta\kappa\epsilon$ keetun $\epsilon\kappa\text{o}\lambda\epsilon$ kew, etuulè kentam kew ϵ diuw ϵ cii bii me le.

24 Ben ekeè le wee wvú bawci nshii we fo wvú elase, nu ke elase $\kappa\epsilon$ lo. Geen ϵ n, wee wvú lase nshii we nje me, nu ϵ wvú ϵ bawc ϵ lo nshii wvudvu.

25 $\text{\textcircled{E}}$ bó baanci naa won wvun tfuu ϵ nya $\hat{\epsilon}$ wee, wvú ϵ die, ϵ ke ϵ lase $\kappa\epsilon\text{n}\epsilon\epsilon$ ϵ jim nshii we, $\hat{\epsilon}$ sew wvudvu enu la?

26 Ben ekeè le $\hat{\epsilon}$ wee wuumene keebii me le noo di ϵ w y ϵ m e, $\hat{\epsilon}$ wvú no kee le wee wvú diee nu Waawee nu ke ewuumen ten mw ϵ ten seke wvú ϵ kase ϵ to ente jo bvukuk ϵ bwew bvuu nu ten bvú Nyo' Ice bô bonceendaa bew bô yuule le.

27 $\text{\textcircled{E}}$ me ensee $\hat{\epsilon}$ ben kec $\epsilon\epsilon$ y le, bonyii bomew leeme f ϵ n ϵ bó yaa nu ke eyuw wvun kpwe s ϵ bó ϵ y ϵ n no Nyo' saake bvunfon bwew $\kappa\epsilon$.”

$\text{\textcircled{E}}$ nfieesen Jisos kumen

(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)

28 $\text{\textcircled{E}}$ è ke no nu ke di ϵ w ϵ ϵ diuw nyan e, no Jisos jemy $\epsilon\epsilon$ mw $\epsilon\epsilon$ m mvun, ϵ wvú jo Bitá bô Jon noo J ϵ m ϵ bô bô ben yí kum wvumew e le wen egen ebunle.

29 $\text{\textcircled{E}}$ wvú g ϵ n dioo bunlee, ϵ nfieesen ye n ϵ kumen, ϵ ndvú ye ten kumen no baa lawkene n ϵ n mwawmwawmwaw.

30 $\text{\textcircled{E}}$ fi kooy le bonyii bof $\epsilon\epsilon$, ϵ è nu Muses bô Elayja to nu ϵ n ϵ buynen fó no jemyi bô bo Jisos.

31 $\text{\textcircled{E}}$ n'yuu Nyo' baa yí bó le. $\text{\textcircled{E}}$ bô bô jemyi ϵ kum ϵ kpwe yí Jisos to $\kappa\epsilon\eta\kappa\epsilon$ keegen ekpwe Jelusal ϵ m keege $\hat{\epsilon}$ fí eto ekoc ϵ n no Nyo' g ϵ k $\epsilon\epsilon$.

32 Bó to jemyi non ϵ n, ϵ Bitá bô Jon noo J ϵ m nu ϵ nyii gooke lo bó. $\text{\textcircled{E}}$ bó dioo kamse, y ϵ n no n'yuu Nyo' baa yí Jisos e, bvuu y ϵ n bonyii bo bof $\epsilon\epsilon$ ba le ϵ bó leeme bô wvú.

33 $\text{\textcircled{E}}$ bonyii bo bof $\epsilon\epsilon$ bodvu dioo baase ϵ kale, ϵ Bitá n ϵ bvumten gay $\hat{\epsilon}$ Jisos le, “Cee Ekole, fi jee no beene nu f ϵ n. Cine $\hat{\epsilon}$ bese eyoo cún she, $\hat{\epsilon}$ yimi enu yo, yimi yi Muses, ϵ yimi nu yi Elayja.” Wvú to jemyi non ϵ n, yaa cim kee fi $\epsilon\epsilon$ fi wvú jemyi $\kappa\epsilon$.

34 $\text{\textcircled{K}}$ ϵ no wvú to b $\epsilon\epsilon$ jemyi non ϵ n, ϵ kemb ϵ w n ϵ to $\hat{\epsilon}$ bó we banje bó. $\text{\textcircled{E}}$ bó no $\kappa\epsilon\eta\kappa\epsilon$ nfan no bó nu $\hat{\epsilon}$ kemb ϵ w e.

35 $\text{\textcircled{E}}$ di ϵ w jeme $\hat{\epsilon}$ kemb ϵ w kedvu le le, “Wvun nu Waa w ϵ m wvú me nu ϵ ncaw. Ben eyuukè ϵ è nu wvú le.”

36 No di ϵ w yidvu jeme non ϵ n ϵ m ϵ se, ϵ bó n ϵ y ϵ n ϵ Jisos leeme fó wvú embenj. $\text{\textcircled{E}}$ bó ke fanje yaa see lo $\hat{\epsilon}$ wee kefew kedvu le fi $\epsilon\epsilon$ fi bó y ϵ n $\epsilon\epsilon$ yí kum wvudvu le $\kappa\epsilon$.

$\text{\textcircled{E}}$ Jisos bvuse nceendaa d ϵ wle yí wan diems ϵ n e

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 $\text{\textcircled{E}}$ ϵ kfunj ke buy yuu, ϵ bô bo Jisos n ϵ yí kum e no booke. $\text{\textcircled{E}}$ bó dioo bow, tase ϵ n bô kebomom ke bonyii le ke baay.

38 $\text{\textcircled{E}}$ wee mvu mum ne no wamte $\hat{\epsilon}$ kebomom ente le, “Wee n'y $\epsilon\epsilon$ yi, kee wo taa $\kappa\epsilon$ fô waa w ϵ m e. $\text{\textcircled{E}}$ ka $\kappa\epsilon$ waa w ϵ m non ϵ n.

39 Keyoy kemew jaa cufe wvú tufe, ϵ wvú nu taake, dv \hat{u} mt ϵ , ϵ diffuw buyte emvu. Kí g ϵ ne lo bó wvú, yaa beje lo le wvú eyoy $\kappa\epsilon$.

40 Me mbe ϵ n $\kappa\epsilon$ $\kappa\epsilon$ wase le boom buw bo ngoo le ebvuse keyoy kedvu bó ϵ mom nkuunj.”

41 E Jisos yuw nonen, gay le, “O oo! Eηgokε ke εcici kε baa lese fitele yī Nyo' le kin. Me nu ηke enu beene engen embuy nεε, enkuu shém bō ben engen embuy nεε?” E wvú mum gay ê cee wan wvudvu le, “To bō waa wo fεn.”

42 E wvú jo dioo too dvú, ε nceendaa dεwle wvudvu bvuu cufe wan wvudvu tufe fokuse, ε wvú no taake. E Jisos kan keyoy kε yīile kedvu ε kí buy yī wan wvudvu le, ε wvú mum bonεn. E Jisos mum nya wvú ê ice.

43 E bonyii bocii yen mvunjay mvu è nu mvu Nyo' le, ε diuw yum bō.

E Jisos bvuu jeme ekumε bonjεw bew bō kpwe ye
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

No bō to bεε kenke ηghaw yī mwεεm mvunciim mvù Jisos to gee le, ε wvú ne gay ê boom bew bo ηgoo le le,

44 “Ben eloocε enya bitem binen yī fiεε fi me nu enjeme ê ben e. Wee wvù diee nu Waawee nu ε bó nu ke else wvú can bonyii le.”

45 E wvú jeme nonen, ε bó fanjε yaa kíεε fiεε fi wvú jeme kε, njefo fiεε fimew to nu ε banjε fo bó ekiεε, geenεn ε bó no fane keebife ê wvú ekumε njeme wvudvu.

E nu yεε wee wvu baay?
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

46 E bó ke ne kew mbew εbonεbon le laa bó sε nu nen ε wee wvu baay ê bó entelεη nu yεε le.

47 E Jisos kíεε fiεε fi bó kpawwci fō mvuntelem mvubole, mum jo wan wvu caan leke mbew ye le,

48 gay ê bó le, “E wee fiisene wan diεwε wvun e ê diee diem e, tu wvú fiisene ε è nu me. Wee é fiisεn me, tu wvú fiisene ε è nu wee wvù tum me. Fí ε mum ε no nu le, wee wvú joo ekolε kew caan ê ben entelεη nu wvú wvù nu wee wvu baay.”

E wee baa kicine wo, tu wvú tomte wo
(Mak 9:38-40)

49 E Jon mum ne tee Jisos, be wvú le, “Cee ekolε, bese be ε yen wee mvu le ε wvú tenjε diee diuw sε bvuuuse bonceendaa bo dεwle le yī bonyii le, bese ε kan, njefo kε wvú yaa nu mvu ηgoo yesebeene le kε.”

50 E Jisos tfuse le, “Fo ben ecilè kfuu wvuweε wee kε, njefo é wee baa ekicine ben, tu wvú tomte ben.”

E Jisos lese lo keegen Jelusalεm, ε bonyii bo Samalia tun keefiisen wvú

51 E kefew kε Nyo' to nu ke ejo Jisos é wvú eben we ke no too wase keekocεn, ε Jisos lese lo keegen Jelusalεm, mum ne no gene.

52 E wvú dioo nε, tum bonyii bomew fwe. E bó gen ley ntεw mvu wvu Samalia le le bó eseyse bvudvuu jó ê wvú.

53 E bonyii bo jó ku wvú bō bvudvuu fanjε yaa fiisen wvú kε, njefo bó to kee lo le wvú fele gene ε è nu Jelusalεm.

54 E jem bō Jon bō no boom bo Jisos e bo ηgoo le ke yuw fiεε fidvu, bife ê Jisos le, “Bese etee nguy we é wvú eshii else bonyii bodvu?”*

55 E Jisos kaa banjke ye wam lo bó, †

9:43 9:21-22 9:45 18:34 9:46 22:24-26 9:48 10:16; 22:26; Mat 10:40; 20:26-27; Mak 10:43-44; Jon 13:20 9:50 11:23; Mat 12:30 9:51 24:50-51; Mat 19:1; Mak 10:1; Lem 1:9 9:52 10:33 9:54 2Bfn 1:10, 12 * 9:54 Bonjwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fεn le, “...ke no Elayja to tenjε le?” † 9:55 Bonjwa' bo boyvuum bomew nu ε bise fεn le, “Kε ben kee kfuu mvuntelem mvù è kenjke ben kε. Ben ekeé le kε wee wvù diee nu Waawee to keeyuwjε lo bonyii kε. Wvú to keeboyse lo bó.

56 mum nε ε bô boom bew bo ηgoo le mum no gεne wase je ntεw mvu le jεεy.

Fo wee ηgoo Jisos etaalè ejim kε

(Mat 8:19-22)

57 Ε bô bó dioo gεne, ε wee mvu to gay ê Jisos λε, “Me nu embii wo le naa fεε fô wo gεne.”

58 Ε Jisos tfuse ê wvú λε, “Nyám yi ηkpwaante kεηke bibuw bibole, ε mvunyiim mvù bile we kεηke yéw yibo, geenεn kε wee wvù diee nu Waawee kεηke naa lo fô wvù ejike ekolε kew kε.”

59 Ε Jisos nε gay ê wee mvu λε, “Ε bii me le.” Ε wee wvudvu tfuse λε, “Tata, yawε ecine é me enγen endwey icεm nse no mbii.”

60 Geenεn ε Jisos tfuse ê wvú λε, “Cine é bonyii bô nu λε bó nu ε kpwekεn wase edweyte bonyii bô kpwekene, é wo eγen fiuw efewci ekumε bvunfon bvυ Nyo' le.”

61 Ε wee mvu bvuu gay λε, “Tata, me nu mbii wo le, geenεn yawε ecine é me enγen enγay kfuu diem e nse no mbii.”

62 Ε Jisos tfuse ê wvuwe wee λε, “Ε wee ηgvuume bô jiw keelem lemme, ε bvuu ε no lemte taale ejim, tu mwεten baa kpwentεn keenu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le kε.”

10

Ε Jisos tum bonyii mban̄sooshwiγ ncow bofεε

1 Ejim jodvu, ε Tata baayε bonyii bomew mban̄sooshwiγ ncow bofεε * tum fwe, bofεε bofεε λε bó eγen bontεw e, eγen eghan mondvuum mò wen nu ke efey mó le monciim.

2 Ε wvú dioo tumte bó gay λε, “Ngbwele duule baay, ε bonyii bo ηgbwele le nu caan. Nonεn, ben ebunleè λε Tata wvù Cee weε eciinse bonyii bo ηgbwele le wene dvu wvú.

3 Ben eγenè λε. Ben dioo gεne no kee λε me ntumte ben ε ben nu eγen enu diεwe boom bo njée le ente jo bokuula.

4 Ben dioo gεne, fo wee ejo bigew, kenεε ekελε, kenεε bolaba bomew kε. Ben dioo ε buy ê je, fo ben eleemenè gayte bonyii le kε.

5 Ben dioo ε gεn ε ley yew yì ben ley dvú le, yaw gay yew e λε, ‘Kembonεn enù yew fεn.’

6 Ε wee wvù koonke kembonεn nu dvú, é kembonεn emey yì ye le. Ε wvú fεn baa nu, é kembonεn kedvu ekase etu jim ê ben.

7 Seke ben ε ley yew, mum no ceè kε ε è nu dvú. Fo ben ekumenè yéw kε. Fieε fidien ficii fi bó nya ê ben, ε ben die, kenεε è nu fiwuun, ε ben wu, njefo é wee lemte lemme, tu wvú kεηke keekεηke nlawma we.

8 Ε ben ley ntεw e, bó ε fiisen ben, ε nya naa la le ben edie, é ben no diee lo.

9 Ben dioo nu jó, no felè bonyii bo bincεm e, ebvu efewci é bonyii bocii le bvunfon bvυ Nyo' le nu wase nceencee fô bó le.

10 Geenεn, ben é ley ntεw e, bó é fan keefiisen ben, é ben buy gεn bifan bi jé le jan λε,

11 ‘Kebvu ke ntεw wene le kè bese jo yì bikaa bisεse le kin fεn no bese kuci, ε fieε ficii kaase tuu yì bikuu binεn e. Geenεn, ben ekeè λε bvunfon bvυ Nyo' le nu wase nceencee.’

9:61 1Bfn 19:20 9:62 11:2; Fili 3:13 10:1 9:1-6 * 10:1 Bon̄wa' bo boyvuum bomew teje le mban̄sooshwiγ (70). 10:4 22:35; 2Bfn 4:29 10:5 2:14 10:7 1Tim 5:18; 1Kol 9:6-14 10:9 11:2

10:11 Lem 13:51; 18:6

12 **Ɛ** me ensee ê ben le, è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, é mwεem ebonene fô kelaante kè Sodom efele kelaante kekîe.”

*Ngεw bontεw bò tunε keekumεn mvuntelem mvubole
(Mat 11:20-24)*

13 **Ɛ** Jisos ne gay le, “Ngεw wvu baay nu wene ben bonyii bo Kolasen, ε ngεw wvu baay nu tεn wene ben bonyii bo Besayda. Ben ekeè le, é me nto ndioo nge binghaw bi mwεem e bi me nto ngeε jo ben ε è nu Taya bô Sidon, tu bó to nu ε jise wase bimbamkpwe, kfum taan ye le nceke keedunε le bó nu ε kumεn wase mvuntelem mvubole.

14 Ben ekeè le è nu ke edioo enu diuu di nsaw wvu fokemese le, é mwεem ebonene fô bonyii bo Taya noo bo Sidon e fele ben.

15 Noo ben bonyii bo Kafana'um, ben kpwaake le bó nu ke ebense ben é ben eben we? 'Aay. Bó nu ke eshike lo ben é ben eshii egen won bonkfu le.”

16 **Ɛ** Jisos mum gay ê bonyii bò wvù to tumεε ba le, “Ɛ wee yuw ben e, tu mwεtεn yuw ε è nu me le. Wee é ma ben, tu wvù ma ε è nu me. Wee é ma me, tu mwεtεn ma ε è nu wee wvù tum me.”

Fieε fi wee ngoo Jisos eyuukè njon yí dvù le

17 **Ɛ** bonyii bo mbansooshwiy ncow bofεε ba ke ghan tu jim yuuke njon, mum gay ê Jisos le, “Tata, bese se teje diee diuu, ε è cim nu naa bonceendaa bo dεwle le, ε bó yuw ke bese le.”

18 **Ɛ** Jisos tfuse ê bó le, “Me nse nu ε n'yεn ε Satan ε gbwe ke diεwe jan fô yí ε law we ε ley fokuse.

19 Me nu ε nya wase mvunγay ê ben mvù è nulo é ben elεenci yó bô bonγam dvù. Ɛ mbvuu ε nya mvunγay mvù ben eso mvunγay mvu Satan wvù wee vbuban ε dvù mvunciim. Ke è nulo é fieε eshiw ben ke.

20 Geenεn, fo ben eyuukè njon le bonceendaa bo dεwle le yuuke ben e ke. Ben eyuukè njon ε è nu le εdieε eyene nu ε Nyo' ε san wase ê nwa' we le fowe.”

*Ɛ Jisos yuw njon
(Mat 11:25-27; 13:16-17)*

21 Ke sekedvu, ε Keyoy ke Yuule ge ε njon no yuu lo Jisos. Ɛ wvù mum gay le, “Me nyaa keyoone ê wo Icεm Nfon ebule bô nshε le wo nu ε nyile mwεem mvun é bogoyfee noo bonkîεεfieε, ε dunεε ε è nu é mvunley mvu boom e. Ɛ nu no fi nu Icεm, njefo è nu no wo to shieele le fi enu.”

22 **Ɛ** Jisos bvuu jeme le, “Icεm nu ε nya wase mwεem mvunciim é me. Ke wee nu dvù wvù kee Wan wvù me ke, è mεy ke Icεm wvù kee. Ɛ wee yaa nu dvù wvù kee Icεm ke, è mεy ke me wvù Wan noo bonyii bò Wan nu ε caw keedunε Ice é bó.”

23 **Ɛ** wvù ne banke ye jeme wase ε è nu é boom bew bo ngoo le ebonεbon le, “Njon wvu baay nu wene le ε ejise eyene yene mwεem mvun e.

24 Ben ekeè le bonyii bo ntum Nyo' le nteen bô bonfon to shee beele keeyεn mwεem mvù ben yene le, ke fanε yaa eyen ke. No beele tεn keeyuw mwεem mvù ben yuuke, ke fanε yaa eyuw ke.”

Ngan ekumε wee wvù jee wvu Samalia

25 E wee mvu wvù to looci kee bonci bo Nyo' le, ke ne to keemom Jisos, mum bife ê wvù le, "Wee n'yeyi, fise fi me ηκηηke keenje nse ηκηηke nshii wvù mey lo nu la?"

26 E Jisos bife ê wvù le, "Bó sanj ê Nwa' Nyo' le le wee egeè nee? Wo taanke yuuke le la?"

27 E wvù tfuse le, "Bó sanj le, 'E koonkè Tata wvù Nyo' wo bô fitele fiuw ficii, enya ekole kuw ê wvù kecii, elemte fô wvù le bô mvunḡay mwuw mvunciim, egeē bvufee bwuw bvucii yī ye le, ebvuu ekoonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.' "

28 E Jisos gay le, "Wo nu e tfuse lej. E geè nonen ke emum ekeηke nshii wvù mey lo."

29 E wee wvudvu mum ne wowlen bife ê Jisos le, "Waa bwem nu yee?"

30 E Jisos tfuse e è nu ê ngan e le, "Wee mvu to nu e ne Jerusalem no booke Jeliku, dioo gene ley can bocooη e. E bó sunj wvù, e wvù citen, e bó baayē ndvú ye jo bô mwem mwew mvunciim, mum laj wvù fó lewte.

31 E fi ke ne kooy le wee mvu to booke ê je yidvu le e è nu cee ncese, yen wee wvudvu le, wem lo fey.

32 E wee mvu ten ke ne no too, e è nu wee wvu ê kfuu di Lewe le, ke to buy fó, yen wvù le, wem lo ten fey.

33 Geenē, e wvumvu wee ke no lene ten too, e è nu wee wvu Samalia. E wvù ke to buy fó, yen wvù le e shen koo wvù.

34 E wvù gen mbew ye le, gee mbvuum bô mem yī bilente biew e, kuu bilente bidvu bô ndvu, mum tuu wvù yī nyam yī wvù to lene yī dvú le, gen dvú yew bonyii bo ghane le no taale fô wvù le.

35 E bô wvù ce, e bvú buy yuu, e wvù bvuse bodanali hofee nya ê wee yew yidvu gay ê wvù le, 'Shee etaalê fô wee wvun e. E wo sheke lo e jewse bigew bí e fesen, é me ηke endioo e ηkase entfuse.' "

36 No Jisos ma nonen, mum bife ê wee we wvù to looci kee nci le, "Ente jo bonyii bo botete ban, wo yen fiuw le wee wvù to duncee le wen nu waa bwee wee wvù bocooη to sunjē nu wvù la?"

37 E wvù tfuse le, "E nu wee wvù to koolēe shen fô wee wvudvu le." E Jisos mum gay ê wvù le, "E genè, egen egeè ten nonen."

E Jisos beē fô yew e fo Maata bô Maalia

38 E Jisos bô boom bew bo ηgoo le ke ne no gene, gen ley ntew mvu le e kpwoon mvu nu jó e bó teje le Maata. E wvù fiisen Jisos ê wvù yew.

39 Wvù to keηke waa bwee mvu e bó teje le Maalia. No Jisos to geneē ley dvú, e Maalia mum gen shii mbew ye le no yeke fise fi wvù yeyi.

40 E Maata nu fiew buuke e è nu bô ntēw. E wvù ke ne to bife ê Jisos le, "Tata, wo yene le waa bwem nu e cine me le me e no ntawtene me emberj se wo ghayte lo le? Gaye ke é wvù eto efice me."

41 E Tata tfuse le, "Maata, Maata, wo buuke, baysee ekole kuw yī mwem e nteen,

42 e fise fi nu shiee le baay nu ke fimwaan. Maalia nu e caw wase fife, e ke wee yaa nu ke efi ê wvù ke."

11

*Ɛ Jisos yɛɛyi no ɛ nulo ɛ bɔ ebunlee
(Mat 6:5-15)*

¹ Ɛ to nu diuu dimew, ɛ Jisos no bunlee bvudvuu bvumew e, ke bunle mese, ɛ wee we ŋgoo mvu to gay ɛ wvú le, “Tata, yɛɛyi bese no ɛ nulo ɛ bese ebunlee, lenɛn no Jon to yɛɛyɛ bonyii bew bo ŋgoo le no bɔ ebunlee.”

² Ɛ Jisos mum gay ɛ bɔ le, “Ben dioo bunlee no gaytɛ le, ‘Icee wese, gee ɛ bonyii ewvumtɛ diee diuw, ege ɛ bvunfon bwuw eto.

³ Ɛ nyaà bese mwɛɛm mvudien ɛ diuw ɛ cii,

⁴ Lɛɛshɛ bibefe bisese, no bese lɛɛshi bibefe bi bonyii bomew gee fɔ bese le. Fo wo ecine ɛ bese eley mmom yi eghaw bese le ke.’ ”

⁵ No wvú gay nonɛn mum fewsɛn ɛ bɔ le, “Ben ejo le wee mvu ben e be ne ɛ gen ɛ kumcɛ yew nsaa ye ɛntaɛ ɛntelɛɛn ɛ gay le, ‘Nsaa yɛm, nɛnɛ ke we efoose me bɔ bontuw bo bvulɛm e botete.

⁶ Nsaa yɛm yimi nu ɛ ne ɛ buynɛn gbwen ghane le, ɛ me n'yaà ŋkɛɛke fiɛɛ fi me nu ɛntɛw wvú dvú ke.’

⁷ Bɔ ejo le nsaa yo yi wo be kumci yɛ ɛ kaa ɛ tfuse fiew yew le, ‘Fo wo ejewsee me ke. Bee boom bem nu ɛ bɔ ɛ jiiim wase ɛ fen kembuɛ. Ke ɛ nulo ɛ me embvuu enɛ we le me ɛngom fiɛɛ enya ɛ wo ke.’ ”

⁸ No Jisos fewsene nonɛn, bvuu gay le, “Ɛ me enseɛ ɛ ben le ɛ wvú fen baa enɛ we enya bvulɛm bvú wo biite njefo wvú nu nsaa yo, tu wvú nu ke eghan ke enɛ we enya fiɛɛ ficii fi wo shieele seke wo ɛ mɛy ke fɔ ɛ no kumci.

⁹ Me ɛ no ŋgaytɛ ɛ ben le, ben ebiitɛ, ɛ Nyo' ke enya ɛ ben. Ben egomtɛ, ɛ Nyo' ke ege ɛ ben eyɛn. Ben ekumci kembuɛ, ɛ Nyo' ke eyene ɛ ben.

¹⁰ Ben ekeɛ le wee tfuu wvú biite, nu ke ekɛɛke, ɛ wee tfuu wvú gomte, nu ke eyɛn, ɛ wvú kumci kembuɛ nu ɛ bɔ nu ke eyene ɛ wvú.

¹¹ Ɛ nu cee wan wvú la ɛ ben ɛntelɛɛn wvú waa we bife bye, ɛ wvú enya ɛ ɛ nu yo ɛ wvú?

¹² Nu le ɛ wan be bife gee, ɛ wo enya ɛ ɛ nu ŋgam ɛ wvú le?

¹³ Ɛ ben fɛn bɔ ɛ nu bonyii bɔ befe kee keenya mwɛɛm mvú jee ɛ boom bonɛn, tu ke ɛ nulo ɛ Icee wene wvú nu fowe enya tɛn Keyoy ke Yuule ɛ bonyii bɔ biite ɛ wvú efey naa lo nonɛn e?”

*Jisos bɔ Belsebu
(Mat 12:22-30, 43-45; Mak 3:20-27)*

¹⁴ Ɛ Jisos ke no bvuuuse nceendaa dɛwle yi wee mvu le ɛ ɛ nu kencife. No nceendaa dɛwle wvudvu to buyɛɛ, ɛ wee wvudvu mum kɛw no jemyi. Ɛ kebombom ke bonyii le yɛn no kɛɛke lo ŋghaw.

¹⁵ Ɛ bonyii bomew no duu le, “Wvú bvuuuse bonceendaa bo dɛwle le nɛn ɛ ɛ nu bɔ mvuɛɛn mvu Belsebu wvú nfon bonceendaa bo dɛwle le.”

¹⁶ Ɛ bomew bonyii no teeyi keekoo wvú gaytɛ le wvú ege fiɛɛ fi dunɛi mvuɛɛn mvú nɛ fowe.

¹⁷ Ɛ Jisos kiɛɛ bonkpawwɛ bobole mum gay le, “Ɛ ketum ne ɛ gawsɛn ɛ no diuu ɛ kinekin, kɛ saa ke eleem ke. Kfuɛ ɛ ne ɛ gawsɛn ɛ no diuu ɛ dinɛdin, tu di ɛ bvuuɛn wase.

18 Ɛ nu ke ɔɔɔɔ no Satan bɔ ɔɔɔ ye ne ɛ gawsɛn ɛ no diuu ɛbonɛbon, bɔvunfon bwew saa ke eleem tɛn ke. Me ɔɔɔɔ nonɛn nɔjɔ ben duu le me mbvuuse bonceendaa bo dɛwle le ɛ ɛ nu bɔ mvunɔɔɔ mvu Bɛlsebu le.

19 Ɛ ɛ fɛn nu le me mbvuuse bonceendaa bo dɛwle le ɛ ɛ nu bɔ mvunɔɔɔ mvu Bɛlsebu le, tu bonɛn boom bvuuse ɛ ɛ nu bɔ mvu yɛ le? Fiɛɛ fi boom bonɛn bodvu gee nu duɔɔɔ le ben nu ɛ gbwe wase nsaw.

20 Geenɛn ɛ me mbvuuse bonceendaa bodvu ɛ ɛ nu bɔ kebo ke Nyo' le, tu bɔvunfon bvu Nyo' le nu ɛ to wase fɔ ben e.

21 Ben kee le ɛ ntemmvunɔɔɔ seyse mwɛɛm mwew mvu jem e ɛ shii ɛ no ɔɔɔɔ la diew dɔvɔ, wee saa ke eshiw fiɛɛ fiew ke.

22 Geenɛn, ɛ ntemmvunɔɔɔ mvu wvɔ fele wvɔ ne ɛ to ɛ diu ɛ so wvɔ, emum eloo mwɛɛm mwew mvu jem e mvɔ wvɔ se gɛɛle ekole yɔ dɔvɔ le, ebvuu ekuu mwɛɛm mwew mvunɔɔɔm eɛn dɔvɔ ɛ bɔ nsaa ye egaw.

23 Ben ekeɛ le ɛ wee kicine me, tu mwɛɛn bone ɛ ɛ nu bikaa ɛ me ejim. Wee wvɔ baa efici me keebaanci lo, tu wvɔ tawse lo.

24 Keyoy kɛ yiile kɛ buyte yɔ wee le mum gɛn ɔɔɔɔpwaante no gomte fɔ kɛ eɛe. Geenɛn kɛ dioo ɛ gom ɔɔɔɔɔ, mum jeme ɛ ekole kew le, 'Me nu ɔɔɔɔɔ entu ɛ me yew fɔ me nse mbuyɛɛ.'

25 Seke kɛ ɛ kase ɛ to ɛ yɛn ɛ yew nu ɛ bɔ ɛ yɛɛ ɛ seyse yɔ ɛ no yuule,

26 nonɛn ɛ kɛ mum kase gɛn, to bɔ biyoy bimew bisooshwi yɔ bife fele kɛ, ɛ bɔ bɔ mum to ley no cee dɔvɔ. Ɛ mwɛɛm mum mɛɛɛ fo yɔ mwɛɛn e sekedvu fey no mvɔ se shee nu."

Nɔɔɔ wvu baay nu wvu baa?

27 No Jisɔ to bɛɛ jemyɔ mwɛɛm mvun nɛn, ɛ kpwoon mvu ne sɛɛɛ ɛ kebombom ke bonyii le ente jeme le, "Nɔɔɔ wvu baay nu wvɔ kpwoon wvɔ to bokɛɛ wo, bvu yamse le."

28 Ɛ Jisɔ tfuse fiew le, "Nɔɔɔ wvu baay nu ɛ ɛ nu wvu bonyii bɔ yuuke diɛw Nyo' gee no yɔ gomte."

Ɛ bonyii no gomte keeyɛn kɛɔɔɔ ke fiɛɛ le kɛ dɔɔɔ fɔ mvunɔɔɔ mvu Jisɔ e ne

(Mat 12:38-42; Mak 8:12)

29 No bibombom bi bonyii le to taashi too mbew ye le, ɛ wvɔ ne gay le, "Ɛɔɔɔ ke kɛɛɛn kin nu kɛ befe. Kɛ gomte keeyɛn kɛɔɔɔ ke fiɛɛ le kɛ dɔɔɔ mvunɔɔɔ mwem, ɛ bɔ yaa nu duɔɔɔ ɛ kɛ ke. Geenɛn, ɛ kɛɔɔɔ ke fiɛɛ le baa fey ke wee ntum Nyo' wvɔ Jona le ke.

30 No fiɛɛ fi Jona to gɛɛ to nu kɛɔɔɔ ke fiɛɛ le fɔ bonyii bo Ninivɛ le, nu ke ɔɔɔɔ no fiɛɛ fi wee wvɔ dieɛ nu Waawee gee nu ke enu kɛɔɔɔ ke fiɛɛ le fɔ ɔɔɔɔ ke kɛɛɛn kin e.

31 Ɛ nu ke enu diuu di nsaw wvu fokemɛɛɛ le, ɛ Yaa wvɔ to saake ketum kɛ Shɛba eleem bɔ ɔɔɔɔ ke kɛɛɛn kin ege ɛ bɔ elɛɛ kɛ ɔɔɔ e, nɔjɔ wvɔ to nu ɛ ne ketum kew e ɛ kendvuse ke wɔɔ e keeto eyuw bvuɛɛ bvu Nfon Saamun e. Geenɛn ben eyekɛ eyuw, wee mvu nu fɛn bɔ fiɛɛ ɛ fɔ kuuɛ fele fi Saamun e.

32 Ɛ bonyii bo Ninivɛ nu ke elomte tɛn ɔɔɔɔ ke kɛɛɛn kin ɛbvubwɛ le kɛ to nu ɛ jay baay, nɔjɔ bɔ to nu ɛ yuw fiɛɛ fi Jona to fewɛɛ, kumɛn mvuntelem

mvubole. Wee mvu wvun fen bô fiεε fi fele fi Jona le, ε ben yaa kumene mvuntelem mvunen ke.

Ken'yeese ke ye le

(Mat 5:15)

³³ Ke wee ké tfuuke ken'yeese lese εgaaku ke. Ke è yaa nulo ten é wvú ebvuu ejo nkaa ekfuke dvú ke. Wvú ké tfuuke, tome ε è nu yí fiεε fi bó tomyi ken'yeese yí dvú le, le bonyii dioo leyte yew eyene n'yuu le.

³⁴ Jise diuw nu ken'yeese ke ye yo le. E jise diuw yuule lo, é ye yo yicii enu ε yí ε yinſen bô n'yuu. Geenεn, é jise diuw baa yuule, é ye yo yicii enu ε yí ε yinſen lo bô ejiwε.

³⁵ Fí mum è no nu le, wee etaalè le laa wen lene ε è nu ente jo n'yuu nuu ente jo ejiwε le.

³⁶ E wo lene ente jo n'yuu ε keba kemew yaa nu é ejiwε le ke, é mwεεm mvunciim emum eyuule ke diεwε no ken'yeese ké baa no nyaa n'yuu yí yo le."

E Jisos tooshε Bofalasii bô bonyii bô dunçi bonci

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

³⁷ E Jisos ke mεse njeme we, ε wee Falasii mvu tee wvú le wvú eto é bô wen egen edieken. E Jisos num gen, ley, shii ε bó no diekene,

³⁸ ε wvú baa yaw ecuke can ke. * E wee Falasii wε taa e fi ghaw wvú.

³⁹ E Tata kiεε fiεε fi wvú kpawwci mum jeme é wvú le, "Ben Bofalasii cuke mvunſkom bô shúw ye le, geenεn ε mwεεm mvù befe bô ken'yεε ejise ε cin lo fô mvuntelem mvunen e.

⁴⁰ Biyun bin! Ke Nyo' wvú to bomeε ekfuſ nu wvú to bomeε ente ten e?

⁴¹ Fi ben bee keegeè nu le, ben enyaà mwεεm mvù ben keſſke é mwεεm mwe le é bonyii bo kefufe le, é mwεεm mvunciim emum eyuule fô ben e.

⁴² Ngεw wvu baay nu wene Bofalasii. Ben nyaa keba kemwaan é Nyo' ente jo biba yuufe bi mbáse yi ben keeke naa noo mwεεm mvù ben keeke gεεle é mbáse le le yí ešumte, geenεn kaa cin'yi keegeε mwεεm mvu leſ fô bonyii le bô keekoſſke Nyo'. Ben be keſſke keegeè mwεεm mvudvu mvunciim yaa cin'yi fimew e ke.

⁴³ Ngεw wvu baay nu wene Bofalasii. Ben ké no kooſſke ke keeshiile ε è nu fwe yéw bunle le, bvuu kooſſke le bó egayte ben e é way bô n'wvum.

⁴⁴ Ngεw wvu baay nu wene, njefo ben nu ke diεwε jém yi yaa yen'yi ke, ε bonyii lene yi dvú le yaa kee ke."

⁴⁵ No Jisos to jemyi nen, ε wee mvu wvú to looci kee bonci bo Nyo' le gay é wvú le, "Wee n'yεεyi, wo kee ke le fiεε fi wo jemyi nu ε kum bese le ten e."

⁴⁶ E Jisos tfuse le, "Ngεw wvu baay nu ten wene ben bonyii bô looci kee bonci bo Nyo' le. Ben nen'yi yike bonyii bô bvujite ε bvú fele mvunſgay mvubole se é nulo é ben elaw ke naa lo kpwan εbo keefice bó dvú nkuuſ.

⁴⁷ Ngεw wvu baay nu wene. Ben bomte jém bonyii bo ntum Nyo' le bô bo'icee cee bonen to yuwyeε.

⁴⁸ Fifin dunçi le ben tomte gee di bo'icee cee bonen e. Bó to nu ε yuwye bonyii bo ntum Nyo' le, ben ε mum ε shεε ε no seysee bomte jém yibo.

⁴⁹ E nu fiεε fi to gee ε Nyo' bô bvufee bwew se jeme le, 'Me nu nke enciinse bonyii bem bo ntum e fô bó le, é bó ke eyuwyeε bomew ebvuu ekuſ bomew.'

⁵⁰ Nonen, Nyo' nu ke ebife ê engokε ke keseen kin ekumε ελεμε ke bonyii bew bo ntum e bocii bô bó to yuwyeε ε κew no won to κeweε.

⁵¹ Wvú nu ke bife ε κew yí ελεμε ke Abel e egen ebuy yí ke Sakalia wvú bó to yuε entelen jo ketan ke ncese bô yew ncese le. Me nseje lo ê ben keceey le Nyo' nu ke ebife ê engokε ke keseen kin ekumε kpwe bonyii bodvu ba bocii.

⁵² Ngew wvu baay nu wene ben bonyii bô looci kee bonci bo Nyo' le. Ben nu e nyile ken'yene ke diuw fwese wvú è nulo é wee eley dvú se kieε fieε fi nu len e. Ben nu ε tun keeley, ε bvuu ε no baanke bonyii bô gomte keeley fo bó eley."

⁵³ E Jisos ke ja le wen egene, ε Bofalasii bô bonyii bô to dujci bonci bo Nyo' le κew no leeshi wvú bô díew biwci mwεem ê wvú nteen nteen,

⁵⁴ ε bó to gee nonen teeyi lo wvú keeyuw fieε diuw we le emum ekoo wvú.

12

Fo wee ejemyi jey gee jey ke

¹ No Jisos to jemyi, ε bibombom bi bonyii le no taashi fó bontfuke le bontfuke le faanene. E bomew leenci bikaa bi bomew e. E Jisos ne κew no jemyi ε è nu ê boom bew bo ngoo le gayte le, "Ben ejod kefew yí fintunken fi Bofalasii le fi è nu gee dibole di bó jemyi jey, gee jey e.

² Ben ekeè le ke fieε nu dvú fi bó banji fi nu ke enu se fi ε buy emwa ke. E ke fieε nu dvú ten fi bó nyile fi nu ke enu se bó ε kieε ke.

³ Ben ekeè le fieε ficii fi ben jemyi entan nu ε bó nu ke eyunen emvunsheer, ε fieε ficii fi ben ké faale yew se no tfumtfume nu ε bó nu ke ejan ε è nu fó ekole ke yew e.

Wee wvú bó efanè

(Mat 10:28-31)

⁴ Nsáa yem, me ε no njemyi ê ben le fo ben efanè bonyii bô nulo eyu ke ε è nu nyam ye maan se è nulo é bó ebvuu ege fieε fimew ke.

⁵ Ben eyeke eyuw wee wvú ben efanè. Ben efanè ε è nu Nyo' njefo è nu wvú wvú kenke mvungay keeyu wee, ebvuu elese mweten nguy wvu baay e. Me mbvuu ngayte ê ben le ben efanè ε è nu wvú.

⁶ Ke ben kee le bó ké no geese mvunsha mvuntin ke yí mvunyinyi le mvunfem maan? Geenεn, ke finsha fimew nu dvú fimwaan fi Nyo' ké daaye é fi le ke.

⁷ Finεn nu ε Nyo' kee naa yvúw yicii yi nu ê ben efa. Fo ben efanè ke. Ben fele lo mvunsha fó nteen.

Wee wvú beje bó wee wvú tune Jisos

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ E me embvuu ensee ê ben ten le, é wee beje ê bonyii ejise le wen kee me, tu wee wvú diee nu Waawee nu ke ebee ten mweten ê bonceendaa bo Nyo' le fwe.

⁹ Geenεn, é wee ma lo me ê bonyii ejise, tu me nu nke ema ten mweten ê bonceendaa bo Nyo' le ejise.

¹⁰ Fi ε bvuu è no nu le, Nyo' nu ke elεshε díew yi befe yi wee jemyi ekumε wee wvú diee nu Waawee, geenεn ke è nu naa lo é Nyo' ke eyuu elεshε díew yi befe yi wee jemyi ekumε Keyoy ke Yuule ke.

11 Seke bó ε koo ben ε gen dvú yéw bunle le, kenεε fwe dvu bonyii bò saake won kenεε fwe dvu bonyii bò kenke mvunḡgay mvu sa' le, le bó egen esaw ben, fo ekole ekfunté ben le laa ben nu ke egen etanje diuw egay le la le, kenεε ejeme nεε le.

12 Ε nu ke enu kefew kedvu le é Keyoy ke Yuule esee fiεε fi ben ejeme.”

Nḡan ekumε keyuḡ ke cee kpwaw e

13 No Jisos to teete boom bew bo ḡgoo le nonen, ε wee mvu ne jeme ente jo kebombom ke bonyii le, gay ê wvú le, “Wee n'yεεyi, gayε ê waa bwεem le wvú egaw bvushεw bvuseεbeewvu enya bwem.”

14 Ε Jisos bife ê wvú le, “Diemsen, ε gεke yeε me le me ensumentené bonsaw bonen, mbvuu ḡgaaké bvushεw bvunen?”

15 No wvú bife nonen mum gay ê wee tfuu le, “Ben eyenè fo ben eyεεlè ejise yi mwεem e, njefo ke nshii wee yaa nu nje mwεem mvú wvú kenke ke, wee ejo naa ε mweten kenke nεε.”

16 No wvú jeme nonen, mum ma ḡgan le, “Cee kpwaw mvu to kenke wεε we, ε mwεem ke jon dvú baay.

17 Ε wvú mum kew no kpwawci le laa wen nu ke ege nεε le? Wen nu ke egeε ḡgu wen fεε le?

18 Ε wvú mum ne cu ntanj le, ‘Fiεε fi me nu enḡe nu fin. Me nu ensaw bigone biem, enkase enkuwse, emum enḡeε ḡgu bó mwεem mwem dvú mvunciim.

19 Ε me ḡke endioo ε ḡge nonen, emum enḡay ê ekole kem le me nu wee keshi. Me ḡkenke mwεem mvú me nu ḡke endie embuy bilum e nteen. Ke me mbεε ebvuu embuuke ke. Me nu endiekene ke wase lo, mbvuu ḡ'wukene n'yuuke njon.’

20 No wvú seyse nonen, ε Nyo' mum tee wvú le, ‘Keyuḡ kin! Entanj eben nu ε me nu ḡke enkase enjo keyoy kuw. Mwεem mvun mvunciim mvú wo seyse ε geε nu ke enu mvu yeε le?’ ”

21 No Jisos jeme nen mum gay le, “Ε nu ke lenḡen no fi nu ke enu fô wee wvú baanci bvukuke fô ekole kew e yaa kenke bvukuke ê keba ke Nyo' le ke.”

Bó elese mvuntelem ε è nu yi Nyo' le

(Mat 6:25-34)

22 Ε wvú bvuu ne no jemyi wase ε è nu ê boom bew bo ḡgoo le le, “Fo ben eyanjanè ekumε nshii wene le laa ben nu ke edie la le, kenεε ekumε ye yene laa ben nu ke ejise la le.

23 Ben ekeè le keyoy ke wee le fele mwεem mvudien, ε ye wee fele ndvú.

24 Ben etaa eyen biḡaḡa, ke bí ké no jewyi bvuu gbweci ḡgu ke. Ke bí yaa kenke bigone ke. Ε Nyo' nyanḡi ke bí bicii. Ke ben kee le ben fele mvunyiim e?

25 Ε nu yeε ê ben entelen wvú yanjanε, wvú nulo ebise ke naa kefew caan yi nshii we le?

26 No è nu seε è nulo é ben ege naa fi caan fin ḡkuuḡ, ε ge la wvú ben soo bikuu ekumε mwεem mvumew?

27 Ben etaa yen no fow ké no kuu nu. Ke fow ké no lemte kenεε shile ndvú ke. Geenε, é me ensee é ben le ke naa Nfon Saamun bó bvukuke bvucii bvú wvú to kenke to ké suute ye no nu ε wvú ε buy fô fow mvu le ke.

28 Ε Nyo' suute εgay yo ḡkpwaante nen, εgay yò kuu eben, buy ntfuu ε bó ε fwεε wase fotanj, tu ke è nulo é wvú esufe ben efey lo nonen e? O oo bonyii bo mbee wvú doose le!

²⁹ Fí mum è no nu le fo ben eyanyanè, bvuu kpwaake le laa ben nu ke ediee la bvuu wuu la le,

³⁰ njefo mvumvun mwεεm ké no kpawaci ké bonyii bo yî nshε le bò yaa kee Nyo' ke. Ben ekeè le Icee wene kee lo le ben shieele mwεεm mvun mvunciim.

³¹ Ben elese bvufee bvunen ε è nu yî bvunfon bvuu Nyo' le, é wvú emum enyaa ten mwεεm mvun mvunciim é ben.

³² Njoo yem, no ben nu caan nen, fo ben efanè ké, njefo Nyo' wvú Icee wene nu ε caw keenya bvunfon é ben.

³³ Ben egese mwεεm mvù ben keηke, egaw bigew bidvu é bonyii bo kefufe le, egomtè bobuuncuu ε è nu bò yaa nulo esεεken ké. Ben egεεlè kpaw wene ε è nu won Nyo' le, fò è yaa nulo é wvú eka ké, ε coon yaa nulo efey fó ké, ε shéw yaa nulo ekan ké.

³⁴ Ben ekeè le fò wee gεke kpaw we nu ké fó fò fitele fiew nu enu.

*Bonyii bo Jisos e ecεytè wvú
(Mat 24:45-51)*

³⁵ Ben ekay bicaw binen, etfuw bin'yεese ecεytè lemme,

³⁶ ké diεwε boom bo lemme le bò cεyte cee ekole wvubo ε wvú nu gbwen bvujen e. É wvú nu ke edioo ekaase ekumcε kembun é bó eyene lo é wvú eley.

³⁷ Njon wvu baay nu ke enu wvu boom bo lemme le bò cee ekole wvubo nu ke edioo efεese eyen ε bó nu we cεyte. É me ensee é ben kecεεy le wvú nu ke esen ndvu ye é bó shiiyen fokuse é wvú eto bò mwεεm mvudien egawcε é bó.

³⁸ Njon wvu baay nu ke enu wvu boom bo lemme le bò wvú nu ke edioo efεese eyen ε bó nu cεyte. Kenεε wvú nu ke eto entan ηentelη, kenεε seke nyimshie ε ton.

³⁹ Ben ekeè le é cee yew kee kefew kè coon nu ke eto, é wvú ecεytè. Wvú saa ke ecine é bó enjog yew ye ké.

⁴⁰ Ben ten keηke kecεcytè, njefo wee wvú diee nu Waawee nu ke ekase eto ε è nu é kefew kè ben yaa kee ké le.”

⁴¹ É Bitamum ne bife é wvú le, “Tata, wo ma ηgan wvun ε è nu é bese, nuu é bonyii bocii le?”

⁴² É Tata tfuse le, “Waa lemme wvú nu wvu kecεεy bvuu keηke bvufee nu wvú la? Kε è nu wvuε wvú cee ekole we nu ε gee wvú le wvú etaalè fò yew ye le, é kefew ke dioo ε kocen ε wvú nya mwεεm mvudien mvu boom bo lemme le é bó le?”

⁴³ Njon wvu baay nu ke enu wvu waa lemme wvuε wvú cee ekole we nu ke edioo etoo eyen ε wvú gee lemme lenlen no wvú bee keege.

⁴⁴ É me ensee é ben kecεεy le cee ekole we nu ke ebense wvú é wvú etaale fò mwεεm mwew e mvunciim.

⁴⁵ Geenεn, é waa lemme wvudvu ne ε jeme é ekole kew le, ‘Kε cee ekole wem nu ke eyanšen ekase eto ké’, ε mum ε kew ε no suunke boom bo lemme le bò bolemε noo bò bokene, diekene bvuu wvu mbvuum ε mó koolé wvú,

⁴⁶ tu cee ekole we nu ke ene esεε ebuynen diuu dimew di wvú yaa be kpwaake le ké noo é kefew kè wvú yaa be kee le ké. Wvú nu ke edioo ε buynen nonen, emum enya ηεw é waa lemme wvudvu, eciinse wvú é wvú egen enu bò bonyii bò yaa jemyi kecεεy ké.

⁴⁷ Waa lemme wvú kee fiεε fi cee ekole we gomte le wvú egeè, ε fanε yaa

eseyse egee, nu ε bó nu ke etam wvú bongbwan nteen.

48 Ε waa lemme wvú yaa kee ke fíεε fi cee ekolε we gomte le wvú egeè, ge fíεε fi è nulo é bó etam wvú bongbwan nteen, nu ε bó nu ke ewewce ke lo wvuwe caan. Wee wvú bó nu ε nya mwεεm ê wvú nteen nu ε bó nu ke eshieele nteen ê wvú. Ε wee wvú bó nu ε gee mwεεm can ye le nteen nu ε bó nu ke ebife ê wvú nteen.”

Jisos to bô kenjawsen
(Mat 10:34-36)

49 Ε Jisos bvuu gay ê boom bew bo ηgoo le le, “Me nto keenfwεε ε è nu ηguy yí nshε le. Wee ejo ε wvú be beenci wase.

50 Me ηkenke kfuu ηgew wvu baay keenley wvú le, ε fitele fiem nu ke elεeten ke seke me ε nley wase wvú le.

51 Ben kpwaake le me nto ε è nu bonyii yí nshε le fen e? Naa lo. Ben ekele le me nto ε è nu bô kenjawsen.

52 Ε kεw yí keseen e, yew yí nu bonyii botin nu ke egawsen. Bonyii bo botete nu ke egawsen bô bo bofεε, é bo bofεε egawsen bô bo botete.

53 Cee wan nu ke egawsen bô waa we wvú diemsen, é wan wvú diemsen egawsen bô ice. Bwee wan nu ke egawsen bô waa we wvú kpwoon, é wan wvú kpwoon egawsen bô bwee. Bwee diemsen nu ke egawsen bô kpwεε waa we, é kpwεε wan egawsen bô bwee dweese.”

Bonyii kee kefew
(Mat 16:2-3)

54 Ε Jisos gay wase ε è nu ê kebombom ke bonyii le le, “Ben ké yεne seke kembew bene je ekuεku, ε ben mum no duu le, ‘Jan nu ke egbwe.’ Ε yí ke mum gbwe.

55 Ε ben ké yεn ten ε fwefwe ε banke wase ye ε no booke lo je ewεεwe, é ben mum no duu le, ‘Kenkfum ke baay nu ke enu.’ Ε kí mum ke no nu.

56 Ben bonyii bô jemyi jεy, gee jεy ban, no ben taale ebule bô nshε mum kiεε no ekfunj nu ke enu, ke è nulo ten é ben ekiεε mwεεm mvú Nyo' dunji yí kefew kin e nje la?

57 Ε ke è nulo ten é ben ekpwawce fíεε fi leη fi è nulo é ben egeè le?

58 Ε wee jo wo ε no gene dvú yew nsaw e, é wo mom ε ben ε wvú seyse ε è beε ê je, fo wvú ke egufe wo egen efese can wee wvú saake bonsaw e, é wvú efese wo can nci le é bó efen wo yew ncaw e.

59 Ε me ensee ê wo le ke wo nu ke ebuy dvú se wo ε mεse ε law finyinyi ficii fi bó shieele ke.”

13

Wee tfuu ekumen fitele fiew fo wvú ke ekpwe

1 Ε to nu kefew kedvu le, ε bonyii bomew ke nε be Jisos kumte bonyii bo Galilee bomew bô to geneε keege ncese fô Nyo' le, ε Baylet tum bonyii ε bó gen gbwoce bó, ε bilεεm bihole taashe bô bi nyám yí bó to gee ncese dvú.

2 Ε Jisos yεke nen, bife é bó le, “Ben kpwaake le bonyii bodvu to kpwe kfuu yiye kpwe nonen njefo bibefe bibole to fele bi bonyii bo Galilee bomew e nuu?

3 Ke è nu nonen ke. Ε me ensee ê ben le, é ben baa ekumen mvuntelem mvunen, é ben bocii ke ekpweken ke nonen.

4 Ben kumyi bonyii bo yuufe ncow nyanj bò yew yì defe ê we to kesee Siloam yuwye bó? Ben kpwaake le bonyii bodvu to kpwekene nonen njefo bibefe bibole to fele bi bonyii bo Jerusalem bomew e nuu?

5 Ke è nu nonen ke. E me ensee ê ben le, é ben baa ekumen mvuntelem mvunen, é ben bocii ke ekpweken ke nonen.”

Ngan kete kè yaa to yumte mvuntam ke

6 E Jisos mum ma ngan mvu ê bó le, “E to nu kefew kemew e, e wee mvu yee kete kemew* é wvú wene. E kefew ke kocen, e wvú to keekoy, fanje yaa yen e mvuntam e yum yí dvú le ke.

7 E wvú mum gay ê wee wvú to taale fô wee we le le, ‘Taa eyen, è nu wase bilum bitete keseen no me ntoo keenkoy mvuntam yí kete kin e, n'jaa yene fiε le yí dvú le ke. Gbwole lo. Kí banji bvudvuu ecici.’

8 E wee we lemme wvudvu tfuse le, ‘Cee ekole, ke bvuu cinε ke dvú kelum kin, é me encεwε kenyi kedvu enjεε binfo fó.

9 E è ke edioo enu kelum kè too le kí e yum, é fí ejon, kí e fan keeyum ee, é me emum egbwo.’”

E Jisos fε kpwoon mvu diuu di mbam e

10 E è ke no nu diuu di mbam e dimew, e Jisos no yeeyi bonyii yew bunle mi le.

11 E kpwoon mvu nu dvú e keyoy kemew nu yí ye le, e è nu kè ké ge e wee tu wee gon. Kí to nu e ge wase wvú e cem bilum yuufe ncow nyanj jim e njgvuse, e è yaa nulo é wvú ebvuu eleem we teyey ke.

12 E Jisos yen kpwoon wvudvu le, tee wvú e wvú to. E wvú gay ê wvú le, “Bwεem, wo nu e boy wase ebo jo ntun wo wvun.”

13 No wvú gay nonen, mum neke kebo kum wvú le. Kan mwaan, e jim ye kase nele ye, e wvú leem we teyey, mum no tumte monkum mo Nyo' le.

14 E cee ekole yew bunle yidvu yen no Jisos fε kpwoon wvudvu e è to nu diuu di mbam e, e fiε fidvu ton'ye wvú baay. E wvú mum no saake bonyii gayte le, “Eduw e lemme nu esoocaan. Ben etoð e bó fele bincem binen e è nu ediuw yoya le. Fo wee ebvuu emom eto diuu di mbam e ke.”

15 E Tata tfuse é wvú le, “Ben bonyii bò jemyi jεey, gee jεey ban. E ké dioo nu diuu di mbam e, wee saa ejo na' we kenεε kembεεbey kew egen enya joo dvú?

16 Kpwoon wvun e no nu waa Aba'am, e Satan e lese wase yí ncaw e bilum yuufe ncow nyanj, tu ke fí baa jee le bó ebvuse wvú yí njεw e diuu di mbam e?”

17 No Jisos jeme nonen, e bonyii bew bo bvuban e wuunen, e bonyii nteen no lanlanje lo fibole nje binghaw bi mwεem e bicii bi Jisos to gee.

*Ngan ekumε ngow fintam fimew
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)*

18 E Jisos nε ghay le “Bvunfon bvú Nyo' le nu ke diεwε la? Fiεε fi è nulo é me enfewsen dvú nu la?

19 Bvú nu ke diεwε ngow fintam fimew † fi wee to tfumyεε wene dvu wvú, e yí ke buy, ku yin tu kete e mvunyiim mvú bile we no yote yí dvú le.”

13:6 Mat 21:19; Mak 11:13 * 13:6 Kete kedvu nu e bó teje é díεw bala le le, «Fig». 13:8 2Bi 3:9, 15
13:10 Mak 2:27-28 13:14 Ksm 20:9-10 13:15 14:5; Mat 12:11-12 13:16 1:54-55, 73; 3:8; 19:9
13:19 Esek 17:23; Mat 13:31 † 13:19 Ngow yin nu é díεw bala le le, «mustard».

*Nġan ekume fintunġen**(Mat 13:33)*

²⁰ E wvù bvuu nē ghayle, “E nulo é me embvuu enfewsēn bvunfon bvū Nyo' le bō la?”

²¹ Bvù nu ke diēwe fintunġen fi kphoon to fewēē mvuum ê bintee bi baay baay e bitete jo fiysēn dvù, tow gēē, e fi mum ge ē mvuum modvu ben.”

*Diuw fwese wvu fiasaa**(Mat 7:13-14, 21-23)*

²² E Jisos ke mum nē no gene Jelusalem. No wvù to gene no fele ê bilaante bō ê bontēw e yeēyi bonyii.

²³ E wee mvu nē bife ê wvù le, “Tata, è nu ke bonyii caan bō nu ke eboy e?” E Jisos mum tfuse wase ê bonyii bocii le,

²⁴ “Ben elumtē ntaŷ keeley e è nu fō diuw fwese wē wvù nu fiasaa le. Ben ekeē le bonyii nteen nu ke egomte keeley yaa keŋke je ke.

²⁵ Kefew nu ke ekocēn, é cee yew eja we efaa kembuŋ. Wvù nu ke edioo ē faa, é ben emēy ekfuŋ ekumci kembuŋ leke le, ‘Cee ekole, yene ke yew é bese eley.’ E wvù emum etfuse ê ben le, ‘Ke me n'yaa ŋkee jō ben nē ke.’

²⁶ E ben emum ekēw etanġi le, ‘E nu bese bō beene se shee diekene bvuu wukene. E wo se ghane yeēyi bonyii bontēw bosese le.’

²⁷ E wvù elbvuu ekase etfuse ke le, ‘Me nseŋe lo ê ben le ke me n'yaa ŋkee ben ke. Ben enēē lo ê me efwese ben bō ghane buwyi mwēem ban.’

²⁸ Ben nu ke eyēn Abla'am bō Aysik noo Yakow noo bonyii bo ntum Nyo' le bocii ente jo bvunfon bvū Nyo' le, e ben nu e bó e ban ekfuŋ, é ben emum ebeele ŋgeci bigew.

²⁹ Bonyii nu ke enē biba bicii e kēw jō diuu sane e gēn e buy jō dí seeyi noo e wēwe bō ekueku jo woŋ, eto eshii ediekene ente jo bvunfon bvū Nyo' le.

³⁰ Ben ekeē le bonyii bomew bō nu eġim keseen nu ke enu bo fwe, e bomew bō nu fwe keseen nu ke enu bo eġim.”

*E Jisos bēn Jelusalem**(Mat 23:37-39)*

³¹ E è no nu ke kefew kedvu le, e Bofalasii to gay ê Jisos le, “Buy fiuw jan eġen keba kemew e nġefo Nfon 'Elod gomte keeyu wo.”

³² E Jisos tfuse ê bó le, “Ben eġen egay ê dikfuu didvu le me mbvuuse bonceendaa bo dēwle le yī bonyii le e bēn, mbvuu nfele bincēm, e è nu ke no me nu embuy enġee ntfuu, é ke edioo enu foēshtnfuu, é me emum emēse lemme diem.

³³ Geenēn, e me nu enġēw lene diem di Jelusalem e bēn, embuy enlēn ntfuu enġen embuy foēshtnfuu. Ke fi baa kocēn le bó eyu wee ntum Nyo' bvudvuu bvumew e se è nu Jelusalem ke.”

³⁴ No Jisos jeme nēn, mum bēn le, “E bēy Jelusalem! E bēy Jelusalem! Wo wvù yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le, bvuu tumyi bonyii bō Nyo' tumte fō wo le bō ēta. E nu wase bokanġ bomēē no me mom keembaancē boom buw ke diēwe no bweeshie ké baancē boom bew kfuke, wo e fanġ?

³⁵ Taa eyēn, yew yo nu ke etu binffuy. E me ensee ê ben le ke ben nu ke ebvuu eyēn me le ke, eġen ebuy kefew kē ben ke egay le, ‘Nyo' nu e lanġ kembonēn yī wee wvù too ê diee di Tata le.’ ”

14

Ɛ Jisos bvuu fɛ wee diuu di mbam e

1 Ɛ è ke no nu diuu di mbam e dimew, ɛ Jisos gɛn keediekɛn yew dvu wee wvu baay mvu. Ɛ wee wvudvu to nu wee Falasii. Ɛ bonyii bò to nu fó no gbwetene Jisos keeyɛn fiɛɛ fi wvú nu ege.

2 Ɛ to nu ɛ wee mvu leeme fó ɛ Jisos ɛjise cɛmte bò ntun ɛ wvú ɛ ge wase can bò bikaa ɛ mvuwkɛn.

3 Ɛ Jisos bife ê Bofalasii noo bonyii bò to looci kee bonci bo Nyo' le, bò to nu fó le, “Nci wesebeene nu ɛ bee le è nulo é bó efɛ wee diuu di mbam e?”

4 Ɛ bó fanɛ yaa tfuse fiɛɛ ke. Ɛ Jisos jicɛ wee wvudvu le, fɛ wvú, mum gay le wvú egɛne.

5 Ɛ Jisos mum kase bife ê bonyii ba le, “Ɛ wee mvu ben e kɛɲke wan * kɛnɛɛ na' wvú ɛ gbwe ê fwɛɲ diuu di mbam e, mwɛtɛn saa ebvuse lo kan mwaan e?”

6 Ɛ bó ma fiɛɛ fi bó etfuse.

Wee ejoo ɛkolɛ kew caan

7 Ɛ Jisos ke taa yɛn no bonyii too cawci ɛ è nu mondvuum mo fwe sɛ shiyyine fó, ɛ wvú maw díɛw ê bó le,

8 “Seke bó ɛ see wee bò ɲkaw bvujen, wvú ɛ gɛn, fo wvú eshii ɛ è nu fô bvudvu bu fwe le kɛ, njefo è nɛlo enu ɛ bó ɛ see tɛn wee mvu wvu baay wvú fele wvú dvú.

9 Ɛ cee bvujen wvú se seɲɛɛ bó dvú bocii ke enɛ eto emum egay ê wvú le, ‘Nɛnɛ we enya bvudvu bvun ê wee wvu baay wvun.’ Ɛ wvú emum enɛ bó kɛɲ'wuumɛn egɛn shii wase ɛ è nu ɛjim.

10 Seke bó ɛ see wee bò ɲkaw bvujen, wvú ɛ gɛn, shii ɛ è nu ɛjim, wvu le cee bvujen ke enɛ eto egay lo ê wvú le, ‘Nsaa yɛm, nɛnɛ we fɛn egen shii ɛ è nu fwe.’ Nonɛn, é wvú emum ekɛɲke n'wvum fwe dvu bonyii bocii fó.

11 Ɛ nu kɛ lɛɲlɛɲ noo wee tfuu wvú bensee ɛkolɛ kew nu ɛ bó nu ke eshike lo wvú. Ɛ wee wvú shiwse ɛkolɛ kew nu ɛ bó nu ke ebense lo wvú.”

Wee etaalè ɛ è nu fô bonyii bo ɲgɛw e

12 Ɛ Jisos mum nɛ kase gay ê cee yew wvú to tɛɲɛɛ wvú yew dvu wvú le, “Seke wo gomte keetee bonyii le bó eto ediekɛn, fo wo etee ɛ è nu nsáa yo bò boom bo bwoo le noo kfuu diuw kɛnɛɛ bonyii bo kpaw e bo ntɛw wo le ke. Ɛ wo tɛɲɛ boba bonyii, é bó ke ekase tɛn etee wo yéw yibole, é fi emum enu le bó nu ɛ tfuse wase kebo kuw.

13 Seke wo gee ɲkaw, tee ɛ è nu bonyii bo kefufe le, boɲkɛwle bò bontɛɲɛ noo binfefe.

14 Ɛ wo ge nonɛn, é wo emum ekɛɲke kembonɛn, njefo kɛ boba bonyii kɛɲke fiɛɛ fi è nulo é bó ekase etfuse ê wo kɛ. Ɛ ke enu Nyo' wvú nu ke elaw wo diuu di bonyii bew nu ke ebuyte yí kpwe le.”

*Ʋgan ɛkumɛ ɲkaw wvu baay**(Mat 22:1-10)*

15 No Jisos jeme nonɛn, ɛ wee mvu wvú bò bó to diekene mum gay ê wvú le, “Njɔɲ wvu baay nu wvú wee wvú nu ke ediekɛn ente jo bvunfon bu Nyo' le.”

14:1 Mak 2:27-28 14:5 13:15-16; Mat 12:11 * 14:5 Bonjwa' bo boyvuum bomew tɛɲɛ le “kembɛɛbey.” 14:7 20:46 14:8 Bngn 25:7 14:11 Mat 23:12 14:13 Dito 14:29 14:15 13:29

16 E Jisos mum fe ê wvú le, “E to nu kefew kemew e, e wee mvu seyse nkaw wvu baay, be bonyii nteen.

17 E diuu ke to kocen, e wvú tum waa we lemme le wvú eghan esee ê bonyii bocii bò wvú to bee le bó etod, le mwεem mvunciim nu e bó e seyse wase.

18 E waa lemme wvudvu mum gen yen bó le, e bó kew no camte ye mwaan mwaan. E wee wvu fwe wvú wvú to yeneε gay ê wvú le, ‘Me nse nu e nguy weε wεm wvu fwe, e me nkεnkε keenngen etaa. Kee wo, fo ben ecεytè me ke.’

19 E wvú bvuu yen wvumvu le, e mwεten gay le, ‘Me nse nu e nguy bona’ bem bo lemme le yuufe, e me ngeεne keseen keemom bó. Kee wo, fo ben ecεytè me ke.’

20 E wvú yen wee mvu le, e wvú gay fiew le, ‘Me nse nu e nkoooy bwee yew, e ke kefew yaa nu dvú kè è nulo é me ento ke.’

21 No bò tfuse nonen, e waa lemme we mum tu jim gen see fiεε ficii ê cee ekole we. E cee nkaw wvudvu yuw, e fitele bente lo wvú. E wvú mum kase tum waa we lemme we gay le, ‘Buy cekey, egen εlaante eghan ntasen jé bò mvujetele mvunciim e, ekum bonyii bo kefufe le, bontεnε, bò binfele noo bonkewle eto dvú.’

22 E wvú gen kase to gay le, ‘Cee ekole, me nu e nge wase no wo be gay, geenεn, yew baa yiηsen ke.’

23 E cee ekole we gay ê wvú le, ‘Buyε keseen egen ghan jé le bò mvujetele le mvunciim, ekan wa lo bonyii é bó eto, é yew yem eyiηsen.

24 E keè le ke wee mwaan ente jo bonyii ba bò me nse n’yawεε mbe nu ke emom lo fiεε fiem fidien ê wvú emvu ke.’ ”

*No è nulo é wee eseyse se ley ηgoo Jisos e
(Mat 10:37-38; 5:13; Mak 9:50)*

25 E Jisos bvuu ne no gene, e bibombom bi bonyii le shfumte bii wvú le. E wvú ke ne banke ye gay ê bó le,

26 “Ke è nulo é wee enu wee wεm ηgoo se wvú koonke me fele bwee bò ice, bvuu koonke me fele kpwεse bò boom noo boom bo bwee le bò jéme ye ke. E wvú kεnkε naa ten keekoonke me fele no wvú koonke ekole kew.

27 Ke è nulo ten é wee enu wee wεm ηgoo se wvú nu e tuu kew kentam e no bii me le ke.

28 E nu yεε ê ben entelen wvú gomte keebom yew yì defe ê we, wvú saa eyaw eshii ekpwawce le laa wen kεnkε bigew e bí e kocen bi wen nu ke ebom dvú emεse le?

29 E wvú baa eyaw ege nonen nkounε é wvú ke enε elese kenffuy é yew eghaw wvú keebom. E bonyii edioo efele emum ebuu wvú gayte le,

30 ‘Kenεne kin se nu e kew yew yí e ghaw wvú keemεse.’

31 Ke lenlen ten, è nu nfon wvú la wvú gomte keetum jem bò nfon mvu, wvú saa eyaw eshii fokuse ekpwawce le laa è nulo é wen bò bonyii bowene bo jem e bo bontfuke yuufe etum jem bò nfon wvumvu we bò bew bonyii bo jem e bò nu bontfuke mbaanfieε le?

32 Wvú e kpawwce e yen le fí nu ke eghaw, é wvú emum etum bonyii bew bomew é bó egen eyen nfon wvumvu we le e wvú beε ncejole, eleke wvú le nyεkey enù ê bò wen entelen.

33 Fí mum è no nu le, é wee baa ecine mwεem mwew e mvunciim, wvú saa enu wee wεm ηgoo ke.

³⁴ Nk'auw nu fiεε fi jee. Geenεn, ε yί nεlo ε cife, ε bó ebvuu ege nεε dvú ε yί se ebvuu ekase eyeke?

³⁵ Kε tu yί ε la wase εcici. E kε shiee yaa bvuu nu dvú wvú bó elese wεne, kenεε yί binfo le kε. Yί nu kε wase le bó elanj lo. Wee wvú kenjke bitem keeyuw ε wvú yuw."

15

Ngan ekumε njee yì to laε

(Mat 18:10-14)

¹ Bonyii bò to fii shile noo bonyii bò befe bomew to too fô Jisos e keeyeke fiεε fi wvú to yeeyi.

² E Bofalasii bó bonyii bò to dunji bonci bo Nyo' le kεw no wvukene, gayte le, "Wee wvun fiisene bonyii bò befe bvuu diekene bó bó."

³ Nonεn, ε Jisos ma ngan wvun ε bó le,

⁴ "E nu yeε ε ben εntelej wvú kenjke njée gbwee, yimiaaη ε la, ε wvú ke elaame? Wvú saa eyaw ecinε yi mbanj bvuuε ncow bvuuε le njkpwaante egεn egomte yimiaaη yidvu egεn ebuy seke wvú ke eyεn yί le?

⁵ Wvú ε gom ε yeη yί le, emum eyuuke njon, etuu fô gbwew,

⁶ ekfuuyi dvú fô yew e. E wvú dioo ε kfulε dvú, emum ekum nsáa ye bó bonyii bò cee mbew ye le gay le, 'Ben eto ε beene elanj njee yeη ε yί be ε la, me ε njkase ε n'yeη yί le.'

⁷ E me ensee ε ben le, ε nu kε lenjlej no nlanjlej wvu baay nu ke enu wonj wvu we le, nje wee wvú befe mwaanj wvú nu ε kumεn fitele fiew. Bó nu ke elanjle wvuε wee fele bonyii bo mbanj bvuuε ncow bvuuε bò nu teyey yaa shieele njkumεn kε.

Ngan ekumε jise di bigew e di to laε

⁸ Nuu le ε nu kpwoon wvú la wvú kenjke bigew yuufe, jise ε la fô ε wvú ke elaame? Wvú saa etfuw ηguy eyeese, eyese yew, eloocε etasse egεn ebuy seke wvú ke eyεn e?

⁹ Wvú ε tasse ε yeη, emum ekum nsáa ye bó bonyii bò cee mbew ye le egay le, 'Ben eto ε beene elanjlej jise diem di bigew e, ε dí be ε la, me ε njkase ε n'yeη.'

¹⁰ E me ensee ε ben le, ε nu kε lenjlej no bonceendaa bo Nyo' le lanjle nje wee wvú befe mwaanj wvú nu ε kumεn fitele fiew."

Ngan ekumε wan wvú to laε

¹¹ E Jisos bvuu jeme le, "Wee mvu to kenjke boom bolemse bofεε.

¹² E wvu εjim ke mum nε gay ε wvú le, 'Icεm, gawε bwem bvushεw enya ε me keseen.' Nonεn, ε ice mum gaw bvushεw bvudvu ε bó.

¹³ E wan wvu εjim wvudvu fi bwew bvushεw, ε ε ke dioo nu εjim jo εdiuw caan, ε wvú baancε bvucii gese mum laa bala wonj wvumew e ncejole, mum gεn no gbwayte bvuuε bigew bidvu yί nce wvu εcici le.

¹⁴ E wvú ke dioo bvuw ε bi ka, ε jej yί temyi nε koo wonj wvudvu le, ε wvú no tane fiεε fidien.

¹⁵ Nonεn, ε wvú mum gεn gom lemme fô wee mvu wvu wonj wvudvu le keelemte wvú le. E wee wvudvu mum ciinse wvú le wvú egεn ecεyte bonjkunyam bew.

16 Ε wvú mum γεν no cεyte, ε wee yaa nu dvú wvú enya wvú bô fiεε fi wvú edie κε. Ε wvú mum no κεηκε shieε le wen bee edieε mwεεm mvudien mvú bonkunyam ké no dieε.

17 Ε wvú ke ne κεw no kpawci mwεεm, tee bvufee bwew jim, mum gay le, 'Bonyii bo lemme le bo icεm e κεηκε mwεεm mvudien nteen ε mvú ghaake bó, ε me nu fen ηkpwee jen.'

18 Me nu ene we, engen fô icεm e, engay ê wvú le, "Icεm, me nu ε ηγε kebefε fô Nyo' le noo fô wo le.

19 Me mbaa mbvuu ηkocεn le bó etenje me le waa wo κε. Joo κε wase me diεwε wee wo lemme le."

20 Nonεn, ε wvú mum ne no tuu jim fô ice le. Ε wvú ke dioo too buyte wase mbew la le, ε ice lanj jise yen wvú le. Ε shen koo wvú bô wan, ε wvú ja we, lewte γεν, bam wvú, bvuu ηocε.

21 Ε wan wvudvu mum gay ê wvú le, 'Icεm, me nu ε ηγε kebefε fô Nyo' le noo fô wo le. Me mbaa mbvuu ηkocεn le bó etenje me le waa wo κε.'

22 Geenεn, ε ice kaa tee lo bonyii bew bo lemme le gay le, 'Ben eγεν cekey, egom kekum naa kè jee ntay, eto etfume yí ye le, ebvuu elese fincaw yí εbo kew e noo bolaba yí bikaa biew e.

23 Ben eγεν ekoo waa na' wvú fan, σεε é beene edieε lanlanje,

24 njefo waa wεm wvun se nu ε kpwe wase ε kase ε tu dvú. Wvú se nu ε la, ε kase ε yene.' Nonεn, ε bó mum κεw no lanlanje.

25 Fiεε fin to kooyi, ε wan wvu ηgaywee nu ηkpwaante. Ε wvú ke dioo kfuuyi, ke to buy mbew yew e, yuw no bine gbwee.

26 Ε wvú tee wee lemme mvu bife laa bó se bine ε è nu la le.

27 Ε wvú tfuse ê wvú le, 'Waa bwoo nu ε tu jim εben. Nonεn, icen ε σεε waa na' wvú fan, njefo wvú be ε yen waa bwoo le ε wvú nu dvú bvuu temyi.'

28 Ε wvú yuw nonεn ε shém kaa ton'yε lo wvú, ε wvú mum fan keeley yew. Ε ice buy γεν no booyi wvú le wvú eley κε yew.

29 Geenεn, ε wvú tfuse ê ice le, 'Taa eγεν, me nse nlemte fô wo le diεwε nfwa le yí bilum bin e bicii, ε me ηke mbaa nfan wase keenge fiεε fiuw fimew κε. Wo ke baa nya wase me κε naa bô waa bie le me enlanlanj dvú bee nsáa yεm κε.

30 Waa wo wvun wvú se γενεε bvuw bvushεw bô bokεne bo nsake le ε dioo to, wo mum ε koo lo waa na' wvú fan ε σεε nje ye.'

31 Ε ice tfuse ê wvú le, 'Waa wεm, bee wo se nu fen sekecii, ε fiεε ficii fi me ηκεηκε nu κε fiuw.

32 Geenεn, fi be jee keelanlanje njefo waa bwoo wvun se nu ε kpwe wase, ε kase ε tu dvú, wvú se nu ε la, ε kase ε yene.'

16

Waa lemme wvú to fiwεε kenfiw

1 Ε Jisós bvuu jeme ê boom bew bo ηgoo le le, "Wee kpaw mvu to κεηκε waa we lemme wvú wvú to γεκεε le wvú etaale fô kpaw we le. Ε wvú ke ne yuw le waa we lemme wε bvuuके lo bigew biew.

2 Ε wvú mum tee waa we lemme wvudvu bife ê wvú le, 'Fin fi me n'yuuke εkumε wo nu la? Baance bonwa' bocii bó wo saanκε kpaw wεm jó eto etfuse ê me. Ke wo yaa beε ebvuu elemte me le κε.'

³ Ɛ waa lemme we ɣɛn shii kpawwe le, 'No cee ekole wɛm kuunke wase me fɔ lemme le, me nu enge neɛ? No me nu se me nkenke mvungay keenlem bɔ jiw, ɛ me mbvuu n'wuumene keenleke elekɛɛ.'

⁴ Ɛ wvú mum ne kpawwe le, 'Me nu ɛ nkɛɛ wase fiɛ fi me nu enge, wvu le seke bó ɛ kunj me fɔ lemme le, ɛ me nkenke nsán yì nulo efiisene me yéw yibole.'

⁵ Nonɛn, ɛ wvú mum tee bonyii bò to kenke fioo cee ekole we mwaan mwaan. Ɛ wvu fwe to ɛ wvú bife ê wvú le, 'Wo laake cee ekole wɛm neɛ?'

⁶ Ɛ wvú tfuse le, 'Ɛ nu bokolo bo mɛɛm e bo baay baay gbwee.' Ɛ wvú gay le, 'Ko nwa' wo fioo wvun eshii fokuse cekey, ekumen esan le mbaanshen.'

⁷ Ɛ wvú kase bife ê wvumvu le, 'Wo laake yo neɛ?' Ɛ wvú tfuse le, 'Ɛ nu bikele bi ɛgin e gbwee.' Ɛ wvú gay le, 'Ko nwa' wo fioo wvun ekumen san le bikele mbannyan.'

⁸ Ɛ cee ekole waa lemme wvun ke ɣɛn no wvú fiwse wvú nonɛn, kaa bense lo wvú le wvú nu ɛ feefɛn baay." Ɛ Jisos mum mɛse le, "Bonyii bo fokuse fɛn feefene yì mwɛɛm mvù bó gee le fele no bonyii bo n'yuule feefene yì mvubole mvu n'yuule le.

⁹ Nonɛn, me ɛ no ngayte ê ben le, ben ejoð kpaw wene wvu fokuse fɛn koole nsán dvú, wvu le seke wvú ɛ ka, ɛ Nyo' efiisen ben ê wvú yew fɔ ben nu ke enu sekeci.

¹⁰ Wee wvú nulo ekiɛɛ keetaa fɔ fiɛ fi caan e ntay, nulo ekiɛɛ keetaa tɛn fɔ fi kuuke le. Ɛ wee wvú fiike kenfiw yì fiɛ fi caan e, nulo efiw tɛn yì fi kuuke le.

¹¹ Ɛ ben nu se ben nulo ekiɛɛ keetaa fɔ kpaw wvu fokuse fɛn e, ɛ ke enya ɣɛɛ ê ben kpaw wvú kpaw?'

¹² Ɛ ben nu se ben nulo ekiɛɛ keetaa fɔ fiɛ fi wee mvu le ntay, ɛ ke enya ɣɛɛ ê ben finen?'

¹³ Kɛ ɛ nulo ɛ waa lemme elemte bocee ekole le bofɛɛ ke. Ɛ wvú lemte nonɛn, ɛ wvú ebane wvumvu, koonke wvumvu, kenɛɛ eyuuke wvumvu le ntay, joo wvumvu ekuse. Kɛ ben nulo elemte Nyo' le bvuu lemte bigew e ke."

¹⁴ No Jisos jeme nonɛn, ɛ Bofalasi yuw ne no buu lo wvú, njefo bó to koonke bivuu baay.

¹⁵ Ɛ Jisos mum gay ê bó le, "Ɛ nu ben ban bɔ dɔnci ye le ben nu bonyii bɔ jee fwe dvu bonyii, geenɛn ɛ Nyo' kee mwɛɛm mvunciim mvù nu ê mvuntelem mvunen e. Ben ekeè le mwɛɛm mvù bonyii bensee le ɛ nu mwɛɛm, nu mvù Nyo' taale ɛ mvú bɛmte lo fɔ wvú le."

Nci bɔ bvunfon bvuu Nyo' le

¹⁶ Ɛ Jisos bvuu gay le, "Ɛ to nu fwele ɛ bó fewci ɛ ɛ nu bonci bo Muses e bó mwɛɛm mvù bonyii bo ntum Nyo' le to saanke. Geenɛn, ɛ kew no Jon to toɛ, nu ɛ bó fewci wase ɛ ɛ nu saaka wvú jee wvu ekumɛ bvunfon bvuu Nyo' le. Wee tfuu ɛ mum ɛ no taanke keeley ɛnte jo bvunfon bvuu Nyo' le bvudvu le.

¹⁷ Fi nu cekey fɔ ebule bɔ nshɛ le keeka, ɛfey fo fijise fi nwa' le ela ɛcici ê Nwa' bonci le.

¹⁸ Fi ɛ no nu le, ɛ wee kunj kpawɛ, ɛ jo wvumvu, tu wvú nu ɛ ge kebefe ke diɛwe keejan kpwoon mvu. Wee ɛ jo kpwoon wvú buy wase ê wee yew, tu mwɛɛn nu ɛ jo kpawɛ wee."

Laasalus bɔ wee kpaw

19 Ε Jisos ke bvuu ne gay le, “Wee kpwaw mvu to nu dvú, suute ye bô ndvú yì jee, diee ekole kew ediuw ecii.

20 Ε wee kefufe mvu nu ten dvú, ε diee nu Laasalus. Ε bin̄kokεn ε kooyε wvú ye yicii. Ε bó to gεε ε wvú no shee jiiime diuw fwese wee kpwaw wε le,

21 cεyte le laa wvú nu ke edioo ediekene é fiεε eshεεte ε wen bon̄ci diee le. No wvú to jiiime fô nonen, ε bwé bvuu mεεese too laci bin̄kokεn biew.

22 Ε é ke no nu kefew kemew e, ε wee kefufe wvudvu kpwe, ε bonceendaa bo Nyo' le to tuu wvú gen gεε bvudvu bvυ njon e mbew Abla'am e. Ε wee kpwaw wε ke kpwe ten ε bó dwey wvú.

23 Ε wvú gen ε è nu won̄ bon̄kfu le no nu fô yì ngεw wvu baay e. Ε wvú ke ne lan̄ jise, yen Abla'am e ncejole bô Laasalus mbew ye le.

24 Ε wvú tee le, ‘Icεm Abla'am, koo shen fô me le eciinse Laasalus é wvú elese kpwan εbo kew ê joo le eto lεεse leme diem dvú. Me nu lo yì monlum mo baay e nguy wvun e.’

25 Ε Abla'am tfuse fiew le, ‘Waa wεm, kume seke wo to bεε cee yì nshε le. Wo to ken̄ke mweem mvú jee mvunciim sekekiε, ε Laasalus yene fiew ε è nu ngεw. Keseen nu ε Laasalus nu yì njon e ε wo nu yì monlum e.

26 Kε è mεy kε fifin kε. Ε keè ten le kensεen ke baay nu ε bó ε seyse wvu le fo è nulo é wee enε fen edan̄sen eto fô wo nu kε, ε ε yaa nulo ten é wee enε fô wo nu edan̄sen eto fen kε.’

27 Ε wee kpwaw wε bvuu lekε le, ‘Kee wo icεm, ciinse ke Laasalus fô yew e fosεse.

28 Me n̄ken̄ke boom bo bwεem e botin, é wvú egen etefe bó le bó eyenè fo bó ke eto ten fô bvudvu bvυ ngεw e bvun e kε.’

29 Ε Abla'am tfuse fiew le, ‘Boom bo bwoo le bodvu ken̄ke bon̄wa' bô Muses bô bonyii bo ntum Nyo' le to san̄εε, bó eyuukè mweem mvú bó gayte.’

30 Ε wee kpwaw wε tun gay le, ‘Aay icεm Abla'am, é è be buy wee mvu yì kpwe le ε gen ε fewce ê bó, é bó se yuw ekumen mvuntelem mvubole.’

31 Ε Abla'am tfuse é wvú le, ‘Ε bó tun keeyuw fiεε fi Muses bô bonyii bo ntum Nyo' le gayte, bó saa ke eyuw naa lo ten fi é gayte wee wvú buy yì kpwe le kε.’”

17

Nyεεyi Jisos ekume kebefε bô mbee noo lemme

1 Ε Jisos gay ê boom bew bo ngoo le le, “Kε mweem mvú teeyi bonyii ε bó gee bibefε nu ke eyuu enu se mvú nu lo kε. Geenε, ngεw nu dvú fô wee wvú teeyi bonyii le bó egeè bibefε le.

2 Fí nu ke ejee fô wvuwe wee le le bó eshεn̄ke kebwee ke diene le ê kendon̄ kew e, edomse wvú ê joo yì baay e, εfey fo wvú egeè ε boom ban gee bibefε.

3 Ben edioo nu no yenè.

Ε waa bwoo ge fiεε fi befe, é wo jeme ê wvú. Wvú é kumen, é wo lεshε nya ê wvú.

4 Ε wvú cim ge mweem mvú befe fô wo le bokan̄ bosooshwi yì diuu le, ké ge kase kε to ku can le wen nu ε jay, tu wo ken̄ke kε keefoose wvú.”

5 Ε boom bo Tata le bo ntum e ke ne gay ê wvú le, “Geε é mbee wese etemyi ntay.”

6 E Tata tfuse le, “E me ensee ê ben keceey le, é ben be kenke mbee e wvú nu ke naa diewe shem nsusu le, tu è nulo é ben egay ê kete ke baay kin le kí emvuw ye fen egen eleem ê joo yi baay e, é kí emum eyuw lo ben e.

7 Ben ejo le wee ngoo yene le kenke waa we lemme, wvú e she lemte wene, kenee wvú be taale e è nu fô njée le, é wvú ke dioo e kfulé, é wvú emum egay le waa we lemme wvudvu egen lo ejo mweem mvudien mwew eshii ediee le?”

8 Ke è nulo é fi enu nonen ke. Fiee fi wvú nulo egay nu ke le wvú egen ekumen ndvú, eseyse mweem mvudien mvuwene eto dvú, emum eceyte, é wen dioo e dieken, e wuken, é wvú ebaance mweem se gen ediekén.

9 Waa lemme wvudvu é ge mweem mvun mvunciim, é wvú ke eshe enyaa keyoone é wvú?

10 E nu ke lenlen no finen nu. Ben ke dioo e ge lemme di bó nya ê ben dí e ka, é ben egay ke le, ‘Bese nu ke lo fisese boom bo lemme le, e bese ge ke e è nu lemme disese.’”

E Jisos fe bonyii bo ntun wvu baay e yuufe

11 No Jisos to gene Jerusalem, no fele ê kedwee ke won wvú Samalia bô wvú Galilee le.

12 E wvú ke gen dioo eleyte nte w mvu le, e bolemse bomew yuufe bô to cemte bô ntun wvu baay yen wvú le ncejole,

13 mum tee bô diew yi temyi le, “Jisos cee bonyii, came ke shen fô bese le.”

14 No Jisos yen bó le, gay le, “Ben egen eduñce bikuu binen ê bocee ncese.” No bó ne e no gene mum bonen no yuule bee é je.

15 E wee mvu ente jo bó yen le wen nu e bonen wase, mum kase no tuu jim fô Jisos e bensee Nyo' fowee we.

16 No wvú to, mum gbwe ê Jisos ejise beele wvú. E wee wvudvu to nu wee wvu Samalia.

17 E Jisos gay le, “Bonyii bee yuufe bô me mbe nfe bó e no yuule, bo bvuke e fee?”

18 Fí nu le wee baa nu dvú wvú eyen le wen ekase etu jim enya keyoone é Nyo' efey ke tolo wvun e?”

19 E Jisos mum gay é wvú le, “Ja we egenè fiuw. Fitele fi wo lese yi yem e nu e ge wase wo e bonen.”

Bvunfon bvú Nyo' le bvú keseen bô bvú too

(Mat 24:23-28, 37-41)

20 E Bofalasi ke ne bife é Jisos le laa bvunfon bvú Nyo' le nu ke ekew seke la le. E wvú tfuse le, “Ke nciise yaa nu dvú wvú nu ke eduñce seke Nyo' nu ke ekew esaake bvunfon bwew ke.

21 Ke wee yaa nu dvú wvú nu ke eduu le, ‘Ben etaa eyen, Nyo' wvun e wvú saake fen’, kenee le, ‘Wvuwe e wvú saake fofe’ ke. Ben eyeke eyuw, bvunfon bvú Nyo' le nu é mvuntelem mvu bonyii le.” *

22 E wvú mum kase jeme wase e è nu é boom bew bo ngoo le le, “Kefew too lo kè ben nu ke egomte keeyen wee wvú diee nu Waawee le ke naa diu dimwaan, saa eyen ke.

²³ Ɛ nu ke enu kefew kekɛ le ɛ bonyii bomew eduu le, 'Ben etaa yɛn, wvuwe fofe', kɛnɛɛ le, 'Ben etaa yɛn, wvuwwun fɛn.' Bó dioo jemyi nonɛn fo ben egɛnɛ keetaa kɛ.

²⁴ Ben kee no jan ké lawte we nɛn mwaww, ɛ ɛbuw ɛ wonj yo ɛna ɛcii yuu nɛn mwanj, ɛ bonyii bocii yɛn. Ɛ nu kɛ lɛɲlɛɲ no bonyii bocii nu ke eyɛn wee wvù diee nu Waawee le diuu di wvù kaase too.

²⁵ Geenɛn, no wvù ke egɛn, sɛ kase eto, nu ɛ wvù kɛɲkɛ keeyaw yɛn bonjɛw nteen ɛ ɛɲgokɛ ke keseen kin ema lo wvù.

²⁶ Kɛ lɛɲlɛɲ no fɪ to nu kefew ke Noa' le nu kɛ no fɪ nu ke enu kefew ke Wee wvù diee nu Waawee le.

²⁷ Bonyii to nu diekene, wukene, ɛ bokɛnɛ bô bolemɛ taashi bvujen, ɛ bonyii nyaa boom ɛ bolemɛ taashi bvujen bô bó, gɛn buy diuu di Noa' to leyɛɛ ɛ ɲguw e ɛ joo ke buy to lɛsɛ bó bocii.

²⁸ Fɪ nu ke enu tɛn lɛɲlɛɲ no fɪ to nu kefew ke Lot e. Bonyii to diekene, wukene, kamene way, lemte ɲɛɛ, bvuu bomte yéw.

²⁹ Ɛ Lot ke dioo buy Sodom, ɛ Nyo' mum shike ɲguy we ɛ wvù no shiile bɛenci kɛ diɛwɛ mvunƙaɲ e, shii mum lɛsɛ bonyii bo Sodom bocii.

³⁰ Ɛ nu kɛ no fɪ nu ke enu diuu di wee wvù diee nu Waawee nu ke esɛsɛ ebuynɛn e.

³¹ Ɛ nu ke edioo enu ebvubwɛ, fo wee wvù nu ɛ yew we ɛ mwɛɛm mwew nu yew, ebvuu eshii eley yew lɛ wen ejo sɛ no lewte kɛ. Lɛɲlɛɲ tɛn, fo wee wvù nu wɛne ebvuu ekfuuyi lɛ wen egɛn ejo fɛɛ kɛ.

³² Ben ekume fɛɛ fɪ to kooyɛ bô kpwɛɛ Lot.

³³ Wee wvù gomte keebawci nshii we fo wvù elase nu ke elase kɛ lo. Ɛ wee wvù lase nshii we nu ɛ wvù bawcɛ lo nshii wvudvu.

³⁴ Ɛ me ɛɲgay ɛ ben lɛ, ɛ nu ke enu ɛntaɲ jodvu, bonyii nu ke ejiime fontaw bofɛɛ, ɛ bó ejo mwaan ɛ wvumvu eshɛɛ.

³⁵ Bokɛnɛ bofɛɛ nu ke egooke bvulem fodien, ɛ bó ejo mwaan ɛ wvumvu eshɛɛ.

³⁶ [Bolemɛ bofɛɛ nu ke enu wɛne, ɛ bó ejo mwaan ɛ wvumvu eshɛɛ.] †

³⁷ Ɛ boom bew bo ɲgoo le mum bife ɛ wvù lɛ, "Tata, fɛɛ fidvu nu ke ekooy ɛ ɛ nu fɛɛ?" Ɛ wvù tfuse ɛ ɛ nu ɛ ɲgan e lɛ, "Fô kɛɲkpwe ke fɛɛ le nu, nu kɛ fó fó bonjuluɲ nu etaashi."

18

Ʋgan ekume kpwɛɛ ɲkfu bô wee wvù saake bonsaw

¹ Ɛ Jisus mum ma ɲgan mvu keeyɛyi boom bew bo ɲgoo le lɛ bó kɛɲkɛ keebunlee sekecii yaa doose kɛ.

² Ɛ wvù gay lɛ, "Wee wvù saake bonsaw mvu to nu ɛ kelaante kemew e, ɛ wvù yaa fane Nyo', yaa yɛne tɛn jise di wee le kɛ.

³ Ɛ kpwɛɛ ɲkfu mvu nu tɛn ɛ kelaante kedvu le. Ɛ wvù ké no gene sekecii kule can ɛ wee wvù saake bonsaw wɛ lɛ wvù efi kɛ wen esumtɛn nsaw wen bô wee wen bvuban.

⁴ Ɛ wee wvudvu yaa leese gvune ɛntuɲtuɲ kɛ, ɛ kpwɛɛ ɲkfu wɛ mɛy kɛ no cine fó. Ɛ fɪ ke ghaw, ɛ wee wvudvu gay lɛ, 'No me nu sɛ me nfane Nyo', sɛ me nɛim n'yɛne jise di wee le,

⁵ geenen no kpwee nkfu wvun too ke jewsee me nen, me nu en'yen le me nu ε nsumten nsaw we no wvú gomte, efuw ke nonen, é wvú ke emey ke etoo jewsee me nen, é wee ke ene ekpwe lo é wvú ebo.' ”

⁶ No Tata ma nonen, mum gay le, “Ben eyuw fiε fi wee kenje ke ecici wvú saake bonsaw wvun to jemyεε.

⁷ No wvú to fiεε kpwee nkfu we nen, tu ke Nyo' nulo efi ten bew bonyii bò wvú nu ε caw bò beele fò wvú le entaj bò emvunsheer e? E nulo é wvú ebvuu eguute lo ye?

⁸ E me ensee é ben le Nyo' nu ke esumten nsaw wvubo naa cekey. Geen en wee wvú diee nu Waawee nu ke edioo kaase too eyen ε bonyii nu dvú bò nu ε lese fitele yí Nyo' le fokuse fen nonen e?”

Ngan ekumε wee Falasii bò wee wvú fii shile

⁹ E Jisós bvuu ne ma wvumvu ngan ε é nu é bonyii bò to yene bikuu bibole le bowen nu bonyii bo teyey, mum nyensee lo bomew bonyii.

¹⁰ E wvú gay le, “Bonyii bomew bofεε to nu ε ben gen yew ncese le keebunle. Wvumvu to nu wee Falasii, ε wvumvu nu wee wvú fii shile.

¹¹ E bó gen ley, ε wee Falasii we gen leem fiew wvú emben bunle le, 'Nyo', me nyaa keyoone é wo njefo ke me nu diεwe bonyii bomew e ke. Ke me n'yele ejise yí mwεεm e ke. Ke me nfiike kenfiw ke. Ke me njaanke bokene bo bonyii le ke, ε ke me nu naa ke diεwe wee wvú fii shile we le ke.

¹² Me nké no mbamte mwεεm mvudien ediuw εfaa yí kema le. Me nké no nyaa keba kemwaan é wo ente jo biba yuufe bi mwεεm mvunciim mvú me nkεnke le.'

¹³ Geen en, ε wee wvú to fii shile we leem fiew ncejole, fanε yaa cim taa we ke, so' ekole, lan wem mum bunle le, 'O Nyo', me nu fiem wee wvú befe, came ke shen fò me le.' ”

¹⁴ No Jisós fe nen, mum gay le, “E me ensee é ben le wee wvú to fii shile we to buy no booke é wvú yew nu teyey é Nyo' ejise efey wee Falasii we. E nu ke lenlen no wee tfuu wvú bensee ekole kew nu ε bó nu ke eshike lo wvú, ε wee tfuu wvú shiwe ekole kew, nu ε bó nu ke ebense lo wvú.”

Jisós koonke boom bo caan caan

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ E bonyii ke ne no too bò boom bo caan caan fò Jisós e le wvú ekum bó le. E boom bew bo ngoo le yen nonen, no saake lo bó.

¹⁶ Geen en, ε Jisós tee boom bodvu le bó etoo, mum jeme é boom bew bo ngoo le le, “Ben ecine é boom bo caan caan etoo fò me le. Fo ben ejewsé bó ke, njefo bvunfon bvú Nyo' le nu ε é nu fò bonyii diεwe boban e.

¹⁷ E me ensee é ben keceey le, é wee baa efiisen bvunfon bvú Nyo' le ke diεwan wvú caan e, wvú saa ke eyuu eley bvunfon bvudvu le ke.”

Jisós bò wee kpwaw

(Mat 19:16-30; Mak 10:17-31)

¹⁸ E wee wvu baay mvu bife é Jisós le, “Wee n'yeyi, wo wvú wee wvú jee, fiεε fi me nkεnke keenje nse nkεnke nshii wvú mεy lo nu la?”

¹⁹ E Jisós bife é wvú le, “Wo teje me le wee wvú jee nje la? Ke wee nu dvú wvú jee ke. E nu ke Nyo' maan wvú jee.

²⁰ Geen en, keetu jim yí fiεε fi wo be bife le, wo kee ke bonci bò duu le,

'Fo wo ejaŋ kpwee wee,
fo wo eyu wee,
fo wo econ bvucōŋ,
fo wo eben jim nsaw mbiay',
bô wvù le,

'É wvumtè ico bô bwooo' le?"

21 É wvù tfuse le, "Bonci ban bocii nu ε me nto ŋkew wase no ŋgele naa ε me mbεε cuwee."

22 É Jisos yuw nonen, gay ê wvù le, "Tu fiεε nu ε shεε fimwaan fi wo bεε ege. Gene egese mwεεm mwuw mvunciim, egaw bigew bidvu ê bonyii bô fuute, é wo ke emum ekeŋke bvukuke ε è nu won Nyo' le. É wo dioo ε ge nonen, emum eto ebii me le."

23 É wvù yuw nonen, ε ye keeshε lo wvù, njefo wvù to keŋke kpaw baay.

24 É Jisos taa wvù nen, gay le, "Fí temyi baay fô wee kpaw e keeley bvunfon bvù Nyo' le.

25 É fi temyi naa baay fô wee kpaw e keeley bvunfon bvù Nyo' le fele no fi temyi fô nyambala le * keeley ê jise di tase le."

26 É bonyii bô to nu fó yuw nonen, mum bife le, "É è fen nu nonen, é ke eyuu eboy ye?"

27 É Jisos tfuse le, "Ke fiεε fi ghaake bonyii keege nulo eghaw Nyo' keege ke."

28 É Bitá gay ê wvù le, "Taa eyen, bese nu ε cine wase mwεεm mvusese le, ε no bii wo le."

29 É Jisos tfuse ê bó le, "É me ensee ê ben keceey le ke wee yaa nu dvù wvù nu ε cine la diew e, keεεε kpwee bô boom e, keεεε boom bo bwee le, keεεε ice bô bwee le nje bvunfon bvù Nyo' le,

30 wvù nu ke enu se wvù ε keŋke bonyii bô mwεεm nteen yî nshii wvun e mvù fele mvù wvù cine le ke. É è nu ke edioo enu kefew ke nshii wvù too le, é wvù ekeŋke nshii wvù mey lo."

É Jisos bvuu jeme ekumε kpwe ye

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

31 É Jisos ke ne jo boom bew bo ŋoo le bo yuufe ncow bofεε ε bô bó base ye. É wvù gay ê bó le, "Ben eyekε eyuw, beene bene wase Jelusalεm, ε beene nu eben ebuy jó é fiεε ficii fi bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε ekumε wee wvù diee nu Waawee eto ekocεn.

32 Fí ε mum ε no nu le bó nu ke enya wvù can bitum e, é bó ebuu wvù, nan'yi wvù, cuyte nceŋ yî ye le.

33 Bó nu ke etam wvù bô bongbwan, eyu wvù, é ke edioo enu ediuw εta, é wvù ebuy yî kpwe le."

34 É Jisos jeme nonen, ε fi ffumse bó, ε bó fanε yaa cim kiεε laa wvù jeme le la le, njefo fiεε fimew to nu ε ge le fo bó ekiεε ke.

É Jisos yene ejise kenfefe

35 É Jisos ke dioo fenεene kelaante kè Jeliku, ε kenfefe kemew ε shii diuw je le leke mwεεm.

36 É wvù yuw no kebombom ke bonyii le kfune fele, mum bife le laa è se nu la le.

37 É bó tfuse ê wvù le è nu Jisos wvu Nasalet ε wvù fele.

³⁸ Ɛ wvú mum kɛw no wamte le, “Jisos, Waa Nfon Dawe, camɛ kɛ shen fô me le.”

³⁹ Ɛ bonyii bò to saa fwe wam le wvú eban lo. Geenɛn ɛ wvú bvuu mese wam lo foweɛwe le, “Waa Nfon Dawe, camɛ shen fô me le.”

⁴⁰ Ɛ Jisos yuw, leem gay le bó eto bô wvú. Ɛ bó to bô wvú, ɛ Jisos bife ê wvú le,

⁴¹ “Wo gomte le me enge la fô wo le?” Ɛ wvú tfuse le, “Tata, geɛ é me en'yene mwɛɛm e.”

⁴² Ɛ Jisos mum gay ê wvú le, “Ɛ yɛnè le mwɛɛm e. Fitele fiuw fi wo lese yí yɛm e nu ɛ ge wase ejise eyo ɛ yene.”

⁴³ Kan mwaan nonɛn, ɛ wvú mum kase kɛw no yene mwɛɛm e. Ɛ wvú mum nɛ no bii Jisos e tumte monkum mo Nyo' le. Ɛ bonyii bocii bò to nu fô yɛn, nya mbense é Nyo'.

19

Jisos bô Sakio

¹ Ɛ Jisos gen ley ê kelaante kè Jeliku le, no fele.

² Ɛ wee mvu to nu jó ɛ diee nu le Sakio, ɛ è nu cee ekolɛ bonyii bò to fii shile, nu tɛn cee kpwaw.

³ Ɛ wvú no gomte keeyɛn Jisos e no wvú to fele. Geenɛn, ɛ fí ghaw njefo wvú to kfufene lo, ɛ kebombom ke bonyii le banji wvú.

⁴ Ɛ wvú mum lewte gen fwe, gen ben yí kete kemew e le Jisos ke edioo efele é wen eyen wvú le.

⁵ Ɛ Jisos ke gen buy fô, lan jise yɛn wvú le fowe, tee le, “Sakio, shiile cekey eto, njefo me nkɛnke keence é wo yew ɛben.”

⁶ Ɛ wvú mum son shii yí kete kɛ le, fiɛɛn Jisos bô nlanlan.

⁷ Ɛ bonyii bocii bò to yɛnɛ no Jisos to gene bô wvú mum kɛw no wvukene gayte le, “Wee wvun gene wase keegen ce bô wee wvú befe.”

⁸ Ɛ bó gen dioo nu, ɛ Sakio ke nɛ leem we gay ê Jisos le, “Tata, taa eyen, me nu enɔaw mwɛɛm mwem entelɛn enya é bonyii bò fuute. Ɛ è nu le me nkɛ nu ɛ nfiw wase wee, é me enkase entfuse bokan bonɛw é mwɛɛn.”

⁹ Ɛ Jisos yuw nonɛn, gay le, “Ɛben nu ɛ bonyii bo yew fɛn ɛ boy wase, no cee la wvun nu tɛn waa Aba'am.

¹⁰ Wee wvú diee nu Waawee to to keegom bonyii bò nu ɛ laken wase, eboyse bó.”

Ngan ekumɛ bigew

(Mat 25:14-30)

¹¹ No bonyii to yeke no Jisos jemyi mwɛɛm mvun, ɛ wvú ke nɛ ma ngan mvu é bó, njefo é to shɛete wase caan é wvú eley Jerusalem, ɛ bonyii kpwaake le sekemew le è sheke wase caan é Nyo' ekɛw esaake bvunfon bwew.

¹² Ɛ wvú gay le, “Ɛ to nu kɛfew kemew e, ɛ waa nfon mvu nɛ won wvubole no gene won wvumew e ncejole le bó eɛn eghaa wvú nfon e, é wvú sɛ kase eto esaake bvunfon bwew.

¹³ Ɛ wvú ke dioo nɛn'yi, tee boom bew bo lemme le yuufe, gaw bigew é bó ɛkɛle ɛkɛle, gay le, ‘Ben eko eshɛe egeɛ way dvú fô me ntoo.’

14 Ɛ wvú mum nɛ, ɛ bonyii bo won we le to bane wvú baay. Ɛ bó mum shɛɛ tum bonyii ɛ wvú ejim le bó egen egay le ke bowen koonke wee wvudvu le wvú enu nfon bowen ke.

15 Ɛ bó ke gen ke ghaa wvú. Ɛ wvú ke tu jim, tee boom bew bo lemme le ba bó wvú to gawɛɛ bigew ɛ bó le wen eyen laa bó se nu ɛ shɛɛ ɛ ge way ɛ die sɛw ɛ.

16 Ɛ wvu fwe to gay le, ‘Cee ekole, ekɛle kuw ke bigew e kè wo to nyaɛ ɛ me nu ɛ me ɛ nshɛɛ ɛ ndie sɛw jó bikele yuufe.’

17 Ɛ wvú yuw njon, bæle wvú gay le, ‘Wo nu waa lemme wvú jee. No wo se nu ɛ shɛɛ ɛ kɛɛ keetaa fô fiɛɛ fi caan e ntay, me nu enɣɛɛ wo ɛ wo esaakè bontɛw yuufe.’

18 Ɛ wvumvu ten to gay le, ‘Cee ekole, ekɛle kuw ke bigew e kè wo to nyaɛ ɛ me nu ɛ me ɛ nshɛɛ ɛ ndie sɛw jó bikele bitin.’

19 Ɛ wvú gay ɛ wvú le, ‘Me nu enɣɛɛ wo ɛ wo esaakè bontɛw botin.’

20 Ɛ wvumvu waa lemme to gay fiew le, ‘Cee ekole, ekɛle kuw ke bigew e kin fen ɛ me ɛ nshɛɛ ɛ nkule ɛ njaw ndvu le ɛ nɣɛɛ.

21 Me nse nɣɛke njefo wo tɛmyi ejim, ɛ me nfane wo. Wo ké nu se wo nu ɛ gɛɛ nkuan, mum to no joo lo. Ɛ ké dioo nu se wo nu ɛ jewe fiɛɛ, mum to no gbweci lo.’

22 Ɛ cee ekole we gay ɛ wvú le, ‘Wo nu wan wvú befe. Njeme wvú buy diuw wo le nu wvú me nu enjo ensaw wo dvú. Wo se kee le me ntɛmyi ejim, ɛ me ndioo nu se me ɛ nɣɛɛ fiɛɛ nkuan, mum nto no joo lo, nké ndioo nu se me nu ɛ njewe fiɛɛ mum nto no gbweci lo.

23 Wo se kee nonɛn, ɛ se ɛ ge la fo wo ejo bigew biem egen eɣɛɛ ntfu, wvu le seke me ɛ nkase enfi bó sɛw?’

24 Ɛ wvú mum gay ɛ bonyii bò to leeme mbew ye le le, ‘Ben efi ekɛle ke bigew e kedvu ɛ wvú, enya ɛ wvú kɛnkɛ bikele bi bigew e yuufe.’

25 Ɛ bó kacɛ lo, gay le, ‘Cee ekole, wvú kɛnkɛ wase bikele bi bigew e yuufe.’

26 Ɛ wvú gay le, ‘Ɛ me ensee ɛ ben le wee wvú kɛnkɛ fiɛɛ nu ɛ bó nu ke ebise. Geenɛ ɛ wee wvú baa kɛnkɛ, nu ɛ naa fi caan fi wvú kɛnkɛ nu ɛ bó nu ke efi lo ɛ wvú.

27 Yí keseen e, bonyii ba bó se bane me, tune le fo me enu nfon wvubo ke, ben egen eto bó bó eyuwye ɛ me ejise.’ ”

*Ɛ bó fiɛɛn Jisos Jelusalem ke diwe Nfon e
(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)*

28 Ejim jodvu no Jisos to jemyɛɛ mwɛɛm mvun, mum nɛ no saa fwe bene ɣɛne Jelusalem.

29 Ɛ wvú ke dioo feɣene ntɛw wvú Betfaj bó wvú Betani bó nu mbew Kum Bite bi Olif e, mum baa boom bew bo nɣoo le bomew bofɛɛ tum,

30 gay le, “Ben egen ntɛw wvu fwe we le. Ben nu ke edioo eleyte jó, eyen waa kembɛɛbey e ɛ bó ɛ suu ɛ wee ke baa ben wase yí dvú le ke, ɛ ben efay eto dvú fen.

31 Ɛ ben ɣɛn ɛ no fayte, wee ɛ no biite le laa ben fayte nje la le, ɛ ben tfuse le Cee Ekole kɛnkɛ shiɛɛ wvudvu.”

32 Ɛ boom bo nɣoo le ba ɣɛn yɛn fiɛɛ ficii le ke lɛnɛn no wvú to jemyɛɛ.

33 Ɛ bó ke dioo fayte waa kembɛɛbey wvudvu, ɛ bonyii bò to kɛnkɛ bife le, “Ben fayte waa kembɛɛbey wɛ nje la?”

34 Ε bó tfuse λε, “Cee Ekole κειηκε shee wvudvu.”

35 Ε bó mum jo to dvú fô Jisos e, yeγ bikum bibole yí kembεεbey kedvu le, mum bense Jisos yí dvú le.

36 Ε wvú no gene, ε bonyii yeγte bikum bibole ê je, ε wvú fele yí dvú le.

37 Ε wvú ke γεν λε wen efenene fô je booke yí Kum Bite bi Olif e, ε kebombom ke bonyii bew bo ηgoo le σεε no wvuuyi bensee Nyo' foweewe nje biηghaw bi mwεεm e bicii bi bó to yeγεε.

38 Ε bó no wvuuyi gayte λε, “Nyo' nu ε ληη kembonen yí Nfon wvú too ê diee di Tata le. Nyekey nu fowe, ε bvukuke nu bvú Nyo' wvu fowe le.”

39 Ε Bofalassii bomew bó to nu ê kebombom ente mum ne gay ê Jisos λε, “Wee n'yeγyi, kanε bonyii buw bo ηgoo le ban λε bó eban lo.”

40 Ε Jisos tfuse λε, “E me ensee ê ben λε, é bó ecim eban lo, naa é eta eγan ewvuyi.”

41 Ε Jisos ke dioo buy mbew Jεlusalεm e, taa jo nen, keεe bó kpwe,

42 no taηke λε, “O Jεlusalεm, é ben ban be kee ke naa fiεε fi nulo eto bó nyεkey fô ben e yí diuu di eben e. Geenεn keseen σε ben kee lo ηkuuη.

43 Nonεn, ben ekeè λε kefew too lo kè bonyii bonεn bo bvuban e nu ke eto ebom ketaη egem ben dvú ekεεkεε, eban ben ente.

44 Bó nu ke eley efíwε lo ben naa noo boom bonεn, ebvuw yéw yene, é te saa esheε yí dimew e κε. Ε fi nu ke ekooy nonεn njefo ben to baa kieε kefew kè Nyo' to toε ê ben e κε.”

Ε Jisos kuη bonyii bo way e fô yew ncese Nyo' le
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

45 Ε Jisos ke γεν fô yew ncese le, no kuηke bonyii bó to geese mwεεm fô

46 gayte ê bó λε, “Fí nu ε bo ε saη ε Nyo' gayte λε, ‘Yew yeγm nu ke enu yew bunle.’

Geenεn ben ε banke ε tu
‘Tfum bocoon.’ ”

47 Ε Jisos no shee yeγyi bonyii fô yew ncese le εdiuw εcii. Ε bocee ncese bo baay baay bó bonyii bó to duηci bonci bo Nyo' le noo bonyii bo baay baay bo jó no wεentene keey wvú.

48 Geenεn faηε yaa κειηκε je κε, njefo bonyii bocii to shee κε lo mbew Jisos e yaa gomte keesoy lo fiεε fimwaan fô mwεεm mvú wvú to yeγyi le κε.

20

Ε bonyii bo won e bife fô Jisos jo mvuηgay
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

1 Ε ê ke no nu diuu dimew ε Jisos no yeγyi bonyii, bvuu fewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo' ê bó fô yew ncese le. Ε bocee ncese bo baay baay bó bonyii bó duηci bonci bo Nyo' le noo bonyii bó saake won to,

2 bife ê wvú λε, “Kε see ê bese wee wvú nya mvuηgay λε wo egee mwεεm mvun? Ε nya yeε mvuηgay mvudvu ê wo?”

3 Ε Jisos tfuse λε, “Me ten nu embife fiεε ê ben. Ben esee ê me keseen.

4 Mvuηgay mvú Jon to leese bonyii dvú ê joo to nya Nyo' nuu wee wvu wum ε?”

5 E bó mum koo ntfum εbonεbon le, “E beene tfuse le è to nya Nyo', é wvú ebife é beene le laa ε è ge la fo beene ebee Jon e le?”

6 E beene tfuse le è to nya wee wvu wum, é bonyii etumye beene bô eta, njefo bó nu ε bee cεεy cεεy le Jon to nu wee ntum Nyo'.”

7 Nonεn, ε bó mum tfuse le, “Kε bese kee wee wvú to nyaε kε.”

8 E Jisós mum gay é bó le, “Tu kε me nu ensee tεn é ben wee wvú nya mvunjay é me le me enjee mwεεm mvun kε.”

Ngan ekume bonyii bò bó to lesεε wεne
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 E Jisós mum nε kew no maa ngan é bonyii le, “Wee mvu to nu ε lem wεε mvuntam mvù bó keenci mbvuum dvú. Ke tεse wεε wvudvu é bonyii, mum nε gεn ketum kemew e, gεn ce jó baay.

10 E kefew kè bó ké no kooyte ke to kocεn, ε wvú tum waa we lemme le wvú egefi mvuwene mvuntam. E wvú gεn, ε bonyii bò wvú to tεsεε wεε é bó, kaa sunj lo wvú kunj ε wvú tu jim cancan.

11 E wee wvudvu bvuu tum wvumvu waa lemme, ε bó bvuu sunj wvuwe, shoose wvú, kunj ε wvú tu jim cancan.

12 E wvú bvuu tum wvumvu le botete, ε bó lemse wvú, tfume εkfuŋ.

13 E wee wvudvu kpawce le, ‘Me nu enje nεε? Me nu ntum wase keseen ε è nu waa wεm wvú nu fitele fiem. Sekemew é bó egefi ewvum wvú.’

14 E wan wε gεn ley wεne, ε bonyii ba bò bó to tεsεε wεε é bó yεn wvú le, tfumtfum εbonεbon le, ‘Wvun nu ndiela wee wεε wvun. Beene eyu wvú emum eyow wεε wvun.’

15 E bó mum koo wvú, bvuse wεne, yu.”

No Jisós fε nonεn, mum bife le, “Ben kpwaake le wee wεε wvudvu nu ke eto ege nεε bò bonyii ba?”

16 E me ensee é ben le wvú nu ke eto elεse lo bonyii bodvu, etεse wεε wvudvu ε è nu wase é bonyii bomew.” No bonyii yuw nonεn, kacε lo le, “Nyo' elεwsè.”

17 E Jisós taa bó nεn, bife le, “Tu fiεε fin fi bó sanj é Nwa' Nyo' le jemyi le la, fi nu le,

‘Tε didvu diε di bonyii bo kembom e to tunεε, to nu ε kase nε tu tε di buu di yew e?’

18 E tε didvu din nu, é wee gbwe yí dvú le ecaafie lo, é dí gbwe yí wee le, é mwetεn εfoonce lo.”

Mbife ekume shile
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

19 No Jisós ma ngan wvudvu nonεn, ε bonyii bò to duŋci bonci bo Nyo' le bò bocee ncese bo baay baay mum no gomte le bó ekoo wvú ke fó. Bó to gomte keekoo wvú njefo bó to nu ε kiεε le wvú ma ngan wvudvu ε è nu é bô, geenεn fan bonyii.

20 E bó mum no bii bikaa biew e, kew bonyii, tum ε bó gεn no keele wvú buwse le bó nu bonyii bò jee. E bó to gee nonεn keeyuw fiεε diuw we le emum ekoo wvú enya can wee wvu Lum wvú saake keba kekiε le.

21 E bonyii bodvu mum nε bife é wvú le, “Wee n'yεεyi, bese kee le mwεεm mvù wo jemyi noo mvù wo yεεyi nu mvu leŋ, ε kε wo taale jise di wee le kε. Wo ké no yεεyi kecεεy ε è nu fiεε fi Nyo' gomte le bonyii egeε.”

22 Bese ε mum ε no biite λ laa nci nu ε bee λ beene elaanke shile ê Kaysa Nfon wvu Lum ε?"

23 Ε Jisos κιεε fiεε fi bó wεεntene bó fi gay λ,

24 "Ben κε eto bó danali mwaan ε me en'yeη." Ε bó to dvú ε wvú bife λ, "Εkole kin kè nu yí dvú le nu ke yeε le, ε diee din nu di yeε le?" Ε bó tfuse λ, "Ε nu ke Kaysa le, ε diee nu ke ten diew."

25 Ε Jisos mum gay λ, "Ben emum enyaà λ ê Kaysa fiεε fi è nu fi Kaysa le, enyaà ê Nyo' fi è nu fi Nyo' le."

26 Ε bonyii ba yuw ε fi ffumse bó, ε bó mεy diuw tfu fanε yaa κεηκε fiεε fi bó ekoo wvú yí dvú le ê bonyii εjise ente jo mwεem mvú wvú to jemyi le κε.

*Mbife ekume mbuy wvu yí kpwe le
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)*

27 Ε bonyii bomew ηgoo Bosadusii le ke ne to keebife fiεε ê Jisos. Bosadusii ban to nu bonyii bò to duu λ κε bonyii nu ke ekase ebuy yí kpwe le κε.

28 Ε bó to bife ê wvú λ, "Wee n'yeεyi, Muses to nu ε san ε nci wesebeene le λ,

'Ε wee κεηκε kpwoon ε ke ε kpwe se bó wvú nu ε boo wan, tu waa bwee κεηκε keεεε kpwoon wvudvu ê bó wvú eboo boom ê diee di ηkfu waa bwee le.'

29 Keseen, boom bo wee mvu le to nu bosooshwi, ε wvu ηgaywee ke κεηκε kpwoon, ke kpwe se bó wvú ε κεηκε wan.

30 Ε εjimε kew γεε kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan.

31 Ε εjimε ke wvuε le bvuu γεε ten kpwoon wvudvu, ke kpwe ten se wan. Ε fi ke kooy κε nonen bó boom bo bosooshwi bodvu bocii, ε mvu bó le fanε yaa boo wan bó kpwoon wvudvu κε.

32 Ejim jodvu ε kpwoon wvudvu kpwe ten.

33 No bonyii bo bosooshwi bodvu to nu ε jo kpwoon wvudvu bocii, è nu ke enu seke bonyii kaase buyte yí kpwe le, é wvú enu kpweε yeε?"

34 Ε Jisos tfuse λ, "Yí won wvu keseen e nu ε bolemse bó bokene taashi bvujen.

35 Geenε, ε bonyii bó nu ε kocen keeke eκεηκε bvudvuu yí won wvú too le seke bó ε kase ε buy yí kpwe le yaa nu ke etaashi bvujen κε, ε bonyii yaa bæε ke enyaa boom ε bó taashi bvujen κε.

36 Κε bó bæε ke ebvuu ekpweken κε, njefo bó nu ke enu wase κε diewe boncenda bo Nyo' le. Bó nu ke enu wase boom bo Nyo' le, njefo bó nu ε kase wase ε buy yí kpwe le.

37 Kεεεy kedvu nu λ Muses keβεε to nu ε yuuse λ bonyii nu ke ekase ebuy yí kpwe le no wvú to sanεε ekume kete kè wvú to yeηεε ε kí bæenci. Wvú teηε Tata ê bvudvuu bvυ ηwa' le bvudvu λ wvú nu Nyo' Abla'am, nu Nyo' Aysik bvuu nu Nyo' Yakow.

38 Ε wvú teηε nonεn, tu bonkfu ban nu bonyii ε bó nu dvú, κε Nyo' nu Nyo' bonkfu κε, è nu Nyo' bonyii bó nu dvú, njefo fô Nyo' le nu ε bonyii bocii nu boyuum."

39 No Jisos jeme nonεn ε bonyii bó to duηci bonci bo Nyo' le bense wvú gay λ, "Wee n'yeεyi, wo nu ε looce ε tfuse λη."

40 Κε nonεn, ε wee fanε yaa ebvuu emom lo ebife fiεε ê wvú κε.

Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa yεε
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

41 E Jisos mum nε bife fiew ε bó le, “Bonyii ghan nεε ε sε no gayte le Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu waa Nfon Dawe?”

42 Kε ben kee le Dawe kebεε to nu ε san ε Nwa' Mbense le le,
‘Tata Nyo' to nu ε gay ε Tata wεm le
wvù eshii ε εbo kew ke εcεεy e,

43 egeɛ ebuy seke wen ke ejike bonyii bew bo bvuban e
ε wvù etome bikaa biew yí bó le diεwε kedvuushεε ke bikaa biew e.’

44 E Dawe teɛe wvù le Tata wen, ε wvù ebvuu eghan nεε sε no nu waa we?”

E Jisos gay le bonyii eyεnε ekumε bonyii bò duɛci bonci
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)

45 E Jisos mum nε no jemyi wase ε ε nu ε boom bew bo ηgoo le ε bonyii bocii yuuke. Wvù to nu ε gay ε bó le,

46 “Ben eyεnε ekumε bonyii bò duɛci bonci bo Nyo' le. Bó koonke keetfumyi bikum bì dewkene kale dvú, koonke le bó egayte bó le ε way bó n'wvum. E bó bvuu koonke keeshiile yí bintaw bi fwe le yéw bunle le. E bó ké egeɛ fô ηkaw e, no koonke ke keeshii ε ε nu fwe.

47 E ε bvuu nu ke bó hò shiwse bokε' bo boɛkfu le, leεle bó fii mwεεm mvubole, mum gee dibunle di dewkene keeduɛci ye. Bonyii bodvu ban nu ε wvubo ηgeW nu ke efo lo.”

21

Nnya kpwεε ηkfu wvù wee kefufe
(Mak 12:41-44)

1 E Jisos ke nε lan jise, yeɛn no bonyii bo kpaw e geele nnya yibo ε fiɛkuw fi nnya le fô yew ncese le.

2 E wvù yeɛn teɛn kpwεε ηkfu mvu le ε ε nu wee kefufe, ε wvù ε to ε gee mvunyinyi mvunfεεm ε fiɛkuw fidvu le.

3 E wvù mum gay le, “E me ensee ε ben kecεεy le kpwεε ηkfu wvun wvù nu naa wee kefufe nεn, nu ε nya ε fey bonyii bocii bò be nyaa.

4 Bonyii bocii bò be nyaa, be too ε ε nu bò tfúw kpaw wvubo wvù nu ε yinjsen wase ε no fuci kuse. Geenε ε kpwoon wvun no wvù nu kefufe kefufe nεn nu ε wvù ε nya naa fiεε ficii fi wvù bee kecece yí dvú le.”

E Jisos see le bó nu ke ebvuw yew ncese
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

5 E boom bo Jisos e bo ηgoo le bomew ke nε no kumte εtalε ekumε yew ncese, bεnsee εta yò jee yò bó to bomεε dvú bò mwεεm mvù bonyii to nyaa ε bó seyse dvú. E wvù gay ε bó le,

6 “Ben yeɛnε mwεεm mvun e? Diuu too lo di ke te dimwaanɛ nu ke eshεε yí dimew e sε bó ε base fokuse ke.”

BoηgeW bó bvuban

(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)

7 E bó bife le, “Wee N'yεεyi, fifin fiεε nu ke ekooy seke la? E nciise wvù nu ke eduɛcε le fi nu wase keekooy nu la?”

⁸ E Jisus tfuse le, “Ben eyenè fo wee ke elee ben é ben ejay je. Ben ekeè le bonyii nu ke etoo nteen, joo diee diem teeke fojise, e wee duu le, è nu wen wvù Mboyse, e kefew too wase ncee. Bó dioo duu nonen, fo ben eyekè ke.

⁹ Seke ben e yuw e bó tumte jem mondvuum e mondvuum e, e bonjgew nu wonj e, fo ben efanè ke. Mwεem mvun keηke ke keeyaw ekooy. Geenεn, e mvú yaa mum dunji le wonj nu eka sekedvu ke.”

¹⁰ E Jisus bvuu gay ê bó le, “Ketum nu ke etumte jem bó kemew, e nfon mvu tumte jem bó wvumvu.

¹¹ Bingham bi mwεem e nu ke ekooyi mondvuum e mondvuum e. Nshε nu ke eshiike bó mvunjay. Jerη nu ke ekoole, e bincem nu ke enu mondvuum e monciim. Bonciise bó bεmte nu ke eduñci ye yí ebulε nu le nyaa nfan é bonyii.

¹² Ben ekeè le é mwεem mvudvu se keeke ekooyi nu e bó nu ke ekooye ben, enyεwle dvú. Bó nu ke egen bó ben, esaw yéw bunle le, eciinse ben yéw ncaw e. E bó nu ke ebvuu ejo ben egen dvú fwe dvu bonfon bó bonyii bó saake wonj nje diee diem,

¹³ é sekekie emum enu kefew fô ben e keejeme ê bó ekumε me.

¹⁴ Seke bó e jo ben nonen, e ben lese lo le ke ben nu ebuuke le laa ben nu egen etanje diuw le la le,

¹⁵ njefo è nu me wvù nu ke enya njeme diuw wene le, noo bvufee ê ben. Ke bonyii bonen bo bvuban e yaa nu ke eleem, ekicen ben ke.

¹⁶ Bonyii bó nu ke egese ben nu ke enu ke bo'icee bonen bó bo bwee bonen, noo boom bo bwee wene le, noo kfuu dinen bó nsáa yene. E nu ke enya ke bó ben é bó se yuwye ben bomew.

¹⁷ Bonyii bocii nu ke ebane ben, nje diee diem.

¹⁸ Geenεn, naa ke yvuw yimiaaη nu ke ela ê ben efa ke.

¹⁹ Ben ekuu ke e è nu shém, é ben ke emum ekeηke nshii.

E Jisus see le bó nu ke efıwse Jεlusalεm

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ Seke ben e yen e bonyii bo jem e e gem wase kelaante kè Jεlusalεm e tase, e ben mum no kee le kefew nu e kocen wase kè bó nu ke efıwse kí.

²¹ Fí ke dioo e kooy nonen, e bonyii bó nu Judea mum fεε ben yí dikum e, e bó nu εlaante jodvu buy. Fo wee wvù nu ηkpwaante ebvuu etoò keeley jó ke.

²² E diuw yoya nu yò Nyo' nu ke elan ηgew yí Jεlusalεm e nje gee dibole, keege é fí eto ekocen no bó nu e saη ê Nwa' we le.

²³ Njgew wvu baay e diuw yoya le nu ke enu wvu bokεε bó nu bó difue, noo bó yamsee boom e. Nyo' nu ke eton'ye shém bó bonyii ban, elan ηgew wvu baay yí wonj wvun e.

²⁴ Bó nu ke egbwocε lo bonyii bomew, ekooye bomew egawcε é bó egen enu bonfaw bitum e. Bonyii bó yaa kee ke Nyo' nu ke eben lo yí Jεlusalεm e, egen ebuy no kefew kebole nu ke ekocen.

E Jisus see bonciise bó nu ke enu seke wvú kaase too

(Mat 24:29-35; Mak 13:24-31)

²⁵ Bonciise bó bεmte nu ke eduñci ye yí diuu le bó yí kpwee le noo yí jón e. Fí yí nshε le nu e bitum nu ke enu yí monlum e, ηεmtene no joo yi baay nu ke ekfune yole.

26 Nfan nu ke ege é bonyii egule, ciɲke nɛn kikikiki. Bó nu ke ekpwaake mwεεm mvù bεmte mvù nu ke ekooy yí nshε le, njefo mwεεm mvu fowe mvunciim mvù keɲke mvunɔay nu ke eshiike.

27 Nonɛn é bonyii emum eyɛn no wee wvù diee nu Waawee shiile too ê kembεw e keɲke mvunɔay noo bvukukε bvu baay.

28 Seke mwεεm mvun ε kew ε no kooyi, ε ben leem we, cake bikuu we, njefo kefew kè Nyo' nu eboyse ben nu wase nceencee.”

29 No Jisos jeme nonɛn, mum fewsɛn le, “Ben eyεyi fiεε yí keɲgvum bô bite bimew bì ké yele le.

30 Bì ké keεke keecomte, ε ben mum kiεε le ekfuɲ kumene wase.

31 E nu ke leɲleɲ no ben nu ke edioo ε yeɛn ε mwεεm mvun kooyi, é ben emum ekiεε le bvunfon bvu Nyo' le nu wase nceencee.

32 E me ensee é ben keceey le ke εɲgoke ke keseen kin nu ke eka se mwεεm mvun mvunciim ε jo bvudvuu ke.

33 Ebule bô nshε nu ke eka, geenɛn ke diεw yeɛn nu ke eyuu eshiw ke.

34 Ben eyɛnè fo ben eghanè diee ε è nu bikuu binɛn, wukene jewte, leese bvufee ε è nu yí nshii wvu fokuse fɛn e, é diuu didvu ke enε esεε ekoo ben ke diεwε ketam e.

35 Fiεε fi yí diuu didvu din e nu ke eto yí bonyii bocii bô nu yí εkolε ke nshe le.

36 Ben emum eleemè tɛmyi, ebunleè Nyo' sekicii, wvu le mvumvun mwεεm ke edioo ekooyi, é wvù enya ben bô je yí ben elεw efey jó se leem fwe dvu wee wvù diee nu Waawee.”

37 E Jisos mum no shee yeεyi bonyii yew ncese le εdiuw yoya le ecii. E ké dioo nu fokiεguu, ε wvù ben gen ce yí Kum Bite bi Olif e.

38 E bonyii bocii ké buy saa bvutfuu mum gen fô yew ncese le no yuuke n'yeεyi we.

22

E Judas bee keegese Jisos

(Mat 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11)

1 E kefew ke Nkaw Blεεd wvù bó baa gεε Fintuɲleɛn jó, wvù bó tenje le Nkaw Danɛfey e, ke no too wase nceencee.

2 E bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to duɲci bonci bo Nyo' le, no gomte je yí bó eyu Jisos jó ε è nu ê nnyile le, njefo bó to fane bonyii.

3 E Satan ley é fitele fi Judas wvù bó to tenje le Iskaliot e, ε è nu wee ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε.

4 E wvù mum gen fô bocee ncese bo baay baay e bô bikuu bi nci le bì to ceyte yew ncese. E bô bó mum seyse no wvù nu ke eghan se gese Jisos é bó.

5 E bó yuw njonj mum kaw keelaw wvù bô bigew.

6 E wvù bee, mum gen kew no gomte je yí wvù nu enya Jisos jó can yibole ê nnyile le seke bonyii yaa nu ke.

Nseyse Nkaw Danɛfey

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21)

7 E diuu di Nkaw Blεεd wvù bó baa gεε Fintuɲleɛn jó di bó ké no seεle waa keyaw wvu Nkaw Danɛfey wvun e ke to kocɛn,

8 ε Jisos mum tum Bita bô Jon gay λε, “Ben eγεν eseyse mwεεm mvù beene nu ke edie Nkaw wvun dvù.”

9 Ε bó bife ê wvù λε, “Wo gomte λε bese eγεν eseyse ε è nu fεε?”

10 Ε wvù tfuse λε, “Ben eyuw, seke ben leyte gεne εlaante, ben nu ke eyen wee λε wvù ε tuu joo ê nshaan e, é ben ebi wvù λε yew dvù wvù nu eγεν eley e.

11 Ben dïoo ε bi, gay ê cee yew wvudvu λε Wee N'yεεyi biite λε laa kebuw ke bonyii bo ghane le kè bô boom bowene bo ηgoo le nu edie Nkaw Danjefey dvù nu fεε λε?

12 Wvù nu ke emum eduηce kebuw ke baay yew yi εwe λε ε bó ε looce wase ε seyse, é ben emum eseyse mwεεm mvudien dvù.”

13 Nonen, ε bó ke gεn yen mwεεm e κε ληληη no Jisos to jemyεε ê bó. Ε bó mum seyse mwεεm mvudien mvu Nkaw Danjefey e dvù.

*Ε Jisos bô boom bew die ntaashe
(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26)*

14 Ε kefew ke to kocen, ε Jisos to ε bô boom bew bo ntum e shii no diekene.

15 Ε wvù ne gay ê bó λε, “Me nse ηκοηke naa baay keendie Nkaw Danjefey wvun beene nse n'yen ηγεw wvù too λε.

16 Ben ekeè λε κε me mbεε ηke endie Nkaw wvun κε ηγεν ebuy no fí nu ke ekocen seke Nyo' nu ke esaake bvunfon bwew.”

17 Ε wvù jo fiko, nya keyoone ê Nyo' gay λε, “Ben eko ewu ben bocii ekenen.

18 Me nseηe lo ê ben λε ε kew keseen ε gεn lo, nu ε κε me mbεε ηke embvuu en'wu mbvuum mo twenη kete kè lane le man κε, eγεν ebuy seke bvunfon bvù Nyo' le nu ke eto.”

19 Ε wvù jo blεed, nya keyoone ê Nyo', guushε nya ê bó gay λε, “Fin nu ye yem ε me nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me.”

20 Κε ληη nonen no bó meσεε mwεεm mvudien, ε wvù jo fiko jeme λε, “Fiko fin nu fi moηkan mo monfem mò Nyo' gbwo bô ελεμε kem kí ε buy nje ben.

21 Geenεn, ben eyeke eyuw wee wvù nu egeese me diekene fen bee wvù.

22 Ben ekeè λε wee wvù diee nu Waawee nu ke eγεν κε no Nyo' to seyσεε. Geenεn, ηγεw wvu baay nu fô wee wvù gese wvù λε.”

23 Ε bó mum kew no biite ê bikuu bibole λε laa wee wvù nulo ege nonen ê bó enteleη nu yeε λε.

Ε Jisos yeεyi no bonyii bew κεηke keejò bikuu bibole

24 Ε bó ke ne kew mbew εbonεbon λε laa bó σε nu nen ε wee wvu baay ê bó enteleη nu yeε λε?

25 Ε Jisos gay ê bó λε, “Bonfon bo fokuse fen κεηke mvungay ê we jo bonyii bobole, ε bonyii bò saake wonη gayte λε bó etenè bowen λε bibaw bi bonyii λε.

26 Geenεn, κε è nulo é fi enu nonen bó ben κε. Wee wvu baay ê ben enteleη ejòd λε wen nu wan wvu caan, ε wee wvù nu εkolε nu diεwe wee wvù lemte fô ben bocii λε.

27 Wee wvu baay nu wvù la, wee wvù yeeme diekene lo, nuu wee wvù dεελε λε? Κε è nu wee wvù yeeme diekene lo λε? Geenεn ε me nu ê ben enteleη diεwe wee wvù lemte fô ben e.

28 No me nshee n'yεne bonηεw sekecii, è nu κε ben ban bò ké no nu beene.

29 Fí mum è no nu le, ke lenlen no Icem nu e nya me bô bvunfon le me ensaake, nu e me e nya ten mvunḡay ê ben keesaake.

30 Me nya wvu le beene ke ediekene, wukene bvudvuu bvumwaan ê ntow wem e, é ben eshii yí bokawla le, esaake dikfuu di Islael di yuufe ncow difee.”

É Jisos see le Bita nu ke ema wen

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:35-38)

31 É Jisos mum ja tee Bita le, “Semon, Semon è keè le Satan nu e fi mvunḡay keecaken ben bocii ebvuse bomew ke diewe no wee ké feeten egin bvuse nyiim.

32 Geen en me nu e mbunle fô wo le, le fo fitele fiuw emum ebuy lo yí yem e ke. Seke wo e kase e tee bvufee bvuw jim, e wo nya mvunḡay ê boom bo bwoo le.”

33 É Bita gay le, “Tata, é è cim nu keegen ncaw kenee keekpwe lo, tu me nu ke bee wo.”

34 É Jisos tfuse ê wvú le, “Bita, yuw é me ensee ê wo, nyimshie nu ke enu le yí eton eben, e wo e ma wase bokan botete le ke wo kee me ke.”

É Jisos tefe no boom bew bo ḡoo le eseyse mvuntelem

35 É wvú ne bife ê bó le, “Ben kumyi seke me nto ntumee ben se bigew, se bikele noo se bolaba, no ben to ghane, ben to nu e tan fi ee le?” É bó tfuse le, “Aay, bese to baa tan fi ee ke.”

36 É wvú mum gay ê bó le, “Yí keseen e, é wee kenke bigew, kenee ekele, é wvú jo. É wee baa kenke nyo jem, é wvú gese kekum kew guy nyo.

37 Me njemyi fin njefo fi ee fi bó to san ee É ḡwa' Nyo' le le, ‘Bó to nu e tan wvú bô bonyii bô befe’, kenke keekooy bô me keseen. Ben ekeè le mwem mvú bó to san ee ekum me nu e mvú too wase keekocen mvunciim.”

38 É bó mum se le, “Cee ekole, bese kenke nyó jem yif ee.” É wvú tfuse le, “Ben elu dvú nonen.”

É Jisos bunle yí Kum Bite bi Olif e

(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 É Jisos ke ne buy elaante bô boom bew bo ḡoo le, mum kew no bene Kum Bite bi Olif e, e è nu no wvú to ké no gee.

40 É bó ke ben buy fô bó to gene, e wvú gay ê bó le, “Ben eburneè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben.”

41 No wvú gay nonen, mum bence gen buy ke no è nulo é wee etfume te é dí egen ebuy, mum tum envuw fokuse bunle le,

42 “Icem, é fi fen nu e kpwen wo le, é wo cake fiko fi ḡew e fin fo me en'wu. Geen en gee ke no wo koonke, fo wo ege no me ḡkoonke ke.” [

43 No wvú bunle nonen, e nceendaa Nyo' shii we to fô wvú le, nya wvú bô mvunḡay.

44 É Jisos nu, e fitele fiew buuke baay. É wvú bvuu bunle lo shiee le jimtene, e njimten cenceme fokuse ke diewe bitewtew bi elame le.]*

45 É wvú bunle mese, tu jim fô boom bew bo ḡoo le, yen e yii e ge wase bó e dose e no leete.

22:30 Mat 19:28 22:31 22:3 22:32 Mat 16:18; Jon 21:15-17 22:34 22:61; Mat 26:75; Mak 14:72
 22:35 9:2-3; 10:4 22:37 Yesa 53:12 22:39 5:16 22:39 21:37; Mat 26:30; Mak 14:26; Jon 18:1
 22:42 Mat 6:10; 20:22; Mak 10:38; Jon 12:27-28 * 22:44 Ke bonwa' bo boyvuum bomew é diew yí bó to yawee san ḡwa' Nyo' jó kenke bincim bi 43-44 ke.

46 Ɛ wvú bife ê bó le, “Ben kaa leete lo le? Ben eja we eburnlèè fo mmom ke eto fô ben e, eghaw ben.”

Ɛ bonyii bo won e koo Jisos

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

47 Kε no wvú to bæε jemyi, ε ngoo bonyii buynεn ε ε kaa nu Judas wvú to nu wee ngoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε wvú to saa fwe wvudvu. Ɛ wvú gen mbew Jisos e keenocε wvú.

48 Geenεn, ε Jisos bife ê Judas le, “Wo fεn gomte keenocε wee wvú diee nu Waawee nεn keedunεε le bó ekoo le?”

49 Ɛ boom bew bo ngoo le bô to nu mbew ye le yεn fiεε fi to nu keekooy e, bife le, “Cee εkolε, bese eghwocε bonyii ban e?”

50 Ɛ wee mvu bó le dioo gbwoo, mum cun kentunɥun ke εεεy ke nfwa εkolε ke bocee ncese le.

51 Ɛ Jisos kan le, “Fo wee ebvuu emom kε,” mum kum kentunɥun ke wee wvudvu le ε kí mum kase tu fô.

52 Bonyii bô to toε keekoo Jisos to nu bocee ncese bo baay baay bô bikuu bi nci le bi to cεyε yew ncese noo bonyii bô saake won. Ɛ wvú bife ê bó le, “Ben to keekoo me ε no too bô nyó noo bibuse kε diεwε ben to keekoo ε è nu coon e?”

53 Me nse nu beene no diuu nu fô yew ncese le sε ben ekum me le nje la? Geenεn, keseen nu kefew ke mvunɥay mvu εjiwε le kè Satan ké no saake, ε è nu kè è nulo é ben ege fiεε.”

Ɛ Bita ma Jisos

(Mat 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

54 Ɛ bonyii bodvu mum koo Jisos no gene bô wvú fô la di εkolε ke bocee ncese le, ε Bita bii εjim ntamndwee.

55 Ɛ bó gen fwεε nguy fontelεɥ fo lakfulεεɥ shii no yosene. Ɛ Bita mum to shii bô bó.

56 No nguy to bænci, ε wan kpwoon mvu wvú to lemte fô la didvu le ja yεn Bita le ε wvú ε shii. Ɛ wvú taa wvú fojise ntay gay le, “Wee wvun bee bô wee wvudvu.”

57 Ɛ Bita mum kacε lo gay le, “Kpwoon wvun, kε me n'yaa ηkee wee wvun kε.”

58 Ɛ kefew dioo bencε caan, ε wee mvu bvuu yεn wvú le, bvuu gay le, “Wo tεn nu mvu ngoo yibole.” Geenεn ε Bita gay le, “Diemsεn, kε me nu mvu bó le kε.”

59 Ɛ kefew bvuu gen buy kε diεwε ntam kefew mwaan e, ε wee mvu bvuu taam le, “Kεcεεy, kεcεεy wee wvun bee bô wee wvudvu, njefo wvú nu tεn wee wvu Galilee.”

60 Ɛ Bita bvuu tun gay le, “Diemsεn wvun, kε me n'yaa ηkee fiεε fi wo jemyi kε.” Kε no wvú to bæε jemyi nonεn, kan mwaan ε nyimshie mum ton.

61 Ɛ Tata banke ye ε ejisε eyε tasεn bó yo Bita. Ɛ Bita kume njeme wvú Jisos be jeme le, “Nyimshie ke enu le yí eton εben, ε wo ε ma wase me bokan botεte.”

62 Ɛ wvú nε fó buy εkfun, bee kpwe baay.

Ɛ bó no kεεηke bvuu suunke Jisos

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63 Ɛ bonyii bô to jici Jisos e mum kεw no kεεηke bvuu suunke wvú,

64 sùm bvushiw bwew bô ndvu, gay ê wvú le, “Kε geε kewee ntum Nyo' kuw. Kε see wee wvú suŋ wo.”

65 Ε bó bvuu no baale wvú bô boncun nteen.

Ε bó saw nsaw Jisos

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

66 Ε bvú buy yuu ε bonyii bô saake won bocii bô bocee ncese bo baay baay bocii noo bonyii bô duŋci bonci bo Nyo' le baance ye. No bó baanceεε, mum jo Jisos gen bô wvú fô bó to ké no saake bonsaw.

67 No bó geεεε bô wvú nonεn, ε bó bife ê wvú le, “Ε ε nu wo Mboyse wvú Nyo' to kawεε, é wo see ê bese?” Ε wvú tfuse le, “Ε me nseŋe lo ê ben, ben saa ebee kε.

68 Ε me mbife fiεε ê ben, ben saa etfuse kε.

69 Geenεn, ε kεw yí keseen e, wee wvú diee nu Waawee nu ke eshii ê εbo ke εεεy ke Nyo' mvuŋgay e.”

70 Ε bó mum seεε bocii le, “Ε fen nu wo wvú Waa Nyo'?” Ε wvú tfuse le, “Fí nu no ben gayte.”

71 Ε bó mum gay le, “Ε nulo é bó ebvuu egomte wee wvú esee le la? Beene nu ε yuw wase fiεε fi wvú jeme bô diuw we.”

23

Ε Baylet bô 'Elod biwce mwεεm ê Jisos

(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

1 No bonyii bô saake bonsaw jemyεε nonεn, mum ja bocii jo Jisos no geεε dvú fô Baylet e.

2 No bó geεεε buy fô, mum kεw no cuci mwεεm yí ye le, gayte le, “Wee wvun nen ghane bvunse won wese, tune fo bonyii elaanke shile ê Kaysa Nfon wvu Lum, bvuu jemyi le wen nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε, fi duŋci le wvú nu nfon mvu.”

3 Ε Baylet bife ê Jisos le, “Ε nu wo wvú Nfon Bojuu le?” Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Ε nu no wo gay.”

4 Ε Baylet mum ne jeme ê bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to nu fó le, “Me mbaa n'yεn fiεε fi wee wvun jay e kε.”

5 Ε bó bocii mum no taame kε le, “Wee wvun ghane yeεyi bonyii bocii, beyse le bó etemyi bikuu. Wvú to kεw Galilee, to ghan Judea jocii, ε no nu wase ê εlaante jan keseen.”

6 No Baylet yuw fin nonεn, mum bife le, “Wee wvun nu wee wvu Galilee le?”

7 Ε bó bee, ε wvú mum ciinse Jisos fô Nfon 'Elod e, njefo è to nu wvú wvú to saake keba ke won e kedvu, ε wvú to nu ten Jelusalεm kefew kedvu le.

8 Ε bó gen bô Jisos, ε Nfon 'Elod yεn wvú le yuw njon, njefo wvú to shee yuuke wase ekumε wvú, mum no keŋke shiee keeyen wvú le, shieele ten le sekemew é Jisos ege fiεε fi duŋci mvuŋgay mvu Nyo' le é wen eyεn.

9 Ε wvú she biwce mwεεm é Jisos nteen, geenεn ε wvú fanε yaa etfuse fiεε kε.

10 Wvú to biwci ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to duŋci bonci bo Nyo' le leeme fó cuci mwεεm mvú temyi yí Jisos e.

11 E Nfon 'Elod bô bonyii bew bo nci le ke ja mum kew no keɛɛɛke bvuu sɛwsee wvú, tfume ndvu won yí ye le, tfuse wvú ε bó no tuu dvú jim fô Baylet e.

12 E to nu ε Baylet bô Nfon 'Elod banene. Eɓvubwe, ε bó tu nsán.

E Baylet sumten nsaw no bonyii to kooɛke
(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16)

13 No bó tfuseε Jisos jim, ε Baylet kum bocee ncese bo baay baay noo bonyii bô to saake won, bvuu kum bonyii bocii.

14 E bó tase, ε wvú gay ê bó le, “Ben be to bô wee wvun fen le wvú gee ε bonyii tɛmyi bikuu, me ε ndioo ntasse mwεεm mvù ben taame dvú ê ben ejise, ben eyeke eyuw, ε nfanε n'yaa n'yen le mwεεm mvù ben cuci yí ye le nu ε wvú ε ge fimew kε,

15 ε Nfon 'Elod be baa yen ten ke. E nu fiε fi be ge wvú ε kase ε tfuse wee wvun jim ê beene. Ben eyen ten le wee wvun baa jay fiε fi è nulo é bó eyu lo wvú ke.

16 Me nu entam ke lo wvú, encinε wvú le, é wvú egene.”

17 [E to ké dioo nu kefew ke Nkaw Danɛfey wvun e, ε Baylet no keɛke keebvuse wee mwaan yew ncaw e enya ê bonyii.] *

18 E bonyii bocii mum nε kew no wante lo gene dvú le, “Lεse lo wee wvun, ebvuse Balabas yew ncaw e enya ê bese.”

19 Balabas wvun to nu yew ncaw e njefo wvú to nu ε kew mvunlaa εlaante bvuu yu wee.

20 E Baylet yuw nonen bvuu jeme ê bonyii bocii njefo wvú to gomte keecinε Jisos e.

21 Geenεn, ε bó no wante ke le, “Bó eta lo wvú yí kentam e, bó eta lo wvú yí kentam e.”

22 E Baylet bvuu jeme ê bonyii yí bokan bo botete le le, “Bó eta wvú nje la? Fiεε fi befe fi wvú ge nu la? Me mbaa n'yen jay wvú wvú ge le wvú bó eyu lo wvú ke. Me nu entam lo wvú, encinε wvú le.”

23 E bó mum mεy no wante lo bô mvunɔay le “Bó eta lo wvú yí kentam e.” E n'wam wvubo ghaw Baylet.

24 Nonen, ε Baylet sumten nsaw cinε wvú le, le bó ege bô wvú no bó kooɛke.

25 E wvú mum bvuse wee wε yew ncaw e, ε è nu wvú bó to biite, wvú kewεε mvunlaa εlaante bvuu yu wee. No wvú bvuse, mum nya Jisos no bó to gomte.

E bó ta Jisos yí kentam e
(Mat 27:32-34; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 E bó mum jo Jisos no gene dvú. No bó to gene, ε bô bo wee mvu tasen ε wvú kfuuyi nkpwaante ε diee diew nu Semon, ε è nu wee wvu Selin. E bó koo wvú mum gee kentam ke Jisos ε fô wvú gbwe, ε wvú mum tuu no bii Jisos e.

27 E bô bó mum no gene, ε nɔoo bonyii bii wvú le. E bomew nu bokene bô to beele, taanke bonɔew bew.

28 E Jisos ke nε banke ye gay ê bó le, “Bokene bo Jelusalēm, fo ben ebeelè fô me le ke. Ben ebeelè ε è nu fô bikuu binen e, noo fô boom bonen e.

29 Ben ekeè le kefew too lo kè bó nu ke egayte le, njon wvu baay nu wvu bokene bô nu bokase bô ke baa boo wase wan, ε bó ke baa yamse wase wan ke.

30 E nu ke enu kefew kedvu le, é bonyii efuunke ê dikum di baay baay le, ‘Ben egbeweken yí yese le,’ efuunke ê dikum di caan caan le, ‘Ben ebanjε bese’.

23:11 Mat 27:28; Mak 15:17; Jon 19:2 * 23:17 Bonwa' bo boyvuum bomew nu ε bvuse kencim ke
17. 23:18 Lem 3:13-14 23:29 21:23 23:30 Os 10:8; Mwm 6:16

31 Bó nu ke efuun^{ke} nonen njefo é bonyii ge kfuu fin fiεε bô kete kè bεε leε, é bó ke ege neε bô kè nu ε yum wase.”

32 No bó to gene bô Jisos nonen, bó to keⁿke bonyii bo ncaw e bofeε bô bó to gene kee^y ten.

33 E bó gen buy bvudvuu bvù bó teⁿe le Ngboww Ekole le, mum ta Jisos fó yí kentam e, mum ta ten bonyii bo ncaw e bo bofeε ba yí bintam e, wvù mwaan ê εbo ke Jisos e ke eεεy e, wvumvu ê εbo kew ke eⁿkoⁿko le.

34 E Jisos ke ne gay le, “Icεm, leεshε kebefε ke bonyii ban e, njefo ke bó kee fiεε fi bó gee ke.” E bonyii bodvu jo ndvú Jisos tum kan dvú keegaw ê bikuu bibole. †

35 Mwεεm mvun mvunciim to kooyi bô Jisos nonen, ε bonyii leeme fó taale. E bonyii bò to saake wonⁿ kaa ne fibole no buu lo wvú duu le, “Wvù se fii bonyii bomew, wvù efi le ekole kew keseen, é wvù fεn nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, caw.”

36 E bonyii bo nci le ten no se^wsee wvú, nya mbvuum mo n^gbwayⁿgbwayi é wvú,

37 gay le, “E wo fεn nu Nfon Bojuu, é wo fi ekole kuw.”

38 Bó to nu ε sanⁿ n^wa' ta é we jo ekole ke Jisos e le, “Wvun nu Nfon Bojuu.”

39 E wee ncaw mvu ba le bó to n^jeyte yí bintam e fó, ne no nan'yi Jisos, gayte le, “E nu ke wo wvù Mboyse wvù Nyo' to kawεε le? Fi ekole kuw, efi ten bese.”

40 E wvumvu wε yuw fiεε fi wvù jeme, wamεn wvù, bife le, “Ke wo fane Nyo' le? Wo nu yí n^gεw e diεwε wvù le.

41 Bee wo kpwee cεεy cεεy fii ε è nu nlawma mwεεm mvù befe mvù bee wo ge, geenεn ε wee wvun kpwee fiew ε wvù baa jay fiεε ke.”

42 E wee ncaw wvun mum gay le, “Jisos, ke ekumyi me seke wo nu ke esaake bvunfon bwuw.”

43 E Jisos gay é wvù le, “E me ensee é wo kecεεy le eβen nu ε bee wo nu ke enu bvudvuu bvunⁿon e bvunⁿo' le.”

E Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

44 E diuu ke ben wase dīoo lewse, ε ekfuⁿ ne jīm wonⁿ tfuu gen buy didīuu ditete emvunsheen.

45 E ndvu yí to gawsene yew ncese ente mum se^le entelεⁿ buy biba bifεε.

46 E Jisos no nu yí kentam e, ke ja wam foweεwe le, “Icεm, me n'yaa keyoy kem can yo le.” No wvù gay nonen, mum yoy n'yoy wvu fokemεse.

47 E cee ekole bonyii bo nci le wvù to leeme fó, dīoo yεn fiεε fi to kooyεε le, nya mbense é Nyo' gay le, “Kecεεy, kecεεy, wee wvun se nu se jay.”

48 E bonyii bocii bò to nu ε tase fó keeyεn fiεε fi to kooyi le, mum ja kase no kfuuyi εla εbole ε bó ε lanⁿwεm.

49 E nsāa Jisos yicīi to to fibole leem ε è nu n^tamndwee no yεne fiεε fi kooyi le. E bomew to nu bokεnε bò to nεn'yεε Galilee no bii wvù le.

E bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Wee mvu to nu kefew kedvu le ε bó teⁿe le Yosεw, ε è nu wee wvu ê kelaante ke Bojuu le kemew kè bó teⁿe le Alimatia. Wvù to nu wee wvù jee

23:31 1Bi 4:17 23:33 Yesa 53:12 23:34 Mben 22:18; Mat 5:44; Luk 6:28; Lem 7:60 † 23:34 Bonjwa' bo boyvuum bomew nu ε bvuse kencim ke 34a. 23:35 Mben 22:7-8; 109:31 23:36 Mben 69:21 23:37 Mat 27:11 23:43 2Kol 12:3 23:44 Amo 8:9 23:46 Mben 31:5; Lem 7:59 23:47 Mat 27:19; Lem 3:14; 7:52; 22:14 23:49 8:2-3; Mben 38:11

bvuu nu wee wvu teyey ê Nyo' ejise, bvuu ceyte kefew kè Nyo' nu ke eto esaake bvunfon bwew. Wvú to nu ten wee ngoo bonyii bò to saake bonsaw e. Geenèn, wvú to baa bee fiew fiεε fi bó to seyseε ege bò Jisos ke.

⁵² E wvú gen fô Baylet e, lεε keegen ejo gvune di Jisos e.

⁵³ E Baylet bee, ε wvú gen shike gvune didvu, baance ê ndvu le, gen jike ê jem e ε bó ε cow yí kemaan e, ε bó ke baa yuu lese wase wee jó ke.

⁵⁴ E to nu Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, ε è to shεεte wase caan ê mbam wvudvu ekεw.

⁵⁵ E bokεne ba bò to nen'yεε Galilee bi Jisos e, bi Yosεw e fô jem, gen yεn no wvú jiwsee gvune di Jisos e ê jem.

⁵⁶ E bó ke nε fô, mum tu jim εla εbole, gen seyse bonfey bò jee noo bò ké no shfuunkene bò bó to ké no yeefe digvune dvú. E è no nu diuu di mbam e, ε bó she mbam no nci wvubo to gomte.

24

E Jisos buy yí kpwe le

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ E diuu di mbam e ke buy fey, ε bvú yuu diuu di fwe yí kema le. E bokεne bodvu buy saa lo bvutuu, jo bonfey bò bó to seyseε mum no gene dvú fô jem.

² E bó dioo gen buy fô, yεn ε bó ε biηse wase te di bó to banεε diuw jem dvú.

³ E bó ley gen ê jem fanε yaa yεn gvune di Tata Jisos e ke.

⁴ E bó mum leem fô ngεmtεn lo. E fi kooy le bolemse bofεε to nu ε nε to leem mbew bó le, ε bó ε tfume ndvú ε yí baa lawkene.

⁵ E bokεne bodvu fan baay, mum tum bikuu fokuse. E bolemse ba bife ê bó le, “E nu nje la wvú ben gomte wee wvú bεε dvú ente jo bonkfu?”

⁶ Ke wvú yaa nu fen ke, wvú nu ε buy wase yí kpwe le. Ben ekume fiεε fi wvú to gayεε ê ben seke ben ε bó to nu Galilee.

⁷ Wvú to nu ε gay le, “Wee wvú diee nu Waawee nu ε bó nu ke enya wvú can bonyii bò befe le, ê bó ke eta wvú yí kentam e, é ke dioo nu εdiuw eta, é wvú ebuy yí kpwe le.”

⁸ E bó mum kume fiεε fi Jisos to jemyεε ê bó.

⁹ E bó ke nε fô jem, kase tu jim gen see mwεεm mvun mvunciim ê boom bew bo ngoo le bo yuufe ncow mwaan noo bonyii bocii bò to bii wvú le.

¹⁰ Bokεne bò to senεε fiεε fi to kooyεε fidvu ê boom bo ntum e bo Jisos e to nu Maalia Magdalen, Joana noo Maalia wvú bwεε Jem bò bokεne bomew.

¹¹ E bó yuw njeme wvudvu ke diεwε è nu kenlamse, fanε yaa bee naa lo ke.

¹² Geenèn, ε Bitá nε ke we, lewte gen buy fô jem, ngvuwce taa ê jem yεn ke ε è nu ndvú yí bó to njimεε Jisos dvú. E wvú mum nε no tuu jim fô yew e kεηke nghaw yí fiεε fi kooyεε le.

E bonyii bomew yεn Jisos e je yí Emayus e

(Mak 16:12-13)

¹³ E fi ke nε kooy ke εbvubwε le, bonyii bomew bofεε bò to ké no bii Jisos e to nu ε nε Jelusalem no gene ntεw wvú Emayus e, wvú to nu diεwε bomay bosooshwi y keegen buy jó le. *

¹⁴ E bó no gene jemyi εbonebon ekume mwεεm mvú to kooyi mvun mvunciim.

15 No bó to le ne jemyi ghayte nonen, e Jisos kebee hence to mbew bó le no le ne bó bó.

16 E fi ee fimew ge le fo bó eki ee wee wvudvu ke.

17 E Jisos mum ja bife e bó le, “E se nu la fi ben le ne jemyi ekume fi nen?” No wvú bife nonen, e bó leemen bó yí yí monshim mobile.

18 E wee mvu bó le wvú diee to nu Kleofas bife e wvú le, “E mey ke wo tolo Jelusalem wvú yaa kee ke mweem mvú se kooyi jó ediuw eyan e?”

19 E wvú bife le, “Mvú la?” E bó tfuse le, “Mweem mvú se kooyi bó Jisos wvu Nasale. Wee wvun se nu wee ntum Nyo', e mweem mvú wvú se gee noo mvú wvú se jemyi se nu binghaw. E se nu wee wvú kuuke baay fwe dvu Nyo' bó bonyii bocii.

20 Bocee ncese bo baay baay bó bonyii bó saake won wese e se e nya wvú le bó eyu. Bó se e mum e ta wvú yí kentam e.

21 Bese se leese fisese bvufee yí ye le le e nu wvú wvú nu ke esum bonyii bo Israel can ngew e. Geenen, e nu wase ediuw eta no mweem mvudvu se kooye.

22 Fimew nu e bokene bomew ngoo yese le e be e jeme fi e nya lo bese ngaw, le bó buy e gen fô jem entanentan,

23 e fanje yaa yen gvune diew e ke. Bó e dioo kase tu jim, e see le bó be e yen bonceenda bo Nyo' le ke diewe bó yen e efile le, bó gay e bó le Jisos nu dvú.

24 Bonyii bomew ngoo yese le e gen fô jem fodvu e yen yí le ke lenlen no bokene bodvu be jemyi, geenen, e fanje yaa yen Jisos e ke.”

25 E Jisos jeme e bó le, “O oo, biyuj bin, mvuntelem mvunen lee baay keebe mweem mvú bonyii bo ntum Nyo' le to sanee.

26 Ke ben kee le Mboyse wvú Nyo' to kawee to kenke keeyen ngew se ley yí bvuku bwew e le?”

27 E Jisos mum kew nele e bó mweem mvunciim mvú bó to sanee e Nwa' Nyo' le ekume wvú e kew yí mvú Muses to sanee le, e gen e buy ten yí mvu bonyii bo ntum Nyo' le.

28 No bó toe wase buy mbew nte wvú bó to gene jó le, e Jisos ne no gee ke diewe wvú fele lo.

29 E bó leke wvú shiee le gay le, “Beene egen ece. Kefew nu e kí e gen wase baay, e ekfun e kew wase e no jiime.” E wvú bee keegen ce bó bó.

30 E bó gen, ke dioo diekene, e wvú jo ntuw bleed, nya keyoone e Nyo', guushe nya e bó.

31 Kan mwaan nonen, e ejise ebo yuu, e bó mum kiee wvú. E wvú sese la e bó ejise.

32 E bó sh ee no ghayte ebonebon le, “Ke mvuntelem mvuseebeewo be yvuwse seke wvú be naci mweem mvu e Nwa' Nyo' le e bee wo e je le?”

33 E bó mum nene kan mwaan eki guu jodvu no tuu jim Jelusalem. E bó dioo gen, yen e boom bo Jisos e bo ngoo le bo yuufe ncow mwaan e baance ye bvudvuu bvumwaan bó bonyii bomew bó to ké no bii wvú le.

34 E bó jemyi le, “Keccey, Tata wesebeene nu e buy yí kpwe le. Wvú be e sese e buyenen e Semon ejise.”

35 E bó mum see ten e bó fi ee fi be kooy bó bó e je, bvuu nele no bó be kiente wvú seke wvú be guushi bleed.

*E Jisos buyenen entelen jo boom bew bo ngoo le
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

³⁶ Ke no bó to bεε jemyi nonen, ε Jisos keβεε mum ja ne seεε buynen ε bó enteleη mum gay bó le ε, “Kembonen enù fò ben e.”

³⁷ Ε kedvum gbwo bó, ε bó no fane, kpwaake le bó yene ε ε nu ηkfusay e.

³⁸ Ε wvú bife ε bó le, “Ben fane la? Ε ge la wvù ben manene me?”

³⁹ Ben etaa eyen can yem bó bikaa biem ε ben emum ekiεε le ε nu naa me. Ben emonεε ye yem emum ekiεε, njefo ke ηkfusay ké no keηke nyam ye bó bikufe no ben yene ε me ηkeηke ke.”

⁴⁰ No wvú gay nonen, mum duηce can ye bó bikaa biew ε bó.

⁴¹ Ε bó taa Jisos, ε njon yuwyε lo bó, ε bó mum ηgemten lo. Ε fi ghaw bó keεbeε le ε nu wvú. Ε wvú ne bife ε bó le, “Ben keηke fiεε fidien fen e?”

⁴² Ε bó jo kencim ke bye le ε bó ε δεε, nya ε wvú.

⁴³ Ε wvú fi die ε bó εjise.

⁴⁴ Ε wvú mum gay ε bó le, “Mwεεm mvun mvù ben yen eben nu mvù me nto njemyi ε ben ekumε mvù ε me mβεεε beene. Me nto nduu le mwεεm mvunciim mvù bó to sanεε ekumε me ε Nwa' Muses e, bó ε Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le noo ε Nwa' Mbense le, keηke keeto ekocen.”

⁴⁵ Ε wvú mum yene bvufee bvubole, ε bó kieε mwεεm mvù nu ε Nwa' Nyo' le.

⁴⁶ Ε wvú jeme le, “Bó nu ε san le Mboyse wvù Nyo' to kawεε keηke keeyen ηγεw ekpwe, ε ke edioo enu εdiuw εta, ε wvú ebuy yí kpwe le.

⁴⁷ Ε fi bvuu nu le bó nu ke ekεw Jelusalem, efewci ε bitum bicii ε diee diew e le bonyii bocii ekumen mvuntelem mvubole, ε Nyo' emum elεεshe bibefe bibole.

⁴⁸ Ε nu ke efewci ben ban bó nu ε yen mwεεm mvun e.

⁴⁹ Ben eyeke eyuw, me nu ηke enciınse nya yi Icεm to kawεε ben dvú. Nonen, ben emεy εlaante jan ecyte mvunηgay mvù nu ke eshii fowe eto fò ben e.”

Ε Jisos ben we

(Mak 16:19)

⁵⁰ Ε wvú jo bó buy bó εlaante jodvu, ε bó bó gen buy mbew ntew wvù Betani le, ε wvú cake can ye we, lan kembonen yi bó le.

⁵¹ Ke no wvú to bεε laanηke kembonen yi bó le nonen, mum ja no bene we, mum ben la.

⁵² Ε bó nya mbense wvu baay ε wvú, mum ja fó tu jim Jelusalem bó nlanlan fò mvuntelem mvubole.

⁵³ Ε bó gen no shee yew ncese le, bensee Nyo' sekecii.

Saaka wvù Jee wvu ekumε Jisos no Jon to Saηεε

Fiεε fi nu ê N'wa' Jon wvun e

Saaka wvù jee wvun wvù Jon to saηεε nu ε wvù duηci le Jisos nu Diεw Nyo' yì to nu wase foηkεw ε yì mey lo, ε ε nu yì yì to nu ε tu wee wvu. N'wa' wvudvu keβεε jemyi le saaka wvù jee wvun nu ε bó to saη wvu le bonyii bò taηke nulo ebee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu Waa Nyo', ε bó lese fitele yì ye le, ε bó ke ekeηke nshii wvù mey lo (20:31).

Fiεε fi Jon nu ε saη ε biinen ê ηwa' wvun e nu ekumε nnya yì è nu nshii wvù mey lo wvù nu nje Klistu. Nnya yin nu mbuwma ε wvù kew keseen, ε wvù nu fô bonyii bò nu ε bee le Jisos nu je, ε è nu wvù keceεy, ε è nu wvù nshii. Je mi yì Jon saη ηwa' wvun jó yì nu naa lo jεεy nu yì duηci no Jisos to joo mwεεm mvù bonyii kee yì nshii wvun e keeεyεyì no mwεεm mvu ê keyoy e nu.

Bikuu bi mwεεm e ê N'wa' wvun e

1:1-18 Keηkεwce ekumε Jisos

1:19-51 Ekumε Jon Nleseεjoo noo boom bo ηgoo le bo Jisos e bo fwe

2:1-12:50 Ekumε no Jisos to ghane gee lemme diew

13:1-19:42 Ekumε εdiuw ε Jisos yo fokemεse Jelusalem bò mbew jó le

18:1-19:42 Ekumε no bó to sawεε nsaw Jisos ke ghan ta wvù yì kentam e

20:1-31 Ekumε no Tata Jisos to buyεε yì kpwe le, duηce ekole kew ê bonyii bew

21:1-25 Kemεse: ε Jisos duηce ekole kew ê boom bew bo ηgoo le Galilee

ε Diεw tu wee wvu wum

¹ ε to nu foηkεw ε Diεw nu wase. Diεw yidvu to nu bó Nyo', ε Diεw yidvu to nu Nyo'.

² Wvù to nu wase dvù foηkεw bò Nyo'.

³ Nyo' to bom mwεεm mvunciim fele can ye le. Ke fiεε nu naa lo dvù fimwaanη fi Nyo' to homεε se wvù ke.

⁴ Wvù keηke nshii yì ye le, ε nshii wvudvu nu n'yuu fô bonyii le.

⁵ N'yuu wvudvu ε no baa ê ejiwε le, ε ejiwε kedvu yaa nulo ejimse naa lo wvù ke. *

⁶ Wee mvu nu dvù wvù Nyo' to tumεε ε diee nu le Jon.

⁷ Wvù to to keejeme ekumε N'yuu, eben jim nsaw we, wvu le wen ege é bonyii bocii else fitele yì N'yuu wvudvu le.

⁸ Ke wvù wvù Jon to nu N'yuu wvudvu ke. Wvù to to ke keeben ε è nu jim nsaw wvu N'yuu wvudvu.

⁹ N'yuu wvu keceεy wvù duηci n'yuu ê bonyii bocii to too yì woη wvun e.

¹⁰ Wvù to nu yì woη e, ε woη wvun nu ε Nyo' to bom fele can ye le, geenεn ε bonyii bò è nu bo yì woη wvun e faηε yaa ekiεε wvù ke.

¹¹ Wvù to nu ε to woη we le, ε bonyii bo bew faηε yaa efiisεn wvù ke.

1:1 Keη 1:1-2;4; Jon 17:5; Fili 2:6; 1Jon 1:1-2; Mwm 19:13-16 1:3 1:9-10; 5:26; 1Kol 8:6; Kolo 1:16-17;

Ibu 1:2; Mwm 3:14 1:5 Keη 1:3-4 * 1:5 Keεε le, ε ejiwε kedvu yaa nulo ekiεε naa lo wvù ke. 1:6 Mat 3:1 1:8 1:20 1:9 8:12; 17:25; 1Jon 2:8

¹² Geenɛn, ɛ bonyii bocii bô to fiisenɛɛ wvú, lese fitele yí ye le, nu ɛ wvú to nya mvungay ɛ́ bô le bô enù wase boom bo Nyo' le.

¹³ Ɛ ke boom bo Nyo' le ban nu ɛ bô boke bii ɛlɛmɛ ke kfuu le, kenɛɛ no wee shieele, kenɛɛ mboo wee wvu wum e ke. Bô boke bii ɛ è nu mboo wvù è nu wvu Nyo' le.

¹⁴ Diɛw yidvu to nu ɛ tu wee diw wum no cee ɛ bese ɛntelɛn, ɛ wvú ɛ yinɛn bô mbuwma noo keɛɛy. Ɛ bese yen bvukuke bwew e. Bvukuke bvù è nu bvú Wan wvù è mɛy ke wvú wvù nɛ fô Ice le.

¹⁵ Jon to nu ɛ ben jim nsaw ɛkumɛ wvú no fuunke gayte le, “Wvun nu wee wvù me nto njemyi ɛkumɛ wvú ngayte le, ‘Wee wvù too ɛ me ɛjim kuuke fele me, njefo wvù to nu wase ɛ me nɛ nke no nu dvú.’ ”

¹⁶ No wvù nu ɛ yinɛn bô mbuwma, wvú ɛ mum ɛ no nyaa beene bocii mbuwma yí mbuwma le.

¹⁷ Beene kee lo le Nyo' to nya bonci fele can Muses e. Geenɛn, mbuwma Nyo' bô keɛɛy nu ɛ to fele can Jisos Klistu le.

¹⁸ Ke wee nu dvú wvù ke nu ɛ yuu wase yen Nyo' le ke. Ɛ nu ke Waa we wvù è mɛy ke wvú wvù nu mbew wvú wvù Ice le wvù nu ɛ ge beene ɛ kiɛɛ wvù.

*Wee wvù è to nu Jon Nlesɛjoo
(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)*

¹⁹ Fin nu fiɛ fi Jon to jemyɛɛ seke bikuu bi Bojuu le bi Jelusalem to tumɛɛ bocee ncese bô bonyii bo Lɛwe le le bô ebife ɛ́ Jon le laa è nu wvù wvù yɛɛ le.

²⁰ Jon to baa tun keetfuse mbife wvubo ke. Wvù to nu ɛ jeme lo bô diuw we le, “Kɛ è nu me wvù Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ ke.”

²¹ Ɛ bô bife ɛ́ wvù le, “Tu è nu wo wvù yɛɛ? Ɛ nu wo wvù Ɛlayja le?” Ɛ wvù tfuse ɛ́ bô le, “Kɛ me nu Ɛlayja ke.” Ɛ bô bvuu bife le, “Ɛ nu wo wvù Wee Ntum Nyo' wɛ le?” † Ɛ wvù tun.

²² Ɛ bô bvuu bife ɛ́ wvù le, “Tu è nu wo wvù yɛɛ? Wo gay le la ɛkumɛ ɛkole kuw? Ke see ɛ́ bese ɛkɛnke fiɛ fi bese ekase egen etfuse ɛ́ bonyii bô tum bese?”

²³ Ɛ Jon tfuse ɛ́ bô no Yesaya wvù wee ntum Nyo' to jemyɛɛ le,

“Ɛ nu me diɛw yí fuunke nkpwaante le,
‘Bó enele je Tata ɛ́ yí enù teyey.’ ”

²⁴ Bonyii ban nu ɛ è to tum Bofalasií bô.

²⁵ Ɛ bô bife ɛ́ Jon le, “Ɛ è baa nu wo wvù Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ kenɛɛ Ɛlayja, kenɛɛ Wee Ntum Nyo' wɛ, wo ɛ no leese bonyii ɛ́ joo nje la?”

²⁶ Ɛ Jon tfuse ɛ́ bô le, “Me nleese ke fiem bonyii ɛ è nu ɛ́ joo, geenɛn wee mvu nu dvú ɛ́ ben ɛnte ɛ ben yaa kee wvù ke.

²⁷ Ɛ nu wvù wvù too ɛ́ me ɛjim, ɛ me mbaa ncim ɛnkpwenten keenfay laba we ke.”

²⁸ Fiɛɛ fin ficii to kooyi ɛ è nu Betani Joo Joodan kewvu keki fô Jon to leese bonyii ɛ́ joo.

Ɛ Jon dunɛ Waa Njee Nyo' ɛ́ bonyii

1:12 1Jon 3:1; Gal 3:26; 4:5 **1:13** 3:3, 5-6; 1Bi 1:23; 1Jon 3:9 **1:14** Gal 4:4; Fili 2:7; 1Tim 3:16; Ibu 2:14; 1Jon 4:2; Mat 17:2; Jon 2:11; 1Jon 1:1-3 **1:15** 1:24-27, 30; 5:31-34, 36 **1:17** 7:19; Ksm 31:18
1:18 6:46; 14:8-9; Ksm 33:20; Mat 11:27; 1Tim 6:16; 1Jon 4:12 **1:19** 5:33 **1:20** 3:28 **1:21** Mala 4:5; Dito 18:15, 18; Mat 2:14; Jon 6:14 † **1:21** Bojuu bomew to cɛyte wee ntum Nyo' wvù nu diɛwe Muses e, geenɛn ɛ bomew kee le wee ntum Nyo' wvudvu nu ke enu Mboyse wvù Nyo' to kawɛɛ. **1:23** Yesa 40:3 **1:25** 1:33; Mat 21:25 **1:27** 1:15; Lem 13:25 **1:28** 10:40; Mat 3:13

29 Ε εkfunj buy yuu, ε Jon yεn ε Jisos too, ε wvú mum gay le, “Ben etaa eyεn, wvun nu Waa Njee Nyo’ wvú cawsee bibefe bi yí nshε le!

30 Ε nu wvú wvú me nse njemyi ekumε wvú ηgayte le, ‘Wee mvu too ε me εjim kuuke fele me, njefo wvú to nu wase, ε me nse ηke no nu.’

31 Κε me kebεε nto ηkee wvú κε. Geenεn, ε me nto nto no nleese bonyii ε joo wvu le bonyii bo Isael ekieε wvú.”

32 Jon to nu ε bvuu jeme keeben jim nsaw we gay le, “Me nto nu ε n’yen ε Keyoy shiile too fowe diεwε ebembε le, to no nu yí ye le.

33 Κε me kebεε nto ηkee wvú κε. Geenεn, wee wvú to tumεε me le me ento enleesè bonyii ε joo to nu ε gay ε me le, ‘Wee wvú wo nu ke eyεn ε Keyoy ε shii fowe ε to ε no nu yí ye le, nu wvú nu ke eleese bonyii ε ε nu can Keyoy ke Yuule le.’

34 Fifin nu fiεε ε me nto nu ε n’yen, ε no nleeme jim nsaw wvudvu ηgayte le wee wvun nu Waa Nyo’.”

Bonyii bò to yawεε no nu boom bo Jisos e bo ηgoo le

35 Ε εkfunj buy yuu, ε Jon bvuu no leeme fe fò wvú to leeme bò boom bew bo ηgoo le bofεε.

36 Ε wvú ne yεn no Jisos lene fele, mum gay le, “Ben etaa eyεn, wvun nu Waa Njee Nyo’.”

37 Ε boom bew bo ηgoo le bo bofεε ba diox yuw no wvú gay nonεn, mum ne no bii Jisos e.

38 Ε Jisos banke ye yεn no bó bii, bife ε bó le, “Ben gomte ε ε nu la?” Ε bó bife ε wvú le, “Labay, wo cee feε?” (Dieε di Labay din nu le, “Wee N’yεεyi wvu Baay.”)

39 Ε Jisos tfuse ε bó le, “Ben eto eyεn.” Ε bó mum γεν yεn fò wvú to cee. Ε bò bó mum no nu ε εkfunj ghan jiiim. Kefew kè bó to biε wvú le to nu wase κε diεwε didiuu dinεw e fokieguu.

40 Wee mwaan ηgoo bonyii bo bofεε bò to yuwεε no Jon jemyεε mum bi Jisos e to nu Andulu wvú waa bwee Semon Bitá.

41 Ε Andulu wvudvu mum γεν lo gom waa bwee wvú Semon, see ε wvú le, “Bese nu ε yεn wase Mboyse wvú Nyo’ to kawεε le” (fi nu le Klistu).

42 Nonεn, ε wvú mum jo Semon γεν bò wvú fò Jisos e. Ε Jisos taa wvú nen tunj, gay le, “Ε nu wo wvú Semon wvú waa Jon. Bó nu ke etenje wase wo le Sefas.” (Dieε di le Sefas din nu Bitá).‡

Ε Jisos tee Filew bò Nataniel

43 Ε εkfunj ke buy yuu, ε Jisos yεn le wen nu egen keba kè Galilee le. Ε wvú γεν yεn Filew e, gay ε wvú le, “Ε bii me le.”

44 Filew wvun to nu wee wvu ε kelaante kè Besayda le. Ε kelaante kin nu ke bo Andulu bò Bitá le.

45 Ε Filew γεν gom Nataniel gay ε wvú le, “Bese nu ε yεn wase wee wvú Muses to sanεε ε N’wa’ bonci le ekumε wvú bò wvú bonyii bo ntum Nyo’ le to sanεε ten ekumε wvú. Wee wvun nu Jisos wvu Nasalet wvú waa Yosεw.”

46 Ε Nataniel tfuse ε wvú le, “Fiεε fi jee nulo ebuy Nasalet e?” Ε Filew gay ε wvú le, “To eyεn.”

47 Ɛ Jisos ke yen no Nataniel too, jeme ekume wvú le, “Ben etaa eyen, wee wvun nu naa wee wvu Israel wvu keceey. Ke nce kenleema nu yi ye le ke.”

48 Ɛ Nataniel bife ê Jisos le, “Wo ghan nee e se kie me?” Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Ɛ Filew se keeke eto etee wo, nu e me mbe e n'yen wase wo le ê kenyi ke kete ke fig e kie le.”[§]

49 Ɛ Nataniel tfuse ê wvú le, “Labay, wo nu Waa Nyo'! Wo nu Nfon wvu Israel!”

50 Ɛ Jisos gay ê wvú le, “Wo fen nu e bee me le keseen ke njefo me nu e ngay ê wo le me mbe e n'yen wase wo le ê kenyi ke kete kie le? Wo nu ke eyen mwεem mvú kuuke fele mvun e.”

51 Ɛ Jisos bvuu gay ê wvú le, “Ɛ me ensee ê wo keceey keceey le wo nu ke eyen e ebule e yene, e bonceendaa bo Nyo' le bene, booke yi wee wvú diee nu Waawee le.”

2

Ɛ Jisos banke joo e tu mbvuum

1 Ɛ ediuw ke buy eta, e bó no gee nkaw bvujen ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le, e bwee Jisos nu fò.

2 Bó to nu e be ten Jisos bó boom bew bo ngoo le bó nkaw wvudvu.

3 Ɛ mbvuum ke ne ka, e bwee Jisos be wvú dvú gay le, “Ke bó bee kenke mbvuum ke.”

4 Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Kpwoon, wo bee me dvú nje la? Kefew kem baa kocen wase ke.”

5 Ɛ bwee gay ê bonyii bo gawe le le, “Fiee ficii fi wvú e gay le ben ege, e ben ge.”

6 Ɛ to nu e nsháan leeme fò yisoocan e bó kene bó eta. Nsháan yin nu yi Bojuu to ké no geele joo jó yi bó cuke ye dvú keeyuule ê Nyo' ejise. Nshaan miaan to joo bibeeη bi joo le diewe mbaanfiee kene mbaanshe le.

7 Ɛ Jisos ke ne gay ê bonyii bo gawe le bodvu le, “Ben etuke joo eyinšen nsháan yin dvú.” Ɛ bó mum tuke joo gee ê nsháan yidvu le e yi yinšen.

8 Ɛ wvú mum gay ê bó le, “Ben esefe yimi keseen egen dvú fò cee gawe le.” Ɛ bó sefe gen dvú.

9 Ɛ cee gawe fi, mom joo yidvu, yuw e yi e tu wase mbvuum. Ɛ wvú ma laa man mbvuum ne fee le. (Geenen, bonyii bo gawe le bó to sefee joo yidvu to kee fò mó nen'yee.) Ɛ cee gawe mum tee cee bvujen,

10 bife ê wvú le, “Bonyii ké yaw gaw fibole e è nu mbvuum mò jee fò nkaw e, e bonyii ké dioo e wu wase e fflu, e bó se gaw mo yaa jee ke. Wo e kaa e gee fiuw mbvuum mò jee e no too dvú e è nu keseen e?”

11 Fifin to nu fiee fi fwe fi dunçi bvukuke bvú Jisos e fi wvú to gee ente jo mwεem mvú dunçi bvukuke bwew e. Ɛ wvú to ge fiee fin ê kelaante kè Kana wvu ê keba kè Galilee le. No wvú ge nonen, e fi mum dunçe bvukuke bwew, e boom bew bo ngoo le mum lese fitele yi ye le.

12 Ejim jodvu, e Jisos ne bow Kafana'um bó bwee noo boom bo bwee le bò bolemse noo boom bew bo ngoo le, e bó bó ce jó ediuw caan.

Ɛ Jisos kunj bonyii bo way e fò yew ncese Nyo' le (Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

§ 1:48 Kete ke «fig» e ke won wvú Israel e nu e bó to ké no diee mvuntam mvudvu. 1:49 1:34; 12:13; Mat 27:42 2:1 4:46 2:4 7:6, 30; 8:20; 12:23; 13:1; 17:1; Luk 22:53 2:6 Mak 7:3-4 2:11 2:23; 3:2; 4:54; 6:26; 11:47-48; 20:30; Lem 2:22; Lum 15:19 2:12 Mat 4:13

13 E ediuw e Nkaw Bojuu wvù bô tenje le Danɛfey ke no too wase nceencee, e Jisos nɛ ben Jelusalem.

14 E wvù ke gen buy fô yew ncese le, yen bonyii bô to geese bona' bô njée noo bibembɛ noo bô to kumene bigew e e bó e shiiyen.

15 E wvù jo bokfuu kene ngbwan dvú, kuɲ bó bocii dvú, kuɲ noo njée bô bona' bvuse yew ncese le. E wvù bvuu tawse bigew bi bonyii bô to kumene bigew e, baashɛ bidan bibole,

16 gay ê bonyii bô to geese bibembɛ le, “Ben ejo mwɛɛm mvun enɛ dvú fɛn. Fo ben ejo yew lɛɛm etfuse é yí etu yew way kɛ.”

17 No wvù gay nonɛn, e boom bew bo ngoo le mum kume fiɛɛ fi bó san ê Nwa' Nyo' le e wee mvu jemyi ê Nyo' le, “Shiee wvu baay wvù me nkeɲke fô yew yo le nulo eyu lo me.”

18 E bikuu bi Bojuu le mum bife ê wvù le, “Fiɛɛ fi duɲci bvukukɛ bwuw fi wo nulo ege keeduɲɛ é bese le bó nu e nya mvuɲgay ê wo keege fin nu la.”

19 E Jisos tfuse é bó le, “Ben esâw yew ncese yin, é me enjo ediuw eta enkase enleke we.”

20 E Bojuu bodvu bife ê wvù le, “Fí to jo bilum mbaanye ncow bisoocean keebom yew ncese yin, e wo nu ke ejo fiuw e è nu ediuw eta eleke we?”

21 Geenɛn, Jisos to jemyi yew ncese yin e è nu yì è nu ye ye.

22 Nonɛn, seke wvù to buyɛɛ wase yí kpwe le, e boom bew bo ngoo le mum kume le fin nu fiɛɛ fi wvù to gayɛɛ. E bó mum bee fiɛɛ fi nu è Nwa' Nyo' le, bvuu bee njeme wvù Jisos to jemyɛɛ le.

23 No Jisos to nu Jelusalem fô Nkaw Danɛfey wvun e, bonyii nteen to nu e lese fitele yí ye le nje mwɛɛm mvù duɲci bvukukɛ bwew mvù wvù to gee.

24 Geenɛn, Jisos to baa gɛɛ fiew bvufee bwew yí bó le kɛ, njefo wvù to kee bonyii bocii no bó nu.

25 Wvù to baa shieele wee mvu wvù eshe esenje lo ê wvù ekume wee wvu wum kɛ, njefo wvù kebeɛ to kee fiɛɛ fi wee wvu wum kɛɲke é wvù eshem.

3

E Jisos jeme ê Nikodemus ekume mboo wvu fwɛ

1 Wee ngoo Bofalasii mvu to nu e bó tenje le Nikodemus, e wvù nu wee ngoo bikuu bi wonj Bojuu le.

2 E wee wvun ke nɛ to fô Jisos e entanɲ gay ê wvù le, “Labay, bese kee le wo nu wee n'yɛɛyi wvù nɛ fô Nyo' le, njefo kɛ wee nu dvú wvù nulo egee kfuu mvun mwɛɛm mvù duɲci bvukukɛ bvuu Nyo' le mvù wo gee mvun sɛ Nyo' nu bô wvù kɛ.”

3 E Jisos tfuse ê wvù le, “E me ensee é wo keceɛy keceɛy le, é bó nu sɛ bó e boo wee mboo wvu fwɛ le, mwɛɛn saa eyɛn bvunfon bvuu Nyo' le kɛ.”

4 E Nikodemus bife ê Jisos le, “E nulo é bó ege neɛ sɛ ebvuu eboo wee e wvù e taw wase? E nulo é wvù ebvuu ekase etu é bwee eshem é wvù ebvuu eboo wvù?”

5 E Jisos tfuse ê wvù le, “E me ensee é wo keceɛy keceɛy le, é wee nu sɛ wvù e kɛɲke mboo wvù wvu joo noo Keyoy, tu kɛ è nulo é wvù eley bvunfon bvuu Nyo' le kɛ.”

6 Wee wvu wum boote wee wvu wum, ε Keyoy boote keyoy.

7 Fo diuw eyumte wo le me nu ε ηgay ê wo le bó κηηke keeboo wee tfuu mboo wvu fwε le κε.

8 Fwefwe ké no fele no wvú koonke, ε wo yuuke no wvú fele, geenεn ε wo yaa nulo esee laa wvú se nε fεε, gene fεε le. Ε nu κε ληληη no fi nu fô wee wvú nu ε κηηke mboo wvú wvu Keyoy e.”

9 Ε Nikodemus mum ghay le, “Ε nulo é fifin eghan nεε le?”

10 Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Wo nu wee n'yεεyi bonyii bo Islael, yaa kee fin e?”

11 Ε me ensee ê wo keceey keceey le, bese jemyi fεε ε è nu fi bese kee, leeme jim nsaw fεε ε è nu fi bese nu ε yen wase, geenεn ε ben yaa benje fεε fi bese jemyi le κε.

12 Ε me nseje mwεem ê ben ε è nu mvu yí nshε le fen se ben benje lo, é ben ke eghan nεε se bee fen ε me ε nsee wase ε è nu mvu won Nyo' le?”

13 Ke wee nu dvú wvú ke nu ε ben wase won Nyo' le κε. Ε mey κε wee wvú to nen'yεε fô to fokuse fen, ε wee wvun nu wee wvú diee nu Waawee.

14 No Muses to njeysεε yo yí bô feεε bó ketwaa yí kete le ηkpwaante, nu κε ληληη no bó κηηke keeke enjeyse wee wvú diee nu Waawee,

15 wvu le naa yeε wvú nu ε lese fitele yí ye le, é wvú eκεηke nshii wvú mey lo.

16 Nyo' to nu ε looce kon won wvun baay, tum Waa we wvú mwaan, wvu le è nu naa yeε wvú nu ε lese fitele yí ye le, mweten saa ela κε, é wvú eκεηke ε è nu nshii wvú mey lo.

17 Ke Nyo' to tum Waa we yí won wvun e le wvú eto elese bonyii yí ηγεω e κε. Wvú to tum le wen eboyse lo bó fele yí ye le.

18 Wee wvú nu ε lese fitele yí ye le nu ε wvú yaa nu ke eley ηγεω e κε. Geenεn wee wvú baa elese fitele yí ye le nu ε wvú ε ley wase ηγεω e, njefo wvú baa elese fitele yí Waa Nyo' wvú è mey κε wvú le κε. *

19 Bó nu ke esumten nsaw ê yin je le, njefo n'yuu nu ε to yí won e, bonyii ε kaa ε kon fibole ε è nu εjiwe efey n'yuu. Ε bó koonke nonεn njefo gee dibole nu di befe.

20 Wee tfuu wvú gee gee di befe ké no bane n'yuu, yaa nulo ebuy fô n'yuu nu κε, wvu le fo gee diwene ke eyene emwa κε.

21 Geenεn ε wee wvú gee fεε fi ληη ké no too fô n'yuu le, wvu le diwene gee eyen'yi le è nu di wee wvú nu bó Nyo' le.”

Ε Jon jeme le Jisos kuuke fele wen

22 Ejim jodvu, ε Jisos bó boom bew bo ηgoo le nε gen keba kemew ke Judea le. Ε bó bó gen no nu jó ε wvú leese bonyii ê joo.

23 Jon ten to leese bonyii ê joo ntew wvú Enon e mbew wvú Salim e njefo joo to nu fô nta. Ε bonyii too ε wvú leese bó ê joo.

24 Fifin to nu ε bó baa lese wase wvú yew ncaw e κε.

25 Ε boom bo Jon e bo ηgoo le bomew bó wee Juu mvu ke nε κεw mbew ekume ye yí bó cuke keeyuule ê Nyo' ejise.

26 Ε boom bo ηgoo le bo Jon e nε gen fô Jon e, gay ê wvú le, “Labay, wee wε wvú to nu ben ε wvú Joo Joodan kewvu keki wvú wo to jemyεε naa baay

ekume wvú nen, yen le wvuwe e wvú leese bonyii ê joo, e bonyii bocii gene ke wase e è nu fô wvú le.”

²⁷ E Jon tfuse ê bó le, “Ke wee nulo enu fiεε se è ge Nyo' le wvú enù fi ke.

²⁸ Ben kebεε nulo eben jim nsaw wem le me nto nu e ηgay le ke è nu me wvú Mboyse wvú Nyo' to kawεε ke. Geenε e bó to tum me le me ensa ê wvú fwe.

²⁹ Cee bvujen nu wee wvú keηke jen. E nsaa cee bvujen wvú leeme mbew cee bvujen wvudvu le yuuke diεw ye, ké no lanlanε baay no wvú yuuke diεw ye. E nu ke leηleη no me nu keseen e me e n'yiηsen bó nlanlan.

³⁰ Wvú keηke ke keeku egen lo fwe, é me entu lo jim.

³¹ Wee wvú ne fowe kuuke fele bonyii bocii. E wee wvu yí nshε le nu wee wvu yí nshε le, jemyi ke mwεem e è nu mvu yí nshε le. Wee wvú ne won wvu we le kuuke fele bonyii bocii,

³² e wvú leeme jim nsaw mwεem e è nu mvú wvú nu e yen e bvuu e yuw e. Geenε, e wee yaa nu dvú wvú beηe fiεε fi wvú jemyi le ke.

³³ Wee wvú beηe fiεε fi wvú jemyi nu wvú duηci le wen tomte fiεε fi le Nyo' jemyi keεey.

³⁴ Wee wvú Nyo' nu e tum ké no jemyi ke e è nu diεw Nyo', njefo Nyo' nu e nya Keyoy kew ê wvú e nfew yaa nu ke.

³⁵ Icee Wan nu e koη Wan, e mum e nya mwεem mvunciim can ye le.

³⁶ Wee wvú nu e lese fitele yí Wan e nu e wvú keηke nshii wvú mεy lo. Wee wvú baa yuuke wvú le nu e wvú yaa nu ke ekeηke nshii ke. Wvuwe wee nu e shém Nyo' ffuuke wase bó wvú.”

4

E Jisos bó kpwoon mvu wvu Samalia tasen fô fwεη joo le

¹ E Jisos ke kiεε le Bofalasii nu e yuw wase le wen lemte e bonyii bo ηgoo le too e wen leese ê joo fele Jon.

² Geenε ke è to cim leese wvú bó ê joo ke, è to leese ke boom bew bo ηgoo le maan.

³ E wvú dioo kiεε nonεn, mum ja ê keba ke won e kè Judea kedvu le, no kaase tuu jim ê kè Galilee le.

⁴ Wvú to keηke keefey je keba kè Samalia le.

⁵ E wvú ke gen buy kelaante ke Samalia kemew e e bó teηe le Sika, e kí nu mbew wεε wvú Yakow to nyae ê waa we wvú Yosεw e.

⁶ Fwεη joo wvú Yakow to cimεε to nu fó. No Jisos to nu e len wase baay dose, e wvú mum shii mbew fwεη joo wvudvu le. Kefew to nu wase diεwε didiiu ncow difεε le emvunsheη.

⁷ E kpwoon mvu wvu Samalia jodvu ke ne to keetuke joo fó, e Jisos gay ê wvú le, “Nya me bó joo é me eη'wu.”

⁸ E to nu e boom bo ηgoo le bo Jisos e e gen εlaante keeguy mwεem mvudien.

⁹ E kpwoon wvudvu bife ê Jisos le, “Wo nu wee Juu, e me nu wee wvu Samalia, wo e ghan neε e se no leke joo ê me?” Kpwoon wvudvu to gayte nonεn, njefo Bojuu to ké no nyensee lo bonyii bo Samalia.

10 E Jisos tfuse ê wvú le, “E wo be kee nnya yì è nu yì Nyo', noo wee wvú gayte ê wo le wo enya wen bô joo, tu wo be ε lekε ê wvú, é wvú enya wo bô joo yì booke sekeci.”

11 E kpwoon wvudvu kase bife ê Jisos le, “Icem, wo nu se wo keηke fiεε fi wo etuke joo dvú, ε fweη shiile nen, wo nu ke ejo fεε yiyε joo yì booke sekeci?”

12 Fí nu le wo kuuke fele icee wese wvú Yakow wvú to cimεε fweη wvun gεε ê bese, ε wvú kebεε to nu ε wu joo jó, ε boom bew wu, ε nyám ye ten wu?”

13 E Jisos tfuse ê wvú le, “Wee tfuu wvú wuu joo yin nu ε kendorη bεε ke eyumte kε wvú.

14 Geenεn, naa yeε wvú nu ke ewu joo yì me nu ηke enya, nu ε kε kendorη bεε ke ebvuu eyuu eyum lo wvú kε. Joo yì me nu ηke enya ê wvú nu ke ene etu nton joo yì buyte yì ye le sekeci, ke eghan enya wvú nshii wvú mey lo.”

15 E kpwoon wvudvu mum gay ê Jisos le, “Icem, nya me bô kfuu yiyin joo wvu le fo kendorη ke ebvuu eyumte me ε me ntoo fen keentuke joo kε.”

16 E Jisos gay ê wvú le, “Gεε etee dwee wo é ben ε wvú eto.”

17 E kpwoon wvudvu tfuse ê wvú le, “Kε me ηkeηke diemsen kε.” E Jisos gay ê wvú le, “Wo nu ε jeme leη no wo gay le kε wo keηke diemsen kε.

18 Wo nu ε keηke wase bolemsε botin, ε wvú ben ε wvú nu keseen yaa cim nu dwee wo kε. Fiεε fi wo jeme nu kecεy.”

19 E kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Icem, me nu ε n'yen keseen le wo nu wee ntum Nyo'.

20 Bo'icee bosεse to ké no bunlee Nyo' yì kum wvun e, ε ben Bojuu duu finεn le jò bonyii keηke keebunlee Nyo' nu kε Jelusalem.”

21 E Jisos tfuse ê wvú le, “Kpwoon, bee fiεε fi me ηgayte fin. Kefew too lo kè ben nu ke ebunlee Nyo' Ice ε è yaa bvuu nu yì kum wvun e kenεε Jelusalem kε.

22 Ben bonyii bo Samalia bunlee fiεε yaa kee fí kε, ε bese Bojuu bunlee kee fiεε fi bese bunlee, njefo mboyma fele ε è nu yì Bojuu le.

23 Geenεn, kefew too lo, ε kí ε to wase kè bonyii bô bunlee Nyo' cεεy cεεy nu ke ebunlee Nyo' Ice ê keyoy e bô yì kecεεy e. E nεε kfuu bonyii bô Nyo' Ice gomte le bó ebunlee wen.

24 Nyo' nu Keyoy, ε bonyii bô bunlee wvú keηke keebunlee ê keyoy e bô yì kecεεy e.”

25 E kpwoon wvudvu gay ê Jisos le, “Me ηkee lo le Mboyse wvú Nyo' to kawεε too lo, wvú bó teje le Klistu. E wvú nu ke edioo ε to, emum enyεy mwεεm mvuncim ê bese.”

26 E Jisos gay ê wvú le, “Me wvun wvú jemyi ê wo nu wvú wvudvu.”

27 Kε sekedvu, ε boom bo Jisos e bo ηgoo le mum kase to. E diuw yum lo bó le wvú jemyi bô kpwoon. Geenεn, ε wee mvu bó le fanε yaa bife lo é wvú le laa wvú gomte la le, kenεε le laa Jisos jemyi bô kpwoon wvudvu nje la le.

28 E kpwoon wvudvu mum gεε nshaan ye joo fó, gen εlaante, gen be bonyii le,

29 “Ben kε eto eyen wee mvu wvú nu ε to ε see lo fiεε ficií ê me fi me ηke nu ε n'yuw wase ηge. E nεlo enu ε wee wvun nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε le?”

30 E bonyii buy εlaante mum no gεne fô Jisos e.

31 E to nu e boom bo ngoo le bo Jisos e e shEE wase e no leke Jisos gayte e wvù le, “Labay, dieken.”

32 GeenE, e Jisos tfuse e bó le, “Me ηκηηke mwEEM mvudien keendie e ben yaa kee mvù ke.”

33 E boom bew bo ngoo le mum ghay εbonebon le, “Wee nu e shEE e to bô mwEEM mvudien e nya e wvù le?”

34 E Jisos gay e bó le, “MwEEM mvudien mwem nu le me enge fiEE fi wee wvù tum me shieele, emese lemme diw dicii.

35 Ke ben duu finE le e shEEte kee ne, e emum enu kefew ke ηgbwele le? E me engay e ben le, ben ecake ejise we etaa eyE no mwEEM nu e be wase ηEE le le bó egbweci.

36 Wee wvù gbweci keηke nlawma we, baanci ηgu geele yí nshii wvù mEY lo le, wvu le wee njewe bô wee ηgbwele ke elanlanje yí wee le mwaan.

37 Fifin dunji le ηgan wvun nu keceEY wvù gayte le, ‘Wee mvu ké jewyi, e wee mvu gbwele.’

38 Me ntum ben le ben egE ηgbwele mwEEM mvù ben to baa lem ke. Bonyii bomew nu e lem, ben e ley bvujonke bvu lemme dibole.”

E bonyii bo Samalia nteen lese fitele yí Jisos e

39 Bonyii bo Samalia nteen e kelaante kedvu le to nu e lese fitele yí Jisos e nje fiEE fi kpwoon wvudvu to jemEE e bó le wvù be e see lo fiEE ficii e wen fi wen ke nu e yuu wase ge.

40 NonE e bó ke dioo to yE Jisos e, leke le bô bowen ece. E wvù bee, e bô bó ce e diuw efaa.

41 E bonyii nteen bvuu lese fitele yí Jisos e nje njeme we.

42 E bonyii bodvu gay e kpwoon we le, “Bese nu e lese fitele yí ye le e e yaa bvuu nu nje njeme wo ke. Bese nu e yuw wase bô bitem bisese, e kieE lo le wee wvun nu Mboyse won wvun keceEY.”

E Jisos fe waa wee wvu baay

43 E e diuw yo efaa yodvu ke fey, e Jisos ne no gene Galilee.

44 Wvù kebee to nu e yuu gay wase le ke bó ké no wvumte wee ntum Nyoy' won we le ke.

45 GeenE, e wvù ke dioo gen fese Galilee, e bonyii bo jó fiisen lo wvù njefo bó to nu e yE mwEEM mvù wvù to gee fô ηkaw e Jelusalem, njefo bó ten to nu fô ηkaw wvudvu le.

46 E Jisos ke bvuu kase gen Kana wvu e keba kè Galilee le jò wvù to bankee joo e e tu mbvuum. E to nu e wee wvu baay mvu nu e kelaante kè Kafana'um e, e waa we wvù diemsen cemte.

47 E wee wvu baay wvudvu dioo yuw le Jisos nu e ne wase Judea e to Galilee, e wvù gen fô wvù le, ku can le wvù ebow ke eto efe waa wen, le wvù nu wase diuw kpwe le.

48 E Jisos mum gay e wvù le, “E ben nu se ben e yE mwEEM mvù dunji bvukuke bvu Nyoy' le, e yE ten mwEEM mvu diuw wvù yumEEN e, ben saa ke else fitele yí yem e ke.”

49 E wee wvu baay wvudvu gay e wvù le, “IcEm, to ke e bó ebooke lo, fo waa wem ekpwe.”

50 E Jisos tfuse ê wvú le, “E genè, waa wo nu ebonen.” Wee wvudvu to nu e bee fiεε fi Jisos jemyεε ê wvú, mum nε no genε.

51 No wvú to booke, ε bô boom bew bo lemme le tasen, ε bó see ê wvú le waa we nu ε bonen wase.

52 E wvú mum bife ê bó kefew kè wvú se kεwεε ebonene. E bó gay ê wvú le, “E se nu foguu ke diεwε diuu dimwaan e fomvunsheej, ken'ya' kedvu ε mum ε cinε wvú le.”

53 E cee wan wvudvu mum kume le è nu naa kefew kedvu kè Jisos to gayεε ê wen le, “Waa wo nu ebonen.” E wvú bô εkolε kew naa noo yew ye yicii mum lese fitele yí Jisos e.

54 Fifi fiεε fi dunji bvukukε bvu Jisos e to nu fi bokañ bofεε fi wvú to gee seke wvú to nen'yεε Judea to Galilee.

5

E Jisos fe wee ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyan

1 Ejim jodvu ε nkaw Bojuu mvu no nu Jelusalēm, ε Jisos ben jó.

2 Kentuke ke joo le kemew to nu jó ε bó teje ê díwε Ibulu le le Betesda, ε kí nu mbew Diuw Ketaañ wvu Njée le. Bó to nu ε bom dicile fó ditin,

3 ε bonyii bo bincem e to ké no lone lo fó, bô nu binfefe bô bô nu bontenje noo bô nu ε kpweken wase keba kemwaan. [Bó to ké no jiiimene fó ceyte seke joo nu ke enε eshiike.

4 Nceendaa Tata mvu to ké no too ê kefew e ê kefew e, leyte shiike joo yidvu. Wee wvu fwe wvú ε yaw ε ley jó seke nceendaa wvudvu ε shiw joo yidvu, tu wvú nu ebonen yí kencem kew e naa ε kí cim nu nεε.]

5 Wee mvu to nu fó ε wvú ε cem wase bilum mbaanshe ncow nyan.

6 E Jisos ke dioo to fó yen wvú le, kíεε le wvú to jiiime wase fó ncejole, ε wvú bife ê wvú le, “Wo koonke keebonen e?”

7 E wee kencem wvudvu tfuse le, “Icem, ke me nkεnke wee wvú nulo elese me ê joo yin e seke yí ε shiw ke. E nu seke yí ε shiw, ε me ndioo ηgene keenley, ε è no nu ε wee mvu ε yaw wase ε ley ê me le.”

8 E Jisos gay ê wvú le, “Nεnε we, ejo ghaam yo, egenè.”

9 Kañ mwaan, ε wee wvudvu mum bonen, jo ghaam ye no genε.

E to nu ε εbvubwe nu diuu di mbam e.

10 E Bojuu mum gay ê wee wvú bó to felεε wε le, “Eben nu diuu di mbam e ε nci baa bee le wo etuu ghaam yo ke.”

11 E wvú tfuse ê bó le, “Wee wvú be fe me be ε gay le me enjo ghaam yem engene.”

12 E bó bife ê wvú le, “E nu yεε wvudvu wvú be gay ê wo le wo ejo ghaam yo engene?”

13 Ke wee wvú bó to felεε wvudvu to cim kee wee wvú felεε wvú ke, njefo Jisos to nu ε nε wase ley gen ente jo kebombom ke bonyii le kè to nu fó le.

14 E è ke no nu ejim jodvu, ε Jisos yen wvú le fô yew ncese le, gay ê wvú le, “Taa eyen no wo nu ε bonen wase. Fo wo ebvuu egee bibefe ke. E wo gee lo, é fiεε ke egbwe yí yo le fi nu ε fo ε fey fin.”

15 E wee wvudvu nε gen see ê Bojuu le è nu Jisos wvú be fe wen.

16 E Bojuu mum kew no bone bikaa ê Jisos ejim, njefo wvú to fe wee wvun e ê nu diuu di mbam e.

17 E Jisos gay ê bó le, "Icem ké no lemte sekecii, e me ten nlemte nonen."

18 E njeme wvun ge e Bojuu moyese lo no gomte baay keeyu wvú, njefo ke è to mey ke mbam wvú wvú to ngoyte maan ke. Wvú to tenje ten Nyo' le Icee wen, fewsene ekole kew le wen nu lenjenen bó Nyo'.

Mvungay mvù Nyo' nu e nya ê Waa we

19 E Jisos ke ne gay ê bó le, "E me ensee ê ben keceey keceey le ke me wvú Wan nelo enje fi ee yí mvungay mwem e ke. Me nké no ngee ke e è nu fi ee fi me n'ylene e Icem gee. Fi ee fi Icee Wan gee, nu ke fi fi Wan nu egee ten,

20 njefo Icee Wan wvudvu koonke Wan mum dunji ê Wan mwεem mvunciim mvù wvú wvú Icee Wan gee. E wvú bee ke ebvuu edunje mwεem mvù fele mvun ê wvú, é wvú egee e ben yene, e dew yumte lo ben.

21 No Icee Wan bvuu se bonyii yí kpwe le nyaa nshii ê bó, nu ke lenjenen no Wan nyaa nshii ê naa yee wvú wvú nu e konj.

22 Keebise fó nu e Icee Wan yaa saake naa lo wee mvu ke. Wvú nu e nya nsaw wemen e è nu can Wan e,

23 wvu le è nulo é bonyii bocii ewvumte Wan ke lenjenen no bó wvumte Ice. E wee nu se wvú wvumte Wan, tu ke wvú wvumte Ice wvú tum wvú ke.

24 E me ensee ê ben keceey keceey le wee wvú nu e yuw di ew yem e, e bee wee wvú tum me le, nu e wvú kenke nshii wvú mey lo. Ke mweten bee ke ebvuu ekenke nsaw ke. Wvuwee wee nu e buy wase can kpwe le, e ley nshii le.

25 E me ensee ê ben keceey keceey le kefew too lo, e kí e to wase, kè bonyii bó nu e kpweken wase nu ke eyuw di ew Waa Nyo', é bó bodvu bó nu ke eyuw, nu ke ekenke nshii.

26 E fi nu nonen, njefo no nshii nen'yi yí Icee Wan e, nu ke lenjenen no wvú nu e nya mvungay mvudvu ê Wan le nshii enen'yi ten yí ye le.

27 Wvú nu e nya ten mvungay ê Wan le wvú esumtenen bonsaw, njefo è nu Wan wvú nu wee wvú diee nu Waawee.

28 Fo diuw eyumtè ben yí fin e ke. Kefew too lo kè bonyii bocii bó nu jém e nu ke eyuw di ew ye,

29 ebuce jém e, é bó se gee mwεem mvù jee ebuce eley nshii wvú mey lo le, é bó se gee mwεem mvù befe ebuce é bó esaw bó, é bó eley ngew e.

30 Ke fi ee nu dvú fi me nulo enje ê mvungay mwem e ke. Me nsaake nsaw mbii no me n'yuuke, e je yi me nsumtene jó nu yi teyey, njefo ke me ngomte keengee e è nu fi ee fi è shieele me ke. Me ngee e è nu fi ee fi wee wvú tum me shieele.

Mwεem mvù dunji wee wvú è nu Jisos

31 E me mbene jim nsaw wvu ekole kem, tu fi ee fi me njemyi yaa nu keceey ke.

32 Geen en, wee mvu nu dvú wvú bene jim nsaw wem, e me nkee lo le fi ee fi wvú jemyi ekume me nu keceey.

33 Ben to nu e tum bonyii fó Jon e, e wvú gen ben jim nsaw ekume keceey.

³⁴ Kε è nu le me ηgomte le ejemyi wee wvu wum ekume wee wvù è nu me ke. Geenen, ε me njemyi nen wvu le ben nulo ke eboy.

³⁵ Jon to nu diewe ken'yeese le ε bó ε tfuw kí ε no beenci nyaa n'yu, ε ben no koonke keenu è n'yu we le yí kefew e caan, lanlanje.

³⁶ Fiεε fimew nu dvú fi dunji wee wvù è nu me ε fi fele Jon. Fí nu le, lemme di Icem nu ε nya le me enlem emese di è nu mweem mvù me ηgee mvun dunji le è tum Icem me.

³⁷ Icem wvù tum me nu ε wvù keβεε ten nu ε ben jim nsaw wεm. Ben ke baa yuw wase naa lo diew ye ke, ε ben ke baa yen wa naa lo no wvù nu ke.

³⁸ Kε ben kenke ten diew ye è mvuntelem mvunen e ke, njefo ben baa lese fitele yí wee wvù wvù tum e ke.

³⁹ Ben taase Nwa' Nyo' njefo ben kpwaake le è nu jó ben nu ke ekenke fiεε fi nu ke ege é ben ekenke nshii wvù mεy lo. Fiεε fi nu è Nwa' wvudvu wvun e jemyi ε è nu ekume me.

⁴⁰ Geenen, ben ε bvuu ε no tune keeto fô me le ekenke nshii.

⁴¹ Kε me nshieele mbense ε è nu wvù nen'yi è wee wvu wum ke.

⁴² Geenen ε me ηkee ben. Me ηkee naa lo le ke ben kenke kenkonen ke Nyo' le è mvuntelem mvunen e ke.

⁴³ Me nu ε nto è diee di Icem e, ben baa fiisen me ke. E è be to wee mvu è diew diee le, tu wvuε nu wvù ben nu emum effisen.

⁴⁴ E nulo é ben ege neε se bee me le, ε ben nu bò gomte mbense ε è nu wvù nen'yi fô bikuu binen e, yaa gomte mbense wvù nen'yi ε è nu fô Nyo' wvù è mεy ke wvù le ke.

⁴⁵ Fo ben ekpwaake le è nu me wvù nu ke elom gee dinen di befe è Icem ke. E nu Muses wvù ben leke bvufee yí ye le wvù lomte wase gee dinen è Icem.

⁴⁶ E ben to nu ε bee Muses e keceεy, tu ben be ε bee me le njefo wvù to san ε è nu ekume me.

⁴⁷ Geenen no ben baa cim bee mweem mvù wvù to sanεε le, è nulo é ben ke eghan neε se bee fiεε fi me njemyi le?"

6

É Jisos nyaje bonyii bontfuke botin (Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Ejim jodvu, ε Jisos ke ne gen lente Mamase yí Galilee, gen kewvu keki. Mamase yin nu yí bó tenje ten le yí Tibelias.

² E kebombom ke bonyii le shfum è wvù ejim njefo bó to nu ε yen mweem mvù dunji bvukuke bwew e mvù wvù to gee fô bonyii bo bincem e no wvù to fele bó.

³ E Jisos bò boom bew bo ηgoo le ne ben gen shii yí kum e.

⁴ E to nu sekekie, ε Nkaw Bojuu wvu Danefey nu wase nceencee.

⁵ E Jisos ke díoo lan jise, yen no kebombom ke bonyii le too fô wvù le, ε wvù mum bife è Filew le, "Beene nu eghan neε se guy mweem mvudien é bonyii ban edie?"

⁶ Wvù to biite nonen, momte ke lo Filew njefo wvù keβεε to kee wase fiεε fi wvù nu ege.

7 E Filew tfuse ê wvú le, “Ke bodanali gee fεε nu ε cim ε kocen bò nulo eguy mwεεm mvudien mvù wee mwaan mwaan bó le eκεηκε ke naa caan ke.” *

8 E waa we ηgoo mvu wvù diee to nu Andulu wvù ε nu waa bwee Semon Bitá mum gay ê wvú le,

9 “Wan diemsen mvu nu fen κηηκε bontuw bo blεed e botin bô byé yifεε, geenεn fifin nulo ege naa la fô kfuú ban bonyii le nteen nen?”

10 E Jisos gay le, “Ben egay é bonyii eshiyen fokuse.” E to nu ε egay nu fó nta, ε bó mum gay ε bó shiiyen, ε bolemε maan nu diewe bontfuke botin e.

11 E Jisos mum fi bontuw bo blεed e ba, nya keyoone ê Nyo', mum gawce ê bonyii bò to shiiyenεε ba. E wvú ge ke leηleη bô byé ye. E wee tfuu κηηκε naa no wvù to shieele.

12 E bó ke die ffuu, ε wvú gay ê boom bew bo ηgoo le le, “Ben ebaance bimbeke wvu le fo fiεε ela εcici ke.”

13 Nonεn, ε bó mum baance bimbeke bi bontuw bo blεed e bo botin ba bì to sheεteε, ε bí yinεn ηkáa yuufe ncow fiεε.

14 E bonyii bodvu dioo yen fiεε fi dunçi bvukuke bwew e fin fi wvú ge, mum gay le, “Wee wvun nu naa keceεy Wee Ntum Nyo' wε wvù to nu keeke eto yí won wvun e.”

15 E Jisos ke dioo yen le bonyii bodvu gomte keeto ekoo wen mvunγay e, eghaa Nfon wvubole, ε wvú mum lewse ye kase ben ê kum no nu jó wvú embenj.

E Jisos len yí joo le

(Mat 14:22-33; Mak 6:45-52)

16 E ê ke no nu ekiεguu, ε boom bew bo ηgoo le bow gen fô mamase le,

17 ley ê kekon e kεw no leenci gene Kafana'um. E to nu sekekε ε ekfuη ε jiiim wase ε Jisos baa to wase fô bó to nu ke.

18 E joo ke nε no bvuyte, njefo nffum wvu baay to fele lo.

19 E bó no keyte kekon leenci, ke gen wase buy ke diewe bomay botete kenεε bonεw e, ke nε yen Jisos e ε wvú lene yí joo le too wase mbew kekon e. E kedvum gbwo bó.

20 Geenεn, ε wvú gay ê bó le, “Fo ben efané ke. E nu me.”

21 E bó yuw nonεn, mum no koonke keejo wvù ê kekon e. Le bó seεε, ε kekon ε fεse wase ηgem joo le fô bó to gene.

22 E ekfuη ke buy yuu, ε bonyii bò to shekεε mamase kewvu keki kume le kekon kè to nu fó to nu ke kemwaan, ε Jisos to baa ley ê kekon kedvu le bô boom bew bo ηgoo le ke, le boom bew bo ηgoo le to nε gen ke bó embenj.

23 Geenεn, bikon bimew to nu ε nε je Tibelias, lente to mbew bvudvuu bvù Tata to joε blεed nya keyoone ê Nyo' ε bonyii die le.

24 No bonyii bodvu to yenεε le ke Jisos kenεε boom bew bo ηgoo le nu fó ke, ε bó mum lece ê bikon bidvu le, lente gen Kafana'um keegom Jisos.

Jisos nu mwεεm mvudien mvù nyaa nshii

25 E bó dioo gen yen wvú le kewvu keki, bife ê wvú le, “Labay, wo to jan seke la?”

* 6:7 Danali mwaan nu jise di bigew e di bó to ké law wee dvú yí lemme di yí diuu le. 6:8 1:40; 12:22; Mat 4:18; Mak 13:3 6:11 21:9, 13 6:14 Dito 18:15, 18; Jon 1:21; 2:11; 5:46; 7:40; Lem 3:22-23 6:15 5:13; 18:36 6:23 6:11

26 E Jisos tfuse ê bó lé, “E me ensee ê ben keceey keceey lé ke ben gomte me e è nu nje mwem mvù dunji bvukuke bwem mvù ben yene e me ngee ke. Ben gomte me e è nu njefo ben se nu e die bontuw bo bleed e ba e ffuu.

27 Fo ben elemtè ke keekenke e è nu mwem mvudien mvù nulo ebefe ke. Ben elemtè e è nu keekenke mwem mvudien mvù nu ke emey enu dvù egen ebuy yí nshii wvù mey lo le. Mvumvun nu mvù wee wvù diee nu Waawee nu ke enya ê ben. E nu wvù wvù Nyo' Ice nu e gee ebo kew yí ye le.”

28 E bó mum bife ê wvù lé, “Mwem mvù bese kenke keege e fi emum enu lé bese gee lemme di Nyo' le nu mvù la?”

29 E Jisos tfuse ê bó lé, “Lemme di Nyo' le nu din di nu lé, ben else fitele yí wee wvù wvù tum e.”

30 Nonen e bó mum bife ê wvù lé, “Fiee fi dunji bvukuke bwuw fi wo nulo ege wvù le bese eyen emum else fitele yí yo le nu la? Fiee fi wo nulo ege nu la?”

31 Bo'icee bosese to nu e die mana nkpaante, e è nu no bó san lé, ‘Wvù to nu e nya bó bó mwem mvudien mvù nen'yi wonj wvu we le e bó die.’”

32 No bó gay nonen, e Jisos mum tfuse ê bó lé, “E me ensee ê ben keceey keceey lé ke è to nu Muses wvù to nya mwem mvudien mvù nen'yi wonj wvu we le è ben ke. E nu Icem wvù nyaa mwem mvudien mvù è nu mvu keceey mvù nen'yi fowe.

33 Ben ekeè lé mwem mvudien mvu Nyo' le nu mvumwe mvù ne fowe e shii e to e no nyaa nshii ê bonyii bo yí wonj wvun e.”

34 E bó gay ê wvù lé, “Tata, è nyaà bese bó mwem mvudien mvun sekicii.”

35 E Jisos mum gay ê bó lé, “E nu me mwem mvudien mvù nyaa nshii. Ke wee wvù too fò me le bee ke ebvuu eyuuke jen ke. E wee wvù nu e lese fitele yí yem e nu e kendonj yaa bee ke ebvuu eyumte wvù ke.

36 Geen en me nu e ngay wase ê ben lé ben nu e yen me le, e fanj yaa lese fitele yí yem e ke.

37 Bonyii bocii bò Icem nu e nya ê me nu ke etoo fò me le. E wee wvù too fò me le nu e me n'ya nu nke enkuj wvù ke.

38 Me ne fowe e nto fokuse fen. E me n'ya nto keenje e è nu fiee fi è shieele me ke. Me nto keenje e è nu fiee fi è shieele wee wvù tum me.

39 E fiee fi wee wvù tum me shieele nu fin fi lé, fo me enlase naa lo wee mwaanj fò bonyii bò wvù nu e nya ê me le ke, geen en le me nke embvuse lo bó yí kpwe le diuu di fokemese.

40 Ben ekeè lé fiee fi Icem shieele nu fin fi lé wee tfuu wvù nu e yen Waa we le, e lese fitele yí ye le, nu ke ekenke nshii wvù mey lo, e me nu nke embvuse mweten yí kpwe le diuu di fokemese.”

41 E Bojuu mum kew no wvukene ekume wvù njefo wvù to nu e gay lé wen nu mwem mvudien mvù ne fowe e to fokuse fen.

42 E bó no wvukene nonen biite lé, “Wvun nu ke Jisos wvù waa Yosew e? Ke ice bó bwee nu e beene kee bó le? Fí ghan nee le keseen wvù e se no duu le wen ne e è nu fowe?”

43 E Jisos tfuse ê bó lé, “Fo ben ewvukenen ebeneben ke.

44 Ke wee nulo eto fò me le se è gufe Icem wvù tum me lé wvù eto ke. E me nu nke embvuse mweten yí kpwe le diuu di fokemese.

45 Bonyii bo ntum Nyo' le to nu ε san̄ le, 'Nyo' nu ke eyeyi bó bocii.' Nonen wee tfuu wvù nu ε yuw fiε fi Icēm yeyi ε kieε, nu ε wvù nu ke eto fô me le.

46 Kε me njemyi nen le wee nu dvù wvù nu ε yen wase Icēm e ke. E mey ke wvù wvuwε wvù nε fô Nyo' le wvù nu ε yen wase Ice le.

47 E me ensee ê ben kecey kecey le, wee wvù nu ε bee nu ε wvù kenke wase nshii wvù mey lo.

48 Me nu mwεem mvudien mvù nyaa nshii ê bonyii.

49 Bo'icee bonen to nu ε die mana ηkpwaante, geenen ke kpweken ke lo.

50 Mwεem mvudien mvun nu mvù nε fowe ε to wvu le é wee die lo mvù wvù saa ebvuu ke ekpwe ke.

51 E nu me mwεem mvudien mvù nε fowe mvù nyaa nshii ê bonyii. E wee die mwεem mvudien mvudvu mvun, é wvù ke emey enu dvù sekicii. E mwεem mvudien mvudvu mvù me nu nke enya wvu le bonyii bo yí won wvun e ke ekenke nshii nu ye yem."

52 E Bojuu mum nε kew no waale lo εbonebon biite le, "Wee wvun nulo eghan nεε sε nya ye ye le beene edie?"

53 E Jisos mum jeme ê bó le, "E me ensee ê ben kecey kecey le é ben nu se ben ε die ye wee wvù diee nu Waawee, ε wu ten εlεmε kew, ben saa ekenke nshii yí yene le ke.

54 Wee wvù diee ye yem bvuu wuu εlεmε kem kenke nshii wvù mey lo. E me nu nke embvuse wvù yí kpwe le diuu di fokemese,

55 njefo ye yem looci nu naa mwεem mvudien, ε εlεmε kem looci nu naa fiε fiwuun.

56 Wee wvù diee ye yem bvuu wuu εlεmε kem cee yí yem e ε me ten ncee yí ye le.

57 Icēm wvù tum me kenke nshii, ε me nu dvù nje Icēm. Nonen wee wvù diee ye yem nu ke enu ten dvù nje yem.

58 Mvumvun mwεem mvudien nu mvù nε fowe ε to. Kε mvù nu diwε mwe mvù bo'icen to diee ke kpweken ke lo ke. Wee wvù diee mvumvun mwεem mvudien nu ke emey nu dvù sekicii."

59 Mwεem mvun nu ε Jisos to jemyi no wvù to yeyi bonyii yew bunle le Kafana'um.

E bonyii bo Jisos e bo ηgoo le nteen tfuw bikaa ê wvù ejim

60 E bonyii bo Jisos e bo ηgoo le nteen yuw n'yeyi wvun nen gay le, "Wvun njeme e tεme baay! E nulo ebee yεε wvuwvun njeme?"

61 Geenēn, ε Jisos kieε le bonyii bew bo ηgoo le wvukene εbonebon ekume njeme wvun, mum bife ê bó le, "Fiεε fi me njeme fin nu ε shiw mvuntelem mvunen e?"

62 E è fen nu nonen, é ben ke ege nεε fen ε ben ε yen ε wee wvù diee nu Waawee kaase bene fô wvù to shee nu fwele?"

63 Keyoy ke Nyo' le nu fiεε fi nyaa nshii. Ke nyam ye kenke naa lo fiεε keege ke. Njeme wvù me njeme ê ben nu wvu Keyoy, ε è nu fiεε fi nyaa nshii.

64 Geenēn ben bomew nu dvù ε bó baa bee njeme wvudvu le ke." Jisos to jemyi nen njefo wvù to kee wase fonkew bonyii bò baa lese fitele yí ye le, kee ten wee wvù nu ke egese wvù.

65 E wvù bvuu gay ê bó le, "E nεε fiεε fi me mbe ε njeme wase ê ben le ke wee nulo eto fô me le se Icēm nu ε nya je ê wvù ke."

⁶⁶ Ejim jodvu, ε bonyii bew bo ηgoo le nteen mum tfuw bikaa ê wvú ejim fañε yaa bvuu lenε bó wvú κε.

⁶⁷ Ε Jisos nε bife ê boom bew bo ηgoo le bo yuufe ncow bofεε le, “Ben ten shieele keegen e?”

⁶⁸ Ε Semon Bitá tfuse ê wvú le, “Tata, bese gene ê yεε le. Ε κηηκε wo njeme wvú nyaa nshii wvú mεy lo,

⁶⁹ ε bese ε bee, bvuu kee le è nu wo wvuwe wvú yuule wvú nε fô Nyo' le.”

⁷⁰ Ε Jisos gay ê bó le, “Κε è caw me ben bo yuufe ncow bofεε ban e? Geenen, ε wee mvu ben e nu δεwle.”

⁷¹ Jisos to jemýi nonen ε è nu ekumε Judas wvú waa Semon Iskaliot. Wvú to nu ηgoo boom bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε, ε è to nu wvú wvú to nu keeke eghan egese Jisos.

7

Ε Jisos ben Jerusalem fô Nkaw Cún e

¹ Ejim jodvu ε Jisos mεy no ghane κε wase ε è nu keba kè Galilee le. Wvú to baa bvuu gen ê kè Judea le κε, njefo Bojuu to gomte keeyu wvú.

² Ε kefew ke Nkaw Bojuu wvú bó to tenje le Nkaw Cún e ke no too wase nceencee.

³ Ε boom bo bwee Jisos e mum gay ê wvú le, “Nεε jan ega Judea wvu le bonyii buw bo ηgoo le eyen lemme di wo lemte le.

⁴ Ε wee lemte lemme gomte le bonyii ekiεε wvú, wvú saa elemte nyiime lo κε. No wo gee mwεεm mvun, gene edunje ekole kuw ê wonj.”

⁵ Boom bo bwee le bodvu to jemýi nonen njefo bó to baa cim lese fibole fitele yí ye le κε.

⁶ Ε Jisos tfuse ê bó le, “Kefew kem baa to wase κε. Fô ben e nu ε kefew kenεn kè no nu κε ε kí ε kocεn wase.

⁷ Κε bonyii bo yí wonj wvun e nulo ebane ben κε. Geenen, ε bó bane me njefo me njemyi ê bó le gee dibole nu di befe.

⁸ Ben ebenè finen gene fô Nkaw e. Κε me nu emben jó κε. Kefew kem baa eto naa wase ekocεn κε.”

⁹ No wvú gay nonen, mum mεy Galilee.

¹⁰ Geenen seke boom bo bwee le to benεε wase fô Nkaw wvudvu le, ε wvú ke shεε ben ten jó. Ε wvú dioo bene fañε yaa bene wvú bonyii eyene wvú le κε, ben fiew ε è nu ê kenyile le.

¹¹ Ε to nu ε Bojuu to gomte wase wvú fô Nkaw wvudvu le biwci le, “Wvú se nu fεε le?”

¹² Ε bonyii ke nε no tfumtfume ekumε wvú baay. Ε bomew bensee le, “Wvú nu wee wvú jee.” Ε bomew kaci lo le, “Wvú κεεle lo bonyii.”

¹³ Geenen wee to baa nu dvú wvú ejeme ekumε wvú ya le κε, njefo bó to fane bikuu bi Bojuu le.

¹⁴ Ε εdiuw ε ηkaw ke gawnεn wase enteleη, ε Jisos gen ley fô yew ncese le no yεεyi bonyii.

¹⁵ Ε bikuu bi Bojuu le no yuuke κηηκε lo ηghaw, ghayte le, “Wee wvun ghan nεε ε se no kee mwεεm nεn se wvú ke nu ε gen wase ηwa'!”

16 E Jisos mum ne gay le, “Ke n'yeyi wvù me n'yeyi wvun nu wem ke. E nu wvu wee wvù tum me.

17 E wee gomte keege e è nu fiε fi Nyo' shieele, é wvù emum ekiε le laa n'yeyi wvun nen'yi e è nu fô Nyo' le, nuu me n'yeyi é mvungay mwem e le.

18 Wee wvù jemyi é mvungay mwew e ké no gomte diee di kuuke e è nu fô ekole kew e. Geenen e wee wvù gomte diee di kuuke e è nu di wee wvù tum wvù le ké no nu wee kecey e kenlema yaa nu yi ye le ke.

19 Muses to nu e nya ke bonci é ben e? Geenen ke wee mvu ben e geεle bonci bodvu ke! Ben gomte keeyu me nje la?”

20 E bonyii bodvu tfuse é wvù le, “Wo kenke nceendaa dewle yi yo le. Wee wvù gomte keeyu wo nu yε?”

21 E Jisos gay é bó le, “Me nto nu e nge lemme dimwaan e ben no kenke lo nghaw ekume dí.

22 Muses to nu e nya nci le ben etfuusè boom yew. E ke nci wvun yaa to cim buy é Muses ke. Wvù to buy e è nu é bo'icee bonen. Ben e mum e no tfuuse boom yew naa noo diuu di mbam e.

23 E bó tfuuse wee yew diuu di mbam e wvu le fo bó ke ebefe bó nci Muses, ben e no yuuke nsase bó me le me nto nu e nfe wee e wvù bonen ye yicii diuu di mbam e nje la?

24 Fo ben esaakè nsaw sumtene se ben e yaw e tasse e yen ke. Ben esaakè é je yi le e.”

E bonyii no canjane laa Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawε le

25 E bonyii bo Jelusalem bomew mum ne bife le, “Wvun nu ke wee wvù bó gomte le bó eyu?”

26 Ben etaa eyen wvu wvun fen e wvù jemyi endan nen se wee jemyi fiε é wvù nkuu. E nelo enu le bikuu bi won e nu e looce wase e kiε le wee wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawε le?

27 Geenen, beene kee jò wee wvun ne. E seke Mboyse wvù Nyo' to kawε nu ke eto nu e ke wee nu ke ekiε jò wvù ne ke.”

28 Nonen e Jisos dioo yeyi bonyii fô yew ncese le ke ne fun foweε we le, “Ben kee me, kee ten jò me ne. Geenen ke me nto fen é mvungay mwem e ke. Wee wvù tum me nu wee kecey, e ben yaa kee wvù ke.

29 Me nkee wvù njefo me ne fô wvù le, e è nu wvù tum me.”

30 No wvù jeme nonen, e bonyii bomew mum no gomte keekoo wvù. Geenen e wee fan e yaa kum wvù le ke, njefo kefew kew to baa to wase ekocen ke.

31 Geenen e bonyii nteen lese fitele yi ye le no gayte le, “Seke Mboyse wvù Nyo' to kawε e ke e to, è nulo é wvù ke ebvu ege mwεem mvù dunji bvukuke bvù Nyo' le efey mvù wee wvun gee wase?”

E bó tum bonyii bo nci le le bó egen ekoo Jisos

32 E Bofalasi ke dioo yuw no kebombom ke bonyii le tfumtfume ekume Jisos, e bó bocee ncese bo baay baay mum tum bonyii bo nci le le bó egen ekoo wvù.

33 No bó gen, e Jisos gay le, “Me nu enu beene ke yi kefew e nen caan, emum enkase entu jim fô wee wvù tum me le.

³⁴ Ben nu ke eshεε gom me nen, saa eyen me le ke. Fò me ηgene nu ε ke ben nulo eto fò ke.”

³⁵ E Bojuu jeme ê bikuu bibole le, “Wee wvun gomte keegen ε è nu ê nεε fò beene nu ke egom wvú saa eyen wvú le ke? Wvú gomte keegen bitum bi bonyii bosεεbeene nu ε tawse ε no cee bí le egen eyεεyi bonyii bo bitum bidvu le le?”

³⁶ Fiεε fi wvú gayte le, ‘Ben nu ke egom me saa eyen me le ke, ε fò me ηgene nu ε è yaa nulo é ben eto fò ke,’ nu ε wvú gayte ε fi nu le la?”

Ε Jisos kaw bonyii bô joo yì nyaa nshii

³⁷ E è ke no nu wase diuu di Nkaw e di fokemese di è to nu diuu di Nkaw wvudvu le di baay, ε Jisos ja leem we funj le, “E kendonj yumte wee, é mweten eto fò me le ewu fiεε.

³⁸ Wee wvù nu ε lese fitele yi yem e nu ε fi nu ke enu ke no Nwa' Nyo' jemyi le, ‘Joo yì nyaa nshii nu ke ebuyte ê fitele fiew e booke nen kokokoko.’ ”

³⁹ Fifi nu ε Jisos to jemyi ε è nu ekumε Keyoy kè bonyii bô to nu ε lese fitele yi ye le nu ke ekenke. E to nu kefew kin e ε bó baa nya wase Keyoy kedvu é bó ke, njefo Jisos to nu ε bó baa bense wase wvú é wvú eley bvukuke le ke.

Ε bonyii bvuj ekumε Jisos

⁴⁰ E bonyii yuw fiεε fin fi Jisos to jemyεε, ε bomew gay le, “Wee wvun nu naa Wee Ntum Nyo' wε.”

⁴¹ E bomew gay le, “Wvun nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε.” Geenen, ε bomew bife fibole le, “Mboyse wvù Nyo' to kawεε to kenke keebuy ε è nu Galilee le?”

⁴² Ke Nwa' Nyo' jemyi le Mboyse wvudvu nu ke ebuy ε è nu ê kfuu di Nfon Dawe le, ê ntεw wvù Betele'em e, wvù è nu ntεw wvu Dawe le le?”

⁴³ No bonyii gay nonen, ε kenjawsen mum to entelen jo bó ekumε Jisos.

⁴⁴ E bonyii bomew bó le no gomte keekoo wvù, geenen ε wee fanε yaa kum wvú le ke.

Ε bikuu bi Bojuu le ma Jisos

⁴⁵ E bonyii bo nci le ba mum ne kase tu jim fò bocee ncese bo baay baay bô Bofalasi le, ε bó bife ê bonyii bo nci le bodvu le, “Ben baa eto bô wvù nje la?”

⁴⁶ E bonyii bo nci le bodvu tfuse é bó le, “Wee ke baa yuu jemyi wase diεwe wee wvun e ke.”

⁴⁷ E Bofalasi bife é bó le, “Wvù nu ε gen wase ε leε ten noo ben fò le?”

⁴⁸ Ben nu ε yen ε bikuu bi won e kenεε Bofalasi ε lese fitele yi ye le?”

⁴⁹ E nu ke kebombom kin kè yaa kee ke nci Nyo'. Lon nu fò bó εfa.”

⁵⁰ Nikodemus wvù to nu wee mvu ηgoo Bofalasi le, wvù to genεε wase diuu dimew yen Jisos e to nu fò. E wvù bife é bó le,

⁵¹ “Nci wesebeene nu ε bee le bó esumten nsaw wee se bó ε yaw wase ε yeke ε yuw fiεε fi wvù jeme?”

⁵² E bó mum bife é wvù le, “Wo ne ten Galilee le? Tasse Nwa' Nyo' ntay é wo eyen le ke wee ntum Nyo' mvu nulo ke ebuy Galilee ke.”

⁵³ [E bó mum ne mwaan mwaan no gene yéw yibole.

8

Ɛ bó to bô kpwoon mvu fô Jisos e Ɛ bó Ɛ koo gbwen nsake le

1 Ɛ Jisos nƐ ben fiew Ɛ è nu yî Kum Bite bi Olif e.

2 Ɛ ekfuŋ buy yuu, Ɛ wvú bvuu kase gen fô yew ncese le. Ɛ bonyii bocii tase mbew ye le, Ɛ wvú mum shii fokuse no yƐƐyi bó.

3 Ɛ bonyii bô to dunçi bonci bô Bofalasi nƐ to bô kpwoon mvu Ɛ bó Ɛ koo Ɛ wvú jiime bô diemsen mvu. No bó to bô wvú, leke fwe dvu bó,

4 gay ê Jisos le, “Wee N'yƐƐyi, kpwoon wvun nu Ɛ bó Ɛ koo Ɛ wvú jiime bô diemsen mvu.

5 Ɛ bonci le nu Ɛ Muses to gay le wvu wvun kpwoon nu wvú bó etumyƐ lo bó Ɛta é wvú ekpwe. Wo Ɛ gay fiuw le la?”

6 Bó to gee nonen teeyi lo Jisos wvu le wvú elowsen enjeme é bó emum ekenke fiƐƐ fi bó ecu yî ye le. GeenƐ, Ɛ Jisos ŋgvuwƐ no saanƐke fiƐƐ fokuse bô kpwan Ɛbo.

7 Ɛ bó mƐy ke no leemene fó nyƐƐyi wvú. Ɛ wvú nƐ leem we gay ê bó le, “Ɛ wee nu dvú ê ben enteleŋ wvú yaa kenƐke kebefƐ ke, é wvú no nu wee wvu fwe wvú eyaw etum wvú bô te.”

8 No Jisos gay nonen, bvuu kase ŋgvuwƐ no saanƐke fiƐƐ fokuse bô kpwan Ɛbo.

9 Ɛ bó yuw fiƐƐ fi Jisos gay, mum ke w no tawsee mwaan mwaan keƐke yî ŋgaybonyii le. Ɛ bó ke tawse, Ɛ è shƐƐ ke wase kpwoon wƐ no leeme fó bô Jisos maan.

10 Ɛ Jisos kase leem we, bife ê kpwoon wƐ le, “Kpwoon, bó Ɛ ƐƐ? Wee baa nu dvú wvú egay le wo kenƐke keekpwe le?”

11 Ɛ wvú tfuse le, “Wee baa nu ke, Tata.” Ɛ Jisos mum gay le, “Ke è nulo é me enƐay ten le wo kenƐke keekpwe ke. Ɛ genè, geenƐ fo wo ke ebvuu ege kebefƐ ke.”]

Jisos nu n'yuw wvu yî wonƐ e

12 Ɛ Jisos bvuu jeme é bonyii bodvu le, “Ɛ nu me n'yuw wvu yî wonƐ wvun e. Naa yƐƐ wvú bii me le nu Ɛ ke è nulo é wvú elene ê kejiwƐ le ke. Wvú nu ekenƐke n'yuw wvú nyaa nshii ê bonyii.”

13 Ɛ Bofalasi mum gay ê wvú le, “Wo bene jim nsaw fô ekole kuw e. FiƐƐ fi wo jemƐi baa nu keƐƐy ke.”

14 Ɛ Jisos tfuse é bó le, “Ɛ me nƐcim mbene jim nsaw fô ekole kem e, tu fiƐƐ fi me njemƐi nu keƐƐy, njefo me nƐke fô me nƐ, nƐke ten fô me ŋgene. GeenƐ, ke ben kee fô me nƐ ke nƐ fô me ŋgene ke.

15 Ben saake bonyii diƐwƐ bonyii bo boyuum e. Ke me nsaake fiem wee ke.

16 GeenƐ, é me nƐcim nsaake wee, tu me nsaake ê je yi lenƐ e, njefo ke me nsaake me ƐmberƐ ke. Me nsaake bee IcƐm wvú tum me.

17 Ɛ ŋwa' wene bonci le nu Ɛ bó Ɛ sanƐ le, é bonyii ben jim nsaw yî fiƐƐ le bofƐƐ, tu è nu keƐƐy.

18 Me mbene jim nsaw fô ekole kem e, Ɛ IcƐm wvú tum me bene ten jim nsaw wƐm.”

8:2 Mat 26:55 8:5 Lew 20:10; Dito 22:22 8:6 Mat 22:15 8:7 Dito 17:7; 13:10 8:9 Mat 22:22

8:11 5:14 8:12 1:5, 9-10; 3:19; 9:4-5; 11:9-10; 12:35-36, 46; Yesa 49:6; Mat 5:14; Luk 2:32; 2Kol 4:4, 6; Efe 5:8-14; 1Jon 1:5-7; 2:8; 3:14 8:13 5:31-32 8:14 3:2; 7:28-29, 33-36; 8:21-22, 42; 13:1, 33; 16:5, 10, 28; 17:8; 20:17 8:15 7:24 8:17 Dito 17:6; 19:15; Mat 18:16 8:18 5:36; 1Jon 5:9

19 Ε bó mum bife ê wvú le, “Ico ε fεε?” Ε Jisos tfuse le, “Κε ben kee me kenεε Ιcεm κε. Ε ben be kee me, tu ben be kee tεn Ιcεm.”

20 Jisos to jemyi mwεem mvun no wvú to yεεyi bonyii fô yew ncese le mbew fô bó to ké no nyaa bigew bi yew ncese le. Geenεn, ε wee fanε yaa koo wvú ke, njefo kefew kew to baa kocεn wase ke.

Ε Jisos dunεε le wen nε fowe

21 Ε Jisos bvuu gay ê bó le, “Me nu ηke enγen, é ben eshεε egom me eghan ekpwe ê bibefe binε e. Fô me ηγεne nu ε κε ben nulo eto fô κε.”

22 Ε Bojuu mum bife le, “Wvú nu ke eyu εκολε kew e, no wvú gayte le fô wen γεne nu ε κε beene nulo eto fô κε?”

23 Ε Jisos gay ê bó le, “Ben nε fokuse fεn, ε me nε fiem fowe. Ben nu bonyii bo yí woj wvun e. Κε me nu wee wvu yí woj wvun e κε.”

24 Me nu ε ηgay wase le ben nu ke ekpweken εnte jo bibefe binεn. Ben ekeè le ben nu ke ekpweken εnte jo bibefe binεn fεn é ben baa ebee le ε nu me wvudvu κε.”

25 Ε bó bife ê wvú le, “Ε nu wo wvú γεε?” Ε Jisos tfuse le, “Me nu wee wvú me nse ηké no nseηe wase εκυμε wvú ê ben ε κεw forηκεw.”

26 Me ηκεηke mwεem nteen mvú ε nulo é me enjeme εκυμε ben noo mwεem nteen mvú ε nulo é me ensaw ben yí dvu le. Geenε κε me n'yaa nu enge nonεn κε. Fiεε fi me nseηe ê woj nu fi me n'yuw é wee wvú tum me, ε wvú nu wee keceεy.”

27 No wvú gay nonεn, ε bó fanε yaa kieε le wvú jemyi ê bó ε è nu εκυμε Ice κε.

28 Nonεn ε Jisos mum gay ê bó le, “Seke ben ε ke ε njeyse wase wee wvú diee nu Waawee fowe, é ben emum ekiεε le è nu me wvudvu bô le κε me ηgee fiεε fimew ê mvunγay mwem e κε, le me njemyi nεn ε è nu no Ιcεm γεεyi me.”

29 Wee wvú tum me nu bee wvú. Κε wvú baa cinε me le le me enu me emben κε, njefo me ηké no ηgee fiεε sekεcii ε è nu fi jee wvú le.”

30 No Jisos jemyεε mwεem mvun nεn, ε bonyii nteen lese fitele yí ye le.

Κεεεy bvuuσε bonyii bvunfaw e

31 Ε Jisos mum gay wase ê Bojuu bô to leseε fitele yí ye le le, “Ε ben mεy ε no leeme κε yí diεw γεm e, é ben enu naa keceεy bonyii bem bo ηgoo le,

32 é ben ke emum ekiεε keceεy é keceεy kedvu ege é ben ebuy bvunfaw e.”

33 Ε bó tfuse ê wvú le, “Bese nu kfuu di Abla'am e, ε bese ke baa eyuu enu wase bvunfaw e can wee mvu le κε. Fí ghan nεε le wo ε σε no gayte le bese nu ke ebuy bvunfaw e?”

34 Ε Jisos tfuse ê bó le, “Ε me ensee é ben keceεy keceεy le wee tfuu wvú gee kebefε nu nfwā kebefε.”

35 Κε nfwā ké mεy no nu wee yew yí wvú nu yí le sekεcii κε. Ε ké mεy waa yew no nu wee yew yidvu sekεcii.

36 Nonεn, é Waa Nyo' bvuse ben yí bvunfaw e, tu ben nu ε buy wase bvú le keceεy.

37 Me ηkee naa le ben nu kfuu di Abla'am e, geenεn ε ben gomte κε keeyu me njefo κε diεw γεm κεηke naa lo bvudvuu yí yene le κε.

38 Me njemyi ε è nu fiεε fi me n'yεn ê Ιcεm, ε ben gee finεn ε è nu fiεε fi ben yuw ê icen.”

39 E bó tfuse ê wvú le, “Icee wese nu Ablá'am.” E Jisos gay ê bó le, “E ben be nu boom bo Ablá'am e, tu ben bee keegee fiεε ε è nu fi Ablá'am to gee.

40 Me nu wee ε me nsee keceey kè me n'yuw ê Nyo' ê ben. Geenεn, keseen nu ε ben gomte keeyu lo me, ε kε fifin nu fiεε fi Ablá'am to gee kε.

41 Ben gee ε è nu fiεε fi icen gee.” E bó gay ê wvú le, “Kε bese nu boom bò bó boke kuse kε. Bese keηke Icee wese mwaan, ε è nu Nyo'.”

42 E Jisos gay ê bó le, “E Nyo' be nu icee wene, tu ben bee keekoηke me, njefo me nε ε è nu fô Nyo' le ε nse nto. Kε me nto yí mvuηgay mwem e kε. E tum wvú me.

43 E nu nje la wvù ben baa eyuuke fiεε fi me njemyi le kε? Kε è nu njefo ben tune keeyuw diεw yεm e le?

44 Ben nu boom bo icee wene wvù dεwle le, ε fiεε fi ben shieele nu keegee fiεε fi icee wene gomte. Wvù to nu wase wee wvù yuwyi bonyii ε kεw lo fonkεw. Kε wvù keηke fiεε keege bô keceey kε, njefo kε keceey nu naa lo yí ye le kε. Wvù ké dioo mbiayte mbiay no jemyi kε no gee diεw nu, njefo wvù nu wee mbiay nu cee mbiay.

45 Geenεn, me nseηe fiem ε è nu keceey, è nεε fiεε fi ben baa bee me le kε.

46 E nu yεε ê ben enteleη wvù nulo eduηce fiεε fi befe fi me nge? No fiεε fi me nseηe ê ben nu keceey, è ge la fo ben ebee me le?

47 Wee wvù è nu wee Nyo' ké no yuuke diεw Nyo' le. Fiεε fi ben yaa yuuke kε diεw Nyo' le nu njefo kε ben nu bonyii bo Nyo' le kε.”

Jisos to nu wase ε Ablá'am se ke no nu

48 E Bojuu mum gay ê Jisos le, “Kε bese be ε see keceey le wo nu nen ε wo nu wee wvu Samalia ε nceendaa dεwle nu yí yo le le?”

49 E Jisos tfuse ê bó le, “Kε nceendaa dεwle nu yí yεm e kε. Me n'wvumte fiem Icεm, geenεn ε ben yaa wvumte me kε.

50 Geenεn kε è nu le me ηgomte diee di kuuke fô εkolε kem e kε. Wee nu dvú mwaan wvù gomte fifie, ε è nu wvù wvù sumtene bonsaw.

51 E me ensee ê ben keceey keceey le é wee yuuke diεw yεm e, wvù saa ke eyuu eyuw wvuη kpwe kε.”

52 E Bojuu gay ê wvú le, “Bese nu ε kiεε wase keseen le nceendaa dεwle nu yí yo le. Ablá'am to nu ε kpwe, ε bonyii bo ntum Nyo' le kpweken ten, wo ε no duu le é wee yuuke diεw yo le, wvù saa ke eyuu eyuw wvuη kpwe kε.

53 Wo fele icee wese wvù Ablá'am wvù to kpweε, fele ten bonyii bo ntum Nyo' le bò to kpwekenεε le? Wo kpwaake naa le wo nu la?”

54 E Jisos tfuse le, “E me mbensee εkolε kem, tu fifie nu εcici. E nu Icεm wvù bensee me, ε è nu wvù wvù ben duu le è nu Nyo' wene.

55 Geenεn ε ben yaa kee wvù kε. E kee kε me wvù. E me nε ε ηgay le kε me ηkee wvù kε, tu me nu wee mbiay diεwε ben e. Geenεn, no fi nu, nu ε me ηkee wvù, n'yuuke diεw ye le.

56 Icee wene wvù Ablá'am to nu ε no lanlanje le wen nu ke eyεn εdiuw eyεm e. E wvù ke yεn, no yuuke njoη.”

57 E Bojuu mum seεε le, “Wo nu se wo nu ε buy wase bilum mbaanshen ηkuuη, ε no nu ε wo to yεn wase Ablá'am e le?”

58 Ɛ Jisos tfuse ê bó lé, “Ɛ me ensee ê ben keceey keceey lé, é Abla'am se keeke enu, nu é me nu wase.” *

59 Ɛ bó yuw nonen, mum jo eta lé bó etumye Jisos dvú. Ɛ Jisos nyiim mum buy yew ncese lé.

9

Ɛ Jisos yene ejise wee é bó to boke wvú é wvú nu kenfefe

1 Ɛ Jisos ke dioo léne, yen diemsen mvu lé é bó to boke wvú é wvú é fefe wase.

2 Ɛ boom bew bo ngoo le bife ê wvú lé, “Labay, è to ge yeé kebefé é bó sé boo wee wvun é wvú é fefe wase? Ɛ to ge wee wvudvu nuu bwee bô ice lé?”

3 Ɛ Jisos tfuse ê bó lé, “Ɛ è nu lé wee wvun kenéé bwee bô ice to nu é ge kebefé ké. Bó to boke wvú nonen wvu lé lemme di Nyo' le ke edunçé ye yí ye lé.

4 Beene kéŋke keelemtè lemme di wee wvú tuméé me lé é è béé emvunsheen. Entañ too lo é è nu kefew kè wee yaa nulo elem fiéé ké.

5 Ɛ gen é buy naa seke la le no me nu yí won wvun e, nu é me nu n'yuú wvu yí won wvun e.”

6 No Jisos jeme njeme wvun, mum cuy nçen fokuse, towçé nshé dvú mum yefe ejise é wee wvudvu dvú,

7 mum gay ê wvú lé, “Gené ecuké ê Kctfum ke Siloam e.” (Diee di Siloam nu lé, “Bó tum lo.”) Ɛ wvú mum gen cuké, kase no too yéne wase mwéem e.

8 Ɛ bonyii bô to cee mbew ye le noo bonyii bô to ké no yéne wvú le diéwé wee élékéé le no ghaynene lé, “Wvun nu ké wee wé wvú se ké no shiile lo léké élékéé le?”

9 Ɛ bomew no gayte lé, “Ɛ nu wvú.” Bomew lé, “Aay wvú fieesene lo wvú.” Ɛ wee wvudvu gay lé, “Ɛ nu me wvudvu.”

10 Nonen é bó mum bife ê wvú lé, “Ejise eyo ghan néé le é se yene ye?”

11 Ɛ wvú tfuse lé, “Wee wvú bó tenje lé Jisos be é towçé nshé é yefe ejise eyem dvú, é gay lé me ençen encuké Siloam. Me é mum é nçen é ncuké, ejise eyem é mum é yene ye.”

12 Ɛ bó bife ê wvú lé, “Wvú é féé?” Ɛ wvú tfuse lé, “Ɛ me ŋke ké.”

Ɛ kençawsen to entelèŋ jo bikuu bi won e ekumé mvunçay mvu Jisos e

13 Ɛ bó mum né jo wee wé wvú to shee nu é wvú é fefe gen bô wvú fô Bofalasii lé.

14 Diuu di Jisos to towçé nshé bvuu yene ejise wee wvudvu to nu diuu di mbam e.

15 Ɛ Bofalasii bodvu bvuu bife ten ê wvú no wvú ghan ejise eye é se yene ye. Ɛ wvú tfuse ê bó lé, “Wvú be é yefe ejise eyem bô nshé, me é nçen é ncuké é mum é no n'yene mwéem e.”

16 Ɛ Bofalasii mum gay lé, “Ɛ wee wvun né fô Nyo' le ké, njefo wvú lemte diuu di mbam e.” Ɛ bomew gay fibole lé, “Ɛ nulo é wee wvú gee bibefé eghan néé se no gee kfuú mvun mwéem mvú dunçi bvukuké bvú Nyo' le?” Ɛ kençawsen mum to ê bó entelèŋ.

17 Ɛ bó bvuu kase bife ê wee wé lé, “Wo gay fiuw lé la ekumé wee wvudvu no wvú be é yene ejise eyo?” Ɛ wvú tfuse lé, “Wee wvudvu nu wee ntum Nyo'.”

* 8:58 1:1; 17:5 8:58 Bonyii bo ŋwa' le nteen yene lé fen nu é Jisos joo é è nu diee di Nyo' to tenje ekole kew dvú é ŋwa' Kensam e 3:14. 8:59 10:31 9:2 Ksm 20:5; Esek 18:20; Luk 13:2, 4 9:3 11:4 9:4 5:17 9:5 8:12 9:6 Mak 8:23 9:8 Lem 3:10 9:14 5:9 9:16 7:43; 9:33; 10:19 9:17 4:19

18 Kε Bojuu to nu ε bee λε wee wvudvu to shee nu ε wvú ε fefe ε bó sε yene ejise eye κε. Ε bó ke ghan tee bwee bô ice ε bó to.

19 Ε bó bife ê bó λε, “Wvun nu κε waa wene wvú ben duu λε bó to boke wvú ε wvú ε fefe wase? Wvú ghan nεε ε sε no yεne mwεεm e keseen?”

20 Ε bwee bô ice tfuse λε, “Bese kee lo λε wvun nu waa wese ε bó to boke ε wvú ε fefe wase.”

21 Geenεn, no fí ghan wvú ε sε no yεne mwεεm e keseen nu ε κε bese kee κε. Ε κε bese kee ten wee wvú yene ejise eye κε. Ben ebife ε è nu ê wvú. Wvú nu wase wee ε ejise ε yuu. Wvú nulo ejeme fô ekole kew e.”

22 Bwee bô ice to gay nonεn njefo bó to fane Bojuu, ε fí nu ε Bojuu to leke wase lo λε é wee mom lo ε jeme bó diuw we λε Jisno nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε, é bó ekuj lo mwεten yew bunle le.

23 Ε nu fiεε fi bwee bô ice to gayεε λε wvú nu wase wee ε ejise ε yuu, λε bó ebife ε è nu ê wvú.

24 Yí bokan e bofεε, ε bó bvuu tee wee wε wvú to shee nu ε wvú ε fefe, gay ê wvú λε, “See fiεε fi kecey ε mbense egeν ê Nyo'. Bese kee fisese λε wee wvun nu wee wvú gee bibefe.”

25 Ε wvú tfuse λε, “Kεnεε wvú gee bibefe, tu κε me ηkee κε. Fiεε fimwaan η me ηkee nu κε λε me nse nshee nu ε me ε nfefe, ε keseen nu ε me n'yεne wase mwεεm e.”

26 Ε bó bvuu bife ê wvú λε, “Wvú be ge nεε bó wo? Wvú be ge nεε ε sε yene ejise εyo?”

27 Ε wvú tfuse ê bó λε, “Me mbe ε nsee wase ê ben, ben baa koonke keeyuw κε. Ben bvuu gomte keeyuw ege la dvú? Ben ten gomte keenu bonyii bew bo ηgoo le le?”

28 Ε bó nan'yε lo wvú gay λε, “Ε nu wo wee we ηgoo. Bese nu fisese bonyii bo ηgoo le bo Muses e.

29 Bese kee lo λε Muses nu ε Nyo' to ké no jemyi bó wvú. Geenεn wee wvun nu ε κε bese kee jò wvú buy κε.”

30 Ε wee wvudvu tfuse λε, “Abaay, fin nu lo kenghaw ke fiεε le! Ben duu λε κε ben kee jò wvú buy e? Geenεn ε wvú ε yene ejise εyεm.

31 Beene kee lo λε κε Nyo' ké yuw bunle wee wvú gee bibefe κε. Geenεn, é wee wvumte Nyo', gee fiεε fi wvú shieele, é Nyo' eyuuke bunle ye.

32 Ε κεw naa lo no wonj to κεwεε nu ε bó ke baa eyuu eyuw wase λε wee nu ε yene ejise ε wee ε bó to boke ε wvú ε fefe wase κε.

33 Ε è be baa nu λε wee wvun nε fô Nyo' le, tu κε è be nulo é wvú ege fiεε κε.”

34 Ε bó gay ê wvú λε, “Wo nu ε bó to boke wo wemen ê kebefε ente, wo ε no gomte keeyεyi bese le?” No bó gay nonεn, mum kuj wvú é bó entelεn.

Wee wvú nu kenfefe yí fiεε fi Nyo' le

35 Ε Jisno ke yuw λε bó nu ε kuj wase wee wε ê bó entelεn, ε wvú gom yen wvú le, bife ê wvú λε, “Wo nu ε lese fitele yí wee wvú diee nu Waawee le?”

36 Ε wvú bife λε, “Wee wvudvu nu yεε icεm? Kε see ê me, wvu λε me enlese fitele yí ye le.”

37 Ε Jisno gay ê wvú λε, “Wo nu ε yen wase wvú le. Ε è nu wvú wee wvú ben ε wvú jemyi keseen.”

38 Ε wee wvudvu mum gay λε, “Tata me nu ε nlese.” No wvú gay nonεn, mum tum εnvuw ê wvú fwe nya n'wvum ê wvú.

³⁹ Ɖ Jisós gay lé, “Me nto yí wonj wvun e wvu lé bó esaw bonyii, é bò yaa yene ké mwεεm e eyenè, é bò kpwaake lé bó yene mwεεm e, etu binfefe.”

⁴⁰ No Jisós jeme nɛn, ε Bofalasii bò to nu mbew ye le yuw mum bife é wvú lé, “Bese tɛn nu binfefe le?”

⁴¹ Ɖ Jisós gay é bó lé, “É ben be nu binfefe, tu can yene be nu bvuyεw é keba ke kebefe le. Geenɛn kesen no ben duu lé ben yene mwεεm e, nu ε bibefe binɛn nu emεy ké enu yí bikuu binɛn e.”

10

Jisós nu nɛy njée wvú jee

¹ “É me ensee é ben keceεy keceεy lé, é wee leyte é ketaanj ke njée le, ε fanε yaa eley ε è nu fò diuw ketaanj e, ε ben lo yí ketaanj e ε se ley, tu wvuε wee nu coonj, nu wee wvú lole mwεεm mvunɔay e.

² Geenɛn wee wvú è cεyte wvú njée ké no leyte fiew ε è nu fò diuw ketaanj e.

³ Wvuε wee nu wvú wee wvú cεyte diuw ketaanj ké yene diuw ketaanj é wvú, ε wvú ley mum tee njée yì è nu ye é diee le, ε yí yuw diεw ye, ε wvú mum jo buy dvú.

⁴ Seke wvú ε bvuse wase njée ye yicii ekfunj, mum no saa fwe tenje ε njée yidvu bii wvú le, njefo yí kee diεw ye.

⁵ Ɖ ké dioo nu wee wvu nɛw, yí saa ebi wvú le ké. Ɖ yí no lewte lo wvú, njefo ké yí kee diεw wee wvu nɛw ké.”

⁶ Ɖ Jisós ma nɔan wvun é bó nonɛn, ε bó fanε yaa kiεε fiεε fi wvú jemyi é bó é nɔan wvudvu le ké.

⁷ Nonɛn, ε Jisós bvuu gay é bó lé, “É me ensee é ben keceεy keceεy lé è nu me diuw ketaanj fò njée fele.

⁸ Bonyii bocii bò to saε é me fwe to nu ké bocoon noo bonyii bò lole mwεεm mvunɔay e. Nonɛn ε njée fanε yaa eyeke fiεε fi bó jemyi ké.

⁹ Ɖ nu me diuw ketaanj. Ɖ wee fey yí yεm e ε se ley, é wvú ke eboy. Wvú nu ke enu diεwε njee yì buyte gene diekene kaase tuu jim é ketaanj e.

¹⁰ Coonj ké no too ké keeconj lo, bò keeyu lo, noo keebefe lo bó fiεε. Me nto fiem lé bonyii ekeɔke ε è nu nshii, nshii ε è nu wvú nu ε loocε e yinɛn.

¹¹ Ɖ nu me nɛy njée wvú jee. Nɛy njée wvú jee ké nya nshii we keekpwe nje njée ye.

¹² Wee wvú bó jo ké lo wvú lemme le, se è nu wvú nɛy njée, ε njée yaa nu ké ye, ké yene ε kuula too, ε wvú mum lanj njée fεε lo, ε kuula mum shεε kooye njée ε yimi tawse.

¹³ Wvú ké no lewte njefo bó jo ké lo wvú lemme le, ε wvú baa ekpwe fiεε fò njée le ké.

¹⁴ Ɖ nu me nɛy njée wvú jee. Me nkee njée yì è nu yεm, ε njée yεm kee tɛn me,

¹⁵ lɛɔlɛɔ no Icεm kee me, ε me nkee tɛn Icεm, ε me nu ε nya nshii wεm keekpwe nje njée yεm.

¹⁶ Me nkeɔke tɛn njée yimi ε yí baa nu nɔoo yin e ké. Ɖ me nkeɔke keento bó yí tɛn é yí eyuuke diεw yεm e, é nɔoo njée emum enù mwaanj ε nɛy njée nu mwaanj.

9:39 5:22 **9:40** Mat 15:14; 23:26 **9:41** 15:22 **10:4** 10:27; Mwɔm 14:4 **10:6** 16:25 **10:8** Yɛli 23:1-2; Esek 34:2-3 **10:9** 14:6; Mben 23:2; Esek 34:14 **10:11** Mben 23:1; Esek 34:11-16; Yɛli 23:3; Mat 18:12-14; Ibu 13:20; Mwɔm 7:1 Lum 5:8; 1Jon 3:16 **10:12** Lem 20:29 **10:14** 10:27; 2Tim 2:19
10:15 Mat 11:27 **10:16** 11:52; Yɛsa 56:8; Esek 34:23-24; 1Bi 2:25

17 Me nu e nya nshii wem keenkpwe wvu le e nulo e me enkase enfi nshii wem jim. E nee fi fi Icem koonke me.

18 Ke wee nu dvu wvu joo nshii wem ke. E nyaa me nshii wem e nkon wvu wem e. Me nkenke mvungay keenya nshii wem keenkpwe, nkenke mvungay keenkase enfi nshii wem jim. Fifi nu fi e e gay Icem le me enge.”

19 E Jisus jeme mwem mvun nen, e kenngawen bvuu to entelen jo Bojuu.

20 E bonyii nteen bo le no gayte le, “Wvu kenke nceendaa dewle, wvu jewte lo. Ben yeke la e wvu le?”

21 Geen e bomew no gayte le, “Ke ban bonjeme nu bo wee wvu kenke nceendaa dewle le ke. E nulo e nceendaa dewle eyene ejise e kenfefe?”

E Jisus dunce le wen nu Waa Nyo'

22 E e ke no nu kefew ke Nkaw mvu keekume no bo to kase yene yew ncese Jerusalem,

23 E Jisus gen no ghanci fo yew ncese le, fo cile Saamun e. Sekekia to nu kefew ke kenton e.

24 E Bojuu ne to gem wvu tase, bife e wvu le, “Wo nu ke ecine e bese emey engetene nen egen ebuy nee? E e fen nu wo Mboyse wvu Nyo' to kawee, e wo see lo e bese teyey.”

25 E Jisus tfuse e bo le, “Me nu e nsee wase e ben, ben e fan yaa bee ke. Dilemme di me ngee e diee di Icem e nu e di dunce wee wvu e nu me.

26 Geen ben baa bee, njefo ke ben nu ngoo njee yem e ke.

27 Njee yem ke no yuuke diaw yem e. Me nkee yi, e yi bii me le,

28 e me nyaa nshii wvu mey lo e yi. Ke yi nu ke eyuu ela ke. E wee yaa nu dvu wvu nu ke eyuu elo yi can yem e ke.

29 Icem wvu nya njee yidvu e me fele wee tfuu, e wee yaa nu dvu wvu nulo elo yi can ye le ke.

30 E bee Icem nu fi e fimwaan.”

31 E Bojuu bvuu jo eta keetumy wvu dvu.

32 E Jisus bife e bo le, “Ben nu e yen wase dilemme di jee nteen di Icem gay le me enge. E nu di la di ben gomte keetumy me nje di?”

33 E bo tfuse e wvu le, “Ke bese tumyi wo e e nu nje lemme di jee di wo ge ke. Bese tumyi wo e e nu njefo wo beete bo diee di Nyo' le. Wo nu ke lo wee wvu wum, duu le wo nu Nyo'.”

34 E Jisus tfuse e bo le, “Ke fi nu e bo e san e Nwa' wene bonci le e Nyo' jemyi jo le, ‘Me nu e ngay le ben nu bonyo’ le?”

35 Nyo' teje bonyii bodvu le bonyo', e e nu ke bo bodvu bo diaw ye to gene fo bo le, (e beene kee le ke fi fi nu e Nwa' Nyo' le nulo ekumen ke.)

36 No fi nu nonen, e no nu nje la wvu ben gayte e wee wvu Ice nu e caw e tum yi won wvun e le wvu beete bo diee di Nyo' le ke njefo wvu nu e gay le wen nu Waa Nyo'?

37 E me nu nse me ngee e e nu dilemme di Icem e, fo ben ebee me le ke.

38 Geen e e nu le me ngee e e nu di, e ben baa cim bee me le, e ben bee di le, e ben emum elooce eki e ntay le Icem nu yi yem e, e me nu yi Icem e.”

39 E Bojuu bvuu no gomte keekoo wvu, geen e wvu lemten can yibole.

40 E Jisos bvuu gen lente tu Joo Joodan kewvu keki fò Jon to yawεε eleese bonyii ê joo, no nu jó.

41 E bonyii nteen no too yene wvú le. E bó ke ne gay le, “Jon to baa ge naa fiεε fimew fi duŋci bvukukε bvú Nyo' le ke. Geenεn fiεε ficii fi wvú to jemyi ekumε wee wvun to nu naa keceεy.”

42 Nonεn ε bonyii nteen lese fitele yi Jisos e jó.

11

E nsaa Jisos wvù Laasalus kpwe

1 Wee mvu wvú diee to nu Laasalus to nu ε ne no cεmte. Wvú to nu wee wvu ntεw wvú Betani le, cee jó bô jéme ye yi è to nu Maalia bô Maata.

2 Maalia wvun wvú waa bwee wvú Laasalus to cεmte, nu wvú to yefεε bikaa bi Tata le bô nfiey wvú shfuunƙene, sho bô yvuw ye ekole.

3 No wvú to cεmte nonεn, ε jéme ye yidvu mum ciinse ntum fò Jisos e le, “Tata, wε wvú è nu fitele fiuw cεmte lo.”

4 E Jisos dioo yuw ntum wvudvu, gay le, “Kε kencεm kin nu ke kpwe le ke. Kí nu ke eduŋce ε è nu bvukukε bvú è nu bvú Nyo' le, wvu le Waa Nyo' nulo ekeŋke diee di kuuke nje kí.”

5 Jisos to koonƙe Maata bô waa bwee wvú Maalia noo Laasalus baay.

6 Geenεn, seke wvú to yuwεε le Laasalus cεmte lo, ε wvú bvuu ce fò wvú to nu εdiuw εfaa.

7 Ejim jodvu, ε wvú gay ê boom bew bo ŋgoo le le, “Beene ekase etu jim Judea.”

8 E bó bife ê wvú le, “Labay, è nu ke foguu foguu nen wvú Bojuu se gomte keetumyε wo bô εta é wo ekpwe, wo ε bvuu ε no tuu jó le?”

9 E Jisos tfuse ê bó le, “Kε bontam bo kefew e nu ke yuufe ncow bofεε yi diuu le le? E wee lenε emvunshεeŋ, tu ke è nulo é wvú ebayten yi fiεε le ke, njefo n'yuw wvu yi woŋ wvun e yeese wvú.

10 Geenεn, é wee lenε εntaŋ, tu è nelo é wvú ebayten, njefo ke wvú keŋke n'yuw ke.”

11 No wvú jeme nonεn, mum gay ê bó le, “Nsaa yesebeene wvú Laasalus nu ε lefe wase, geenεn ε me nu enƣen enƣamse wvú yi nyii didvu le.”

12 E boom bew bo ŋgoo le gay ê wvú le, “Tata, é è fen nu le wvú nu ε lefe, tu wvú nu ke ebonεn.”

13 Jisos to jemyi ε è nu ekumε kpwe Laasalus, geenεn ε bó no yuuke le wvú jemyi ε è nu ekumε nyii di nyii.

14 E Jisos mum jeme lo ê bó teyey le, “Laasalus nu ε kpwe wase.

15 Geenεn ε me n'yuuke njon nje yene le ke me nse nu fò ke, wvu le ben elese fitele yi yεm me. Beene egeñε le jó.”

16 E Toma wvú bó to teŋe diee diew dimew le Emam, gay ê bomew boom bo ŋgoo le le, “Beene egen ten wvu le beene nulo ekpweken beene ε bó.”

E Jisos bvuse Laasalus yi kpwe le

17 E Jisos ke fεse fò, yuw le Laasalus nu ε ce wase ê jem εdiuw εna.

18 Betani jan to nu mbew Jelusalem e ke diεwε bomay bofεε nen.

19 E Bojuu nteen to to fò Maata bô Maalia le keecam shen bô bó yi kpwe waa bwee bó le.

20 E Maata ke dioo yuw le Jisos too lo, e wvú mum buy keegen é bô wvú etasen, geenen e Maalia mey yew.

21 E Maata gen gay ê Jisos le, "Tata, é wo se bee enu fen, tu ke waa bwεem se nu e kpwe ke."

22 Geenεn, e me ηkee le keseen wvun nu e naa la fi wo e lεke ê Nyo' nu e wvú nulo enya ê wo."

23 E Jisos gay ê wvú le, "Waa bwoo nu ke ebuy yí kpwe le."

24 E Maata gay ê wvú le, "Me ηkee naa lo le wvú nu ke ekase ebuy diuu di fokemese di bonyii nu ke ebuyte yí kpwe le."

25 E Jisos gay ê wvú le, "E nu me wvú bvuisse bonyii yí kpwe le, e è nu me nshii. Wee wvú nu e lese fitele yí yem e nu e wvú cim kpwe lo, é wvú ke enu dvú,

26 e naa yεε wvú nu dvú keseen e wvú e lese fitele yí yem e, yaa nu ke ekpwe ke. Wo nu e bee nonen e?"

27 E wvú bee le, "Eε Tata, me nu e mbee le wo nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε. Wo nu Waa Nyo' wvú to nu keeke eto yí won wvun e."

28 No Maata gayεε nonen, mum gen tee Maalia wvú waa bwee, jeme ê wvú fokuεku le, "Wee N'yεεyi nu wase fen, e wvú tenje wo."

29 No wvú yuwεε nonen, mum cufe lo ye we keegen eyen wvú le.

30 E to nu e Jisos baa ley wase ntεw e ke. Wvú to bεε ke fó fô Maata to genεε yen wvú le.

31 E Bojuu bô to nu bô bo Maalia camte shen dioo yen no wvú cufe ye e buy yew, e bó mum no bii wvú le kpwaake le wvú gene fô jem keegen ebeele fó.

32 E Maalia ke gen fεse fô Jisos to nu, yen wvú le, mum gbwe bikaa biew e gay le, "Tata, é wo se bee enu fen, tu ke waa bwεem se nu e kpwe ke."

33 E Jisos ke dioo yen no wvú beele, e Bojuu bô to biε wvú le beele ten, e fiεε fidvu shiw fitele fiew baay, e ye befe wvú.

34 E wvú nε bife le, "Ben dwey wvú fεε?" E bó gay ê wvú le, "Tata, to eyen."

35 E Jisos bee kpwe.

36 E Bojuu yen nonen gay le, "Ben etaa eyen no wvú se koonke wvú."

37 Geenεn e homew kaa gay le, "Ke è se nulo é wvú wvú to yen'yεε ejise kenfefe, etaj wee wvun fo wvú ekpwe le?"

38 E fitele fiew bvuu shiw baay. E wvú nε gen fεse fô jem. Jem yin to nu tfum e bó e ban diuw wvudvu bô kebwee ke te le.

39 E Jisos gay le, "Ben ecake te die." E Maata wvú jeme wee kpwe gay ê Jisos le, "Tata, keseen nu e wvú samte wase. E nu wase εdiuw εna no wvú se kpweε."

40 E Jisos bife ê wvú le, "Me mbe e ηgay ke é wo le é wo nu e lese fitele yí yem e, é wo ke eyen bvukuke bvú è nu bvú Nyo' le?"

41 Nonen, e bó mum cake te didvu. E Jisos cake ejise we gay le, "Icεm, me nyaa keyoone ê wo no wo nu e yuw bunle yem.

42 Me ηkee naa le wo ké no yuuke ke bunle yem sekεcii. Geenεn, me njemyi fin e è nu nje bonyii ban bô leemene fen, wvu le è nulo é bó ebee le è tum wo me."

43 No wvú jeme nonen, funj bô diεw yí temyi le, "Laasalus, buyε!"

44 E wee wvú to kpweε wase wε mum buy, e can ye bô bikaa nu e bó e njim bô njaw ndvú, e njim ten bvushiw bwew bô njaw ndvú. E Jisos gay ê bó le, "Ben efay wvú, ecinε é wvú egenε."

Ɛ bikuu bi wonj e jo nsey keeyu Jisos
(*Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2*)

⁴⁵ Ɛ Bojuu nteen bô to toƐ é Maalia le dioo yɛn fiƐ fi Jisos ge, mum lese fitele yí ye le.

⁴⁶ Geenɛn, ɛ bomew kaa gɛn fibole yɛn ɛ è nu Bofalasii le, see é bó fiƐ fi Jisos ge.

⁴⁷ Ɛ bocee ncese bo baay baay bô Bofalasii mum kum bikuu bi wonj e jeme le, “Beene nu ege nɛɛ? Wee wvun gee mwɛɛm nteen mvù dunɔi bvukukɛ bvù Nyo' le.

⁴⁸ Ɛ beene cine lo wvú ɛ no gɛne dvú fwe, tu bonyii bocii nu ke eghan elese fitele yí ye le, é bonyii bo Lum ke enɛ eto ebvuw bvudvuu bvù yuule bvusɛɛbeene bô ketum kesɛɛbeene.” *

⁴⁹ Geenɛn, ɛ wee mvu bó le wvù diee to nu Kayfas, wvù to nu ekole ke bocee ncese le kelum kekɛ le nɛ gay fiew é bó le, “Kɛ ben kee naa lo fiƐ kɛ.

⁵⁰ Kɛ ben kee le fi jee fô ben e le wee mwaanj ekpwe fô bonyii le bocii efey fo ketum kecii ela lo le?”

⁵¹ Kɛ Kayfas to jemyi fiƐ fin bô bvufee bvù è nu bwew kɛ. Wvù diɛwɛ ekole ke bocee ncese le kelum kekɛ le to jemyi nɛn teete ɛ è nu ntum Nyo' le Jisos to kɛɲke keekpwe fô ketum ke Bojuu le.

⁵² Ɛ è yaa mɛy kɛ fô ketum kedvu le mɛy kɛ, wvù to kɛɲke keekpwe keebaancɛ boom bô è nu bo Nyo' le bocii bô nu bitum bimew e, é bó enù yí fiƐ le fimwaanj.

⁵³ Ɛ kɛw ebvubwɛ le, ɛ bikuu bi wonj e mum kɛw no joo nsey no bó nu ke eghan sɛ yu Jisos.

⁵⁴ Nonɛn, ɛ Jisos fanjɛ yaa ebvuu eghanɛ ya le entelɛɲ jo Bojuu kɛ. Ɛ wvù nɛ fiew jó gɛn ketum kemew kè nu mbew wonj monshɛɛm e ɛ bô boom bew bo ɲgoo le no cee jó kelaante kemew e ɛ bó teɲɛ le Efelem.

⁵⁵ Ɛ Nkaw Bojuu wvu Danjefey ke no too wase nceenee, ɛ bonyii no nɛn'yi biba le bene Jelusalɛm ɛ diuu din sɛ keetoo keekfum bikuu bibole.

⁵⁶ Ɛ bó gɛn kɛw no gonte Jisos biwci ebonebon no bó to leemene fô yew ncese le gayte le, “Ben kpwaake le la? Kɛ wvù nu eto fô ɲkaw wvun e le?”

⁵⁷ Ɛ to nu ɛ bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii ɛ nya wase nci le ɛ wee nu dvú wvù kee fô Jisos nu, é wvù ge ɛ bó kiɛɛ, wvu le è nulo é bó ekoo wvù.

12

Ɛ Maalia yefe Jisos Betani
(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9*)

¹ Ɛ è ke no shɛɛte wase ɛdiuw ɛsoocaaɛn é emum enu kefew ke Nkaw Danjefey e, ɛ Jisos nɛ gen ntɛw wvù Betani le jò Laasalus wvù Jisos to bvusɛɛ yí kpwe le to nu.

² No wvù gɛn jó, ɛ bó fɛ mwɛɛm mvudien keetɛw wvù dvú. Ɛ Maata no nu wee gawe ɛ Laasalus nu wee mvu ɲgoo bonyii bô to shiilɛɛ no diekene bô bo Jisos e.

³ Ɛ Maalia ke mum nɛ jo fikaa fi nfiey mvu wvù shfuɲkɛne le, yefe bikaa bi Jisos e dvú, sho bô yvuw ye ekole. Nfiey wvun to lumte naa baay, ɛ bó kene

11:45 2:23 **11:47** 2:11; **Mat** 26:3-5; **Lem** 4:16 * **11:48** Bô to fane nonɛn ɲjefo é Bojuu to beɲɛ lo le Jisos nu Mboyse, é bó ke emum enɛ ekɛw diuw bô bonyii bo Lum bô to saake bó wvu le wvù ebvuse bó can bonyii bo Lum bodvu le. **11:49** 18:14 **11:52** 10:16 **11:53** 5:18 **11:54** 5:13; 7:1 **11:55** 2:13; **Ktj** 19:11-20; **2Klo** 30:17-18 **11:56** 7:11 **12:1** 11:1-2 **12:2** **Luk** 10:40 **12:3** **Luk** 7:37-38

bô naad εwvunεwvun. No wvú yefe nonεn, ε yew yidvu nε no shfuɔŋkene lo ente yicii.

⁴ Ε Judas Iskaliot wvù to nu wee ηgoο boom bo Jisos e, (wvù to ghanεε egese wvù) kaa nε gay λε,

⁵ “Ε be ge la fo bó egese lo nfiey wvun bodanali gee τε, enya bigew bidvu ε bonyii bó fuute?”

⁶ Κε Judas to jemyi nεn λε wen κεηκε shiee fô bonyii bó fuute le κε. Wvù to nu cooη ε è to nu wvù wee wvubo εκελε, ε wvù to ké no leese kebo jó fici εκολε kew dvù.

⁷ Ε Jisos gay λε, “Cinε wvù le. Wvù be γεκε nfiey wvun nεn keeseyse ε è nu ndwey wεm dvù.

⁸ Bonyii bó fuute nu ke enu κε ben ε bó sekecii, geenεn κε me nu ηκε enu beene sekecii κε.”

⁹ Ε kebombom ke Bojuu le ke yuw λε Jisos nu jó, ε bó mum to jó. Κε bó to to ke ε è nu nje Jisos maanη κε. Bó to to ten keyεn Laasalus wvù Jisos to bvuseε yí kpwe le.

¹⁰ Nonεn, ε bocee ncese bo baaya baay no kaake λε bó nu eyu ten Laasalus,

¹¹ njefo è to nu nje wvù wvù Bojuu nteen to cin'yi bó le leese wase fitele ε è nu yí Jisos e.

Ε Jisos ley Jεlusalεm diεwε Nfon e

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² Ε εκfuη buy yuu, ε kebombom ke bonyii le kè to toε fô ηkaw e yuw λε Jisos nu ê je too Jεlusalεm.

¹³ Ε bó mum jo bidaayεε buy keegen efisεn wvù ê je. Ε bó γεν no wvuuyi gayte λε, “Eeeee, mbense enù fô Nyo' le λεεε! Nyo' nu ε lanη kembonen yí wee wvù too ê diee di Tata le λεεε! Ε nu wvù Nfon wvu Islael λεεε!”

¹⁴ Ε Jisos gom waa kembεεbey, ben. Ε fi mum no nu no bó to sanηε λε,

¹⁵ “Bonyii bo Sayon, fo ben efanè κε.

Ben etaa eyεn, Nfon wene too lo, ε wvù ε ben yí waa kembεεbey e.”

¹⁶ Κε boom bo Jisos e bo ηgoο le to nu ε kieε fieε fi fieε fin duηci foηkew κε. Ε Jisos ke dioo ley wase bvukuke bwew e, ε bó mum kume λε bó to sanη fieε fin ε è nu εκume wvù, ε fi ε kooy wase bó wvù κε no bó to sanηε.

¹⁷ Kebombom kè to nu bó bo Jisos diuu di wvù to tenεε Laasalus ê jem bvuse yí kpwe le to nu ε γεν bó nsee no bó to yeηε.

¹⁸ Ε shiee wvù kebombom kedvu to buyεε keegen efisεn wvù ê je to nu nje bó to nu ε yuw λε wvù to nu ε ge fieε fin fi duηci bvukuke bvυ Nyo' le.

¹⁹ Ε Bofalasiι yeη nεn mum no jemyi εbonebon λε, “Κε ben nu ε yeη? Κε fieε nu dvù fi è nulo ε ben ebvuu ege κε. Woη tfuu nu ε shfum wase ε bi wvù le.”

Ε Boglek bomew no shieele keyεn Jisos e

²⁰ Bonyii bomew to nu ηgoο bonyii bó to benεε Jεlusalεm keebunle Nyo' kefew ke ηkaw e kin ε è nu Boglek.

²¹ Ε Boglek ban γεν yeη Filew wvù to nεn'yεε ê kelaante kè Βεsayda le ê keba kè Galilee le, gay ê wvù λε, “Ngaywee, bese shieele keyεn Jisos e.”

²² Ε Filew mum γεν be Andulu dvù, ε bó wvù mum γεν see ê Jisos.

23 Ɖ Jisos tfuse ê bó le, “Kefew nu ε kocen wase kè wee wvù diee nu Waawee nu ekenke diee di kuuke.

24 Ɖ me ensee ê ben keceey keceey le, é ngow fiεε baa egbwe yî nshε le ekpwe, é yî emey ke enu yî emben. Geenen é yî kpwe lo, é yî ke eyum mvuntam nteen.

25 Wee wvù koonke nshii we baay nu ke elase nshii wvudvu, ε wee wvù bane nshii we yî wonj wvun e nu ε wvù gεεle lo keeke ekenke nshii wvù mey lo.

26 Ɖ wee lemte me le, tu wvù kenke keebii me le, ε naa fεε fô me nu, é wee wem lemte enù ten fô. Ɖ wee lemte me le, tu Icem nu ke ebuw wvù.”

Ɖ Jisos jeme ekumε kpwe ye

27 Ɖ Jisos nε gay le, “Keseen nu ε fitele buuke lo me. Ɖ nulo é me enɔay le la? Le Icem ebvuse me ente jo kefew ke nɔεw e kin e? 'Aay, è nu nje kefew kedvu kin wvù me nto ntœ.

28 Icem, geε é diee diuw ekuuke.” No wvù jeme nonen, ε diεw shii fowe le, “Me nu ε nɔε wase dí ε no kuuke, ε me mbεε nke embvuu enɔε.”

29 Ɖ kebombom kè to leeme fô dioo yuw diεw yidvu, gay fibole le, “Ɖ baykene jan.” Ɖ bomew gay le, “Ɖ jemyi nceendaa Nyo' ê wvù.”

30 Ɖ Jisos tfuse le, “Diεw yin to nje yene. Ke yî to nje yem ke.

31 Keseen nu wase kefew kè bó nu esaw wonj wvun. Keseen nu ε bó nu eshaw nfon wvù saake wonj wvun.

32 Geenen ε fiem nu ε seke bó ε ke ε nɔεyse me fowe, é me enɔufe bonyii bocii é bó eto yî yem e.”

33 Jisos to jemyi nonen dunɔi ε è nu kfuu kpwe yî wvù nu ke ekpwe.

34 Ɖ kebombom ke bonyii le tfuse ê wvù le, “Bese yuuke ê N'wa' bonci le le Mboyse wvù Nyo' to kawεε nu ke efele. Wo ε ghan nεε ε se no duu le bó kenke keeke nɔεyse wee wvù diee nu Waawee fowe? Wee wvù diee nu Waawee wvudvu nu wvù la?”

35 Ɖ Jisos gay ê bó le, “N'yuu nu enu ben ε bó ke yî kefew e caan. Ben emum elenè no ben kenke n'yuu ben ε bó, fo kejiwε ke nε ebanj ben. Ke wee wvù lenε é εjiwε le ké no kee fô wvù gεne ke.

36 No ben kenke n'yuu ben ε bó, ben ebee n'yuu wvun e, wvu le ben emum enu boom bo n'yuu le.”

Diεw Jisos nu ke esaw wee wvù nu ε fan keefiisen diεw yidvu

No Jisos jemyεε mwεεm mvun nen, mum nε gen nyiim.

37 Naa no wvù to nu ε cim ge mwεεm nteen mvù dunɔi bvukuke bwew ε bó yen, bó to baa lese fitele yî ye le ke.

38 Ɖ fi to nu nonen wvu le fi ekocen no Yeεaya wvù wee ntum Nyo' to jemyεε le,

“Tata, è nu yεε dvù wvù nu ε bee fiεε fi bese jemyi le?

Ɖ è nu ê baa wvù Tata nu ε dunɔε mvunɔay mvu kebo kew e?”

39 Nonen ke è to nulo é bó elese fitele yî ye le ke, njefo Yeεaya to nu ε bvuu jeme bvudvuu bvumew e le,

40 “Wvù nu ε banj εjise εbo, ε ge mvuntelem mvubole ε no leε, wvu le fo bó eyenè mwεεm e bô εjise εbo,

ekèè mwεεm ê mvuntelem mvubole,
ekase etu jim é me enfε bó.”

⁴¹ Yεsaya to jemyi mwεεm mvun njefo wvú to nu ε yen wase bvukuke buv Jisos e, mum no jemyi ekumε wvú.

⁴² Naa no bonyii to baa cim nu keelese fitele yí Jisos e, nu ε bonyii nteen bò to nu naa bikuu bi won e to lese fitele yí ye le, geenεn fanε yaa nu keejeme bó dew yibo ke, njefo bó to fane Bofalasii le fo bó ke ekurj bó yew bunle le.

⁴³ É bó to fane nonεn njefo bó to koonke keekεηke mbense ε è nu wvú nen'yi fô bonyii le efey keekεηke ε è nu wvú nen'yi fô Nyo' le.

⁴⁴ É Jisos ne funj foweεwe gay le, “Wee wvú nu ε lese fitele yí yem e, nu ε wvú yaa lese ε è nu yí yem e ke. Wvú lese ε è nu yí wee wvú tum me le.

⁴⁵ É wee yen me le, tu wvú yen ε è nu wee wvú tum me le.

⁴⁶ Me nu ε nto ê won jan diεwe n'yuule le wvu le naa yεε wvú nu ε lese fitele yí yem e wvú saa ebvuu emεy enu ê ejiwε le ke.

⁴⁷ É wee yuw diεw yem, ε fanε yaa egeε, me nsaa enlese wvú ηγεw e ke, njefo ke me nto nto keenlese bonyii bo yí won wvun e ηγεw e ke. Me nto nto keemboyse lo bó.

⁴⁸ Wee wvú nu ε ma me ε fanj keefiisen diεw yem keηke fiεε fi nu ke esaw wvú. Diεw yí me nu ε njeme ê wvú nu fiεε fi nu ke elese wvú ηγεw e diuu di fokemεse.

⁴⁹ Fí nu nonεn njefo ke me njemyi ε è nu ê mvunγgay mwem e ke. Icem wvú tum me nu wvú wvú gay le me enjemyi, ε è nya wvú fiεε fi me enjemyi, ε see no me enjemyi.

⁵⁰ É me ηkee le fiεε fi wvú gay le me enjemyi nu fi nyaa nshii wvú mεy lo. Nonεn fiεε fi me njemyi nu fi Icem nu ε gay le me enjemyi.”

13

É Jisos cuke bikaa bi boom bew bo ηgoo le

¹ É è ke no nu wase bvú ekfunj nu ebuy eyuu é emum enu Nkaw Danεfey, ε Jisos kίεε le kefew kè wen nu ecinε wonj wvun e, ekase egen fô Icee wen e nu ε kocen wase. No wvú to koonke bonyii bò è to nu bew yí wonj wvun e, ε wvú konj bó gen mese.

² É bó ke no diekene fokieguu, ε dεwle ε lese wase ηkpawawεε ê fitele fi Judas wvú waa Semon Iskaliot e le wvú egese Jisos.

³ No Jisos to kee wase le Icee wen nu ε nya wase mwεεm mvunciim can wen e, bó le wen to nε fô Nyo' le ε wen kaase tuu jim fô Nyo' le,

⁴ É wvú mum nε ê we jo mwεεm mvudien, baayε bikum biew, jo ndvu yí bó shole ye dvú, seη yí mvuntem e,

⁵ mum tfuw joo ê ηkaa le, kew no cuke bikaa bi boom bew bo ηgoo le dvú, shole bó ndvu yí wvú to seηεε yí mvuntem e yε.

⁶ É wvú ke cuke to buy fô Semon Bitale, ε wvú bife ê wvú le, “Tata, è nu ecuke wo bikaa biem e?”

⁷ É Jisos tfuse ê wvú le, “Ke fiεε fi me ηgee nu ε wo nulo ekiεε keseen ke. Wo nu ke ekiεε ε è nu ejim.”

⁸ É Bitale gay ê Jisos le, “Ke è nulo é wo ke eyuu ecuke bikaa biem ke.” É Jisos tfuse ê wvú le, “É me mbaa encuke wo, wo saa ekεηke fiεε bee wo ke.”

12:41 Yεsa 6:1-3

12:42 2:23; 9:22

12:43 7:18

12:44 5:24

12:45 14:9; 5:18

12:46 12:35-36

12:47 3:17; 5:22

12:49 7:16-17

12:50 4:34

13:1 2:4

13:2 12:4; Luk 22:3

13:3 3:35; 8:14

13:4 Luk 12:37

9 E Semon Bita mum gay ê Jisos le, “Tata, é è fen nu nonen, tu ke wo nu ecuke ke é è nu bikaa biem maan ke. Wo nu ecuke ten can yem bô ekole kem fô.”

10 E Jisos gay ê wvú le, “Wee wvú nu é cuke wase ye nu é wvú yuule wase ye yicii, é shiee yaa bvuu nu keebvuu ecuke efey bikaa ke. Ben nu é ben yuule wase, geenen ke é yaa nu ben bocii bô yuule ke.”

11 Jisos to jemyi nonen njevo wvú to kee wase wee wvú nu ke egese wvú. E nu fiéé fi wvú to gayéé le, “Ke ben yuule bocii ke.”

12 E Jisos ke mèse cuke bikaa bibole, tfume bikum biew, kase gen tu fô bvudvuu bwew e, mum bife é bó le, “Ben nu é kiéé fiéé fi me nje fô ben e fin e?”

13 Ben tenje me le Wee N’yeyi bvuu tenje le Tata, é ben tenje é è nu len nonen njevo é nu fiéé fi me nu.

14 E me wvú nu Tata wene bvuu nu Wee wene N’yeyi nu é cuke bikaa binen, tu ben ten kenke keecukè bikaa bi wee noo wee le.

15 Me nje nonen ndunji lo é ben le ben egeè ten no me nje fô ben e.

16 E me ensee é ben kecéy kecéy le ke waa lemme ké no kuuke fele cee ekole we ke, é ke wee wvú bó tum lo ké no kuuke ten fele wee wvú tum wvú ke.

17 E ben kee mwem mvun, é no gee mvú, é njon wvu baay enu wene.

18 Ke me njemyi é è nu ekumè ben bocii ke. Me nkee bonyii bô me nu é ncaw. Geenén, é fi nu le fiéé fi nu é Nwa' Nyo' le kenke keeke eto ekocen no bó to sanje le, ‘Wee wvú diee mwem mvudien mwem nu é ne é no bii bikaa biem e.’

19 Me nseje fiéé fin é ben keseen é fi se keeke ekooyi, wvu le fi ke dío é kooy, é ben emum ebee le é nu naa me wvudvu.

20 E me ensee é ben kecéy kecéy le wee wvú nu é fiisen naa wee wvú la wvú é tum me, nu é wvú fiisene é è nu me. E wee wvú fiisene me fiisene é è nu wee wvú tum me.”

E Jisos dunje wee wvú nu egese wvú

21 No Jisos jeme mwem mvun nen, é fitele ne no buuke wvú. E wvú ne jeme lo teyey gay le, “E me ensee é ben kecéy kecéy le wee mvu ben e nu egese me.”

22 E boom bew bo ngoo le ne no taayine ye maa laa wvú jemyi é è nu wee wvú la le.

23 Wee mvu ngoo boom bo Jisos e wvú Jisos to koonke to yeeme diekene naa mbew ye le. *

24 E Semon Bita kpwase wvú gay le wvú ebife é Jisos le laa wvú jemyi é è nu yéé le.

25 Nonen é wvú yeem gen yí Jisos e bife é wvú le, “Tata, è nu yéé?”

26 E Jisos tfuse é wvú le, “E nu wee wvú me nu enguse bleed encuw é nshew mbase le enya é wvú.” Nonen é wvú mum cuw bleed é nshew mbase le nya é Judas wvú waa Semon Iskaliot.

27 Ke no Judas fi bleed wvudvu nen, é Satan mum ley yí ye le. E Jisos gay é wvú le, “Yanjen ege fiéé fi wo gomte keege.”

28 Wee wvu ngoo bó le to baa kiéé fiéé fi wvú jemyi é wvú nonen ke.

29 Bomew to kpwaake le no Judas to nu wee wvú geele ekéle nu é Jisos jemyi é wvú le wvú egen eguy mwem mvú bó shieele keedie Nkaw dvú, kenéé le wvú egen enya fiéé é bonyii bô fuute.

13:10 15:3 **13:11** 6:64, 70-71 **13:12** Mat 20:24-28; 23:8-12; Luk 22:27; 1Tim 5:10 **13:15** 1Jon 2:6; Fili 2:5; 1Bi 2:21 **13:16** 15:20; Mat 10:24 **13:17** Jem 1:25 **13:18** Mben 41:9; Jon 17:12

13:19 8:24; 14:29; 16:4 **13:20** Mat 10:40 **13:23** 19:26; 20:2; 21:7, 20 * **13:23** Keeshii ediekene nu é Bojuu to ké nshii fokuse, yeem lo keba kemwaan se no diekene. **13:27** 13:2 **13:29** 12:6

30 No Judas fi blæed wvudvu nonen ε die, mum buy lo kanj mwaan gen. Sekekie to nu wase entaj.

Ε Jisos tefe kpwe ε boom bew bo ηgoo le

31 No Judas buyεε wase gen nonen, ε Jisos shεε gay le, “Keseen nu ε bó nu ekεw eyene bvukuke bvυ wee wvú diee nu Waawee le, emum eyene ten bvukuke bvú è nu bvυ Nyo' le yí ye le.

32 Ε bó yen bvukuke bvυ Nyo' le yí ye le, tu Nyo' nu edunçe ten bvukuke bvυ Waa we le yí wvú wvú Nyo' le. Ε wvú nu edunçe lo kanj mwaan.

33 Boom bem, me nu enu beene ke wase yí kefew e nen caan. Ben nu ke eshεε egom me saa eyen ke. No me nto ηgayεε ê Bojuu, nu no me ηgayte ε ben keseen le, ‘Fô me ηgene nu ε ke ben nulo eto fó ke.’

34 Me nyaa nci ê ben, ε è nu nci wvu fwε le ben dioo ε shεε no konjenè. Ben ekojenè ke naa lenlen no me nu ε ηkonj ben.

35 Ε ben shεke ε no konjene nonen, ε fifin ege é bonyii bocii emum ekiεε le ben nu boom bem bo ηgoo le.”

Ε Jisos gay le Bitu nu ke ema wen

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

36 Ε Semon Bitu mum bife ê Jisos le, “Tata, wo gene ε è nu fεε?” Ε Jisos tfuse le, “Fô me ηgene nu ε ke è nulo é wo ebi me le keseen ke. Wo nu ke eshεε se bi.”

37 Ε Bitu kase bife ê wvú le, “Tata, ke è nulo é me mbi wo le keseen nje la? Me nu ηke enya nshii wem keenkpwe nje yo.”

38 Ε Jisos Bife ê wvú le, “Wo nulo enya nshii wo keekpwe nje me? Ε me ensee ê wo keceey keceey le ke nyimshie nu ke etonj se wo ε ma wase me bokanj botete ke.”

14

Jisos nu Je yí gene fô Nyo' le

1 Ε Jisos bvuu jeme ê boom bew bo ηgoo le le, “Fo ben ecine é mvuntelem mvunen ebukke ke. Ben elese fitele yí Nyo' le, elese ten fitele yí yem e.

2 Yew dvu Icem, nu ε bibuw nu dvú nteen. Ε fi be baa enu nonen, tu me mbaa ηgayte le me ηgene nseyse bvudvuu ê ben ke.

3 Ε me nu ndioo ε ηgen ε nseyse bvudvuu ê ben, enjkase ento enjo ben é beene enu, wvu le fô me nu, é ben enù ten fó.

4 Ε ben kee wase je yí gene fô me ηgene.”

5 Ε Toma mum gay ê wvú le, “Tata, ke bese kee fô wo gene ke. Bese nu eghan neε se kieε je yidvu?”

6 Ε Jisos tfuse le, “Ε nu me je, ε è nu me keceey, ε è nu me nshii. Ke wee nulo egen fô Icem e se wvú ε fey yí yem e ke.

7 Ε ben be kee me, tu ben bee kee ten Icem. Ε kew yí keseen e nu ε ben ε kieε wase wvú ε bvuu ε yen wvú le.”

8 Ε Filew gay ê wvú le, “Tata dunçe Ico ê bese, é bese eyen emum effuu.”

9 Ε Jisos tfuse ε wvú le, “Filew, beene nu ε ce wase baay nen se wo kee me le? Wee wvú nu ε yen me le, nu ε wvú ε yen wase Icem e. Wo nulo eghan neε le se ebvuu egayte le me endunçe Icem ê ben?”

¹⁰ Wo baa bee le me nu yî Icem e, ε Icem nu yî yem le? Njeme wvù me njemyi ê ben nu ε ke me njemyi yî mvunḡay mwem e ke. Icem wvù nu yî yem e nu wvù gee dilemme diew.

¹¹ Ben ebee me le le me nu yî Icem e, ε Icem nu yî yem e. E ben baa bee me le nje fiε fi me ḡgayte, é ben bee nje dilemme di me ḡgee le.

¹² E me ensee ê ben keceey keceey le wee wvù nu ε lese fitele yî yem e nu ke egee ten dilemme di me ḡgee. E wvù nu ke ege dilemme efey naa di me nu ε ḡge, njefo me ḡgene wase fô Icem e.

¹³ Naa la fi ben ε bife ê diee diem e, é me enḡe fi, wvu le Icee Wan nulo ekeḡke diee di kuuke nje Wan.

¹⁴ E ben bife naa la ê diee diem e, é me enḡe fi.

E Jisow kaw bonyii bew bô Keyoy ke Yuule

¹⁵ E ben kooḡke me, é ben egeelè bonci bem,

¹⁶ é me ḡke enleke é Icem é wvù enya ben bô wvumvu Wee Nfi é wvù enu ben ε bô sekecii.

¹⁷ Wee wvun nu Keyoy ke keceey e. Ke wvù nu wee wvù è nulo é bonyii bô è nu bo yî woḡ wvun e efiisn wvù ke, njefo ke bô yene wvù le kenε kee wvù ke. Ben nu finεn ε ben kee wvù, njefo wvù cee ben ε bó, ε wvù nu ke enu yî yene le.

¹⁸ Ke me nu ḡke encine ben e é ben enu diewe boom bo boḡkfu le ke. Me nu ḡke enkase ento enu beene.

¹⁹ E sheete wase caan é bonyii bô è nu bo yî woḡ wvun e saa ebvuu eyen me le ke. Geenεn, ben nu ke eyen me le. No me nu ḡke enu dvù, nu ε ben ten nu ke enu dvù.

²⁰ E nu ke enu ebvubwe é ben ekiε le me nu yî Icem e, ε ben nu yî yem e, ε me nu yî yene le.

²¹ Wee wvù kee bonci bem geεle, nu wvuwe wvù kooḡke me. E wee wvù kooḡke me nu ε Icem nu ke ekoḡke wvù. E me nu ḡke enkooḡke ten wvù, enduḡce ekole kem é wvù.”

²² E Judas wvumvu (ε è yaa nu ke we wvù bó tenje le Iskalioḡ ke) bife é wvù le, “Tata, fi ghan neε le fi wo nu ke eduḡce ekole kuw ε è nu ê bese, ε è yaa nu ê bonyii bô è nu bo yî woḡ wvun e ke?”

²³ E Jisow tfuse é wvù le, “E wee kooḡke me, é wvù egeelè njeme wem, é Icem ekoḡke wvù, é bee Icem ke eto fô wvù le ecee bee bó.

²⁴ Ke wee wvù baa kooḡke me ké no geεle njeme wem ke. Ke njeme wvù ben yuuke nu wem ke. E nu wvu Icem wvù tum me.

²⁵ Mwεem mvun nu ε me njemyi ê ben mbεε beene.

²⁶ Geenεn, Wee Nfi wvù è nu Keyoy ke Yuule wvù Icem nu ke eciinse é diee diem e nu ke eyeyi ben bô mwεem mvunciim ebvuu ege é ben ekumyi mwεem mvunciim mvù me nu ε njeme wase é ben.

²⁷ Me nu ε ḡgeε nyekeey le wvù enu ben ε bó. Me nyaa nyekeey wvù è nu wvuwem é ben. Ke me nyaa nyekeey wvun é ben no bonyii bô è nu bo yî woḡ wvun e ké no nyaa ke. Fo ben ecine é mvuntelem mvunen ebuuke kenε keḡke jaḡ ke.

²⁸ Ben nu ε yuw wase no me ηgayte le me ηgene wa lo, ε me nu ηke enjkase ento enu beene. Ε ben be kooηke me, tu ben bee elanlanje lo, njefo me ηgene ε è nu fò Icεm e, no Icεm kuuke fele me.

²⁹ Keseen nu ε me ε njeme wase fiεε fin ê ben é fí sε keeke ekooy, wvu le fí ke dioo ε kooy, é ben emum ebee me le.

³⁰ Kε me mbεε embvuu enshe enjemyi beene baay kε, njefo nfon wvù saake wonj wvun too wase. Kε è nu le wvù kεηke mvunηay ê me ê we kε.

³¹ Geenεn, me ηgee ε è nu no Icεm nu ε gay le me engeè wvu le bonyii bò è nu bo yí wonj wvun e nulo ekiεε le me ηkooηke Icεm. Ben eja we é bó enε.”

15

Jisou nu kete ε bonyii bew nu tiεw yidvu

¹ “Ε nu me twεη kete ke mvuntam e ke cεεy cεεy, ε Icεm nu wee wvù seysee twεη wvudvu.

² Tiεw yεm yicii yí baa yumte mvuntam, nu ε wvù ke faashε bvuse, ε yí yumte mvuntam nu ε wvù ke seyse kpweεε wvu le yí eyuule emum eyumte mvuntam nteen.

³ Njeme wvù me njeme wase ê ben nu ε ge wase ben ε no yuule.

⁴ Ben emεy enù yí yεm e, é me enu ten yí yene le. Kε tiεw nulo eyum mvuntam εyinyin sε yí nu yí kete le kε. Ε nu kε leηleη no kε è nulo é ben ege fiεε sε ben nu yí yεm e kε.

⁵ Ε nu me twεη kete ke mvuntam e, ε ben nu tiεw yidvu. Wee wvù nu yí yεm e ε me nu ten yí ye le, nu wvuε wvù nu diεwε tiεw yí nulo eyumte mvuntam nteen e, njefo é me mbaa enu, wee saa ege fiεε kε.

⁶ Wee wvù nu sε wvù ε mεy ε no nu yí yεm e nu diεwε tiεw yí bó efasse elan lo, é yí eyumten e. Kfuu yiyε tiεw nu ε bó nu ke ebaance elan ê ηguy e é yí efie lo.

⁷ Ε ben mεy ε no nu yí yεm e ε diεw yεm nu yí yene le, ben é bife naa la fi ben shieele, é bó ege fi fò ben e.

⁸ Ε ben nu diεwε tiεw yí yumte mvuntam nteen e, é fifin enyaa diee di kuuke ê Icεm, emum eduηci le ben nu bonyii bem bo ηgoo le.

⁹ No Icεm kooηke me nu kε leηleη no me ηkooηke ben. Ben emum emεy enù ente jo keηkoηen kem.

¹⁰ Ε ben geele bonci bem, é ben emεy enu ente jo keηkoηen kem, kε no me nu ε ηgee bonci bo Icεm e ε mεy ε no nu ente jo keηkoηen kew.

¹¹ Mwεεm mvun nu ε me njemyi ê ben wvu le njon wεm nulo enu fò ben e, é ben emum ekeηke njon wvù nu ε yinεn.

¹² Nci wεm nu wvun wvù nu le ben ekoηenè kε no me ηkooηke ben.

¹³ Kε keηkoηen kemew bvuu nu dvù kè kuuke fele kè le wee enya nshii we ekpwe nje nsáa ye kε.

¹⁴ Ε ben gee fiεε fi me ηgayte le ben egeè, tu ben nu nsáa yεm.

¹⁵ Kε me mbvuu nteηe ben le boom bo lemme le kε, njefo kε waa lemme ké no kee fiεε ficii fi cee εkolε we gee kε. Me nteηe wase ben le nsáa yεm njefo fiεε ficii fi me n'yuw ê Icεm nu ε me ε ηge wase ben ε kiεε.

¹⁶ Kε è to caw ben me κε. Ε to caw me ben, mbaa ηγεε λε ben eγεν enu diεwε tιεw yι yumte mvuntam e, mvuntam ε è nu mvù nu ke emεy nu dvù le. Ε ben gee nonεn, naa la fi ben ε bife ê Ιcεm ê diee diem e é wvù enya ê ben.

¹⁷ Nci wvù me nyaa ê ben nu κε wvun wvù λε, ben ekonjenè.

Ε Jisos gay λε woj wvun nu ke ebane bonyii bowene

¹⁸ Ε bonyii bò è nu bo yι woj wvun e bane ben, ε ben no kee λε bó to yaw kew no bane ε è nu me ε σε no bane ben.

¹⁹ Ε ben be nu bonyii bo yι woj wvun e, tu bonyii bò è nu bo yι woj wvun e be koonke ben diεwε bonyii bobole. Geenεn, κε ben baa nu bonyii bo yι woj wvun e κε. Me nu ε ncaw wase ben ε mbvuse ente jo bonyii bo yι woj wvun e. Ε nεε fiεε fi bonyii bò è nu bo yι woj wvun e bane ben.

²⁰ Ben ekume njeme wvù me nto njemyεε ê ben λε κε waa lemme ké nu kuuke fele cee εkolε we κε. Ε bó bone bikaa ê me ejim, tu bó nu ke ebon ten ê ben ejim. Ε è be nu λε bó yuuke njeme wεm e, tu bó nu ke eyuw ten wene le.

²¹ Fin nu fiεε fi bó nu ke ege bó ben nje me, njefo κε bó yaa kee wvù wvù to tumεε me κε.

²² Ε è be baa nu λε me nu ε nto ε njeme ê bó, tu bó be baa eκεηke jay κε. Geenεn, keseen nu ε κε bó κεηke fiεε keetanje diuw dvù yι bibefe bibole κε.

²³ Wee wvù bane me nu ε wvù bane Ιcεm ten.

²⁴ Ε è be baa nu λε me nu ε ηγε kfuu dilemme di wee ke baa yuu ge wase entelen jo bó, tu bó be baa eκεηke jay κε. Geenεn bó nu ε yεn, ε no bane κε me noo Ιcεm.

²⁵ Fifin nu nonεn keege é diεw eto ekocεn no bó to sanjeε ê Nwa' bonci bobole λε,
'Bó ban me εcici.'

²⁶ Geenεn, Wee Nfi wvù me nu ηke enciinse nu ke eto ε wvù ne fô Ιcεm e. Wee Nfi wvun nu wvù è nu naa Keyoy ke keceεy e kè nen'yi fô Ιcεm e. Seke wvù ε to, wvù nu ke eben jim nsaw wεm.

²⁷ Ben ten nu ke eben jim nsaw wεm, njefo ben nu ε no nu beene ε kew fonkεw."

16

¹ "Me njemyi mwεεm mvun mvunciim ê ben wvu λε fo ben ke egbwe yι mbee wene le κε.

² Bó nu ke ekuj ben yéw bunle le. Yι keceεy e, kefew too lo kè wee nu ke edioo yuu wee mvu ben e, eyuu kpwaake λε wen gee ε è nu lemme di jee fô Nyo' le.

³ Ε bó nu ke egee nonεn, njefo κε bó baa kiεε wase Ιcεm kenεε me κε.

⁴ Me njemyi mwεεm mvun mvunciim ê ben nen wvu λε seke kefew kedvu ε kocεn, é ben ekume λε me nto nu ε njeme wase ê ben ekume mvù.

Lemme di Keyoy ke Yuule nu ke eto egee

Me nto mbaa njeme mwεεm mvun ê ben fonkεw κε, njefo me nto ηké no nu κε beene.

⁵ Keseen nu ε me ntuu wase jim fô wvù wvù to tumεε me le. Geenεn, wee mvu ben e baa cim bife ê me λε laa me ηγεne fεε λε.

⁶ Ben nu yii yii njefo me nu ε njeme wase mwεεm mvun ê ben.

⁷ Naa no fí cim nu nonen, é me ensee é ben keceey le, è nu lo fiée fi jee fô ben e le me enjen. É me nu se me e ngen, Wee Nfi we saa eto fô ben e ke. Geenen, é me ngen lo, emum enciïnse wvú fô ben e.

⁸ É wvú nu ke edioo e to, etooshe bonyii bò è nu bo yí wonj wvun e, ege é bó eyen kebefé kebole, ege é bó eyen fiée fi è nu nce wvu teytey, ege ten é bó eyen fi è nu nsaw Nyo'.

⁹ Wvú nu ke ege é bó eyen kebefé kebole no bó baa lese fitele yí yem e ke,

¹⁰ ege é bó eyen fiée fi è nu nce wvu teytey no me ngene wase fô Icem e, e ben yaa beé ke ebvuu eyen me le ke.

¹¹ É wvú nu ke ege é bó eyen fiée fi è nu nsaw Nyo' njefo nfon wvú saake wonj wvun nu e nsaw e koo wase wvú.

¹² Me mbée nkenke naa mwem nteen keenjeme é ben, geenen ke è nulo é mvú eley bitem binen e keseen ntay ke.

¹³ Seke wvú wvú Keyoy ke keceey e e to, efi ben é ben ekiée keceey kecii. Ke wvú yaa nu ke ejemyi e è nu yí mvungay mwew e ke. Fiée ficii fi wvú nu e yuw nu fí fi wvú nu ke ejemyi, mum seje é ben mwem mvú nu ke eto.

¹⁴ Wvú nu ke eduŋce bvukuke bwem, no wvú nu ke ejoo e è nu fiée fi è nu fiem seje é ben.

¹⁵ Fiée fi Icem e ficii nu fiem. É nee fiée fi me ngyate le wvú nu ke ejoo e è nu fiée fi è nu fiem seje é ben.

Yii boom bo ngoo le bo Jisos e nu ke etu nlanlan

¹⁶ É sheete wase caan ben saa ebvuu eyen me le ke, dioo e moocce caan é ben ebvuu ekase eyen me le.”

¹⁷ No Jisos jeme nonen, e boom bew bo ngoo le bomew ghay ebonen le, “É se nu la fi wvú gayte é beene le, è sheete wase caan beene saa ebvuu eyen wen e ke, ke dioo e moocce caan ebvuu ekase eyen wen e, bò le wen gene fô Icee wen e?”

¹⁸ Fiée fi wvú se duu le è sheete wase caan se nu naa le la? Ke beene baa kiee fiée fi wvú jemyi nonen ke.”

¹⁹ É Jisos dioo kiee le bó gomte keebife é wen fiée fi wen jeme, mum bife le, “Ben ghayte ebenen ekume fiée fi me ngyate le, ‘É sheete wase caan ben saa ebvuu eyen me le ke, ke dioo e moocce caan é ben ebvuu ekase eyen me le’ le?”

²⁰ É me ensee é ben keceey keceey le, ben nu ke ebeele kpwe, fuunke e bonyii bò è nu bo yí wonj wvun lanlanje lo fibole. Ben nu ke enu yí yii le, geenen e yii yene yin nu ke ene etu nlanlan.

²¹ Kpwoon ké dioo nu yí lume le, no yuuke nsase, njefo kefew kew keeboo nu e kocen wase. É wvú ké dioo e boo wase wan, wvú saa ebvuu ekumyi nsase wvudvu ke, njefo wvú yuuke wase e è nu njonj le wee wvu wum nu e to yí wonj e.

²² É nu ke no fí nu fô ben e keseen. Ben nu yii yii, geenen e me nu nke endioo e nkase e n'yen ben e, é ben ekenke wase e è nu nlanlan fô mvuntelem mvunen e, e wvuwe nlanlan nu ke enu wvú wee yaa nulo ke efi é ben ke.

²³ É nu ke enu kefew kekíe le, ben saa ebvuu ebfive fiée é me ke. É me ensee é ben keceey keceey le, é ben bife naa la é Icem, é wvú enya fiée fidvu é ben é diee diem e.

24 Ɛ ƙɛw lo ɛ to ɛ buy keseen e, nu ɛ ben ke baa bife wase fiɛɛ ɛ Iɛɛm ɛ diee diem e ƙɛ. Ben ebife, ɛ ben eƙɛŋƙɛ, wvu lɛ nlanlan wene eyiŋsen.

25 Me njemyi njeme wvun ɛ ɛ nu ƙɛ ɛ bonɔan e, geenɛn ƙefew too lo ƙɛ me n'ya mbɛɛ nƙe embvuu enjeme ɛ ben ɛ bonɔan e ƙɛ. Me nu nƙe enjemyi wase ɛ ben ɛ ɛ nu ɛndan ɛkumɛ Iɛɛm.

26 Ɛ nu ƙe enu ƙefew ƙekiɛ le, ɛ ben biite fiɛɛ ɛ Iɛɛm ɛ diee diem e. Ƙɛ me nɔayte ɛ ben lɛ me nu nƙe enlɛƙɛ fiɛɛ ɛ Iɛɛm ben e ƙɛ.

27 Iɛɛm ƙɛɛɛ ƙoonƙe ben, njefo ben nu ɛ ƙonj me ɛ bvuu ɛ bee lɛ me nɛ fô wvú wvú Iɛɛm e.

28 Me nto nɛ fô Iɛɛm e nto yí wonj wvun e, ɛ no nɛn'yi wase yí wonj wvun e ntuu jim fô Iɛɛm e."

29 No Jisɔ jeme nonɛn ɛ boom bew bo nɔoo le bɛnse lo gay lɛ, "Anghaa! Wo jemyi naa keseen teytey ɛ ɛ yaa bvuu nu ɛ bonɔan e ƙɛ!

30 Ƙeseen nu ɛ bese ɛ yɛn wase lɛ wo ƙee mwɛɛm mvunciim yaa ɛyɛte lɛ wee ƙe ebife ƙɛ lo fiɛɛ ɛ wo ƙɛ. Fifin nu ɛ ge bese ɛ mum ɛ bee lɛ wo nɛ fô Nyo' le."

31 Ɛ Jisɔ tfuse ɛ bó lɛ, "Ben fɛn nu ɛ bee keseen e?"

32 Ƙefew too lo, ɛ ƙí ɛ to naa wase, ƙɛ ben nu ƙe etawse mwaan mwaan ɛ wee egɛne ɛ wvú yew, ɛnɛ me le me embɛn. Geenɛn ƙɛ me nu me embɛn ƙɛ, njefo Iɛɛm nu bee wvú.

33 Me njemyi mwɛɛm mvun ɛ ben wvu lɛ no ben nu yí yɛm e, ben emum eƙɛŋƙɛ nyɛkeey. Yí wonj wvun e nu ɛ ben ƙɛnƙe bonɔɛw, geenɛn ben esakenɛ. Me nu ɛ nso wase wonj wvun."

17

Ɛ Jisɔ bunle fô bonyii bew e

1 Ɛ Jisɔ ƙe jeme njeme wvun mɛse, mum nɛ cake ɛjise taa we bunle lɛ, "Iɛɛm, ƙefew nu ɛ ƙocɛn wase. Duŋɛɛ bvukukɛ bvú Waa wo le wvu lɛ Wan tɛn nulo eɗuŋɛ bwuw bvukukɛ.

2 Wvú nulo eɗuŋɛ njefo wo nu ɛ nya mvunɔay ɛ wvú ɛ we jo wee wvu wum tfuu le wvú enya nshii wvú mey lo ɛ boba bocii bò wo nu ɛ nya ɛ wvú.

3 Ɛ nshii wvú mey lo wvun nu fin fi lɛ bó ekeɛ wo wvú ɛ nu ƙe wo Nyo' wvu ƙeɛɛy, ebvuu ekeɛ tɛn me wvú Jisɔ Klistu wvú wo to tumɛɛ le.

4 Me nu ɛ nduŋɛɛ wase bvukukɛ bwuw yí nshɛ le no me nu ɛ mɛse lemme di wo to nyaɛ lɛ me enlem e.

5 Yí keseen e Iɛɛm, ƙase enya me bvukukɛ mbew yo le bvú me nto nshee nƙɛnƙe fwele ɛ wonj ɛ se ƙɛw e.

6 Me nu ɛ nduŋɛɛ wase wo ɛ bonyii bò wo to baayɛɛ ɛ wonj jan nya ɛ me le. Bonyii ban to nu buw, ɛ wo mum nya bó ɛ me. Ɛ bó nu ɛ yuw diɛw yo le.

7 Bó nu ɛ ƙiɛɛ wase keseen lɛ fiɛɛ ficii fi me nƙɛnƙe nu ɛ fi nɛ ɛ ɛ nu fô wo le.

8 Me njemyi nɛn njefo me nu ɛ nya wase diɛw yí wo to nyaɛ ɛ me ɛ bó, bó ɛ fiɛn, ɛ mum ɛ ƙiɛɛ yí ƙeɛɛy e le me nɛ fô wo le, ɛ bee tɛn lɛ ɛ to tum wo me.

9 Me mbunlee nɛn ɛ ɛ nu fô boban e. Ƙɛ me mbunlee ɛ ɛ nu fô boba bò ɛ nu bo yí wonj wvun e ƙɛ. Me mbunlee ɛ ɛ nu fô boban bò wo nu ɛ nya ɛ me le, njefo ɛ nu bonyii buw.

10 Bonyii bocii bò me nƙɛnƙe nu bonyii buw, ɛ bonyii bocii bò wo ƙɛnƙe nu bem. Ɛ nu yí bó le wvú bvukukɛ bwem yen'yi.

¹¹ Keseen nu ε me n'ya mbεε ê won jan ke. Geenεn bó bεε ê won jan, ε me ηkaase wase ntoo fô wo le. Icεm wvù yuule, gεεle bó ê diee diuw dì wo nu ε nya ê me le, wvu le bó nulo enù yí wee le mwaanη ke naa no bee wo nu yí wee le mwaanη.

¹² Seke me nto nu bee bó, me nto nu ε ηγεε bó ê diee diuw dì wo nu ε nya ê me le. Me nu ε ncycey bó wee mvu bó le baa la, εfey ke wvuε wvù to nu wase wee wvù nu ke ela le. Ε fifin to nu wvu le fiεε fi bó sanηε ê N'wa' Nyo' le eto ekocεn.

¹³ Keseen nu ε me ηkaase wase ntoo fô wo le, ε mwεεm mvun nu ε me njemyi mbεε yí won wvun e wvu le è nulo é bó ekeηke njonη wvu wεm ε wvù ε yinηen yí bó le.

¹⁴ Me nu ε nya wase diεw yo can yibole, bonyii bò è nu bo yí won wvun e ε mum ε no bane bó njefo ke bó nu bonyii bo yí won wvun e ke, leηleη no ke me nu wee wvu yí won wvun e ke.

¹⁵ Kε me mbunlee nεn le wo ebvuse lo bó yí won wvun e ke. Me mbunlee ε è nu le wo egemgem bó fo bó eley can wee kebefε wε le.

¹⁶ Kε bó nu bonyii bo yí won wvun e ke, leηleη no ke me nu wee wvu yí won wvun e ke.

¹⁷ Seyse bó egεε é bó eyuulè ente jo keceεy. Diεw yo nu keceεy.

¹⁸ No wo to tumεε me yí won wvun e, nu ke leηleη no me nu ε ntum bó yí won wvun e.

¹⁹ Me ε mum ε nseyse ekole kem ε ηγεε nje bó, wvu le è nulo tεn é bó eseyse bibole bikuu egεε yí keceεy.

²⁰ Kε me mbunlee ke ε è nu fô bonyii ban e maanη ke. Me mbunlee tεn fô bonyii bocii bò nu ke eyuw diεw yibole else fitele yí yεm e.

²¹ Me mbunlee le bó bocii ke enu yí wee le mwaanη ke naa no wo wvù Icεm nu yí yεm e ε me nu yí yo le. Me mbunlee le bó tεn ke enu yí yese bee wo le wvu le bonyii bò è nu bo yí won wvun e ebee le è to tum wo me.

²² Bvukuke bvù wo to buwεε me dvù nu ε me ε nya wase ê bó wvu le bó nulo enù yí wee le mwaanη, ke naa no bee wo nu yí wee le mwaanη,

²³ ε me nu yí bó le, ε wo nu yí yεm e. Le bó elooci nù yí wee le mwaanη, nonεn é bonyii bò è nu bo yí won wvun e emum ekiεε le è tum wo me, ε wo koonηke bó ke naa no wo koonηke me.

²⁴ Icεm, me nshieele le boba bò wo nu ε nya ê me ke enu tεn bee bó fô me nu, wvu le bó ke eyεn bvukuke bvù wo to nyaε ê me nje kenkονεn kuw fô me le ε won wvun ε ke kwε e.

²⁵ Εεy Icεm wvu teytey, ke bonyii bò è nu bo yí won wvun e kee wo ke, geenεn ε me ηkee wo, ε bonyii bem ban nu ε kίεε le è tum wo me.

²⁶ Me nu ε ηγεε wase bó ε kίεε wo, ε me mbεε ηke engee ke ε bó kee wo, wvu le kenkονεn ké wo nu ε kονη me dvù nulo enu yí bó le, ε me tεn nu yí bó le.”

18

*Ε bó tum bonyii bo nci le ε bó γεν koo Jisos
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Ε Jisos ke bunle mεse, ε bô boom bew bo ηgoo le nε fó, γεν lente kelonηε kè bó teηe le Kidlon, buy kewvu keki fô wεε ketaanη wvumew e, mum ley jó.

² Ɛ to nu ɛ Judas wvù to gesɛɛ Jisos kee tɛn bvudvuu bvudvu, njefo Jisos bô boom bew bo ηgoo le to ké no gene taashi fô ɛfonɛfon.

³ Nonɛn, ɛ Judas mum gɛn fô bô ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bomew bô to cɛyte yew ncese. Bonyii ban nu ɛ è to tum bocee ncese bo baay baay noo Bofalasii bô. Bô to gene kɛɲke bin'yeese bô dɪŋguci ɛ bô ɛ tfuw noo mwɛɛm mvu jem e.

⁴ No Jisos to kee wase fiɛ fi to nu keeke ekooy bô wvù, ɛ wvù mum bence to fwe, bife ê bô lɛ, “Ben gomte ɛ è nu yɛɛ?”

⁵ Ɛ bô tfuse ê wvù lɛ, “Jisos wvu Nasalet.” Ɛ Jisos gay ê bô lɛ, “Ɛ nu me wvudvu.” Ɛ to nu ɛ Judas wvù to gesɛɛ wvù leeme bô bonyii bodvu.

⁶ No Jisos gay ê bô lɛ è nu wen wvudvu, ɛ bô kaa tu lo jim jim, gbwekɛn fokuse.

⁷ Ɛ wvù bvuu bife ê bô lɛ, “Ben gomte ɛ è nu yɛɛ?” Ɛ bô tfuse lɛ, “Jisos wvu Nasalet.”

⁸ Ɛ Jisos gay ê bô lɛ, “Me nu ɛ nsee wase ê ben lɛ è nu me wvudvu. Ɛ ben fɛn gomte ɛ è nu me, é ben cinɛ ɛ bonyii ban no gene.”

⁹ Wvù to gay nonɛn keege é fi eto ekocɛn ê diɛw yì wvù to jem yɛɛ wase ê Nyo' lɛ wen to baa lase wee mwaan fô bô wvù to nyɛɛ ê wen e kɛ.

¹⁰ Semon Bita to kɛɲke nyo jem. Ɛ wvù mum dvun ê ηku le, cun kentunɲɲ ke nfwa ɛkolɛ ke bocee ncese le ke ɛcɛy dvù, sum. Diee di nfwa wvudvu le to nu Malkus.

¹¹ Ɛ Jisos gay ê Bita lɛ, “Kase ɛfuse nyo yo ê ηku le. Kɛ me nu ɛɲ'wu fiko fi ηgɛw e fi Icɛm nu ɛ nya ê me le?”

Ɛ bô jo Jisos gɛn dvù fô Annas e

¹² Ɛ ɛkolɛ ke bonyii bo nci le bô ηgoo bonyii bo nci le noo bonyii bô to cɛyte yew ncese Bojuu mum ghen Jisos kay wvù bô bokfuu.

¹³ Ɛ bô yaw jo wvù gɛn dvù fô Annas e, njefo Annas to nu icee kpwɛɛ Kayfas wvù to nu ɛkolɛ ke bocee ncese le kelum kekɛ lɛ.

¹⁴ Kayfas wvun nu wvù to nyɛɛ wase ntefe ê Bojuu lɛ fi jee lɛ wee mwaan ɛkpwe fô bonyii le bocii.

Ɛ Bita tun lɛ kɛ wen kee Jisos kɛ

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ No bô to gene bô Jisos nonɛn, Semon Bita bô waa ηgoo Jisos mvu to bii wvù le. No waa ηgoo Jisos wvun to nu ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le kee wvù, ɛ wvù mum bi Jisos e gɛn ley fô lakfulɛɲ ɛkolɛ ke bocee ncese le.

¹⁶ Ɛ Bita shɛɛ no leeme ɛkfɲ mbew diuw ketaɲ e. Ɛ waa ηgoo Jisos wvudvu wvù ɛkolɛ ke bocee ncese le to kee, kase buy to jeme bô wan kpwoon wvù to cɛyte diuw ketaɲ, jo Bita ley bô wvù.

¹⁷ Ɛ wan kpwoon wvudvu bife ê Bita lɛ, “Kɛ wo nu tɛn wee ηgoo wee wvun?” Ɛ Bita tfuse lɛ, “Kɛ me nu kɛ.”

¹⁸ Ɛ to nu ɛ ɛkfɲ lɛɛ, ɛ boom bo lemme le bô bonyii bô to cɛyte yew ncese ɛ fwɛɛ ηɲy ɛ no leemene fô yosene. Ɛ Bita mum fey, gɛn no leeme bô bô yosene tɛn.

Ɛ ɛkolɛ ke bocee ncese le biwɛ mwɛɛm ê Jisos

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

19 E ekolε ke bocee ncese le mum no biwci mwεεm ε̂ Jisos ekume boom bew bo ngoo le noo ekume n'yεεyi we.

20 E Jisos tfuse ε̂ wvú le, “Me nké no njemyi ε̂ wonj tfuu endan. Me nké no n'yεεyi bonyii yéw bunle le noo yew ncese le fô Bojuu bocii nu ε̂ tase. Ke me nkε mbaa enjemyi wase fiεε ε̂ nnyilε le ke.”

21 Wo biwci mwεεm mvun ε̂ ε̂ nu ε̂ me nje la? E biwci ε̂ ε̂ nu ε̂ bonyii bò ké no yuuke no me n'yεεyi. Bó kee naa fiεε fi me nké no njemyi.”

22 No Jisos jeme nonεn, ε̂ wee mvu ngoo bonyii bò to cεyte yew ncese wvú to leeme fô nceencee tum εbo ε̂ wvú entuntun, bife ε̂ wvú le, “E yin nu je yi wo tfuuse fiεε jó ε̂ ekolε ke bocee ncese le?”

23 E Jisos bife ε̂ wvú le, “E me fεn nu ε̂ njeme ε̂ njay, é wo dunce jay wvudvu. E me fεn njemyi ε̂ ε̂ nu keceey, wo ε̂ kaa ε̂ sunj lo me nje la?”

24 E Annas mum nε̂ ciinse Jisos fô Kayfas wvú ekolε ke bocee ncese le. E Jisos to bεε ke ε̂ bó ε̂ kay bó bokfuu.

*E Bita bvuu tun le ke wen kee Jisos ke
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

25 No Semon Bita to bεε leeme yosene nguy, ε̂ bonyii bife ε̂ wvú le, “Ke wo nu mvu ngoo bonyii bew e?” Geenen ε̂ Bita tun gay le, “Ke me nu mvu ke.”

26 E waa lemme ekolε ke bocee ncese le mvu bvuu bife ε̂ Bita le, “Me mbe mbaa n'yen wo le ben ε̂ wvú ε̂ wεε ketaan wε le?” Waa lemme wvudvu to nu wee kfuu di wee wε wvú Bita to sumεε kentuntun kew e.

27 E Bita bvuu tun. Ke sekedvu, ε̂ nyimshie mum tonj.

*E bó gen bó Jisos fô Baylet e
(Mat 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

28 E bonyii mum jo Jisos fô yew e fo Kayfas no gene dvú ε̂ ntow wee wvu Lum wvú to saake jó le. E to nu ε̂ ε̂ bεε lo entantant. E bó dioo gen fanε yaa ley fibole gen ε̂ ntow wee wvudvu le ke, njefo é bó to ley lo, emum etuu nkfum, saa ebvuu edie Nkaw Danefey ke.

29 Nonεn ε̂ Baylet mum buy to yen bó le bife ε̂ bó le, “Fiεε fi ben yen ε̂ wee wvun ε̂ jay nu la?”

30 E bó tfuse ε̂ wvú le, “E wee wvun be baa buw fiεε, tu bese baa too bó wvú keenya ε̂ wo ke.”

31 E Baylet tfuse ε̂ bó le, “Ben ejo wvú esaw bii no wene nci gomte.” E Bojuu gay ε̂ wvú le, “Ke bese kenke mvunjay keeyu wee ke.”

32 E njeme wvun mum to kocen ε̂ diεw yi Jisos to jemyεε wase dunji kfuu kpwe yi wvú to nu keeke ekpwe le.

33 E Baylet kase ley gen ε̂ ntow we le, tee ε̂ bó to bó Jisos, ε̂ wvú bife ε̂ wvú le, “E nu wo wvú Nfon Bojuu le?”

34 E Jisos bife ε̂ wvú le, “Wo jemyi fin ε̂ ε̂ nu nkpwawce wvuwo, nuu ε̂ jeme wee ε̂ wo ekume me le?”

35 E Baylet bife ε̂ wvú le, “Me nu wee juu le? E nu bonyii buw bo wonj e bó bocee ncese bo baay baay bò to bó wo ε̂ nya ε̂ me. Wo jay ε̂ ε̂ nu la?”

36 E Jisos tfuse ε̂ wvú le, “Ke bvunfon bwem nu diεwε bvuyi wonj wvun e ke. E bvunfon bwem be nu diεwε bvuyi wonj wvun e, tu bonyii bem bo lemme le be ε̂ diu wvu le fo bó enya me can Bojuu le ke. Geenen ke bvunfon bwem nu bvú nε̂ yi wonj wvun e ke.”

³⁷ Ɛ Baylet mum bife ê wvú le, “Ƙe tu wo nu Nfon?” Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Ɛ nu no wo gay le me nu Nfon. Bó to boke me, Ɛ me nto yí won wvun e nje fin fi le me ento enjeme ekume keceey. Wee tfuu wvú bii keceey e ké no yuuke diew yem e.”

³⁸ Ɛ Baylet ghay le, “Ƙeceey nu la?” No wvú ghay nonen mum kase buy gen yen Bojuu ba le gay ê bó le, “Me mbaa n’yen fiεε fi wvú jay e ke.”

³⁹ Geenen ben kenke nce wene mvu le ê ké dioo nu kefew ke Nkaw Danefey e, Ɛ me mbvuse wee ncaw mwaan yew. Ben gomte le me embvuse Ɛ è nu Nfon wene Bojuu le?”

⁴⁰ Ɛ Bojuu bodvu wam lo foweεwe le, “Aay, ke bese gomte wee wvun ke, bvuse Ɛ è nu Balabas!” Balabas wvun to nu ekufe ke coon e.

19

¹ Ɛ Baylet mum jo Jisos nya Ɛ bó njin bô bongbwan.

² Ɛ bonyii bo nci le lu kefo ke bvunfon e Ɛ kí nu bíay bíay bon ê wvú Ɛfa, jo ndvu bvunfon Ɛ yí yeεle lo, shfuse yí ye le.

³ Ɛ bó mum no too fô wvú le bune wvú gayte le, “Biaa kemaan! Nfon Bojuu!” No bó gee nonen no njine wvú bô can.

⁴ Ɛ Baylet bvuu buy Ɛkfun gay ê bonyii le, “Ben eyen, me nu embvuse wee wvun enya ê ben, wvu le ben ekiεε le me mbaa en’yen fiεε fi wvú jay e ke.”

⁵ Ɛ Jisos mum buy no too bô kefo ke bíay e Ɛfa noo ndvu bvunfon ye le. Ɛ Baylet mum gay ê bó le, “Ben etaa eyen wee wvudvu wvun!”

⁶ Ɛ bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô to ceyte yew ncese dioo yen wvú le nonen, mum no wante lo le, “Ta lo wvú yí kentam e, ta lo wvú yí kentam e!” Ɛ Baylet gay ê bó le, “Ben ejo wvú bô can yene eta yí kentam e, njefo me mbaa en’yen jay we le ke.”

⁷ Ɛ Bojuu bodvu tfuse ê wvú le, “Bese kenke nci wese, Ɛ nci wvudvu dunji le wvú kenke keekpwe, njefo wvú nu Ɛ ge ekole kew le wen nu Waa Nyo’.”

⁸ Ɛ Baylet dioo yuw njeme wvun bvuu kenke lo nfan baay.

⁹ Ɛ bó Jisos bvuu tu jim ê kebuw e, Ɛ wvú bife ê Jisos le, “Wo ne feε?” Geenen Ɛ Jisos fanε yaa tfuse fiεε ke.

¹⁰ Ɛ Baylet bife ê Jisos le, “Ƙe wo nu ejeme ê me le? Ƙe wo kee le me nkenke mvungay keencine wo le mbvuu nkenke mvungay keenay é bó eta wo yí kentam e le?”

¹¹ Ɛ Jisos tfuse ê wvú le, “Ƙe wo bee ekenke mvungay ê me we se bó to nya mvungay mvudvu ê wo fowe ke. Nonen nje fifin, wee wvú nya me can yo le nu Ɛ wvú kenke kebefε Ɛ kí kuuke fele kuw.”

¹² Ɛ Baylet dioo yuw njeme wvun, mum kew no gomte je keecinε wvú le. Geenen Ɛ Bojuu wam lo foweεwe le, “Ɛ wo mom lo Ɛ cine wee wvun e, tu ke wo nu nsaa Kaysa wvú Nfon wvu baay wvu Lum ke. Wee tfuu wvú bense ekole kew le wen nu nfon nu wee bvuban wvu Kaysa.”

¹³ Ɛ Baylet dioo bvuu yuw wvun njeme, mum buy bô Jisos, shii yí kentaw ke nsaw e fô bó to tenje le Bvudvuu bvù bó bom bô Ɛta, tenje ê díew Ibulu le le Gabata.

14 E to nu wase Diuu di Nseyse wvu Nkaw Danɔfey e, e kefew to nu wase diewe didiiu yuufe ncow difee le. E Baylet jeme e Bojuu le, “Ben etaa eyen Nfon wene wvun!”

15 E Bojuu bodvu no wamte lo le, “Gene lo bo wvu, gene lo bo wvu, ta lo wvu yi kentam e!” E Baylet bife e bo le, “Me enta Nfon wene yi kentam e le?” E bocee ncese bo baay baay tfuse e wvu le, “Ke bese keke Nfon mvu efey Kaysa ke.”

16 E Baylet mum nya Jisos e bo le bo ege eta yi kentam e.

E bo ta Jisos yi kentam e

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

17 E bo mum jo Jisos, buy bo wvu. E wvu tuu kentam kew no gene fo bo teje le Ngbwov Ekole, teje e diew Ibulu le le Golgota.

18 E bo mum gen ta wvu fo yi kentam e, ta ten bonyii bomew bofee yi bintam e, wvumvu ecey, wvumvu ekeke, e Jisos no nu entelej.

19 E Baylet ten saɔ fi e fimew e bo ta yi kentam ke Jisos e. Fie fi wvu to saɔ e fidvu to nu le, “Jisos wvu Nasalet, Nfon Bojuu.”

20 Bojuu nteen to nu e taɔ fi e fi wvu to saɔ e fidvu, njefo fo bo to ta e Jisos yi kentam e to nu nceence mbew kelaante le, e wvu to saɔ fi e fin e diew Ibulu bo yi Latin noo yi Glek e.

21 E bocee ncese bo baay bo Bojuu le gen gay e Baylet le, “Fo wo esaj le, ‘Nfon Bojuu’ ke. Saɔ e e nu le, ‘Wee wvun duu le wen nu Nfon Bojuu.’”

22 E Baylet tfuse e bo le, “Fie fi me nsaj nu e me e nsaj wase.”

23 No bonyii bo nci le to ta e wase Jisos yi kentam e, mum jo ndvu ye gaw e bikuu bibole mondvuum monem no bo to nu. Bo to nu e jo naa noo kekum kew. Geen e kekum kin nu e bo to tum ke lo kenlaaten e e kew yi kendon e e bow e buy yi bikaa le.

24 Nonen e bo mum jeme ebon ebon le, “Fo beene esaa kekum kin ke. Beene etum kaɔ, eyen wee wvu nu ekeke.” Fifi to kooyi keege e fi eto ekocen no bo to saɔ e e Nwa' Nyo' le le,

“Bo to nu e gaw ndvu yem fo bikuu bibole, tum kaɔ bo kekum kem.”

Nonen bonyii bo nci le bodvu to nu e ge ke naa fi e fidvu fin.

25 Geen e, bokene bomew to leeme fo mbew kentam ke Jisos e. Bokene ban to nu bwee Jisos bo waa bwee bwee Jisos wvu kpwoon noo Maalia wvu kpwee Klobas noo Maalia Magdalen.

26 E Jisos ke dioo ene eyen bwee le noo waa we ngoo we wvu to koonke e bo leeme mbew ye le, e wvu gay e bwee le, “Kpwoon, taa eyen, wvun nu wase waa wo.”

27 No wvu gay nonen kase gay ten e waa we ngoo we le, “Taa eyen, wvun nu wase bwoo.” E kew sekekie le e waa we ngoo wvudvu mum jo bwee Jisos e wvu gen no cee wase e e nu yew dvu wvu.

E Jisos kpwe

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28 Ejim jodvu no Jisos to kee wase le fi e fici nu e ka wase, e wvu mum ne jeme keege e fi eto ekocen no bo saɔ e e Nwa' Nyo' le le, “Kendon yumte me.”

29 Nsefe mvu to leeme fó bô mbvuum mo ngbwayngbwayi jó ε mó ε yinşen. E bonyii bo nci le bodvu mum ffum kusha jó bon yî fite fi isob e neke diuw we le.*

30 E Jisos dioo fi mbvuum modvu mum gay le, “Fí ε ka wase.” No wvú gay nonen, ngvuke ekole, ε keyoy kew mum buy.

E bó bon dita di Jisos e

31 No εbvubwe to nu wase Diuu di Nseyse le keeley diuu di mbam e, ε Bojuu no gomte keege le fo εgvun yodvu ke emey enu yî bintam e diuu di mbam e ke, (tete ε mbam wvudvu to nu wvu baay). E bó mum gen yen Baylet e leke le wvú egay é bó ngocε bikaa bi bonyii bô to nu yî bintam e bodvu wvu le bó eyanşen ekpweken é bó eshike, ecake.

32 Nonen ε bonyii bo nci le mum to ngocε bikaa bi wee wvu fwe le, ngocε ten bi wvumvu we wvú bó to taε bô wvú le.

33 Geenεn, ε bó ke dioo to buy fô Jisos e, yen le wvú be ε kpwe wase, ε bó fanε yaa bvuu ngocε bikaa biew ke.

34 E wee mvu ngoo bonyii bo nci le bon dita di Jisos e bô goo. No wvú bon nonen, kan mwaan ε elεmε bô joo ta buy fó.

35 Wee wvú to yenεε mwεem mvun e nu ε wvú ε ben jim nsaw wvudvu, ε njeme we nu keceey, ε wvú kee lo le wen jemyi ε ε nu keceey wvu le ben nulo ebee.

36 Mwεem mvun to kooyi wvu le fiεε fi bó to sanεε é Nwa' Nyo' le eto ekocεn no bó sanεε le, “Ke ekufe kew kemwaan nu ε bó nu ke engoy ke.”

37 E fi bvuu nu ε bó ε san bvudvuu bvumew e é Nwa' Nyo' le le, “Bonyii nu ke etaale wee wvudvu we wvú bó nu ε bon bô goo.”

E bó dwey Jisos

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

38 Ejim jodvu ε Yosεw wvu Alimatia nε gen yen Baylet e leke le wvú ebee é wen ecake gvune di Jisos e. Yosεw wvun to nu wee ngoo Jisos geenεn ε è nu ke ejim ejim njefo wvú to fane Bojuu. E Baylet bee, ε wvú mum gen keecake gvune didvu.

39 Nikodemus wvú to yawεε gen yen Jisos e entan jomew to nu ε to ten bó bifuu bimew bi shfuunkene ε bó taashe ε kene bô meel noo alos ε bvujite bvudvu nu ke diewe bokilu mbaanshe ncow botete le.

40 E bó wvú mum shike gvune di Jisos e njime bô ndvú ε bó ε yefe bô nfiey we no ndwey wee to ké no nu é nce wonj Bojuu le.

41 E to nu ε weε kentaan wvumew nu mbew fô bó to taε Jisos yî kentam e. E wee wvudvu nu ε jem yi fiε mi nu dvú ε bó ke baa edwey wase wee jó ke.

42 Nonen no εbvubwe to nu wase Diuu di Bojuu le di Nseyse wvu diuu di Mbam e, ε jem yidvu nu ten nceencee, ε bó mum lese Jisos jó. †

20

E bó gom gvune di Jisos e nkuun

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

1 E è ke no nu diuu di fwe yî kema le, ε Maalia Magdalen buy ja lo kebitele, gen fô jem, yen ε bó ε cake wase te di bó to banεε diuw jem dvú.

19:29 Mben 69:21 * 19:29 Isob wvun nu diee di kete kemew e. 19:31 Dito 21:22-23 19:34 1Jon 5:6 19:35 15:27; 21:24 19:36 Mben 34:20-21; Ksm 12:46 19:37 Saka 12:10; Mwm 1:7 19:38 9:22 19:39 3:1-2 19:40 12:7 † 19:42 Bó to lese Jisos jó nonen wvu le mbam ke edioo ε fey, é bó emum eto elooce edwey wvú é ndwey wvubole.

² Nonen e wvú mum lewte gen yen Semon Bitá le bô waa ngoo Jisos mvu we wvú Jisos to koonke le, gay ê bó le, “Bó nu e bvuse wase Tata ê jem, e bese yaa kee laa bó geke fεε wvú le.”

³ E Bitá bô waa ngoo Jisos we mum buy no gene fô jem.

⁴ Bó to gene lewte lo, geenen e waa ngoo Jisos we lewte fey Bitá yaw fεse fô jem.

⁵ No wvú fεse, ngvuwce taa, yen e ndvú yì bó njimeε yì Jisos e jiime jó. E wvú taa nonen fanε yaa ley jó ke.

⁶ E Semon Bitá bi wvú le fεse fô, mum ley lo gen ê jem. No wvú ley, yen ke e è nu ndvú ye le e yì jiime,

⁷ noo fincake fi ndvu le fi bó to njimeε ekole ke Jisos e dvú, e fí yaa jiime bô yimi ndvú ye ke. Geenε e bó kewe e gεε bwew bvudvuu le efinεfin.

⁸ E waa ngoo Jisos mvu we wvú to yawεε efεse fô jem mum ley ten gen ê jem yen fiεε fin e mum bee.

⁹ E to nu e bó baa cim kiεε wase kenyi ke fiεε fi nu ê Nwa' Nyo' le le Jisos to keηke keeke ebuy yì kpwe le ke.

E Jisos durce ekole kew ê Maalia Magdalen

¹⁰ E boom bo ngoo le bo Jisos e ba kase kfulε fô yew e.

¹¹ Geenε e Maalia shεε no leeme beele fô jem. No wvú to beele ke ne ngvuwce taa ê jem,

¹² yen bonceendaa bo Nyo' le bofεε e bó e tfume ndvú yì baa e shii fô bó to jikeε gvune di Jisos e, wvumvu fô ekole ke Jisos e to jiime, wvumvu fô bikaa biew to jiime.

¹³ E bonceendaa bo Nyo' le bodvu bife ê wvú le, “Kpwoon, wo beele la?” E wvú tfuse le, “Me mbeele njefo bó nu e cake Tata wem e ne dvú e me n'ya ηkee fô bó geke wvú ke.”

¹⁴ No wvú gay nonen, dioo banke ye yen e Jisos leeme. Geenε e wvú fanε yaa kiεε le è nu Jisos ke.

¹⁵ E Jisos bife ê wvú le, “Kpwoon, wo beele la? Wo gomte e è nu yeε?” E Maalia mum no kpwaake le è nu wee wvú taale fô weε ketaan wvudvu le. E wvú mum gay ê wvú le, “Icem, é wo fen nu e tuu wvú e ne dvú, é wo see fô wo geke wvú é me engen enjo ene dvú.”

¹⁶ E Jisos ne ben wvú le, “Maalia.” E wvú banke ye tee wvú ê díew yibo Ibulu le le, “Laboni,” fi nu le, “Wee n'yεyi.”

¹⁷ E Jisos gay ê wvú le, “Fo wo ejici me le ke, njefo me mbaa mben wase fô Icem e ke. Gene e è nu fô boom bo bwεem e esee ê bó le me mbene wase fô Icem wvú è nu ten Icen e noo fô Nyo' wem wvú è nu ten Nyo' wene le.”

¹⁸ E Maalia Magdalen mum gen see ê boom bo Jisos e bo ngoo le le wen nu e yen Tata le, bvuu see ê bó le wvú nu e jeme mwεem mvun ê wen.

E Jisos durce ekole kew ê boom bew bo ngoo le (Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)

¹⁹ E è ke no nu fokieguu ebvubwe bvù è to nu diuu di fwe yì kemaa le, e boom bo ngoo le bo Jisos e nu yew e bó e fen'ye bimbun, njefo bó to fane Bojuu. E Jisos ke ne buynen leem ê bó entelen, gay bó le le, “Kembonen enù fô ben e.”

²⁰ No wvú gay bó le nonen, mum dunƆe can ye bô dita diew ê bó. E boom bo Jisos e bo ngoo le yuw njon baay no bó yenεε Tata le.

²¹ E Jisos bvuu kase gay ê bó le, “Kembonen enù fô ben e. No Icem to tumεε me, nu ke lenlen no me ntumte ben keseen.”

²² No wvú gay nonen, mum yoy yí bó le gay le, “Ben efiisen Keyoy ke Yuule.

²³ E ben leeshi bibefe bi wee le, tu Nyo' nu e leeshe wase. Ben é cine se ben e leeshe, tu bí e mey wase.”

E Jisos dunƆe ekole kew ê Toma

²⁴ E to nu seke Jisos to tœ fô boom bew bo ngoo le, ke Toma wvù to nu ngoo boom bo yuufe ncow bofεε le wvù bó to tenje diee diew dimew le Emam to nu bô bó ke.

²⁵ E kebese ke boom bo ngoo le bo Jisos e ke mum gay ê wvú le, “Bese be e yen Tata le.” Geenεn, e wvú gay fiew ê bó le, “E me nu se me e nke e n'yen dew bien ye le yí can ye le, e nlese kpwan εbo ê dew bien yidvu le, e nlese ten kebo kem yí dita diew e, me nsaa mbee naa lo ke.”

²⁶ E kema kum, e boom bo Jisos e bo ngoo le bvuu no nu yew e Toma nu ten bô bó, e dew fwese nu e bó e fen'ye. Geenεn, e Jisos ne buynen ê bó entelen, gay bó le le, “Kembonen enù fô ben e.”

²⁷ No wvú gay nonen, mum gay ê Toma le, “Lese kpwan wo εbo yí can yem e, eyen no yí nu, ebvuu elese ten εbo kuw yí dita diem e. Fo wo ekenkè kemaen ke, bee.”

²⁸ E Toma mum tfuse lo le, “Tata wem, noo Nyo' wem.”

²⁹ E Jisos gay ê wvú le, “Wo fen nu e bee keseen njefo wo nu e yen me le? Njon wvu baay nu fô bonyii bô baa yen me le ke, geenεn e bee le.”

Shiee nwa' wvun

³⁰ Jisos to nu e ge mwεem nteen mvù dunƆi mvunƆay mvu Nyo' le e boom bew bo ngoo le yen, e bó baa san̄ ê nwa' wvun e ke.

³¹ Geenεn e mvun mvù bó nu e san̄ nu keege le ben ebee le Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε, nu Waa Nyo'. E ben benje nonen, é ben ke ekenkε nshii wvù mey lo nje diee diew.

21

E Jisos dunƆe ekole kew ê boom bew bo ngoo le mbew mamase le

¹ Ejim jodvu e Jisos ke bvuu dunƆe ekole kew ê boom bew bo ngoo le mbew Mamase yí Tibelias e. Fí to kooy ê yin je le:

² Semon Bitá bô Toma wvù bó to tenje le Emam, noo Nataniel wvu Kana keba kè Galilee le, noo boom bo Sebēdee le, noo boom bo ngoo le bo Jisos e bomew bofεε to nu bvudvuu bvumwaan̄.

³ E Semon Bitá ne gay ê bó le, “Me nu enlaa byé.” E bó gay ê wvú le, “Beene nu elaa.” E bô bô mum buy gen ley ê kekon̄ e. Geenεn ke ghan ce ê joo e bó baa koo lo fiεε ke.

⁴ E ekfun̄ ke no yuule too, e Jisos to leem ngem joo le, e boom bew bo ngoo le fan̄e yaa kíεε le è nu wvú ke.

⁵ E Jisos bife ê bó le, “Boom bem, ben nu e koo ke byé?” E bó tfuse le, “Aay.”

⁶ Ε wvú gay ê bó le, “Ben elan kensan je εbo εceey jo kekon é ben ekoo fiεε.” Ε bó mum lan, ε kí mum ne no ghaake bó keegufe, njefo bó to nu ε koo byé jó nteen.

⁷ Ε waa ηgoo Jisos wε wvú Jisos to koonke dioo yen nonen mum gay ê Bitá le, “Ε nu Tata.” No Semon Bitá yuw le è nu Tata, mum jise ndvú ye njefo wvú to nu ye ye. No wvú jise nonen mum sele ê joo no gene fô Jisos e.

⁸ Geenεn ε bomew boom bo ηgoo le ba no bii ê kekon e guute kensan kíε ε kí ε yinšen bô byé. Ke bó to bεε ncejole keebuy εηkpwaante ke. Bontam to sheke ke wase diεwε ηkenken mbaanshen e.

⁹ Ε bó gen fεse εηkpwaante yen ηguy e ε wvú keyte lo yí bika le, ε byé nu yí dvú le, ε blεed nu ten fô.

¹⁰ Ε Jisos gay ê bó le, “Ben eto bô byé yimi yí ben konte.”

¹¹ Nonen ε Semon Bitá gen ben ê kekon e gufe kensan buy dvú εηkpwaante ε kí ε yinšen bô byé yí fanken gbwee kecow mbaanshen ncow she (153). Naa no yí to cim nu nteen nen, kensan to baa semken ke.

¹² Ε Jisos gay ê bó le, “Ben eto ediekεn.” Wee mwaan boom bew bo ηgoo le to baa cim mom naa lo ebife ê wvú le laa è nu wvú wvú yeε le. Bó to nu ε kíεε lo le è nu Tata.

¹³ Ε Jisos mum gen jo blεed wε nya ê bó noo byé ye fô.

¹⁴ Fin to nu wase bokan botete no Jisos to dunjεε ekolε kew ê boom bew bo ηgoo le ε kεw no wvú to buyεε yí kpwe le.

Ε Jisos kase nya lemme ê Bitá

¹⁵ Ε bó ke dieken mεse, ε Jisos ben Bitá bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me fele bomew ban e?” Ε wvú tfuse le, ““Εε Tata, wo kee lo le me ηkoonke wo.” Ε Jisos gay ê wvú le, “Ε nyanji boom bem bo njée le.”

¹⁶ Ε Jisos bvuu ben wvú yí bokan e bofεε bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me?” Ε wvú tfuse le, ““Εε Tata, wo kee lo le me ηkoonke wo.” Ε wvú gay ê wvú le, “Ε taalè fô njée yem e.”

¹⁷ Ε Jisos bvuu ben wvú yí bokan e botete bife ê wvú le, “Semon waa Jon, wo koonke me?” Ε Bitá yuw no Jisos bife ê wvú yí bokan e botete le laa wvú koonke wen ε, ε fí ffumse lo wvú. Ε wvú gay ê Jisos le, “Tata, wo kee fiεε ficii, wo kee lo le me ηkoonke wo.” Ε Jisos gay ê wvú le, “Ε nyanji njée yem.

¹⁸ Ε me ensee ê wo keceey keceey le, seke wo to bεε cuwee, è to ké kay wo kecaw kuw no gene fô wo koonke. Geenεn seke wo ε lun wase nu ε wo nu ke ecake can we é ekay wee mvu kecaw yí yo le, ejo wo egen dvú fô wo yaa koonke keegen ke.”

¹⁹ Jisos to jemyi fin dunji ε è nu kfuu kpwe yí Bitá to nu keeke ekpwe eto bô diee di kuuke dvú fô Nyo' le. No Jisos jeme nonen mum gay ê wvú le, “Ε bii me le.”

²⁰ Ε Bitá dioo banke ye yen ε waa ηgoo wε wvú Jisos to koonke bii bó le. Waa ηgoo wvun nu wvú to yeemεε gen yí Jisos e seke bô bó to diekene εkiεguu yí kemεse le bife ê wvú le, “Tata, è nu yeε wvudvu wvú nu ke egese wo?”

²¹ No Bitá yenεε ε waa ηgoo wvudvu bii bó le, ε wvú bife ê Jisos le, “Tata, fi wee wvun e nu le la?”

²² Ε Jisos tfuse ê wvú le, “Ε me ncim mbe nshieele le wvú emey enu egen ebuy no me ηke εηkase ento, é fifie ekenke la keege bô wo? Ε bii me le.”

²³ No Jisos gayεε nonεn, ε njeme ke mum no gεne enteleη jo bonyii bo mbee le le ke waa ηgoο Jisos wvun nu ke ekpwe ke. Geenεn ε Jisos to baa gayte le ke wvú nu ke ekpwe ke. Wvú to gay ke le, “E me nciim mbe nshieele le wvú emεy enu egeη ebuy no me ηke eηkase ento, é fifie ekeηke la keege bô wo.”

Ekumε wee wvú saη ηwa' wvun

²⁴ Waa ηgoο wvudvu wvun nu wvú jemyi ekumε mwεεm mvun, ε è nu wvú wvú nu ε saη mwεεm mvudvu, ε bese kee lo le fiεε fi wvú jemyi ekumε fí nu keceεy.

²⁵ Mwεεm mvumew nu ten dvú nteen mvú Jisos to gee, ε è be nu le bó esan mvunciim, é me en'yεne le ke εkolε ke nshε le kecii nulo ekeηke fò bó egeε bojwa' bodvu ke.

Nwa' Lemme di boom bo ntum e bo Jisos e Fiεε fi nu ê nwa' Lemme wvun e

Nwa' lemme di boom bo ntum e bo Jisos e wvun to sanj Luka, biise saaka wvù jee wvu ekumε Jisos wvù wvù to yawεε wase sanj ê Nwa' Luk le. Saaka wvù jee wvun nu le Jisos to nu ε kpwe yí kentam e fô bibefe bisεεbeene le, ε bó dwey wvù, ε Nyo' kase bvuse wvù yí kpwe le.

Wvuy fiεε fi nwa' wvun jemyi ekumε fi nu keesee no Keyoy ke Yuule to gee ε boom bo ηgoo le bo Jisos e ge ε saaka wvù jee wvu ekumε Jisos wvun saanjken, gen Jelusalem noo biba bi Judea bô Samalia le bicii, gen buy εbuw ε wonj yo ena le (1:8). Nwa' wvun nu kenε ekumε no ηgoo bonyii bo Klistu le to kεwεε entelen jo Bojuu, lese fitele yí Jisos e, ε fi ke mum ne tu fiεε fi ekole ke nshe le kecii.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-26 Ε Nyo' seyse bonyii bo nfewce le

1:1-14 Ε Jisos nya ntefe wvu fokemese bô ηkawma

1:15-26 Ε wee jo bvudvuu bvυ Judas e

2:1-8:3 Ε bó fewce saaka Jisos Jelusalem

8:4-12:25 Ε bó fewce saaka Jisos Judea bô Samalia

13:1-28:31 Lemme di Baul e

13:1-14:28 Ghane di Baul e di fwe

15:1-35 Nshii wvu Jelusalem

15:36-18:22 Ghane di Baul e di bokaη bofεε

18:23-21:16 Ghane di Baul e di bokaη botεε

21:17-28:31 Ε Baul no nu wee ncaw fewci ke diεw Nyo' Jelusalem bô Kaysalia noo Lum

¹ Cee la Teofilus, ê nwa' wvu fwe wvù me nto nsanεε fô wo le, me nto nu ε nsan jó ekumε mwεem mvunciim mvù Jisos to gee noo mvù wvù to yeeyi bonyii dvù, ε kεw no wvù to kεwεε lemme diεw,

² gen buy diuu di Nyo' to joε wvù ε wvù ben we. Ε Nyo' se jo wvù é wvù eben we, wvù to nu ε beε Keyoy ke Yuule tefe boom bew bo ntum e bó wvù to caWεε.

³ Seke wvù to buyεε yí kpwe le, wvù to nu ε dunce ekole kew ê bó yí ediuw e mbaanyε ê jé le nteen nteen yí dunji le wvù nu dvù. Ε wvù bvuu no jemyi ê bó ekumε bvunfon bvυ Nyo' le.

⁴ No bó bó to nu nonen, ε wvù gay ê bó le, “Fo ben ke enε Jelusalem ke. Ben eceyté nnya yí Icem to kawεε ben dvù yí ben to yuwεε ε me njemyi ekumε yí.

⁵ Ben ekeè le Jon to leese bonyii ê joo, geenen ejim jo ediuw caan nu ε Nyo' nu ke elese ben ε ε nu can Keyoy ke Yuule le.”

Ε Jisos ben we

⁶ Ε Jisos bô boom bew bo ntum e ke no nu kefew kemew e, ε bó bife ê wvù le, “Tata, kefew nu ε kocen wase kè wo nu ege é bonyii bosεεbeene bo Islael ekase esaake bvunfon bvubole le?”

7 Ɛ wvú tfuse ê bó lé, “Kefew kè fí nu ke ekooy nu ɛ è seyse Icɛm bô mvunɔgay mwew, ɛ ke è nu bvudvuu bvunen keekiɛ ke.

8 Fí ben ekeè nu lé Keyoy ke Yuule nu ke eto eyinɛn yí yene le, é ben emum ekɛnke mvunɔgay, ekɛw esɛnɛ ekumɛ me Jɛlusalɛm noo biba bi Judea bô Samalia le bicii, egɛn ebuy ebuw ɛ wonɔ yo ɛna le.”

9 Kɛ no wvú jeme nonɛn, ɛ Nyo' jo wvú ɛ wvú no bene we ɛ bó taale no wvú bene, ben ɛ kembɛw ban wvú, ɛ wvú la ê bó ejise.

10 No bó lunɛɛ ejise we etaale no wvú bene, ɛ fí kooy lé bolemɛ bofɛɛ to nu ɛ ja sɛsɛ buynɛn ɛ bó ɛ tfume ndvú ɛ yí baa, leem mbew bó lé,

11 bife ê bó lé, “Bolemɛ bo Galilee, ben leeme taale la we? Jisos wvun wvú Nyo' jo ê ben ɛntɛlɛn wvú ɛ ben we nu ke ekase eto ke lɛnɛlɛn no ben be yɛn ɛ wvú bene we.”

Ɛ Matiaa jo bvudvuu bu Judas e

12 Ɛ boom bo ntum e bo Jisos e mum nɛ fô Kum Bite bi Olif e no tuu jim Jɛlusalɛm, ɛ è to nu ke diɛwɛ kɛnɔawɛn ke may e keegen buy jó. *

13 No bó ley jó, mum ben gɛn ê kebuw ke yew e ke ɛwɛ fô bó to ké no gene bɛɛle. Bonyii ban to nu Bita, Jon, Jɛm noo Andulu, Filew bô Toma, Batolomu bô Matio, Jɛm wvú waa Alfiyus, Semon wvú to nu wee nɔoo Bosɛlot † noo Judas wvú waa Jɛm.

14 Ɛ bô bokɛnɛ bomew noo Maalia wvú bwee Jisos bô boom bo bwee Jisos e ké no taashi yí fiɛɛ le fimwaan keebunlee sekecii.

15 Ɛ è ke no nu ɛdiuw yoya le, ɛ boom bo nɔoo le bo Jisos e taashɛ. Bó to nu fô wee diɛwɛ gbwee kecow mbaanfɛɛ le (120). Ɛ Bita ja we jeme ê bó lé,

16 “Boom bo bwɛɛm e, fiɛɛ fí Nwa' Nyo' jemɔ to kɛnɛ ke keekooy. Ɛ nu fiɛɛ fí Keyoy ke Yuule to gɛɛ ɛ Dawe jeme ɛ è bɛɛ lo ekumɛ Judas wvú to joɛ fwe ɛ bó sɛ koo Jisos.

17 Ben kee lé Judas wvun to nu wee mvu nɔoo yesebeene le, kɛnɛkɛ diew lemme ê beene ente.”

18 (Ɛ Bita sɛ no jemɔ nonɛn nu ɛ Judas to jo wase bigew bi bó to nyaɛ ê wvú yí fiɛɛ fí wvú to buwɛɛ le, guy bvudvuu dvú. Bvudvuu bvun nu fô wvú to gbweɛ ncine ɛ tee bvuyɛ, ɛ bvulɛw buy bvucii.

19 Ɛ bonyii bo Jɛlusalɛm bocii yuw, mum no tɛnɛ bvudvuu bvudvu ê diɛw yibole le Akeldema, fí nu lé, “Gbwen Ɛlɛmɛ.”)

20 Ɛ Bita bvuu gay lé, “Dawe to nu ɛ san̄ ê Nwa' Mbense le lé, ‘Bó ɛnɛ è la diew etu binffuy, é wee saa ebvuu eceè fó kɛ.’

Fí bvuu nu ɛ wvú ɛ san̄ lé,
‘Wee mvu kɛnɛkɛ keejo bvudvuu bwew bu lemme le.’

21-22 No fí nu nonɛn, wee mvu kɛnɛkɛ keebɛne bese le, é bee bó efewci lé Tata Jisos to nu ɛ buy yí kpwe le. Wvuwɛ wee kɛnɛkɛ keenu wee wvú to léne bee bó sekecii kè Jisos to ghane bee bó ɛ kɛw yí kefew kè Jon to leese bonyii ê joo le, ɛ gɛn ɛ buy diuu di Nyo' to joɛ Jisos ê bese ente ɛ wvú ben we le.”

1:7 Mak 13:32 1:8 Luk 24:47-48; 1:21-22; 2:32; 3:15; 5:32; 10:39; Jon 15:27 1:8 Mat 28:19; Mak 16:15; Luk 24:47-48 1:9 Luk 24:51; Jon 6:62; 1B1 3:22 1:10 Luk 24:4 1:11 Luk 21:27; Mwɛm 1:7

1:12 Luk 24:52 * 1:12 Kɛnɔawɛn ke may e nu no wee to nulo ɛlɛn diuu di mbam e. 1:13 Luk 6:14-16 † 1:13 Bosɛlot to nu Bojuu bô to tomte won, diuu keebvuse yí nɔwɛw e can bonyii bo Lum e.

1:14 Luk 23:49 1:16 Mben 41:9 1:18 Mat 27:3-8 1:20 Mben 69:25; 109:8 1:21-22 Luk 1:2; 3:21; 24:51

²³ No wvú jeme nonen, ε bó cu bonyii bofεε. Wvumvu to nu Yosew wvú bó to tenje le Basabas bvuu tenje le Justus, ε wvumvu nu Matiaa.

²⁴ No bó cu nonen, mum bunle le, “Tata, wo kee mvuntelem mvu bonyii bocii le. Nonen, dunje ε bese wee wvú wo nu ε caw entelenj jo bonyii bo bofεε ban.

²⁵ le wvú enú waa ntum Jisos wvú ejo bvudvuu bvú Judas e bvú lemme le, bvú wvú to cin'yεε gen fô wvú nu fô le.”

²⁶ No bó bunle nonen, mum sanj εdiee εbo, jem, ε di Matiaa le buy gbwe. ε bó mum bise wvú ηgoo boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow mwaanj e.

2

ε Keyoy ke Yuule to

¹ ε diuu di Nkaw mvu wvú bó to tenje le Bentekos e ke to kocen, ε bonyii bocii bò to nu ε lese fitele yí Jisos e ε taashε bvudvu bvumwaanj.

² ε bó ke ne se se yuw ε fiεε dvúmte shiile we ke diεwε keekee le. ε fi shii, ley yinjen yew yí bó to nu dvú le.

³ ε bó dioo taa, yen fiεε fimew e ε fi nu ke diεwε leme di ηguy e, ε fi mum saanjen gen yí bó le wee mwaanj mwaanj.

⁴ ε Keyoy ke Yuule mum yinjen yí bó le bocii, ge ε bó no jemyi díew bitum jεy jεy.

⁵ ε to nu kefew kekíe le, ε Bojuu bò to nu ε looce ε lese fitele yí Nyo' le nu Jelusalem, ε bó ja bitum bicii bi yí ekole ke nshε le.

⁶ No bó yuw nonen, mum tase to nteen fô bonyii bò to nu ε lese fitele yí Jisos e to nu. ε bonyii bò to leseε fitele yí Jisos e bodvu no jemyi, ε wee mwaanj mwaanj yuuke ε díew yibole. ε fi ffumse bó.

⁷ ε diuw yum bó, ε bó no ghayte, gayte le, “Ke bonyii bò jemyi ban bocii nu bonyii bo Galilee le?”

⁸ Fí ghan neε le beene ε se no yuuke ε bó jemyi ε díew bitum bisεεbeene le?

⁹ Beene bomew ne Baatia, bomew ε ne Medes bô Elam, bomew ε ne Misobotemia bô Judea noo Kafadosia, bomew ε ne Bontus bô Esia.

¹⁰ Beene bomew ε ne Fligia bô Bamfilia, bomew Ijiw bô biba bi Libia le, bi nu mbew kelaante kè Selin e. Beene bomew ε ne Lum, ε è nu Bojuu bô bonyii bò banke lo ε tu bonyii bo mbee Bojuu le.

¹¹ Beene bomew ε ne Klét bô Alebia. Beene ε no yuuke ε díew bitum bisεεbeene le jεy jεy no bonyii ban jemyi binghaw bi mwεεm e bi Nyo' ge.”

¹² ε diuw yum bó, ε bó no ghayte εbonebon le laa fifin fiεε lo se dunji le la le.

¹³ ε bomew bonyii no sewsee lo fibole gayte le, “Bonyii ban nu ε mbvuum e koo bó.”

ε Bitajeme ε bonyii

¹⁴ Nonen, ε Bitajeme bô kebe se ke boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow mwaanj mum leem fô. ε Bitajeme mum kew no jemyi ε kebombom ke bonyii le foweewe le, “Ben Bojuu noo bonyii bocii bò cee Jelusalem, ben enya bitem ntay ε fiεε fi me nu enjeme ε ben.

¹⁵ Mbvuum baa koo bonyii ban no ben kpwaake ke. Keseen beε ke lo didiuu bvuuε fontanjanj.

¹⁶ Fiεε fi kooyi fin keseen nu fi Juεl wvú wee ntum Nyo' to jemyεε wase le,

17 'Nyo' gayte le, è nu ke edioo enu yí ediuw yo fokemese le,
 é wen etfuw Keyoy kewene yí bonyii bocii le.

Nonen, é boom bonen bò bolemse noo bò bokene
 eyuuke mweem mvù wen jemyi, seje é bonyii,
 é mweem diewe bifile le etoo fò cubonyii bonen e,
 é bifile elamte ngaybonyii bonen.

18 E nu ke edioo enu ediuw yoya le,
 é wen etfuw Keyoy kewene yí bonyii bo lemme le bowene bocii,
 bò bolemse noo bò bokene,
 é bó eyuuke mweem mvù wen jemyi, seje é bonyii.

19 Wen nu ke ege mweem mvu diuw wvù yumen e we,
 ebvu ege mweem mvù dunji mvungay mvuwene yí nshé le.
 Elemé bò nguy noo njiim yí bemte nu ke enu.

20 Diuu nu ke ejiiim,
 é kpwee ene eyese diewe elemé le,
 é diuu di baay di Tata le di kenghaw e se keeke eto.

21 Nonen, é naa yee wvù nu ke eleke Tata, ke eboy.' "

22 E Bitá bvuu gay le, "Bonyii bo Israel, ben eyeke eyuw ntay fié fi me
 njemyi. Jisos wvu Nasalet to nu wee e Nyo' to looce dunce é ben le è tum wen
 wvù no wvù to gee é Jisos egee mweem mvù dunji mvungay mvu Nyo' le bò
 mvu diuw wvù yumen e noo binghaw bi mweem e é ben entelaj. Ben kee naa
 mweem mvun ntay.

23 Jisos wvun nu wee wvù bó to nyaé é ben, e è to seyse ke Nyo' e fi ke no
 kooyi e wvù to kee wase. E ben mum yu wvù no ben to nyaé wvù can bonyii
 bò befe le, e bó ta yí kentam e.

24 Geenén, e Nyo' kase bvuse wvù yí kpwe le, e wvù boy can kpwe le njefo
 ke è to nulo é kpwe emey ejici wvù le ke.

25 Dawe to nu e jeme ekume Jisos wvun gayte le,
 'Me n'yene Tata Nyo' le e wvù nu bee wvù sekecii
 é ébo kem ke eceey e, e è yaa nulo é fié eshiw me ke.

26 Nonen, fitele fiem e mum e no yuuke njonj,
 e me njemyi bò nlanlanj.

Me nu wee e me nu nke enkpwe ke lo,
 geenén e me ntaale ke fwe,

27 njefo ke wo wvù Nyo' nu ke ecine keyoy kem e wonj bonkfu le ke.
 E ke wo nu ke ecine Waa wo lemme wvù Yuule le é wvù efo é jem ke.

28 Wo nu e dunce wase me je yí è nulo é me enfey jó nse mboy.
 Me nu nke enlanlanje no me nu nke enu é wo fwe.' "

29 E Bitá bvuu gay le, "Boom bo bweem e, è nulo é me enjeme é ben se
 kemañen le icee cee wesebeene wvù Nfon Dawe to nu e kpwe, e bó dwey wvù,
 e jem ye nu fen e to e buy eben e.

30 Wvù to nu wee ntum Nyo' bvuu kiese nkawma wvù Nyo' to kawee wvù dvù
 lew le wen nu ke egee wan wvù é kfuu diew e yí kawla we le.

31 E wvù mum yanñen yen fié fi Nyo' to nu keeke ege le, mum jeme le
 Mboyse wvù Nyo' to kawee nu ke ebuy yí kpwe le. E nu fié fi wvù to gayee le,

'Wvú to baa emey won bonkfu le ke,
ε ye ye to baa efo ê jem ke.'

³² Jisos wvun nu ε Nyo' to bvuse wvú yí kpwe le, ε bese bocii bò nu bonyii bew bo ngoo le to nu ε yen wvú le.

³³ Nyo' nu ε bense wase wvú ε shike ê εbo kew ke εεεy e, ε nya Keyoy ke Yuule ê wvú no wvú to kawεε. Fieε fi ben yεne bvuu yuuke keseen nu Keyoy kedvu ε Jisos ε nya ê bese.

³⁴ Kε è yaa nu Dawe wvú to benεε we ke. Dawe kebεε to nu ε gay fiew le, 'Tata Nyo' to nu ε gay ê Tata wεm le, shiile ê εbo kem ke εεεy e,

³⁵ egeεn ebuy seke me nu ηke enshike bonyii buw bo bvuban e ê wo ejise, é wo etome bikaa biuw yí bó le diεwε kedvuushεε ke bikaa biuw e.'

³⁶ Nonεn, bonyii bocii bo Islael emum ekeè lo ntaγ le Jisos wvun wvú ben to tae yí kentam e nu wvú wvú Nyo' nu ε geε wase le è nu Tata bvuu nu Mboyse wvú wvú to kawεε."

³⁷ No bonyii bodvu yuwεε nonεn, ε njeme wvudvu koo bó. É bó mum bife ê Bitá bó kebεεε ke boom bo ntum e bo Jisos e le, "Boom bo bwεε wese le, bese nu ege nεε keseen?"

³⁸ É Bitá tfuse ê bó le, "Wee mwaan mwaan ekumen fitele fiew, é bó elese wvú ê joo ê diee di Jisos Klistu le wvu le Nyo' eleεshε bibefe biew ebvuu enya wvú bó nnya ye yí è nu Keyoy ke Yuule.

³⁹ Nkawma wvudvu wvun nu fô ben e, noo fô boom bonεn e, bvuu nu fô bonyii bocii bò nu fonfwan e. Wvú nu fô bonyii bocii bò Tata wvú Nyo' wesebeene teγe ε bó too fô wvú le."

⁴⁰ É Bitá bvuu jeme mwεεm nteen, tefe bó, leke le bó efi bikuu bibole yí ηgew wvú nu keeke eto yí εngoke kè befe kin e.

⁴¹ É bonyii yuw njeme Bitá wvun, ε nteen bee, ε bó mum lese bó ê joo. Ebvubwε ε bonyii bise ηgoo bonyii bo Jisos e diεwε bontfuke botεte (3,000) le.

⁴² É bó mum nya bikuu bibole no yuuke mwεεm ε è nu mvú boom bo ntum e bo Jisos e to yεeyi. É bó bó no nu yí kentaashε le, guutene bleεd, bvuu bunlee yí kentaashε le.

Nce ηgoo bonyii bo mbee le

⁴³ É boom bo ntum e bo Jisos e no gee mwεεm mvu diuw wvú yumεεn e bó mwεεm nteen mvú duñci mvungay mvu Nyo' le, ε bonyii yεne, ε fi ghaake lo bó.

⁴⁴ É ηgoo bonyii bo mbee le bocii no nu yí wee le mwaan, keηke fieε fibole fimwaan.

⁴⁵ É bó ké nε gese mondvuum mobole bó mwεεm mvubole, gaw bigew bidvu εbonεbon no ηgew wee nu.

⁴⁶ É bó no shee taashi yew ncεse le εdiuw εcii, diekene yí kentaashε le εla le bó nlanlan fô mvuntelem mvubole, yaa yεεle ejise ke,

⁴⁷ bensee Nyo'. É bonyii no yεne nonεn, bensee bó. É Tata no boysee bonyii εdiuw εcii, biise ηgoo yibole.

3

Ɛ Bita bô Jon fɛ nkewlɛ

1 Ɛ è ke no nu diuu dimew, Ɛ Bita bô Jon nɛ no bene fô yew ncese le ke diɛwɛ didiuii ditɛtɛ le fomvunsheen, Ɛ è to nu kefew ke bunle le.

2 Kɛ kefew kedvu le, Ɛ bonyii Ɛ tuu wee mvu Ɛ no too dvù, to shike diuw ketaan wvù bô to tenjɛ le wvù Jee le wvù to leyte fô yew ncese le. Wee wvudvu nu Ɛ bô to boke wvù Ɛ è nu nkewlɛ, Ɛ bonyii ké no tuule wvù ɛdiuw ɛcii too shiwe fô Ɛ wvù lɛke bigew ê bonyii bô fele leyte yew ncese le.

3 Ɛ wvù yɛn Bita bô Jon e Ɛ bô fele keeley fô, mum no lɛke bigew ê bô.

4 Ɛ bô luɲ ejisɛ yî ye le. Ɛ Bita gay ê wvù le, “Taa bese!”

5 Ɛ wvù mum taa bô, kpwaake le bô nu enya fiɛɛ ê wen.

6 Ɛ Bita gay ê wvù le, “Kɛ me nkɛnkɛ naa lo bigew kɛ, geenɛn fiɛɛ fi me nkɛnkɛ nu Ɛ me nu enya ê wo. Me nɔyate ê wo ê diee di Jisos Klistu wvu Nasalet e, ja we elenè!”

7 No wvù gay nonɛn, mum jicɛ wvù le yî kebo ke ɛɛɛy e, cake we. Kan mwaan, Ɛ bikaa bô mvunɲkoko mvu wee wvudvu le mum tɛme.

8 Ɛ wvù sele we leem, mum kew no lɛne. Ɛ bô bô gɛn ley fô yew ncese le, Ɛ wvù no ghane fô maymayi, bensee Nyo'.

9 Ɛ bonyii bocii bô to yɛnɛɛ no wvù ghane bensee Nyo',

10 kiɛɛ le è nu wee wvù se shee lɛke ɛlɛkɛɛ diuw ketaan wɛ wvù bô tenjɛ le wvù Jee le wvù leyte fô yew ncese le. Ɛ ejisɛ jiiim bô, Ɛ bô no kɛnkɛ nɔghaw yî fiɛɛ fi kooyi bô wvù le.

Ɛ Bita jeme ê bonyii fô yew ncese le

11 Ɛ wee wvudvu nɛɛm lo yî Bita bô Jon e. Ɛ bonyii yɛn Ɛ diuw yum bô, Ɛ bô no lewte gɛne bɛwse bô le fô bvudvuu bvù bô to tenjɛ le cile Saamun e.

12 Ɛ Bita yɛn no bonyii tase Ɛ to, mum jeme ê bô le, “Bonyii bo Israel, è nu nje la wvù diuw yumte ben ɛkumɛ fiɛɛ fin Ɛ ben taale bese nɛn? Ben kpwaake finɛn le è ge mvunɔgay mvuseɛ wee wvun Ɛ sɛ no lɛne le? Nuu ben kpwaake tɛn le è ge nce wese wvù yuule le? Kɛ è nu nonɛn kɛ.

13 Fí nu le Nyo' Aba'am bô Aysik noo Yakow, wvù nu Nyo' bo'icee cee bosɛɛbeene bocii to nu Ɛ bense wase Jisos wvù wee we lemme gɛɛ mbew ye le. Jisos wvun nu wvù ben to tunɛɛ jo nya ê bonyii bo nsaw e, Ɛ Baylet no gomte keecinɛ wvù le, Ɛ ben fan.

14 Jisos to nu wee wvù yuule, nu teyɛyɛ, Ɛ ben tun wvù, gay le bô ebvuse Ɛ è nu wee wvù to yuwɛyɛ bonyii, enya ê ben.

15 Ɛ ben ge nonɛn mum yu we wvù nyaa nshii ê bonyii, geenɛn, Ɛ Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le, Ɛ bese yɛn wvù le Ɛ mum Ɛ no senjɛ.

16 Ɛ ge mvunɔgay mvu diee di Jisos wvudvu le nkewlɛ wvun wvù ben yɛne, kee, Ɛ sɛ no lɛne. Fí kooyi nonɛn njefo bese nu Ɛ lese fitɛle yî Jisos e, fitɛle fí bese lese yî ye le Ɛ mum Ɛ ge wee wvun Ɛ no tɛmyi ntay nɛn no ben yɛne.

17 Keseen boom bo bwɛɛm e, me nkɛɛ le fiɛɛ fi ben Ɛ bikuu bi wonj e to gɛɛ bô Jisos nu Ɛ ben Ɛ bô to ge yaa kee kɛ.

18 Fí to kooyi ê yiyin je le keege é fí eto ekocɛn no Nyo' to gɛɛ wase Ɛ bonyii bew bo ntum e jeme Ɛ è bɛɛ lo le Mboyse we wvù wvù to kawɛɛ nu ke eyɛn nɔgɛw.

19 Nonen, ben ekumen mvuntelem mvunen ekase etu jim fô wvù le, wvu le wvù eléeshe bibefe binen,

20 emum ege é shém eléeten ben, eciinse Jisos wvù Mboyse wvù wvù to baléé fô ben e.

21 Jisos wvun kenke keeke emey fowe egen ebuy kefew kè Nyo' ke eseyse mwéem mvunciim é mvù ekase etu mvunfem, no wvù to jemyéé diuw bonyii bew bo ntum e bò yuule le é è béé lo bvuyvuum e.

22 Muses to nu é yuu gay le,
 'Tata Nyo' nu ke ebvuse wee we ntum mvu
 é boom bò bwee wene le ente,
 eciinse fô ben e ké no wvù to bvuseé me,
 é ben kenke keeke eyuukè fiéé fi wvù jemyi é ben e.

23 Wee wvù nu ke enu sé wvù yuuke wee ntum wvudvu le,
 nu é bó nu ke ebvuse wvù ngoo bonyii bo Nyo' le, elése lo.'

24 É nu ké ten no bonyii bo ntum Nyo' le bocii é kéw yí Samwel e noo bò to toé ejim jo wvù to jemyéé wase ekumé mwéem mvù kooyi édiuw éyan e.

25 Mwéem mvunciim mvù Nyo' to kawéé dew bonyii bew bo ntum e ban nu mvunen, é kelew kè Nyo' to dieé bò bo'icee cee bonen nu ten fô ben e. É nu no Nyo' to jemyéé é Abla'am le,
 'Me nu nke embuw bonyii bocii yí ekolé ke nshé le
 nfele yí kfuu diuw e.'

26 É Nyo' mum caw wee we lemme yaw tum é è nu fô ben e le wvù eto elan kembonen yí yene le, ege é ben eciné jé yene yí befe le."

4

É Bitá bô Jon tanje diuw

1 Ké no Bitá bô Jon to béé jemyi é bonyii nonen, é bocee ncese bomew bô ekolé ke bonyii bo nci le bò to ceyte yew ncese noo Bosadusi bomew sele fô.

2 Bó to ton'yi shém njefo Bitá bô Jon to yéeyi bonyii, fewci le no Jisos to buyéé yí kpwe le nu é bonkfu nu ke ebuy ten yí kpwe le.

3 É bó mum koo bó gen fen no é to nu wase fokieggu, le bvù ke edioo é yuu, é bó sé no yuuke.

4 Geenén, bonyii nteen bò to yuwéé n'yéeyi Bitá bô Jon, to nu é bee, é ngoo yibo bise, é bolemse no nu wase diéwé bontfuke botin e (5,000).

5 É bvù ke buy yuu, é bocee won bô bonyii bò saake won noo bonyii bò to dunçi bonci bo Nyo' le, tase bvudvuu bvumwaan Jéusalem.

6 É Annas wvù ekolé ke bocee ncese le bô Kayfas noo Jon bô Aleksanda noo bonyii bomew bò to nu ten kfuu di ekolé ke bocee ncese le nu fô.

7 É bó mum leke Bitá bô Jon é bó ejise, bife é bó le, "Ben se jo féé mvungay é se féé wee wvun? Ben se féé é diee di yéé le?"

8 É Keyoy ke Yuule yinşen yí Bitá le, ge é wvù tfuse é bó le, "Bocee won bô bonyii bò saake won,

9 bese leeme fen ében keetanje diuw ekumé lemme di jee di bese se gee fô nkewlé le, wvù é sé no lene. No ben gomte keekieé no fi se ghanéé,

10 ben noo bonyii bocii bo Israel ekeè le wee wvun leeme é ben ejise keseen temyi nèn, é è nu nje mvungay mvu diee di Jisos Klistu wvu Nasalet e. Jisos

3:19 2:38 3:22 Dito 18:15, 19; Lem 7:37

3:24 3:18

3:25 Kenj 12:3; Gal 3:8, 16

3:26 13:46;

18:6; Lum 1:16 4:1 5:17; 23:8; Luk 20:27

4:1 Luk 22:4, 52

4:2 2:24; 4:33; 17:18; 26:23

4:3

5:18 4:4 2:41 4:7 Luk 20:2 4:8 2:4

4:10 3:6; 3:15

wvudvu wvun nu wvù ben to joε ta yî kentam e ε wvù kpwe, geenεn ε Nyo' kase bvuse wvù yî kpwe le.

11 Wvù nu tε di Nwa' Nyo' jemyi εkumε dí le,
 'Tε di ben bonyii bo kembom e to tunεε
 nu ε dí nε wase ε tu tε di buu di yew e.'

12 Ε mey ke Jisos maanj wvù boysee bonyii. Ke diee di wee mvu le bvuu nu dvù fokuse fεn di Nyo' nu ε gee le ε nulo ε dí eboyse beene ke."

13 Ε bonyii bò to saake ba, yuw no Bitá bô Jon jemyi yaa fane ke, bvuu yen le ε nu bonyii bo nεw, ε bó baa kee ηwa' ntaγ ke, ε diuw yam lo bó. Ε bó mum kίεε le fí nu nonεn, njefo ε nu bonyii bò to ghane bô bo Jisos.

14 Ε bó fanε yaa bvuu keηke fίεε fí bó ekicεn Bitá bô Jon yî dvù le ke, njefo bó to yene wee wvù bó to fελεε le, ε wvù leeme bô bó.

15 Ε bonyii bò to saake bodvu nε yaw bvuse bó εkfuη, mum shεε no cuu bontanj εbonebon gayte le,

16 "Beene nu ege nεε bó bonyii ban? Bonyii bocii bo Jεlusalεm nu ε bó ε kίεε wase εkumε fίεε fí duηci mvunγay mvu Nyo' le εndan fin fí bó ge, ε ke ε nulo ε beene etun ke.

17 Geenεn, keege le fo saaka wvudvu wvun ebvuu esaankenε genε fwe, beene ekan bonyii ban le fo bó ebvuu emom lo ejeme fίεε ε wee εkumε diee di Jisos wvun e ke."

18 Ε bó tee Bitá bô Jon ε bó kase ley. Ε bó mum lew lo ε bó le fo bó ke ebvuu emom lo ejeme, kenεε eyεεyi wee εkumε diee di Jisos e ke.

19 Ε Bitá bô Jon tfuse fibole le, "Ben ke kpawwce le laa fίεε fí nu leη fô Nyo' le nu le bese eyuw ε ε nu ben e, nuu wvù wvù Nyo' le le?"

20 Ke ε nulo ε bese elu keejemyi εkumε mwεεm mvù bese nu ε yen ε bvuu ε yuw e ke."

21 Ε bonyii bò to saake bodvu bvuu looce lew lo teme, mum cinε bó le ε bó no gene. Ε bó to tan ε ε nu fίεε fí bó elese bó dvù yî ηgew e, njefo bonyii bocii to bensee Nyo' yî fίεε fí to kooyεε le,

22 Σε bvuu ge ε wee wvudvu wvù bó to gee fίεε fí duηci mvunγay mvu Nyo' le fin keefe wvù to nu ε wvù ε fey wase bilum mbaanyε.

Ε bonyii bo mbee le leke mvunγay ε Nyo'

23 No bó cin'yεε Bitá bô Jon e nonεn, ε bó kase tu jim fô bonyii bobole bo ηgoo le, see ε bó fίεε fí bocee ncese bo baay baay bô bonyii bò saake wonj be jeme.

24 Ε bó yuw, mum baance ye leke ε Nyo' yî wee le mwaan le, "Tata wvù Cee Ekole, ε to bom wo εbule bô nshe bô jóo noo mwεεm mvunciim mvù nu mondvuum man e.

25 Wo to nu ε ge ε icee bo'icee bosεse wvù Dawe, wvù to nu waa wo lemme jeme yî mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le le,
 'E nu nje la wvù bonyii bò yaa nu ke Bojuu ffluuke bô fίεε shém e,
 ε bonyii cuu bontanj σε bó nu ke elem ηkuuη?"

26 Bonfon bo fokuse fεn seysee jem,

ε bonyii bò saake wonj taashi

keediu Tata bô wee we wvù wvù nu ε yefe le ε nu Mboyse.'

27 ϵ nu ke $\lambda\eta\lambda\eta$ $\text{fi}\epsilon\epsilon$ fi to kooye $\epsilon\epsilon$ $\epsilon\lambda\text{aante}$ jan. Nfon 'Elod bô Bontus Baylet to nu ϵ taashe bô bitum noo bonyii bo Islael die mvunan ϵjim jo Jisos wvù Waa wo lemme wvù yuule wvù wo to yefe $\epsilon\epsilon$ le è nu Mboyse.

28 Bó to taashi keege ϵ è nu mw $\epsilon\epsilon\text{m}$ mvù wo to nu ϵ seyse wase ncejole bô mvun ϵgay mwuw le wo koonke le mvù ke ekooy.

29 Nonen, yí keseen e Tata, taa eyen je yí bonyii ban bemsee bese jó. Nya bese bonyii buw bo lemme le bô mvuntelem mvù temyi keefewci di ϵw yo yaa fane naa lo ke.

30 Nya bese bô mvun ϵgay mwuw keefe le bonyii bvuu gee mw $\epsilon\epsilon\text{m}$ mvù dunji mvun ϵgay mwuw bô mw $\epsilon\epsilon\text{m}$ mvu diuw wvù yum $\epsilon\epsilon\text{n}$ e dvù è diee di Jisos wvù Waa wo lemme wvù yuule le."

31 No bô m ϵse ϵ bunle, ϵ nsh ϵ shiw fò bó to nu. ϵ Keyoy ke Yuule yin ϵen yí bó le, ϵ bó mum no fewci di ϵw Nyo' yaa fane ke.

ϵ ngoo bonyii bo mbee le no ke η ke $\text{fi}\epsilon\epsilon$ fibole fimwaan

32 ϵ ngoo bonyii bo mbee le no nu fitele fimwaan, nu yí wee le mwaan, ϵ wee yaa te η $\text{fi}\epsilon\epsilon$ fimew le è nu fiwene wen emberj ke. ϵ $\text{fi}\epsilon\epsilon$ fi wee le nu fi bonyii bocii le.

33 ϵ Nyo' nya mvun ϵgay mvu baay è boom bo ntum e bo Jisos e, ϵ bó bvuu no fewci ke è bonyii temyi lo le Tata Jisos to nu ϵ buy yí kpwe le. ϵ bó no nu ϵ Nyo' ϵ buw bó bô nfi we baay.

34 Ke wee yaa to nu dvù wvù fuute è bó entele η ke, njefo bonyii bô to ke η ke $\eta\epsilon\epsilon$ ke $\text{ne}\epsilon$ y ϵw to ké gese, to bô bigew bidvu,

35 nya can boom bo ntum e bo Jisos e, ϵ bó mum gaw è bonyii bocii no $\eta\epsilon\text{w}$ wee to nu.

36 Wee mvu to nu ϵ bó te η le Yos ϵw , ϵ boom bo ntum e bo Jisos e ϵ cu diee diew dimew le Banaban, (di nu le, Wee N'yvuwse Mvuntelem). Wvù to nu wee wvù è kfuw di L ϵwe le, ϵ bó to boke wvù Sayblus.

37 ϵ wvù mum gen ten gese we w $\epsilon\epsilon$, to nya bigew bidvu can boom bo ntum e bo Jisos e.

5

Ananias bô Safilia

1 ϵ wee mvu wvù bó to te η le Ananias bô kpwe se wvù Safilia gese ten ke $\text{c}\epsilon\text{w}$ ke w $\epsilon\epsilon$ le.

2 ϵ bô kpwe se seyse kaa fafe lo bigew bidvu, ϵ wvù mum jo kebe se gen nya can boom bo ntum e bo Jisos e.

3 No wvù nya nonen, ϵ Bita bife è wvù le, "Ananias, è ge la fi wo cine Satan ϵ ley è fitele fiuw e ϵ ge le wo embiay mbiay è Keyoy ke Yuule, wo ϵ mum ϵ fafe bigew bi wo gese w $\epsilon\epsilon$ dvù?"

4 Wo dioo gese w $\epsilon\epsilon$ ϵ è nu wo, ϵ bigew nu ke biuw, wo ϵ ghan ne ϵ ϵ se ge kfuw fin $\text{fi}\epsilon\epsilon$? Wo baa mbiay ϵ è nu è bonyii ke, wo mbiay ϵ è nu è Nyo'."

5 Kan mwaan no Ananias yuw njeme wvun nonen, mum gbwe kpwe. ϵ bonyii bocii bô yuw $\epsilon\epsilon$ saaka wvudvu fan baay.

6 ϵ cubonyii ley baanc ϵ wvù è ndvu le, jo buy dvù gen dwey.

7 ϵjim jo bontam bo kefew e di $\epsilon\text{w}\epsilon$ hotete, ϵ kpwe se ley, yaa kee $\text{fi}\epsilon\epsilon$ fi be kooy bô dweese ke.

8 E Bita bife ê wvú le, “Ke see ê me, bin nu bigew bicii bì ben e dwee wo gese wεε dvú?” E wvú tfuse le, “Eε, è nu bí nεn bicii.”

9 E Bita bvuu bife ê wvú le, “Ben e dwee wo ghan nεε e sε seyse keemom Keyoy ke Tata le? Yekε eyuw, ncin bonyii bò be gεn e dwey dwee wo nu wase ê yew fwese, e bó nu eley etuu tεn wo ebuy dvú egεn edwey.”

10 No Bita jeme nonεn, kanj mwaan e Saffilia mum gbwe ê wvú εjise kpwe. E cubonyii ba dīoo ley yεn e wvú e kpwe wase, e bó mum tuu wvú buy dvú gεn dwey mbew dweese le.

11 E kentaashε ke bonyii bo mbee le kecii noo bonyii bomew bò to yuwεε saaka wvudvu fan baay.

Mwεem mvù dunji mvunḡay mvu Nyo' le bô mwεem mvu diuw wvù yumεen e

12 E boom bo ntum e bo Jisos e no gee mwεem mvù dunji mvunḡay mvu Nyo' le bô mwεem mvu diuw wvù yumεen e nteen ê bonyii εnte. E bonyii bo mbee le bocii ké no taashi fô kebuw ke Saamun e yew ncese le.

13 Ke wee wvu ncεw to ké mum taashε lo bô bó ke. Geenεn e bonyii to ké no bεnsee naa bó ntay.

14 E bolemsε bô bokεnε nteen bò to leese fitele yî Tata le no biise ηḡoo bó le.

15 E mwεem mvù boom bo ntum e bo Jisos e to gee, ge e bonyii no tuule bonyii bo bincεm e jiwse mbew jé le yî bintaw e noo yî dighaam e wvu le Bita ké dīoo fele, e è cim nu kenjinjin kew é kí egbwe yî wee le.

16 E bibombom bi bonyii le no nεn'yi bilaante bi mbew Jerusalem e too bô bonyii bo bincεm e noo bò keḡke biyoy bi yiile yî bó le, e bó fele bó bocii.

E bó no ghεεke boom bo ntum e bo Jisos e

17 E εkolε ke bocee ncese le bô ηḡoo ye yî è to nu Bosadusii ke ja kεw no ghεεke boom bo ntum e bo Jisos e,

18 mum tum bonyii e bó gεn koo bó fen yew ncaw e.

19 Geenεn, e è ke no nu εntaj e nceendaa Tata to yene dew fwese yew ncaw bvuse bó. No wvú bvuse bó, mum gay le,

20 “Ben egεn yew ncese le, egεn efewcì fiεε ficii ê bonyii ekumε nce wvu fwe wvun.”

21 No bó yuw nonεn, mum gεn. E ekfuḡ ke dīoo eyuule, e bó ley fô yew ncese le, mum kεw no yεeyi bonyii.

Ke kefew kedvu le, e εkolε ke bocee ncese le bô bonyii bew bo ηḡoo le, kum bonyii bo Islael bò saake wonj bocii e bô bó shii, mum tum bonyii bo nci le le bó egεn yew ncaw e, eto bô boom bo ntum e bo Jisos e.

22 E bó gεn buy fô gom bó ηkuunḡ mum tu jim to see le,

23 “Bese gεn e buy yew ncaw e, e yεn e dew fwese nu e bó e looce e fen, e bonyii bo nci le leeme fô cεyte. Bese e dīoo yene yew ley e fanε yaa eyεn wee le dvú ke.”

24 E εkolε ke bonyii bo nci le bò to cεyte yew ncese bô bocee ncese bo baay baay, yuw nonεn, e fí ffumse bó, e bó no ghayte laa bó nu ke etu fεε bó fin fiεε le.

25 E wee nε ley gay ê bó le, “Ben eyuw, bonyii ba bò ben se fenεε yew ncaw e, boba wase fô yew ncese le yεeyi bonyii.”

26 No bó yuw nonen, ε εκολε ke bonyii bo nci le bô ηγοο ye mum buy γεν jo bó, no too bô bó. Geen, bó to baa joo bó kane lo bó κε, njefo bó, bonyii bo nci le bodvu to fane fo bonyii etumye bó bô eta.

27 Ε bó to bô boom bo ntum e bo Jisos e, ley bô bó leke fwe dvu bonyii bô saake won. Ε εκολε ke bocee ncese le no biwci mwεem ê bó gayte le,

28 “Bese nu ε looce wase ε lew lo le fo ben ebvuu emom eyeyi wee εκυμε diee di wee wvun e κε. Geen, ben eyen fiε fi ben mom! Ben nu ε ge wase n'yeyi wene ε saanken Jerusalem jocii. Ε ben gomte keege é fí edurci le bese kee fiε fô kpwe ye le.”

29 Ε Bitá bô ηγοο boom bo ntum e bo Jisos e tfuse le, “Bese κεηke keeyuw ε é nu Nyo' le, efey keeyuw wee le.

30 Ben to nu ε ta Jisos yí kentam e ε wvú kpwe. Ε Nyo' bo'icee cee bosεεbenee bvuse wvú yí kpwe le,

31 bense wvú, shike é ebo kew ke εεεy e le wvú enú Cee Εκολε noo Mboyse, wvu le bonyii bo Isael ekumen mvuntelem mvubole, é wvú wvú Nyo' eleεshe bibefe bibole.

32 Bee bo Keyoy ke Yuule kè Nyo' nyaa ê bonyii bô yuuke wvú le ε mum ε no fewci mwεem mvun.”

33 No bonyii bô to saake won yuw njeme wvun nonen, ε mvuntelem bente lo bó. Ε bó mum no gomte keeyuwye boom bo ntum e bo Jisos e.

34 Geen, ε wee mvu ηγοο bonyii bô to saake won e wvú diee to nu Gamalia, ε é nu wee Falasii bvuu nu wee wvú durci bonci bo Nyo' le, ε bonyii bocii wvumte wvú ntay, ne we. No wvú ne we, gay ε bó yaw bvuse boom bo ntum e bo Jisos e εκfuη.

35 Ε wvú shεε jeme é bonyii bô to saake won le, “Bonyii bo Isael, ben ejo wee bô fiε fi ben gomte keege bô bonyii ban.

36 Ben εκυμε le é to nu kefew kemew e, ε wee mvu ja fen ε bó teηe le Teodas no durci le wen nu wee wvu baay. Ε bonyii shfum ê wvú ejim ke diewe gee ne le. Ε bó ke yu wvú ε ηγοο ye tawse, ε fiε fi wvú to too dvú laaye ecici.

37 Ε wvumvu wee ke bvuu ja kefew kè bó to taanke bonyii le ε bó teηe le Judas, ε é nu wee wvu Galilee. Ε wvú gufe bonyii nteen é wvú ejim. Ε bó ke yu ten wvú, ε ηγοο ye saanken.

38 Yí fin e, me ε no nteete ben le fo ben ege fiεε bô bonyii ban κε. Ben ecine je yibole. Ε é fen nu le fiε fi bó too dvú bvuu yeyi bonyii dvú fin kew wee wvu wum, tu fí nu ke elaaye ecici.

39 Ε no nu le fiεε fidvu κεw Nyo', tu κε é nulo é ben ke eso bó κε. Ε ben baa eyene, é fí ke ene ebuy le ben diuu ε é nu ben ε bo Nyo'.”

40 No Gamalia jeme nonen, ε bonyii bô to saake won yuw ntefe we, kase tee boom bo ntum e bo Jisos e ε bó ley. No bó ley nonen, ε bó tam bó, ciise lo le fo bó ke ebvuu emom lo eyeyi wee εκυμε diee di Jisos e κε, mum cine bó le ε bó no gene.

41 No bó buyεε dvú no gene fibole yuuke ε é nu njon le bowen nu ε bó ε kocen bonyii bô bó eshoose bó nje diee di Jisos e.

42 Ε bó γεν nonen, bvuu no yeyi ke bonyii ediuw ecii fô yew ncese le noo εla le, fewci saaka wvú jee wvú le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε.

6

Ɛ bó baaye bonyii bo lemme le bosooshwiy

1 Ɛ è ke no nu kefew kemew e, no ɲɔo bonyii bo mbee le to kuu gene fwe, Ɛ Bojuu bò to jemyi ke Ɛ è nu díew Glek ne kew no wvukene Bojuu bò to jemyi díew wonj le bó gawte mwεem ê boker' bo bonjku le ediuw ecii nyaa mvu bo bowen e caan.

2 Nonen, Ɛ boom bo ntum e bo Jisos e bo yuufe ncow bofεε mum kum ɲɔo bonyii bo mbee le bocii gay ê bó le, “Ke fi jee le bese ecinε keefewci díew Nyo' egen shii Ɛ è nu yí kecyte le ke.

3 Boom bo bwee wese le, fi jee le ben ebaaye bonyii bosooshwiy ê ben ente, Ɛ bese enya lemme din can yibole. Ben dioo baayi taa Ɛ è nu bonyii bò kenjke nce wvú jee, Ɛ bó Ɛ yinŋsen bó Keyoy ke Yuule bvuu kenjke bvufee.

4 Nonen, Ɛ bese emum enya wase bikuu bisese Ɛ è nu yí bunle bó yí lemme di díew Nyo' le.”

5 Ɛ bonyii bocii yuw ntaɲ wvudvu, Ɛ wvú jonj bó le. Ɛ bó mum baa Tefan Ɛ è nu wee Ɛ mbee we Ɛ loocε Ɛ yinŋsen, Ɛ wvú Ɛ yinŋsen ten bó Keyoy ke Yuule. Ɛ bomew no nu Filew bó Blukolus, Nikano bó Timon, Balmenas bó Nikolaus wvú to nu wee wvu Antiok Ɛ wvú to banjke lo tu wee mbee Bojuu.

6 Ɛ bó mum jo bonyii ban leke fwe dvu boom bo ntum e bo Jisos e, Ɛ bó bunle fô bó le, mum gεε can yí bó le.

7 Ɛ díew Nyo' mum no saanjkenε gene. Ɛ ɲɔo bonyii bo mbee le yi Jelusalem no kuu gene fwe. Ɛ bocee ncese nteen lese ten fitele yí Jisos e.

Ɛ bó no teyte mwεem yí Tefan e

8 Ɛ Nyo' buw Tefan ntay, Ɛ wvú no kenjke mvunɲgay, gee mwεem mvu diuw wvú yumεen e bó mwεem mvú duɲci mvunɲgay mvu Nyo' le ê bonyii ente.

9 Ɛ bonyii bomew ke ne kew mbew bó bo Tefan. Bonyii bodvu to nu Bojuu bó to nen'yεε Selin bó Aleksandia noo Silishia bó Esia. Ɛ è to nu bonyii bo yew bunle yí bó to tenje le yi Bonfaw bó Boy wase le.

10 No bó to bewci nonen, Ɛ Keyoy ke Yuule nya Tefan bó bvufee Ɛ wee fanjε yaa nu dvú wvú eso wvú ke.

11 Ɛ bó mum ne beyse bonyii bomew ejim ejim le bó embiyatè le bó nu Ɛ yuw Ɛ Tefan jemyi díew yí befe ekumε Muses bó Nyo'.

12 No bó ge nonen, mum shiw mvuntelem mvu bonyii le, bó mvu bonyii bó saake wonj e, noo mvu bonyii bó duɲci bonci bo Nyo' le. Ɛ bó mum ley yí Tefan e, jo wvú gen bó wvú fwe dvu bonyii bo wonj e bó saake bonsaw.

13 Ɛ bonyii ba bvuu to bó bonyii bomew bó eben jim nsaw mbiay, Ɛ bó no teyte mwεem yí Tefan e gayte le, “Ke wee wvun ké no nu se wvú jemyi díew yí befe ekumε yew ncese yin bó bonci bo Muses e ke.

14 Bese nu Ɛ yuw wase Ɛ wvú jemyi le Jisos wvu Nasalet we nu ke ebvuw yew ncese yin, ebvuu ekumen nce wesebeene wonj wvú Muses to yεyεε beene dvú.”

15 Ɛ bonyii bocii bó to nu yew nsaw e luɲ ejise yí Tefan e, ne yen Ɛ bvushiw bwew Ɛ banjke wase ye Ɛ no fiesene bvuu nceendaa Nyo' le.

7

Ɛ Tefan tanje diuw fwe dvu bonyii bó saake wonj

¹ Ɛ ekolɛ ke bocee ncese le bife ê Tɛfan le, “Mwɛɛm mvù bó jemyi mvun nu keɛɛy e?”

² Ɛ Tɛfan tfuse le, “Bo'icɛm bô boom bo bwɛɛm e, ben eyekɛ eyuw. Nyo' bvukukɛ to nu ɛ buynɛn fô icee wesebeene wvù Ablam e ɛ wvù bɛɛ cee Misobotemia, ɛ wvù sɛ ke nɛ gɛn no cee 'Alan,

³ gay ê wvù le,
‘Cinɛ kfuu diuw e, ebuy won wene le,
egɛn won wvù me nu nke enduɲɛê w le.’

⁴ Nonɛn, ɛ wvù mum nɛ Kaldia jodvu, gɛn no cee 'Alan. Ɛ ice ke dioo kpwe, ɛ Nyo' ge ɛ wvù nɛ to jan jò beene cee keseen.

⁵ Ɛ wvù no nu jan ɛ Nyo' fanɛ yaa ecim enya wvù kɛ naa bô kpwen kɛ, geenɛ, kaw le wen nu ke enya won wvun é enu we bô ɛngokɛ kew. Ɛ Nyo' to kaake nonɛn ɛ Ablam baa cim kɛnke wase wan ke.

⁶ Ɛ Nyo' bvuu gay ê wvù le,
‘ɛngokɛ kuw nu ke enu botolo won mvu le,
ke elemte bvunfaw jó,
ɛ bó nvuwse bó yí bilum e gee nɛ (400).

⁷ Ɛ me nu nke enlan ɲgɛw yí won wvudvu le,
é ɛngokɛ kuw ke ebuy jó eto ebunlee me jan.’

⁸ Ɛ Nyo' bvuu die kelew bô Ablam, ɛ nciise kelew kedvu nu le Ablam nu ke etfuuse boom bew yew. Ɛ Ablam ke boo Aysik, ɛ é ke dioo nu ɛdiuw nyan ɛ wvù tfuse wvù yew. Ɛ Aysik ke boo Yakow tfuse tɛn wvù yew. Ɛ Yakow ke tfuse tɛn boom bew bo yuufe ncow bofɛɛ yew bô è nu bo'icee cee bosɛɛbeene fô kfuu disɛɛbeene to sanɛɛ.

⁹ Ɛ bo'icee cee bosɛɛbeene bodvu ke nɛ no bene kendorj bô Yosɛw wvù waa bwee bó mum gese wvù, ɛ wvù gɛn no nu nfwa won wvù Ijiw e. Geenɛn, ɛ Nyo' no taale kɛ fô wvù le,

¹⁰ fii wvù yí bonɲɛw bew e bocii. Ɛ Nyo' bvuu nya wvù bô bvufɛɛ, ɛ Fɛlo, Nfon wvù Ijiw no koonke wvù, mum gɛɛ wvù ɛ wvù no nu wee we kebay bvuu nu wee wvù taale fô kfuu diew e.

¹¹ Ɛ jen ke nɛ koo Ijiw jocii noo Kanaan, ɛ bonyii yɛn ɲgɛw baay. Ɛ bo'icee cee bosɛɛbeene fanɛ yaa kɛnke fiɛɛ fidien ke.

¹² Ɛ Yakow ke yuw le mwɛɛm mvudien nu Ijiw, mum tum boom bew bô è nu bo'icee cee bosɛɛbeene ɛ bó gɛn jó yí kan wvu fwe le.

¹³ Ɛ bó ke dioo kase gɛn jó yí bokan bo bofɛɛ le, ɛ Yosɛw mum ge ɛ boom bo bwee le kiɛɛ wvù. Ɛ wvù mum duɲɛɛ tɛn bó ê Fɛlo.

¹⁴ Ɛ Yosɛw mum ciinse ntum fô Yakow wvù ice le, le wvù bô kfuu dicii eto Ijiw. Kfuu di Yakow e to nu sekedvu wee mbansooshwiw ncow botin (75).

¹⁵ Ɛ Yakow yuw nonɛn, mum jo kfuu diew dicii bow dvù Ijiw. Ɛ wvù bô bo'icee cee bosɛɛbeene ke kpwekɛn jó bocii.

¹⁶ Ɛ bó ke tuu ɛgvun ɛbo kase to dvù jan, to dwey Shekɛm ê jem yí Ablam to guyɛɛ ê boom bo Amol e.

¹⁷ Ɛ kefew ke dioo kocine kè Nyo' to nu keeke ege fiɛɛ fi wvù to kawɛɛ Ablam dvù, ɛ bonyii bosɛɛbeene duule wase Ijiw baay.

¹⁸ Ɛ bonyii bo jó ke ghaa nfon mvu ɛ wvù yaa kee Yosɛw ke.

19 E Nfon wvudvu mum no wεentene, sene bonyii bosesεbeene, kane le bo'icee cee bosesεbeene elaanke mvunley mvu boom e εkfunj ε bó kpwekene.

20 E nu kefew kekin e kè bó to bokεε Muses, ε è to nu wan ε wvú jee baay fò Nyo' le. E bó keηke wvú yew kee te,

21 mum jo gen gεε ekfunj. E waa Nfon Felo wvú kpwoon ke gen bonjye wvú, ley diεwe waa we le.

22 E bó mum yεyi Muses bó bvufee bvu bonyii bo Ijiw e bvucii, ε wvú no nu wee wvú kee njeme bó keege fiεε ntay.

23 E wvú ke dioo nu ke diεwe bilum mbaanye le, ke ne kpawwεε le wen nu egen eyen no boom bo bwee wen e bó è nu bonyii bo Islael nu.

24 E wvú dioo gene, yen ε wee wvu Ijiw nvuwse wee wvu Islael mvu. E wvú ley fò le wen εtfuse εnvuke, mum yu lo wee wvu Ijiw wvudvu.

25 Wvú to kpwaake le boom bo bwee wen e nu ekiεε le è tum Nyo' wen le wen eto ebvuse bó yi ηgew e. Geenεn, ε bó fanε yaa kiεε ke.

26 E bvú ke buy yuu, ε Muses bvuu no gene, buynεn yi bonyii bo Islael e bofεε ε bó ne ε no diuu. E wvú ley fò keegawsεn bvudiuw bvudvu, bife è bó le, 'Boom bo bwεεm e, ben nu wee bó waa bwee, è ge la ben ε sε no diuu ebenεben?'

27 E wee wvú to nvuwse waa bwee kaa domse lo Muses, bife è wvú le, 'E gεke yεε wo le wo esaakè bese, sumtene bonsaw bosesε?'

28 Wo fen bvuu gomte keeyu me no wo se yuε wee wvu Ijiw wε fogu le?'

29 E Muses yuw nonεn, mum fan ne woj wvú Ijiw e, fεε gen no nu woj wvú Midian e, ke boo boom bolemεε bofεε jó.

30 E è ke no nu εjim jo bilum mbaanye, ε nceendaa Nyo' buynεn fò Muses e è ηguay e, ε wvú bεenci yi kete le ηkpwaante mbew kum wvú Sinay e.

31 E Muses yen ε fi ghaw wvú, ε wvú bence nceencee keetaa ntay. No wvú benci, yuw ε Tata Nyo' jeme è wvú le,

32 'E nu me wvú Nyo' bo'icee cee wene, Nyo' Aba'am bó wvu Aysik noo wvu Yakow.'

E Muses yuw nonεn, no ciηke bó nfan, fanε yaa ebvuu emom lo etaa ke.

33 E Tata Nyo' bvuu jeme è wvú le,

'Baayε bolaba buw, njefo fen fò wo leeme fò nu bvudvuu bvú yuule.

34 Me nu ε nloocε wase ε n'yεn no bó nvuwse bonyii bem Ijiw,

ε mbvuu ε n'yuw no bó cone,

ε mum ε nshii ε nto keembvuse bó yi ηgew wvudvu le.

Yeke eyuw, me nu entum wo Ijiw keseen.'

35 Muses wvun nu wvú bó to yawεε wase tun, bife è wvú le, 'E gεke yεε wo le wo esaakè bese, sumtene bonsaw bosesε?' E nu wvú wvú Nyo' to tumεε le wvú egen enu wee sa' wvubo, ebvuse bó yi ηgew e. E Nyo' to tum ε è nu nceendaa we ε wvú to yi kete kè to bεenci kiε le tefe ntum wvudvu è wvú.

36 E Muses mum gen Ijiw, ge mwεεm mvu diuw wvú yumεεn e bó binghaw bi mwεεm e, bvuse bó jó. E wvú ge mvumew fò Joo yi Baay yi Yεεle le, bvuu ge mvumew ηkpwaante jò bó to lenεε yi bilum e mbaanye.

37 E è nu Muses wvudvu wvú to gayεε è bonyii bo Islael le, 'Nyo' nu ke ebvuse wee we ntum mvu è boom bo bwee wene le ente, εciinse fò ben e ke no wvú to bvusεε me.'

38 E è bvuu nu ke wvú wvú Muses wvú nceendaa Nyo' to jemjεε è wvú yi

kum wvù Sinay e, kefew kè kentaashε ke bonyii bo Israel e to nu ηkpwaante bô bo'icee cee bosεεbeene, ε Nyo' nya díεw yí nyaa nshii le wvú efese é beene.

39 Geenεn, ε bo'icee cee bosεεbeene kaa fan keeyuw Muses e, banke jim é wvú le, mum no koonke le bowen bee ekase etu jim Ijiw.

40 É bó mum gay é Elon le, 'Bomε bonyo' é bese bô nu esaa fwe dvuseεbeene, njefo bese baa bvuu kieε fieε fi kooyi bô Muses wε wvú bvuseε beene won wvú Ijiw e ke.'

41 É bó mum kene fimooso ε fí fieesene waa na', sεεye nyám ge ncese dvú é fí, mum no lanlanje yí fieε le ε é kene bó bô can yiibo.

42 No bó ge nonεn, ε Nyo' mum banke jim é bó le, ε bó mum no bunlee wase ε é nu diuu bô kpwee noo jón. É é nu no bó to sanεε é Nwa' bonyii bo ntum Nyo' le ε Nyo' jemyi le,

'Bonyii bo Israel, ben to sεεle nyám ηkpwaante yí bilum e mbaanye, ceese ε é nu me dvú le?

43 Ben to ghane tuule cun ε é nu yí nyo' wvú bó tenje le Molok, bvuu tuule jon ε bó ε kene le é nu yí nyo' wvú diee nu Lefan, ε é nu mvumooso mvú ben to keenceε keebunlee mvú.

Nje fifin, me nu ηke ebvuse ben é ben ebuy egen efey lo Babilon.'

44 Bo'icee cee bosεεbeene to lene ηkpwaante kenke cun yí dunji le Nyo' nu bô bó, ε é to fe Muses cun yidvu, bii ke lenlen no yí Nyo' to dunceε é wvú to nu.

45 É boom bo bo'icee cee bosεεbeene le ke fi, ke tuu to dvú jan kefew kè bô bo Yoshua to lole nshe é bitum bì to nu jan e, ε é to gene Nyo' fwe kuunke bitum bidvu. É cun yidvu no nu jan to buy kefew kè Nfon Dawe to saake won wvun e.

46 É Nyo' no koonke wvú ntay, ε wvú mum leke le Nyo' ebee é wen ebom yew enya é wvú wvú Nyo' Yakow eceé dvú.

47 É é ke kaa ghan Saamun bom yew Nyo' yidvu.

48 Geenεn, ε Tata Nyo' wvú nu Ekole ke Mwεεm Mvunciim e yaa ké no cee yéw yí é bom bonyii le ke. É nu ke lenlen no wee ntum Nyo' mvu to sanεε wase ε Nyo' gayte le,

49 'Fowe nu kawla wεm, ε nshe yin nu kedvuushεε ke bikaa biem e.

Yew yí é nulo é wee ebom le é nu yεm nulo enu neε?

Nuu le bvudvuu nu dvú bvú é nulo é me enshii fó le?

50 Ke é fe me mwεεm mvun mvunciim e?"

51 É Tεfan mum ne gay le, "Ben temyi bikuu baay, ε mvuntelem mvunen bô bitem nu naa lo ntfuse. Ben ε bo'icee cee bonεn nu ke lenlen. Ben tune sekeci keeyuuke Keyoy ke Yuule le.

52 Wee ntum Nyo' mvu nu dvú wvú bo'icee cee bonεn to baa ebone bikaa é wvú ejim e? Bó to nu ε yuwye bonyii bo ntum Nyo' le bô to jemyεε wase le Wee Lemme Nyo' wvu Teytey nu ke eto. É wvú ke to, ε ben gese wvú bvuu yu wvú.

53 É é bvuu nu ke ben bô Nyo' to tumεε bonceendaa bew ε bó nya bonci bew é ben, ε ben tun keebii bó le."

É bó tummy Tεfan bô εta

54 No bonyii bô to saake won yuw fieε fi Tεfan jeme, ε mvuntelem bente lo

bó, ε bó no ηgeci bigew.

⁵⁵ Ε Keyoy ke Yuule yiηsen yí Tefan e, ε wvú no taale fiew ε è nu we, ne yen n'yuw wvú è nu wvu Nyo' le, bvuu yen Jisos e ε wvú leeme ê εbo ke εceey ke Nyo' le.

⁵⁶ Ε Tefan ne gay le, “Ben etaa eyen, me nu ε n'yeη ε fowe ε yene, ε wee wvú diee nu Waawee leeme ê εbo ke εceey ke Nyo' le.”

⁵⁷ Ε bó yuw fifie, mum jinε bintuηtuη bô can, no wamte foweewe, mum sen bocii ley yí Tefan e,

⁵⁸ gufe wvú buy dvú εlaante, gen no tumte bô εta. Ε bonyii bô benεε jim nsaw baayε bikum bibole, nya ê cuwee mvu ε bó teηε le Saul, se no tumte.

⁵⁹ No bó to tumte Tefan bô εta nonen, ε wvú bunle le, “Tata Jisos, fiisen keyoy kem.”

⁶⁰ Ε wvú mum ne tum ενvuw fokuse, fuη foweewe le, “Tata, fo wo etaa ê fiεε fi befe fin fi bonyii ban gee le ke.” No wvú gay nonen, mum kpwe.

8

¹ No bó yu Tefan, ε Saul tom.

Ε Saul nya ηγεw ê kentaashe ke bonyii bo mbee le

Ke εbvubwe, ε bó kew no nyaa ηγεw wvú temyi ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Jεlusalεm. Ε kí saηken keci buy jó, gen biba bi Judea bô Samalia le, ε è sheε ke boom bo ntum e bo Jisos e.

² Ε bolemse bomew bô to nu ε looce lese fitele yí Nyo' le, to jo gvune di Tefan e dwey, bee wvú baay.

³ Ε Saul nu fiew looci gene lo bô kentaashe ke bonyii bo mbee le, danseηe yéw e kooyi bonyii bo mbee le bô bolemse noo bô bokεne ciinse yew ncaw e.

Ε Filew fewce diew Nyo' Samalia

⁴ Ε bonyii bô to saηkenεεε ba no gene mondvuum e monciim fewci diew Nyo'.

⁵ Ε Filew bow fiew gen ê kelaante kè Samalia le, no fewci saaka jó wvu ekumε Mboyse wvú Nyo' to kawεε.

⁶ Ε bonyii nteen yuw bvuu yen mwεεm mvú duηci mvuηgay mvu Nyo' le mvú wvú to gee, mum nya bitem ê wvú ntay.

⁷ Bijoy bì yiile to buyte yí bonyii le, wamte foweewe, ε bonyii nteen bô to nu ε kpweken keba kemwaanη noo bontεηε bonene ten.

⁸ Nonen, ε nlanlanη wvu baay no nu εlaante jodvu.

⁹ Wee mvu to nu εlaante jodvu ε diee nu Semon, ε wvú to shee wase duηci nfm ye ε kew lo, ε bonyii bo Samalia bocii yene ε diuw yumte bó. Ε wvú to bvuu duu le wen nu wee mvu wvu baay.

¹⁰ Ε bonyii bocii bo εlaante jodvu naa noo bo baay baay nya bitem ê wvú no gayte le, “Wee wvun nu mvuηgay mvu Nyo' le mvú bó teηε le Mvuηgay mvu Baay.”

¹¹ Bô to nya bitem ê wvú nonen, njefo wvú to shee wase duηci nfm ye ε kew lo ncejole ε bonyii yene ε diuw yumte bó.

¹² Geenε, ε Filew ke dioo eto efewci saaka wvú jee wvu ekumε bvunfon bvυ Nyo' le noo ekumε diee di Jisos Klistu le, ε bokεne bô bolemse bee ε wvú lese bó ê joo.

13 E Semon we kebee bee ten e bó lese wvú ê joo. E wvú mum mey ke wase no nu mbew Filew e yene binghaw bi mwεem e bi baay baay bó mwεem mvú dunçi mvungay mvu Nyo' le mvú wvú to gee, e diuw yumte wvú.

14 E boom bo ntum e bo Jisos e ke yuw Jelusalem le bonyii bo Samalia nu e fiisen wase diew Nyo', e bó mum tum Bitá bó Jon fô bó le.

15 E bó gen buy jó, bunle fô bonyii bo mbee le bodvu le le bó ekenke Keyoy ke Yuule,

16 njefo Keyoy ke Yuule to baa to wase yí mvu bó le ke. Bó to bee lese ke lo bó ê joo maan ê diee di Tata Jisos e.

17 E Bitá bó Jon bunle, gee can yí bó le, e bó mum kenke Keyoy ke Yuule.

18 E Semon doo yí bó le, e boom bo ntum e bo Jisos e geele can yí bonyii le e Keyoy ke Yuule too yí bó le, e wvú mum no nyaa bigew ê Bitá bó Jon,

19 gayte le, "Ben enya me bó mvungay mvun ten, wvu le naa yee wvu me e ngee can yem yí ye le, é wvú ekenke Keyoy ke Yuule."

20 E Bitá tfuse ê wvú le, "Ben e bigew biuw bidvu egen lo nguy e. Wo ghan nee e se no kpwaake le è nulo é bó eguy nnya yí è nu yí Nyo' bó bigew?"

21 Ke wo yaa kenke naa lo kelen ente jo lemme din ke, njefo ke fitele fiuw yuule fô Nyo' le ke.

22 Kumεn fitele fiuw yí fiε fi befe fi wo gomte keege fin e, ebunlee laa è nulo é Tata Nyo' elεshe bonkpawace bó befe ban bó wo kenke fô fitele le le.

23 Me n'yene le wo nu e yinjen wase bó ken'yee ejise, e tu nfwa kebefε."

24 E Semon leke Bitá bó Jon le, "Kee, ben ebunle ê Tata le fo fiε fimew ente jo mwεem mvú ben jemýi mvun e ekooy bó me ke."

25 E Bitá bó Jon ke mese fewce diew Nyo', see mwεem mvú bó kee ekume Jisos, mum ne e no tuu jim Jelusalem. No bó to tuu jim, no fele bontew bo Samalia bomew e, fewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo' jó.

E Filew lese wee wvu Itofia ê joo

26 E nceendaa Tata ke ne gay ê Filew le, "Nene ebow je ekuεku, egen ê je yí nen'yi Jelusalem fele nkpwaaante gene Gasa le."

27 E Filew mum ne no booke. E wee wvu baay mvu wvu Itofia nu ê je yidvu le. Wvú to nu wee e bó e bvuuushε, e è nu wee wvú to taale fô kpaw Yaa Kanda wvú to saake woj wvú Itofia le. Wee wvudvu to ne Jelusalem jó wvú to geneε keebunle Nyo',

28 no tuu jim woj e ê kekoto kemew kè è guute nyám e, e wvú e shii jó, taanke fiε è Nwa' wvú Yesaya wvú wee ntum Nyo' to sanε le.

29 E Keyoy ke Yuule gay ê Filew le, "Bence egen mbew kekoto keki le."

30 E Filew lewte gen mbew yí dvú le, yuw e wee wvudvu taanke ê Nwa' Yesaya le. E wvú bife ê wvú le, "Wo taanke nen yuuke fiε fi wvú gayte?"

31 E wvú tfuse le, "E nulo é me en'yuw nee le se wee e nele ê me?" E wvú mum gay le Filew eben é bó wvú eshii ê kekoto le.

32 Bvudvu bvú wvú to taanke ê Nwa' wvudvu le to jemýi le, "Wvú to nu diewe njee yí bó gene keeseε le, bvuu nu diewe waa njee wvú bó ké dioo mvuu yvúw ye, wvú saa beele ke.

E nu ke ten no wvú to nu diuw tfu.

33 Bó to nu e shoose wvú, tun keesaw nsaw we len. E nu ke eyuu ejemýi yee ekume boom bew,

ε bó ε sum wase nshii we fokuse fεn?"

³⁴ Ε wee wvu baay wvudvu mum leκε Filew gay λε, "Kee wo, κε see ε me, wee ntum Nyo' wvun jemyi ε ε nu εκυμε γεε? Wvú jemyi εκυμε εκολε kew nuu εκυμε wee mvu le?"

³⁵ Ε Filew mum κεw κε bó bvudvuu bvυ Nwa' le bvudvu, no nεci saaka wvú jee wvu εκυμε Jisos ε wvú.

³⁶ Ε bó wvú no γεne κε ε je, ke γεν buy bvudvuu bvυmew e ε joo nu fó. Ε wee wvu baay wvudvu gay λε, "Taa eyεn, joo nu fεn, ε nulo ε ebvuu etun la fo wo elese me ε joo?"

[³⁷ Ε Filew tfuse ε wvú λε, "Ε wo fεn nu ε bee Jisos Klistu le bó fitele fiuw ficii, ε me enlese wo ε joo." Ε wvú tfuse λε, "Me nu ε mbee λε Jisos Klistu nu Waa Nyo'."]]

³⁸ Ε wee wvu baay wvudvu mum gay ε bó leke kekoto. Ε bó Filew shii, ley γεν ε joo, ε Filew lese wvú ε joo.

³⁹ No bó buyεε ε joo, ε Keyoy ke Tata le cun Filew fó, ε wee wvu baay wε fanε yaa ebvuu eyεn wvú le κε. Geenεn, no gene κε fiew lanlaje.

⁴⁰ Ε Filew nε buyneε ε ε nu wase Asotus, mum nε no gene, fele ε bilaante bicii le, fewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo', γεν buy ε kelaante kε Kaysalia le.

9

Ε Saul kumεn lese fitele yi Jisos e

¹ Ε to nu kefew kekii le, ε Saul beε κε ffluuke, bemsee bonyii bo ηγοο le bo Tata le λε wen nu eyuwyε bó. Ε wvú mum γεν fó εκολε ke bocee ncese le,

² leκε λε wvú enya boηwa' ε wen eγεν dvú yéw bunle yi Damaskus e, bó dunçi λε ε wen yen ε bonyii nu jó bó bii Je Tata le keνεε ε nu bokene, keνεε bolemse, ε wen ekooyε bó ekay, eto bó bó Jelusalem.

³ Ε wvú nya, ε Saul mum nε no γενε Damaskus, ke dioo feηene kelaante kedvu, ε n'yuuvu nε seεε law fowe, shii to yi ye le.

⁴ Ε wvú gbwe fokuse, yuw ε diεw jeme ε wvú λε, "Saul, Saul, wo bone bikaa ε me ejim nen nje la?"

⁵ Ε wvú bife λε, "Tata, ε nu wo wvú γεε?" Ε diεw yidvu tfuse λε, "Ε nu me wvú Jisos, ε ε nu me wvú wo bone bikaa ejim jodvu.

⁶ Yi keseen e, ja we, eley eγεν εlaante, ε bó esee ε wo fiεε fi wo keηke keege."

⁷ Ε bonyii bó to lene bó bo Saul leem fó ηgemτεn, no bó to yuuke diεw yidvu yaa γεne wee le κε.

⁸ Ε Saul ke ja we fokuse, dioo yene ejise, fanε yaa ebvuu eyεne mwεεm e κε. Ε bó mum jice wvú yi kebo le, no ceηse gene bó wvú Damaskus.

⁹ Ε wvú γεν no nu yi εdiuw e eta yaa yene mwεεm e κε. Ε wvú nu nonεn, yaa diee fiεε κε, yaa wuu ten fiεε κε.

¹⁰ Wee mbee mvu to nu Damaskus jodvu ε diee diεw nu Ananias. Ε Tata Jisos nε tee wvú ε fiεε diεwe εfile le λε, "Ananias." Ε wvú bee λε, "Tata, me wvun fεn."

¹¹ Ε Tata gay ε wvú λε, "Nεne, eγενε ε je yi bó teηe λε Teytey e, dioo buy fó yew e fo Judas, bife wee mvu wvu Taasus ε bó teηe λε Saul. Yeke eyuw, wvú nu fó bunlee,

¹² ε wvú be ε yen wase wee le ε fiεε diεwe εfile le ε bó teηe λε Ananias, ε wvú

ε to ε γεε can yî ye le, le wvú ekase eyene mwεεm e.”

13 Geenεn, ε Ananias gay le, “Tata, me nu ε n'yuw wase ê bonyii nteen ekumε wee wvun no wvú gee mwεεm mvú befe fô bonyii bò è nu bo Nyo' le Jεlusalεm.

14 Ε wvú too nen, ε wvú ε fi mvungay ê bocee ncese bo baay baay, le wen eto ekooyε bonyii bocii jan bò bunle teje diee diuw.”

15 Ε Tata tfuse ê wvú le, “Geνε ke lo. Me nu ε ncaw wase wee wvudvu wee wεm lemme le, le wvú efewci diee diem ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò bonfon bobole, noo ê bonyii bo Islael.

16 Me kebεε nu ηke enduηce ê wvú no wvú keηke keeke eyen ηγεw nje diee diem.”

17 Nonεn, ε Ananias mum γεn, ley yew dvudvu, γεε can ye yî Saul e, tee le, “Saul waa bwεεm, è tum Tata Jisos me. Ε nu wvú wvú Jisos wvú wo se yενεε ê je seke wo se too jan. Wvú tum me nen, le me ento enge é wo ekase eyenè mwεεm e, é Keyoy ke Yuule eto eyiηsen yî yo le.”

18 Ke no wvú jeme nonεn, ε fiεε fimew diεwe ηgáw e ne yî εjise Saul e gbwe fokuse, ε wvú mum kase no yεne mwεεm e. Ε wvú ja we, ε bó mum lese wvú ê joo.

19 Ε wvú ke dieken, ε mvungay kase tu yî ye le.

Ε Saul fewce saaka Jisos Damaskus

Ε Saul ce Damaskus bò ηgoo bonyii bo mbee le yî εdiuw e caan,

20 mum κεw lo kan mwaan no ghane yéw bunle le, fewci le, “Jisos nu Waa Nyo'.”

21 Ε bonyii bocii bò to yuuke no ghayte le, “Wvun nu ke wee wvú se ghane gene lo bò bonyii bò bunlee teje diee din Jεlusalεm e? Ε ke wvú to jan nen ε è nu keekooyε bò nu jan ekase eγεν dvú, enya can bocee ncese bo baay baay e le?”

22 Ε Saul no fewci ke fiew ekumε Jisos temyi lo, duηci le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε. Ε Bojuu bò to nu Damaskus ma lo fiεε fi è nulo é bó εfuse ê wvú.

23 Ε εdiuw ke dioo fey nteen, ε Bojuu bodvu shii, cu ntaη keeyu Saul.

24 Ε bó mum no shee, cεyte wvú diuw ketaan ke Damaskus e, le wvú ke dioo fele, keνεε è nu εntaη keνεε εmvunsheen, é bó eyu wvú. Geenεn, ε Saul kiεε ntaη wvubo.

25 Ε bonyii bew bo ηgoo le ke jo wvú εntaη, lese ê ηkaa le, bvuse fô ntoo ketaan e, shike wvú fokuse wase εkfuη.

Ε Saul γεν Jεlusalεm

26 Ε Saul tu jim Jεlusalεm, dioo gomte keetaashe bò ηgoo bonyii bo mbee le, ε bó no fane lo wvú, ηjefo ke bó to beje le wvú looci nu wee wvubo ηgoo ke.

27 Geenεn, ε Banaban jo wvú, ε bò wvú γεν fô boom bo ntum e bo Jisos e. Ε wvú see ê bó no Saul to yενεε Tata le ê je ε bò wvú jeme, bvuu see ê bó no wvú to fewci ekumε Jisos Damaskus yaa fane ke.

28 Nonεn, ε Saul mum no nu bò bó ghane mondvuum monciim Jεlusalεm, fewci ekumε Jisos, yaa fane ke.

29 ϵ wvú ke no jemyi $\tau\epsilon\eta$ $\hat{\epsilon}$ Bojuu bò to jemyi díew Glek, beeke mbew hò bó, ϵ bó mum n ϵ no gomte keeyu wvú.

30 ϵ bonyii bo mbee le kí $\epsilon\epsilon$ le bó gomte keeyu wvú, mum jo wvú bow dvú $\hat{\epsilon}$ kelaante kè Kaysalia le, ciinse wvú ϵ wvú gen Taasus.

31 Yí kefew kekin e, ϵ kentaash ϵ ke bonyii bo mbee le $\lambda\epsilon\tau\epsilon\eta$ yí $\eta\epsilon\epsilon\omega$ e $\hat{\epsilon}$ biba bi won e bì Judea bò Galilee noo Samalia le. ϵ Keyoy ke Yuule ge ϵ kentaashe kedvu ciim, bvuu no tomte $\eta\epsilon\theta\omega$ ϵ yí kuu. ϵ bó no cee, wvumte k ϵ ϵ è nu Tata.

ϵ Bitá gen nt $\epsilon\omega$ wvú Lida noo wvú Jofa le

32 ϵ Bitá no ghane, g ϵ ne fò bonyii bò è nu bo Nyo' le mondvuum e monciim, ke ghan gen buy fò bó Lida le.

33 No wvú to nu jó, y ϵ n wee mvu le ϵ wvú ϵ kpwe keba kemwaan, ϵ diee nu Enias ϵ wvú ϵ $\eta\epsilon\epsilon\gamma$ wase entaw bilum nyañ.

34 No Bitá y ϵ n wvú le, tee le, “Enias, Jisos Klistu fele wase wo. Ja we eseyse kentaw kuw.” Kan mwaan ϵ Enias mum ja we.

35 ϵ bonyii bo Lida noo bo yí bale di Shalon e bocii y ϵ n no wee wvudvu nu ϵ bonen wase, ϵ bó lese fitele yí Tata Jisos e.

36 ϵ to nu ϵ kpwoon mvu nu $\hat{\epsilon}$ kelaante kè Jofa le, ϵ è nu wee mbee, ϵ diee nu Tabita, di nu $\hat{\epsilon}$ díew Glek e le Dokas. * Wvú to ké no gee mw $\epsilon\epsilon$ m mvú jee sekecii, fii bonyii bò fuute.

37 ϵ è no nu ϵ diuw yoya le, ϵ kpwoon wvudvu gbwe kencem, mum kpwe. ϵ bó cuk ϵ gvune diew, ben g $\epsilon\epsilon$ $\hat{\epsilon}$ kebuw ke yew e ke ϵ we le.

38 No Jofa to nu mbew Lida le, ϵ $\eta\theta\omega$ bonyii bo mbee le ke yuw le Bitá nu Lida, mum tum bolem ϵ bof $\epsilon\epsilon$ fò wvú le. ϵ bó gen lek ϵ wvú, le kee wvú, le wvú eto k ϵ ncin e.

39 ϵ Bitá mum n ϵ ke nonen ϵ hò bó no gene. ϵ wvú gen buy fò, ϵ bó jo wvú ben hò wvú $\hat{\epsilon}$ kebuw ke yew e ke ϵ we kíe le. ϵ boke' bo bonkfu le bo jó bocii gem wvú tase no beele, duñci ndvú yí Dokas to gee seke wvú to be ϵ dvú.

40 ϵ Bitá bvuse bó ekfuñ bocii, tum envuw fokuse bunle, n ϵ banke ye gay $\hat{\epsilon}$ gvune didvu le, “Tabita ja we.” ϵ wvú mum yene ejise, taa Bitá, mum ja shii we.

41 ϵ Bitá jice wvú le yí kebo le, ϵ wvú leem we. ϵ wvú kase tee bonyii bò è nu bo Nyo' le hò boke' bo bonkfu le ba, duñce wvú $\hat{\epsilon}$ bó, ϵ wvú ϵ kase wase ϵ tu dvú.

42 ϵ saaka wvudvu saanken gen Jofa jocii. ϵ bonyii nteen lese fitele yí Tata le.

43 ϵ Bitá no nu Jofa yí ϵ diuw e nteen, cee hò wee mvu wvú to seysee j $\epsilon\omega$ ϵ diee nu Semon.

10

ϵ fi $\epsilon\epsilon$ díew ϵ ϵ fl ϵ le to fò Konyu le

1 Wee mvu to nu $\hat{\epsilon}$ kelaante kè Kaysalia le ϵ bó teñe le Konyu, ϵ è nu ekole ke $\eta\theta\omega$ mi bonyii bo nci le bo Lum, yí bó to teñe le yí Itali.

2 ϵ wvú to nu wee ϵ hò bonyii bocii bo $\hat{\epsilon}$ wvú yew ϵ looc ϵ ϵ lese fitele yí Nyo' le. ϵ wvú wvumte bvuu bunlee Nyo' sekecii, nyaa nnya ntañ $\hat{\epsilon}$ Bojuu bò to fuute.

9:30 11:25; Gal 1:21 * 9:36 Diee di Tabita hò Dokas nu $\hat{\epsilon}$ díew Glek e, ϵ è nu nyam yí bó teñe le lek $\epsilon\epsilon$.
9:40 Mak 5:40-41 9:43 10:6, 32 10:1 10:30-33 10:1 27:1, 3; Luk 7:2, 5

³ Ɛ ò ke no nu diuw dimew ke diewe didiuru ditete le fomvunsheer, Ɛ fiƐ diewe efile le ne to fò wvú le, Ɛ wvú looce yen nceendaa Nyo' le ò fiƐ fidvu le. Ɛ nceendaa wvudvu to ley tee wvú le, “Konɛyu”.

⁴ Ɛ Konɛyu fan, luŋ ejise yí ye le bife le, “Cee ekole, ò nu la?” Ɛ nceendaa wvudvu tfuse le, “Nyo' nu Ɛ yuw wase bunle yo, Ɛ bvuu Ɛ yen nnya yí wo nyaa ò bonyii bò fuute, Ɛ kume wo.”

⁵ Yí keseen e, tumɛ bonyii Jofa é bò eƐen etee wee mvu wvú diee nu Semon, Ɛ dimew nu Bita.

⁶ Wvú nu Ɛ to Ɛ no cee bò Semon mvu wvú ké no seysee jéw wvú la diuw nu mbew joo yí baay e.”

⁷ No nceendaa Nyo' wvudvu jeme nonen mum ne. Ɛ Konɛyu shee tee bonyii bew bo lemme le bofeɛ, bvuu tee ten wee nci mvu wvú to ké no ceyte wvú, Ɛ ò to nu wee Ɛ wvú ten Ɛ looce Ɛ lese fitele yí Nyo' le.

⁸ Ɛ bò to, Ɛ wvú see fiƐ ficii fi be kooy ò bò, mum tum bò Jofa.

Ɛ Nyo' duŋce fiƐ fi nghaw e ò Bita

⁹ Ɛ ekfuŋ buy yuu, Ɛ ò ke no nu ke diewe emvunsheer enteleŋ e, Ɛ bò feese wase ò kelaante kedvu le. Ɛ Bita ne ben ò yew we keebunle.

¹⁰ Ɛ jeŋ ke ne no yuu wvú, Ɛ wvú no shieele keediekɛn, Ɛ bò beɛ deele lo mwɛɛm mvudien. Ɛ fiƐ diewe efile le ne to fò wvú le.

¹¹ Ɛ wvú yen ò fiƐ fidvu le, Ɛ ebulɛ Ɛ yene, Ɛ fiƐ fimew shiile fowe nu diewe ekole ke ndvu le, Ɛ bò jici yí ebuw yo ɛna le.

¹² Ɛ dikfuu di nyám e dicii, yí lenɛ, bò yí sone lo, noo mvunyiim mvú bile we, nu ò ndvu yidvu le.

¹³ Ɛ diuw ne gay ò wvú le, “Bita, neɛ we eɛeɛe edie.”

¹⁴ Ɛ Bita tfuse le, “Tata, ke ò nulo é me emom ke, njefo me ŋke mbaa ndie wase fiƐ fi nɛwncɛw kenɛɛ fi nu se fí yuule lo ke.”

¹⁵ Ɛ diuw yidvu bvuu jeme ò wvú le, “Fo wo enyɛnsè fiƐ Ɛ Nyo' Ɛ ge wase fí Ɛ no yuule ke.”

¹⁶ Ɛ fí kooy nonen buy bokaŋ botete, Ɛ bò mum kase bense fiƐ fidvu we.

¹⁷ Ɛ fiƐ fidvu fi toɛ diewe efile le ffumse Bita Ɛ wvú no maa laa fí duŋci le la le. Ke sekedvu Ɛ bonyii bò Konɛyu to tumɛ ba Ɛ to wase Ɛ biwce fò la di Semon wvú seysee jéw e nu, Ɛ no leeme diuw ketaaŋ e,

¹⁸ teŋe, biite le, “Wee ghane mvu nu feɛn Ɛ diee nu Semon Bita le?”

¹⁹ No Bita to beɛ kpawaci ekumɛ fiƐ fidvu fi toɛ fò wvú le, Ɛ Keyoy ke Yuule ne gay ò wvú le, “Taa eyɛn, bonyii botete gomte wo.”

²⁰ Neɛ we ebow é ben Ɛ bò eƐene ekale kemwaan. Fo wo ecimcim ke, ò tum me bò.”

²¹ Nonen, Ɛ Bita mum ne bow, gay ò bonyii bodvu le, “Ɛ nu me wvú ben gomte. Ben to le la?”

²² Ɛ bò tfuse le, “Konɛyu wvú nu ekole ke ŋgo mi bonyii bo nci le bo Lum nu Ɛ tum bese. Wvú nu wee wvu teytey, fane Nyo', Ɛ Bojuu bocii bensee wvú. Nceendaa Nyo' wvú yuule mvu se nu Ɛ gay le wvú eciinse ntum é wo eto ò wvú yew, é wvú eyuw fiƐ fi wo nu ejeme ò wvú.”

²³ No bò tfuse nonen, Ɛ Bita mum gay Ɛ bò ley Ɛ bò bó ce.

Ɛ Bita Ɛen ntum Nyo' yew dvu Konɛyu

Ɛ ekfuŋ buy yuu, Ɛ wvú ne Ɛ bò bó no Ɛene. Ɛ bonyii bo mbee le bomew bo Jofa bi wvú le.

24 ϵ bó len ce, ϵ bvú buy yuu ϵ bó fese Kaysalia. ϵ Kon ϵ yu bô bonyii bew bo kfuu le noo nsáa ye shém yí wvú to be ϵ to c ϵ yte wase bó.

25 No Bitá to leyte gene yew, ϵ bô Kon ϵ yu tasen. ϵ Kon ϵ yu gbwe $\hat{\epsilon}$ wvú ejise wvum wvú.

26 Geenen, ϵ Bitá cake wvú we gay le, “Nene we, me nu ke ten fiem wee wvu wum di ϵ w ϵ wo le.”

27 ϵ wvú no jemyi bô Kon ϵ yu leyte gene yew, ke dioo ley, yen ϵ bonyii ϵ njim lo yew.

28 ϵ wvú jeme $\hat{\epsilon}$ bó le, “Ben kee ntay le nci wese baa bee le wee Juu elaa ghane kene ϵ etase nsan bô wee wvú yaa nu ke wee Juu. Geenen, Nyo' nu ϵ dun ϵ $\hat{\epsilon}$ me le ke me nkanke keenteje wee mvu nduu le wvú nu wee wvu n ϵ c ϵ w kene ϵ le ke wvú yuule ke.”

29 Nonen, ben ϵ dioo ciinse ntum le me ento, me ϵ mum ϵ nto, me mbaa njicine ke. Me ϵ mum ϵ no mbiite $\hat{\epsilon}$ ben le laa ben teje me le la le?”

30 ϵ Kon ϵ yu tfuse le, “Eben nu wase ϵ diuw ena no me nto nu yew dvu me ke di ϵ w ϵ kefew ke keseen ϵ didiuu ditete fomvunsheerj mbunlee. ϵ wee mvu n ϵ se ϵ buynen fwe dvu me ϵ wvú ϵ tfume ndvú ϵ yí lawkene.”

31 ϵ wvú gay $\hat{\epsilon}$ me le, ‘Kon ϵ yu, Nyo' nu ϵ yuw wase bunle yo ϵ bvuu ϵ yen nnyá yí wo nyaa $\hat{\epsilon}$ bonyii bo kefufe le, ϵ kume wo.’

32 Nonen, tum ϵ bonyii Jofa $\hat{\epsilon}$ bó egen etee wee mvu ϵ diee diew nu Semon, ϵ dimew nu Bitá. Wvú nu ϵ to ϵ no cee bô Semon wvú seysee jéw wvú la diew nu mbew joo yí baay e.’

33 Kanj mwaan nonen, ϵ me mum nciinse ntum le wo eto. Wo ϵ to nen, fi ϵ jon baay. Bese ϵ mum ϵ no nu fen $\hat{\epsilon}$ Nyo' ejise keeyuw fi ϵ fi Tata tum wo le wo eto ejeme $\hat{\epsilon}$ bese.”

ϵ Bitá jeme $\hat{\epsilon}$ bonyii bô yaa nu ke Bojuu ϵ kume Jisós Klistu

34 ϵ Bitá mum k ϵ w no jemyi gayte le, “Yí kecey e, me nu ϵ n'yen le ke Nyo' dun ϵ ci kejeey j ϵ ey ke.”

35 Wee tfuu wvú fane wvú bvuu gee fi ϵ fi nu lenj nu ϵ wvú fiisene wvú yaa taale laa mweten buy fe ϵ le.

36 Ben kee ntum wvú Nyo' to ciinse ϵ fô bonyii bo Israel e, fewci saaka wvú jee le Jisós Klistu to to wvu le ny ϵ keey nulo enu entelenj jo Nyo' bô bonyii. ϵ Jisós Klistu wvun nu Cee ϵ kole bonyii bocii.

37 Ben kee fi ϵ fi to kooye wonj wvú Judea le tfuu, ϵ fi to kew Galilee ejim jo kefew kè Jon to fewci leese bonyii $\hat{\epsilon}$ joo.

38 ϵ ben kee ten no Nyo' to tfuwe ϵ lo Keyoy ke Yuule yí Jisós wvu Nasalet e, bvuu nya mvun ϵ gay $\hat{\epsilon}$ wvú, no nu bô wvú. No Nyo' to nu bô wvú, ϵ wvú mum no len ϵ mondvuum monciim gee lemme di jee bvuu fele bonyii bô ϵ wle nuwse.

39 ϵ nu bese bô to yen ϵ mw ϵ em mvú wvú to gee wonj Bojuu le tfuu, noo mvú wvú to gee $\hat{\epsilon}$ kelaante kè Jelusalem e. Bó to nu ϵ ta wvú yí kentam ϵ ϵ wvú kpwe.

40 Geenen, ϵ $\hat{\epsilon}$ ke dioo nu ϵ diuw eta, ϵ Nyo' bvuse wvú yí kpwe le, ge ϵ bonyii yen wvú le.

41 ϵ ke ϵ yaa nu bonyii bocii bò to nu ϵ yen wvú le ke. ϵ to yen ke bese bò wvú wvú Nyo' to cawee le bese efewci ekume Jisos. ϵ bese to nu ϵ dieken bvuu wuken bee bo Jisos seke wvú to buyee yí kpwe le.

42 ϵ wvú gay le bese ke efewci diew Nyo' $\hat{\epsilon}$ bonyii, bvuu seje $\hat{\epsilon}$ bó le $\hat{\epsilon}$ nu wen wvú Nyo' nu ϵ baa le wen ke esaw bonyii bò bee dvú noo bò kpweken wase.

43 Jisos wvun nu wvú bonyii bo ntum Nyo' le bocii to jemyi ekume wvú le $\hat{\epsilon}$ nu naa yee wvú nu ϵ lese fitele yí ye le, $\hat{\epsilon}$ Nyo' elēsše bibefe biew fele yí diee diew e."

Ɛ Keyoy ke Yuule to yí bonyii bò yaa nu ke Bojuu le

44 Ke no Bitá to bee jemyi mweem mvun nen, ϵ Keyoy ke Yuule ne shii, to yí wee tfuu wvú to yeke njeme wvudvu le.

45 ϵ diuw yum bonyii bo mbee le bò $\hat{\epsilon}$ nu Bojuu bò to bie Bitá le, no bó yenee ϵ Nyo' ϵ nya ten nnya ye yí $\hat{\epsilon}$ nu Keyoy ke Yuule $\hat{\epsilon}$ bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

46 ϵ Bojuu ba no yuuke ϵ bó jemyi diew yí bó yaa kee ke, bensee Nyo'. ϵ Bitá mum bife le,

47 "No Keyoy ke Yuule nu ϵ to wase yí bonyii ban e lenlen no kí to toe yí yese beene le, $\hat{\epsilon}$ nulo $\hat{\epsilon}$ wee ebvuu etun fo bó elese bó $\hat{\epsilon}$ joo le?"

48 No Bitá bife nonen, mum gay le bó elese bó $\hat{\epsilon}$ joo $\hat{\epsilon}$ diee di Jisos Klistu le. Ejim jodvu, ϵ bonyii bodvu leke le wvú ece bó bó yí ediuw e caan se nene.

11

Ɛ Bitá see fiε fi to kooyee yew dvu Konεyu

1 ϵ boom bo ntum e bo Jisos e noo bonyii bo mbee le Judea jocii ke yuw le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu ϵ fiisen wase ten diew Nyo'.

2 ϵ Bitá ke dioo kase ben Jelusalēm, ϵ bonyii bo mbee le bomew mum no saake wvú. Bonyii ban nu bò to ké no leeme ke le bó keke keetfuse wee wvú yaa nu ke wee Juu yew, $\hat{\epsilon}$ mweten se no nu wee Nyo'.

3 ϵ bó no saake wvú biite le, "Wo se ghan nee ϵ se laa ghane $\hat{\epsilon}$ bonyii bò bee ntffuse le, ϵ bvuu ϵ mese ϵ dieken ben ϵ bó?"

4 ϵ Bitá mum looce nyey fiε ficii fi to kooyee, gay $\hat{\epsilon}$ bó le,

5 "Me nto nu $\hat{\epsilon}$ kelaante kè Jofa le mbunlee, ϵ fiε diewe efile le ne to fò me le. ϵ me n'yen $\hat{\epsilon}$ fiε fidvu le, ϵ fiε fimew shiile fowe nu diewe ekole ke ndvu le, ϵ bó jici yí ebuw yo ena le. ϵ fi shii, leem $\hat{\epsilon}$ me ejise.

6 ϵ me ndioo ntaa jó, n'yen nyám e dikfuu le dikfuu le, ϵ yimi nu yi fò yew e, yimi yi nkpaante bô yí sone, noo mvunyiim mvù bile we.

7 ϵ me ne n'yuw ϵ diew gay $\hat{\epsilon}$ me le, 'Bitá, nene we eseyē edie.'

8 ϵ me ntfuse le, 'Tata, ke $\hat{\epsilon}$ nulo $\hat{\epsilon}$ me emom ke. Ke fiε fi ncēwncēw kēneε fi nu se fi yuule lo ke nu ϵ ley wase $\hat{\epsilon}$ me emvu ke.'

9 ϵ diew yidvu bvuu jeme we le, 'Fo wo enyēnsē fiε ϵ Nyo' ϵ ge wase fi ϵ no yuule ke.'

10 ϵ fi kooy nonen buy hokan botete ϵ bó mum kase gufe fiε fidvu ficii ϵ fi ben we.

11 Ke sekedvu, ϵ bonyii botete fese fò yew e fò me nto ncee, ϵ bó ne Kaysalia, ϵ bó tum le bó eto etee me.

12 E Keyoy ke Yuule gay ê me le fo me enyaw keenḡen bee bonyii bodvu ke. E boom bo bwee wesebeene le bo Jofa bo bosooaan ban bi me le, e bee bó bocii ḡen ley yew dvu wee wvudvu.

13 No bese ley, e wvú see ê bese no wvú to yenee nceendaa Nyo' le ê wvú yew, e wvú gay le wen etum wee Jofa é wvú eḡen etee wee mvu e bó tenje le Semon Bitá.

14 Wee wvudvu nu ke eto bô saaka wvù bô bonyii bocii bo ê wen yew nu ke eboy yí dvú le.

15 E me ḡke ndioo ḡkew keenjemyi, e Keyoy ke Yuule ne shii to yí bonyii bodvu le ke lenḡen no kí to toe yí yese beene le fonḡew.

16 E me n'yen nonen, mum ḡkume fiEE fi Tata to jemyEE le, 'Jon to leese bonyii ê joo, geenen, Nyo' nu ke elese ben e è nu can Keyoy ke Yuule le.'

17 No Nyo' to nu e nya bonyii bodvu bô nnya e è nu ke yí yí wvú to nyae ê beene seke beene to leseEE fitele yí Tata Jisos Klistu le, é me enu yEE wvù etunè fiEE fi è gee Nyo'?"

18 E bonyii bodvu yuw no Bitá jeme nonen, fanje yaa ebvuu esaake wvú ke. E bó mum ne no tumte e è nu monḡum mo Nyo' le gayte le, "E è fen nu nonen, ke tu Nyo' nu e nya wase ten je ê bonyii bô yaa nu ke Bojuu, le bó ekumen mvuntelem mvubole ke ekeḡke nshii wvù mey lo."

E bonyii nteen bô yaa nu ke Bojuu lese fitele yí Tata Jisos e Antiok

19 Bonyii bô to saanḡenee no ḡḡew to keWEE seke bó to yue Tefan to nu e ḡen mondvuum e mondvuum e, ḡen buy Fonishia, e bomew ḡen Sayblus, bomew Antiok. No bó ḡenee nonen, no fewci diew Nyo' e è nu ke ê Bojuu maan.

20 Geenen, e bomew bonyii bo mbee le bô to nen'yEE Sayblus noo Selin, ḡen Antiok no fewci ten saaka wvù jee wvu ekume Tata Jisos ê bonyii bô yaa nu ke Bojuu.

21 E mvunḡay mvu Tata Nyo' le, e bó ge e bonyii nteen lese fitele yí Tata Jisos e, kumen tu bô wvú.

22 E saaka wvudvu wvun ley bitem bi kentaashE ke bonyii bo mbee le Jelusalem. E bó mum tum Banaban Antiok jodvu.

23 E wvú ḡen buy jó, yen no Nyo' nu e buw bó bô mboyma, e wvú yuw njon, mum no teete bó le bó ebii Tata le bô mvuntelem mvubole mvunciim.

24 Banaban wvun to nu wee wvù jee, e wvú e yinḡen bô Keyoy ke Yuule bvuu keḡke mbee ntay. Nonen, e wvú ge e bonyii nteen jó lese fitele yí Tata le.

25 E Banaban ke mum ne ḡen Taasus keegom Saul.

26 E wvú ke gom yen wvú le, jo e bô wvú tu jim Antiok. E bô wvú no nu jó yí kelum e kecile bô kentaashE ke bonyii bo mbee le, yEEyi bonyii nteen. E nu Antiok jodvu jò bó to keWEE keetenje ḡḡoo bonyii bo mbee le le bonyii bo Klistu le.

27 E è ke no nu ke kefew kedvu le, e bonyii bomew bô ké no seḡe mwEEem mvù bó yuuke e Nyo' jemyi, ne Jelusalem bow ḡen Antiok jodvu.

28 E Keyoy ke Yuule ge e mvu bó le wvù diete to nu Agabus ke ne leem we, tefe le jen yí temyi nu ke ekoo won tfuu. Jen yidvu to nu e ghan koo kefew kè Klawdius to nu Nfon wvu Lum.

²⁹ E ηγoo bonyii bo mbee le bo Antiok yuw nonen, seyse le wee tfuu esuw bigew no wvú κηηke, é bó efi boom bo bwee bó le bò nu Judea dvú.

³⁰ E bó mum suw, tum Banaban bô Saul dvú le bó egen enya é bocee kentaashe ke bonyii bo mbee le.

12

E Nfon 'Elod nya ηγεω é bonyii bo mbee le

¹ E è no nu kefew kedvu le, ε Nfon 'Elod κew no nyaa ηγεω é bonyii bomew bo kentaashe ke bonyii bo mbee le.

² E wvú gay ε bó gbwo Jem wvú waa bwee Jon ε wvú kpwe.

³ E wvú ke dioo γεν le fi nu ε jon Bojuu le, ε wvú mum γεν fwe gay ε bó koo ten Bitá. Bó to kole wvú ε è nu ediuw ε Nkaw Bled wvú bó baa gee Fintun|een jó le κe.

⁴ No bó koolεε wvú, mum fen yew ncaw e, gee ηγoo bonyii bo nci le nyε le bó eceyte wvú bonεw bonεw. E 'Elod to geke Bitá nonen le Nkaw Danefey ke dioo ε fey, é wen ebvuse wvú eleke é bonyii fwe é bó esaw wvú.

⁵ E Bitá mum no nu κe yew ncaw e. Geenεn, ε kentaashe ke bonyii bo mbee le no bunlee Nyo' fô wvú le shiee le.

E nceendaa Nyo' bvuse Bitá yew ncaw e

⁶ E è ke dioo nu entan wvú ekfun nu ebuy eyuu é 'Elod ebvuse Bitá é bó esaw wvú, ε Bitá no leete entelen jo bonyii bo nci le bofee ε bó ε kay wvú bó boncaw bofee, ε no cepte. E bonyii bo nci le bomew cepte yew ncaw é fwese.

⁷ E fi kooy le nceendaa Tata to nu ε ne seεe buyne, ε n'yyu ba yew ncaw yidvu le. E nceendaa wvudvu kum Bitá yí kebene le, ε wvú kamse. E wvú gay é wvú le, “Ja we cekey.” No wvú gay nonen, ε boncaw ba mum feyken can Bitá le gbweken fokuse.

⁸ E wvú bvuu gay é wvú le, “Teme ndvu yo, else bolaba buw.” E Bitá ge nonen. E nceendaa wvudvu bvuu gay le, “Bule ndvu yo ebii me le.”

⁹ E Bitá bu, mum no bii wvú le ekfun. Ke wvú to cim kee le fiεε fi nceendaa wvudvu gee nu keceey κe. Wvú to kpwaake le è nu fiεε diεwe εfile le ε fi too fô wen e.

¹⁰ E bô wvú len fey bvudvu bu fwe fô bonyii bo nci le to cepte, bvuu fey bu ejim, mum fese diuw ketaan wvú buyte gene εlaante le, ε bó ε fe bô ketfu. E diuw ketaan wvudvu yene ke εwvunεwvun, ε bó buy. No bó buy nonen, no lene booke ke é je, ε nceendaa Tata Nyo' wvudvu mum ne la é wvú ejise.

¹¹ E Bitá sheε, ε bvufee tu wvú fó, ε wvú gay le, “Keseen nu ε me ε ηkίεε wase le è nu keceey le è be tum Tata nceendaa we le wvú eto ebvuse me can 'Elod e, é me emboy yí ηγεω wvú Bojuu se cepte le bó nu ke enya é me le.”

¹² No wvú kiente nonen, mum ne no gene fô yew e fo Maalia wvú bwee Jon Maaku, ε bonyii nu ε bó ε tase fó nteen ε no bunlee.

¹³ E wvú γεν buy fó, kumce diuw ketaan, ε wan kpwoon mvu ε dieε nu Loda wvú to lemte fô yew e fodvu to keeyene.

¹⁴ E wvú dioo yuw ε è nu diεw Bitá, ε njon yu wvú, ε wvú fanε yaa yene ketaan κe, kaa ne lewte kase ley γεν yew, see é bonyii le, “Bitá nu diuw ketaan e.”

¹⁵ E bó tfuse é wvú le, “Wo jewte lo.” E wvú no taame κe le è nu Bitá. E bó mum ne gay le “E nulo enu nceendaa Nyo' we.”

16 No bó to jemyi nonen, ε Bitá mɛy kɛ no kumci. Ε bó dioo yene, yɛn keceεy ε è nu wvú, ε diuw yum bó.

17 Ε wvú few bô can ε bó lu bô diuw, mum see ê bó no Tata be bvuse wvú yew ncaw e, bvuu gay ε bó esee ê Jem noo bonyii bo mbee le bocii. No wvú gay nonen, mum nɛ gen keba kemew e.

18 Ε ekfuɲ buy yuu, ε bvufee no bvuuɲke lo bonyii bo nci le ɛ laa è se kooy la bô Bitá ɛ.

19 Ε 'Elod bvuse bonyii ɛ bó eghan egom wvú. Ε bó gom, gom ηkuuɲ. Ε wvú mum tee bonyii bo nci le bô to cɛyɛ Bitá ba, biwce mwεεm ê bó, mum nɛ gay ɛ bó jo bó gen ɛse. Ejim jodvu, ε 'Elod nɛ ê keba ke woɲ e kè Judea le, bow gen no nu ê kelaante kè Kaysalia le.

Kpwe Nfon 'Elod

20 Ε to nu kefew kedvu le ε Nfon 'Elod ton'yi shém bô bonyii bo Taya noo bo Sidon. Ε bonyii bodvu ke mum baance ye keegen eku can ɛ nyεkeey enu dvú, njefo woɲ wvubo to keɲke mwεεm mvudien ε è nu woɲ we le. Ε bó gen, yaw koo nsan bô Blastus wvú to nu cee ntow.

21 Ε diuu ke to kocen, ε Nfon 'Elod tfume ndvú woɲ, shii yí kawla le, mum no nyaa sa' ê bonyii bodvu.

22 Ε bó nɛ no wvuuyi lo, bense wvú gayte ɛ, “Wvun njeme nu wvu nyo', kɛ è nu wvu wee wvu wum kɛ.”

23 Kaj mwaan, ε nceendaa Tata mum tum kencem yí Nfon 'Elod e, njefo wvú to baa efese mbense wvudvu ê Nyo' kɛ. Ε ηgenɛse mum die wvú, ε wvú kpwe.

24 Geenɛn, ε diɛw Nyo' no leyte ê mvuntelem mvu bonyii le, saanɲkene gene lo fwe fwe.

25 Ε Banaban bô Saul ke mɛse fiεε fi bó to tumεε bó Jelusalɛm dvú, mum kase to jim Antiok. Ε bó dioo etuu jim, jo Jon Maaku.

13

Ε bó tum Banaban bô Saul

1 Bonyii bomew to nu ê kentaashɛ ke bonyii bo mbee le Antiok, ε è nu bô seɲε mwεεm mvú bó yuuke ε Nyo' jemyi, bvuu yεeyi bonyii. Bonyii bodvu to nu Banaban bô Semeon wvú bó to teɲε ɛ Wvú Yiile, noo Lushus wvu Selin bô Saul noo Manɛɛn wvú bó to leyεε wvú bô 'Elod wvú wee sa'.

2 Ε è ke dioo nu ε bó bamte mwεεm mvudien bunlee Nyo', ε Keyoy ke Yuule nɛ gay ê bó ɛ, “Ben ebaa Banaban bô Saul egεε, ε bó elemtè lemme di me nu ε ntee bó le bó elemtè.”

3 Ε bó yuw nonen, bvuu no bamte kɛ mwεεm mvudien bunlee, ke nɛ gεε can yí bó le, mum ciinse bó ε bó no gene.

Ε Banaban bô Saul gɛn Sayblus

4 Ε Banaban bô Saul mum no gene no Keyoy ke Yuule to tumεε bó. Ε bó nɛ bow ê kelaante kè Selusia le, ley ê ηguw wvu ê joo le, no leenci, gene woɲ wvú Sayblus e.

5 No bó lente, buy ê kelaante kè Salamis e, mum no ghane fewci diɛw Nyo' yéw bunle Bojuu le, ε Jon Mak ghane bô bó, fici bó.

⁶ E bó ke len won wvu ê joo entelen wvudvu le, danşen gen buy naa ê kelaante kè Bafos e. No bó gen buynen yí wee Juu mvu le jó, e è nu wee nfm e diee nu Bal Jisos, e wvú to ké no mbiayte le wen nu wee wvú seje mwem mvù wen yuuke e Nyo' jemyi.

⁷ Wvú to ké no shee bô Segus Baulus wvú wee sa' wvu won wvudvu le. Wee sa' wvudvu to kenke bvufee baay. E wvú ke tee Banaban bô Saul njefo wvú to gomte keeyuw diew Nyo'.

⁸ E bó to, geenen e Elimas wvú wee nfm we no diee diew nu ê diew Glek e, mum no kicine bó, momte keege le fo wee sa' wvudvu elese fitele yí Jisos e ke.

⁹ E Keyoy ke Yuule yinşen yí Saul e, wvú diee diew dimew to nu le Baul, e wvú lun ejise yí wee nfm wvudvu le,

¹⁰ gay ê wvú le, "Wo nu waa dewle, e wo nu wee wvú bane fiεε ficii fi nu len. Kenlema bô mbiay nu e cin fô fitele fiuw e. Ke è nulo é wo enu nen se wo kumene keceey ke Nyo' le le kí etuù mbiay e?"

¹¹ Yekε eyuw, keseen nu e kebo ke Nyo' le nu egbwe yí yo le é wo efefe, é fi ke ejo kefew é wo se ebvuu eyen ke naa diuu le." Kaş mwaan nonen, e fiεε fimew shii ke diewe kembew e, ban ejise Elima. E wvú mum ne no ghaale lo mondvuum, gomte wee wvú eceşseè wvú.

¹² E wee sa' we yen nonen, mum lese fitele yí Jisos e, no wvú to kenke nghaw yí mwem mvù bó to yeeyi ekume Tata Jisos e.

E Baul bô Banaban gen Antiok wvu Bisidia le

¹³ E Baul bô ngoo ye ley ê nguwa e Bafos, lente joo yi baay buy ê kelaante kè Belga le won wvú Bamfilia le. No bó buy jó, e Jon Mak cine bó le, tu jim Jerusalem.

¹⁴ E bó ne jó, fey gen ê kelaante kè Antiok wvu Bisidia le. E è ke no nu diuu di mbam e, e bó gen ley shii yew bunle le.

¹⁵ E bonyii ke ne tan ê Nwa' bonci bo Muses e noo ê wvu bonyii bo ntum Nyo' le mese, e bocee ekole yew bunle yidvu mum tum ntum fô bo Baul e le, "Boom bo bwee wese le, é ben kenke fiεε keetefe bonyii dvú, é ben jeme."

¹⁶ E Baul mum ne we, ci bonyii bô kebo mum kew no jemyi le, "Bonyii bo Isael noo bonyii bô yaa nu ke Bojuu bô wvumte ten Nyo', ben eyeke eyuw.

¹⁷ Nyo' bonyii bo Isael to nu e caw bo'icee cee bosese, ge e kfuu dibole no kuuke seke bó to nu botolo won wvú Ijiw e. E wvú ke mum bvuse bó jó bô mvunşay mwew,

¹⁸ kuu shém bô bó, no taale ke fô bó le şkpwaante yí bilum e mbaanyε.

¹⁹ E wvú ke ge e bó shike bitum bisooshiwiy won wvú Kanaan e, mum nya won wvudvu e è no nu wvubo.

²⁰ Mwem mvun mvunciim to nu e jo diewe bilum gee ne kecow mbaanshen e (450). No wvú nyae won wvudvu ê bó, mum geε bonyii bô esaakè bó. E bó saw gen buy yí kefew kè wee ntum we wvú Samwel to saake le.

²¹ Ke yí kefew kekie le e bó ke ne lεke keekenke e è nu nfon, e Nyo' mum nya Saul, waa Kish wvu ê kfuu di Benjamin e. E wvú saw bvunfon yí bilum e mbaanyε.

²² E Nyo' ke shwaw wvú, geε Dawe Nfon wvubole. Nyo' to nu e jeme ekume Dawe wvun le,

'Me nu ε n'yeN ε Dawe wvù waa Jεεε nu fitele fiem.

Wvù nu ke egee fiεε ficii fi me ηgomte.'

23 ε to nu ε kfuu di Nfon Dawe wvun e di Nyo' to bvuseε Mboyse, nya ε bonyii bo Israel no wvù to kawεε. ε Mboyse wvun nu Jisos.

24 ε Jisos wvun se keeke ekwε lemme diew nu ε Jon to fewci wase ε bonyii bocii bo Israel ε bó ekumεn mvuntelem mvubole ε wen elese bó ε joo.

25 ε Jon ke no nu wase keemεεε lemme diew, ke ne bife ε bonyii ε, 'Ben kpwaake ε me nu yeε? Ke me n'yaa nu wee wvù ben cεyte ke. Wee wvudvu too εjim jo me, ε me mbaa encim εηkocεn keεngvuwce mbaaye bolaba bew ke.'

26 ε Baul γεn fwe jeme ε, "Boom bo bwεεm e bó ε nu kfuu di Aba'am e noo ben bonyii bocii bó yaa nu ke Bojuu bó wvumte ten Nyo', Nyo' to ciinse ntum wvun wvù ε nulo ε bonyii eboy yí dvú le ε ε nu ε beene.

27 Geenεn, ε bonyii bo Jelusalem bó bonyii bobole bó saake won, fanε yaa jo Jisos diεwε Mboyse le ke. ε bó bvuu fanε yaa kiεε kenye ke mwεεm mvù bonyii bo ntum Nyo' le to sanεε ekumε wvù ke. ε ε nu ke mvú mvú bó to shee taanke εdiuw ε mbam e εcii. ε bó ke dioo gay ε bó eyu wvù nonεn, ε fifin mum ge ε fí to kocen no bonyii bo ntum Nyo' le to jemyεε.

28 Naa no bó to baa cim yen jay wvù ε nulo ε bó eyu wvù yí dvú le ke, ε bó γεn ke fwe gay ε Baylet ε bó eyu wvù.

29 ε bó ke ge fiεε ficii no Nwa' Nyo' to jemyεε ekumε Jisos, ε bó shike wvù yí kentam e γεn lese wvù ε jem.

30 Geenεn, ε Nyo' kase bvuse wvù yí kpwe le.

31 ε wvù ghan yí εdiuw e nteen duηce ekole kew ε bonyii bó bó bó to nen'yεε Galilee γεn Jelusalem. ε nu bó bó fewci ekumε wvù keseen ε bonyii bo Israel.

32 Nonεn, bese ε no nu ten fen keseen kefewεεε saaka wvù jee wvudvu ε ben. Saaka wvudvu nu ε, fiεε fi Nyo' to kawεε bo'icee cee bonyii bo Israel dvú,

33 nu ε wvù ε ge wase fí ε to ε kocεn keseen kefew kesεεbeene le, beene bó nu boom bobole. Fifin kocine no Nyo' to bvuseε Jisos yí kpwe le. Bó to nu ε san wase ekumε fiεε fin ε Nwa' Mbense le biba bifeε, ε Nyo' jemyi ε, 'Wo nu Waa wεm, ε me nu wase Ico εben.'

34 Ekumε mbvuse wvù Nyo' to bvuseε Jisos yí kpwe le ε fo wvù efo ke, Nyo' to nu ε jeme ε yin je le ε,

'Me nu ηke enya ε ben kembonεn kè ε nu kem, kè me nto ηkawεεε Dawe dvú, nlew.'

35 Fí nu ε bó ε bvuu ε san bvudvuu bvumew e ε Nwa' Mbense le ε Dawe gayte ε,

'Ke wo nu ke ecine Waa wo lemme wvù Yuule le,

ε wvù efo ε jem ke.'

36 Fi ekumε Dawe nu ε wvù to lem lemme diew di Nyo' to nyae ε wvù yí kefew kew e, ke kpwe ε bó dwey wvù mbew bo ice le, ε wvù fo.

37 Geenεn, ε wee wvun wvù Nyo' to bvuseε yí kpwe le to baa fo ε jem ke.

38 Nonεn, boom bo bwεεm e, ben emum ekeε ntaε le saaka wvun wvù bó fewci le Nyo' lεeshi bibefe bi bonyii le nu ε wvù lεeshi nje Jisos wvun.

39 Wee wvù nu ε lese fitele fiew yî Jisos e, nu ε wvù ε boy wase yî bibefe biew e bicii, ε è nu fiεε fi è nulo nci Muses saa ege ke.

40 Nonεn, ben eyenè fo fiεε fi bó sanεε ê Nwa' bonyii bo ntum Nyo' le ke ekoo ben. Bó jemyi jó le,

41 'Ben eyeke eyuw ben bò wεysee Nyo'.

Diuw nu ke eyum ben, é ben ékpweken.

Me nu ηke emom fiεε yî kefew kenεn e,

ε è nu fi wee be jeme lo ê ben, ben saa ebee ke.' "

42 Ε Baul bô Banaban ke dioo ebuyte yew bunle yidvu le, ε bonyii bodvu no leke le bó ke ebvuu eto ke bvu mbam wvù too le ejeme mwεεm mvun.

43 Ε bonyii ke dioo buy yew bunle le, ε bonyii nteen bò to nu Bojuu bô bonyii bò to bankeε lo tu bo mbee Bojuu le, no bii Baul bô Banaban e. Ε bó no jemyi teete bonyii bodvu le bó eyuukè ke ε è nu Nyo' le wvù nu ε buw bó bó nfi we.

44 Ε è ke no nu bvu mbam wvù biε wvuwe le, ε kelaante no gomte keebuy lo kecii keeto eyuw diεw Nyo'.

45 Ε Bojuu yεn no kebombom ke bonyii le tase nonεn, mum no bene kendorj, kicine fiεε fi Baul jemyi, nan'yi wvù.

46 Ε Baul bô Banaban no jemyi lo yaa fane ke, gayte le, "Fí nu leη le bese bee keeyaw efewεε diεw Nyo' ε è nu ê ben Bojuu. No ben nu ε ηwase lo, ε jo bikuu binεn le ben baa kocεn keeke ekeηke nshii wvù mεy lo, tu bese nu ebanke fisεse efewci ε è nu ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu.

47 Ε nu no Nyo' nu ε gay ê bese, no wvù to jemyεε le,

'Me nu ε ntome wo le wo enu ken'yeese ke bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, é wo ege é bonyii bo εbuw ε wonj ε ecii ke eboy.' "

48 Ε bonyii bò yaa nu ke Bojuu yuw nonεn, mum no yuuke njon, bεnsee diεw yi yi Tata. Ε bonyii nteen bee saaka wvudvu le, ε è nu bò Nyo' to nu ε baa wase le bó nu ke ekeηke nshii wvù mεy lo.

49 Ε diεw yi yi Tata mum len wonj wvudvu le tfuu.

50 Geenεn, ε Bojuu mum nε bεyσε boceε ntεw bô boke' bo bonyii bo baay baay e, ε bokεnε ban nu bò to ké no too yew bunle le, ε bó no bane Baul bô Banaban, mum kuη bó le bó enε jó.

51 Ε bó dioo nen'yi nonεn, kucε kebvu ke yi bikaa bibole le è nu nciise fiεε fi bó mom, mum gen ê kelaante kè Ikonium e.

52 Ε ηgoo bonyii bo mbee le sheε no nu fibole yuuke njon baay, ε Keyoy ke Yuule ε yiηsen yi bó le.

14

Ε Baul bô Banaban fewεε saaka wvù jee ekume Jisos Ikonium

1 No Baul bô Banaban γεnεε Ikonium, bvuu ge ke leηleη no bó to geε Antiok, keeley yew bunle Bojuu yi jó le, efewci saaka wvù jee dvú. Ε bó loocε fewεε, ε Bojuu noo bonyii bò yaa nu ke Bojuu bee nteen.

2 Geenεn, ε Bojuu bò to fanεε keebεε nε bεyσε bonyii bomew bò to yaa nu ke Bojuu, befe bó mvuntelem mvubole le bó eton'yi shém bô bonyii bo mbee le.

3 Ε Baul bô Banaban mεy ke jó ε kefew defε, no fewci yaa fane ke ekume Tata. Ε Tata nya bó bó mvungay keegeε mwεεm mvù dunji mvungay mvu Nyo' le

bô mwεem mvu diuw wvù yumεen e mvù dunji le fiεε fi bó fewci ekume Tata no wvù nu ε buw bonyii bô mboyma nu keceεy.

⁴ E bonyii bo ê kelaante kedvu le gawsen. E bomew tu ê keba ke Bojuu bô to fanεε keebē ba le, ε bomew tu ê keba ke boom bo ntum e bo Jisos e.

⁵ E Bojuu ba bô bonyii bô yaa nu ke Bojuu noo bikuu bi wonj e tase, cu ntañ keenyεwle bô boom bo ntum e bo Jisos e, etumyε bó bô εta é bó ekpweken.

⁶ E bó kiεε ntañ wvudvu, mum lewte gen wonj wvù Likonia le, no ghane ê bilaante bi Lista bô Delbi le noo ê bontew bô mbew jó le,

⁷ fewci saaka wvù jee jó.

ε Baul bô Banaban fe ηkewle Lista

⁸ Wee mvu to nu Lista, ε wvù to ké no shee ke fokuse, ε è yaa nulo é wvù elen ke, njefo bó to boke wvù ε è nu ηkewle. E è ke no nu diuu dimew,

⁹ ε wvù shii no yeke fiεε fi Baul to yeεyi. E Baul lunj ejise yî ye le, yen ε wee wvudvu keηke mbee le Nyo' nulo efε wen,

¹⁰ mum gay é wvù foweεwe le, “Ja eelem we.” E wvù mum sele we, kew no lenε.

¹¹ E kebombom ke bonyii le yen fiεε fi Baul ge, mum no sane etale, jemyi ê díew yi Likonia le le, “Bonyo' nu ε tu bonyii ε shii ε to ê beene le.”

¹² E bó mum no teηe Banaban le Siyus, mum teηe Baul le Emis * no è to ké no yamte ke wvù jemyi.

¹³ E to nu ε yew ncese nyo' wvù bó teηe le Siyus wvun nu mbew kelaante kedvu le. E cee ncese wvu fó mum jo bona' bô bolemsε noo fow no too dvù diuw ketaan e le bô bonyii ege ncese dvù é Banaban bô Baul.

¹⁴ E boom bo ntum e bo Jisos e ban kiεε fiεε fi bô bonyii bodvu to gomte keege, saaye ndvù ye le, † lewte ley é bonyii bodvu ente, no kayte le,

¹⁵ “Bonyii ban, ben gee ε è nu la fin? Bese nu ke bonyii leηleη diewe ben e, ε bese to fen keefewce saaka wvù jee wvù nen'yi fô Nyo' le le ben ecine bonyo' bo ecici ban e, ebii ε è nu Nyo' wvù Nyo' le. Nyo' wvun nu wvù to bomεε εbule bô nshε noo jóo yi baay baay bô mwεem mvunciim mvù nu mondvuum man e.

¹⁶ E to nu fwele, ε wvù cine bonyii le bitum e bicii, ε bó no gee no bó koonke.

¹⁷ Geenεn, ε wvù no gee ke mwεem mvù jee fô bonyii le keedunji le wen nu dvù. E wvù no nyaa bó bô jan, ε bó keηke ηgu é kefew ke leη e, diee yuuke njon.”

¹⁸ Naa no Banaban bô Baul jemyεε mwεem mvun é bó nen, ke ge lo le ce', ε bó se lu keege ncese é bó.

¹⁹ E Bojuu bomew ke ne to jó, ε bó ne Antiok bô Ikonium, beyse bonyii nteen ε bó tumyε Baul bô εta. No bó tumyεε, mum gufe buy bô wvù εlaante kpwaake le wvù nu ε kpwe wase.

²⁰ Geenεn, ε ηgoo bonyii bo mbee le ke to tase é wvù we, ε wvù kase ne we, tu εlaante jodvu. E bvù ke buy yuu, ε bô Banaban mum ne jó, no gene é kelaante kè Delbi le.

14:5 14:19; 2Tim 3:11 **14:6** Mat 10:23 **14:8** 3:2 **14:11** 28:6 * **14:12** Siyus to nu nyo' Boglek wvu baay, ε Emis nu wvù gene bontum bew. **14:13** 10:25-26; Dan 2:46 † **14:14** Bó to saayi ndvù keedunje le fiεε fi bó gomte keege nu ε sase bó. **14:15** Ksm 20:11; 1Kol 8:4-6 **14:16** 17:30 **14:17** Mben 147:8; Yeli 5:24 **14:19** 14:5; 13:50; 17:13; 2Kol 11:25

21 No Baul bô Banaban ley Delbi, fewce saaka wvù jee ekumε Jisos, keηke bonyii bo mbee le jó nteen. Ε bó ke ne jó kase no tuu jim, fele ε bilaante bì Lista bô Ikonium noo Antiok wvu Bisidia le.

22 Ε bó no fele nonen, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le, teete bó le bó emey ke eleemè ntay yí mbee wvubole, keè le bó bowen keηke keeke eyen bongew nteen se keeke eley bvunfon bvu Nyo' le.

23 Ε bó bvuu no baayi bocee bintaashε bi bonyii bo mbee le, gεεle ε bintaashε bi bonyii bo mbee le bicii. Ε bó dioo gεεle no bamte mwεem mvudien bunlee mum nya bó can Tata Jisos wvù bó beηe wvù le.

Ε Baul bô Banaban tu jim Antiok wvu Silia le

24 Ε Baul bô Banaban ke fey wonj wvù Bisidia le, danšen gen wvù Bamfilia le,

25 fewce diεw Nyo' ε kelaante kè Belga le, mum bow gen ε kelaante kè Atalia le.

26 No bó bow jó, ley ε ηguw wvu ε joo le, mum kase no tuu jim Antiok. Ε Antiok jan nu jò bó to nyaε bó can Nyo' le ε wvù buw bó bó nfi we ε bó se mum no ghane gee lemme din di bó to mεσεε.

27 No bó fese jó, baance kentaashε ke bonyii bo mbee le, see fiεε ficii ε bó no Nyo' se lemεε bó bó, bó no wvù se yen'yεε mvuntelem mvu bonyii bó yaa nu ke Bojuu le, ε bó elese fitele yí Jisos e.

28 Ε Baul bô Banaban ce bó ηgoo bonyii bo mbee le bodvu ε kefew defε.

15

Ε bonyii bo mbee le shii nshii Jεusalem

1 Ε bonyii bomew ke ne Judea, bow to Antiok, mum no yeeyi bonyii bo mbee le le ke ε nulo ε Nyo' eboyse wee se bó nu ε tfuse mweten yew no nci Muses dunji ke.

2 Ε Baul bô Banaban ma lo n'yεeyi wvudvu, ε bó bonyii bodvu she bew mbew yí dvù le ε ε yaa nu wvu weε ke. Ε fi ke ghaw, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Antiok baa Baul bô Banaban noo bonyii bo mbee le bomew, tum le bó eben Jεusalem eyen boom bo ntum e bo Jisos e bó bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ke jó le, le bó elese diuw fò fiεε fidvu le.

3 Nonen, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Antiok mum ciinse bó, ε bó no gene fele biba bì Fonishia bó bì Samalia le seηe ε bonyii bo mbee le bo jó le bonyii bó yaa nu ke Bojuu nu ε kumen wase. Ε bonyii bocii no yuuke nonen, lanlaje baay.

4 Ε bó ke ben gen fese Jεusalem, ε kentaashε ke bonyii bo mbee le bó boom bo ntum e bo Jisos e noo bocee kentaashε ke jó fiisen bó. Ε bó see fiεε ficii ε bó no Nyo' se lemεε can yibole.

5 Geenεn, ε bonyii bo mbee le bomew bó to nu ten ε ηgoo Bofalasii le, ja we gay le, “Bó keηke ke keetfusε bonyii bó yaa nu ke Bojuu yew, gaytε ε bó gεεle bonci bo Muses e.”

6 No bó gay nonen, ε boom bo ntum e bo Jisos e bó bocee kentaashε bvuu shii keeley ente jo fiεε fidvu.

7 Ε bó ke she jeme gen ncejole, ε Bitā ne leem we gay le, “Boom bo bwεem e, ben kee le ε to nu fwele ε Nyo' baa me ε ben ente le ε nu diuw wεm e wvù bonyii bó yaa nu ke Bojuu nu ke eyuuke saaka we wvù jee, beηe wvù le.

8 E Nyo' wvù kee mvuntelem mvu bonyii le, dunjɛ le wen nu ε fiisen bonyii bò yaa nu ke Bojuu, nya bó bô Keyoy ke Yuule lenlen no wvù to nyaε ê beene.

9 Wvù to baa dunji kejeey jeeey beene ε bonyii bodvu ke. Wvù to nu ε ge ε mvuntelem mvubole no yuule njefo bó to nu ε lese fitele yí Jisos e.

10 No fi nu nonen, ben ε ghan neε ε se no gomte keeshiike fitele fi Nyo' le, joo bvujite geele yí ngoo bonyii bo mbee le, ε bvujite bvun to ghaw wase beene noo bo'icee cee bosεbeene?

11 Fi baa nu len ke. Beene nu ε bee le Nyo' boysee beene ε è nu nje mboyma wvù Tata Jisos nu ε buw beene dvú. E è nu ke ten lenlen no wvù boysee bonyii bò yaa nu ke Bojuu."

12 No Bita jeme ε mese, ε bonyii bocii cife, mum no yeke no Banaban bô Baul fele no bó se ghane gene fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, ε Nyo' nyaá bó bó mvunɣay le bó egeè mwεem mvù dunji mvunɣay mvu Nyo' le bó mwεem mvu diuw wvù yumεen e dvú.

13 E bó jeme mese, ε Jem mum gay le, "Boom bo bwεem e, ben eyeke eyuw.

14 Semon be ε see wase ê beene no Nyo' to kewεε dunjɛ ten shiee we fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, caw homew ê bó ente le è nu bew bonyii.

15 E fiεε fi bonyii bo ntum Nyo' le to saɲεε lenε ke ekale kemwaan bó fi Nyo' to geε. Bó to saɲ le,

16 'Kefew too lo kè me nu nke enkase ento, enseyse yew Dawe yì nu ε gbwe wase.

Me nu nke en'yoo binffuy bidvu,

é yí ekase eleem we.

17 Nonen, é kebese ke bonyii le emum egomte Tata,

ε bonyii ban bocii nu bò yaa nu ke Bojuu bò me nu ε ncaw

le è nu bem bonyii.

18 Fifin nu ε è jemyi Nyo',

ε wvù to ge wase ε bonyii kiεε ε è bεε lo bvuyvuum e.'

19 Me ε no n'yene fiem le fo beene enyaá nɣεw ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò nu ε lese fitele yí Nyo' le ke.

20 Beene esaj ke ε è nu nwa' fô bó le, egay le fo bó edieè mwεem mvù bonyii nu ε ge bintaɲε dvú fô bonyo' le ke, njefo è nu mwεem mvu nnyen e. Fo bó ekenkè fiεε keege bó kenjan ke. Fo bó edieè nyam yì nu se bó sele lo εleme ε buy ke. Fo bó edieè εleme ke nyam e ke.

21 Bó saɲ nonen, njefo bonci bo Muses e ban nu ε bó to yεyi wase ncejole mondvuum monciim ε bonyii yuuke, ε è nu ke bó bó taɲke eβen yéw bunle le εdiuw ε mbam e εcii."

E bó saɲ nwa' fô bonyii bo mbee le bò yaa nu ke Bojuu

22 Nonen, ε boom bo ntum e bo Jisos e bó bocee kentaashe noo kentaashe ke bonyii bo mbee le keci bee fiεε, mum yen le fi jee le bó ebaa bonyii ê bó ente etum é bó bo Banaban noo Baul egen Antiok. E bó mum baa Judas wvù diee diew dimew to nu le Basabas, bvuu baa ten Silas. Bonyii bo bofεε ban to nu bikuu ente jo bonyii bo mbee le.

23 E bó saɲ nwa' wvù bó nu etum bó dvú ε wvù nu le:

“Bese boom bo bwee wene le bô nu boom bo ntum e bo Jisos e bô bocee kentaashε gayte ben e bonyii bo mbee le bocii bô yaa nu κε Bojuu, bô nu ε kelaante kè Antiok e bô bô nu keba kè Silia le noo bô nu ε kè Silishia le.

²⁴ Bese nu ε yuw le bonyii bomew nu ε buy ε bese ente ε to ε no nyaa ηγεω, bvunse bvufee bvunen bô n'yeeyi mvu se ε tum bese bô ηkuuη.

²⁵ Nonen, bese ε mum ε shii bocii ε bee le bô ebaa bonyii bomew etum fô ben e, ε bô etoð bô bo Banaban noo Baul bô nu nsáa yese shém.

²⁶ Bonyii ban nu ε bó ε yefe wase kpwe ye le nje lemme di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

²⁷ Bese ε mum ε tum Judas bô Silas le bó eto ebvuu ejeme ten bô diuw fiεε fi nu ε ηwa' wvun e.

²⁸ Bee bo Keyoy ke Yuule nu ε yen le fi baa jee keeyike ben bô bvujite bvumew efey bonci bo shiee le ban bô nu le:

²⁹ Fo ben edieè mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge bintanje dvù fô bonyo' le κε. Fo ben edieè ελεμε ke nyam e κε. Fo ben edieè nyam yi nu se bó sele lo ελεμε ε buy κε. Fo ben eκεηκè fiεε keege bô kenjan κε. ε ben lewte mwεεm mvun, tu ben gee leη. Bó ε shεε wase.”

³⁰ ε bó saη nonen mum tum bonyii ba dvù ε bó bow dvù Antiok. ε bó gen, kum kentaashε ke bonyii bo mbee le ke jó kecii, nya ηwa' wvudvu ε bó.

³¹ ε bó taη ηwa' wvudvu, ε saaka wvudvu leεse mvuntelem mvubole, ε bó yuw njon baay.

³² ε Judas bô Silas bô to nu bonyii bô seηe mwεεm mvù bó yuuke ε Nyo' jemyi, nya bontefe nteen ε bonyii bo mbee le, ge ε bó no κεηke mvunγay ε mvuntelem e.

³³ ε bó bosen ce jó ntay. ε bonyii bo mbee le ke ciinse bó ε bó no kaase bô nyekeyy tuu jim fô bonyii bô to tumεε bó le.

³⁴*

³⁵ ε Baul bô Banaban bosen ce Antiok ntay, ε bô bonyii bomew yeeyi bvuu fewci diεw Tata.

ε Baul bô Banaban gawsen

³⁶ ε kefew ke dioo gence, ε Baul gay ε Banaban le, “Bee wo ekase etu jim eghan bilaante bi bee wo se fewci diεw Tata bí le, eyen laa bonyii bo mbee le bo jó gee neε le.”

³⁷ ε Banaban mum no gomte keejo Jon Mak le bô bó eghane.

³⁸ Geenεn, ε Baul faηe yaa ekoonke le bó ejo wvù κε, njefo wvù to nu ε cine bó le Bamfilia faηe yaa mese lene di bô bó to κεηke κε.

³⁹ ε Baul bô Banaban ke she kicen baay, mum gawsen. ε Banaban jo Maaku, ε bó wvù ley ηguw wvu ε joo, gen Sayblus.

⁴⁰ ε Baul caw fiew ε ε nu Silas. ε bó wvù dioo nen'yi, ε bonyii bo mbee le nya bó can Tata le ε wvù buw bó bô nfi we.

⁴¹ ε bó gen je biba bi Silia bô bi Silishia le, no ghane yvuwse mvuntelem mvu bintaashε bi bonyii bo mbee le.

16

ε Timatio ley ηgoo Baul bô Silas e

15:24 Gal 1:7; 5:10 15:28 10:19; 15:20; Luk 11:46 15:32 11:23, 27 * 15:34 Boηwa' bo boyvuum
bomew κεηke kencim ke 34, ε kí nu le, “Geenεn, ε Silas mey fiew Antiok.” 15:37 12:12 15:38 13:13
15:39 13:4 15:40 14:26

¹ E Baul ghan gen buy ê kelaante kè Dëlbi le, ke ne gen ê ke Lista le. Wee ngoo Jisos mvu to nu Lista jodvu e diee nu Timatio, e bwee nu wee Juu, nu ten wee mbee, geen e ice to nu wee Glek.

² Timatio wvun to nu wee e bonyii bo mbee le bocii bo Lista noo bo Ikonium bensee wvú.

³ E Baul no gomte keejo wvú le bô wvú eghanè, mum tfuse wvú yew. * E wvú to tfuse wvú yew nonen, njefo Bojuu bocii bô to cee biba bidvu le to kee lo le icee Timatio to nu wee Glek.

⁴ E bó mum no ghane, gene ê bilaante le, dioo gene no serje ê bonyii bo mbee le bonci bô boom bo ntum e bo Jisos e noo bocee kentaashe ke Jelusalem to shilée bee le bô egeélè.

⁵ Nonen, e bintaashe bi bonyii bo mbee le bidvu mum no temyi gene fwe fwe yi mbee le. E bonyii no biise bó le ediuw ecii.

E fiée diéwé efile le to fô Baul e Towas

⁶ E Baul bô ngoo ye ne le bó egen efewe diéw Nyo' won wvú Esia le, e Keyoy ke Yuule tun. E bó mum len wase fey e è nu je keba kè Fligia bô kè Galëshia le.

⁷ E bó ke dioo gen buy mbew won wvú Misia le no gomte keeley gen keba kè Bitinia le, e Keyoy ke Jisos e bvuu tun.

⁸ Nonen, e bó mum fey won wvú Misia le, danşen gen ê kelaante kè Towas e.

⁹ E è ke no nu entan, e fiée diéwé efile le ne to fô Baul e. E wvú yen ê fiée fidvu le e wee mvu wvu Masedonia leeme leke wvú le, “Kee wo, lente ke eto Masedonia jan efi bese.”

¹⁰ No fiée fidvu to fô Baul e nonen, e bee bó † mum yen le Nyo' nu e dujce ê bese le bese egen efewe saaka we wvú jee won wvú Masedonia le. Kan mwaan, e bese mum seyse keegen jó.

E Lidia lese fitele yi Jisos e Filibi

¹¹ E bese ne Towas, lente teyey ê nguwwu ê joo le, buysen Samotes. E bvú buy yuu e bese gen fwe buy Niapolis.

¹² E bese ke ne fó len gen Filibi, e è nu kelaante ke ê keba ke fwe le Masedonia. † Kelaante kedvu to nu wase ke bala bo Lum e. E bese ce jó yi ediuw e.

¹³ E è ke no nu diuu di mbam e, e bese buy elaanje jodvu, gen diuw joo le fô bese to kpawci le bvudvuu bvú Bojuu le bvú bunlé le nu enu. No bese gen, e bokene bomew to tase wase fó, e bese mum shii no jemyi ê bó.

¹⁴ Kpwoon mvu to nu fó yuuke ten e diee nu Lidia, e wvú to ké no wvumte Nyo'. Wvú to buy ê kelaante kè Tayatila le, e wvú to ké no geese kfiu ndvú yimi, e yi nu ke yi yeele lo, lumte. E Tata yene fitele fiew, e wvú bee fiée fi Baul to jemyi le.

¹⁵ E bó ke lese wvú bô bonyii bo ê wvú yew ê joo, e wvú mum leke bese gay le, “Kee ben, é ben fen nu e yen le me nu e nlese fitele fiem ficii yi Tata le, é ben to ke gen ce ê me yew.” E wvú mey ke no nyeyi nonen, e bese ke ghan bee gen.

E bó fen Baul bô Silas yew ncaw e Filibi

16:1 14:6; Lum 16:21; 1Kol 4:17; Fili 2:19; 2Tim 1:5 **16:2** 6:3; Fili 2:20, 22 **16:3** Gal 2:3-5; 1Kol 9:20 * **16:3** Bó to tfuse Timatio yew wvú le è nulo é wvú efewci diéw Nyo' ê Bojuu e bó yaa nyaake ke wvú no ice to baa nu wee Juu ke. **16:4** 15:22-29 **16:5** 2:41 **16:6** 10:19 † **16:10** Luk wvú to sanşen nwa' wvun to ley ngoo bo Baul e Towas fen, e bó bó no lene. ‡ **16:12** Masedonia to nu e bó e gaw biba binew, e kin to nu ke fwe. **16:13** 17:2 **16:14** 17:4 **16:15** 8:36

16 E ò ke no nu diuu dimew ε bese dioo egene fò bvudvuu bvū bunle le, tasen bee bo wan kpwoon mvu ε è nu nfwa. Wvù to keηke keyoy kemew yí ye le, ε è nu kè ké ge ε wee no nu wee diam. Bonyii bò to keηke wan kpwoon wvudvu to kawte bigew yí ye le naa ntay nje wvù to ké no senje mwεem mvù nu ke ekooy.

17 E wan kpwoon wvudvu dioo yen bee bo Baul e, mum no bii bese le wamte, gayte le, “Bonyii ban nu bonyii bo lemme le bo Nyo' wvù nu Ekole ke Mwεem Mvunciim e, ε bó dunçi je yí è nulo é ben eghan jó se boy.”

18 E wvù ke ge nonen buy εdiuw nteen, ε fi ke ne ton'ye Baul, ε wvù banke ye wam keyoy kedvu gay le, “Me ηgayte ê wo ê diee di Jisos Klistu le, buye yí wan wvun e.” E kí mum buy yí ye le ke sekedvu.

19 E bonyii bò to keηke nfwa wvudvu yen le je bowen yi bigew nu ε yí e ka wase, ε bó mum koo Baul bò Silas gufe gen bò bó fwe dvu bocee won ya le fò bó to ké no saake bonsaw.

20 No bó gen bò bó, leke fwe dvu bala bo Lum bò to saake bonsaw gay le, “Bonyii ban nu Bojuu, ε bó nyaa ηgew ê kelaante kesese le.

21 Bó ye yi bonyii bò nce wvù nci wese baa bee ke. Bese nu bonyii bo Lum, ε è yaa nulo é bese ebii nce wvudvu le ke.”

22 E kebombom ke bonyii le kè to nu fó mum tom bó, fente yí Baul bò Silas e. E bonyii bò to saake bonsaw ba mum saaye ndvú yí Baul bò Silas e, gay le bó etam bó.

23 E bó looce tam bó ntay, jo bó gen lese yew ncaw e, gay ê wee wvù to ceyte yew ncaw le wvù ecεytè bó ntay.

24 No wvù yuw nonen, mum jo bó gen fen naa ê kebuw ke ente le yew ncaw e, fen bikaa bibole ê difwan e.

25 E ò ke no nu ke diewe entan entelen e, ε Baul bò Silas bunlee yemte bensee Nyo', ε bonyii bo ncaw e yeke,

26 ε nshε ne sese shiw bò mvun gay, ε yew ncaw shiw gen buy yí kenffuy e. Kan mwaan, ε dew fwese yicii yene ye, ε boncaw feyken yí bonyii bo ncaw e bocii.

27 E wee wvù to ceyte yew ncaw yidvu kamse, dioo yen ε dew fwese nu ye, ε wvù mum no kpwaake le bonyii bo ncaw e nu ε bó ε lewte wase. E wvù mum baa nyo ê ηku lé le wen eyu ekole kew dvú.

28 E Baul wam foweεwe gay le, “Fo wo eyu ekole kuw ke. Bese nu fen bocii.”

29 E wee wvù to ceyte yew ncaw wvudvu tee ε wee to bò ken'yeese, ε wvù lewte ley yew, gen tum envuw fwe dvu Baul bò Silas ciηke bò nfan.

30 E wvù ne jo bó, buy bò bó ekfun, bife ê bó le, “Bo'icem, è nulo é me enge neε nse mboy.”

31 E bó tfuse ê wvù le, “Lese fitele yí Tata Jisos e, é ben ε bonyii bo ê wo yew ke emum eboy.”

32 E bó mum fewce saaka wvu ekume Tata ê bò bonyii bo ê wvù yew.

33 E wvù ke jo bó ke entan jodvu, cuke bilente bibole. Kan mwaan, ε bó mum lese wvù bò bonyii bocii bo ê wvù yew ê joo.

34 E wvù mum jo bó, ε bò bó ben ê wvù yew, ε wvù nya mwεem mvudien ε bó die. E bò bonyii bocii bo ê wvù yew mum no lanlanje le bó nu ε lese wase fitele yí Nyo' le.

35 Ɛ ɛkfuŋ ke buy yuu, ɛ bala bo Lum ba bô to saake bonsaw tum bonyii bo nci le Ɛ bó egen egay ɛ wee wvù cɛyte yew ncaw wɛ Ɛ wvù ebvuse bonyii ba ɛ bó egenè.

36 Ɛ wee wvù to cɛyte yew ncaw wvudvu mum gen yɛn Baul e, gay ɛ wvù Ɛ, “Bala nu ɛ ciinse ntum Ɛ me embvuse ben, ɛ ben egenè yí nyɛkeey e.”

37 Geenen, ɛ Baul gay ɛ bonyii bo nci le ba Ɛ, “Bó se nu ɛ tam bese ya le se bó nu ɛ yaw wase ɛ saw nsaw wese nkuaŋ, ɛ bese nu ke ten bonyii bo Lum, ɛ bvuu ɛ fen bese yew, ɛ no duu keseen Ɛ bó ebvuse bese ejim ejim neɛ le? Ke ɛ nulo ɛ fí ekooy ke. Ɛ nu ke eto ke bala bodvu fen se bvuse bese.”

38 Ɛ bonyii bo nci le ba kase tu jim see ɛ bala bo Lum ba no Baul jeme. Ɛ bó yuw Ɛ Baul bô Silas nu ten bonyii bo Lum, mum no fane.

39 Ɛ bó mum to ku can ɛ bó, bvuse bó yew ncaw e, ciinse bó, Ɛ ke Ɛ bó ene Ɛ laante jodvu.

40 Ɛ Baul bô Silas buy yew ncaw e, gen yew dvu Lidia ɛ bonyii bo mbee le nu dvù, ɛ bó tefe bó mum neɛ jó.

17

Ɛ Baul bô Silas gen Tesalonika

1 Ɛ Baul bô Silas mum no gene, fey ɛ bilaante bì Amfibolis bô Abolonia le, danŋen gen buy Tesalonika. Ɛ yew bunle Bojuu to nu jó.

2 Ɛ Baul mum gen ley yew bunle le ke no nce we to ké no nu, no too jemyi ɛ bonyii dvù yí ɛ diuw ɛ mbam e eta, duŋci fiɛ ficii ɛ Nwa' Nyo' le.

3 Ɛ wvù no duŋci jó, cɛeyi Ɛ Mboyse wvù Nyo' to kawɛ to keŋke keeke eyen ŋɛw, ekase ebuy yí kpwe le. Ɛ Jisos wvun wvù wen fewci ɛ kumɛ wvù nu Mboyse wvudvu.

4 Ɛ bonyii bomew yuw nonen, bee bene Baul bô Silas e. Ɛ Boglek bomew bô to wvumte Nyo' noo bokɛ bo baay baay bomew bee ten nteen.

5 Geenen, ɛ Bojuu bomew mum no bene kendoŋ bô Baul noo Silas, kum bonyii bomew bô to gbwayte ɛ cici ɛ bó bó taashɛ kebombom e, kew diuw Ɛ laante. Ɛ bó mum ne gen ŋgoy yew Jason Ɛ bó gomte Baul bô Silas keebvuse enyi ɛ bonyii ɛ kfuŋ.

6 Ɛ bó dioo gom nkuaŋ, mum gufe Jason bô bonyii bo mbee le bomew gen bó bó fwe dvu bocee ntɛw, no wamte gayte Ɛ, “Bonyii ban nu bô ghane banŋe woŋ ɛ wvù tuu ncine, ɛ bó ɛ to wase ɛ buy jan,

7 Jason ɛ fiisen bó ɛ geɛ yew dvu wvù. Bó bocii ŋgoyte bonci bo Nfon wvu Lum e, duu Ɛ Nfon wvumvu nu dvù ɛ diee nu le Jisos.”

8 Ɛ bocee ntɛw bô bonyii yuw nonen, ne no wɛwte lo.

9 Ɛ bó mum kan ɛ Jason bô bonyii bo mbee le nya bigew Ɛ ɛ fí ke bvuu kooy lo, bó saa ɛ fuse bigew bidvu ɛ bó ke. Ɛ bó mum cine bó le ɛ bó no gene.

Ɛ Baul bô Silas gen Belia

10 Ɛ ɛkfuŋ ke dioo jiiim, ɛ bonyii bo mbee le jo Baul bô Silas ciinse ɛ bó no gene ɛ kelaante kè Belia le. No bó ley jó, gen yew bunle Bojuu le.

11 Bojuu bo jó to nu bonyii ɛ bó kee fiɛ fele bo Tesalonika, njefo bó to nu ɛ looce fiisen n'yɛeyi bô shiee, no taasse Nwa' Nyo' ɛ diuw ɛ cii keeyen laa mwɛɛm mvù Baul yɛeyi bó dvù nu kecey ɛ.

12 ϵ bó mum bee diew Nyo' le nteen. ϵ bokene bo baay baay nteen bò to nu Boglek noo bolemse nteen bò to nu ten Boglek bee ten.

13 Geenen, ϵ Bojuu bo Tesalonika ke yuw le Baul nu ϵ gen wase ϵ no fewci diew Nyo' Belia, ϵ bó mum gen ten jó, beyse kebombom ke bonyii le ϵ bó kew mvunlaa.

14 ϵ bonyii bo mbee le mum gay lo $\hat{\epsilon}$ Baul kan mwaan ϵ wvú gen diuw joo yi baay e. Geenen, ϵ Silas bò Timatio shee Belia.

15 ϵ bonyii bò to genee keeciinse Baul, gen buy Aten mum cine wvú le. ϵ bó dioo tuu jim, ϵ Baul tum bó le bó egen tefe $\hat{\epsilon}$ Silas bò Timatio le bó emom ke le ebi wen e cekey.

ϵ Baul no nu Aten

16 ϵ Baul mum no ceyte Silas bò Timatio Aten. ϵ wvú ke dioo ghane jó, yen ϵ kelaante kedvu ϵ yinjen lo bò mvumooso. ϵ fi shiw fitele fiew.

17 ϵ wvú mum gen yew bunle Bojuu le, jeme bò bó noo bonyii bò to yaa nu ke Bojuu bò to bunlee ten Nyo' dvú. ϵ wvú bvuu no jemyi ten ediuw ecii ya le bò bonyii bò to ké ne to fò.

18 ϵ bonyii bo n'eyei le bomew bò bó to tenje le Ebikolian noo bò bó to tenje le Sitoyik ke ne to keebwe ten mbew bò bo Baul. No Baul to fewci ekume Jisos noo mbuy wvu yí kpwe le, ϵ bomew mum no biite le, "Keyuj kin se kumte diuw le la le?" ϵ bomew no duu fibole le, "Fí yen'yi nen ke diewe wvú fewci ekume bonyo' bo bonyii bomew e."

19 Nonen, ϵ bó mum jo Baul ϵ bó bó gen fò nshii wvú bó tenje le Aleobagus e, * gay $\hat{\epsilon}$ wvú le, "Bese gomte keebvuu eyuw ekume n'eyei wvu fwe wvun wvú wo too dvú laa wvú nu le la le.

20 Wo jemyi mwen mvumew ϵ bese ke baa yuw wase ke. Nonen, bese ϵ no gomte keeki kenyi kedvu."

21 (Bonyii bo Aten noo botolo bo jó to ké no nu ke fibole keeshee yuuke ϵ è nu mwen mvu mvunfem, jemyi ekume mvú.)

22 ϵ Baul mum leem fwe dvu nshii Aleobagus wvudvu, gay le, "Bonyii bo Aten, me n'yene le $\hat{\epsilon}$ jé le yicii nu ϵ ben wvumte bonyo' baay.

23 Me njemyi nen, njefo me nse nghane elaante jonen, ϵ ndioo ntaale mondvuum mò ben bunlee bonyo' mó le, ϵ n'yen ketan ke ncese le kemew ϵ bó ϵ san yí dvú le le, 'Fò nyo' wvú bó baa kee le ke.' Nyo' wvudvu wvú ben bunlee, wvú bó baa kee ke, nu wvú wvú me nu enfewce $\hat{\epsilon}$ ben keseen.

24 Nyo' wvudvu wvun nu wvú to bomew woy wvun bò mwen mvunciim mvú nu yí dvú le. ϵ nu wvú Nfon ebule bò nshé, ϵ ke wvú ké no cee yéw ncese yí è bom bonyii le ke.

25 Ke wvú tane fié fimew fi wvú taale le wee elem fò wvú le ke, njefo è nu wvú wvú gee ϵ bonyii bocii yoyte, nu dvú, kenke fié ficii fi bó shieele.

26 Wvú to nu ϵ ge ϵ dikfuu di bonyii le dicii buy yí wee mwaan ϵ no nu yí ekole ke nshé le. ϵ wvú se ge nonen, nu ϵ wvú to seyse wase kefew kè bó nu ke enu dvú, noo bidwee bi mondvuum mò bó nu ke eceé mó le.

27 Wvú to ge nonen, wvu le bonyii ke eghaale, gomte wvú laa bó nu ke eyuu eyen wvú le le. Geenen, ϵ ke Nyo' yaa cim nu ncejole fò wee mvu beene le ke.

28 Fifin nu ke lenjen no wee mvu to jemye wase le,

17:12 11:18 17:13 14:5, 19; 1Tes 2:14-16 17:17 17:2, 4 17:18 4:2; 1Kol 1:22 * 17:19 Nshii wvun nu fò bó to ké no seysee mwen mvu è kelaante kè Aten e, bvuu saake bonsaw fò. 17:24 7:48; Mben 146:6; 1Bfn 8:27 17:25 Mben 50:9-13 17:26 Dito 32:8; Job 12:23 17:27 Yesa 55:6 17:28 Ken 1:27

'E nu wvú wvù gee ε beene se cee, lene,
bvuu nu no beene nu.'

ε wee wene binfe mvu to jeme wase ten le,
'Beene nu naa boom bew'.

²⁹ No beene nu boom bo Nyo' le nonen, fo beene ekpwaakè le Nyo' fieesene
fiεε fi è seyse wee bô bvufee bwew, ε tfuy bô ketwaa ke bigew e, kεneε ε kene
lo bô te ke.

³⁰ E to nu kefew kè bonyii to beε kenjiwe le, gee mwεεm mvù befε mvun, ε Nyo'
cin'yi dvú. Geenεn, keseen nu ε wvú gayte le bonyii bocii ekumεn mvuntelem
mvubole.

³¹ Bó ekumεn njefo wvú nu ε gee diuu di wvú nu ke esaw wonj tfuu bii keceεy
e. Wvú nu ε baa wase wee we wvú nu ke esaake. Fifi nu ε wvú dunje wase
ê bonyii bocii le è nu keceεy no wvú to bvuseε wee wvudvu yí kpwe le."

³² No Baul jeme nonen, ε bó yuw ε wvú ε ben ekumε mbuy wvu yí kpwe le, ε
bonyii bomew ne no kiele lo wvú. E bomew gay fibole le, "Bese gomte keeke
ebvu eyuw ekumε fiεε fi wo jemyi fin."

³³ Nonen, ε Baul mum buy cine bó le.

³⁴ Geenεn, ε bonyii bomew bee fiεε fi wvú to jemyi le, bene wvú le. Wee
mvu bó le to nu Dionisius wvú to nu wee nshii Aleobagus, ε mvu nu kpwoon
ε diee nu Damalis noo bonyii bomew ten.

18

ε Baul gen Kolen

¹ Ejim jodvu, ε Baul ne Aten gen ê kelaante kè Kolen e.

² No wvú gen jó, ε bó wee Juu mvu tasen ε diee nu Akpwila, ε bó to boke wvú
Bontus. Akpwila bô Blisilia wvú kpwe se to beε ne ke lo Itali, njefo Klawdius
wvú Nfon wvu Lum to nu ε bvuse sa' le Bojuu bocii ebuy jó. E Baul ke laa
ghane ê bó le,

³ dioo yen le bó seysee jéw yí bó saanke cún dvú, ε è to nu ke ten lemme di
wvú wvú Baul to cee nje dí, ε wvú mum no cee fó, ε bó bó lemte.

⁴ E ké dioo nu ediuw ε mbam e ecii, ε wvú no gene yew bunle le, jemyi bó
Bojuu noo Boglek dvú, momte keege le bó ebee fiεε fi wvú to yεyi le.

⁵ E Silas bó Timatio ke dioo ne Masedonia to, ε Baul mum jo kefew kew kecii
no fewci ε è nu diεw Nyo', dunji ê Bojuu le Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu Jisos.

⁶ Geenεn, ε Bojuu bodvu ke ne no kicine fiεε fi wvú to jemyi, nan'yi wvú.
E wvú mum yεwe ndvú ye gay ê bó le, "Kpwe yene enù can yene le. Ke me
nkeñke ebo fó ke. E kew yí keseen e, me nu engeñε wase ε è nu ê bonyii bó yaa
nu ke Bojuu le."

⁷ E wvú mum cine bó le, buy gen no cee wase ε è nu bó wee mvu ε è yaa
nu wee Juu ke, ε wee wvudvu to ké no wvumte Nyo'. Diee diεw to nu Titius
Justus, ε la diεw nu mbew yew bunle le.

⁸ E Klisbus wvú cee ekole yew bunle bó bonyii bocii bo ê wvú yew ke lese
fitele yí Tata le. E bonyii bo Kolen nteen no yuuke no Baul fewci ekumε Jisos,
beje, ε bó mum leese bó ê joo.

⁹ E è ke no nu entanj jomew, ε Tata jeme ê Baul ê fiεε diεwε efile le le, "Fo wo
efané ke, è fewci ke diεw yem gene dvú. Fo wo ke elu dvú ke,

10 njefo me nu bee wo, ε κε wee yaa nu naa dvú wvù nulo ege fiεε bô wo κε. Bonyii bem nu ê kelaante kin e nteen.”

11 Nonεn, ε Baul mum no nu jó yî kelum e kecile bô kenḡawten, yeeyi bonyii bô diεw Nyo'.

12 No Baul to nu jó, ε Galio ke dioo nu wee sa' wvu ê keba kè Akεya le, ε Bojuu baance ye koo wvú ḡen bô wvú yew nsaw e,

13 jeme ê Galio le, “Wee wvun momte keebaḡse bonyii ε bó bunlee Nyo' ê je mi le jεey se è nu no nci gomte.”

14 Ε Baul ke ne le wen ejemyi, ε Galio ne jeme ê Bojuu ba le, “Bojuu ben eyuw, ε fiεε fin be nu fiεε fimew fi befe ε wee wvun ε ge, keνεε nci mvu ε wvú ε ηḡoy, tu me mbe ε ηkuu shém ε n'yeke fiεε fi ben jemyi.

15 Geenεn, no fiεε fin nu κε mbew ekume diεw bô εdiee noo bonci bonεn, ben eseyse εbenεben. Ke è yaa nulo é me ensaw fifin fiεε κε.”

16 No wvú jeme nonεn, mum kuḡ bó ε bó buy yew nsaw e.

17 Ε bó bocii mum ne ley yî Sostεnes wvú to nu cee εkolε yew bunle le, mum suḡ wvú fwe dvu yew nsaw. Ε Galio faḡe yaa kpwe lo fiεε fó κε.

Ε Baul tu jim Antiok

18 Ejim jodvu, ε Baul bvuu ce Kolεn bô bonyii bo mbee le yî εdiuw e nteen, ke mum ne cine bó le ε bô bo Blisilia noo Akpwila ley ê ηḡuw wvu ê joo le keεgene Silla. Ε bó se ne Senklia fô bó to leyεε ê ηḡuw e, ε Baul mvu εkolε nje ηkawma wvú wvú to geε fô Nyo' le.

19 Ε bó no gene, ke ḡen buy Efesus, ε Baul cine Blisilia bô Akpwila le jó, yaw ḡen fiεw ε è nu yew bunle Bojuu le, jeme ê Bojuu dvú.

20 Ε bó ke lekε le wvú ebvuu ece κε bó bó εdiuw nteen, ε wvú tun.

21 Geenεn, ε wvú ke dioo nen'yi, gay ê bó le, “Me nu ηke enkase ento ê ben e ê Nyo' fen ε bee.” No wvú gay nonεn, mum ley ê ηḡuw e ne Efesus.

22 Ε ηḡuw ke ḡen buy Kaysalia, ε Baul buy, ben ḡen gay kentaashe ke bonyii bo mbee le Jelusalem, mum ne bow Antiok.

23 Ε wvú ke ce jó ε kefew ḡence, mum kase ne no lene fele ê biba bi Galεshia bô Fligia le, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le bo jó.

Ε Abolos fewce diεw Nyo' Efesus

24 Ε wee Juu mvu ke ne to Efesus ε diee diεw nu Abolos, ε bó to boke wvú Aleksandia. Ε to nu wee ε wvú kee njeme, bvuu kee Nwa' Nyo' ntay.

25 Bó to nu ε yeeyi wase wvú bô Je yî Tata duḡci, ε wvú mum no fiεe lo bó n'yeeyi wvu ekume Jisos, yeeyi bonyii leḡ. Geenεn, wvú to kee κε ε è nu fiεε fi Jon to fewci leese bonyii ê joo.

26 No wvú to toε Efesus, mum κεw no yeeyi bonyii yew bunle le yaa fane κε. Ε Blisilia bô Akpwila ke yuw no wvú yeeyi nonεn, mum jo wvú, ḡen bvuu yuuse wvú ntay ekume Je yî Nyo' duḡci.

27 Ε Abolos ke ne kpawwce le wen enu elente eḡen keba kè Akεya le. Ε bonyii bo mbee le bo Efesus mum fiεε wvú, saḡ ηwa' ê ηḡoo bonyii bo mbee le bo Akεya, tomte le wvú ke dioo ε feε ε bó fiisen wvú. Ε wvú ke ḡen jó, fi bonyii bo mbee le ntay, ε bonyii ban nu bô Nyo' to nu ε buw bó bô mboyma, ε bó lese fiεe yî Jisos e.

28 Ε wvú no beeke mbew bô Bojuu ya le ε è yaa nu wvu weε κε, soo bó, duḡci ê Nwa' Nyo' le le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε.

19

Ɛ Baul gen Efesus

1 Ɛ to nu seke Abolos to nu Kolɛn, ɛ Baul ke jo je yi ente ente ê biba bì wvù to ɛne jó le, fese Efesus. No wvù fese jó, yɛn ngoo bonyii bo mbee le bomew e,

2 bife ê bó le, “Keyoy ke Yuule to nu ɛ to yí yene le seke ben to leseɛ fitele yí Jisos e?” Ɛ bó tfuse le, “Bese ke baa yuw wase le fiɛɛ fimew nu Keyoy ke Yuule ke.”

3 Ɛ Baul bife le, “Ɛ è fɛn nu nonɛn, tu bó to lese ben ê joo nje la?” Ɛ bó tfuse le, “Bó to lese bese ê joo bii no Jon to fewci.”

4 Ɛ Baul mum gay ê bó le, “Jon to leese bonyii ê joo, keedunɔɔ le bó nu ɛ kumɛn mvuntelem mvubole, ɛ wvù to gayte le bó ebee ɛ è nu wee wvù too ê wen ejim e, ɛ wee wvù wvù to gayte nu Jisos.”

5 Ɛ bonyii bodvu yuw no Baul gay nonɛn, ɛ bó mum lese bó ê joo ɛ è nu wase ê diee di Tata Jisos e.

6 Ɛ Baul gee can yí bó le, ɛ Keyoy ke Yuule mum to yí bó le. Ɛ bó mum ne no jemyi díew yí bó yaa kee ke, bvuu senje ê bonyii mwɛɛm mvù bó yuuke ɛ Nyo' jemyi.

7 Bonyii bodvu to nu wee diɛwe yuufe ncow bofɛɛ le.

8 Ɛ Baul mum no nu ke Efesus, gene yew bunle le yí kee le te, jemyi ê bonyii dvù yaa fane ke. Ɛ bó bó no beeke mbew, ɛ wvù momte keege le bó ebee fiɛɛ fi wvù jemyi ekume bvunfon bvuu Nyo' le.

9 Ɛ bonyii bomew teme bikuu faɲ keebɛ, mum no jemyi díew yí befe ê bonyii ejise ekume Je Tata. Ɛ Baul mum cine bó le, jo ngoo bonyii bo mbee le, ɛ bó bó gen wase ɛ è nu yew n'yeeyi yi Taylanus e, no jemyi ê bó dvù ediuw ecii.

10 Ɛ Baul ge nonɛn yí bilum e bifeɛ. Nonɛn, ɛ Bojuu noo Boglek bocii bo wonj wvù Esia jodvu le yuw díew Tata.

Ɛ boom bo Sikɛfa le no benjene Baul

11 Ɛ Baul no nu, ɛ Nyo' gee, ɛ wvù gee binghaw bi mwɛɛm e ɛ è nu lo bi diuw wvù yumɛɛn e.

12 Bó to ké joo ke naa fiɛɛ fiew fi ye le diɛwe fincake fi ndvu le, kenɛɛ ndvu ye lemme, egɛn ekum wee kencɛm e dvù, ɛ wvù mum bonɛn lo, ɛ è nu wvù kenjke keyoy kè befe yí ye le, ɛ kí buy.

13 Ɛ Bojuu bomew bò to ké no ghane bvuuuse biyoy bì befe yí bonyii le, ke mum ne no momte keetenje diee di Tata Jisos e se bvuuuse biyoy bidvu. Ɛ wee ké ne mum gay ê keyoy kè befe le, “Me mbvuuse wo ê diee di Jisos wvù Baul fewci le.”

14 Bonyii bò to momte fiɛɛ fidvu to nu bososhwi, ɛ è to nu boom bo Sikɛfa wvù ekole ke bocee ncese Bojuu le.

15 Ɛ keyoy kè befe ke bife ê bó le, “Me nkee Jisos, nkee ten Baul, ben nu finɛn baa?”

16 Ɛ wee wvù keyoy kè befe kedvu to nu yí ye le mum fente lo yí bonyii bodvu le, gowɛ bó kuse, ɛ bó fɛɛ lo buy yew dvu wee wvudvu nu wase binyi bincimte bó bilɛmte ye le.

17 Ɛ Bojuu bò Boglek bocii bò to cee Efesus yuw ekume fiɛɛ fidvu, no fane. Ɛ bonyii mum no wvumte diee di Tata Jisos e fesene lo.

18 E bonyii nteen bô to nu wase bonyii bo mbee le no too seje bvuu bwaashi mwεεm mvu ejiwε le mvù bô to gee.

19 E bomew nteen bô to gee nfm, baance bonwa' bobole bo nfm e, to dvú, ton ê bonyii ejise. E bó tan kpwaw bonwa' bodvu bocii, ε wvú buy ejise bigew bontfuke mbaanshen (50,000). *

20 Nonen, ε mwεεm mvun ge ε diεw Tata no leyte ê mvuntelem mvu bonyii le bô mvungay, saanjkene gene lo fwe fwe.

E bonyii kεw mvunlaa Efesus

21 E è ke no nu ejim jodvu, ε Baul yen le wen nu egen Jelusalem, ε wen nu dioo gene, efey je biba bi Masedonia bô Akεya le. E wvú bvuu no gayte le, "Me nu nke endioo ε ngen ε mbuy Jelusalem, enkenke keenjen ten embuy Lum."

22 E wvú mum yaw tum bonyii bofεε, Timatio bô Elastus bô to fici wvú, ε bó gen fwe Masedonia. E wvú shεε bvuu ce Esia caan.

23 E è no nu kε kefew kedvu le, ε mvunlaa nε kεw Efesus ekumε Je Tata ε è yaa nu mvu wεε kε.

24 Cee elame mvu to nu jó, ε diee nu Demitiyus, ε wvú to ké no tfuyte mwεεm mvù fieesene yew ncese nyo' wvù bô tenje le Atemis. † Lemme didvu din to ké no too bô bigew fô bonyii bô tone elame le ε è yaa nu bi wεε kε.

25 E Demitiyus mum kum bonyii bô to tone elame bocii noo bonyii bô to lemte kfuu didiε lemme, ε bó tase. E wvú gay è bó le, "Boom bo bwεεm e, ben kee lo le lemme din nu ε beene nrole bigew yí dvú le.

26 Ben ε no yene bvuu yuuke fiεε fi fimbwε fi Baul fin gee. Wvú ghane gayte le kε bonyo' bô bó kene lo bô can yaa nu bonyo' kε. Wvú nu ε ge wase nonen, ε banke bvufee bvú bonyii le nteen Efesus jan, ε no banse wase ten bvú bonyii bo Esia le bocii ε bó beje wvú le.

27 Me n'yene le lemme disεεbeene din nu ekenke diee di befe. E kε è mey nonen kε, yew ncese nyo' wvu baay wvù kpwoon wvù Atemis nu ke etu fiεε fi εcici. E fi kooy lo nonen, tu bó ε shoose wase nyo' wvu baay wvun wvù nu ε bó wvumte Esia jocii, ε ekole ke nshε le kecii wvumte ten."

28 No bonyii bodvu yuw nonen, ε mvuntelem bente lo bó. E bó mum kεw no wamte, gayte le, "Atemis wvu Efesus nu nyo' wvu baay."

29 E kelaante kedvu kecii mum bvun. E kebombom ke bonyii le kè to taseε mum ley yí Gayus bô Alistakus e, ε è to nu bonyii bo Masedonia bô to lene bô bo Baul, gufe gen bô bó yew nshii noo bondvum e.

30 E Baul no gomte keeley gen fwe dvu kebombom kedvu, ε bonyii bo mbee le tun.

31 E bonyii bomew bo baay baay bo jó bô kenke won bô to nu nsáa ye, bvuu ciinse ntum fô wvú le lεkε le fo wvú emom lo etome ekale dvú kε.

32 E kebombom kè to taseε kedvu mum nε bvun no wamte kε lo ncεw ncεw. E bomew wamte fin fiεε, ε bomew wamte fifi. Kε bonyii nteen to cim kee fiεε fi bó to taseε fô nje fi kε.

33 E Bojuu mum jo Eleksanda fese fwe dvu kebombom ke bonyii le, ε bonyii bomew yen mum no kpwaake le wvú kee fiεε fô. E wvú mum no cici bonyii bô kebo keetane diuw we.

* 19:19 Bigew bin to nu ε jise dimwaan nɔ nlawma wee lemme yí diuu le. 19:20 2:41 19:21 23:11; Lum 1:10, 13 19:23 9:2; 2Kol 1:8 19:24 16:16 † 19:24 Atemis to nu nyo' nɔ Boglek e. 19:26 17:29 19:29 20:4; 27:2; Kolo 4:10

34 E bonyii bodvu ke dioo kie le Eleksanda nu wee Juu, e bó bvuu mese no wamte lo gene fwe yi wee le mwaan, gayte le, "Atemis wvu Efesus nu nyo' wvu baay." E bó ke wam nonen, gen buy bontam bo kefew e bofe.

35 E wee nsan wvu elaannte jodvu ke ne ci bó, e bó lu bó diuw. E wvú bife e bó le, "Bonyii bo Efesus, wee nu dvú wvú maa le ke e ke nke beene bo Efesus jan yew ncese nyo' wvú Atemis noo te di nyo' le di to gbwee fowe le?"

36 No wee nu se wvú nu dvú wvú nulo ekicen fifin, tu ben bee keelaame, saa eyun sene nen ke.

37 Ben e to bó bonyii ban fen se bó nu e con fite yéw bonyo' le, ke ne e jeme díew yi befe ekume nyo' wesebeene wvú kpwoon wvun nkuanj.

38 E Demitius bó bonyii bew fen ke nke nsaw bó wee, tu ediuw e nsaw nu dvú yò è nulo e bó egen eyen bonyii bó saake bonsaw e, e bó bó esaw.

39 E fite fimew fen bvuu nu dvú fele fin fi ben gomte, tu bó nu ke etaa ente jodvu fò nshii bocee nte w e.

40 Me njemyi nen, njefo me n'yene le fite fi e ben fin nu else beene diuw e le beene nu e ke w mvunlaa. E fi kooy nonen, beene saa eke nke fite fi le j fi bó etfuse ke."

41 No wvú jeme nonen, mum gay e kebombom kedvu tawse.

20

E Baul gen Masedonia noo Glee

1 E mvunlaa mvú to nu Efesus ke le eten, e Baul tee ngoo bonyii bo mbee le, tefe bó mum gay bó le no gene Masedonia.

2 E wvú gen, ghan biba bi jó le, yvuwse mvuntelem mvu bonyii bo mbee le ntay, mum dan sen gen Glee,

3 ce jó kee te. E wvú ke ne no nu le wen nu egen eley nguw wvu e joo egen Silia, mum yuw le Bojuu nu e gbwe wvú e je. E wvú mum yen le e jee le wen ekase etu jim je Masedonia.

4 Wvú to lene bó bó Sobata wvú waa Bilus wvu Belia, noo Alistakus bó Sekundus bo Tesalonika, noo Gayus wvu Delbi, noo Timatio, noo Tikikus bó Toofimus bó to nu bonyii bo Esia.

5 E bonyii ban mum gen fwe no ce yte bee bo Baul Towas.

6 E Nkaw Bleed wvú bó baa gee Fintun leen jó ke fey, e bese ley nguw Filibi, jo ediuw etin bene bó le Towas, e bee bó ce jó ediuw esooshwi.

E Baul bvuu ghan kentaashe ke Towas

7 E e ke no nu diuw di fwe yi kema le, e bee bo kentaashe tase fokieggu keeguuten bleed. No Baul to nu keebuy ne fò bvú e yuu, e wvú mum ke w no jemyi e bó, ke jeme gen buy entan entelen.

8 Bee bó to nu e e nu e ke buw ke yew e ke ewe le, e bin'yese baa dvú nteen.

9 E cuwee mvu wvú diee to nu Yutikus e shii yi ntoo yew e. E wvú ke ne ke w no leete no Baul to jemyi ke gene lo. E nyii ke dioo gooke wase lo wvú, e wvú mum ne fò gbwe ekuse, e fò to nu bin kente bi yew e bitete e ke w fokuse. E bó gen jo e wvú e kpwe wase.

10 E Baul shii gen ngvuum e wvú ewe, bam wvú gay e bonyii le, "Wvú bee dvú, fo ben ebuukè ke."

11 E Baul ke kase ben e ke buw ke ewe kie le, guse bleed die, se bvuu ke w no jemyi, ke jeme e bvutfuu ghan yuu e wvú mum ne.

12 E bonyii ke jo cuwee wε kfulε bō wvú fō yew e ε wvú nu wum, ε mvuntelem lεεten bō baay.

E Baul nya ntefe ê bocee kentaashε ke Efesus

13 E bese ke ley ηguw wvu ê joo, gen Asos, no Baul to seysesε wase lε è nu jó jò bese nu ke ejo wen. Wvú to gay nonen, njefo wvú to gomte keelen fokuse.

14 E wvú ke kooce bese le Asos, ε bese mum jo wvú ê ηguw e, ε bee bō gen buy Mitilin.

15 E bese ke nε fō ê ηguw e, ε bvú buy yuu, ε bese fεse mbew Kios e, fey, ε bvú bvuu buy yuu, ε bese fεse Samos, bvuu fey, ε bvú bvuu buy yuu, ε bese ley Miletus.

16 Bese to lene nonen, wεmte lo Efesus njefo ke Baul to gomte keejewse kefew Esia ke. Wvú to gēne cekey cekey laa è nulo é wen ke enu Jelusalēm diuu di Nkaw Bentekos e lε.

17 No bese ley Miletus, ε Baul ciinse ntum fō bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Efesus e lε bō eto eyen wen e.

18 E bō ke to, ε wvú jeme ê bō lε, “Ben kee no nce wεm to nu beene ε kεw yí diuu di fwe di me nto ntomyεε ekalε yí nshε yí Esia le.

19 Me nto nu ε nshike ekolε kem, no nlemte fō Nyo' le bō misem ejise. E me mbvuu n'yen bongew é jé le nteen no Bojuu to bone bikaa ê me ejim.

20 E ben bvuu kee no me nto n'yεyi ben ya le, mbvuu ηghane n'yεyi yéw e. Me nto mbaa nyilε fiεε fimew fi è nulo é fi efi ben kε.

21 Me nto nfewci kε ε è nu fiεε fimwaan η Bojuu noo ê bonyii bō yaa nu ke Bojuu, ηgayte lε bō ekumen mvuntelem mvubole, etu bō bo Nyo', else fitele yí Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le.

22 Keseen, ben eyeke eyuw, me ηgene Jelusalēm ε è nu no Keyoy ke Yuule gay é me, ε me n'yaa ηkee lε laa è nu egen ekooy la bō me jó lε.

23 Fiεε fi me ηkee nu kε lε mondvuum monciim mò me nfele mó le, nu ε Keyoy ke Yuule seje kε ê me lε ncaw bō ηgew cεyte me fwe.

24 Geenεn, kε me n'yene nshii wεm e lε è nu fiεε kε, efey lε me emεse lemme di Tata Jisos nu ε nya ê me di nu lε me enfewci saaka wvú jee wvu ekumε no Nyo' nu ε buw bonyii bō mboyma.

25 Yí keseen e, ben eyeke eyuw, me ηkee lε kε wee mvu ben e wvú beene ε bō se nu, ε me nfewci ekumε bvunfon bvú Nyo' le bεε ke ebvuu eyen bvushiw bwem e kε.

26 Me ε mum ε no looci njemyi ê ben eben lε é wee mvu ben e la lo keseen, tu kε me ηkεηke ebo fō kε,

27 njefo me nse mbaa nyilε keensee fiεε ficii ê ben fi Nyo' shieele kε.

28 Ben dioo ε shεε, no taalé fō bikuu binen e noo fō ηgoo bonyii bo mbee le bō nu diewe njée le, bō Keyoy ke Yuule nu ε gεε ben ê bō we le. Ben enú boncey njée bo kentaashε ke bonyii bo Nyo' le kè wvú to sumεε bō elεmε ke Waa we le.

29 Me ηkee lo lε me nu ηke endioo ε mbase ekalε, é bokuula eto eley ηgoo yene le, saa ecawte wee wvú bō ekoo kε.

30 Bonyii bomew nu ke ebuy kε naa ê ben ente, elεle ηgoo bonyii bo mbee le, guute ε bō tuu ê ηgoo yibole.

31 Nonen, ben eyenè, kumyi lε yí bilim e bitete nu ε me ε n'yεyi ben bocii

entay bô emvunsheen bô misem ejise.

³² Me e mum e no nyaa ben keseen can Nyo' le noo yí diew ye yì nu ekume nfi wvù Nyo' nu e buw bonyii dvù. Diew yin nu yì nulo ege é ben ekuu, wvu le ben ke ekeηke kelen fô bvudvuu bvù Nyo' nu e gee é bonyii bô wvù nu e ge le é nu naa bew e.

³³ Me nto mbaa njeηke bigew bi wee le keηee ndvù wee ke.

³⁴ Ben kee ntay le è nu can yem yin yì to lemte fíee ficii fi bee ηgoo yem to shieele.

³⁵ Yì mwεem mvunciim e nu e me nto nduηci é ben le wee keηke keelemtè ntay emum efii bonyii bô ηgew e, kumyi no Tata Jisot to jemyεε le, 'Njoη wvu baay nu wvu wee wvù nyaa lo, fele wee wvù fii lo le.' "

³⁶ No Baul mεe e jeme nonen, e bô bó mum tum envuw fokuse bocii, bunle.

³⁷ E bó ne kεe bô kpwe no beele, bamte Baul ηoci le bó e shεε wase.

³⁸ Fíεε fi to gee é bó se no beele baay nen, nu diew yì Baul to jemyεε le ke bó bεε ke ebvuu eyen bvushiw bvuwene ke. E bó mum ciinse wvù gen buy fô wvù nu eley ηguw wvu é joo.

21

E Baul gen Jerusalem

¹ E bee bo Baul gay bó le, mum ne fó lente é ηguw e teytoy, fεse Kos. E bvù buy yuu, e bese gen Lodes, ke ne fó, gen Batala.

² No bese buy jó, yen wvumvu ηguw wvu é joo wvù to gene Fonishia le, mum ley jó no gene.

³ E bese ke yen Sayblus e, cine ebo eηkoηko, mum fey gen buy Taya, woη wvù Silia le fô ηguw to nu keebvuse mwεem.

⁴ E bese gom bonyii bo mbee le, e bee bó ce ediuw εsooshwiy. E Keyoy ke Yuule ge e bó tefe Baul le fo wvù emom egen Jerusalem ke.

⁵ E bee bó ke ce, e diuu ke to kocen di bese ene, e bese mum jo je. E bó bocii bó bokε' bobole noo boom, ciinse bese buysen kelaante kedvu gen buy diuw joo yi baay e, e bee bó tum envuw fokuse, bunle mum gaynen.

⁶ E bese ley é ηguw e, e bó no tuu jim fô yew e.

⁷ E bese mum ne Taya, jo je, gen buy Tolεmay. E bee bo boom bo bwee wese le bo mbee le gaynen, ce diuu dimwaan.

⁸ E bvù buy yuu, e bese ne, gen fεse Kaysalia, gen yew dvu Filew wvù to ghane fewci diew Nyo', e bee bó ce. Filew wvun to nu wee mwaan ηgoo bonyii bo bosooshwiy bô bó to baayεε ba le.

⁹ Wvù to keηke boom bokεne bonεw, e bó baa kee wase bolemse ke, e bó to ké no seηe é bonyii mwεem mvù bó yuuke e Nyo' jemyi.

¹⁰ E bese no nu jó yí ediuw e nteen, e wee mvu wvù to ké no seηe mwεem mvù wvù yuuke e Nyo' jemyi ke ne Judea bow to jó e diee nu Agabus.

¹¹ E wvù ke to yen bese le, jo kecaw ke Baul e, kay bikaa biew bi wvù wvù Agabus e noo can ye dvù, mum tefe le, "Keyoy ke Yuule gayte le è nee no Bojuu bo Jerusalem nu ke ekay wee wvù keηke kecaw kin nen, enya wvù can bonyii bô yaa nu ke Bojuu le."

¹² E bese yuw nonen, e bee bo bonyii bocii bô to nu fó no leke Baul le fo wvù egen Jerusalem ke.

13 Ɛ wvú tfuse le, “Ben gee Ɛ è nu la fin nen? Ben kee ke le ben beele nen shiike fitele fiem e? Me nu Ɛ nseyse Ɛ è yaa nu ke keenley ncaw Jelusalem maan ke. Me nu Ɛ nseyse ten naa keenkpwe lo jó nje diee di Tata Jisos e.”

14 No je to baa nu dvú keege é wvú ekumem nkpwawce we, Ɛ bese mum lu, gay ke wase le, “Fí enú ke no Tata gomte.”

15 Ɛ ediuw fey, Ɛ bese baance mwεem mvusese, mum no bene Jelusalem.

16 Ɛ bonyii bo mbee le bomew bo Kaysalia ben bee bó, ke jo bese Ɛ bee bó gen yew dvu Menason dvú bese to nu keeke ecee. Ɛ Menason wvun to nu wee wvu Sayblus, Ɛ è to nu wee mvu ente jo bonyii bò to yawεε lese fitele yí Jisos e.

Ɛ Baul laa ghane é Jem bó bocee kentaashe ke bonyii bo mbee le

17 No bese to fεsεε Jelusalem, Ɛ bonyii bo mbee le bo jó fiisen bese ntay.

18 Ɛ ekfun buy yuu, Ɛ bee bo Baul laa ghane é Jem e, Ɛ bocee kentaashe to nu ten fò bocii.

19 Ɛ Baul gay bó le, mum nyey fiεε ficii é bó fi Nyo' to gee fò bonyii bò yaa nu ke Bojuu le fele yí lemme di wvú to lemte le.

20 Ɛ bó yuw nonen, mum kew no tumte monkum mo Nyo' le. Geen, ke ne gay é Baul le, “Waa bwee wese, taa eyen no Bojuu nu Ɛ bó Ɛ lese wase fitele yí Jisos e bontfuke le bontfuke le. Geen, bó nu nonen beε ke leeme yí bonci bo Muses e temyi,

21 Ɛ bó Ɛ see wase é bó ekumε wo le wo ghane yεeyi Bojuu bò cee bitum bimew e le bó ecine bonci bo Muses e, jemyi le fo bó etfuusé boom yew ke, bò le fo bó ebii nce won e ke.

22 No fi nu Ɛ bó nu ke ekiεε ke le wo nu Ɛ to, è nulo é beene ege neε keseen?

23 Bese nu esee fiεε fi wo nu ege. Bese kenke bonyii fen bonew Ɛ bó Ɛ ge nkawma fò Nyo' le.

24 Joo bó, é ben Ɛ bó egen ekfum bikuu binen, é wo elaw fiεε ficii fi bó kenke keelaw wvu le bó egen emvu bikuu bibole. Ɛ wo ge nonen, é bonyii bocii emum ekiεε le wo gεele ten bonci bo Muses e, Ɛ mwεem mvunciim mvú bó jemyi ekumε wo yaa nu keceey ke.

25 Fi ekumε bonyii bo mbee le bò yaa nu ke Bojuu nu Ɛ bese to jo ntañ sañ nwa' ciinse fò bó le le fo bó edieε mwεem mvudien mvú bó nu Ɛ ge bintaje dvú fò bonyo' le ke. Fo bó edieε elεmε ke nyam e ke. Fo bó edieε nyam yí nu se bó sele lo elεmε Ɛ buy ke. Fo bó ekenkε fiεε keege bó kenjañ ke.”

26 Nonen, Ɛ Baul mum jo bonyii bodvu, Ɛ ekfun ke buy yuu Ɛ bó bó gen kfum bikuu bibole. Ɛ Baul mum gen yew ncese le, see diuw di ediuw Ɛ nkfum nu ke edioo Ɛ ka, é bó emum ege ncese fò bó le wee mwaan mwaan.

Ɛ bó ghen Baul fò yew ncese le

27 Ɛ ediuw yodvu ke dioo ekaa, Ɛ yó to nu εsooshwi, Ɛ Bojuu bomew bò to nen'yεε Esia yen Baul e fò yew ncese le, mum beyse kebombom ke bonyii le, koo wvú,

28 no sane etale gayte le, “Bonyii bo Islael, ben efi bese. Ɛ nu wee wvun wvú ghane yεeyi mwεem mvú befe é bonyii mondvuum monciim ekumε won wesebeene bó bonci bo Muses e noo ekumε yew ncese yin. Wvú nu Ɛ mεse Ɛ jo bonyii bò yaa nu ke Bojuu, Ɛ to bó bó yew ncese le fen, Ɛ befe bó bvudvuu bvú yuule bvun.”

29 Bó to jemyi nonen, njefo bó to nu ε yεn ε Baul ghane elaante bó Toofimus wvù wee wvu Efesus. Ε bó mum no kpwaake ε Baul nu ε ley bó wvù fô yew ncese le.

30 Ε εtalε kedvu ge ε kelaante kecii shiw, ε bonyii no lewte too fô. Ε bó ghen Baul, gufe buy bó wvù yew ncese le, kan mwaan, ε bó mum faayε dew fwese.

31 Ε bó mum no gomte keeyu Baul, ε saaka ley bitem bi cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le bo Lum e le Jelusalem jocii buuunke lo.

32 Ε wvù mum nε lo kan mwaan, jo bonyii bo nci le bó bikuu bimew bi ngóo bonyii bo nci le, ε bó bó lewte bow fô. Ε bonyii dioo yεn nci le, ε cee ekole bikuu bi nci le nu fô, ε bó mum lu keesuunke Baul.

33 Ε cee ekole nci wvudvu mum to koo Baul, gay ε bó kay wvù bó boncaw bofεε. Ε wvù bife ε bó le, “Wvun nu yεε? Wvù jay ε è nu la?”

34 Ε fô nε no yole lo, ε ban wamte fin, ε boba wamte fifi. Ε wvù fanε yaa elooce eyuw laa ε se be kooy la le. Ε wvù mum nε gay le bó ejo Baul eben bó wvù fô la di bonyii bo nci le.

35 Ε bonyii bo nci le mum jo wvù, ke dioo bene fô je nu ε bó ε sewyε lo, mum nε wa tuu lo Baul no kebombom to ffuuke kε ε wvù ejim.

36 Ε kí to bii nonen wamte, gayte le, “Bó elεse lo wvù.”

Ε Baul tanε diuw

37 Ε bó ke dioo leyte wase bó Baul fô la di bonyii bo nci le, ε wvù lekε ε cee ekole bikuu bi nci le le, “Ε nulo ε me enjeme fiεε ε wo?” Ε wvù yuw nonen, bife ε Baul le, “Fí nu le wo kee díεw Glek e?”

38 Ε baa nu wo wee wvu Ijiw wε wvù to kεwεε mvunlaa bó bikuu bi wonε e kefew kemew e, gufe ngoo bonyii bontfuke bonεw (4,000) bò to yuwyi bonyii, ε bó bó ghen no nu njkpwaante le?”

39 Ε Baul tfuse le, “Me nu wee Juu, ε bó to boke me Taasus wonε wvù Silishia le, ε kε Taasus nu kelaante ke ncεw kε. Kee wo, nya kε me bó je ε me enjeme ε bonyii ban.”

40 Ε cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum nya je le wvù ejeme. Ε Baul mum leem fô bó to sewyεε fε, ci bonyii bó kebo. Ε bó lu bó diuw, ε wvù gay ε bó ε díεw Ibulu le le,

22

1 “Bo'icεm bó boom bo bwεεm e, ben eyeke ε me entanε diuw wεm fwe dvnunen.”

2 Ε bó dioo yuw no wvù jemyi ε è nu ε díεw yibo Ibulu le, ε bó mεse cife nen ndvumm. Ε Baul gay le,

3 “Me nu wee Juu, ε bó to boke me Taasus wonε wvù Silishia le, geenεn ley me Jelusalem jan, ε me n'yεεyi nwa' can Gamalia le. Ε wvù looce yεεyi me bó bonci bo bo'icee boσεεbeene le, ε me mum no nleeme yí fiεε fi Nyο' le ntemyi ntay kε diεwε ben bocii bó nu fen εben e.

4 Me nto njké no mbone bikaa ejim jo bonyii bò bii Je Tata le, ngee ε bó yuwyi bó, njkoole bokεne bó bolemε nciinse yew ncaw e.

5 Fin nu fiεε ε ekole ke bocee ncese le bó bonyii bò saake wonε kee baanη. Ε to nya bó bonwa' le me enγen dvù fô boom bo bwεε wesebeene bò nu Damaskus e. Ε me mum no nγene keenkooyε bonyii bò bii Je Tata le, enkay, ento bó bó Jelusalem ε bó enya nγεw ε bó.

Ɛ Baul see no wvú to ghanεε se lese fitele yí jisos e

6 Ɛ me nke ndioo nfenene Damaskus ke diεwε emvunsheen entelen e, e n'yuu mvu wvu baay ne sese law fowe, shii yí yem e.

7 Ɛ me ngbwe fokuse, n'yuw ε diεw jeme ε me le, 'Saul, Saul, wo bone bikaa ε me ejim nen nje la?'

8 Ɛ me mbife le, 'Tata, ε nu wo wvú yεε?' Ɛ diεw yidvu tfuse le, 'Ɛ nu me wvú jisos wvu Nasalet, ε ε nu me wvú wo bone bikaa ejim jodvu.'

9 Bonyii bô to nu bee bó to nu ε yen n'yuu wvudvu le, geenen fanε yaa yuw diεw wee wvú to jemyi bee wvú le ke.

10 Ɛ me mbvuu mbife le, 'Tata, ε nulo ε me enge neε?' Ɛ wvú tfuse ε me le, 'Ja we, eley gen Damaskus, ε bó esee ε wo jó lemme dicii di Nyo' nu ε seyse le wo elem.'

11 Ɛ me nke nja fô, ε n'yuu we ε ge wase me ε nfele, ε bonyii bô bee bó to lenε mum ceɲse wa lo me, ley gen bô me Damaskus.

12 Wee mvu to nu Damaskus jodvu, ε diee nu Ananias, ε wvú to looci wvumte Nyo', gεεle bonci boseεbeene, ε Bojuu bocii bô to nu jó bensee wvú.

13 Ɛ wvú ke to yen me le, leem mbew yem e gay ε me le, 'Saul waa bwεem, kase eyenè mwεem e.' Ke sekedvu nonen, ε me mum nkase no n'yene mwεem e, mum n'yen ten wvú wvú Ananias e.

14 Ɛ wvú gay ε me le, 'Nyo' bo'icee boseεbeene nu ε baa wase wo le wo ekiεε fiεε fi wvú shieele, bô le wo eyen Wee we Lemme wvu Teytey e, eyuw njeme wvú buyte diuw we le.

15 Wo nu ke enu wee wvú efewci ekume wvú, seɲε ε bonyii bocii fiεε fi wo yen bô fi wo yuw e.

16 No fi nu nonen keseen, wo bvuu ceɲte la? Nene we ε bó elese wo ε joo, ecuke bibefe biuw, no wo leke ε Tata.'

Ɛ Baul see no jisos to tumεε wvú fô bonyii bô yaa nu ke Bojuu le

17 Ɛ me nke ntu jim Jerusalem, nke ndioo mbunlee yew ncese le, ε fiεε diεwe εfilε le ne to fô me le.

18 Ɛ me n'yen Tata le ε fiεε fidvu le, ε wvú gay ε me le, 'Yanɲen ne Jerusalem jan cekey njefo ke bonyii bo jan nu ke ebee fiεε fi wo fewci ekume me ke.'

19 Ɛ me ntfuse ε wvú le, 'Tata, bó kee naa ntay le me nto nké no nleyte yéw bunle le, nkooyi bonyii bô nu ε lese fitele yí yo le, nsuunke.

20 Seke bó to yuu Tεfan wvú to fewci ε bonyii ekume wo, nu ε me nto nu naa fô ntomte. Ɛ ε nu me wvú bonyii bô to yuu wvú to baayεε ndvú yibo, nya ε me no nkεɲke.'

21 Ɛ Tata bvuu gay ε me le, 'Nene jan, njefo me nu entum wo naa ncejole fô bonyii bô yaa nu ke Bojuu le.'

22 No Baul to jemyi ε bonyii yeke, ε wvun njeme ke dioo buy diuw we le, ε bó kεw no wamte lo foweεwe, gayte le, "Bó elese lo kfuw wvun wee yí nshe le. Ke ε nu wee wvú enu dvú ke."

23 Ɛ bó no wamte nonen, yεwsee ndvú yibo we, tfumyi kebvuw we.

24 Ɛ cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le mum ne gay le nci ejo Baul egeɲ bô wvú fô la dibole, le bó dioo ε gen tam wvú, biwce mwεem ε wvú, ε wvú esee fiεε fi ge Bojuu ε se no wamte wvú nen.

²⁵ E bó mum ɣɛn bô wvú kay, nɛ lɛ bó etamte, ɛ Baul bife ê ekolɛ ke ɲɔo bonyii bo nci le kemew kè to leeme fô lɛ, “Nci nu ɛ bee lɛ bó etam wee wvu Lum sɛ bó ɛ saw nsaw we le?”

²⁶ E ekolɛ ke ɲɔo bonyii bo nci le kedvu yuw nonɛn, mum ɣɛn yɛn cee ekolɛ wvubole, gay ê wvú lɛ, “Wo gomte keemom ɛ ê nu la? E keè lɛ wee wvun nu wee wvu Lum.”

²⁷ E cee ekolɛ wvudvu yuw nonɛn, mum ɣɛn yɛn Baul e bife ê wvú lɛ, “Kɛ see ê me, wo nu wee wvu Lum e?” E wvú bee.

²⁸ E cee ekolɛ wvudvu gay ê wvú lɛ, “Me nto ɲɔuy bigew nteen, nɛ no nu wee wvu Lum.” E Baul tfuse ê wvú lɛ, “Me nu fiem wee wvu Lum bootɛɛn.”

²⁹ E bonyii ba bô to nu keebiwcɛ mwɛɛm ê wvú mum tfuw bikaa. E cee ekolɛ wvubo no fane tɛn, njefo wvú to nu ɛ gay ɛ bó kay Baul ɛ ê nu wee wvu Lum.

E Baul taɲɛ diuw fwe dvu bonyii bô saake wonɲ Bojuu

³⁰ E cee ekolɛ wvudvu no gomte kɛ keelooce kiɛɛ fiɛɛ fi Bojuu to teyte yí Baul e. E bvú buy yuu, ɛ wvú gay ɛ bó fay Baul, tee bocee ncese bo baay baay noo bonyii bocii bô saake wonɲ, ɛ bó to, ɛ wvú leke Baul ê bó fwe.

23

¹ E Baul luɲ ɛjise yí bonyii bô saake wonɲ e, gay lɛ, “Boom bo bwɛɛm e, yí nce wɛm e ɛ to ɛ buy ɛbɛn e, nu ɛ me ɲké no ɲɛɛ kɛ ɛ ê nu mwɛɛm mvù me ɲkee lɛ mvú nu lɛɲ ê Nyo' ɛjise, ɛ kɛ fiɛɛ yaa nu dvú fi saake me fô fitele fiem e kɛ.”

² E Ananias wvù to nu ekolɛ ke bocee ncese le gay ê bonyii bô to leeme mbew Baul e lɛ bó ekfun lo diuw we.

³ E Baul tfuse ê wvú lɛ, “Nyo' nu ke ekfun tɛn wo. Wo fieesene kembew kè bó nu ɛ yefe kí ɛ no baa. Wo shile fɛ lɛ wo saake me bii nci le, ɛ bvuu ɛ no ɲɔyɛ nci wvudvu gayte lɛ bó ekfun me le?”

⁴ E bonyii bô to leeme mbew Baul e bife ê wvú lɛ, “Wo nan'yi ekolɛ ke bocee ncese Nyo' le le?”

⁵ E wvú tfuse lɛ, “Boom bo bwɛɛm e, kɛ me mbe ɲkee lɛ ê nu ekolɛ ke bocee ncese le kɛ. Bó nu ɛ saɲ lɛ, ‘Fo wee ejeme diɛw yí befe ê wee wvù saake bonyii kɛ.’ ”

⁶ E Baul ke dioo taa yɛn lɛ bonyii bô to nu fô nu ɛ bomew nu Bosadusii ɛ bomew nu Bofalasi, ɛ wvú mum jeme bô diɛw yí tɛmyi ɛntelɛɲ jo bonyii bô saake wonɲ ba lɛ, “Boom bo bwɛɛm e, me nu wee Falasi, nu waa Bofalasi. Me nu fɛn yí nsaw e njefo me ntaale fwe, ɲkee lɛ bonjku nu ke ebuy yí kpwe le.”

⁷ No wvú jeme nonɛn, ɛ Bosadusii bô Bofalasi mum nɛ kɛw waa, ɛ nshii wvudvu mum bvuj.

⁸ Bó to waale nonɛn, njefo Bosadusii to kè no duu lɛ kɛ bonjku nu ke ebuy yí kpwe le kɛ, bvuu duu lɛ kɛ fiɛɛ fimew nu dvú diɛwɛ bonceendaa bo Nyo' le kɛɛɛ biyoy kɛ. Geenɛn, ɛ Bofalasi beɲɛ lɛ mvumvun mvunciim nu lo.

⁹ E waa nɛ tɛme lo fô, ɛ bonyii bomew bô to duɲci bonci bô to nu ɲɔo Bofalasi le, leem fô jeme tɛme lo, gay lɛ, “Bese baa yɛn fiɛɛ fi wee wvun jay e kɛ. E nɛlo enu ɛ keyoy kemew kɛɛɛ nceendaa Nyo' ɛ jeme ê wvú.”

¹⁰ E waa wvudvu ke mum nɛ no gomte wase keetu bvudiuw, ɛ cee ekolɛ bikuu bi bonyii bo nci le no fane lɛ sekemew é bó enɛ esaayɛ lo Baul fô biba le. E wvú mum gay lɛ nci ebow fô, eloo Baul can yibole, ekase eben bô wvú fô la di nci le.

11 $\text{\textcircled{E}}$ $\text{\textcircled{e}}$ ke no nu $\text{\textcircled{e}}$ ntaŋ, $\text{\textcircled{e}}$ Tata to leem mbew Baul e, gay $\text{\textcircled{e}}$ wvù le, “Kuu shém. No wo nu $\text{\textcircled{e}}$ see wase $\text{\textcircled{e}}$ bonyii ekumε me Jelusalem, $\text{\textcircled{e}}$ nu ke leŋleŋ no wo nu ke esee tɛn Lum.”

Ɛ bonyii bomew jo nsey keeyu Baul

12 $\text{\textcircled{E}}$ ekfuŋ buy yuu, $\text{\textcircled{e}}$ Bojuu bomew koo ntfum, die kelew le ke bó nu ke edie fiεε keŋεε ewu fiεε se bó $\text{\textcircled{e}}$ yu Baul ke.

13 Bonyii bodvu bò to koolεε ntfum, die kelew to fele wee mbaanyε.

14 $\text{\textcircled{E}}$ bó mum gen fô bocee ncese bo baay baay e, noo bonyii bò saake woŋ, gay $\text{\textcircled{e}}$ bó le, “Bese nu $\text{\textcircled{e}}$ looce $\text{\textcircled{e}}$ die kelew le ke bese nu ke elese lo fiεε emvu se bese $\text{\textcircled{e}}$ yu Baul ke.

15 Yí keseen e, ben $\text{\textcircled{e}}$ bo bonyii bocii bò saake woŋ eciinse ntum fô cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le, ebuwse wvù le wvù ebvuu ebowse Baul $\text{\textcircled{e}}$ wvù eto $\text{\textcircled{e}}$ ben fwe, le ben gomte keebvuu etasse nsaw we ntaŋ. Nonen, $\text{\textcircled{e}}$ bese emum egbwe wvù $\text{\textcircled{e}}$ je, $\text{\textcircled{e}}$ bó dioo booke bó wvù, $\text{\textcircled{e}}$ bese emum eyu $\text{\textcircled{e}}$ $\text{\textcircled{e}}$ beε $\text{\textcircled{e}}$ je.”

16 No bó to koolεε ntfum yidvu nonen, $\text{\textcircled{e}}$ waa jeme Baul wvù diemsen yuw, mum gen fô la di bonyii bo nci le, see $\text{\textcircled{e}}$ Baul.

17 $\text{\textcircled{E}}$ wvù mum tee ekole ke ŋgoo bonyii bo nci le kemew gay $\text{\textcircled{e}}$ kí le, “Joo cuwee wvun egen bó wvù fô cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le, wvù keŋke fiεε keesee $\text{\textcircled{e}}$ wvù.”

18 $\text{\textcircled{E}}$ wvù mum jo, gen bó wvù fô cee ekole bikuu bi nci le, gay $\text{\textcircled{e}}$ wvù le, “Baul wvù wee ncaw nu $\text{\textcircled{e}}$ tee me, $\text{\textcircled{e}}$ gay le me enjo cuwee wvun ento bó wvù fô wo le, le wvù keŋke fiεε keesee $\text{\textcircled{e}}$ wo.”

19 $\text{\textcircled{E}}$ cee ekole wvudvu mum jice wvù le yí kebo le, $\text{\textcircled{e}}$ bó wvù lewse ye, $\text{\textcircled{e}}$ wvù bife $\text{\textcircled{e}}$ wvù le, “ $\text{\textcircled{E}}$ nu la fi wo gomte keesee $\text{\textcircled{e}}$ me?”

20 $\text{\textcircled{E}}$ cuwee wvudvu tfuse le, “Bojuu bomew nu $\text{\textcircled{e}}$ jo ntaŋ le bó nu egay $\text{\textcircled{e}}$ wo ebowse Baul $\text{\textcircled{e}}$ wvù eto fwe dvu bonyii bò saake woŋ ntfuu, le bó gomte keetasse nsaw we ntaŋ, $\text{\textcircled{e}}$ bó gee nonen buwsee lo wo.

21 Fo wo ke ebee ke, njefo bonyii nu dvú fele wee mbaanyε bò nu egbwe wvù $\text{\textcircled{e}}$ je, $\text{\textcircled{e}}$ bó die kelew le ke bó nu ke edie fiεε keŋεε ewu fiεε se bó $\text{\textcircled{e}}$ yu Baul ke. Bó nu keseen $\text{\textcircled{e}}$ bó $\text{\textcircled{e}}$ seyse wase ye, $\text{\textcircled{e}}$ no cεyte ke wase $\text{\textcircled{e}}$ $\text{\textcircled{e}}$ nu fiεε fi wo nu jeme.”

22 $\text{\textcircled{E}}$ cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum gay le cuwee wvudvu egenè, ciise $\text{\textcircled{e}}$ wvù le fo wvù dioo gene ge $\text{\textcircled{e}}$ wee kiεε le wvù nu $\text{\textcircled{e}}$ see fiεε fidvu $\text{\textcircled{e}}$ wen ke.

Ɛ bó ciinse Baul Kaysalia fô Fεlew wvù wee sa' le

23 $\text{\textcircled{E}}$ cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le wvudvu mum tee bikuu bi ŋgóo bonyii bo nci le bifεε gay $\text{\textcircled{e}}$ bí le, “Ben eseyse bonyii bo nci le gee fεε (200) bó bo nyámala le mbanşooshwiŋ (70) noo bo eŋon $\text{\textcircled{e}}$ gee fεε (200), $\text{\textcircled{e}}$ ke edioo enu didiiu bvuuke eŋtaŋ, $\text{\textcircled{e}}$ bó egen Kaysalia.

24 Ben eseyse tɛn nyámala $\text{\textcircled{e}}$ Baul, ejo wvù egen bó wvù fô Fεlew wvù wee sa' le $\text{\textcircled{e}}$ fiεε baa kooy bó wvù $\text{\textcircled{e}}$ je ke.”

25 No wvù gay nonen, mum saŋ ŋwa' $\text{\textcircled{e}}$ wvù jemyi le,

26 “ $\text{\textcircled{E}}$ nu me wvù Klawdius Lisias. Me nsaŋke ŋwa' wvun fô wo le wee wvu baay wvù Fεlew wvù wee sa'. Me ŋgayte wo le.

27 Bojuu se nu $\text{\textcircled{e}}$ koo wee wvun $\text{\textcircled{e}}$ no gomte keeyu. Me $\text{\textcircled{e}}$ n'yuw le $\text{\textcircled{e}}$ nu wee wvu Lum, bee bonyii bem bo nci le $\text{\textcircled{e}}$ se $\text{\textcircled{e}}$ mum $\text{\textcircled{e}}$ ley fô $\text{\textcircled{e}}$ loo wvù can yibole.

²⁸ Me ε nse ε no ηgomte keen'yuw fiεε fi bó teyte yí ye le, ε mum ε mbow bó wvú fô bonyii bobole bô saake wonj e.

²⁹ Bó ε se ε dioo tasse, me ε n'yeen le mwεεm mvù bó teyte yí ye le nu κε mbew wvu ekumε bonci bobole, ε wvú baa ge fiεε fi bó eyu lo wvú κενεε else wvú yew ncaw e κε.

³⁰ Wee ε se ε dioo see ê me le Bojuu bomew nu ε koo ntfum keeyu wee wvun, me ε mum ε nciinse wvú fô wo le kan mwaan. Me nu ε ηgay ten ê bonyii bó teyte mwεεm yí ye le le bó eto eyen ε è nu wo le, esee fiεε fi bó bó κεηke.”

³¹ Ε bonyii bo nci le ke mum ge κε no cee ekole wvubo to gayεε, jo Baul entan, ε bó bó gen buy Antibati.

³² Ε ekfunj ke buy yuu, ε bonyii bo nci le bô to lene bó bikaa cinε Baul e can bô to lene yí nyámbala le le bó egené bó wvú fwe, mum kase tu jim fô la dibole.

³³ Ε bó ke gen fεse Kaysalia, mum nya ηwa' wε ê wee sa' bvuu nya ten Baul can ye le.

³⁴ Ε wvú fi ηwa' wvudvu tan, bife laa Baul buy ê keba ke la le le. Ε wvú dioo yuw le Baul nu wee wvu Silishia,

³⁵ mum gay ê wvú le, “Me nu ηke en'yekε nsaw wo seke bonyii bó ben ε bó κεηke nsaw ε fεse fen.” Ε wvú mum gay le bó ejo Baul egen egεε wvú ê ntw 'Elod e, eεcytè wvú.

24

Ε bó jike nsaw Baul fwe dvu Felew

¹ Ε εdiuw ke buy εtin, ε Ananias wvú ekole ke bocee ncese le, bó bonyii bomew bó saake wonj, noo Tetulus wvú to nu ε wvú ε looce ε yeeyi nci, bow gen Kaysalia. Ε bó mum gen yen Felew wvú wee sa' le, jike nsaw wvubo wvu ekumε Baul fwe dvu wvú.

² Ε bó tee Baul, ε Tetulus mum κεw keeteYTE mwεεm yí ye le, gay ê Felew le, “Wee wvu baay, nyεkeeyu nu ε no nu dvú wonj wvun e ε to ε buy yí keseen e, ε è nu nje sa' yo yí jee, ε bonkumen bó jee nu dvú nteen wonj wvun e can yo le.

³ Bonyii bocii yuuke njonj baay bvuu fiisene sa' yo mondvuum monciim sekecii.

⁴ Κε me ηgomte keenjeweε kefew kuw baay κε, me nleke le wo eyeke κε caan, eyuw fiεε fi bese nu ejeme.

⁵ Bese nu ε yen le wee wvun nu wee fiεε. Wvú ghane shiike mvunlaa entelej jo Bojuu yí ekole ke nshε le kecii. Ε è bvuu nu wvú cee ekole ηgoo yí bó tenje le yi Nasalet.

⁶⁻⁷ Wvú to gomte ten keebefe bó yew ncese ε bese koo wvú. *

⁸ Ε wo biwci lo mwεεm ê wee wvun, ε wo eyuw ê wvú mwεεm mvun mvunciim mvù bese jemyi ekumε wvú.”

⁹ No Tetulus jeme nonen, ε Bojuu tom, bense le mwεεm mvun mvunciim nu keceey.

Ε Baul tanje diuw fwe dvu Felew

¹⁰ Ε wee sa' wε few ê Baul le wvú ejeme. Ε wvú mum jeme le, “Me ηkee le wo nu ε saw wase bonsaw wonj wvun e yí bilum e nteen. Me ε mum ε no n'yuuke njonj keenleem ntaje diuw wεm ê wo ejise.

23:29 18:14-15; 26:31; 28:18 **23:30** 24:5-8 **24:1** 25:2 **24:5** 17:6 **24:6-7** 21:28, 30 * **24:6-7** Bojwa' bo boyyuum bomew κεηke 6b-8a ε bó ε sanj le, “Bese to gomte keesaw wvú bii nci wese le, ε Lisias wvú cee ekole bikuu bi bonyii bo nci le ley fô, loo wvú can yese le gay le bese eto eyen wo le, esaw nsaw we ê wo ejise.”

11 $\text{E wo ne lo e no biwci, } \epsilon \text{ wo eyuw le } \epsilon \text{ diuw baa efey wase yuufe ncow } \epsilon \text{ faa no me nto mben} \epsilon \epsilon \text{ Jerusalem keebunle Nyo' ke.}$

12 $\text{Bojuu to baa eyen } \epsilon \text{ me mbeeke mbew bee wee ke, } \epsilon \text{ b} \acute{o} \text{ to baa eyen ten } \epsilon \text{ me mbe} \epsilon \text{ysee bonyii yew ncese le ken} \epsilon \epsilon \text{ y} \acute{e} \text{w bunle le, ken} \epsilon \epsilon \text{ bvudvuu bvumew e } \epsilon \text{ laante ke.}$

13 $\text{Ke b} \acute{o} \text{ yaa ken} \epsilon \text{ke naa lo fi} \epsilon \epsilon \text{ fi dun} \epsilon \text{ le me nto nu } \epsilon \text{ nge mw} \epsilon \epsilon \text{m mvun mvu} \acute{b} \text{ teyte y} \acute{y} \text{em e ke.}$

14 $\text{Me nu } \epsilon \text{ mbee fin fwe d} \text{vu wo, le me mbunlee Nyo' bo'icee bos} \epsilon \text{se mbii Je le y} \acute{y} \text{ b} \acute{o} \text{ ten} \epsilon \text{ le } \epsilon \text{ nu y} \acute{y} \text{ bef} \epsilon \text{. } \text{E me mbe} \epsilon \text{ } \epsilon \text{ } \epsilon \text{ nu mw} \epsilon \epsilon \text{m mvunciim mvu} \acute{b} \text{ nu } \epsilon \text{ N} \acute{w} \text{a' bonci bo Muses e noo mvu} \acute{b} \text{ nu } \epsilon \text{ Bo} \acute{w} \text{a' bo bonyii bo ntum Nyo' le.}$

15 $\text{Me ntaale ke fwe y} \acute{y} \text{ Nyo' le len} \epsilon \text{len no b} \acute{o} \text{ ten taale, le bonyii bocii b} \acute{o} \text{ jee b} \acute{o} \text{ befe nu ke ebuy y} \acute{y} \text{ kpwe le.}$

16 $\text{Non} \epsilon \text{n, me } \epsilon \text{ mum } \epsilon \text{ no momte ntay sekecii keencee nce wvu len} \epsilon \text{ fwe d} \text{vu Nyo' noo bonyii, wvu le fo fi} \epsilon \epsilon \text{ enu dvu} \acute{b} \text{ fi esaak} \epsilon \text{ me f} \acute{o} \text{ fitele le ke.}$

17 $\text{E nu wase bilum nteen no me nen'y} \epsilon \epsilon \text{ Jerusalem, } \epsilon \text{ me nse nkase } \epsilon \text{ ngen j} \acute{o} \text{ keenya bigew } \epsilon \text{ bonyii bem bo won} \epsilon \text{, noo keenge ncese.}$

18 $\text{E nu fi} \epsilon \epsilon \text{ fin fi b} \acute{o} \text{ se y} \epsilon \text{ne} \epsilon \text{ me le yew ncese le } \epsilon \text{ me n} \epsilon \text{gee, } \epsilon \text{ me } \epsilon \text{ nkfum wase } \epsilon \text{ kol} \epsilon \text{ kem. } \text{E ke bonyii ken} \epsilon \epsilon \text{ diuw wvu kum} \epsilon \text{en se nu f} \acute{o} \text{ ke.}$

19 $\text{Bojuu homew bo } \text{E} \text{sia se nu f} \acute{o} \text{, } \epsilon \text{ b} \acute{o} \text{ be ken} \epsilon \text{ke keenu fen ejeme } \epsilon \text{ wo fi} \epsilon \epsilon \text{ fi b} \acute{o} \text{ ken} \epsilon \text{ke } \epsilon \text{ kum} \epsilon \text{ me, } \epsilon \text{ } \epsilon \text{ fen nu le fi} \epsilon \epsilon \text{ nu dvu} \acute{b} \text{.}$

20 $\text{E } \acute{\epsilon} \text{ baa nu non} \epsilon \text{n, } \acute{\epsilon} \text{ ban bonyii see le fi} \epsilon \epsilon \text{ fi b} \acute{o} \text{ se y} \epsilon \text{ne} \epsilon \text{ le me nu } \epsilon \text{ njay seke me nse nleem} \epsilon \epsilon \text{ fwe d} \text{vu bonyii b} \acute{o} \text{ saake won} \epsilon \text{,}$

21 $\epsilon \text{fey fi} \epsilon \epsilon \text{ fi me nse njemy} \epsilon \text{ b} \acute{o} \text{ di} \acute{e} \text{w y} \acute{y} \text{ ten} \acute{y} \acute{\epsilon} \text{ b} \acute{o} \text{ le, me nu } \epsilon \text{ b} \acute{o} \text{ fwe y} \acute{y} \text{ kefew kek} \acute{y} \text{ le y} \acute{y} \text{ nsaw e njefo me nu } \epsilon \text{ mbee le bon} \acute{k} \text{fu nu ke ebuy y} \acute{y} \text{ kpwe le.} \text{"}$

22 $\text{No Baul jeme non} \epsilon \text{n, } \epsilon \text{ Felew yeke nen, } \epsilon \text{ } \acute{\epsilon} \text{ to nu wee } \epsilon \text{ wv} \acute{u} \text{ looci kee wase } \epsilon \text{ kum} \epsilon \text{ Je Tata, mum leke nsaw gay le, "Seke Lisias wv} \acute{u} \text{ cee } \epsilon \text{ kol} \epsilon \text{ bikuu bi bonyii bo nci le } \epsilon \text{ bow } \epsilon \text{ to, } \epsilon \text{ me nse nsumten nsaw wene.} \text{"}$

23 $\text{E wv} \acute{u} \text{ mum gay le } \epsilon \text{ kol} \epsilon \text{ ke ngoo mi bonyii bo nci le ejo Baul egen elese yew, e} \acute{c} \acute{e} \text{y} \acute{t} \acute{e} \text{. Geenen, le b} \acute{o} \text{ enya ke naa wv} \acute{u} \text{ b} \acute{o} \text{ je, ecine } \acute{\epsilon} \text{ ns} \acute{a} \text{a ye etoo fici wv} \acute{u} \text{.}$

E Felew leke nsaw Baul y} \acute{y} \text{ bilum e bif} \acute{\epsilon}

24 $\text{E } \epsilon \text{ diuw ke dioo g} \epsilon \text{nce, } \epsilon \text{ Felew b} \acute{o} \text{ Dusila wv} \acute{u} \text{ kpwe} \text{se wv} \acute{u} \text{ to nu wee Juu gen tee Baul } \epsilon \text{ wv} \acute{u} \text{ to, } \epsilon \text{ b} \acute{o} \text{ no yeke fi} \epsilon \epsilon \text{ fi wv} \acute{u} \text{ jemy } \epsilon \text{ kum} \epsilon \text{ keelese fitele y} \acute{y} \text{ Klistu Jisos e.}$

25 $\text{E wv} \acute{u} \text{ ke dioo jemy } \epsilon \text{ kum} \epsilon \text{ no } \acute{\epsilon} \text{ nulo } \acute{\epsilon} \text{ wee enu wee wv} \acute{u} \text{ jee, b} \acute{o} \text{ no } \acute{\epsilon} \text{ nulo } \acute{\epsilon} \text{ wee ekemsen} \acute{\epsilon} \text{ b} \acute{o} \text{ } \epsilon \text{ kol} \epsilon \text{ kew, noo no Nyo' nu ke esaw bonyii, } \epsilon \text{ Felew yuw non} \epsilon \text{n, } \epsilon \text{ fi bemse wv} \acute{u} \text{. } \text{E wv} \acute{u} \text{ mum gay } \acute{\epsilon} \text{ Baul le, "E nulo } \acute{\epsilon} \text{ wo egene keseen, } \acute{\epsilon} \text{ me n} \acute{k} \epsilon \text{ endioo } \epsilon \text{ nk} \epsilon \text{nk} \epsilon \text{ kefew nse mbvuu entee wo.} \text{"}$

26 $\text{Wv} \acute{u} \text{ to jeme non} \epsilon \text{n, ken} \epsilon \text{ke nkpwawce le sekemew } \acute{\epsilon} \text{ Baul ekew wen. } \text{E wv} \acute{u} \text{ k} \acute{e} \text{ mum no ten} \epsilon \text{ Baul } \epsilon \text{ fon} \epsilon \text{fon } \epsilon \text{ b} \acute{o} \text{ wv} \acute{u} \text{ fele ken} \acute{\epsilon} \text{.}$

27 $\text{Ke non} \epsilon \text{n, ke non} \epsilon \text{n, } \epsilon \text{ bilum kum bif} \acute{\epsilon} \text{. } \text{E b} \acute{o} \text{ dioo g} \epsilon \epsilon \text{ Bolsius F} \acute{e} \text{stus y} \acute{y} \text{ kentaw ke Felew e, } \epsilon \text{ Felew no gomte le wen ege } \acute{\epsilon} \text{ Bojuu ekoon} \acute{k} \text{e wen, mum cin} \acute{\epsilon} \text{ Baul e yew ncaw e.}$

25

E Baul jo nsaw we keegen dvu} \acute{b} \text{ fwe f} \acute{o} \text{ Nfon wvu Lum e}

1 E è ke dioo nu ediuw eta no Festus ke wεε keesaake keba ke won e kè Judea, ε wvù nε Kaysalia ben Jelusalem.

2 E bocee ncese bo baay baay bô bikuu bi Bojuu le bi won e mum to yen wvù le, jike nsaw wvù bó kεηke bô Baul é wvù ejise, no lεke wvù le,

3 wvù efi kε le bowen, ege é bó eciinse Baul é wvù eto Jelusalem. E bó to gee nonen, ε bó e seyse wase le bó nu ke egbwe wvù é je, eyu.

4 E Festus tfuse é bó le, “Baul nu yew ncaw e Kaysalia, ε me keβεε nu enkaase ntuu jó ediuw eyan.

5 Bonyii bô kεηke mvungay mvu sa' le bomew ebi me le Kaysalia, ejeme fiεε fi wvù jay ε è nu jó ε è fεn nu le fiεε nu dvù.”

6 E Festus ke ce bô bó gen buy ke diεwε ediuw nyan kenεε yuufe le, mum kase tu jim Kaysalia. E εkfun buy yuu, ε wvù gen shii yew nsaw e, gay le bó eto bô Baul.

7 No Baul fεse, ε Bojuu bô to nen'yεε Jelusalem bow jó, mum leemen gem wvù, no teyte mwεεm yí ye le nteen ε fi wεε yaa nu ke. Geenεn, ε fiεε yaa nu dvù fi bó nulo esee fi dunji le wvù nu ε ge fimew ke.

8 E Baul tanε diuw we gay le, “Me mbaa njay naa lo nci Bojuu, kenεε wvu yew ncese, kenεε wvu Nfon wvu Lum ke.”

9 Geenεn, ε Festus no gomte le wen ege é Bojuu ekoonke wen, mum bife é Baul le, “Wo koonke keeben Jelusalem é me keβεε ensaw nsaw wo jó yí mwεεm mvun e?”

10 E Baul tfuse le, “Me nleeme wase fεn é keβεη ke nsaw e, ε è nu ke Nfon wvu Lum e. E è nu fεn fô bó bee keesaw nsaw wεm. Wo keβεε kee naa ntay le me mbaa njay fiεε bee Bojuu ke.

11 E è fεn nu le me nu ε ηgoy nci, ε njay fiεε fi è nulo é bó eyu lo me, me nsaa entune keenkpwe ke. Geenεn, é è nu le mwεεm mvù bó teyte yí yεm e nu mbiay, tu ke wee nu dvù wvù nulo enya me can Bojuu ban e ke. Me nu nleke le nsaw wεm ege n fwe fô Nfon wvu Lum e.”

12 E Festus yuw nonεn, ε bó bonyii bew bô bó bó to saake bonsaw tfumtfum. E wvù mum gay é Baul le, “No wo nu ε lεke wase le nsaw wo nu ege n fô Nfon wvu Lum e, tu wvù nu ege n fô.”

E Festus be Nfon Aglifa bô nsaw Baul

13 E è ke no nu kefew kemew e ejim jodvu, ε Nfon Aglifa bô Benis * laa ghane é Festus e Kaysalia keegay wvù le.

14 E bó ke dioo nu wase jó yí ediuw e nteen, ε Festus nε be Nfon bô nsaw Baul gay le, “Wee mvu nu fεn wvù Fεlew to cin'yεε yew ncaw e,

15 ε me ηke ndioo ηge n Jelusalem, ε bocee ncese bo baay baay bô bonyii bô saake won Bojuu jike nsaw we é me ejise le me enjay le wvù nu ε gbwe nsaw.

16 E me ηgay é bó le, ke nce bonyii bo Lum nu ε bee le bó esumtεn le wee nu ε gbwe nsaw se bó nu ε nya wase je wee wvudvu ε leem é keβεη ke nsaw e fwe dvu bonyii bô bó kεηke nsaw ε tanε diuw we yí mwεεm mvù bó teyte yí ye le ke.

17 E bó ke dioo to fεn, ε me ηfanε n'yaa moocε lo ke. E εkfun buy yuu, ε me ηge n nshii yew nsaw e ηgay ε bó to bó wee wvudvu.

18 E bonyii bô bó bó to kεηke nsaw ke dioo leem we, fanε yaa dunce jay wvù me nto ηkpwaake le è nulo é bó esee yí ye le ke.

¹⁹ E bó kaa no jemyi e è nu mwεεm mvu mbew e yî ye le ekumε je yî bó bunlee Nyo' jó, noo ekumε wee mvu wvú bó tenje le Jisos ε wvú to kpwe wase, geenεn ε Baul leeme ke le wvú nu dvú.

²⁰ No me nto mbaa nkιεε no è nulo é me enley ente jo mwεεm mvun, ε me mum mbife é Baul laa wvú koonke keeben Jelusalem é bó esaw nsaw we jó ekumε mwεεm mvun ε.

²¹ E wvú tfuse le wen nu emεy yew ncaw e, é ke esumten Nfon wvu Lum nsaw wen. E me mum ngay le bó egεε wvú yew, eceyτè egen ebuy no me nke enciinse wvú é Nfon wvu Lum.”

²² E Aglifa yeke nen, gay é Festus le, “Me kebee nkoonke keen'yuw mwεεm mvun diuw wee wvudvu le.” E Festus tfuse le, “Wo nu ebuy eyuw ntfuu.”

²³ E ekfun buy yuu, ε Aglifa bó Benis no lene too bó buwee bu baay. E bó bocee bikuu bi bonyii bo nci le noo bonyii bo baay baay bo εlaante, len to ley ngay. E Festus mum gay ε bó to bó Baul.

²⁴ No bó toε bó wvú, ε Festus gay le, “Nfon Aglifa bó bonyii bocii bó nu fen, ben eyen wee wvun. E nu wee wvú Bojuu bocii too nyεεyi me jan noo Jelusalem ekumε wvú, wamte, gayte le ke è nu wee wvú enu dvú ke.

²⁵ E me mbaa n'yεn le wvú nu ε ge fiεε fi bó eyu wvú ke. No wvú se lekεε wase le nsaw we egen fwe ε è nu fô Nfon wvu Lum e, me ε mum ε n'yεn le me nu enciinse wvú fô wvú le.

²⁶ Geenεn, ke me n'yaa nlooci nkeε fiεε fi è nulo é me ensaη fô Nfon wvú cee ekole wεm e ekumε wvú ke. Nonεn, me ε mum ε nleke wvú é ben ejise keseen efey mvunciim é wo Nfon Aglifa ejise, le ben etasse nsaw we, wvu le me enkεηke fiεε fi è nulo é me ensaη.

²⁷ Me n'yεne le fi baa nu lenj le me enciinse wee ncaw fô Nfon e se me nu ε nduηce fiεε fi bó gayte le wvú nu ε jay e ke.”

26

E Baul taje diuw fwe dvu Nfon Aglifa

¹ E Nfon Aglifa mum gay é Baul le, “E nu bvudvu buwu keseen keejeme bó diuw wo.” E Baul mum cake kebo we, kew keetanje diuw we, gay le,

² “Nyaa', me n'yεne le keshi kem nu ε jonj le baay keenleem etanje diuw wεm fwe dvu bó εben yî mwεεm mvunciim mvú Bojuu teyey yî yεm e.

³ Me njemyi le nen, njefo bó looci le kee nce wonj Bojuu noo bombew bó bó ké no kεηke. Nonεn, me ε no nleke le bó eyeke ke le nyεkeey eyuw fiεε fi me nu enjeme.

⁴ Bojuu bocii kee nce wεm ε kew naa ε me mbεε lo. Bó kee no me nto ncee wonj wese le noo Jelusalem.

⁵ E bó kee naa ntay le ε kew lo ncejole nu ε me nu wee ηgoo Bofalasii ε è nu ηgoo yî looci temyi yî fiεε fi Nyo' le fele yimi yicii. Fin nu fiεε ε è nu le bó koonke keejeme, é bó ebee le è nu keceεy.

⁶ Me ε no nleeme le fen keseen yî nsaw e njefo me ntaale fwe, nkeε nkawma wvú Nyo' to kawεε bo'iceε bosεse dvú.

⁷ Nkawma wvun nu le wvú dikfuu disese di yuufe ncow difεε ceγte no bó bunlee Nyo' shiee le entaη bó emvunsheεη. Nyaa', è nu le nje nkawma wvudvu wvun wvú Bojuu kεηke le nsaw dvú bee bó.

⁸ Me ε no mbiite é bó noo é bonyii bocii le laa é ge la wvú ben yεne ε fi temyi keebε le è nulo é Nyo' ebvuse wee yî kpwe le le?

9 Me kebεε nto ηkpawaci naa le me ηkenjke keenje fiεε ficii keenfiwεε diee di Jisos wvu Nasalet e.

10 E fifin nu naa fiεε fi me nto ηgeε Jelusalem. Me nto nu ε nfi mvungay ê bocee ncese bo baay baay ηkooyε bonyii bô è nu bo Nyo' le nteen, nfen yew ncaw e. Ke è to mey ke fin ke. Bô to ké dīoo nu le bô nu eyuwye bô, ε me ten ntom.

11 Me nto nyaa ηgew ê bô εfonεfon yéw bunle le yīcii, ηkane le bô ejemyi dīεw yi befe ekumε wee wvù Jisos. E shém ffuuke me bô bô baay, ε me mbone bikaa ê bô ejim, ηgene mbuyte bilaante bi bitum bimew e.

E Baul bvuu jeme no wvù to kumεεε no nu wee Klistu

12 E me ηke mum nε no ηgene Damaskus, ε bocee ncese bo baay baay ε san ηwa', ε nya me mvungay.

13 Nyaa', ε me ndīoo ηgene ε è nu le εmvunsheη εntelεη, ε me nε n'yen ε n'yuū mvu nε law fowe baa fele diuu, shii to yī bee bonyii bô bee bô to lenε le.

14 E bese bocii nε gbweken fokuse, ε me n'yuw ε dīεw bife ê me ê dīεw Ibulu le le, 'Saul, Saul, wo bone bikaa ê me ejim nen nje la? Wo gee nen, kfune ε è nu ye yo, dīεwε na' lemme fô wvù bone ye yi kembang ke ice le.'

15 E me mbife le, 'E nu wo wvù yεε Tata?' E wvù tfuse le, 'E nu me wvù Jisos, ε è nu me wvù wo bone bikaa ejim jodvu.

16 Ja leem we. Fiεε fi ge me ε mbuynen fô wo le nu le me embaa wo wee wεm lemme le, é wo efewci mwεεm mvù wo yen εben bô mvù me mbeε ηke enduηce ê wo le.

17 Me nu ηke enfi wo can Bojuu noo bonyii bô yaa nu ke Bojuu le, ε è nu bô bô me nu entum wo fô bô le.

18 Wo nu ke egen eyene ejise εbo, ebvuse bô ê ejiwε le, eleke bô ê n'yuū le, é bô ebuy can Satan e, enu bô bo Nyo', é bô elese fitele yī yεm e, é Nyo' elεεshe bibefe bibole. E bô ke emum ekenjke kelej fô bvudvuu bvù bonyii bô wvù nu ε ge le è nu naa bew e.'

19 Nyaa', no fi to kooyεε le nonen, ε me mum ηge ke le no wvù jemyεε ê me fowe.

20 E me mum n'yaw ηkew no nfewci Damaskus, nse ηke ηgen Jelusalem. E me no nghane won wvù Judea le tfuu noo bitum e bicii bi yaa nu ke bi Bojuu le, nfewci ê bô le bô ekumen mvuntelem mvubole, etu bô bo Nyo', egeε ε è nu mwεεm mvù duηci le bô nu ε kumen wase.

21 E nεε le fiεε fi to geε é Bojuu se koo me yew ncese le egomte keeuy.

22 Geenεn, Nyo' ε se ε no fii me ε to ε buy εben e. Me ε mum ε no nleeme fen nfewci ten ê bonyii bo baay baay noo bo caan caan. E fiεε fi me nfewci nu ke fi fi Muses bô bonyii bo ntum Nyo' le to teete le fi nu ke ekooy.

23 Bô to gayte le Mboyse wvù Nyo' to kawεε kenjke keeke eyen ηgew, enu wee wvu fwe keebuy yi kpwe le, eduηce n'yuū ê Bojuu noo bonyii bô yaa nu ke Bojuu."

24 No Baul to tanyi ke diuw we gene, ε Festus nε kay lo wvù gay le, "Baul wo jewte wase lo. N'yεεyi wo wvu baay nu ε ge wase wo ε nε ε no jewte lo."

25 E Baul tfuse ê Festus le, "Ke me n'yaa njewte ke wee wvu baay. Fiεε fi me njemyi nu keceεy, ε me njemyi bô bvufee bwem fô.

²⁶ Me njemyi ê Nfon endan nɛn, njefo bó kee mwɛɛm mvun ɛ kɛ mvú to kooyi ê kenyiɛ le kɛ, ɛ kɛ fimew yaa nu dvú fi bó nu sɛ bó kee lo kɛ.

²⁷ Nyaa', bó nu ɛ bee kɛ fiɛ fi Boŋwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le jemyi kɛ? Me ŋkee kɛ bó nu le ɛ bee."

²⁸ Ɛ Nfon Aglifa bife ê Baul kɛ, "Wo kpwaake le è nulo é wo ebanke me é me entu wee Klistu kɛ yi kefew e caan nɛn e?"

²⁹ Ɛ Baul tfuse le, "Kɛɛɛ kí nu caan, kɛɛɛ kí nu baay, tu bunle yɛm fô Nyo' le nu kɛ le fo emɛy kɛ wo kɛ. Wee tfuu wvù nu fɛn eɛɛn yuuke no me njemyi ebanke tɛn enu diɛwɛ me le, geenɛn, efufe kɛ ɛ è nu boncaw ban."

³⁰ Ɛ Nfon nɛ ja we, ɛ wee sa' bô Bénis noo bonyii bô bó to shiɛɛ bi.

³¹ Ɛ bó buy, no jemyi eboneɛn le, "Wee wvun baa ge fiɛ fi bó eyu lo wvú kɛɛɛ elese wvú yew ncaw e kɛ."

³² Ɛ Nfon Aglifa gay ê Fɛstus kɛ, "Ɛ è be baa nu le wee wvun nu ɛ lɛkɛ wase le nsaw we egen fô Nfon wvu Lum e, tu bó be ɛ cine wvú le."

27

Ɛ bó ciinse Baul Lum

¹ Ɛ bó ke dioo seyse le bee bo Baul eley ŋguw wvu ê joo egen woŋ wvú Itali le, ɛ bó mum nya Baul bô bonyii bo ncaw e bomew can Julius wvú to nu ekolɛ ke ŋgoo mi bonyii bo nci le bo Nfon wvu Lum e.

² Ɛ bee bó ley ê ŋguw wvú nɛn'yɛɛ Adamitium e wvú to nu keegeɛne leemene mondvuum mo ŋgem joo le, keba kè Ɛsia le. Ɛ Alistakus wvú wee wvu Tesalonika, woŋ wvú Masedonia le to nu tɛn bee bó. Ɛ bee bó mum no gɛne.

³ Ɛ ekfuŋ buy yuu, ɛ bese fese Sidon, ɛ Julius duŋɛ kenkoŋɛn fô Baul e, cine wvú le le wvú egen fô nsáa ye le ɛlaante é bó efi wvú bô fiɛ fi wvú shieele.

⁴ Ɛ bese ke kase ley ê ŋguw e fô, dioo egɛne, ɛ fwefwe no too cile bese fwe, ɛ bese mum no wɛmte wase woŋ wvú Sayblus wvu ê joo entelɛŋ e, ɛ wvú cile fwefwe.

⁵ Ɛ bese ke gɛn lente joo yi baay yi nu mbew woŋ wvú Silishia bô yi nu mbew woŋ wvú Bamfilia le, mum fese ê kelaante kè Mila le, woŋ wvú Lisia le.

⁶ Ɛ ekolɛ ke ŋgoo bonyii bo nci le kiɛ yɛn ŋguw wvu ê joo le jó wvú to nɛn'yɛɛ Aleksandia gɛne Itali le, mum bvuse bese, lese ɛ è nu ê wvuwe le.

⁷ Ɛ bese ke ja fô, lɛn kɛ wase nɛn wɛɛ wɛɛ yi ediuw e nteen, ke jɛɛɛn lo sɛ fese mbew kelaante kè Sinidus e. No fwefwe to baa bee le bese egen fwe teyɛy, ɛ bese mum bɛɛ no wɛmte wase lo Klet woŋ wvu ê joo entelɛŋ e, ɛ wvú cile fwefwe, mum fey Salmoni bvudvuu ɛ bvú ley ɛ gɛn é joo woŋ wvudvu le.

⁸ Ɛ bese mɛy kɛ no wɛmte tuu ŋgem joo le, ke jɛɛɛn lo sɛ gɛn buy bvudvuu bvú bó teŋɛ le Diuw Joo wvú Nykeey e, ɛ wvú to nu nceencee mbew kelaante kè Lasia le.

⁹ No bese to nu ɛ jewse wase kefew ê je baay, ɛ Diuu di Baay di Nlɛɛshɛ Bibefe le to fey wase, ɛ è nu wase kefew ke nffum wvú tɛmyi le, ɛ Baul mum nya ntefe ê bonyii bo ê ŋguw e le,

¹⁰ "Bo'icɛm, me n'yɛne le ɛ kɛw fɛn ɛ gɛn fwe nu ɛ lɛne disɛɛbeene nu ke ebefe, é kenla enu dvú ɛ è yaa nu kɛ ke mwɛɛm bô ŋguw e maan kɛ, bonyii nu ke ekpwekɛn tɛn."

11 Geenen, ε εκολε ke bonyii bo nci le fanε yaa yuw njeme Baul e κε, yuw fiew ε ε nu cee εκολε ηγουw bō cee ηγουw e.

12 No diuw joo wvudvu to baa jee keenu fó yí kefew ke nffum wvù temyi le, ε wee nteen mum no tomte le ε jee le bó egεnè fwe, momtè laa ε nulo é bó efese diuw joo wvu Foniks e, wvù nu won η wvù Klet jodvu le, efese kefew kedvu fó le. Diuw joo wvudvu wvun to taale je εweεwe bvuu taale ten je εκυεku jò diuu seeyi.

Ε nffum tuu ηγουw

13 Ε wfwε wvumew ke nε no bene je εκυεku nen wεε, ε bonyii bo ηγουw e mum no kpwaake le bó ε κεηκε wase fiεε fi bó be gomte. Ε bó mum baa ken'wow ke ηγουw e, mum no gene é joo, tuu κε ηgem e ηgem e Klet jodvu.

14 Ε nffum wvù temyi wvù bó tenje le, “Wvù je εbo ηηκοηκο jò diuu sane”, ke ne seSe won wvudvu le, shii é joo.

15 No wvù shiile, kfun ηγουw ε je fanε yaa bvuu nu dvù keegene yí dvù le κε, ε bó mum cine ηγουw e, ε nffum no tuule gene dvù.

16 Ε bese mum no gene κε lo, gen fey εκυεku jo won wvumvu wvu caan é joo enteleη ε bó tenje le Kawda. Ε won wvudvu no cile fwefwe, ε bese mum no katene keebense kekon é ηγουw e.

17 Ε bese ke bense, mum yile ηγουw bō bokfuu fo wvù esawyε, dioo gene no fane le ηγουw nu ke egεn kfun ye mbew won wvù Libia le yí bijiw bi monshεεm e bì nu é joo. Ε bó mum shike ndvu fwefwe, cine ε ηγουw no gene εwvunεwvun.

18 No nffum wvudvu to temyi κε gene lo, ε εκfun buy yuu, ε bó mum κεw no bvuuσε mwεεm é ηγουw e, laaηke é joo.

19 Ε bvù ke bvuu buy yuu, ε bonyii bo ηγουw e bvuse mwεεm mvu ηγουw e lan é joo bō can yibo.

20 Ε εdiuw ke fey nteen ε bese baa yen diuu le kenεε jón e κε, ε nffum kfunε ke lo ε ε yaa nu wvu wεε κε, ε bese mum kieε le fisese nu ε ka wase.

21 No bonyii to nu ε ce wase εdiuw nteen ε bó baa die fiεε, ε Baul nε bence leem fwe gay le, “Bo'icεm, é ben se bee eyuw me le é bó omεy Klet, tu beene baa εκεηκε ηγεw wvun bō kenla kin nen κε.

22 Geenen, me nleke le ben ekuu shém, njefo κε naa wee mvu ben e nu ela κε, ε nu ela κε ηγουw mεy.

23 Me njemyi nen njefo Nyo' wvù κεηκε me, wvù me mbunlee, se nu ε tum nceendaa we entaη eben wvù ε to ε leem mbew yεm e,

24 Ε gay é me le, 'Baul, fo wo efané κε. Wo κεηκε keeke eleem fwe dvu Nfon wvu Lum. Taa eyen, Nyo' nu ε dunce wase κεηκοηen fō wo le ε ge le κε wee mvu ηgoo bonyii bō ben ε bó nu é ηγουw e nu ke ela κε.'

25 Nonen, bo'icεm, ben ekuu shém. Me nu ε nlese fitele yí Nyo' le le fiεε fi wvù jeme é me nu ke ekooy κεληληη no wvù jeme.

26 No fí nu nonen, ηγουw κεηκε keeke εκfun ye yí won wvumew e é joo enteleη.”

27 Ε ε ke no nu εdiuw ncow εna yuufe le ε nffum bεε κε kale bō bese é joo yi baay yi Adia le. * Ε ε ke no nu κε diεwε entaη enteleη e, ε bonyii bō lemte é ηγουw e nε kpawwce le sekemew ε bó buyte wase mbew nshε le.

28 Ε bó mum few joo no yí shiyyine bō kfuu ε bó ε shεηκε fiεε yí dvù le, yen le yí nu ηκεηκεη mbaanfiεε. Ε bó gεnce fwe, bvuu few, yen ε yí nu wase ηκεηκεη yuufe ncow tin.

29 E bó no fane le è nelo é nguwo ekfun ye yí bimbaan e, mum shike binwowa binew ê joo ejim jo nguwo, no bunlee le ekfun eyuu ke lo.

30 E bonyii bò lemte ê nguwo e ke ne no gomte keelewte buy ê nguwo e, mum shike kekonj ê joo, no buwsee le bó gomte keeshike binwowa bi fwe dwo nguwo ê joo.

31 E Baul gay ê ekole ke bonyii bo nci le bó bonyii bew le, “E bonyii ban mom lo e buy ê nguwo e, naa é wee mvu ben e saa ke elunj ke.”

32 E bonyii bo nci le mum sumye bokfuu bò bó to suuyee kekonj dwo yí nguwo e, mum cine e kí no leyte gene.

33 E bvutfuu ke dioo sam, e Baul leke bonyii bocii le bó ediekén, gayte le, “Eben nu wase ediuw yuufe ncow ena no ben nu yí nfan e, e fiée baa eley ê ben emvu ke.”

34 Me e mum e no nleke le ben edie ke fiée, é ye yene etu fó. Ke naa yvuwo miaanj nu ke ela ê wee efa ke.”

35 No wvú jeme nonén, mum jo bleed, nya keyoone ê Nyo', guse no diee ê bonyii bocii ejise.

36 E bó mum kuu shém bocii diekén.

37 Bese bocii bò to nu é nguwo e to nu wee gee fee kecow mbansooshiwiy ncow bosooaan (276).

38 E bonyii bocii ke diekén ffuu, e bó mum bvuse eginj yò to nu é nguwo e, lanj ê joo keege le wvú eyaaten.

E nguwo sawye

39 E ekfun ke yuu, e enkpwaante yene, e bonyii bò lemte ê nguwo e fanje yaa kiee bvudvuu bvudvu ke. Geenen, e bó yen kendvuy e, e kí e gen e buy yí monsheem e, mum yen le bó emom é nguwo eley egen ece yí dwo le ngem joo le.

40 E bó mum sumye binwowa e bí shii gen ê joo, bvuu kase fay bokfuu bò bó to suuyee bite bi bó banje nguwo dwo, mum bense ten ndvu fwefwe yí fwe e fwefwe ley jó no domsee nguwo e wvú gene ê kendvuy kedvu le.

41 Geenen, e wvú dioo gene, kfun ye yí kejiw ke monsheem e ê joo. E keba ke nguwo e ke fwe ley ce yí dwo le fanje yaa ebvuu eshiike ke. E joo mum no kfone keba ke ejim e kí sawyi.

42 E bonyii bo nci le mum ne no gomte le bó eyuwye bonyii bo ncaw e bocii wvu le fo mvu bó le ke ene esam joo ebuy elewte.

43 Geenen, e ekole ke bonyii bo nci le no gomte keeboyse Baul, mum kan le fo bó ege nonén ke, gay fiaw le bonyii bò kee keesam joo eyaw esele ê joo, esam ebuy enkpwaante,

44 é kebese ke bonyii le ebii yí biwanj e noo yí binsawye bi nguwo e. E nee no bese to ghanee se fese enkpwaante yuleyule.

28

E bo Baul fese Malta

1 No bese to fese enkpwaante yuleyule nonén, mum yuw le bó tenje bvudvuu bvudvu le Malta, e è to nu wonj ê joo entelenj.

2 E bonyii bo wonj wvudvu le dunje kenkonjen fò bese le e è yaa nu ke wee ke, fiisen bese, fwee nguwo e bese no yosene, njefo janj to nu e kew wase no too e kenton gule.

³ E Baul ke baance ngay, gen le wen efwee, e kefe to nu e ngay yidvu le, e nguy yvuwse ge e ki mum buy, lum kebo kew no njeηkene yi dvu le.

⁴ E bonyii bo won wvudvu le dioo yen no ki njeηkene yi kebo kew e, mum no jemyi ebonebon le, "Wee wvun ke nu e yu wase wee. Wvu be e boy e joo, geen lon nu e koo wvu e wvu nu ekpwe."

⁵ Geen, e Baul yewse ke lo kefe kedvu e ki gbwe e nguy e, e fiee fanje yaa ge wvu ke.

⁶ E bonyii bodvu mum no ceyte, kpwaake le ye Baul nu ekew ebene, kene le wvu nu ene esese egbwe ekpwe. E bo ke cey nen cey ηkuuη, ke dioo yen e fiee baa ge wvu, e bo mum kumen ηkpawace wvubo ne wase no duu le, "Wee wvun nu nyo' mvu."

⁷ Wee sa' wvu jo to keηke ηee ye ke nceencee mbew fo bese to nu le. Diee di wee wvudvu le to nu Bubluis. E wvu fiisen bese, e bee bo ce ediuw eta e wvu taale fo bese le ntay.

⁸ E fi kooy le icee Bubluis to jiime cemte bo ken'ya' noo ntoombun. E Baul mum gen fo wvu to jiime, bunle, gee can yi ye le, fe wvu.

⁹ No fi to kooye nonen, e bonyii bo won wvudvu le bocii bo to keηke bincem mum no too e Baul fele ten bo.

¹⁰ E bo mum no nya bese bo mwem nteen. E bese ke dioo nen'yi jo, e bo bvuu to bo mwem mvunciim mvu bese to shieele gee e nguw e.

E bo Baul ne Malta gen Lum

¹¹ E bese ley e nguw e no gene e bo e ce wase Malta won wvu e joo entelen wvudvu le kee te. Nguw wvudvu to nu wvu Aleksandia e bo teηe le Bonyo' bo Emam e, * e wvu to nu won wvudvu le ceyte le kefew ke nffum wvu temyi le efey.

¹² E bese ke gen buy diuw joo wvu e kelaante ke Silakus e, ce jo ediuw eta,

¹³ ke ne jo, gen fese diuw joo wvu e kelaante ke Legium e ce jo. E ekfuη buy yuu, e fwefwe kew no bene je ekuaku, e bese mum no gene, e e ke no nu ediuw efaa, e bese fese diuw joo wvu Butioli le.

¹⁴ No bese fese jo, yen bonyii bo mbee le bo jo le, e bo leke le bese egen ke le e bee bo ece ediuw esoshwiη. E bee bo ke ce, e bese se ke gen fese Lum.

¹⁵ No bese to gene, e bonyii bo mbee le bo Lum ke dioo yuw le bese too lo, e bo buy no lene too le bee bo etasen. E bo to naa buy fo Way wvu Abiyus e, bo fo Yew Bonyii bo Ghane le yi She le. E Baul yen bo le, e fitele fiew leeten, e wvu nya keyoone e Nyo'.

¹⁶ E bese ke fese Lum, e bo cine Baul e wvu no cee fiew wvu emben, e wee nci ceyte wvu.

E Baul no nu wee ncaw Lum fewci diew Nyo'

¹⁷ E ediuw ke fey eta, e Baul tee bikuu bi Bojuu le bi jo. E bi to, e wvu gay e bi le, "Boom bo bwem e, me nu yi ncaw e nen e bo to koo me Jerusalem, nya can bonyii bo Lum e e me mbaa ncim njay naa lo fiee bo bonyii boseseene kene nce bo'icee boseseene mvu ke.

¹⁸ E bonyii bo Lum bodvu ke dioo tasse nsaw wem, fanje yaa yen fiee fi e nulo e bo eyu me yi dvu le ke. E bo mum no gomte keecin me le,

19 geenen, ε Bojuu ma lo. Ε me mum no ηκηηκε keenleke le nsaw wem egen fwe fô Nfon wvu Lum e. Ε ke me nto ηgee nonen, le me ηκηηκε fiεε keentey yi bonyii bem e ke.

20 Ε neε fiεε fi ge me ε nse ntee ben le beene ejeme. Me nu yi boncaw ban e nen ε ε nu nje wee wvù beene bonyii bo Islael se ceyte.”

21 Ε bonyii bodvu wfuse ε wvù le, “Bese baa keηke ηwa' wvù ja Judea ekume wo ke, ε wee mvu boom bo bwee wesebeene le bò nen'yi jó too jan baa eshomse wo ke neε ejeme fiεε fi befe ekume wo ke.

22 Geenen, ε bese nu ke ekoonke keeyuw wo ηkpawwε. Fi bese kee nu ke le ηgoo yin yi wo nu jó nu ε bonyii bemte ke lo yi mondvuum monciim.”

23 Ε bó mum gεε diuw di bó nu ke eto é Baul ejeme é bó. Ε è ke no nu εbvubwε, ε bonyii nteen tase fô wvù to cee, ε wvù kew fontanentan gen buy fokieguu, nyeyte fiεε ficii é bó, fewci ekume bvunfon bvü Nyo' le. Ε wvù bvuu no jemyi dunçi mwεεm mvù nu é Nwa' bonci bo Muses e bó é Boηwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le ekume Jisos, momte keege é bó ebee le fiεε fi wen jemyi nu keceεy.

24 Ε bonyii bomew bee fiεε fi wvù to jemyi le, ε bomew fanε yaa bee ke.

25 Ε bó ne bvun ebonebon mum no buci no Baul lan diεw le, “Fiεε fi Keyoy ke Yuule to jemyεε é bo'icee bonen diuw wee ntum Nyo' wvù Yesaya le nu naa keceεy.

26 Kí to nu ε jeme le,
'Gene egay é bonyii bodvu le,
ben nu ke eyeke naa mwεεm ntay geenen yaa yuuke ke,
ke etaale naa mwεεm ntay geenen yaa yεne ke.

27 Ε fi nu nonen njefo mvuntelem mvu bonyii bodvu le nu ε mvù ε le wase.

Bó nu ε jine bintuntun bibole,
ε kfuke ejise εbo.

Ε bó ge nonen le fo ejise εbo eyenè mwεεm e,
ε bintuntun bibole yuuke mwεεm,
ε mvuntelem mvubole yvuwse,
é bó etu jim fô me le, é me enfε bó.”

28 Ε Baul mum mεse le, “Ben ekeè le bó nu ε tum wase bonyii bó saaka wvun wvu ekume no Nyo' boysee bonyii fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, ε bó nu eyuw.”

29 † [No wvù jeme nonen, ε Bojuu bodvu mum ne no buci, beeke mbew yi jeme wvudvu le ε è yaa nu wvu wεε ke.]

30 Ε Baul no cee ke yew yi wvù to laake lo le yi bilum e bifεε, fiisene bonyii bocii bò to too é wvù le.

31 Ε wvù no fewci ekume bvunfon bvü Nyo' le, bvuu yeeyi bonyii ekume Tata Jisos Klistu, jemyi yaa fane ke, ε wee yaa jewsee wvù ke.

Nwa' wvù Baul to san̄εε ê kentaashε ke Lum Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Lum wvun e

Nwa' wvun to san̄ Baul fô bonyii bo mbee le bo Lum e keesee ê bó fiεε fi wvù kee ekumε mbee wvù è nu wvu bonyii bo Klistu le bô fiεε fi mbee wvudvu shieele le bonyii bodvu egeè. Nwa' wvudvu wvun ken̄ke fiεε ficii fi ekumε bon'yεyi bo Baul le fele bon̄wa' bew bomew bocii.

Wvù nu ε gay le bonyii bocii, kenεε è nu Bojuu kenεε bonyii bò yaa nu ke Bojuu ken̄ke keeseyse bikuu bibole bô bo Nyo', njefo bó bocii nu ε bó ken̄ke kebefε. Wvù nu ε jeme le wee keeseyse ekolε kew bô Nyo' nu ke seke wvù ε lese fitele yî Jisos Klistu le.

Baul to nu ε san̄ ten keeseyse lenε di wvù to gomte keeke elen egen eyen kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Lum e kedvu le. Wvù to seyse le wen nu ke edioo ε gn ε buy jó, é wen emooce bô bó caan ege lemme ê bó entelen, é bó ke etom wen é wen egen fwe, egen ebuy Sbeεn.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-17 Ken̄kewce bô bikuu bi mwεem e

1:18-3:20 Ekumε le bonyii bocii yî nshε le shieele le bó eboyse bó

3:21-4:25 Je yî Nyo' gomte le bonyii efey jó sε boy

5:1-8:39 Nshii wvu fwε wvù bonyii bo Klistu le ken̄ke

9:1-11:36 Bonyii bo Isael ê ntañ Nyo' le

12:1-15:13 Nce bonyii bo Klistu le

15:14-16:27 Kemεse bô bon̄gayma ê bonyii

¹ ε nu me wvù Baul wvù waa lemme Klistu Jisos. Nyo' to nu ε tee me le me enù waa ntum Jisos, gεε le me enfewci saaka wvù jee wvu wvuwεn.

² Saaka wvù jee wvun nu wvù Nyo' to kawεε bonyii dvù fele yî bonyii bew bo ntum e, no fi nu ε bó ε san̄ ê Nwa' we wvù yuule le.

³ Wvù nu ekumε Waa we wvù to joε ye wee wvu wum, ε bó boo wvù ê kfu di Nfon Dawe le.

⁴ Tata wesebene wvù Jisos Klistu nu ε Nyo' to dun̄ce fele yî Keyoy ke Yuule le le è nu Waa wen wvù ken̄ke mvun̄gay no wvù to bvuseε wvù yî kpwe le. *

⁵ ε ge Jisos Klistu Nyo' ε sε buw me le me enù waa we ntum, wvu le me en̄ge é bonyii bocii bò yaa nu ke Bojuu elese fitele yî ye le, eyuukε ε è nu wvù le bensee dieε diew.

⁶ Ben ten nu n̄goo bonyii bò Nyo' nu ε tee wase le bó enù bonyii bo Jisos Klistu le.

⁷ Me ε no nsaan̄ke n̄wa' wvun fô ben e bocii bò nu Lum, bò nu fitele fi Nyo' le, ε wvù ε tee le bó enù bonyii bò è nu bew.

Nyo' Icee wesebene bô Tata Jisos Klistu ebuv ben bô kembonεn ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lεεtene.

ε Baul no shieele keelaa ghane ê bonyii bo Lum e

1:1 Lem 9:3-15; 26:16; Gal 1:15-16 **1:2** 3:21; 1Bi 1:10-12 **1:3** Mat 1:1; 20:30-31; Lem 13:33; 2Tim 2:8 * **1:4** Kenεε le, "Jisos Klistu nu ε Nyo' to dun̄ce bô mvun̄gay fele yî Keyoy ke Yuule le le è nu Waa wen no wvù to bvuseε wvù yî kpwe le". **1:5** 11:13; 15:15-18; Gal 1:1; 2:7, 9 **1:7** 5:1; 15:33; 16:20; 1Kol 7:15

⁸ Me ngomte keen'yaw enya keyoone ê Nyo' wem nje ben bocii nfele yî Jiso Klistu le, njefo wonj tfuu jemyi ekumε fitele fi ben nu ε lese yî ye le.

⁹ Nyo' wvù me nlemte wvù le bô fitele fiem ficii yî saaka wvù jee wvu ekumε Waa we le leeme fwe wem le me nké no nkumyi ben sekecii ê bunle yem e.

¹⁰ Me nké ndioo mbunlee no nleke le é je nelo ε yene, é me ento ê ben e keseen fen é Nyo' e bee,

¹¹ njefo me nkooŋke naa baay keen'yen ben e wvu le me engaw nnya yî Keyoy ke Yuule nu ε nya ê me beene, é yî ege é ben etemyi.

¹² Fi nu le, é beene eyvuwse mvuntelem mvuseεbeene, é fitele fi ben lese yî Nyo' le eyvuwse fiem, é fiem eyvuwse finen.

¹³ Boom bo bwεem e, me ngomte le ben ekiεε le me nu ε nkaw wase bokan e bokan e le me nu ento ê ben e, nké nkaw ε fiεε jewse ke me. E me ngomte le me ento wvu le me enkenke ngbwele jo ben lenlen no me nu ε nkenke wase jo bonyii bomew bô yaa nu ke Bojuu.

¹⁴ Lemme din fô bonyii bocii le nu ê kendonj kem e, kenεε è nu bonyii bô nu wonj wvù yuu wase le, kenεε è nu bô bee entfun, kenεε bonyii bô kenke bvufee, kenεε bô bee biyuj.

¹⁵ E neε fiεε fi fitele beenci naa me baay keenfewce saaka wvù jee ê ben ten bô nu Lum.

Mvungay mvu saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le

¹⁶ Ben ekele le ke me η'wuumene fiεε fi ekumε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ke. Me nkee lo le è nu fô mvungay mvu Nyo' le keeboyse wee tfuu wvù nu ε lese fitele yî ye le nu. E saaka wvun yaake gene ε è nu fô Bojuu le se gene ten fô bonyii bô yaa nu ke Bojuu le.

¹⁷ Fi nu le saaka wvù jee wvun dunji je yî Nyo' joo le wee nu teyey ê wvù ejise le. E fifin kεw ε gen ε mese yî fitele fi mwεten lese yî ye le. E nu fiεε fi bó nu ε sanj le,

“Wee wvu teyey nu ke ecee nje fitele fi wvù lese yî Nyo' le.”

Shém ffluuke Nyo' no bonyii buwyi mwεem

¹⁸ Me njemyi nen njefo shém Nyo' ké no ffluuke fowe bô bonyii bô maa lo wvù buwyi mwεem, ε gee dibole di befe yike keceey ke diεw Nyo' le.

¹⁹ Yî ffluuke nonen njefo fiεε fi bonyii nulo ekiεε ekumε Nyo' yen'yi endan, njefo wvù wvù Nyo' nu ε dunje wase ê bó.

²⁰ E kεw naa lo fonkew no Nyo' to bomεε wonj nu ε mvungay mwew mvù mey lo, bó no wvù wvù Nyo' nu, nu ε bonyii ε yen wase ε bvuu ε kίεε yî mwεem mvù wvù bom e, naa no bonyii yaa cim yene wvù le ke. Nonen ke je bvuu nu dvù yî bó ke ene ewowlene duu le ke bó kee Nyo' ke.

²¹ Naa no bó cim kee Nyo' nonen, ke bó wvumte wvù diεwε Nyo' le kenεε nyaa keyoone ê wvù ke. Bonkpawce bobole nu ε ne ε tu bo ecici. Bikuu bibole bi biye nu ε yinjen ke ε è nu bô ejiwε.

²² Bô duu le bó kenke bvufee, ε kaa ε ne ε tu biyuj.

²³ Bô nu ε shεε keebunlee Nyo' bvukεε wvù yaa nulo ekpwe ke, ε fey ε no bunlee ε è nu mvumoošo mvù bó kene bô can mvù ε no fieesene bonyii bô nulo ekpweken, bô mvunyiim noo nyám yî lane we, bô yî sone kuse.

24 No fí nu nonen Nyo' ε mum ε cine bó le bó ε no gee wase ε è nu mwεεm mvù mvuntelem mvubole shieele mvù è nu mwεεm mvu nnyen e, ε bó gee nonen bó ye yibo wee bó wee, mum shoose bikuu bibole.

25 Bó nu ε kumen keceey ke ekume Nyo' ε tu mbiay, ε no bunlee bvuu lemte ε è nu mwεεm mvù Nyo' bom e efey keebunlee bvuu lemte ε è nu wvù wvù Bomεen e. Ε è nu wvù wvù bó keηke keebensee sekecii se ηka. Fí enù nonen.

26 No bó gee nonen, Nyo' ε mum ε cine bó le, ye ε no yvuwse bó keege mwεεm mvu kenshoose le. Ε bokεne jiime fô bokεne le, ε Nyo' to baa bom wee le wvù egeè nonen ke.

27 Ε è nu ke leηleη no bolemse cin'yi je yi Nyo' to gee keejiime bó bokεne le, ε ye yvuwse bó keejiime ε è nu fô bolemse bomew e. Ε bolemse gee mwεεm mvu kenshoose le bó bolemse bomew. No bó gee nonen mum joo ηgew yí bikuu bibole wvù è nu nlawma gee dibole di befe.

28 No bonyii bodvu baa eyene le fí nu leη keekieε Nyo', Nyo' ε mum ε cine bó le le bó ekeηke bvufee ε è nu bvυ keyuη e, mum gee mwεεm mvù bó yaa keηke keege ke.

29 Mvuntelem mvubole ε mum ε no nu ε mvù ε yiηsen bó mwεεm mvù befe jεy jεy. Bó buwyi mwεεm, dewkene εjise, keηke mvuntelem mvù befe, bene bindoη bó bonyii, yuwyi bonyii, diuu bvudiuw, leεle kenleεma, ηgomgome bó mwεεm, kunsene mvuηkunsen,

30 beete bó edieε ε bonyii, bane Nyo', seεnene kenseεnen, temyi bikuu, saale ye, momte kuw, temyi bikuu bó bo'iceε bobole noo bobweε bobole.

31 Bó nu biyuη yaa leeme yí diew yibole ke. Bó nyεwle bó bonyii bomew, yaa camte shen fô bonyii le ke.

32 Bó gee nonen kee ke naa le Nyo' nu ε leke wase le wee wvù gee mvumvun mwεεm nu ε wvù keηke keekpwe. Geenε, bó ε no gee ke gene dvù, bvuu benseε bonyii bó gee kfuu mvumwε mwεεm.

2

Nyo' nu ke esaake wee bii gee di mwεten e

1 Nonen wo wvù lomte gee di wee mvu le kenεε è nu wo wvù yeε, ekeè le ke wo ten nu se jay ke. Ε keè le no wo lomte gee diw nu ε wo leese ε è nu εkole kuw ηgew e, njefo wo wvù lomte wε gee ke naa ten fieε fi wvù gee.

2 Beene kee lo le, é Nyo' lan ηgew yí bonyii bó gee mvumvun mwεεm e, tu wvù laanηke bii keceey e.

3 Nonen wo wε wvù lomte gee di bonyii bó gee kfuu mvumwε mwεεm e, geenε ε wo kebeε gee ke ten mvù, kpwaake le wo nu ke eboy can nsaw Nyo' le?

4 Nuw le ke wo yene le Nyo' keηke fitele fi jee fô bonyii le baay, kuule shém baay, nu ten nyεkeey baay ε? Ε keè le fitele fi jee fi Nyo' le fô wo le duηci le wo ekumen fitele fiuw.

5 Geenε no wo nu ε tun keekumen fitele fiuw, ε no gee ε fí temyi ke gene lo, nu ε wo biise ε è nu ηgew fô εkole kuw e, wvù nu ke enu diuu di Nyo' nu ke eduηce shém yi ffuuke seke wvù saake bonyii bocii é je yi leη e.

6 Nyo' nu ke elaw wee mwaan mwaan bii gee di mwεten e.

⁷ Bonyii bò nu nyskeey, lemte lemme di jee, gomte ε è nu bvukukε bò n'wvum noo nshii wvù yaa kaa κε, nu ε wvù nu ke enya nshii wvù mεy lo ê bò.

⁸ Geenεn ε bonyii bò taale κε ε è nu bikuu bibole, tune keeyuw keceey e, gee ε è nu mwεem mvù befe, nu ε Nyo' nu ke eduηce shém yi ton'yεen bò ηgew ê bò.

⁹ Monlum mo baay bò nsase nu ke enu fò wee tfuu wvù gee kebefε le ε κew yi Bojuu le ε gen yi bonyii bò yaa nu κε Bojuu le.

¹⁰ Geenεn, ε bvukukε bò n'wvum noo nλεten nu ke enu fò bonyii bò gee gee di jee le ε κew yi Bojuu le ε gen yi bonyii bò yaa nu κε Bojuu le.

¹¹ Fí nu ke enu nonεn njefo κε Nyo' ké no duηci kejeey jεey κε.

¹² Bonyii bocii bò gee kebefε se bó cim κεηκε bonci bo Muses e, nu ε bó nu ke eley κε ηgew e naa no bó yaa cim κεηκε bonci κε. Ε bonyii bocii bò gee kebefε ε bó nu εκuse jo bonci, nu ε bó nu ke esaw bó bii bonci bodvu le.

¹³ Fí nu nonεn njefo κε Nyo' nu ke ejo wee le wvù nu teytey ê wvù εjise njefo wvù yuuke fiεε fi bonci jemyi κε. Wvù nu ke ejo wee le wvù nu teytey ε è nu seke mwεten gee fiεε fi bonci gomte.

¹⁴ Ε bonyii bò yaa nu κε Bojuu bò nu se bonci nε ε no gee mwεem bò bonkpawce bobole ε è nu mwεem mvù bonci gomte, tu bó nu wase bonci fò bikuu bibole naa no bó baa cim κεηκε bonci bò Nyo' nu ε nya ê Bojuu κε.

¹⁵ Fife duηci le fiεε fi bonci gomte nu ε Nyo' ε saη fò mvuntelem mvubole. Ε mvuntelem mvubole seηe ten ê bó nonεn. Ε bó dioo gee fiεε fi befe, é fitele no saake bó. Ε bó dioo gee fi jee, é fi no tomte bó.

¹⁶ Mwεem mvun nu ke ekooy diuu di Nyo' nu ke esaw bonkpawce bò bonyii bocii κεηκε ê nnyile le fele yi Klistu Jisos e, no saaka wvù jee wvù me nfewci duηci.

Bojuu saale ye bò bonci

¹⁷ Wo wvù teηe εκole kuw le wee Juu, wo gεele εκole yi bonci bo Muses e, yuuke ye le wo nu wee Nyo',

¹⁸ Ε bó ε yeeyi wase ben bò bonci ben ε kieε fiεε fi Nyo' shieele, kee ten fiεε fi looci jee naa ntay.

¹⁹ Ben kee naa ntay le è nu ben bò duηci je ê binfefe, nu ten bin'yεese fò bonyii bò nu kenjiwe le,

²⁰ Ε ben nu bò teete biyuj, ε è nu ben bò yeeyi bonyii bò maa mwεem diewe mvunley mvu boom e njefo bonci nu ε nya wase ben bò bvufee bvucii noo keceey.

²¹ Wo wvù yeeyi bonyii nonεn, wo yeeyi κε ten kuw εκole? Wo wvù fewci le fo wee econη buuconη, wo gee nεε fiuw?

²² Wo wvù kayte le fo dwee wee κεnεε kpwεε wee ejiim bò wee mvu, wo nu se wo gee nonεn e? Wo wvù kaci lo fiεε fi εκume mvumooso, wo nu se wo cooηke mwεem yéw ncese yi mvumooso le?

²³ Wo wvù saale ye bò bonci bo Nyo' le, κε wo yaa shoose Nyo' no wo ηgoyte bonci bodvu?

²⁴ Ε nu fiεε fi bó nu ε saη le, “Bonyii bò yaa nu κε Bojuu ké no beete bò diee di Nyo' le ε è ge gee dinεn ben Bojuu.”

²⁵ Keetfuse wee yew keŋke naa sɛw, é è fɛn nu le wee wvudvu gee fiɛɛ fi bonci gayte. Geenɛn, é wo ŋgoyte bonci, tu ntfuse yew wvù bó tfuse wo yew wvudvu nu ke diɛwɛ wo bɛɛ ntfuse.

²⁶ Wee é no bɛɛ ntfuse, gee fiɛɛ fi leŋ fi bonci gomte, bó saa ejo le bó nu ɛ tfuse wase wvù yew, naa no wvù cim bɛɛ ntfuse?

²⁷ Nonɛn, bonyii bò bɛɛ ntfuse yí nyam ye le geenɛn gɛɛle bonci nu ke ege é bó elese ben Bojuu ŋgɛw e bò keŋke bonci bò bó to saŋɛɛ, ɛ ben bvuu tfuuse bonyii yew geenɛn ŋgoyte bonci bodvu.

²⁸ Ben ekeè le ke wee Juu wvu leŋ nu wvù yen'yi ye le ke. ɛ ke ntfuse yew wvu leŋ nu fiɛɛ fi bó yene fí le ekfun yí nyam ye le ke.

²⁹ Wee Juu wvu leŋ nu wvù é fitele le. ɛ ntfuse yew wvu leŋ nu wvu é fitele le, wvù ɛ seyse Keyoy ke Yuule, ɛ è yaa nu fiɛɛ fi bó yene ɛjise ke. Wvuwe wee nu ɛ è ké no bense Nyo' wvù. Ke é ké no bense bonyii wvù ke.

3

Nyo' leeme ke yí keɛɛy e

¹ No fi nu nonɛn, Bojuu fele bonyii bomew yí fiɛɛ le? ɛ sɛw nu dvù yí ntfuse wvù bó tfuuse bonyii yew e?

² 'ɛɛ, Bojuu fele naa bonyii bomew é jé le nteen. Fi baay nu le Nyo' to nu ɛ nya diɛw ye ɛ è nu can yibole.

³ ɛ nulo é bó emum egay le no bonyii bomew bó le to baa eleeme yí diɛw yidvu le, tu fifiɛ nu ege é Nyo' saa ebvuu eleeme yí diɛw ye le?

⁴ Ke è nulo é fi ekoooy nonɛn ke! Naa no bonyii bocii cim nu naa bo mbiay e, nu ɛ Nyo' leeme ke yí keɛɛy e, no bó nu ɛ saŋ le, "Nyo', wo dɔo jemyi, ɛ njeme wo no nu ke wvu leŋ. ɛ wo ké no soo ke lo nsaw wo."

⁵ Geenɛn é gee disɛɛbeene di yaa nu ke teyɛy fici keegeɛ le gee di Nyo' le di teyɛy eyen'yi ntay, tu é nulo é beene egay le la? ɛ nulo é beene egay le Nyo' baa gee leŋ keelaanke ŋgɛw yí yese beene le? Me mbiite nɛn ɛ è nu no wee wvu wum ké no biite.

⁶ Ke è nulo é fí enu nonɛn ke! ɛ fi nu nonɛn, é Nyo' ke eghan nɛɛ sɛ saw won?

⁷ Geenɛn é me mbiayte mbiay ɛ yí gee ɛ keɛɛy ke Nyo' le yen'yi gɛne lo fwe fwe too bó mbense fô diee diɛw e, é bó ebvuu esaake me le me nu wee kebefɛ nje la?

⁸ ɛ è fɛn nu nonɛn é bese saa egay le, "Fi jee le beene egeè bibefɛ wvu le mwɛɛm mvù jee etoɔ le?" Njeme wvun nu wvù bonyii beete diee disɛɛ dvù duu le è gayte bese. Boba bonyii nu ɛ bó nu ke ekɛŋke ŋgɛw wvù bó keŋke keekɛŋke.

Ke wee wvu teyɛy nu naa lo dvù ke

⁹ Beene nu jeme naa le la keseen? Bese Bojuu fele bonyii bomew e? Naa fɛɛ ghɛɛy! Beene nu ɛ yen wase le Bojuu noo bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu can mvunɔgay mvu kebefɛ le.

¹⁰ Fifiɛ nu no bó nu ɛ saŋ le,

"Ke wee wvu teyɛy nu dvù ke, naa lo mwaan.

¹¹ Ke wee nu dvù wvù keŋke hvufɛe ke, ɛ ke wee nu dvù wvù gomte Nyo' ke.

12 Bonyii bocii nu ε banke wase jim ê Nyo' le.

Bó bocii nu ε tu wase mwεεm mvu εcici.

Kε wee wvù keηke fitele fi jee nu dvù kε, naa lo mwaan.

13 Bó nu ε yan bosew ε gee boye diεwε jém e.

Bó nu bonyii bo leme le.

Njeme wvù buyte dew yibole nulo eyu wee diεwε εdien ε fimbuw e.

14 Boncun bô njeme wvù cewcewe nu ε yinŋsen dew yibole.

15 Bó ké no nu cekey keeyu lo wee.

16 Bó ké no beete bô mwεεm,

too bô ηgew mondvuum monciim mò bó gεne mó le.

17 Kε bó kee lo fiεε ekumε nce wvu nyεkeey kε.

18 Kε bó keηke naa lo nfan wvù wvu Nyo' fô mvuntelem mvubole kε.”

19 Beene nu ε kiεε keseen le fiεε fi bonci jemyi, nu ε bó jemyi ê bonyii bô nu εkuse jo bonci bodvu, wvu le fo wee ke ekeηke naa lo fiεε fi wvù ewowlεn jeme kε. Wee tfuu yí worj wvun e nu ke eleem ê Nyo' εjise etaje diuw we.

20 Ben ekeè le, kε wee wvu wum nu dvù wvù Nyo' nu ke ejo le wvù nu teytey ê wvù εjise njefo wvù gee fiεε fi bonci gomte kε, njefo bonci gee ε bonyii kee lo mwεεm mvù befe mvù bó gee.

Je yì Nyo' joo le wee nu teytey jó

21 Geenεn, keseen nu ε Nyo' ε duηce wase je yì wvù joo wee le wvù nu teytey jó ê wvù εjise. E je yidvu yaa keηke fiεε keege bô bonci kε. Je yidvu yin nu ε Nwa' bonci bo Muses e noo Bonwa' bo bonyii bo ntum Nyo' le to tomte wase.

22 Je yì Nyo' joo le wee nu teytey jó, nu ε yì bii fitele fi wee wvudvu lese yì Jisus Klistu le. E Nyo' gee fifin fô wee tfuu wvù nu ε lese fitele yì Klistu le, njefo fô Nyo' le nu ε wee mvu yaa nu jεey kε,

23 no wee tfuu nu ε ge wase kebefε ε mum ε no nu ncejole fô bvukukε bvù Nyo' le.

24 Geenεn, ε keseen nu ε Nyo' ε jo wase bonyii le bó nu se jay. E è ge mbuwma we wvù wvù to buwεε bonyii dvù diεwε nnya le fele yì Klistu Jisus wvù to sumε bonyii can ηgew e.

25 Nyo' to nu ε nya wvù diεwε ncese le keege keman bô εleme kew. E keman kin nu fô bonyii bocii bô nu ε lese fitele yì ye le. Wvù to ge keman kin keedunce le wen wvù Nyo' nu wee wvu teytey, njefo wvù wvù Nyo' to kuule lo shém bô bibefe bibole bi bó to shee gee fwele.

26 Fifin to nu keedunce yì kefew ke keseen e le wen wvù Nyo' keβεε nu wee wvù gee mwεεm teytey, ε è bvuu nu wen wvù joo wee wvù nu ε lese fitele yì Jisus e le mwεten nu se jay.

27 No fí nu nonεn, tu fiεε beε dvù fi è nelo é beene ebensee ye yì dvù le? Kε fiεε nu dvù ke! E nelo é bó ebvuu ebensee ye yì nci wvù la le? Nuu le ebensee yì mwεεm mvù beene lemte le le? Naa lo shikeey! Fí leeme ε è nu yì nci wvù le beene nu ε lese fitele yì Jisus e.

28 E nεε no fí nu. Beene nu ε leke le Nyo' joo wee le mwεten nu se jay ε è nu nje fitele fi wvù lese yì Jisus e, ε è yaa nu nje wvù gee fiεε fi bonci gomte kε.

3:13 Mben 5:9; 140:3 3:14 Mben 10:7 3:15 Yesa 59:7-8 3:18 Mben 36:1 3:20 Job 4:17; Mben 130:2; 143:2; Lum 4:15; Gal 2:16; 3:22 3:21 1:2, 17 3:22 2:11; 3:9; 10:12; 11:32 3:23 5:2, 12; 8:18-20; Kej 3:19 3:24 5:17; Efe 2:8; Tay 3:7 3:25 Mat 26:28; Efe 2:13; Kolo 1:20; Ibu 9:12-14; 1Jon 1:7; Mwm 1:5; 5:9; 5:1; 2Kol 5:18-21; Efe 2:14-16; Kolo 1:20; 1:17; 3:3-4 3:27 3:1, 21, 31; 8:2
3:28 Gal 2:16

²⁹ Nuu le Nyo' nu ke Nyo' Bojuu maan e? Ke è nu ten Nyo' bonyii bò yaa nu ke Bojuu le? 'Ee, wvù nu ten Nyo' bonyii bò yaa nu ke Bojuu,

³⁰ no Nyo' mey ke mwaan, e è nu wvù wvù nu ke ejo bonyii bò bó nu e tfuse yew le bó nu se jay, e è mey ke nje fitele fi bó lese yí Klistu le ke kɛɛɛ no wvù nu ke ejo bò nu ntffuse le bó nu se jay ke ten nje fitele fi bó lese yí Klistu le.

³¹ Fi fen nu le beene emwase bonci nje fitele fi beene lese yí Klistu le? Naa lo, ke è nulo é fi enù nonen ke! Fi nu le beene kɛɛke keeleeme lo yí bonci le.

4

Abla'am nu kenfewsɛn ke wee wvù Nyo' joo le wvù nu se jay e

¹ E nulo é beene egay le Abla'am wvù icee kfuu disɛɛbeene to yɛn le la ekume saaka wvun?

² E Nyo' fen to jo Abla'am le wvù nu se jay e è nu nje lemme di jee di wvù to gee, ke tu wvù nulo ekfune gvuw ekume fi. Geenɛn, ke wvù kɛɛke naa lo fiɛ fi wvù nulo ekfune gvuw dvù é Nyo' ejise ke,

³ njefo Nwa' Nyo' gayte le,
 “Abla'am to nu e lese fitele yí Nyo' le,
 e Nyo' mum jo wvù le wvù nu wee wvu teyey.”

⁴ Wee wvù lemte e bó laake wvù, ké lemte é bó elaw wvù, bó saa ejo le nlawma we nu ke lo nnya e bó e nya é wvù ke. E bó jo le è nu nlawma wvù wvù kɛɛke keekɛke.

⁵ Geenɛn, é wee nu se wvù e lem fiɛɛ, e lese e è nu fitele yí Nyo' wvù joo bonyii bò befe le bó nu se jay é wvù ejise, tu Nyo' nu ejo mwɛten le wvù nu teyey é wvù ejise nje fitele fi wvù lese yí ye le.

⁶ Dawe ten to nu e jeme le njoɲ wvu baay nu wvu bonyii bò Nyo' joo le bó nu teyey é wvù ejise e è yaa nu nje lemme di bó nu e lem ke.

⁷ Wvù to nu e jeme le,
 “Njoɲ wvu baay nu fô bonyii bò Nyo' nu e leɛshe wase bojay bobole,
 e banɲe bibefe bibole.”

⁸ E njoɲ wvu baay nu fô wee wvù Nyo' yaa beɛ nɲoyte fite fi kebefɛ kew e ke.”

⁹ No fi nu nonɛn, tu njoɲ wvu baay wvun nu ke fô bonyii bò bó nu e tfuse bó yew maan e? Nuu le wvù nu ten fô bò beɛ ntffuse le le? Beene be e gay wase le, “Fitele fi Abla'am to leseɛ yí Nyo' le to nu e ge e Nyo' jo wvù le wvù nu wee wvu teyey.”

¹⁰ Nyo' to jo Abla'am le wvù nu wee wvu teyey e è nu seke la? E to nu e bó e tfuse wase wvù yew, nuu e wvù beɛ ntffuse le? E to nu e wvù beɛ ntffuse. Ke bó to baa tfuse wase wvù yew ke.

¹¹ Bó to tfuse wvù yew diɛwe nciise le keeduɲɛ le wvù nu wase wee wvu teyey nje fitele fi wvù to leseɛ yí Nyo' le seke wvù to beɛ ntffuse. Nonɛn Abla'am e mum e no nu icee bonyii bocii bò nu e lese fitele yí Nyo' le e bó baa tfuse bó yew ke, wvu le Nyo' ejo ten bó le bó nu bonyii bo teyey é wvù ejise.

¹² E wvù nu ten icee bonyii bò bó nu e tfuse wase bó yew, e è yaa nu ke nje bó nu e tfuse bó yew ke. E nu nje bó nu e jo ekale kew yí fitele fi wvù to leseɛ yí Nyo' le e bó se ke tfuse wvù yew.

Abla'am to kenjke fiese fi Nyo' kawee e è nu nje fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le

¹³ Nkawma wvú Nyo' to kawee Abla'am le wvú bô boom bew nu ke eyow ekole ke nshe le to baa nu nje Abla'am to geele bonci ke. E to nu nje fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le, e Nyo' jo wvú le wvú nu teytey ê wvú ejise.

¹⁴ E è to nu le bonyii bô nu ke ekenjke fiese fi Nyo' to kawee nu ke bonyii bô gee no bonci gomte, ke nu fitele fi bó leese yí Nyo' le yaa kenjke sew ke, e njkawma wvú Nyo' kawee wvudvu nu ten ecici.

¹⁵ Fiese fi nu, nu le bonci ké no gee ke e shém ffuuke lo Nyo', njefo é nci baa enu, fiese fimew saa enu le wee nu e ngoy nci ke.

¹⁶ Fí e mum e no nu le, njkawma wvudvu bii e è nu fitele fi wvú leseε yí Nyo' le wvu le é enu mbuwma e wvú e to fô wvú le, e fiese fi wvú kawee fidvu kenjke keekooy fô kfuu diew e dicii, e è yaa nu ke fô bonyii bô leeme yí bonci le maanj ke. E nu ten fô bonyii bô nu e lese fitele yí Nyo' le lenjen no Abla'am to leseε, njefo Abla'am nu icee wesebeene bocii bô nu bonyii bo Nyo' le.

¹⁷ Fifin nu no bó nu e sanj e Nyo' gayte ê Abla'am le, “Me nu e nje le wo enù icee bitum nteen.”

Wvú nu icee wesebeene ê Nyo' ejise. E nu Nyo' wvú Abla'am to leseε fitele yí ye le. E è nu wvú wvú gee e bonyii bô nu e kpweken wase kaase tuu dvú. E è bvuu nu wvú wvú gee e mwεem mvú ke baa nu wase dvú se nu dvú.

¹⁸ Abla'am to nu e no taale ke fwe kee le wen nu ke ekenjke fiese fi Nyo' kawee naa no wvú to nu wase e è yaa nulo é wvú ebvuu etaale fwe yí fiese le ke. Geenεn, e wvú lese ke fitele yí Nyo' le ke ghan no nu, “Icee bitum nteen”, ke no Nyo' to kawee ê wvú le, “Boom buw nu ke elone lo.”

¹⁹ E to nu e Abla'am gene wase bilum gbwee, geenεn e wvú fanj yaa ewee yí fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le ke, naa no wvú to yene ekole kew e le wen nu wase diewe wee wvú nu e kpwe wase le, yene ten le kpwese wvú Sela nu kase e tee diew e le wase.

²⁰ Wvú to baa ekew ekenjke kemañen wvu le wvú ene ekenjke mvuntelem mvunfεem ekume njkawma wvú Nyo' kawee wvú dvú ke. Fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le to nu e teme gen lo fwe, e wvú no tumte ke e è nu morjkum mo Nyo' le.

²¹ Wvú to nu e mum bee naa bô fitele fiew ficii le Nyo' kenjke mvunjay keege fiese fi wvú to kawee.

²² E neε fiese fi fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le to nu e ge e Nyo' jo le wvú nu wee wvu teytey ê wvú ejise.

²³ Geenεn, njeme wvu le, “Nyo' to nu e jo wvú nonen,” nu e bó yaa sanj ke e è nu fô Abla'am e maanj ke.

²⁴ Wvú nu ten fô beene le. Nyo' wvú beene lese fitele yí ye le nu ke ejo ten beene nonen. E nu wvú wvú to bvuseε Jisos wvú Tata wesebeene yí kpwe le.

²⁵ Jisos nu wvú bó to nyaε e wvú kpwe nje bibefe bisεbeene. E Nyo' kase bvuse wvú yí kpwe le wvu le wen ejo le beene nu se jay.

5

Bvujonjke bvú beene kenjke njefo Nyo' nu e jo wase beene le beene nu se jay

¹ Keseen no Nyo' nu e jo wase beene le beene nu se jay nje fitele fi beene

lese yí ye le, beene ε mum ε no nu yí nyekeye e beene ε bó nje fiεε fi Tata wesebeene wvú Jisos Klistu ge.

² Ε ge wvú beene ε se keηke je keeley mbuwma wvú beene nu yí dvú le keseen nje fitele fi beene lese yí ye le. Beene ε no lanlaje no beene taale fwe kee le beene nu ke ekeηke fô bvukuke buvú Nyo' le.

³ Ε ke è mey ke nonen ke, beene lanlaje ten yí bonḡew bò beene ye ne le, njefo beene kee lo le bonḡew gee ε wee no kee keekuu shém.

⁴ Ε shém yí kuulem gee ε Nyo' bensee wee le wvú nu ε kocen. Ε Nyo' dioo bensee wee le wvú nu ε kocen, é wvú no taale ke wase ε è nu fwe yí fiεε le, kee le wen nu ke ekeηke.

⁵ Ε fiεε fi beene taale fwe yí dvú le yaa nulo ke eyuu efey kuse ke, njefo Nyo' nu ε yinḡen mvuntelem mvuseεbeene bó keηkoηen kew fele yí Keyoy ke Yuule kè wvú nu ε nya ê beene le.

⁶ Fi nu le seke beene to beε se beene nulo efi bikuu bisεεbeene, ε Klistu to ε è nu kefew ke leη e, kpwe nje yese beene bonyii bò maa Nyo'.

⁷ Ε nu keceey le fi temyi fô wee le keekpwe nje wee mvu wvú nu se jay, ε è nu ke naa lo é wee mvu emom keekpwe nje wee mvu wvú jee.

⁸ Geenen, Nyo' to duñci keηkoηen kew fô beene le é je yí le, è to nu seke beene to beε bonyii bò befe, ε Klistu kpwe nje yese beene.

⁹ Keseen no beene nu ε elēmε kew ε ge wase Nyo' ε jo beene le beene nu se jay, tu wvú nu ke eḡen fwe eboyse beene can shém yí ffluuke Nyo' bó bonyii le.

¹⁰ Fi nu le, é è to nu seke beene to beε bonyii bo bvuban e bo Nyo' le, ε kpwe Waa we mance mwεεm beene ε bo Nyo', tu wvú nu eḡen fwe keseen eboyse beene bó nshii we no wvú nu ε mance wase mwεεm beene ε bo Nyo'.

¹¹ Ke è mey ke fifin maan fi beene lanlaje nje fi ke. Beene lanlaje ten beene ε bo Nyo' nje Tata wesebeene wvú Jisos Klistu wvú nu ε mance mwεεm beene ε bo Nyo'.

Fiεε fi Adam to toε dvú noo fi Klistu to toε dvú

¹² No kebefε to feyεε yí wee mwaan e se to yí nshε le, ε kpwe fey yí kebefε le se to, kpwe ε mum ε lam ke nonen ε ḡen yí wee tfuu le, njefo wee tfuu nu ε ge kebefε.

¹³ Kebefε to nu naa wase dvú yí nshε le ε Nyo' se ke nya bonci. Geenen é bonci nu se bó nu dvú, bó saa enḡoyte fite fi bibefε bi bonyii gee le ke.

¹⁴ Ε kew yí kefew ke Adam e ε to ε buy yí ke Muses e nu ε kpwe to keηke mvunḡay ê we jo bonyii bocii naa noo bò to gee bibefε ε bó yaa gee ke diεwε Adam wvú to nḡoyεε ε è nu nci ke. Adam to nu ê je mi le diεwε Klistu wvú to nu keeke eto le.

¹⁵ Geenen ke nnya Nyo' yí wvú nya ê bonyii ecici nu diεwε kebefε kè Adam to gee ke. Ε bonyii nteen to nu ε kpweken nje kebefε ke wee mwaan e, tu è nu keceey le mbuwma Nyo' noo nnya ye yí to toε nje fitele fi jee fi wee mwaan e wvú è nu Jisos Klistu, nu ke eto fô bonyii le nteen eduu efesen lo.

¹⁶ Ke fiεε fi nnya Nyo' yin yí Nyo' to nyaε ecici to dvú nu leηleη diεwε fiεε fi kebefε ke wee mwaan we le nu ε to dvú ke. Kebefε ke wee mwaan e nu ε to bó

5:2 6:14; 2Kol 6:1; 12:9; Gal 1:6; 5:4; Efe 2:5-8; 1Bi 1:10-11; 4:13-14; 5:10, 12; Lum 3:23; 5:2; 8:17-18; 8:17-18; 9:23; 1Kol 2:7; 2Kol 3:18; 4:17; Kolo 1:27; 3:4; 1Tes 2:12; 2Tim 2:10; 1Bi 5:1 5:3 Jem 1:2-3, 12; 1Bi 1:5-7 5:5 8:39; Mben 22:5; Ibu 6:19 5:6 1Bi 3:18 5:8 Jon 3:16 5:9 1:18; 1Tes 1:10 5:10 2Kol 5:18-20; Kolo 1:20-22 5:11 8:31 5:12 Keη 2:17; 3:19; Lum 6:21, 23; 7:9-10 5:13 4:15 5:14 1Kol 15:21-22, 45-49

nsaw fô bonyii le bocii ε lese bó ηgew e. Geenen nnya Nyo' yin yi to toε ejim jo bibefe bi bonyii le nteen nu ε ge Nyo' ε jo bó le bó nu se jay.

¹⁷ Ε kebefε ke wee mwaan e to nu ε ge ε kpwe no keηke mvungay ε we jo wee tfuu nje wee mwaan wvudvu, tu bonyii bò nu ε fiisen mbuwma wvu baay wvun, noo nnya yi ε nu njo wvù Nyo' nu ε jo bonyii ecici le bó nu teytoy, nu ke ekeηke nshii naa baay nje wee mwaan wvù ε nu Jisos Klistu.

¹⁸ Nonen, no kebefε ke wee mwaan e to nu ε to bó ηgew fô bonyii bocii le, nu ke lenlen no gee di wee mwaan e di teytoy nu ε ge Nyo' ε jo bonyii le bó nu se jay, ε bó bocii nu ke ekeηke nshii.

¹⁹ Fi nu le ke no wee mwaan to nu ε teme ekole bó Nyo' ε fifin ge ε bonyii nteen mum no nu wase bonyii bò befe, nu ke no wee mwaan to nu ε yuw Nyo' le ε fi ge ε Nyo' nu ke ejo bonyii nteen le bó nu teytoy ε wvù ejise.

²⁰ Nyo' to nya bonci keege le ε nelo ε bibefe eduule. Geenen no bibefe duule nu no shen Nyo' yi ε nu mbuwma fô bonyii le duule ten fesene lo.

²¹ Ε fi nu nonen wvu le, no kebefε keηke mvungay ε bonyii we ε bó kpwee, nu ke ten no mbuwma Nyo' keηke mvungay ε bonyii we fele yi njo wvù Nyo' joo bonyii le bó nu teytoy ε wvù ejise le keeke enya bó bó nshii wvù mey lo nje Jisos Klistu wvù Tata wesebene.

6

Wee wvù nu ε taashe wase bó Klistu nu ε kpwe wase fô kebefε le

¹ No fi nu nonen, ε nulo ε beene egay le la? Ε fen nu le beene emey egee bibefe gēne dvù fwe fwe wvu le shen Nyo' yi ε nu mbuwma fô bonyii le eduule ten fesene lo?

² Ke ε nulo ε fi enù nonen ke! Ε nulo ε beene bó nu ε kpwe wase fô kebefε le ebvuu eghan neε le se ebvuu ecee yi kebefε le?

³ Ke ben kee le beene bocii bó bó nu ε lese wase ε joo ε taashe bó Klistu Jisos nu ε bó lese nonen ε taashe beene ε ε nu bó kpwe ye le?

⁴ Bó to lese beene ε joo nonen ε fi num no nu le bó nu ε taashe wase beene ε bó yi kpwe ye le ε dwey, wvu le no Klistu to kasε buy yi kpwe le yi mvungay mvu Ice le wvù kuuke, nu ε beene nelo emum ecee wase ε ε nu yi nshii wvu fwε le.

⁵ Fi nu nonen njefo ε beene nu ε bó ε taashe wase beene ε bo Klistu yi kpwe yi ε nu ye le, tu ke ε nu kemaηen le beene nu ke etaashe ten beene ε bó yi mbuy wvu yi kpwe le wvù ε nu we le ke.

⁶ Beene kee le ye yesebene yi ε nu nce wvu yvum nu ε bó to ta wase yi kentam e beene ε bo Klistu, wvu le bó efıwε lo ye yidvu yi ε nu yi kebefε, le ε nelo ε beene saa ebvuu enu bonfaw can kebefε le ke,

⁷ njefo wee ke kpwee tu wvù nu ε buy wase can kebefε le.

⁸ No beene nu ε kpwe wase beene ε bo Klistu, tu beene nu ε bee le beene nu ke ecee ten beene ε bó,

⁹ njefo beene kee lo le no Nyo' to bvuseε Klistu yi kpwe le, nu ε ke Klistu nelo ke ebvuu ekpwe ke. Ke kpwe bvuu keηke mvungay ε wvù we ke.

¹⁰ Kpwe yi wvù to kpweε nu ε wvù to kpwe fô bibefe le kan mwaan ε fi ka lo nonen. Ε nshii wvù wvù keηke keseen nu ε wvù nu wase ε ε nu fô Nyo' le.

11 Nonen ben ten kenke keeyen fô bikuu binen e le ben nu e kpwe wase fô bibefe le, e no cee wase keseen bii e è nu no Nyo' gomte, no ben nu e taashe ben e bo Klistu Jisos.

12 Nonen fo ben ebvuu ebee é kebefe ekenke mvungay ê we jo kencaa kenen ke ye le gee e ben yuuke e è nu fiε fi ελεμε kenen gomte le ben egeè le ke.

13 Fo ben ebvuu ecine é kebefe ejoo biba binen bi ye le diewe mwεem mwew mvu lemme le gee mwεem mvù befe dvù ke. Ben enya bikuu binen e è nu ê Nyo' diewe bonyii bò bó nu e bvuse wase bó yí kpwe le e nya bó bô nshii. Ben enya ten biba binen bi ye le ê Nyo' diewe mwεem mwew mvu lemme le keege mwεem mvu teytoy dvù.

14 Ke kebefe bvuu kenke keekenke mvungay ê ben we ke, njefo ke ben nu ê bonci kuse ke. Ben nu wase e è nu ê mbuwma Nyo' kuse.

Wee wvù nu e taashe bô Klistu nu wase nfwa nce wvu teytoy

15 No fi nu nonen, è nulo é beene egay le la? Beene fen emum egeè bibefe njefo beene nu ekuse jo mbuwma Nyo', yaa nu ke e è nu ê bonci kuse? Naa lo!

16 Ke ben kee le é wee jo ekole kew e nya ê wee mvu keeyuuke wvù le diewe nfwa le, tu wvù nu enu ke wase nfwa wee wvudvu wvù wvù yuuke wvù le le? E wee nya ekole e è nu ê kebefe, tu wvù nu nfwa kebefe. E kí nu ke eto e è nu bô kpwe. Wee é nya ekole kew keeyuuke Nyo' le, tu wvù nu enu nfwa e è nu wvu Nyo'. E fi nu ke ege é wvù ekenke nce wvu teytoy.

17 Geen en keyoone ke Nyo' le le no ben to shee nu bonfaw bo kebefe le, nu e keseen nu e ben e bee wase bô mvuntelem mvunen mvunciim fiε fi n'yεyi wvù bó to nyaε ê ben dunji le,

18 ben e mum e no nu e bó e bvuse wase ben can kebefe le, ben e tu wase bonfaw e è nu bo nce wvu teytoy e.

19 Me njemyi fin diewe wee wvu wum e, njefo ke ben diewe bonyii bo boyuum e nulo ekie mwεem egen ebuy kelen kemew e ke. Ben ekeè le è to nu fwele e ben nya biba binen bi ye le ê mwεem mvu nnyen e bô bibefe bí le bí le diewe bonfaw e. Ben emum enyaà wase biba binen bi ye le keseen e è nu ê mwεem mvu teytoy keenu bonyii bò yuule.

20 Seke ben to nu bonfaw bo kebefe le, ke nce wvu teytoy to kenke fiε keege bô ben ke.

21 No ben to nu nonen, sew wvù ben to kenke fô mwεem mvun e mvù ben nu wase keseen wuumele lo yí mvù le nu la? Mwεem mvudvu mvunciim meeε ke e è nu bô kpwe.

22 Geen en keseen no bó nu e bvuse wase ben can kebefe le ben e tu wase bonfaw e è nu bo Nyo' le, nu e sew wvudvu nu le ben tuu wase bonyii bò yuule, e kemese kedvu nu ke enu nshii wvù mey lo.

23 Ben ekeè le nlawma kebefe nu kpwe, geen en e nshii wvù mey lo nu nya yi Nyo' nya ecici é bonyii bò nu e taashe bô bo Klistu Jisos wvù Tata wesebeene.

7

Nci ké no kenke mvungay ê wee we ke seke mwεten bεε dvù

1 Boom bo bwεem e, me ngomte keenjeme fin ê ben diewe bonyii bò kee nci le. Ke ben kee le nci ké no kenke mvungay ê wee we ke seke mwεten bεε dvù?

² Beene ejo kenfewsεn yî kentaashε ke kpwoon bô diemsεn e. Nci ké no suule kpwoon yî dweese le ke seke dweese bεε dvú. Geenεn é dweese nεlo ε kpwe, tu wvú nu ε buy wase εkuse jo nci wvú suule wvú bô dweese.

³ Nonεn é wvú nε ε gen é diemsεn mvu le ε dweese bεε dvú, é bó etee wvú le kpwoon nsake. Geenεn é dweese nεlo ε kpwe, tu wvú nu ε buy wase é nci wvudvu kuse. É wvú gen lo ε taashε ε no nu bô diemsεn mvu, wvú saa enu kpwoon nsake ke.

⁴ É nu ke lεnεlεn boom bo bwεεm e no ben nu ε kpwe wase fô bonci le fele yî ye Klistu yî bó to tae yî kentam e. Ben nu ε kpwe nonεn wvu le ben enú wase bonyii bo wee mvu le jεey. É wee wvudvu wvun nu wvú bó to bvusεε yî kpwe le, wvu le beene ecee wase gee ε è nu mwεεm mvú jee fô Nyo' le.

⁵ Seke beene to bεε cee bii no nyam ye yesebeene gomte, bonci to ké no kamsee ye yesebeene yî fuu gee ε biba bisεεbeene bi ye le lemte mwεεm mvú too ε è nu bô kpwe fô beene le.

⁶ Geenεn, keseen nu ε beene ε buy wase εkuse jo bonci ε kpwe fô bonci bodvu le bô to nu ε jice beene le diεwε bonyii bo ncaw e. Beene nu ε buy wvu le beene elemtè ente jo nshii wvu fwε wvú è nu wvu Keyoy ke Yuule, ε è yaa bvuu nu é je yî yvum yî bonci bô bó sanεε le ke.

Nci gee ε beene kee mwεεm mvú befe

⁷ É nulo é beene egay le la? É fen nu le nci nu fiεε fi befe? Kε è nu nonεn ke! É è to baa nu nje bonci, tu ke me mbe ηkee fiεε fi befe ke. É nci to baa gay le, “Fo wee edewkenè ejise yî fiεε fi wee mvu le”, tu me mbaa ηkee le keedewkene ejise nu fiεε fi befe ke.

⁸ Geenεn kebefε ε mum ε bεε ekuse jo nci wvun ε shiw ejise yò dewkene yî yεm e jé le jé le. É nci be baa nu, kebefε saa ekeηke mvunγay ke.

⁹ Me nto nshee ncee ηgee no me ηgomte ε me mbaa ηkee wase bonci ke. Geenεn, ε me ke ndioo enkiεε bonci, ε kebefε mum ηaay, ε me mum kpwe.

¹⁰ Bonci bodvu keβεε bô fí to nu le bó nu ke eto bó nshii, nu ε kaa ε to ε è nu bô kpwe fô me le.

¹¹ Fí nu le kebefε to nu ε mum keηke je yî bonci ban e, lεε me, bεε ekuse jodvu yu me.

¹² Nonεn bonci nu fiεε fi yuule, ε fiεε fi bonci gayte nu fiεε fi yuule, nu teyey bvuu jee.

¹³ Fí fen nu le fiεε fi jee to nu ε kaa to ε è nu bô kpwe fô me le? Naa ke è nu nonεn ke! É to nu kebefε kè to bekeε ekuse jo fiεε fi jee fin keeto bô kpwe fô me le, wvu le beene eyen le kebefε nu kebefε, ε fí dunji ε è nu yî fiεε fi bonci gayte le le kebefε looci naa befe baay.

Bvudiuw bvuyî wee le

¹⁴ Beene kee le bonci nu fiεε ε fí nε fô Nyo' le. Geenεn ε me nu fiem wee wvu wum ηkeηke nyam ye, ε bó gese me diεwε nfwa le é kebefε.

¹⁵ Kε me ηgee fiεε no ηkee fiεε fi me ηgee ke, njefo ke fiεε fi me ηgomte keηge nu fí fi me ηgee ke. Me ηkaa nen'yi nge fiεε ε è nu ke naa fí fi me mbane.

¹⁶ No me nen'yi no ηgee fiεε ε è nu ke fí fi me n'ya ηgomte ke, tu me nu ε mbee kecey le nci nu fiεε fi jee.

17 No fi nu nonen, tu è nu keceey le ke è bvuu gee me fiεε fidvu ke. E gee wase kebefε kè nu yî yem e.

18 Me ηkee naa lo le ke fiεε fi jee nu yî yem e ke. Fi nu le ke fiεε fi jee nu yî εlemε kem e ke. Me nen'yi no ηkenjke shieε kenje fiεε fi leη, geenεn ε me n'jaa nulo enge ke.

19 Ke fiεε fi jee fi me ηgomte keenje nu fi fi me ηgee ke. Fiεε fi befe fi me n'jaa enjomte keenje ke, nu fi fi me ηkaa ηgee.

20 No me nen'yi no ηgee fiεε ε è nu fi fi me n'jaa ηgomte ke, tu ke è bvuu nu me wvù gee fiεε fidvu ke. E gee wase kebefε kè nu yî yem e.

21 No fi nu nonen, me ε mum ε n'yen le è nu wase lo nci le seke me ηgomte keenje fiεε fi jee, ε fi cekey keege no nu ke fi befe.

22 E fitele fiem e nu ε me n'yuuke njon bô nci Nyo' baay.

23 Geenεn ε me nen'yi n'yene wvumvu nci le ε wvù nu yî yem e. E wvuwe tumte jem bô nci wvù kenjke ηkpawace wem, gee ε me ntuu nfwa wvuwe nci wvu kebefε wvù nu yî yem e.

24 Finjfusay fi fiεε le ke diewe me! E nu ebvuse yεε me yî nyam ye yin yî too bô kpwe le?

25 Keyoone ke Nyo' le wvù nulo efi me fele yî Jisos Klistu wvù Tata wesebeene le!

No fi nu nonen me ε mum ε no nu wase keseen nfwa bonci bo Nyo' le è ηkpawace wem e. Geenεn nu nfwa bonci bo kebefε le yî nyam ye le.

8

Kecee bii no Keyoy ke Yuule gomte

1 Fí ε mum ε no nu le, keseen nu ε ke wee wvù nu ε taashε wase bô Klistu Jisos bεε ke ebvuu eley ηgew e ke.

2 Ke wvù bεε ke ebvuu eley njefo nci Keyoy ke Yuule kè nyaa nshii è bonyii bô nu ε taashε wase bô bo Klistu Jisos, nu ε bvuse wase beene can nci wvù è nu wvu kebefε bô kpwe le.

3 Nyo' nu ε ge wase fiεε fi nci to baa kenjke mvunḡay keege ke. Nci to baa kenjke mvunḡay ε è ge kewεεyε ke nyam ye wee wvu wum e. Fiεε fi Nyo' ge nu le wvù to nu ε ciinse Wan wvu we ε wvù to dieweε wee wvu wum wvù gee bibefε le keenḡoy kebefε. E Nyo' mum ηḡoy mvunḡay mvu kebefε le bô ye Waa we.

4 Wvù to ge nonen wvu le mwεεm mvu leη mvù nci gomte enù ε bó ε ge wase fô beene bô cee bii no Keyoy ke Yuule gomte le, ε è yaa bvuu nu no nyam ye gomte ke.

5 Bonyii bô cee bii no nyam ye gomte nu ε bó ké no lewse bvufee ε è nu yî mwεεm mvù nyam ye gomte le, ε bô cee bii no Keyoy ke Yuule gomte ké no lewse bvubole bvufee ε è nu yî mwεεm mvù Keyoy ke Yuule gomte le.

6 E wee leke bvufee ε è nu yî nyam ye le, tu wvù nu ke ekpwe. Geenεn é wee leke bvufee yî Keyoy ke Yuule le, tu wvù nu ke ekenjke nshii noo nyεkeey.

7 No fi nu nonen wee wvù leke bvufee ε è nu yî mwεεm mvù nyam ye gomte le ké no bane Nyo'. Ke wvuweε wee ké no yuuke nci Nyo' le ke. E è nu keceey le ke è nulo é wvù eyuuke ke.

⁸ E ke è nulo é wee wvù cee no nyam ye gomte egee fiεε fi Nyo' eyuuke njon ke.

⁹ Geenεn ke ben nu finεn bonyii bò cee bii no nyam ye gomte ke. Ben bii ε è nu no Keyoy gomte, é è fεn nu le Keyoy ke Nyo' le cee yí yene le. E wee nu dvù wvù baa keηke Keyoy ke Klistu le, tu ke wvù nu wee Klistu ke.

¹⁰ E Klistu fεn nu yí yene le, naa no ye yene nu ke ekpwe nje kebefε, tu Keyoy ke Nyo' le nu enyaa nshii é ben njefo Nyo' nu ε ge wase ben ε no nu teyeyé è wvù εjise.

¹¹ E Keyoy ke wvù wvù to bvusεε Jisoy yí kpwe le cee yí yene le, tu wvù wvuwε wvù to bvusεε Klistu Jisoy yí kpwe le nu ke enya tεn nshii é ye yene yí nu ke ekpwe le. Wvù nu ke enya fele yí Keyoy kew kedvu kè cee yí yene le.

¹² Nonεn boom bó bwεεm e, beene keηke fiεε keege, ε fiεε fin yaa nu keεcee bii no nyam ye yesebeene gomte ke.

¹³ E ben cee bii no nyam ye gomte, tu ben nu ke ekpweken. Geenεn é ben cine Keyoy ke Yuule ε lεse gee di befe di nyam ye gomte, tu ben nu ke ekeηke nshii.

¹⁴ Bonyii bocii bò cee bii no Keyoy ke Nyo' le duηci nu boom bó Nyo' le.

¹⁵ Nyo' to baa enya ε è nu keyoy ke bvunfaw e kè nu ege é ben ekaase ecee yí nfan e ke. Wvù to nya Keyoy é ben ε è nu kè gee ε ben nu boom bew. E ki mum gee ε beene teηe wvù le, “Abba, Icee wese.”

¹⁶ Keyoy kedvu kin keβεε bó keyoy kesεεbeene leeme tomte le beene nu boom bó Nyo' le.

¹⁷ E beene fεn nu wase boom bó Nyo' le, tu beene nu ke edie bvushεw, bvushεw bvù è nu bvù Nyo' le. Beene ε bó Klistu nu ke etaashe edie bvù é beene fεn yene ηgew no Klistu to yεnεε wvù le beene tεn ke ekeηke bvukuke beene ε bó.

Bvujonke bvù è nu ke enu bvù boom bó Nyo' le

¹⁸ Me ηkee naa ntay le ke ηgew wvù beene yene keseen nu ε wvù ε buy naa lo wvù bó efewsene bó bvujonke bvù è nu ke enu bvusεεbeene ke.

¹⁹ Mwεεm mvunciim mvù Nyo' to bomεε cεyte naa lo shiee le kefew kè Nyo' nu ke eduηce boom bó è nu naa bew.

²⁰ Fí nu le mwεεm mvù Nyo' bomεε to nu ε nε tu mwεεm mvu εcici. Ke mvù to tu mvu εcici le mvù koonke lo nonεn ke. E to koη Nyo' wvù to gee le mvù enu nonεn. Geenεn ε bó taale ke fwe kee le,

²¹ diuu dimew nu ke enu é Nyo' ebvuse mvù é mvù eboy yí ncaw wvù nu le mvù mvunciim keηke keeke efo le. E wvù nu ke edioo ε bvuse nonεn, é mvù ekeηke wase ε è nu bvujonke bvù boom bó Nyo' le.

²² Beene kee le mwεεm mvunciim mvù Nyo' bomεε cone bó monlum diεwe kpwoon lume le ε kew lo ε to ε buy keseen e.

²³ Ke è mεy ke mwεεm mvù Nyo' bomεε maan mvù nu yí monlum e ke. Beene bó keηke sá! Keyoy ke Yuule kè Nyo' nu ε nya é beene cone tεn é shem é shem no beene cεyte le Nyo' ege é beene enù boom bew, fi è nu nsum wvù wvù nu ke esum ye yesebeene yicii can ηgew e.

²⁴ E nu fiεε fidvu fin fi beene taale fwe kee le beene nu ke ekeηke fi Nyo' to boysεε beene nje fí. Geenεn fiεε fi wee taale fwe yí dvù le le wen nu ke ekeηke ε fi nu wase é wvù εjise yaa nulo bvuu nu le è nu fiεε ε wvù beε cεyte lo ke. E

nu yεε wvù nulo ebvuu etaale fwe yí fiεε le keeke ekeηke ε fi nu wase ê wvù ejise?

²⁵ Geenεn é beene taale fwe yí fiεε le kee le beene nu ke ekeηke se beene cim yεne wase fi le, é beene ekuu shém ecεyε.

²⁶ Keyoy ke Yuule ten ε mum ε no fici beene yí kewεεyε kesεεbeene le, no beene yaa kee keebunlee no beene keηke keebunlee ke. Keyoy kedvu kebεε ké no lεke Nyo' fô beene bonyii bo Nyo' le beele ê wvù ê je yí é nulo wee saa esee le ke.

²⁷ Nyo' wvù ké no taasse mvuntelem mvu bonyii le ké no kee ηkpawawce wvu Keyoy ke Yuule, njefo Keyoy ké no lεke Nyo' fô bonyii bò é nu bo Nyo' le ê je yí Nyo' koonjke le.

²⁸ Beene kee le Nyo' lemte yí mwεεm mvunciim e gee ε mvù gene ê je yí jee le fô bonyii bò koonjke wvù le bò wvù nu ε tee bii fiεε fi wvù gomte fô bó le.

²⁹ Bonyii bò Nyo' to kee wase ε è bεε lo nu ε wvù to seyse wase gee le bó nu ke ekumen enu diεwε Waa we le, wvu le Waa we wvun nelo enu nsafwe boom bo bwee le, ε bó nu nteen.

³⁰ É bonyii bò wvù to seyseε wase gee nonεn, ε wvù mum ke tee bó. É bonyii bodvu bò wvù to tenεε nu ε wvù to jo wase bó le bó nu se jay. É bó bodvu bò wvù to joε le bó nu se jay, nu ε wvù to ge le bó eley bvukuke bwew e.

Wee wvù nulo ebvuu ege beene bô fiεε nu yεε?

³¹ No mwεεm mvun nu nen mvunciim, è nulo é beene ebvuu egay le la? No Nyo' nu wase ê keba kesεεbeene le, wee wvù nulo ebvuu ege beene bô fiεε nu yεε?

³² É wvù wvù Nyo' to nu se wvù ε yεε ejise bô Waa we, geenεn nya ε wvù kpwe fô beene le bocii, tu ke wvù nu ke enya mwεεm mvunciim ebise fô é beene?

³³ É nu yεε dvù wvù nulo ebvuu egomte nsaw bô bonyii bò Nyo' nu ε caw wase? Nyo' nu wvù joo bonyii le bó nu se jay.

³⁴ Wee nu dvù wvù nulo ebvuu elese beene ηgew e? Klistu Jisos to nu ε kpwe, kase buy ten yí kpwe le, ε no nu keseen é εbo ke Nyo' le ke εcεey e, looci lεke Nyo' fô beene le.

³⁵ Wee wvù nulo ebvuu egawsen naa beene bo Klistu fo wvù ebvuu ekoonjke beene nu yεε? É nulo é ηgew, kenεε monlum, kenεε bikaa bi bonyii bone é beene ejim, kenεε jej, kenεε kencimte, kenεε kembεmse, kenεε kpwe, egawsen e?

³⁶ Fi nu ke no bó nu ε san ε bonyii bomew gayte ê Nyo' le, “Bese nu diuw kpwe le εdiuw εcii nje yo. Bonyii joo le bese nu njée yí bó esεeyε lo.”

³⁷ Naa lo yí mwεεm mvun e mvunciim nu ε beene nu bonyii bò looci soo lo yí mvunjay mvu Klistu wvù to konεε beene le.

³⁸ Me ηkee naa ntay le ke kpwe kenεε nshii, kenεε kfuu bonceendaa bò la, kenεε biyoy bi saake, kenεε mwεεm mvù nu keseen, kenεε mvù nu ke eyuu enu, kenεε mwεεm mvù keηjke mvunjay,

³⁹ kenεε mvù nu é we, kenεε mvù nu ekuse, kenεε naa la fifie fi nu ηgoo mwεεm mvù Nyo' felεε le mvunciim, nu ε fimew nu dvù fi nulo egawsen beene ε

bo keŋkoŋen ke Nyo' le kè wvú keŋke fô beene le nje Klistu Jisos wvú Tata wesebeene ke.

9

Nyo' to nu ε caw bonyii bo Israel le bó enù bonyii bew

¹ Fieε fi me njemyi fin nu keceey diewe wee Klistu le. Ke me mbiayte lo ke. Keyoy ke Yuule kè nu yí yeε m tomte le ke me mbiayte lo ke.

² Me ηkeŋke yii baay bô nsase wvú yaa kaa ke fô fitele fiem e,

³ nje boom bo bwεεm e bo woŋ e bô bee bó nu εlεmε kemwaan. Me nelo enshieele naa baay le lon eto fô me le é me engawsen lo bee Klistu ke nje bó.

⁴ Bonyii ban nu bonyii bo Israel, ε Nyo' to jo bó ge le bó enu boom bew, duŋce n'yuu we é bó, gbwo moŋkan bô bó, nya bonci bew can yibole, duŋce bó no bó ebunleè Nyo', ge boŋkawma bô bó.

⁵ ε nu bonyii ε bo'icee bobole bô to sanεε kfuu dibole to nu bonyii bo Nyo' le bô bó kee bó, ε Mboyse wvú Nyo' to kawεε to dioo to diewe wee wvu wum e ε bó boo wvú ε ε nu é kfuu di bonyii ban e. Beene enyaà mbense sekecii se ŋka é Mboyse wvun wvú nu Nyo' wvú keŋke mvuŋgay é we jo mwεεm mvunciim. Fí enù nonen.

⁶ Ke fi nu le fieε fi Nyo' to kawεε nu ε la εcici ke, njefo ke bonyii bocii bo Israel mum nu keceey boom bô è nu bo Israel e ke.

⁷ E ke è nu ten boom bô buy yí Abla'am e bocii bô è nu boom bew ke. Geen en fi nu no Nyo' to jemyeε é Abla'am le,

“ε nu Aysik wvú nu ke eboo boom bô nu egeε diee diuw.”

⁸ Fifin duŋci le ke è nu boom bô buy yí Abla'am e bocii bô è nu boom bo Nyo' le ke. ε nu boom bô Nyo' to kawεε Abla'am dvú bô bó joo le è nu boom bo Abla'am e.

⁹ Nyo' to dioo ge ηkawma wvun gay le,

“ε nu ke edioo enu diewe keseen e kelum kè too le, é me enkase ento, é Sela ekeŋke wan diemsen.”

¹⁰ Ke è mey ke fifin ke. Fieε diewe fin e to nu ε kooy ten bô Leβeka wvú icee boom bew to mey ke Aysik wvú icee bo'icee bosεεbeene.

¹¹⁻¹² Naa é bó se keeke eboo boom ban, é bó se keeke ege fieε fi jee keNεε fi befe, nu ε Nyo' to jeme é bwee bó le, “Ŋgaywee nu ke elemte wan caan e.”

Nyo' to jeme nonen keeduŋce le wvú cawte wee bii ηkoŋ wvuwe le, ε è yaa nu nje lemme dimew di wee nu ε ge ke. Wvú cawte bii fieε fi wvú gomte le wee ege le.

¹³ E è nu ke no bó saŋ le,

“Yakow nu ε me ηkooŋke wvú, mbane Esau.”

Nyo' ké no gee fieε ε è nu fi wvú kooŋke

¹⁴ No fi nu nonen, è nulo é beene ebvuu ejeme le la? Fí fen nu le ke Nyo' yaa gee gee di leŋ e? Ke è nu nonen ke!

¹⁵ Nyo' to nu ε jeme é Muses le,

“Me nu ηke encam shen fô wee wvú me ε ηkoŋ e, eŋkoo yii fô wee wvú me ε ηkoŋ e.”

16 Nonen ke Nyo' cawte wee bii no wee wvu wum koonke, kenεε yi lemme di wee lem e ke. Wvu cawte ε ε nu nje wvu kenke shen fō bonyii le.

17 Fifin nu ke no bó nu ε sanj ê Nwa' Nyo' le no Nyo' jemyεε ê Felo Nfon wvu Ijiw le,

“Me nto mbense wo diεwε Nfon e ke naa shiee wvu le me nke enduŋε mvunŋay mwem yi yo le, é bonyii egen bó diee diem yi εkolε ke nshε le kecii.”

18 Fifin ε mum ε no duŋci le Nyo' camte shen fō wee wvu wvu koonke le, nyaa skolε kè temyεen ê wee wvu wvu koonke le wvu etemyi skolε le.

19 Wee nelo emum ebife ê me le, “E è fen nu no fi nu, Nyo' ε bvuu ε no baci bonyii nje la le? Wee wvu nulo etun fiεε fi Nyo' koonke le fi enù, nu yεε le?”

20 Fo wee ebiite nonen ke. E nu naa wee wvu wum wvu la wvu nulo ebeeke mbew bó Nyo'? E nulo é wee ebom fiεε bó mbom é fi ekase ebife é wvu le, “Wo bom me neñ nje la le?”

21 Wee wvu bomte nsháan kenke mvunŋay ê we jo mbom keejo ntuw mbom mwaan ebom mwεem dvú jεεy jεεy, é fimew enu fi kenke lemme di kuuke, ε fimew kenke lemme di ncew.

22 E nu ke lenlen no Nyo' gee. Wvu to gomte keeduŋεε shém ye yi ffuuke bó bonyii, ebvuu ege é bonyii ekiεε mvunŋay mwew. Geenεn ε wvu looce kuu shém bó bonyii boba bó to gee ε shém ffuuke wvu bó bó to nu keeke efiwε le bó.

23 E wvu to ge nonen keeduŋεε bvukuke bwew bv baay bvù nu fō bonyii bó wvu camte shen fō bó le. E bonyii ban nu bó wvu to seysεε wase ε è beε lo le bó nu ke keŋke bvukuke bvudvu.

24 E nu naa beene bonyii bodvu bó wvu nu ε tee. E è yaa mεy ke bó nu Bojuu maan ke. Bonyii bó yaa nu ke Bojuu nu ten fō.

25 E è nu ke naa fi fi Nyo' jemyi ê Nwa' wee ntum we wvu Osia le le, “Bonyii bó se yaa nu ke bonyii bem,

nu ε me nu nke enteje bó le ‘Bonyii bem.’

E boba bó me nse mbaa enkoonke bó ke, é me enteje bó le ‘Fitele fiem.’ ”

26 “E fō bvudvuu bwe bvù Nyo' se ké no gayte ê bonyii bodvu le, ‘Ke ben nu bonyii bem ke’,

nu ε bó nu ke enteje wase bó le,

‘Boom bo Nyo' wvu kenke nshii le.’ ”

27 Yesaya wvu wee ntum Nyo' to nu ε no beele ten ekume bonyii bo Isael gayte le,

“Naa no bonyii bo Isael cim duule

naa diεwε monshεem mo ê joo yi baay e,

nu ε bó nu ke eboy nu ke nen caan.

28 Fi nu le Nyo' nu ke enε esεε elan nŋεw

yi εkolε ke nshε le kecii kan mwaan emεse lo fiεε ficii.”

29 E wvu wvu Yesaya to yuu wase jeme le,

“E è to baa nu le Tata Nyo' wvu kenke Mvunŋay Mvunciim

ebawεε boom ê kfuu diεεbeene le,

tu beene be ε tu wase diεwε kelaante kè Sodom e,

noo diεwε kè Gomola le.”

Ɛ bonyii bo Islael tun je yi bonyii keŋke keebii dvú keenu teytey ê Nyo' ejise

³⁰ No fí nu nonɛn, è nulo é beene emum egay le la? Ɛ nulo é beene egay le bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò to baa momte keenu teytey ê Nyo' ejise nu wase keseen teytey ê Nyo' ejise nje fitele fí bó lese yí ye le.

³¹ Geenɛn, ɛ bonyii bo Islael bò to momte keenu teytey ê Nyo' ejise bii ê je yi bonci gomte le to baa eghan enu teytey ê wvú ejise ke.

³² Ɛ è to nu nje la? Ɛ to nu njefo ke bó yaa to momte bii ê je yi le bó elese ɛ è nu fitele yí Nyo' le ke. Bó to kpwaake le fiɛɛ fí gee ɛ wee nu teytey ê Nyo' ejise nu lemme dimew di mwɛɛn gee. Ɛ bó ge nonɛn mum bayɛn yí te le.

³³ Tɛ din nu di bó saŋ ekumɛ dí le,
 “Ben etaa eyɛn, me ngeɛle tɛ ê kelaante kè Sayon e,
 ɛ è nu tɛ di bonyii nu ke ebaytene yí dvú le.
 Ɛ nu kambaan kè bonyii nu ke egbewekene yí dvú le.
 Geenɛn, é wee lese fitele yí ye le, wvú saa ke ewuumɛn ke.”

10

¹ Boom bo bwɛɛm e, fiɛɛ fí me nshieele bó fitele fiem ficii, noo bunle yɛm ê Nyo', nu le bonyii bem bo Islael ban ke ebow.

² Fiɛɛ fí me nkeɛ, ɛ è nulo é me enjeme nu le, bó keŋke naa shiee wvu baay fô Nyo' le. Geenɛn ɛ bó yaa kee ke je yi leŋ yi bó ebii wvú le jó ke.

³ No bó baa kee je yi Nyo' joo le wee ké no nu teytey ê wvú ejise jó, bó ɛ mum ɛ no gomte wase keegɛɛ yibo je, ɛ faŋɛ yaa bvuu nya bikuu bibole keebii yiye je yi Nyo' joo le wee nu teytey ê wvú ejise jó le ke.

⁴ No Klistu to tɔɛ wase, ɛ je yi bonci yi bonyii to bii dvú keenu teytey ê Nyo' ejise mum ka, wvu le keenu teytey ê Nyo' ejise keseen enu wase keelese fitele yí Klistu le.

Mboyma nu ɛ to fô wee tfuu le

⁵ Muses to nu ɛ saŋ ekumɛ je keenu teytey ê Nyo' ejise yi bii ɛ è nu bonci le le, “Wee wvú gee no bonci gayte nu ke ecee nje wvú gɛɛle bonci bodvu bocii.”

⁶ Fi ekumɛ je yi le wee nu teytey ê Nyo' ejise bii fitele fí wvú lese yí ye le nu ɛ bó ɛ saŋ le,

“Fo wo ebiitè ê fitele fiew e le laa è nu eben yɛɛ fowe le?”

Fí nu le laa è nu eben yɛɛ eto bó Klistu le.

⁷ Keɛɛ le,

“Fo wo ebiite le laa è nu ebow yɛɛ wonj bonkfu le le?”

Fí nu le laa è nu ebow yɛɛ eto bó Klistu le.

⁸ Geenɛn fí jemyi le la? Fí jemyi le,

“Diɛw Nyo' nu naa mbew yo le.

Yí nu diuw wo le, noo ê fitele fiuw e.”

Ɛ è nu yí yi bese fewci ekumɛ keelese fitele yí Klistu le.

⁹ Ɛ wo jeme bó diuw wo le Jisos nu Tata, ɛ bee fô fitele fiuw e le Nyo' to nu ɛ bvuse wvú yí kpwe le, é wo ke ebow.

¹⁰ Fí nu nonɛn njefo wee beŋɛ ɛ è nu bó fitele fiew ɛ Nyo' se jo wvú le wvú nu se jay. Ɛ wee jemyi ɛ è nu bó diuw we ɛ Nyo' se boyse wvú.

¹¹ Nwa' Nyo' jemyi le,

“Kɛ wee wvú nu ɛ bee wvú le nu ke ekeŋke ken'wuumɛn ke.”

¹² Ben ekeè le ke kejeey jey nu dvú entelen jo wee Juu bô wee wvú yaa nu ke wee Juu ke. Tata wvú nu Tata bonyii bocii nu ke mwaan. E wvú ké no yen'yi can ye nyaa mwem ê wee tfuu wvú beele fô wvú le.

¹³ Fí nu no bó san ê Nwa' Nyo' le le,
“Wee tfuu wvú beele tenje diee di Tata le,
nu e wvú nu ke eboyse wvú.”

¹⁴ Geen en è nulo é bonyii eghan nee se no beele tenje wvú se bó nu e lese fitele yí ye le? E è nulo é bó eghan nee se lese fitele yí ye le se bó ke nu e yuw wase ekum e wvú? E bó nulo eghan nee se keeyuw se wee nfewce wvú efewce ekum e wvú é bó.

¹⁵ E è nulo é bonyii eghan nee se gen efewci se bó nu e tum bó? Fí nu e bó e san le,
“Bonyii ké yuuke ncín bikaa bi wee wvú too bô saaka wvú jee,
no yuuke njon baay.”

¹⁶ Geen en, ke bonyii bo Israel bocii nu e bee wase saaka wvú jee wvun e ke. Ke lenlen no Nwa' wee ntum Nyo' wvú Yesaya jemyi le,
“Tata, è nu yee dvú wvú nu e bee saaka wvú bese fewci le?”

¹⁷ Fí e mum e no nu le keeese fitele yí Klistu le nen'yi yí fi e fi wee nu e yuw e. E fi e fi wee yuw nen'yi fô fi bó fewci ekum e Klistu le.

¹⁸ Me e mum e no mbiite le laa bó to baa yuw e? Keceey bó to nu e yuw. Nwa' Nyo' gayte le,

“Diw yibo to nu e gen yí ekole ke nsh e le kecii,
e njeme wvubo gen buy yí ebuw e won e ecii.”

¹⁹ Me e mbvuu e no mbiite le laa fi nu le bonyii bo Israel to dioo yuw, fanje yaa yuw ntay e? Muses to nu e yaw gay le Nyo' gayte le,
“Me nu nke enje é kendonj ebene ben bó ketum
ke bonyii bo ecici le,

enje é shém eton'yi ben bó ketum ke bonyii bò nu biyuj e.”

²⁰ E Yesaya bvuu jeme lo se nfan le Nyo' gayte le,
“Bonyii bò se baa egomte me nu bó nu e yen me le.
E me e ndunje ekole kem é bonyii bò se baa ebiite me ke.”

²¹ Geen en fi ekum e bonyii bo Israel nu e Nyo' to gay le,
“Ediww ecii nu ke no me nshee e me e neke can keenfiisen bonyii,
geen en e bó temyi ke e è nu bikuu gene ê yibo je le.”

11

Ke Nyo' baa mum ma wa lo bonyii bo Israel ke

¹ Me e mbvuu e no mbiite le laa Nyo' nu e ma wa lo bonyii bew e? Ke è nu nonen ke! Me keb e nu e me nu wee wvu Israel. Me nu waa yew Aba'am, e me mbuy é kfuu di Benjamin e.

² Ke Nyo' baa ma wa lo bonyii bew bò wvú to cawee wase e è bee lo ke. Ke ben kee fi e fi Nwa' Nyo' jemyi ekum e Elayja no wvú to beele fô Nyo' le ekum e fi e fi bonyii bo Israel to gee le?

³ Wvú to beele gayte é Nyo' le,
“Tata, bó nu e yuw e wase bonyii buw bo ntum e,

ε sâw bitarj biuw bi ncese le.

Ε sheke ke wase me maan,
ε bó hii wase ten me le keemese.”

⁴ Wvú to beele nonen ε Nyo' tfuse ê wvú le la? Wvú to nu ε tfuse ê wvú le,
“Me nu ε ηγεε bonyii bò è nu bem ε bó nu bontfuke bosooshwiy (6,000),

ε bó ke baa tum wase nvuu fwe dvu Baal * keebunle fó ke.”

⁵ Ε nu ke lenlen no fi nu kefew ke keseen kin e. Bonyii bomew nu ke naa dvú
Israel caan bò nu ε sheε bò è nu bo Nyo' le. Ε boban nu ε wvú caw nje fitele
fiew fi jee fô bó le.

⁶ Ε è fen nu le wvú to caw nje fitele fiew fi jee, tu ke è bvuu nu nje lemme
dimew ε bó to ge ke. Ε è to nu nje lemme dimew ε bó ε ge, tu ke è nulo é ebvuu
enu le è nu fitele fi jee ke.

⁷ Fieε fi me ηgayte nu le la? Fí nu le bonyii bo Israel nteen to baa ghan enu
teyey ê Nyo' ejise no bó to gomte ke. Ε to nu ke bonyii bò Nyo' to cawεε bò to
nu ε ghan kenke je keenu teyey ê wvú ejise. Geenεn, ε Nyo' ge ε mvuntelem
mvu kebese ke bonyii le teme ghaw may nonen.

⁸ Fifin nu no bó to sarjεε le,
“Nyo' to nu ε ge ε bó no funfunje,
ε ejise εbo fanje yaa ebvuu eyene mwεεm e ke,
ε bitem bibole yaa yuuke mwεεm ke.
Bó ε no nu ke nonen ε to ε buy εben e.”

⁹ Ε Dawe to nu ε jeme ten le,
“Nyo' ege é mwεεm mvudien mvú bó diee yuuke njon
enjim bó diεwε lawe le,
ebvuu ekoo bó diεwε ketam e.
Mvú etu fieε fi nu esen lo bó etufe,
é emum enu nlawma gee dibole.

¹⁰ Nyo' ege é ejise εbo ejiiim wvu le fo bó eyenè lo mwεεm e ke.
Wvú ege ten é jim yibo enjvuushe emey lo nonen.”

¹¹ Me ε no mbiite le laa é fen nu le bonyii bo Israel to baytene nen keegbwe
emey lo fokuse le? Ke è nu nonen ke. Kebefe kè bó to gee to nu ε kaa to lo
bô mboyma fô bonyii bò yaa nu ke bo Israel e, wvu le bonyii bo Israel ebenè
kendonj.

¹² Ε è fen nu le kebefe kè bó to gee to nu ε kaa to ε è nu bô bvujonke yí nshe
le, ε ngbwe wvú bó to gbweε to ε è nu bô bvujonke fô bonyii bò yaa nu ke bo
Israel e, tu bvujonke bvú nu ke enu seke bonyii bo Israel bocii ε bee Klistu le
nu ke enu neε?

Fo bonyii bò yaa nu ke bo Israel emum ekfune gvuw bò bonyii bo Israel ke

¹³ Me ηgomte keenjeme keseen ε è nu ê ben bonyii bò yaa nu ke bo Israel. No
me nu waa ntum Jisos fô bonyii bò yaa nu ke bo Israel e, me ε mum ε no njoo
lemme diem le è nu fieε ε fí kuuke.

¹⁴ Ε me ηgee nonen wvu le me enje é Bojuu bosese ebenè kendonj, é fí ekum
bó le, é bomew bó le ke eboy.

¹⁵ Ε è fen nu le Nyo' to dioo ma bonyii bo Israel ε fifin ge ε bonyii bomew yí
wonj e kase tu fieε fimwaanj bô bo Nyo', tu è nu ke enu seke wvú ε kase ε fiisen
bó, ε fí nu neε? Fí nu ke enu lo diεwε seke wee ε kpwe ε kase ε buy yí kpwe le.

¹⁶ Ε wee guse bvulem ε baa sâ' dvú ê Nyo', tu bvulem bvudvu bvucii nu enu

* **11:4** Baal wvun to nu fimooso. **11:5** 9:27 **11:6** 4:5; Gal 3:18 **11:8** Yesa 29:10; Dito 29:4;
Mat 13:14-15 **11:9** Mben 69:22-23; 35:8 **11:11** Lem 13:46; Lum 10:19 **11:13** 1:5 **11:16** Ktrj
15:19-21

wase bvú Nyo' le. Kete ε no nu ε ɣɛɲ yidvu nu yi Nyo', tu tíew kete kedvu nu enu tɛn yi Nyo'.

17 Geenɛn, é è fɛn nu lɛ tíew kete yimew nu ε bó to faashɛ lanjɛ mum jo wase ε è nu ben bò nu kete ke Olif e ke ɛkow, to shfuwɛ yí kete ke Olif kè bó yele lo le fò tíew yimew yɛ to nɛn'yɛɛ, wvu lɛ ben ekɛɲke tɛn joo yi nɛn'yi yí kete kedvu le,

18 tu kɛ ben kɛɲke keekfune gvuw ben ε bo tíew yidvu yɛ kɛ. É ben kfone gvuw ben ε bó, é ben no kumyi lɛ ben nu kɛ lo tíew. É è yaa gee ben ε ɣɛɲ sɛ nu dvú kɛ. É gee ɣɛɲ ε ben sɛ nu dvú.

19 É nulo é wee mvu ben e enɛ ejemyi lɛ, “Kɛ bó to faashi tíew keeshfuw ε è nu me fò.”

20 É nu keceɛy. Bó to faashi bó lanji njefo kɛ bó to kɛɲke mbee kɛ. Ben ε no nu fò tɛmyi nje fitele fi ben lese yí Klistu le. Nonɛn, fo ben emum ebensee ye kɛ. Ben enù nfan nfan.

21 Ben ekeè lɛ é Nyo' nu sɛ wvú to nu ε bawcɛ tíew kete kè bó yele lo kɛ, tu kɛ è nulo tɛn é wvú ke ebawcɛ ben kɛ.

22 Ben etaa lɛ eyɛn lɛ Nyo' kɛɲke fitele fi jee baay bvuu kɛɲke tɛn fitele fi cewcew e. Wvú kɛ no cewcewe bó bonyii bò nu ε gbwe, geenɛn duɲci fitele fi jee fò ben e fɛn é ben nu ε mɛy ε no bii é je ye le. É fuw kɛ nonɛn, tu wvú nu ke efaashɛ tɛn ben elan.

23 É dioo tu fò bonyii bo Islael e, é bó kumene lo ε no kɛɲke mbee, é Nyo' ekase ejo bó eshfuwɛ yí kete kɛ le, njefo è nu fiɛɛ ε Nyo' kɛɲke mvunɣay keekase ege.

24 Ben ekeè lɛ, é ben nu tíew ε bó to faashɛ yí kete ke Olif e kè kuu ε è nu ɛkow, to shfuwɛ yí kè bó yele lo le, ε è nu fiɛɛ ε fí yaa kɛɲke keenu nonɛn kɛ, tu kɛ è nulo é bó ekase ejo tíew yí è nu yi kete kè bó yele lo yí bó to faashɛ wase ekase etfuushɛ yí kete kedvu le efey lo nonɛn e?

Nyo' camte shen fò wee tfuu le

25 Boom bo bwɛɛm e, me ɲɔmte lɛ ben ekiɛ keceɛy kin kè nu é nnyilɛ le, wvu lɛ fo ben ke enɛ ebensee ye lɛ ben feefene baay kɛ. Fí nu lɛ ɛkolɛ kè tɛmyɛn nu ε to fò bonyii bo Islael e nteen. É bó nu ke etɛmyi kɛ bikuu nonɛn eɣɛn ebuy seke bonyii bò yaa nu kɛ bo Islael bocii bò nu keeley ɲɔoo bonyii bo Klistu le ε ley wase.

26 Fí nu ke edioo ε kooy nonɛn, é bonyii bo Islael bocii emum eboy. É nu fí fi bó to saɲɛɛ ε Nyo' gayte lɛ,

“Wee wvú nu ke ebvuse bonyii ɲɛw e nu ke ebuy Sayon.

Wvú nu ke ebvuse gee di befe é kfuu di Yakow e.

27 É fifin nu moɲkan mò me nu ɲke enɣbwo bee bó

seke me ε ncake bibefɛ bibole.”

28 É keba ke saaka wvú jee wvu Nyo' le nu ε bonyii bo Islael nu bonyii bo bvuban e fò Nyo' le nje yene. É dioo etu é keba ke ncaw wvú Nyo' to cawɛɛ wase bó le, nu ε bonyii bo Islael nu lo fitele fiew nje moɲkan mò wvú to gbwolɛɛ bó bo'icee ceé bó.

29 Fí nu nonɛn njefo é Nyo' nya wase nnya é wee, wvú saa ebvuu ekase efi kɛ, é wvú teɲɛ wase wee, wvú saa ebvuu ekase ecinɛ wvú le kɛ.

³⁰ No ben bonyii bò yaa nu ke bo Islael to shee nu yaa yuuke Nyo' le ke, geen en e no nu keseen e wvú e cam wase shen fô ben e njefo bonyii bo Islael baa eyuuke wvú le ke,

³¹ È nu ke lenlen no bó ten baa eyuuke Nyo' le keseen wvu le shen yi wvú cam fô ben e ege é wvú ke ecam ten shen fô bó le.

³² Fife fi nu nu le, Nyo' nu e lese bonyii bocii yi ncaw ekole kè temyee n e, wvu le é nelo é wen ecam shen fô bó le bocii.

Mbense enù fô Nyo' le

³³ O, ben etaa eyen, bvukuke bvú è nu bvú Nyo' le nu naa lo bvú baay, e bvufee bwew nu naa lo ten bvú baay, e mweem mvú wvú kee nu e wvú kee naa lo ten baay! Ke è nulo é wee eki ee je yi wvú kpwan sene mweem jó ke. Ke è nulo é wee eki ee je yi wvú gee mweem mwew jó ke.

³⁴ Fifin nu no bó san ee é Nwa' Nyo' le le,

“E nu yee dvú wvú kee nkpawace Tata?

E è nu yee wvú nulo etefe wvú?

³⁵ E nu yee dvú wvú ke nu e nya wase Nyo' bó fife

wvu le Nyo' ke ekase elaw wvú?”

³⁶ Mweem mvunciim ne fô wvú le. Mweem mvunciim fey can ye le, e mweem mvunciim nu nje ye. Mbense enù fô wvú le sekeci se nka. Fí enù nonen.

12

Ben enya bikuu binen é Nyo'

¹ Boom bo bweem e, no Nyo' nu e cam wase shen fô beene le, me e mum e no nkule can le ben enya bikuu binen é Nyo' diewe mweem mvu ncese le mvú bee mvuyuum yuule e Nyo' e bee le. Fifin nu je yi len fô ben e keebunlee Nyo' jó le.

² Fo ben ebii mweem mvú bonyii bo yi nsh e le fen gee ke. Ben ecine é Nyo' enyaa ben bó nkpawace bó bofe, é bó ekumene ben. E ben gee nonen, é ben emum eki ee keeyeese kee fife fi Nyo' shieele, fi è nu fi jee, e Nyo' e bee dvú, e fi e jon wvú le e gen e mese.

³ Me diewe wee wvú Nyo' nu e buw e, nu e me ngomte keengay é ben bocii le, fo wee ekpawaci ekume ekole kew le wen nu fife fimew fele fife fi wvú nu ke. Wee ekpwaakè ekume ekole kew é je yi len e. E wee ekpawaci bii nfew mbee wvú Nyo' nu e nya é wvú le.

⁴ Beene kee le ye wee nu yimiaa, kenke biba jee y jee y, e biba bidvu kenke lemme jee y jee y.

⁵ E nu ke lenlen no beene nu. Naa no beene cim nu nteen, nu e beene nu ye miaa yi Klistu le. E wee mvu yaa nu fô ekole kew e maan ke.

⁶ Beene kenke nnya jee y jee y bii je yi Nyo' nu e buw beene jó le. Beene emum elemte dvú. E nnya wee nu keeteete ntum Nyo', é wvú no teete bii nfew mbee wvú Nyo' nu e nya é wvú le.

⁷ E nnya wee nu keelemte fô bonyii le, é wvú no lemte fô bó le. E yi wee nu keeyeyi bonyii, é wvú no yeyi.

⁸ Ɛ nnya wee nu keeyvuwse mvuntelem mvu bonyii le, é wvú no yvuwsè. Ɛ yi wee nnya nu keenyaa mwεεm é bonyii, é wvú yene can ye. Ɛ yi wee nu keetaale fô bonyii le, é wvú no taalè fô bó le bô fitele fiew ficii. Ɛ wee nu ε ye nnya nu keecante shen fô bonyii le, é wvú no camtè yuuke njon.

Nkojen wvu keceey

⁹ Nkojen wene keŋke keenù wvu keceey. Ben ebanè fiε fi befe, leemè ε è nu yí fiε fi jee le.

¹⁰ Ben ekojenè bikuu binen bô fitele ficii diεwε boom bo bwee wan e. Ben efelè naa lo bonyii bocii yí n'wvum wvú ben nyaa é bonyii le.

¹¹ Fo ben egeè ŋgoy κε. Mvuntelem mvunen eyvuwsè sekecii ε ben lemte lemme di Nyo' le.

¹² Ben elanlanè yí fiε fi ben taale fwe yí dvú le kee le ben nu ke ekeŋke le. Ben ekuulè shém yí bonεw e. Ben enù yí bunle le sekecii.

¹³ Ben efici bonyii bô è nu bo Nyo' le bô fuute. Ben efisenè botolo yéw yene le taale fô bó le ntay.

¹⁴ Ben elékè le Nyo' elan ε è nu kembonen yí bonyii bô bone bikaa é ben ejim e. Ben elékè ε è nu kembonen fô bó le. Fo ben elékè le eto lon fô bó le κε.

¹⁵ Ben elanlanè ben ε bonyii bô lanlanè, enù yí yii le ben ε bonyii bô nu yí yii le.

¹⁶ Ben eceè yí fiε le fimwaan. Fo ben ebenseè ye κε. Ben ekoolè nsán ben ε bonyii bo nεw nεw. Fo ben ejod le ben kee mwεεm fele no ben kee κε.

¹⁷ Fo ben etfuusè kebefè bô kebefè κε. Ben ekeŋkè ŋkpawce keegeε ε è nu mwεεm mvù bonyii bocii yene le è nu mvù jee.

¹⁸ Ɛ je nu dvú, no ben yene, é ben no momtè keecee yí nyεkeey e ben ε bonyii bocii.

¹⁹ Nsáa yem shém, fo ben eyuu emomtè naa lo keetfuuse εnvuke κε. Ben ecine dvú é Nyo' ke edunεe shém ye yí ffuuke é bó. Ɛ nu fi fi bó nu ε san le, “Énvuke nu ε è keŋke me keentfuse.

Ɛ nu me wvú nu ŋke enlaw bó.

Fifin gayte Tata Nyo'.”

²⁰ Fi è nulo é ben egeè nu fin fi bó san é Nwa' Nyo' le le, “Ɛ jey yuu wee wo mvuban, é wo nya fiεε wvú die. Kendon é no yumte wvú, é wo nya fiεε wvú wu. Ɛ wo ge nonen, é ken'wuunen enu fô wvú efa.”

²¹ Fo ben ecine é kebefè eso ben κε. Ben esoò lo kebefè bô mwεεm mvù jee.

13

Beene eyuukè bonyii bô keŋke mvunγay mvu sa' le

¹ Wee tfuu keŋke keeyuukè bonyii bô keŋke mvunγay mvu sa' le, njefo ke mvunγay nu dvú se mvú ne fô Nyo' le κε. Boba bô saake nu ε è geke Nyo'.

² Fi ε mum ε no nu le é wee dunçi ekole kè temyεen é bonyii bô keŋke mvunγay mvu sa' le, tu mwεten dunçi ε è nu é bonyii bô è geke Nyo'. Ɛ bonyii bô dunçi ekole kè temyεen teje ε è nu ŋgew yí bikuu bibole.

³ Ben ekeè le bonyii bô saake won nu ε bonyii bô keŋke keŋge kè jee yaa ké

12:9 2Kol 6:6; 8:24; 1Tim 1:5; 1Bi 1:22; 1Kol 13:4-7 **12:10** 14:15; Jon 13:14-15; Gal 5:13; 6:3, 10; Efε 4:2; Fili 2:2-3 **12:11** 8:9; Gal 5:25; Mwm 3:15 **12:12** 5:2-3; 8:24-25; Mat 24:13, 22; Luk 18:1; 1Kol 10:13; 1Tes 2:14 **12:13** Gal 6:10; Ibu 13:2 **12:14** Mat 5:44 **12:15** Job 30:25; 1Kol 12:26; 2Kol 11:29 **12:16** Bŋn 3:7; 1Kol 1:10-11, 19-20, 27-28; 8:1 **12:17** Bŋn 20:22; 1Kol 6:7; 1Tes 5:15; 1Bi 3:9 **12:19** Dito 32:35; Mat 5:39 **12:20** Bŋn 25:21-22; Mat 5:44 **13:1** Lem 5:29; Tay 3:1; 1Bi 2:13-14; Mwm 13; 20:4 **13:1** Bŋn 8:15-16 **13:3** 1Bi 2:14; 3:13

no fane bó kε. E ké no fane bò befe kenje. E wo shieele le kε wo nu efane bonyii bò kenje mvunḡay mvu sa' le, é wo mum no geè le fiεε fi jee, é bó emum ebensee wo.

⁴Wee wvù saake bonyii nu ε wvù lemte ε è nu fô Nyo' le le bonyii eceè nṭay. Geenε, é wo nε ε no gee fiεε fi befe, é wo mum no fane wvù, njefo kε mvunḡay mvù bó nya é wvù keeleese bonyii yí ḡḡew e nu mvu εcici kε. E nu wee lemme wvu Nyo' wvù duḡci shém Nyo' yí ffuuke fô bonyii bò gee mwεεm mvù befe le.

⁵Nonen ben kenje keeyuukè bonyii bò saake won e, ε è yaa nu kε le njefo ben fane shém Nyo' yí ffuuke kε. Ben eyuukè ten wvu le fo fiεε enu dvù fi esaake ben fô fitele le kε.

⁶E nεε fiεε fi gee ε ben se laanḡe ten shile, njefo bonyii bò kenje mvunḡay mvu sa' le lemte ε è nu fô Nyo' le, ε bó ε nya kefew kebole kecii yí lemme didvu le.

⁷Ben enyaà fiεε ficii fi ben kenje keenya é wee tfuu. E è nu shile keelanḡ, é ben lanḡ. E è nu keelaw mwεεm mvù ben kenje keelaw, é ben law. E è nu wee wvù ben kenje keefane wvù, é ben no fanè. E è nu wvù ben nu enya ε è nu n'wvum é wvù, é ben nya.

Ben ekoḡenè bikuu binεn

⁸Fo wee ekenḡè naa lo fioo bò wee mvu efey fioo yí è nu kenḡonεn kε. Ben ekeè le, é wee koonḡe wee mvu, tu wvù nu ε ḡεε wase bonci bocii.

⁹Bonci bo Nyo' le bò gayte le,

“Fo wo ejanḡ kpweε wee,

fo wo eyu wee,

fo wo eḡonḡ bvuoḡ,

fo wo edewkenè εjise kε,”

naa noo nci wvù la, nu ε bó ε taashε yí nci wvù gayte le,

“E koonḡè waa bwoo no wo koonḡe ekole kuw” e.

¹⁰E wee koonḡe wee mvu, wvù saa ebvuu ege naa lo fiεε fi befe bò wvù kε. Nonen é wee koonḡe wee mvu, tu wvù nu ε ḡεε wase bonci bocii.

¹¹Ben egeè mwεεm mvun nonen kee no kefew nu wase keseen. Kefew nu ε kí ε kocεn wase fô ben e keekamse. Ben ekamse njefo kefew kè Nyo' nu eboyse beene nu wase nceencee fele no kí to shee nu seke beene to lesεε fitele yí Jisot Klistu le.

¹²Entanḡ kaa wase, ε ekfuḡ yuule wase too. Beene emum elanḡ gee di εjiwe le, ejo wase ε è nu gee di n'yuule le diεwε mwεεm mvu jem e.

¹³Beene eceè nce wvù kenje n'wvum diεwε bonyii bò lεne emvunshεen e. Fo ben ediekenè, wukene gee diεwε bwé le kε. Fo ben ewuù mbvuum ε mó koole kε. Fo ben eceè nce nnyen kenjanḡ noo nce nsake kε. Fo ben ewaalè waa bvuu kenḡe kenḡhεw kε.

¹⁴Ben ejo ε è nu nce Tata Jisot Klistu yí yene le. Fo ben enya naa lo bvudvuu é nyam ye wvu le ben egee mwεεm mvù befe mvù yí shieele kε.

14

Fo wee esaakè wee mvu kε

13:5 2:15 **13:7** Mat 22:21 **13:8** Jon 13:34; 1Kol 13; 16:14; Gal 6:10 **13:9** Dito 5:17-21; Lεw 19:18; Mat 22:34-40; Gal 5:14; Jem 2:8-13 **13:11** 1Tes 5:5-8 **13:11** Efe 5:14-16; 1Kol 7:29-31 **13:12** Efe 5:11; 6:11, 13; 1Jon 2:8 **13:13** Luk 21:34; Efe 5:18 **13:14** Fili 2:5; Kolo 3:15

¹ Ben efiisenè bonyii bo wεεyi yí mbee le ê ben ente. Fo ben ε boba bonyii ebeeke ε è nu mbew yí mwεεm mvù bó kpawwci le è nu mvu leη keege le ke.

² Wee mvu nu ε wvù beje le è nulo é wen ediee fiεε ficii. Geenεn ε wee mvu wvù mbee we wεεyi nu ε wvù diee ke fiew ε è nu mbáse yí bó keeke lo.

³ Fo wee wvù diee fiεε ficii yaa nyaake, enyεnsè wee wvù nyaake ke. Fo wee wvù nyaake, esaakè wee wvù diee fiεε ficii yaa nyaake mum sumtene lo nsaw we ke, njefo bó bocii nu ε Nyo' ε fiisen bó.

⁴ ε nu wo wvù yεε keesaake wee lemme wee mvu mum sumtene lo nsaw we? ε keηke cee ekole we keeke eyεn laa waa we lemme leeme ntay nuu wvù gbwee lo le. ε wvù nu ke eleem we, njefo Tata nulo eleke wvù we é wvù eleem ntay.

⁵ Wee mvu nu ten dvú wvù joo le ediuw yomew nu yo baay baay ê yomew e. ε wee mvu joo fiew le ediuw εcii nu ke leηleη. Fiεε fi nu, nu ke le fo wee ekeηke kemaηen ê ηkpawwce we le yí fiεε fi wvù leeme yí dvú le ke.

⁶ Wee wvù joo le ediuw yomew nu yo baay baay gee nonεn keenya n'wvum ê Tata. ε wee wvù diee fiεε ficii diee ten keenya n'wvum ê Tata, no wvù gee nonεn no nyaa keyoone ê Nyo'. ε wee wvù nyεnsee keediee fiεε ficii nyεnsee ke ten keenya n'wvum ê Tata, no wvù nyaa ten keyoone ê Nyo'.

⁷ Beene ekeè le é wee nu dvú, tu ke è keηke wvù ekole kew ke. ε wvù kpwe lo, é saa ekeηke wvù ekole kew ke.

⁸ ε beene nu dvú, tu beene nu ke beene ε bo Tata, beene é kpwe, tu beene nu ke beene ε bo Tata. Nonεn, keεεε beene nu dvú, keεεε beene ε kpwe, tu è keηke ke Tata beene.

⁹ ε nu shiee wvù Klistu to kpweε kase buy yí kpwe le no nu dvú. Wvù to ge nonεn le wen enu Tata bonyii bocii bó beε dvú bó bó kpweken wase.

¹⁰ Nonεn, è nu nje la wvù wo saake waa bwoo mum sumtene lo nsaw we? ε è nu ten nje la wvù wo nyεnsee waa bwoo? Ben ekeè le beene bocii nu ke eleem fwe dvu Nyo' é wvù esaw beene.

¹¹ ε nu fiεε fi bó nu ε saη le,

“Me wvù Tata ηgayte le, no me nu dvú, wee tfuu nu ke etum εnvuw ê me ejise, é wee tfuu ejemyi bó diuw we le me nu Nyo'.”

¹² Fí ε mum ε no nu le wee mwaan mwaan beene le keηke keeke eleem ê Nyo' ejise see no gee diew to nu.

Fo wee ege fiεε fi waa bwee egbwe lo ke

¹³ Nonεn, fo beene ebvuu esaake wee noo wee mum sumtene lo nsaw ke. Fiεε fi beene keηke keegeè nu le wee dioo gee fiεε no yεne fo enu fiεε fi ege é waa bwee ebayten yí dvú le keεεε egbwe lo ke.

¹⁴ Me ηkee naa lo, ε me ε mbee diewe wee Tata Jisos e le ke fiεε fidien fimew nu dvú εfinefin fi nu se fí yuule lo ke. Geenεn, é wee mvu ne ε no yεne le fiεε fidien fimew nu ε fí yaa yuule ke, tu fí nu enu ke nonεn fô wvù le.

¹⁵ ε wo diee fiεε ε fí beete bó waa bwoo, tu ke wo bvuu dunçi keηkonen fô wvù le ke. Fo wo ecine é fiεε fi wo diee ege é waa bwoo wvù Klistu to kpweε nje ye, egbwe lo ke.

¹⁶ Nonen, fo wo ege é fiεε fi jee fi wo gee ke enε etu fi bó ejemyi wase le é nu fi befe ke.

¹⁷ Ben ekeè le ke bvunfon bvu Nyo' le nu fiεε fi ekumε mwεεm mvudien bó mwεεm mvuwuun ke. E nu fiεε fi ekumε keekεηke nce wvu teyey bó wvu nyεkeey noo keekεηke nlanlan wvu nen'yi fô Keyoy ke Yuule le.

¹⁸ E wee lemte Klistu le é yiye je le, tu Nyo' nu eyuuke njon bó wvú, ε bonyii bensee tεn wvú.

¹⁹ Beene emum ebii mwεεm mvù too ε é nu bó nyskeey noo mvù fici beene keeyoote lo wee noo wee le.

²⁰ Fo ben ebefe bó lemme di Nyo' le nje mwεεm mvudien ke. E nu keceey le mwεεm mvudien mvunciim yuule lo, geenεn é wo diee fiεε fi nulo ege é wee mvu egbwe lo, tu é nu fiεε fi befe ε wo gee.

²¹ E nu fiεε fi jee keetun keedie nyam, keεεε keewu mbvuum, keεεε keege naa la fi nulo ege é waa bwoo egbwe lo.

²² E fitele fiuw benje fiεε fimew e, é wo gεε ε é no kee ke ben ε Nyo' bofεε. Njon wvu baay nu fô wee wvú shiee baa enu dvú fô wvú le keesaake εkolε kew ke, njefo wvú gee fiεε fi wvú tomte le fi nu leη e.

²³ Geenεn, wee wvú diee fiεε keηke kemaηen fô fitele fiew e nu wase ηεw e, njefo wvú gee fiεε ε é yaa nu fi fitele fiew benje dvú ke. Ben ekeè le fiεε ficii fi wee gee sε fitele fiew nu ε bee, nu ε é nu kebefε.

15

Wee egeè fiεε fi ejee tεn waa bwee le

¹ Beene bó tεmyi keηke keekuulè shém bó gbwee di bonyii bo wεεyi gbwee. Fo beene egeè fiεε ε é nu ke fi é nulo é ye ejee ke ε é nu beene ke.

² Wee mwaan mwaan beene le keηke keemomte keegeè fiεε fi ejee waa bwee le keefici wvú ε mbee we kuu.

³ Ben keè tεn le ke Jisot Klistu to gee mwεεm mvù ye ejee ke ε é nu wvú ke. Wvú to gee fiew ε fi kooyi no bó saη ε wee jemyi é Nyo' le, "Boncun bó bonyii nan'yi wo dvú nu ε tu yí yεm e."

⁴ Beene kee lo le mwεεm mvunciim mvù bó to saηεε é Nwa' Nyo' le fwele to nu keetefe beene dvú, wvu le mvú ege é beene eleemè tεmyi, é mvuntelem mvusεεbeene eyuwsé yí fiεε fi beene taale fwe yí dvú le.

⁵ Me nleke le Nyo' wvú gee ε bonyii leeme tεmyi bvuu gee ε mvuntelem mvu bonyii le yvuwse, ege é ben eceè yí fiεε le fimwaan ben ε bonyii bocii bii no Klistu Jisot dunji,

⁶ wvu le yí kentaashε le, é ben ebenseè Nyo' wvú nu Icee Tata wesebeene wvú Jisot Klistu yí diεw e miaaη.

Ben efiisen wee tfuu leηleη no Klistu nu ε fiisen ben

⁷ Ben emum efiisen wee tfuu ke leηleη no Klistu nu ε fiisen ben, é mbense egeñé é Nyo'.

⁸ E me ensee é ben le Klistu to nu ε jo εkolε kew diεwε waa lemme le fô Bojuu le keedunεε é bó le Nyo' ké no jemyi keceey. Wvú to ge nonen keetom ηkawma wvú Nyo' to nyae é bo'icee cee bó.

⁹ Ε wvù to bvuu ge nonen wvu le bonyii bò yaa nu κε Bojuu nelo ebenseè ten Nyo' nje shen yì Nyo' κεηκε fô bó le. Fifi nu no bó saηεε le, “No fì nu nonen, me nu ηκε embensee wo ente jo bonyii bò yaa nu κε Bojuu. Ε me nu ηκε en'yemte mbensee diee diuw.”

¹⁰ Ε fì bvuu nu ε bó ε saη le,

“Ben bò yaa nu κε Bojuu, ben elanlanè ben ε bonyii bo Nyo' le.”

¹¹ Ε fì bvuu nu ten ε bó ε saη le,

“Bonyii bò yaa nu κε Bojuu, ben ebenseè Tata.

Bitum bicii, ben ebenseè Tata.”

¹² Ε Yεsaya to bvuu jeme ten le,

“Biay mi nu ke esan ê kfuu di Jεese le.

Ε è nu wee wvù nu ke ebuy esaake bitum

bi bonyii bò yaa nu κε Bojuu le.

Ε nu yì ye le wvù bitum nu ke egεε bvufee bvubole.”

¹³ Me nleke le Nyo' wvù beene taale fwe yì ye le, eyiηsen mvuntelem mvunen bò njoη noo nyεkeey no ben nu ε lese fitele yì ye le, wvu le ê mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le, ε ben etaale κε ε è nu fwe sekeci yì fιεε fì ben kee le ben nu ke eκεηκε le.

Shiee wvù Baul to saηεε ê je yì wvù to saηεε le

¹⁴ Boom bo bwεem e, me keβεε ηkee ntaη le ben κεηκε naa κεηγε kè jee baay, ε ben eyiηsen bò bvufee, kee ten keetefe bikuu binen.

¹⁵ Geenen, yì mwεem mvumew e nu ε me ε nsaj η nlooce ε ntooshe lo ben. Ε me ηγε nonen keηkume lo ben, ε è nu nje mbuwma wvù Nyo' nu ε buw me dvù,

¹⁶ le me enù wee lemme Klistu Jisoy fô bonyii bò yaa nu κε Bojuu le. Me ηgee lemme din diεwe cee ncese le, nlemte yì saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le, wvu le bonyii bò yaa nu κε Bojuu enù diεwe ncese wvù Nyo' nu ε bee le, ε Keyoy ke Yuule ε seyse bó ε gεε bó ε no yuule.

¹⁷ Nje Klistu Jisoy, nu ε è nulo é me embensee ye yì lemme di me nlemte fô Nyo' le.

¹⁸ Ke è nulo é me emom lo enjeme ekume fιεε fimew jεεy, efey fì Klistu nu ε ge wase fele yì yem e, le bonyii bò yaa nu κε Bojuu elese fitele yì ye le κε. Bó to lese fitele bii mwεem mvù me nto njemyi bò mvù me nto ηgee le.

¹⁹ Ε è to nu ten bii mvunγay mvu mwεem mvù dunçi mvunγay mvu Nyo' le bò mwεem mvu diuw wvù yumεen e mvù me nto ηgee le, noo yì mvunγay mvu Keyoy ke Yuule le. Nonen, keekew Jelusalεm ekenen egen ebuy keba kè Illilikum e, nu ε me ε nlooce wase ε nfewce saaka wvù jee ekume Klistu jó.

²⁰ Me nto gee nonen, ε shiee wem wvu baay nu le me enfewci saaka wvù jee wvun ε ε nu fô bó ke baa yuw wase ekume Klistu κε, wvu le fo me ηκε ene enge en'yoote yì kenffuy ke wee mvu le κε.

²¹ Me nto ηgee fifin mbii ε è nu no bó to saηεε le,

“Bonyii bò bó ke baa see wase ê bó ekume wvù,

nu ke eyen keceey kew e,

ε bonyii bò ke baa yuw wase ekume wvù, nu ke ekiεε wvù.”

No Baul to seysee keegen Lum

²² E se jewse lenne din me bokan e nteen fo me ento é beene eyenen.

²³ Geenēn, keseen ke bvudvuu bvu lemme le bvuu beē dvú biba bin e ke. Nonēn no me nse nshēe nshieele wase bilum e keento é beene eyenen,

²⁴ nu e me nkpwaake, nkeē naa le beene nu ke eyenen seke me nfele ngene Sbeēn. Me nkpwaake ten le ben nu ke efice me yi lenne diem e keengēn embuy jó, seke beene e moocē caan, me e n'yuw njon é ben entelēn.

²⁵ Geenēn, keseen nu e me nu engeēn Jelusalēm yi lemme le fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bo jó le.

²⁶ Me ngene jó njefo bonyii bo mbee le bo Masedonia noo bo Akeya se nu e no koonke keege kensuw efi bonyii bô è nu bo Nyo' le bô fuute dvú Jelusalēm.

²⁷ E to kon bô keege nonēn, e è nu lo keceey le bô kenke keege fiē fô bó le nonēn, njefo é bó bô yaa nu ke Bojuu nu e kenke wase fô mbuwma wvú fici biyoy bibole wvù è nu wvu Bojuu, tu bó kenke ten keefi Bojuu bô mwēm mvu yi nshē le fēn mvù Nyo' nu e buw bó dvú.

²⁸ Nonēn, seke me e mēse lemme din, e n'yēn le fiē fi bó suw nu e ley can Bojuu le, é me emum enē jó, enfey jo ben, é beene eyenen, é me emum engeēn Sbeēn.

²⁹ E me nkeē lo le me nu nke endioo entoo é ben e, entoo bô kembonan ke Klistu le fô ben e e kí e yinseēn.

³⁰ Boom bo bwēm e, me nkule lo can é ben é diee di Tata wesebeene wvù Jisō Klistu le noo yi kenkonēn ke Keyoy ke Yuule le, le ben ebene me le é beene etaashe ebunlee shiee le é Nyo' fô me le,

³¹ le é nulo é me nke embuy can bonyii bô yaa nu ke bo mbee le Judea. Beene ebunleē ten le bonyii bô è nu bo Nyo' le ke ebee lemme di me ngene keenge Jelusalēm e,

³² wvu le é Nyo' fēn nu e bee, é me nke entoo é ben e n'yuuke njon, é fitele fiem elētene é ben entelēn.

³³ Nyo' wvù nu Nyo' nykeey enù ben e bó bocii. Fí enù nonēn.

16

Bongayma

¹ Me ngomte keendunçe jeme yesebeene mi yi diee nu Fuebe é ben ekiēē wvú. Wvú fici yi lemme di Nyo' le é kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Senkia le.

² Seke wvú e to, e ben fiisen wvú diēwe wee Tata le é je yi è nu yi bonyii bô è nu bo Nyo' le. E fiēē nu dvú fi wvú shieele le ben efi wvú dvú, é ben fi, ekeē le wvú nu e fi wase bonyii nteen, e fi ten noo me.

³ Ben egay Blisilia bô Akpwila le enya é me. E nu bonyii e bó e taashe bee bó yi lemme di Klistu Jisō e.

⁴ Bó nu e kpwe to soy wase bó nje yēm. E nu bonyii e é yaa mēy ke me maan wvù nyaa keyoone é bó ke. Bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bonyii bô yaa nu ke Bojuu le bicii nyaa ten keyoone é bó.

⁵ Ben egay ten kentaashe ke bonyii bo mbee le kē taashi é bó yew e enya é me. Ben egay Abenētus wvù nsaa yēm shēm e. Wvú to nu wee wvu fwe keenu wee Klistu won wvù Esia le.

⁶ Ben egay tɛn Maalia wvù nu ε lem wase baay ê ben entelɛŋ e.

⁷ Ben egay Andulnikus bô Junias e bô nu bonyii bem bo wonɛ e, ε bó ε lem wase ncaw bee bó. Ε nu bonyii bô bó kee bó ŋgoo boom bo ntum e bo Jisos e. Ε to yaw bó lese fitele yî Klistu le ê me le.

⁸ Ben egay tɛn Ambliyatus wvù nsaay ɣɛm shém wvù bee wvù nu ε taashɛ yî Tata le.

⁹ Ben egay Ubanus wvù nu ε taashɛ bee bó yî lemme di Klistu le, egay tɛn Stacis wvù nu nsaay ɣɛm shém e.

¹⁰ Ben egay Ebɛɛs e. Ε nu wee ε wvù duŋce wase le wen leeme bô Klistu tɛmyi. Ben egay tɛn bonyii bo yew dvu Alistobulus e.

¹¹ Ben egay 'Elodion wvù wee wɛm wonɛ e, egay tɛn bonyii bô nu ε taashɛ yî Tata le bô nu yew dvu Nasisus e.

¹² Ben egay tɛn Tilfena bô Tilfosa le. Ε nu bokɛnɛ ε bó lemte lemme di Tata le. Ben egay Bɛsis e wvù nu fitele fiem. Ε nu tɛn kpwoon ε wvù ε lem wase lemme di Tata le naa baay.

¹³ Ben egay Lufus wvù Tata nu ε caw wee we le, egay tɛn bwee wvù me njoo le ε nu tɛn bwɛɛm e.

¹⁴ Ben egay Asinklitus bô Fligon noo Emis noo Batlobas noo Emas, noo boom bo bwee wesebeene le bô nu bô bó le.

¹⁵ Ben egay Filologus bô Julia le, egay Nelius bô jɛme ye le. Ben egay tɛn Olimbas bô bonyii bô è nu bo Nyo' le bô nu bô bó le.

¹⁶ Ben egaynɛn bikuu binɛn e, ɛŋocɛ ê ŋŋocɛ bonyii bo Nyo' le. Bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi Klistu le bicii gayte ben e.

Ntefe wvu fokemɛse

¹⁷ Boom bo bwɛɛm e, me nleke lo ben le ben eyɛnɛ̀ ekumɛ bonyii bô too bó kɛŋgawsɛn jewsee ben bô n'ɣɛɣyi wvù kicine wvù bó to ɣɛɣɣɛ ben dvú le. Ben elewtè lo boba bonyii.

¹⁸ Ben ekeè le ke boba bonyii yaa lemte ε è nu Tata wesebeene wvù Klistu le ke. Bó lemte ε è nu fô ɛtew ɛbole. Bó joo njeme wvù yeke wvù è nu wvu kɛnɛma lɛɛle bonyii bô nu sɛ bó kee fiɛɛ dvú.

¹⁹ No bonyii bocii nu ε yuw wase ekumɛ ben le ben nu bonyii bô yuuke fiɛɛ gee, me ε mum ε no n'yuuke njonɛ bô ben. Geenɛn me ŋgomte le ben efeefɛnɛ̀, ebii ε è nu fiɛɛ fi jee le, yaa kɛŋke kebo fô fiɛɛ fi befe le ke.

²⁰ Ε shɛɛte wase caan é Nyo' wvù è nu Nyo' nyskeey etufe Satan é ben eben yî dvú le bô bikaa. Me nleke le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kɛmbonɛn kew é kí enù ben e bó.

²¹ Timatio wvù lemte bee wvù yî fiɛɛ le fimwaanɛ gayte ben e. Ε Lushus bô Jason noo Sosibata bô nu bonyii bem bo wonɛ e gayte tɛn ben e.

²² Me wvù Tɛtius wvù Baul jemyi ε me nsaanɛ ŋwa' wvun, ŋgayte tɛn ben e ê diee di Tata le.

²³ Gayus wvù me wvù Baul cee é wvù yew, ε kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kecii ke fɛn taashi dvú gayte ben e. Ε Elastus wvù nu wee ntfu wvu é kelaante kin e, bô waa bwee wesebeene wvù diee nu Kpwatus gayte tɛn ben e.

²⁴ [Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bô kɛmbonɛn kew é kí enù ben e bó. Fí enù nonɛn.] *

16:13 Mak 15:21 **16:16** 1Kol 16:20; 2Kol 13:12; 1Tes 5:26; 1Bi 5:14 **16:17** Mat 7:15; 2Tes 3:6; Tay 3:9-10; 2Jon 10 **16:18** Fili 3:19; Kolo 2:4 **16:19** 1:8 **16:20** 1:7 **16:21** Lem 16:1 **16:23**

2Tim 4:20 * **16:24** Ke bonɛwa' bo boyvuun nteen bô bó to yawɛ sanɛ diɛw Nyo' jó kɛŋke kɛncim kin ke.

Mbense enù fô Nyo' le

²⁵ Mbense enù fô Nyo' le. É nu wvú wvù nulo ege é ben etemyi ntay bii no saaka wem wvù jee jemyi. Saaka wvù jee wvun nu wvù me nfewci ekume Jisos Klistu. Wvú to shee nu kenyile ke fiεε le ε bó to nyile ε è bεε naa lo bvuyvuum e, ε keseen nu ε bó ε duηce wase ê beene.

²⁶ Kinyile kin nu ε bó ε duηce wase. Mwεεm mvù bonyii bo ntum Nyo' le to saηεε nu ε ge wase kí ε buy εmwa fô bitum bicii le. Nyo' wvù mεy lo nu wvù gayεε le bó eduηce ê bitum bicii wvu le bó elese fitele yî ye le eyuuke wvú le.

²⁷ Mbense enù sekecii fô Nyo' wvun wvù è mεy ke wvú wvù feefene le, fele yî Jisos Klistu le. Fí enù nonεn.

Nɔwa' wvu fwe wvù Baul to san̄εε ê kentaashε ke Kol en

Fiεε fi nu ê Nɔwa' wvu Kol en wvu fwe wvun e

Kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Kol en nu ε è to kεw Baul. Wvù to san̄ nɔwa' wvu fwe wvun keetefe bô ekumε fitele fi bó lese yí Klistu le noo mwεem mvumew ekumε Klistu. Kol en jan to nu bvudvuu ε way dvúmte lo jó, ε bonyii bo jó bensee ye ekumε nce won̄ wvubo, ε fiεε fi ekumε nnyen kenjan̄ nu ten̄ jó baay, ε bó ten̄ bunlee bonyo' nteen. Baul yam ε jeme ê nɔwa' wvun e ε è nu ekumε mwεem mvù yaa jee kε mvù to kooyi entelen̄ jo bonyii bo mbee le. Keba ke 13 nu kè dun̄ci le ken̄kon̄en nu nnya Nyo' yí fele lo nnyá cii. Keba kedvu kin̄ yen̄yí le è nu kè bonyii baay kee ê nɔwa' wvudvu wvun e.

Bikuu bi mwεem e ê nɔwa' wvun e

1:1-9 Ken̄kεwce

1:10-4:21 Ken̄gawsen̄ entelen̄ jo kentaashε ke bonyii bo mbee le

5:1-7:40 Ekumε nce nnyen̄ kenjan̄ noo nce kpwoon̄ bô dweese

8:1-11:1 Ekumε bonyii bo Klistu le bô ekumε bô yaa nu kε bonyii bo Klistu le

11:2-14:40 No è nulo é kentaashε ke bonyii bo mbee le egeè mwεem bô je yí bó ebunleè jó

15:1-58 Bonyii bo mbee le nu ke ebuy yí kpwe le no Jisos to buyεε

16:1-4 Nnya yí bó to nyaa keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvù

16:5-24 Nseyse wvù Baul to gee noo kemese ke mwεem e

1 ε nu me wvù Baul wvù Nyo' to cawεε no wvù shieele le me enù waa ntum Klistu Jisos. Me nu bee Sostenes wvù waa bwee wesebeene.

2 Nɔwa' wvun gene fô kentaashε ke bonyii bo Nyo' le bo Kol en bô wvù nu ε taashe bô bo Klistu Jisos, ε baa ε gee le. Nyo' to caw ben le ben enù bonyii bô è nu bew, no bonyii bocii bô teje diee di Tata Jisos Klistu le mondvuum monciim e nu. Wvù nu Tata wesebeene len̄len̄ no wvù nu wvubo.

3 Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonen̄, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù leεtene.

ε Baul nya keyoone no Nyo' nu ε buw bonyii bo Kol en

4 Me nké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii nje ben, njefo wvù nu ε buw ben, no ben nu ε taashe ben ε bo Klistu Jisos.

5 No ben nu ε taashe ben ε bo Klistu Jisos nonen̄, Nyo' ε mum ε tfuw lo nnya yí yene le jé le jé le, efey mvunciim keekee fiεε ficii, bvuu kee keejeme fiεε ficii n̄tay.

6 Nnya yin fô ben e tomte le saaka wvù ben to yuwεε ekumε Klistu nu ε ben ε fiεen̄.

7 Ben ε no nu keseen yaa bvuu tane nnya Nyo' mi kε, no ben cεyte kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ekase eto é ben eyen̄ wvù le.

8 Wvù wvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ege é ben eleeme tεmyi egen̄ emese, saa ke eken̄ke naa jay yí diuu diew didvu le kε.

⁹ Nyo' nu Nyo' keceey. E nu wvù wvù to cawee ben, e ben e bo Waa we wvù Jisos Klistu wvù nu Tata wesebeene taashε no nu yí fiεε le fimwaan.

Ntefe ekumε kenjawsen

¹⁰ Boom bo bwεem e, me nleke ben ε diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le ε ben bocii etaashε enù diuw mwaan. Fo kenjawsen enù ε ben entelerj ke. Ben enù yí wee le mwaan, kenkè njpwawce mwaan, lemtè yí fiεε le fimwaan.

¹¹ Me ngayte nen boom bo bwεem e, njefo bonyii bo yew dvu Kloy nu ε see ε me le ben shee ke lo waa le.

¹² Wee nen'yi no duu le wen bii fiwene ε ε nu Baul e, ε wee mvu duu le wen bii ε ε nu Abolos e, wee mvu le wen bii Sefas e, * wee mvu le wen bii ke fiwene ε ε nu Klistu le.

¹³ Fí nu le bó nu ε gaw wase Klistu biba le biba le? E nu Baul wvù bó to taε yí kentam e nje ben e? Nu le bó to lese ben ε joo ε diee diem e le?

¹⁴ Keyoone baay le me nto mbaa enlese wee mvu ben e ε joo efey Klisbus bô Gayus ke,

¹⁵ wvu le fo wee eduu le bó to lese wen ε joo ε diee diem e ke.

¹⁶ Geenεn, me nto nu ε nlese ten Tefanas bô bonyii bo yew dvu wvù ε joo. Efey nonεn, me mbaa embvuu enkee wee mvu wvù me to nleseε ε joo ke.

¹⁷ Ben ekeε le ke Klistu to tum me le me ento enleese bonyii ε joo ke. Wvù to tum le me ento enfewci ε ε nu saaka wvù jee wvù wvu Nyo'. E me n'yaa nfewci bô bvufee bvú wee wvu wum e ke, wvu le fo mvungay mvu kpwe yí Klistu to kpweε yí kentam e ke etu fiεε fi εcici ke.

Klistu nu mvungay bô bvufee bvú Nyo' le

¹⁸ Fí nu le saaka wvù le Klistu to nu ε kpwe yí kentam e nu keyunseeε fô bonyii bô laa wase εcici le. Geenεn, ε saaka wvun nu mvungay mvu Nyo' le fô beene bô wvù boysee le.

¹⁹ Fí nu ε bó ε sanj le,

“Me nu nke enfiwse bvufee bvú bonyii bô dunji bvufee le, embvunse bonjpwawce bo bonyii bô feefene le.”

²⁰ No fi nu nonεn, bonyii bô nulo ebvuu edunji bvufee keseen nu fee? Bonyii bô dunji bonci bo Nyo' le nu fee? E bonyii bô beeke bombew kefew kin e nu fee? Ke Nyo' nu ε dunje wase le bvufee bvú fokuse fen nu keyun e?

²¹ E nu fiεε fi Nyo' wvù kee mwεem mvunciim ntay to nu ε ge le ke bonyii bo yí wonj wvun e nulo ekiεε wvù bô bvubole bvufee ke. Wvù to seyse le wen nulo eboyse ε ε nu bonyii bô nu ε bee saaka wvù bese fewci wvun ε bonyii yεne le ε nu keyunseeε le.

²² Bojuu gomte keeyen fiεε fi dunji mvungay mvu Nyo' le se bee, ε Boglek gomte bvufee bvú fiεε le se bee.

²³ Geenεn, ε bese fewci fisese ekumε no bó to taε Klistu yí kentam e. Fí ε no saase lo Bojuu. E bonyii bô yaa nu ke Bojuu yεne le ε nu keyunseeε.

1:9 10:13; 1Tes 5:24; 2Tes 3:3 **1:10** 3:3; 11:18; 2Kol 12:20; Efe 4:2-6; Fili 2:2; Jon 17:21-23 **1:12** 3:4; 3:5-6, 22; 4:6; 16:12; Lem 18:24; 19:1; 1Kol 3:22; 9:5; 15:5; Gal 2:11-14; 2Kol 10:7 * **1:12** Diee di Sefas din nu ten le Bitá. **1:14** Lem 18:8; Lum 16:23-24 **1:16** 16:15 **1:18** Lum 1:16; 2Kol 4:3 **1:19** 3:18-20; Lum 1:22 **1:19** Yesa 29:14; Job 12:13, 17; Yesa 19:12-14; 44:25 **1:21** Lum 1:19-20 **1:22** Mat 12:38; Jon 4:48; Lem 17:18, 32 **1:23** 2:14; Gal 3:1; 5:11

²⁴ Geenen, fô bonyii bò Nyo' nu ε caw e, kenεε è nu Bojuu, kenεε è nu Boglek nu ε saaka wvu ekume Klistu wvun nu mvungay mvu Nyo' le bô bvufee bvu Nyo' le bvu baay.

²⁵ Fí nu nonen, njefo fiεε fi yen'yi le è nu keyun ke Nyo' le nu ε è nu bvufee ε bvú fele naa lo bvu wee wvu wum e bvucii. Ε fiεε fi yen'yi le è nu kewεεyε ke Nyo' le nu ε è nu caw mwεεm mvu fele naa lo mvu wee wvu wum e mvunciim.

²⁶ Boom bo bwεεm e, ben ebvuu ekpwawcε bonyii bò è to shee nu ben seke Nyo' to cawεε ben. Ke ben nteen to nu bonyii bo bvufee le no bonyii bo fokuse fen gomte ke. Ke ben nteen to nu bontεmemvungay ke. Ε ke ben nteen to buy ε dikfuu di bonyii bo baay baay e ke.

²⁷ Geenen, ε Nyo' caw ke biyun bi yí nshε le fen keege le bo bvufee le ewuumen, caw bo wεεyi yí nshε le fen keege le bô temyi ewuumen.

²⁸ Nyo' to nu ε caw mwεεm mvu bonyii joo ekuse yí won wvun e, noo mwεεm mvu bonyii nyensee, caw naa noo mwεεm mvu yaa nu ke mwεεm, keege le mwεεm mvu bonyii yene le è nu mwεεm ke etu mvu εcici.

²⁹ Wvú to ge nonen, wvu le fo è nelo é wee wvu wum esaale ye ε wvú ejise ke.

³⁰ Ε nu wvú wvú Nyo' wvú to taashεε ben ε bo Klistu Jisos. Wvú nu ε ge Klistu ε no nu je bvufee bvu baay fô beene le, ε ge ten wvú ε leke beene teyey ε wvú ejise, ε seyse beene ε gεε bonyii bew e, ε sum beene can ηgew e.

³¹ Fí ε mum ε no nu no bó saj le,
“Wee edioo esaale ye,
no saale ε è nu yí fiεε fi è ge Tata le.”

2

Saaka wvú le bó to nu ε ta Klistu yí kentam e

¹ Boom bo bwεεm e, ben ekume seke me nto ntoε è ben e keenfowcε saaka Nyo' ε ben wvú to shee nu ε kenyile le. Me nto mbaa ento fiem enfewci bô leme di yeke kenεε bvufee bwem ke,

² njefo me nto nu ε nlese lo le ke me nu ηgεε bvufee yí fiεε fimew e efey keenfowci ke ε è nu ekume Jisos Klistu maan, efey mvunciim, no bó to tae wvú yí kentam e ke.

³ No me nto nu beene, me nto n'wεεyi lo, nfane, nciηke.

⁴ Seke me nto njemyi nfewci saaka wvú jee è ben, me nto mbaa njemyi ε è nu bô diεw bvufee yí yeke ke. Me nto njemyi ε è dunji mvungay mvu Keyoy ke Yuule le kecεy kedvu.

⁵ Me nto ηgee nonen, wvu le fo ben elese fitele yí bvufee bvu wee wvu wum e ke, geenen le ben elese ε è nu yí mvungay mvu Nyo' le.

Bvufee bvú Nyo' le

⁶ Bonyii bò nu ε bó leeme wase bô bo Nyo' temyi, nu ε bese ké no nyaa bvufee è bó. Ε ke bvufee bvun nu bvú fokuse fen kenεε naa bvú yεε le wvú saake fokuse fen keseen ke. Mvungay mvubole nu ke eka ela εcici.

⁷ Bvufee bvú Nyo' le bvú baay bvú bese fewci bvun nu fiεε ε fí to shee nu ε kenyile le ε bonyii yaa kee ke. Bvufee bvudvu to seyse Nyo' ε è bεε lo ε won se ke kew, keeyuu eto ege é beene enu ente jo bvukuke bwew.

⁸ Kε bvufee bvun nu ε wee mvu ηgoo bonyii bò saake fokuse fεn e to kee kenyi kedvu κε, njefo é bó to bee keekee, tu bó to baa eta Tata wvù nu Nfon bvukuke yí kentam e κε.

⁹ Geenεn, no bó to saηεε le,
 “Mwεεm mvù wee ke baa yuu yεn wase,
 ε wee ke baa yuu yuw wase,
 ε wee ke baa yuu kpawwci wase,
 nu mvù mvù Nyo' to seysεε fô bonyii bò koonηke wvù le.”

¹⁰ Nyo' nu ε ge Keyoy kew ε duηce mwεεm mvun ê beene. Keyoy ke Nyo' le ké no taasse mwεεm mvunciim, taasse naa noo kenyile ke Nyo' le,

¹¹ njefo κε è nulo é wee mvu ekiεε fiεε fi wee mvu kpawwci fô fitele fiew e efey keyoy ke mwεεn e kè nu yí ye le κε. Ε nu κε ληληη no κε è nulo é wee ekiεε fiεε fi Nyo' kpawwci efey Keyoy ke Nyo' le κε.

¹² Kε keyoy kè Nyo' to nyae ê beene nu ke yí won wvun e κε. Keyoy kin to ne fô Nyo' le keege é beene ekeè bombuwma bocii bò Nyo' nu ε buw beene dvù.

¹³ Bese ε mum ε no fewci mwεεm mvun ε è yaa nu bò díεw yí bó γεεyi bò bvufee bvu wee wvu wum e κε. Bese fewci ε è nu bò díεw yí è γεεyi Keyoy ke Yuule bese dvù, mum yuuse mwεεm mvu kecεεy mvu Keyoy ke Yuule le è bonyii bò κεηke Keyoy ke Yuule.

¹⁴ Kε wee wvù baa κεηke Keyoy ke Yuule yí ye le ké fiisεn mwεεm mvu Keyoy ke Nyo' le κε. Wvù nen'yi fiew no γεne le è nu mwεεm mvu keyunηεε le. Ε κε è nulo é wvù ekiεε no mvù nu κε, njefo è nu mwεεm ε è nulo é ege ke Keyoy ke Nyo' le é wee se kíεε.

¹⁵ Geenεn, wee wvù Keyoy ke Yuule nu yí ye le nulo etasse fiεε ficii ntay ekiεε kenyi kedvu, ε κε wee nu dvù wvù nulo etasse mwεεm mvu wvuwe wee le κε.

¹⁶ Fí nu ε bó ε saη le,
 “Kε wee nu dvù wvù kee fiεε fi Nyo' kpawwci
 wvu le wvù etefe Nyo' κε.”
 Geenεn, beene κεηke bonηkawwce ε è nu bò Klistu κεηke.

3

Bonyii bo Klistu le enù diuw mwaan

¹ Boom bo bwεεm e, seke beene to nu, κε è to nulo é me enjemyi ê ben diεwe ê bonyii bò yuuke wase ε è nu ê Keyoy ke Yuule κε. Ε me mum no njemyi ê ben diεwe ê bonyii bò bεε bii ε è nu mwεεm mvù nyam ye shieele le, noo ê bò bεε diεwe mvunley mvu boom e yí Klistu le.

² Me nto nyaa ε è nu emben ê ben. Me nto mbaa nyaa mwεεm mvudien mvù temyi κε, njefo ben to baa taw wase κε. Ε naa ε to ε buy keseen e nu ε ben baa taw wase κε.

³ Ben bεε bii κε ε è nu mwεεm mvù nyam ye shieele le. No ben bεε ghεεke keηghεw, waale diwaa, tu κε fifin duηci le ben bii ε è nu nyam ye le? Kε fifin duηci le ben bεε κεηke gee di bonyii bo fokuse fεn e?

⁴ Wee nen'yi no duu le wen bii fiwene ε è nu Baul e, wee mvu le wen bii ε è nu Abolos e. Kε fifin duηci le ben gee ε è nu gee di bonyii bo fokuse fεn e?

⁵ Abolos nu γεε, ε Baul nu γεε? Bee wvú bocii nu κε lo boom bo lemme le bo Tata le bò to γεε ε ben σε lese fitele yí ye le, ε wee lemte diew lemme no Tata nya ê wvú.

⁶ Diem lemme to nu keejewe ε è nu ηgow, ε di Abolos e nu keefuci joo, geenεν ε è gee Nyo' ε yí σε kuu.

⁷ Nonεη, κε wee wvú jewyi ηgow bò wee wvú fuci joo koole fiεε le κε. Ε μεγ Nyo' maan wvú gee ε yí σε kuu.

⁸ Wee wvú jewyi bò wvú fuci joo nu κε ληηληη, ε Nyo' nu ke emawceε wee tfuu bii lemme diew e.

⁹ Bese nu ε taasheε ε no lemte lemme di Nyo' le. Ben ε mum ε no nu weeε Nyo' bvuu nu yew ye.

¹⁰ Ε Nyo' mum buw me bò bvufeeε ε me nlese kenffuy ke yew yidvu le diεwεε wee n'goo wvú looci kee lemme diew e. No me nto nleseεε nonεη, wee mvu ε mum ε no yote yew yidvu. Wee edioo eyote yí kenffuy kin e, no keè no wvú yote.

¹¹ Ben ekeè le kenffuy μεγ κε κè bó to nu ε lese wase κè è nu Jiso Klistu, ε κε è nulo é wee ebvuu elese kemew κε.

¹² Bonyii ε mum ε no yote yí dvú le bò mwεεm jεεγ jεεγ. Wee mvu jaa jo ε è nu ketwaa ke bigew e κè γεελε, ε wee mvu jo κè baa, ε wee mvu jo ετα yò lumte σε no yote dvú. Ε wee mvu jo ε è nu bite, wee mvu yun, wee mvu shá σε no yote dvú.

¹³ Ε bó cim yote νεε, tu diuu too lo di bó nu ke eyεη no lemme di wee le nu seke dí ε buy εmwa Diuu di Klistu nu ke etoo bò ηguy, ε ηguy wvudvu nu ke emomte lemme di wee le ε bó γενε no dí nu.

¹⁴ Ε fiεε fi wee yoke yí kenffuy kedvu le ke emεγ σε fí ε fie, é mwετεη emum eκεηκε mmawceε.

¹⁵ Fí ε fie, é mwετεη elase mmawceε we, é wvú bò εkolε kew eboy, geenεη κε diεwεε wee wvú fey ηguy e.

Bonyii bo Klistu le nu yew Nyo'

¹⁶ Κε ben kee le ben nu yew Nyo' ε Keyoy kew ke wvú wvú Nyo' le cee yí yene le le?

¹⁷ Ε wee befe bò yew yidvu, tu Nyo' nu ke elεε lo mwετεη, ηjεfo è nu yew ε è nu yi Nyo', ε ben nu yew yidvu.

¹⁸ Fo wee elεελε εkolε kew κε. Ε wee mvu ben e kpwaake le wen κεηκε bvufeeε yí won wvun e, é wvú tu keyuη wvu le wvú eκεηκε bvufeeε bvυ bvufeeε.

¹⁹ Me njemyi ηεη ηjεfo mwεεm mvú bonyii bo fokuse fen γενε le è nu bvufeeε nu ε Nyo' γενε ε è nu keyuησεε. Ε nu fi fi bó to sanεε le, “Nyo' joo κε ε è nu bvufeeε bvυ bonyii hò feefene le koole bó dvú.”

²⁰ Ε fi bvuu nu ε bó ε san le,

“Tata kee le mwεεm mvú bonyii bo bvufeeε le kpawci nu naa lo mvu εcici.”

²¹ Fí ε mum ε no nu le, fo wee esaalè ye le wee mvu nu wvuwεη κε, ηjεfo mwεεm mvunεεm nu mvunεη.

²² Baul κενεε Abolos κενεε Sefas κενεε won wvun κενεε nshii κενεε kpwe κενεε mwεεm mvu kεεεη κενεε mvu beε σε keeke eto, nu mvunεη mvunεεm,

23 ε ben nu bo Klistu le, ε Klistu nu wvu Nyo'.

4

Fo bonyii bo Klistu le ebense ye bô wee ke

1 Fí be jee le ben ejò le bese nu boom bo lemme le bo Klistu le bô Nyo' nu ε nya lemme diew di saaka wvù to shee nu ε kenyile le can yibole.

2 Fí ε mum ε no nu le, wee wvù bó nu ε nya lemme can ye le keŋke keege no cee ekole we gomte.

3 Fò me le, ke ben, keεε yew nsaw mi saake me é me en'yene le è nu fiεε ke. Ke è cim nulo é me ensaw ekole kem ke.

4 Ke fiεε nu dvù fò fitele fiem e fi saake me ke. Geenε, ke fifie mum dunji le me n'yuule lo ke. ε nu ke Tata wvù nu ke esaw me.

5 Nonεn, fo ben emum esumtene nsaw se kefew ε kocεn ke. Ben eεy Tata é wvù ke eto. ε nu wvù wvù nu ke ebvuse εmwa mwεεm mvù nu keseen ε bó ε nyile é ejiwε le, ebwaashε mwεεm mvù bonyii keŋke shém yibole. Nonεn, é Nyo' emum ke ebense wee tfuu wvù bó keŋke keebense.

6 Boom bo bwεεm e, mwεεm mvun mvù me njemyi ekumε bee Abolos nu keefi ben, wvu le ben eyεyi fò bese le keege fiεε bii ke ε è nu fiεε fi bó nu ε saŋ e. Nonεn, é ben saa ebvuu esaale ye bô wee mvu joo wee mvu ekuse ke.

7 ε ge yeε le wo enu jεy fò wee mvu le? ε nu la fi wo keŋke fi nu se bó nya lo é wo? No fi nu nonεn, wo ε ghan nεε ε se no saale ye ke diεwε ke bó nya lo é wo ke?

8 Ke ben fεn joo le ben keŋke wase fiεε ficii, nu wase bonyii bo bvukuke le, saake wase diεwε bonfon e se bese? Wee ejo ε ben be nu wase bonfon wvu le bese eboŋ fò ben e é beene esaake bocii.

9 Me n'yene le Nyo' nu ε kaa ε geε bese bô nu boom bo ntum e bo Jisos e bincilejimε le. Bese nu diεwε bonyii bô bó gene keeyuwye ya le. Bese nu ε tu wase kenjinjin yi woŋ wvun e kè bonyii bô bonceendaa bo Nyo' le etaalè.

10 Bese nu ε tu wase biyuŋ nje Klistu, geenεn ε ben nu bonyii bo Klistu le bô feefene. Bese nu bonyii bô wεεyi, ε ben nu bô temyi. Bonyii wvumte ben, joo bese ekuse.

11 ε kew lo ε to ε buy keseen e, nu ε bese nu jeŋ, ε kendorŋ yumte bese. Bese jiise ε è nu bincaanca bi ndvù le, ε bonyii nyεwle bô bese, ε bese yaa keŋke fo nce ke.

12 ε katene bese lemte bô can yese se dieε fiεε. Bonyii dioo nan'yi bese, ε bese no leke ε è nu kembonεn fò bó le. ε bó dioo bone bikaa é bese ejim, é bese kuu ke ε è nu shém.

13 ε bó dioo jemyi diεw yi befe é bese, é bese no tfuuse ε è nu bô yi leεtene. ε to ε buy keseen e, bese nu diεwε mwεεm mvù bó laŋ εŋkoŋ. Bese nu ε tu wase binfo bi mwεεm e yi woŋ wvun e.

14 Ke me nsaanke mwεεm mvun é ben nεn le me ŋgomte le ben ewuumene ke. Me nteete lo ben diεwε boom bem bô nu fitele fiem e.

15 ε ben cim keŋke naa bonyii nteen bô yeεyi ben ekumε Klistu, tu ke è mum nu le ben keŋke bo'icen nteen ke. ε nu me wvù icee wene, njefo è to ge me ε ben se taashε ben ε bo Klistu Jisos seke me nto nfewcεε saaka we wvù jee é ben.

16 Nonεn, me ε mum ε no nleke le ben etomyi ekale kenεn ke naa no me

ntomyi kem.

¹⁷ E nu shiee wvù me ntum Timatio fô ben e wvù nu waa wem yí Tata le. Wvù nu fitele fiem, e wvù leeme ten yí saaka wvun e bô fitele fimwaan. Wvù nu ke eto ebvuu etamce ben no nce wem diewe wee Klistu le nu. Fiee fi wvù nu ke esee nu ke fi fi me nghane n'yeyi bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii dvù mondvuum e monciim.

¹⁸ Bonyii bomew nu e kew wase e no bensee ye njefo bó kpwaake le ke me mbee nke ento ê ben e ke.

¹⁹ Geen, é Tata berje lo, tu è sheke caan é me embvuu ento. E me nu ndioo e nto, nse n'yen le laa bonyii bô bensee ye bodvu kumte ke e è nu diuw nuu bó kenke mvungay mvù ne fô Nyo' le le,

²⁰ njefo ke bvunfon hvu Nyo' le nu fiee fi diuw wvù kumen e ke. E nu fi mvungay mwew e.

²¹ Ben shieele le me nke entoo nee? Ben shieele le me nke entoo bô ngbwan nuu bô fitele fi kenkonen e noo nyekyee e?

5

Bô ebvuse wee nnyen kenjan ê bonyii bo Klistu le ente

¹ Me nkenke lo nghaw keen'yuw le wee mvu ê ben ente nu e kew wase nce nnyen kenjan. E nnyen kenjan yin nu naa yí è yaa nulo é wee wvù yaa kee ke Nyo' emom ke. Me n'yuuke le wee mvu ê ben ente joo kpwee ice.

² Ben yen kfuu yin nnyen e nen, e fanje yaa ebeele lo, e no bensee e è nu ye le? Ben kenke keebvuse lo kfuu wvuwee wee wvù mom fifie fiee ê ben ente.

³ Naa no me mbaa enu beene ejise, nu e me nu ke beene ê keyoy e lenlen diewe me nu beene. Me nu e nsumten wase nsaw

⁴ Ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos e ekume wee wvù mom kfuu fifie fiee. Ben ke dioo e shii, e me nu beene ê keyoy e, e mvungay mvu Tata wesebeene wvù Jisos e nu ten fô,

⁵ E ben jo wee wvudvu, nya can Satan e, é wvù ebefe bô nyam ye ye, é keyoy kew ke ebey diuu di Tata wesebeene wvù Jisos nu ke ekase eto le.

⁶ Ben saale ye nen e fi yaa jee ke. Ke ben kee le bó ke joo fintunleen nen caan tow ê mvuum e, e fi mum ge e mvuum modvu monciim ben e?

⁷ Ben ebvuse fintunleen fi è nu nce wvu yvum ê ben ente, é ben emum enu bonyii bô bofe diewe mvuum mò bó baa gee fintunleen jó le ke, e è nu naa no ben nu. Ke ben kee le Klistu nu Waa Njee wvù Nyo' to gee ncese dvù fô beene le ke diewe wvù bó ké no seele seke Nkaw Danefey e le?

⁸ Nonen, beene nu diewe bonyii bô diee Nkaw Danefey e e è nu bô bleed wvù bó baa gee fintunleen jó wvù è nu mvuntelem mvù yuule noo keceey. Fo beene enù diewe bonyii bô diee Nkaw wvun e è nu bô bleed wvu bvuyvuum e wvù bó nu e gee fintunleen jó wvù è nu nce wvù befe noo kenje kè befe ke.

⁹ E nwa' wvù me nto sanee fô ben e, nu e me nto nsan le fo ben etaashì ben e bonyii bô jaanke kenjan ke.

¹⁰ Ke me nto njemyi e è nu ekume bonyii bo ê won jan bô jaanke kenjan, keene bô yeale ejise yí mwem e, keene bô ngoyte mondvuum joo mwem mvu bonyii le, keene bô bunlee bonyo' bo ecici ke. E è nu boba, é ben ekenke keene lo yí won wvun e.

¹¹ Me nto njemyi ε è nu le fo ben etaashì ben ε bo wee wvù teje εkolε kew le wen nu waa bwee wesebeene yì Klistu le, bvuu jaan̄ke kenjan̄, kenεε yeεle ejise yì mwεem e, kenεε bunlee bonyo' bo εcici, kenεε nan'yi bonyii, kenεε wuu mbvuum ε mó koole, kenεε ngoyte mondvuum joo mwεem mvu bonyii le ke. Fo wee emom naa lo ediekεn bô kfuu wvuwe wee ke.

¹² Kε è nu bvudvuu bvuseεbeene keesaake bonyii bô yaa nu ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente ke. Bonyii bô è nulo é beene esaake nu bô nu ê kentaashe ente.

¹³ Ε nu fi fi Nwa' Nyo' gayte le,
 “Ben ebvuse wee wvù ken̄ke ken̄ge kè befe ê ben ente.”
 Ε nu ke esaw Nyo' bonyii bô yaa nu ke ê kentaashe le.

6

Fo wee mbee egeñ eshomse mvu ε bonyii bô yaa nu ke bo mbee le

¹ Kε fi baa enu leñ le é wee ê ben ente ken̄ke fiεε bô waa bwee, é wvù fey keegen shomse fwe dvu bonyii bô è nu bo Nyo' le, kaa geñ dvù ε è nu fwe dvu bonyii bô yaa gee mwεem teyete ke.

² Kε ben kee le bonyii bô è nu bo Nyo' le nu ke esaw bonyii bo yì won̄ wvun e le? No è nu ke esaw ben bó, tu ke è nulo é ben esaw mwεem mvu wεmewεme ê ben ente?

³ Kε ben kee le beene nu ke esaw bonceendaa bo Nyo' le le? No fi nu nonεn, tu è nulo é ben ekee naa ntay keesaw mwεem mvù kooyi yì nshii wvu keseen e.

⁴ Mwεem diewe mvumwe le ε dīoo kooyi, ben ε ghan nεε ε se no joo gene dvù ε è nu fwe dvu bonyii bô baa ken̄ke naa lo bvudvuu ente jo kentaashe ke bonyii bo mbee le?

⁵ Ben ewuumεn. Ε feñ nu le ke wee nu naa lo dvù ê ben ente wvù ken̄ke bvufee keesumtεn nsaw wee bô wee le?

⁶ Ben kaa nen'yi ε wee jo waa bwee geñ shomse, shomse ε è nu ê bonyii bô yaa nu ke bo mbee le.

⁷ Ben keenu bvuu ken̄ke bonsaw ê ben ente dun̄ci le ben nu ε gbwe wase. Ke ben nulo ecine é egee bonyii bomew mwεem mvù befe fô ben e le? Ε ke è nulo tεn é ben ecine é efiike bonyii bomew ben e?

⁸ Geenεn, è kaa nen'yi ben gee mwεem mvù befe bvuu fiike kenfiw, efey mvunciim, ε wee no gee mvumvun mwεem ε è nu bô waa bwee.

⁹ Kε ben kee le ke bonyii bô gee mwεem mvù befe yaa nu ke eken̄ke bvudvuu ente jo bvunfon bvū Nyo' le le? Fo ben elele bīkuu binεn ke. Kε bonyii bô jaan̄ke kenjan̄, kenεε bô bunlee bonyo' bo εcici, kenεε bô jaan̄ke boke' bo bonyii bomew e, kenεε bolemse bô kaase joo bomew, kenεε bokεne bô kaase joo bomew,

¹⁰ kenεε bocooñ, kenεε bonyii bô yeεle ejise yì mwεem e, kenεε bô wuu mbvuum ε mó koole, kenεε bô nan'yi bonyii, kenεε bô ngoyte mondvuum joo mwεem mvu bonyii le, nu ke eken̄ke bvudvuu ente jo bvunfon bvū Nyo' le ke.

¹¹ Mwεem mvun nu mvù ben bomew to gee fwele. Geenεn, ε Nyo' ke cuke ben, caw geε, ε ben no nu teyete ê wvù ejise. Wvù to ge mwεem mvun bô mvungay mvu diee di Tata Jisō Klistu le bô mvu Keyoy kew ke wvù wvù Nyo' wesebeene le.

Fieε fi è nulo é wee egeè bô ye ye

¹² Wee nulo eduu le wen kenke mvunɔay keege fieε ficii fi wen koonke. Geenɛn, me ε no nɔayte le ke è nu fieε ficii fi nulo efi wee ke. E wee nulo eduu ke le wen kenke mvunɔay keege fieε ficii fi wen koonke. Geenɛn me ε no nɔayte ke le, ke è nulo é me encinε é fieε fimew ejo me etfuse é me entu nfwá fí ke.

¹³ Wee mvu ten nulo eduu le, “Mwεem mvudien nu nje tee, ε tee nu nje mwεem mvudien.” Geenɛn ben ekeè le Nyo' nu ke ebefe bô mvú mvunciim. Ke ye wee nu yí bô ejaanke kenjan dvú ke. Ye wee nu ε è nu keelemte dvú fô Tata le, ε è kenke wvú wvú Tata ye yidvu.

¹⁴ No Nyo' to bvuseε Tata wesebeene yí kpwe le, nu ke lenlen no wvú nu ke ebvuse beene bô mvunɔay mwew mvudvu yí kpwe le.

¹⁵ Ke ben kee le ye yene nu biba bi ye Klistu le le? E nulo é wee ebvuu ege neε se jo keba ke ye Klistu le egen etaashε bô kpwoon nsake? Ke è nulo é fi enú nonɛn ke.

¹⁶ Ke ben kee le é wee taashi wase ye ye bô kpwoon nsake tu bô wvú nu wase ye miaan e? E nu fi fi bó to sanεε le, “Kpwoon bô diemsɛn ké taashi, mum tu wase wee mwaan.”

¹⁷ Geenɛn, wee wvú taashi bô Tata nu ε bô wvú nu wase fieε fimwaan ê keyoy e.

¹⁸ Ben elewtè nce nnyɛn kenjan. Mwεem mvú befe mvumew mvú wee gee nu ε ke wvú gee ε è nu yí ye ye le ke. Geenɛn, wee wvú jaanke kenjan gee kebefε ε è nu bô ye ye.

¹⁹ Ke ben kee le ye yene nu yew yi Keyoy ke Yuule kè Nyo' nya ê ben cee dvú le? Ke è kenke ben bikuu binɛn ke.

²⁰ Bó to guy lo ben kenlum e. Nonɛn, ben egeè mwεem bô ye yene ε è nu mvú etoò bô mbense fô Nyo' le.

7

Saaka wvu ekumε kpwoon bô diemsɛn

¹ Me nu enya ntfuse keseen ekumε mwεem mvú ben to sanεε fô me le. Fí jee le fo wee ekum kpwoon e ke.

² Geenɛn, no mmom yí ekumε kenjan nu ekfun, fi jee le diemsɛn ekenkè we kpwoon ε kpwoon kenke we diemsɛn.

³ E diemsɛn kenke keegee diew lemme di diemsɛn e fô kpweε le, ε kpweε kenke keegee ten diew lemme di kpwoon e fô dweese le.

⁴ Ke è bvuu kenke kpwoon mvunɔay fô ekole kew e ke, è kenke dweese. E nu ke lenlen no ke è bvuu kenke diemsɛn mvunɔay fô ekole kew e ke, è kenke kpweε.

⁵ Fo wee ebase jim ê wee le ε è baa nu le è seyse ben bocii ε bee, ε ben nu ege nonɛn ke yí kefew e, wvu le ben nulo emum enya bikuu binɛn sekekis yí bunle le ke. E ben dío ε ge nonɛn, mum kase no nu yí kentaashε kenɛn e no ben se shee nu, wvu le fo Satan ke enε eteeyi ben njefo ke ben yaa kee keekemsɛn bô bikuu binɛn ke.

⁶ Me njemyi fin ke diewe ntefe le, ke è nu nci ε me nyaa ê ben ke.

7 **Ɛ** è be nu diewe me, é me enshieele le wee tfuu enu se kpwoon ke diewe no me nu. Geenɛn, etu ege nee e wee tfuu kenjke ke ye nnya yi Nyo' nu e nya è wvù. Wee mvu kenjke yin nnya e wee mvu kenjke ye.

8 Keseen, fô bonyii bò beɛ bó emben e noo bò nu boke' bo bonjku le, me e no ngayte le, fi jee le bó emey nu bó embenj ke diewe me le.

9 Geenɛn, é bó nu se é nulo é bó ewensen bó ye, é wee gom kpwoon kenɛɛ diensen e bó wvù taashɛ no nu, njefo fi jee keetaashɛ enu nonɛn, efey keekpwee bó ye yi nyeyɛn.

10 Fô bonyii bò nu wase yéw e, me e no ngayte le kpwoon eyɛnè fô wvù egawsɛn bó dweese. Ke wvun nu nci e wvù buy è me ke. Wvù buy e è nu è Tata.

11 Geenɛn, é wvù gawsɛn lo, tu wvù kenjke keemey enu wvù embenj. Ɛ è baa nu nonɛn, é wvù kase tu yew dvu dweese e bó wvù manɛ mwɛɛm mum no nu. Ɛ è nu ke ten fi fi me ngayte è bolemse le ke diensen kenjke keekunj kpweese ke.

12 Fô bomew bonyii le nu e me ngayte è bó le, é wee wvù nu wee mbee kenjke kpwoon e kpwoon wvudvu yaa nu ke wee mbee, e kpwoon wvudvu koonjke le bó wvù enu, fo diensen wvudvu ebvuse wvù ke. Fifin nu e è gayte me. Ke è gayte Tata ke.

13 Kpwoon é no kenjke dweese e diensen wvudvu yaa nu ke wee mbee, e wvù koonjke le bó wvù enu, fo kpwoon wvudvu ebuy ten ke.

14 Me njemyi nonɛn, njefo é diensen wvù yaa nu ke wee mbee kenjke kpweese e è nu wee mbee, tu Nyo' joo ke wase wvù diewe wee we le nje kpweese. Kpwoon ten wvù yaa nu ke wee mbee é no kenjke dweese e è nu wee mbee, tu Nyo' joo ke wase wvù diewe wee we le nje dweese. Ɛ è baa nu nonɛn, tu ke boom bobole yuule ke. Geenɛn, no fi nu, nu e bó yuule.

15 Ɛ wee wvù yaa nu ke wee mbee ne e no shieele keegawsɛn, é bó cinɛ dvù. Ɛ fi kooy nonɛn fo diensen kenɛɛ kpwoon wvù nu wee mbee ekpwaake le wen kenjke ke keenu bó wvù ke. Nyo' to tenjɛ beene le beene eceè e è nu yi nyekyey e.

16 Wo wvù kpwoon, wo kee fɛɛ le ke è nulo é wo ke ege é Nyo' eboyse dwee wo? Ɛ wo wvù diensen kee ten fɛɛ le ke è nulo é wo ke ege é Nyo' eboyse kpwee wo?

Wee emey ke enù no Nyo' to tenjɛ wvù e wvù nu

17 Fiɛɛ fi nu, nu ke le wee eceè nce e è nu wvù Tata nu e nya è wvù. Wvù enù ke no Nyo' to tenjɛ wvù e wvù nu. Fin nu fiɛɛ fi me nteete bintaashɛ bi bonyii bo mbee le dvù mondvuum e monciim.

18 Ɛ wee nu e bó to tenjɛ wvù e bó e tfuse wase wvù yew, fo wvù egomtè keenu diewe wee wvù beɛ ntfuse le ke. Ɛ wee nu dvù wvù bó to tenjɛ wvù e wvù beɛ ntfuse, fo wvù egomtè le bó etfuse wvù yew keseen ke,

19 njefo é wee nu e bó e tfuse wvù yew kenɛɛ bó baa tfuse ke, tu ke fifiɛ kenjke fiɛɛ keege ke. Fiɛɛ fi nu shie le nu le wee egeɛlè bonci bo Nyo' le.

20 Wee tfuu emey ke enù no Nyo' to tenjɛ wvù e wvù nu.

21 Ɛ bó to tenjɛ wo e wo nu nfwa, fo wo ebuukè ke. Geenɛn, é wo kenjke je keebuy bvunfaw e, é wo buy fiuw.

22 Ben ekeè le wee wvù Tata to tenεε ε wvù nu nfwà nu ε wvù buy wase bvunfaw e fô Tata le. Ε è nu κε ληλη ten no wee wvù bó to tenεε ε wvù yaa nu κε nfwà, nu wase keseen nfwà fô Klistu le.

23 Bó to guy lo ben kenlum e. Fo ben enù bonfaw bo bonyii le κε.

24 Nonen, boom bo bwεem e, wee emεy κε enù bô Nyo' é je yì wvù to tenεε wvù ε wvù nu jó le.

Ntefe é bokpwεε noo bokε' bo bonkfu le

25 Keseen, εκumε fi bokεne kenεε bolemse bò bee bokpwεε le, nu ε κε Tata nu ε see fiεε fi me engay κε. Geenεn, ε me nu enya wem ηkpwawce diεwee wee wvù Tata nu ε koo shen fô wvù le ε wee nelo ebee fiεε fi wvù gayte le.

26 Me ηkpwaaake le nje ηγεw wvù nu keseen, nu ε fi jee le wee emεy κε enù no wvù nu.

27 Ε wee κεηκε wase kpwoon, fo wvù ebvuu egomte keekun wvù κε. Wee é no nu se kpwoon, fo wvù ebvuu egomte kpwoon κε.

28 Geenεn, é diemsen yen le wen nu etaashe bô kpwoon é bô wvù enu, tu wvù baa ge kebefε κε. Geenεn, ben ekeè le bonyii bò nu ε taashe nu ε bó nu ke κεηκε bongew yì won wvun e, ε fô me le nu ε me ηgomte keηgemηgem ben yì fifin e.

29 Boom bo bwεem e, fiεε fi me njemyi nu le kefew kfufe wase baay keejewsee yì mwεem mvu yì nshe le fen e. Ε kew yì keseen e ε γεν lo, bonyii bò κεηκε wase bokεne enù diεwe κε bó κεηκε κε.

30 Ε bonyii bò beele kpwe enù diεwe κε bó beele κε, é bò lanlane enù diεwe κε fiεε jee bó le κε, é bò guyte mwεem enù diεwe bó baa κεηκε naa lo fiεε κε.

31 Ε bonyii bò gee mwεem yì won wvun e enù diεwe κε bó κεηκε naa lo fiεε keege bó won wvun κε. Me njemyi nen, njefo won wvun no wvù nu keseen nen, nu ε wvù fele lo.

32 Me ηgomte le ben enù ε fiεε yaa jewsee ben κε. Wee wvù nu se kpwoon ké no geele bvufee yì saaka wvυ εκumε Tata le no è nulo é wvù egeè κε ε è nu fiεε fi Tata eyuuke njon bô wvù.

33 Ε wee wvù κεηκε kpwoon ké no geele bvufee ε è nu yì mwεem mvu yì won wvun e no è nulo é wvù egee fiεε fi ye ejee kpwεse.

34 Ε wvù mum no nu ε bvufee bwew ε gawsen. Ε nu κε ληλη no fi kpwoon kenεε ηγον kpwoon wvù baa κεηκε diemsen e nu. Wvù ké no geele bvufee yì saaka wvυ εκumε Tata le no è nulo é wvù enya ekole kew bô fitele fiew ficii é wvù. Ε wvù κεηκε diemsen ké no geele bvufee ε è nu yì mwεem mvu yì won wvun e no è nulo é wvù egee fiεε fi ye ejee dweese.

35 Me njemyi nen κε keenfi lo ben. Ke è nu le me ηgomte keemban je fô wee mvu le κε. Me ηgomte ε è nu le wee ekiεε fiεε fi nu λη, wvυ le è nulo é wvù elemte fô Tata le bó fitele fimwaan ε bvufee bwew baa gawsen κε.

36 Ε diemsen leyte wan kpwoon, ε ne ε no yene le gee diwene fô wan kpwoon wvudvu le baa nu λη κε, ε ye ηεyte wase wvù baay, ε fi nu κε le bó etaashe enu, é wvù ge no wvù shieele, taashe bô kpwoon wvudvu. Tu wvù baa ge kebefε κε.

37 Geenεn, diemsen wvù nu ε lese lo fô fitele fiew e le κε wen nu etaashe enu bó kpwoon wvù wvù leyte κε, ε wee yaa kane wvù le bó etaashe κε, ε wvù

wensene ten bô ye ye, ε lese lo fô fitele fiew e le ke bô wvù nu etaashε ke, * tu wvù nu ε ge lenj.

38 Fí mum è no nu le, wee wvù nu ε taashε ε no nu bô kpweε wvù wvù leyte nu ε ge ke lenj. Geenεn, wee wvù baa taashε bô we kpweε nu ε ge naa lenj baay. †

39 Kpwoon ké no nu kpweε wee seke dweese bεε dvù. Geenεn, é dweese nelo ε kpwe, tu è nulo é wvù egeεn é diemsen mvu le wvù wvù shieele é bô wvù etaashε enu, ε wvuwe wee kenjke keenu wee Tata.

40 Geenεn, no me n'yene fiem nu é kpwoon wvudvu mey lo nonεn, é wvù eyuuke lo njonj baay. Me njemyi nεn, ε me ηkee le me ηkenjke ten Keyoy ke Nyo' le.

8

Saaka ekumε mwεεm mvudien mvù bô nu ε ge kentanje dvù fô bonyo' le

1 Me nu njeme keseen ekumε mwεεm mvudien mvù bonyii gee bintanje dvù fô bonyo' le. Ε nu keceεy no bô duu le beene bocii kenjke bvufee. Bvubvun bvufee nulo ege é wee ebensee ε è nu ye. Geenεn, ε kenjkonen ké no yoote lo.

2 Ε wee nε ε no kpwaake le wen kee mwεεm, é wvù no kee le wvù baa looci wase kee no wvù kenjke keekee ke.

3 Geenεn, é wee koonjke Nyo', é Nyo' no kee mwεεn.

4 Nonεn, fi ekumε keedieε mwεεm mvudien mvù bô nu ε ge kentanje dvù fô bonyo' le nu ε beene kee lo le ke bonyo' ban nu naa lo fiεε ke. Nyo' mey ke mwaanj ε wvumvu yaa bvuu nu dvù ke.

5 Bonyii bomew joo le bonyo' bomew nu dvù fowe keεεε fokuse fen. Ε è nu keceεy le bonyii joo le bonyo' nu nteen, ε bocee ekole nu ten nteen.

6 No bô cim joo nonεn nu ε fô beene le nu ε Nyo' mey ke mwaanj. Ε è nu wvù wvù nu Icee wesebene wvù to bomεε mwεεm mvunciiim. Ε beene ceε ε è nu nje ye. Ε Cee Ekole mey ke ten mwaanj wvù è nu Jisos Klistu. Ε è nu wvù wvù bô to bomεε mwεεm mvunciiim fele can ye le, ε beene kenjke ten nshii fele yí ye le.

7 Fifin nu fiεε ε è baa nu bonyii bocii é beene εnte bô kee ke. Bonyii bomew bô to shee gee bintanje fô bonyo' bodvu le nen'yi dioo diee kfuu mvumwe mwεεm mvudien keseen no kpwaake ke le bô bεε diee ε è nu naa mwεεm mvù bô nu ε ge kentanje dvu fô bonyo' bodvu le. Ε mvuntelem mvubole mvu weεyi mum no saake bô le mwεεm mvudien mvudvu nu ε befe bô bô.

8 Ben ekeè le ke è nulo é mwεεm mvudien ege é beene enu jεεy é Nyo' εjise ke. Ke beene nu se bô ε die é fifie ekenjke fiεε keεge ke. Beene ε die, jεεy jεεy saa enu ke.

* 7:37 Kεεεε le, "... keekenjke ke lo wvù diewe kpweε wvù wvù leyte le," † 7:38 36 Kεεεε le, "Ε wee kenjke waa we ε nε ε no yene le ke wen gee bô waa wen é je yi lenj e ke, ε wan wvudvu ε kpweε wase ε wvù yene le è be nulo é wan enu bô diemsen, é wvù ge no wvù yene, cine ε waa we taashε no nu bô dweese, tu wvù baa ge kebefε ke. 37 Geenεn, wee wvù nu ε lese lo fô fitele fiew e le ke wen nu enya waa wen é diemsen ke, ε wee yaa kane wvù le wvù enya ke, ε wvù kenjke ten mvungay keεge fiεε fi wvù shieele, ε lese lo fô fitele fiew e le ke wen nu enya waa wen é diemsen ke, tu wvù nu ε ge lenj. 38 Fí ε mum ε no nu le, wee wvù nu ε nya waa we é diemsen nu ε ge ke lenj. Geenεn, wee wvù baa nya we é diemsen nu ε ge naa lenj baay." 7:39 Lum 7:2-3 8:1 Lem 15:29; Lum 12:16; 13:1-7; 14:1; 16:14; Jon 13:34; Lum 15:1-2; 2Kol 8:7-8, 24; Gal 6:10; Efe 5:2 8:1 Lum 14:1-15:6 8:3 13:12; Gal 4:9 8:4 10:19-20; Dito 4:35, 39; 6:4-5; Gal 4:8-9 8:6 12:5-6; Jon 1:3-4; Efe 4:5-6; Kolo 1:16 8:7 10:23-33 8:8 Lum 14:13, 15, 17, 21; Gal 5:13

⁹ Fieε fi nu, nu ke ε ben bô kee mwεεm mvun eyenê fo wee ke ne ejo mvunḡgay mvù wee keḡke keege fieε fi wvù koonḡke dvù, ege ε è nu fieε fi waa bwee wvù wεεyi eḡbwe lo ke.

¹⁰ Ε wvuwe wee wvù fitele wεεyi yeḡ ε wo wvù kee mwεεm, diekene bvudvuu bvù bó gee bintaḡe fô bonyo' le, wvù saa ekoonḡke ten keediee mwεεm mvudien mvù bó gee bintaḡe dvù fô bonyo' le?

¹¹ Ε wvù ge nonen, ke tu wo wvù kee mwεεm nu ε befe wase bô waa bwoo wvù wεεyi wvun wvù Klistu to kpwee nje ye.

¹² Ε fieε fi wo ge fin emum enu kebefe ε wo ε ge ε befe bô fitele fi waa bwoo wvù wεεyi le, ε kebefε kedvu nu ε wo ge ε è nu fô Klistu le.

¹³ Nonen, ε è nu le fieε fi me ndiee, ebeete bô waa bwεεm, me nsaa embvuu en'yuu enḡkum dvù ke, wvu le fo wvù ke eḡbwe ke.

9

Mvunḡgay mvù waa ntum Jisos keḡke

¹ Ke è nulo é me enḡee fieε fi me ḡkoonḡke le? Ke me nu waa ntum Jisos e? Ke me nto nu ε n'yeḡ Tata wesebeene wvù Jisos e le? Ε ke ben ban nu sew lemme diem fô Tata le le?

² Ε bonyii bomew cim kicine le ke me nu waa ntum Jisos, tu ke è nulo é ben ten ekicine ke. Ben nu nciise wvù dḡnci keceey le me nu waa ntum Tata Jisos.

³ Me ḡgayte fin ê bonyii bô sowte kenyi kem.

⁴ Ke bese keḡke keediekene bvuu wukene nje lemme din e?

⁵ Ε ke bese ten koḡ lo ejo bosese bokene bô è nu bonyii bo mbee le elene bô bó ke leḡleḡ diewe Bita bô boom bo ntum e bo Jisos e bomew noo boom bo bwee Tata Jisos e le?

⁶ Fí nu le è meḡ ke bee Banaban bô keḡke keelemte bô can yese se diekene le?

⁷ Ε nu wee nci wvù la wvù lemte ε è taale ke wvù fô ekole kew e? Ε wee lem weε, é wvù enu se wvù ε die mwεεm mvù buyte wene dvudvu le? Ε wee ceḡte ten nyám, é wvù enu se wvù kamte emben yodvu wuu le?

⁸ Mwεεm mvun mvù me njemyi mvun nu ε è nu ḡkpawce wee wvu wum maḡ e? Ke fi nu ke ten ê bonci bo Nyo' le le?

⁹ Muses to nu ε saḡ ê Nwa' bonci le le,

“Ε wee jo nyam le yí ele eḡḡ,
fo wvù esúm diuw nyam yidvu ke.”

Ben kpwaake le Nyo' to jemyi nonen, ε è nu ekume nyám e?

¹⁰ Wvù to jemyi ε è nu ekume beene, ε bó to saḡ fô beene le njefo wee wvù lemte weε keneε è nu wvù ḡbweci lo, keḡke keetaale fwe keε le wen nu ke ekooḡ fieε wene fodvu.

¹¹ Ε bese fen nu ε jewe ḡgow yi ê keyoy e ê mvuntelem mvunen e, é fí enu baay fô bese le kekeḡke mwεεm mvu yí nshε le ê ben e?

¹² Ε bonyii bomew keḡke mvunḡgay keegay le ben enya mwεεm ê bó, tu ke è nulo é ben enya ê bese fesen lo?

Baul to baa ejo mvunḡgay mwew mvu waa ntum Jisos e keefii mwεεm ê bonyii ke

Geenen, bese baa jo mvumvun mvunḡay ke. Bese nu ε kuu ε è nu shém yí fiεe ficii le, εfey fo fiεε enu dvú keejewsee le fo saaka wvù jee wvu εkumε Klistu egεne fwe.

¹³ Kε ben kee le bonyii bò lemte yew ncese le nu ε mwεεm mvudien mvubole ké no buyte ε è nu dvú, ε bonyii bò lemte fô ketan ke ncese le ké no boonke ten fô mwεεm mvù bó too dvú fó le?

¹⁴ E nu ke lenlen Noto Tata nu ε gay le bonyii bò fewci saaka wvù jee kenke keecee ε è nu yí dvú le.

¹⁵ Naa no fí nu nonen, me mbaa njo mvumvun mvunḡay ke, ε ke me nsaanke nen le ben ekεw egee fimew fô me le ke. E è fen nu le wee ege é ye yin yí me nsaale nje diεw Nyo' yí me nfewci εcici enu le me nfi mwεεm ê bó, é fí ejee le me ηkpwe lo.

¹⁶ Kε me ηkenke keensaale ye le me nfewci saaka wvù jee wvu εkumε Jisot Klistu ke. E ge Nyo' le me enfewci. E me ntun lo keenfewci, é Nyo' elan ηḡεw yí yem e.

¹⁷ E è fen nu le me ηgee lemme din ε è nu ηkpawce wem, é me enshieele mmawce. Geenen, ke è to seyse me ke. E to seyse Nyo' nya can yem e.

¹⁸ Kfuu sew wvù è nulo é me enkenke nje lemme din nu naa la? Sew wem nu ke le me enfewci saaka wvù jee εcici, n'ya nleeme le ben elaake me no me nfewci saaka wvudvu ke.

¹⁹ Ben ekeè le ke me nu ê wee ekuse ke. Geenen, me nu ε ntfuse ekole kem le me enu nfwa bonyii bocii wvu le me enso bó nteen, é bó enu bo Klistu le.

²⁰ Me ndioo nu bee Bojuu, no ηgee ε è nu no bó ké no gee, wvu le me enso bó é bó etu bonyii bo Klistu le. Me ndioo nu bee bó no bó bii bonci bo Muses e, no ηgee ke diεwe bó le. Geenen, n'ya nu ekuse jo bonci ke, wvu le me enso bonyii é bó ente.

²¹ E me ndioo nu bee bonyii bò yaa nu ê boba bonci kuse, no ηgee ke ten diεwe wee wvù yaa nu ke é bonci kuse. Me ηgee nonen, wvu le me enso ten bonyii boba é bó enu bo Klistu le. Ke è nu le me mbaa nu ê nci Nyo' kuse ke. Me nu ê nci Klistu kuse.

²² E me ndioo nu ten bee bonyii bò wεeyi yí mbee le, ε me ntu ten diεwe bó le wvu le me enso ten bó. Me nu ε ntu wase lo fiεe ficii fô bonyii bocii le, wvu le è nulo é me enge naa la fi è nulo é me enge é bomew ê bó ente ke eboy.

²³ Me ηgee mwεεm mvun mvunciim nen nje saaka wvù jee wvu ekumε Klistu, wvu le me ηke enkenke ten bvujonke bvù saaka wvudvu nya ê bonyii.

²⁴ Kε ben kee le yí kenlewte le nu ε bonyii ké no lewte nteen ε è ke so ke wee mwaan kenke mmawce? Nonen, ben ten elewtè ê jee yí ben ke ekenke mmawce le.

²⁵ Bonyii bo kensewce le bocii kenεε è nu kensewce ke kenlewte le, kenεε è nu kfuu kè nεε, ké no yeeyi naa ntay. Bó ké no yeeyi nonen, keeke ekenke mmawce, ε mmawce wvun yaa nu wvù mey lo ke. Geenen, ε wesebene mmawce nu wvù mey lo.

²⁶ Me nlewte kem kenlewte ηgene teyey ε è nu fô bó koole. Ke me nu diεwe wee mvunjo wvù tfumyi ke lo mvunjo ncew ncew ke.

²⁷ Me nyewle bô ye yem, momte le yí ebii ε è nu fiεε fi leŋ e, wvu le fo me nke endioo ε nfewce wase diεw Nyo' é bonyii bomew, é Nyo' ekaa ebvuse lo me n̄goo le ke.

10

Beene eyenè fo fiεε fi to kooyεε bô bonyii bo Israël ke ekooy bô beene

¹ Boom bo bwεem e, me n̄gomte le ben ekume ntay fiεε fi to kooyεε bô bo'icee cee bōseεbeene seke bó to lenε n̄kpwaante. Bó bocii to lenε ekuse jo kembεw, gen lente joo yi baay kuse, *

² ε bó mum no nu ke diεwe bó nu ε taasε bó bô bo Muses é kembεw kedvu noo é joo yidvu le.

³ Bó bocii to diee mwεem mvudien ε è to nyaa Nyo',

⁴ wvu ten joo ε è nyaa Nyo', ε wvu to gee ε yí buyte yí kembangan e. Kembangan kedvu to nu Klistu wvu to lenε bô bó.

⁵ Naa no bó to yene mwεem mvun e nen, ε nteen bó le no gee ke mwεem mvú fitele ebeete Nyo'. ε wvu mum yuwyε boba bonyii, ε digvune dibole jii men n̄kpwaante jodvu.

⁶ Mwεem mvun mvú to kooyεε bô bó nu ntefe fô beene le le fo beene ekenke shiee mwεem mvú befe diεwe bó le ke.

⁷ Fo beene ebunleè bonyo' bo εcici no bó bomew to bunlee ke. Bó nu ε san ekumε bó le,

“Bonyii to nu ε shii, dieken, wuken, ja we mum ley bine le no bine fô fimooos le.”

⁸ Fo beene ejaan̄kè kenjan̄ no bó bomew to jaan̄ke, ε Nyo' ge ε bó kpweken bontfuke mbaanfieε ncow botete (23,000) yí diuu dimwaan̄ e ke.

⁹ Fo beene emomtè Tata no bó bomew to momte, ε Nyo' ge ε yó tawye bonyii bodvu ε bó kpweken ke.

¹⁰ Fo beene ewvukenè no bó bomew to wvukene, ε Nceendaa Kpwe yuwyε bó ke.

¹¹ Mwεem mvun mvunciim mvú to kooyεε bô bó nu ntefe fô bonyii le. ε bó to san nen le beene ban bô cee ε è nu kefew kè woj̄ kaa wase le, ejoo wεε.

¹² Nonen, wee wvu kpwaake le wen leeme temyi ntay, eyenè fo wvu ke egbwe.

¹³ Ben ekeè le mmom yicii yí too fô ben e nu ke yí ké no too ten fô bonyii bomew e. Nyo' nu Nyo' keceey, ε ke è nulo é wvu ecine é mmom eto fô ben e fey mvun̄gay mvunen ke. ε mmom too fô ben e, é wvu eduñce ke je yí ben efey jó eso mmom yidvu.

¹⁴ Nonen nsáa yem shém, me ε no nteete ben le ben elewtè mwεem mvu ekumε bonyo' bo εcici.

¹⁵ Me njemyi é ben nen diεwe é bonyii bô kenke bvufee le. Ben ekpwawce ntay le laa ke fiεε fi me njemyi é ben fin nu keceey ε?

¹⁶ Ke beene ké joo fiko fi ntaashe le, nya keyoone é Nyo', wu yí kentaashe le, tu beene nu ε taashe yí eleme ke Klistu le? É beene ké dioo ε jo blēd wvu

9:27 Lum 8:13; 13:14 **10:1** Ksm 13:21; 14:21-29 * **10:1** Joo yi baay yin nu yí bó tenje le Joo yi Yεεle (Kensam 14:21-22). **10:3** Ksm 16:13-35; Dito 8:3; Mben 78:24-25 **10:4** Ksm 17:6; Ktj 20:11; Mben 78:15 **10:5** Ktj 14:29-30; Mben 78:31; Ibu 3:17; Jut 5 **10:6** Ktj 11:4, 34; Mben 106:14 **10:8** Ktj 25:1-9 **10:9** Ktj 21:5-6 **10:10** Ktj 14:2, 36; 16:41; 17:6-15; Mben 106:25-27; Ibu 3:17-18 **10:11** 7:29-31; Lum 15:4 **10:12** Gal 6:1 **10:13** 1:9; Jem 1:13-14 **10:14** 1Jon 5:21 **10:16** 11:24-25; Luk 22:17-20

yî kefew kekîe le ε guuten ε die yî kentaashε le, ke tu beene taashi ε è nu yî ye Klistu le?

¹⁷ No beene diee blæed wvun nen nu bonyii nteen ε ntuw nu ke mwaan, tu fi dunji le beene nu ye yimiaan, njefo beene diee ke ε è nu ntuw mwaan.

¹⁸ Ben ejo kenfensen fô bonyii bo Israel e. Wee tfuu wvû diee fiεε fô ketan ke ncese le nu ε taashε wase bô Nyo' yî ncese wvudvu le.

¹⁹ Fiεε fi me ngayte fen nu le la? ε fen nu le mwεεm mvû bô gee bintanje dvû fô bonyo' le keηke fiεε keege kenεε le bonyo' bodvu ten keηke fiεε keege?

²⁰ Ke è nu nonen ke. Fiεε fi me ngayte nu le boncese bô bonyii bô yaa kee ke Nyo' gee nu ε bô gee ε è nu fô bonceendaa bo dεwle le. Ke bô gee ε è nu fô Nyo' le ke. Me ε no ngayte le fo ben etaashî ben ε bonceendaa bo dεwle le ke.

²¹ Ke è nulo ε ben ewuu ê fiko fi ntaashε le fi è nu fi Tata le, bvuu wuu ê fiko fi Satan e ke. Ke è nulo ten ε ben diee mwεεm mvudien mvu Tata le bvuu diee mvu Satan e ke.

²² Fo beene egeè fiεε fi shém eton'yi Tata ke. Ke beene temyi fele wvû ke.

Wee egeè fiεε ε è nu fi nulo efi ten waa bwee

²³ Beene bomew nen'yi no duu le bô keηke mvunḡay keege naa fiεε ficii. Geenε, bô ekeè le ke è nu fiεε ficii fi nulo efi wee ke. ε beene bomew nen'yi no duu ke le bô keηke mvunḡay keege naa fiεε ficii. ε ke è nu ten fiεε ficii fi nulo ege é wee eleeme temyi yî mbee we le ke.

²⁴ Fo wee egeè fiεε kpwaake ke ε è nu εkolε kew ke. Wee ekpwaakè ten ekume waa bwee.

²⁵ Ben edieè nyam yicii yî bô geese fô way yaa sowte laa yî ne fεε le, wvu le fo mvuntelem mvunen esaakè ben yî fiεε le ke.

²⁶ Me njemyi nonen, njefo bô nu ε san ε N'wa' Nyo' le le,

“ε keηke Tata won wvun noo mwεεm mvunciim mvû nu yî dvû le.”

²⁷ ε wee wvû yaa nu ke wee mbee teηe ben le ben eto edieken, ben é bee ε gen, é ben no diee fiεε ficii fi bô nya ê ben yaa sowte ke. Fo fitele esaakè ben yî fiεε le ke.

²⁸ Geenε, é wee mvu ne lo ε see ê ben le mwεεm mvudien mvudvu nu ε bô ε ge kentanje dvû fô bonyo' le, fo ben edie ke wvu le fo wee wvû be seηe ê ben eyenè le ben gee fiεε fi befe, bô fo fitele esaakè wee.

²⁹ Me ngayte fitele fin ε è nu fi wee wvû be seηe ê ben e. Ke me ngayte ε è nu finε ke. Geenε, é nulo é wee mvu ebife le laa é nulo é wen elu keege fiεε fi wen koonke nje fî nu esaake fitele fi wee mvu le le?

³⁰ ε me ndiee fiεε ε me ε nya keyoone kedvu ê Nyo', é wee ebvuu esaake me nje la?

³¹ Me ε mum ε no nduu fiem le fiεε ficii fi wee gee, kenεε wvû diee ε è nu fidien, kenεε wvû wuu ε è nu fiwuun, ε wvû no gee ê je yî wee mvu yen lo, enyaà mbense ê Nyo' le.

³² Fo ben egeè fiεε fi nulo ebefe bô mvuntelem mvu bonyii le ke, kenεε è nu Bojuu, kenεε è nu bonyii bô yaa nu ke Bojuu, kenεε kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le.

³³ Me momte fiem keenjgee fiεε ficii ε ε nu fi wee tfuu eyuukε njon. Kε me ηkpwaake kε ε ε nu εkumε ekolε kem maanj kε. Me ηkpwaake ekumε bonyii bocii lε me enje ε bό ke eboy.

11

No ε nulo ε wee enu seke wvú bunlee

¹ Ben eberjenε me kε no me mbenjene Klistu.

² Me mbensee ben no ben kumyi me yí fiεε ficii le bvuu bii mwεεm mvú me nto n'yεyεε ben dvú.

³ Geenεn, me ηgomte lε ben ekiεε ntay lε ekolε ke diemsen tfuu le nu Klistu, ε ekolε ke kpwoon e nu dweese, ε ekolε ke Klistu le nu Nyo'.

⁴ Ε diemsen bunlee lo, kenεε wvú teete ntum Nyo' ε wvú ε banj ekolε, tu wvú shoose ekolε kew.

⁵ Geenεn, ε kpwoon bunlee, kenεε wvú teete ε ε nu ntum Nyo' se wvú nu ε banj ekolε ηkuuη, tu wvú shoose ε ε nu ekolε kew. Kε jεy jεy wvuwe kpwoon bό wvú nu ε kpwaa ekolε nu dvú kε.

⁶ Ε wvú yen lε kε wen nu ebanj ekolε kew kε, ε wvú mum kpwaa lo. Geenεn, no ε ε nu ken'wuumen fό kpwoon e keenu bό ekolε ε bό ε kpwaa, ε wvú mum banj lε ekolε kedvu.

⁷ Kε diemsen kenjke keebanj ekolε kew seke wvú bunlee kε, njefo wvú nu nfiεsεn Nyo' bvuu nu bvujonjke bvú Nyo' le. Geenεn, ε kpwoon nu bvujonjke bvú dweese le.

⁸ Kε ε to buy diemsen yí kpwoon e kε, ε to buy kpwoon yí diemsen e.

⁹ Kε Nyo' to bom ten diemsen nje kpwoon kε. Wvú to bom ε ε nu kpwoon nje diemsen.

¹⁰ Ε nu nje fifiε bό nje bonceendaa bo Nyo' le wvú kpwoon kenjke keebanj ekolε kew.

¹¹ Naa no fí nu nonεn, fό beene bό nu ε taasε wase beene bo Tata le, nu ε kpwoon yaa nu kε bό ekolε kew maanj kε, ε diemsen yaa nu kε ten bό ekolε kew maanj kε.

¹² Fí nu nonεn, njefo no Nyo' to bomεε kpwoon yí diemsen e nu ε keseen nu ε ε boote kpwoon diemsen. Ε fiεε ficii nεn'yi fό Nyo' le.

¹³ Ben ten kε taa ente jodvu eyen lε laa fí nu lεη fό kpwoon e keebunlee Nyo' se wvú nu ε banj ekolε lε.

¹⁴ Naa no ben yene mwεεm e, bonyii bocii kee lo lε fό diemsen e keεεε ekolε ε kí ci baay nu ε ε nu kenshoose fό wvú le.

¹⁵ Geenεn, ε fό kpwoon e nu ε keekεηjke yvuw yi defe nu lo ηgone fό wvú le. Nyo' to nu ε nya yvuw yi defe ε kpwoon lε yí ebanji ekolε kew.

¹⁶ Ε wee nu dvú wvú gomte keekicine fiεε fin, ε wvú no kee lε kε beene kenεε bintaashe bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le bvuu kenjke yimi je kε.

Ntefe ekumε ntaashe

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

¹⁷ Geenεn, fiεε fimew nu dvú fi me ηgomte keentefe ben yí dvú le, ε ε nu fi ben gee ε me n'yaa nu embense lo ben yí dvú le kε. Ben kε too shii yí kentaashe lε ε ε buy kε fiεε fi befε efey fi jee.

¹⁸ Fieε fi me ηgomte keen'yaw enγay nu λε, me n'yuuke λε ben ké taashi diewe kentaashε ke bonyii bo mbee le, no nu dew jεεy jεεy. Me ε no n'yene λε è nulo enu keceεy.

¹⁹ Fí lo jee κε λε kenγawsen enu ê ben entelεη wvu λε bó emum elooce ekiεε bonyii bo λεη ê ben ente.

²⁰ Me n'yene λε ben ké too yí kentaashε le keedie mwεεm mvudien mvu Tata wesebeene wvù Jisos e, saa die ε è nu mvù κε.

²¹ Me njemyi nεn njefo ben ké dioo diekene, ε wee no diee κε ε è nu mwew mwεεm mvudien gene fwe, ε bomew mum mεy jen, ε bomew wu mbvuum ε mó koo lo bó.

²² Ε nu la fi nonεn? Κε ben κεηκε yéw keediekene, wukene dvú le? Nu λε ben gomte keejoo kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le ekuse, gee ε bonyii bò fuute wuumene le? Ε nulo é me njeme ê ben λε la? Ε nulo é me embensee ben e? Naa lo, κε è nulo é me embensee κε.

²³ Me nto nu ε n'yεεyi ben ε è nu bó fieε fi Tata to yεεyεε me dvú, λε è to nu εntaη jò bó to nu keegese Tata wesebeene wvù Jisos, ε wvú jo ntuw blεεd,

²⁴ nya keyoone ê Nyo', guushε gay λε, "Fin nu ye yeμ ε me ε nya nje ben. Ben egeè fifin keekumyi me."

²⁵ Ε bó dieken mεse, ε wvú jo fiko ge κε λεηλεη diewe fwe le, gay λε, "Fiko fin nu fi monkan mo monfεm mó Nyo' gbwo bó ελεμε kem. Ben egeè fifin sekεci wuu keekumyi me."

²⁶ Fí ε mum ε no nu λε ε γεn naa ε buy seke Tata nu ke ekase eto le, nu ε sekεci kè ben diee blεεd wvun bvuu wuu fiko fin nu ε ben fewci ε è nu ekume kpwe Tata.

²⁷ Nonεn, ε è nu naa yεε wvù diee blεεd wvudvu κεnεε wuu fiko fi Tata le fidvu ê je yí baa jee le κε, tu mwεten gee ε è nu kebefε njefo wvú baa wvumte ye bó ελεμε ke Tata le κε.

²⁸ Wee dioo nu keedie blεεd wvun ebvuu ewu fiko fin, ε wvú yaw jinε ekole kew ntay se no gee nonεn,

²⁹ njefo é wee diee blεεd wvun, wuu fiko fin yaa kee fieε fi è nu ye Tata, tu mwεten diee bvuu wuu, joo ε è nu nsaw fô ekole kew e.

³⁰ Ε nu fieε fi bonyii nteen ê ben entelεη wεεyi ε bomew cemkene ε bomew ε kpweken wase.

³¹ Geenεn, é beene jinε bikuu bisεεbeene ntay ε se no diee bvuu wuu, Tata saa ebvuu esaw beene κε.

³² Ε Tata saake beene, tu wvú nεci lo beene wvu λε fo wvú ke etaashε beene bó bonyii bo yí won wvun e λε beene nu ε gbwe nsaw κε.

³³ Boom bo bwεεm e, fi ε mum ε no nu λε seke ben ε taashε keedie mwεεm mvudien mvu Tata le, ε ben cεy ε wee tfuu to.

³⁴ Ε jen yuu wee, é mwεten dieken fô yew e se no too wvu λε fo wvú ke eto ege fieε ejo ε è nu nsaw fô ekole kew e κε. Fi ekume mwεεm mvumew nu ε me nu ηke entefe ben yí dvú le ε è nu seke me ε nto.

12

Nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Boom bo bwεεm e, me nu enjeme keseen ekume nnyá yi Keyoy ke Yuule nyaa ê bonyii. Κε me ηgomte λε ben enu kenjiwe le κε.

² Ben ekeê le seke ben to bæe bonyii bò yaa kee ke Nyo', nu ε bó to læe ben ε ben no njimte, mum wvumte bonyo' bo ecici bò nu se bó nulo ejeme ηkuuj.

³ Me ε mum ε no ηgayte le ben ekieε ntaɣ le é wee nu ε Keyoy ke Nyo' le nu yí ye le, wvú saa ebvuu egay le, “Lon ekoo Jisos” ke. E wee yaa nulo egay le, “Jisos nu Tata” se é fici Keyoy ke Yuule wvú ke.

⁴ E dioo tu fò nnyá le nu ε bonyii keηke nnyá jεy jεy ε è nyaa ke Keyoy kemwaan η bó.

⁵ Bonyii lemte dilemme jεy jεy é kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, geenεn ε cee ekole wvubo nu ke mwaan.

⁶ E jé nu jεy jεy yí bonyii lemte jó, ε è gee ke Nyo' mwaan le bonyii egeε dilemme didvu é yiye jé le.

⁷ Bó nu ε nya ke wee mwaan mwaan bó ye nnya yi Keyoy ke Yuule keelemte fici kentaashe kecii dvú.

⁸ E wee mvu no keηke ye nnya yi Keyoy ke Yuule nya é wvú ε è nu keejemyi diεwe wee wvú keηke bvufee le, nya yi wee mvu nnya ε è nu keejemyi diεwe wee wvú kee fiε le. E Keyoy kin nu ke kemwaan.

⁹ E Keyoy ké nya yi wee mvu nnya ε è nu fitele fi wvú elese yí Nyo' le ntaɣ, nya yi wee mvu ε è nu keefele bincem. E Keyoy kin nu ke kemwaan.

¹⁰ E Keyoy ké nya yi wee mvu nnya ε è nu keegeε binghaw bi mwεem e, nya yi wee mvu ε è nu keeteete bontum bo Nyo' le, nya yi wee mvu ε è nu bvufee keekeε jεy jεy mwεem mvú nen'yi fò Keyoy ke Nyo' le bó mvú yaa nen'yi ke fò Keyoy ke Nyo' le, nya yi wee mvu ε è nu mvunɣay keejemyi diεw yi bó yaa kee ke, nya yi wee mvu ε è nu keecεyi mwεem mvú wee wvudvu jemyi é bonyii.

¹¹ Bó gee mwεem mvun mvunciim ε è nyaa ke Keyoy kemwaan nnya yidvu é bó. E kí gawci é wee tfuu no kí shieele.

Kentaashe ke bonyii bo mbee le nu diεwe ye wee le

¹² Beene kee le ye wee nu ke yimiaaη, geenεn ε yí keηke biba nteen. E naa no biba bidvu cim nu nteen nen nu ε bí taashi gee ye yimiaaη. E nu ke ten no Klistu bó bonyii bew nu.

¹³ Beene nu bonyii jεy jεy, ε bomew nu Bojuu, bomew Boglek, ε bomew nu bonfaw, ε bomew yaa nu ke bonfaw. E è nu ke Keyoy kemwaan kè to taasheε beene bocii keenu ye yimiaaη. * E Nyo' to gεke ke ε è nu Keyoy kedvu kemwaan fò mvuntelem mvuseεbeene le.

¹⁴ Ke ye wee nu ke keba ke ye le kemwaan ke. E nu biba nteen.

¹⁵ E ekale cim ne ε gay le, “No me mbaa nu kebo ke, tu ke me mbεε keba ke ye le ke”, fifiε saa ege é kí emum enu se è nu keba ke ye le ke.

¹⁶ Kentunɣ ε ne ten ε gay le, “No me mbaa nu jise ke, tu ke me mbεε keba ke ye le ke”, fifiε saa ege é kí emum enu se è nu keba ke ye le ke.

¹⁷ E ye wee yicii be mey ke jise, é wvú eyuuke mwεem bó la? E yí be mey ke kentunɣ, é wvú eyuuke nsam fiεε bó la?

¹⁸ Fiεε fi nu, nu le Nyo' to nu ε bom wee seyse biba biew bi ye le jεy jεy no wvú koonke.

¹⁹ E ye wee be nu ke keba kemwaan, é yí enu neε le?

²⁰ No fi nu, biba bi ye le nu nteen. Geen en ε bí ε taashε ε ge ye yimiaaη.

²¹ Kε ε nulo ε jise egay ε kebo le, “Kε me nshieele wo ke.” E ke ekole nulo egay ten ε bikaa le, “Kε me nshieele ben ke.”

²² Fieε fi kaa nu, nu le biba bi ye le bi yen'yi le bí weεyi lo nu bi ke ε nulo ε ye wee enu se bí ke.

²³ E biba bi ye le bi beene joo le bí nu ncεw, nu bi beene taale fó ntay. E biba bi beene ké no wuumene keeduηci ε bonyii nu bi beene ké no banji.

²⁴ E biba bi bonyii ye ne, nu bi yaa shieele le bó etaalé fó nonεn ke. Nyo' nu ε seyse ye wee ε je yi le bó ewvumtè biba bi yen'yi le bí nu ncεw e.

²⁵ Wvú to ge nonεn wvu le fo kenjawsen enu yi ye le ke, le keba etomtè kemew, ε kemew tomte kemew.

²⁶ E keba ke ye le kemew ne ε no yuuke nsase, tu biba bidvu bicii nu eyuuke nsase. E bó seyse keba ke ye le kemwaan, tu bí bicii nu elanjane bó kí.

²⁷ E dioo tu fò Klistu le nu ε ben bocii nu ye ye, ε wee mwaan mwaan ben e nu keba ke ye yidvu le.

²⁸ Nyo' nu ε gee bonyii bò elemtè dilemme jεεy jεεy ε kentaashe ke bonyii bo mbee le. E bo fwe nu boom bo ntum e bo jisos e, ε bò bii bó le nu bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, ε bò bii bó le nu bonyii bò yeεyi bonyii. E gee bomew ε ε nu bonyii bò egeè binghaw bi mwεem e, bomew bò efelè bincem, bomew bò efici bonyii. E gee bomew ε ε nu bò eseyseè no dilemme egene, ε bomew nu bò kee keejemyi díεw yi bó baa kee yi ke.

²⁹ Kε ε nu bonyii bocii bò nu boom bo ntum e bo jisos e ke. Kε ε nu bocii bò teete bontum bo Nyo' le ke. Kε ε nu bonyii bocii bò yeεyi bonyii ke, ε ke ε nu bocii bò gee binghaw bi mwεem e ke.

³⁰ Kε ε nu bonyii bocii bò kenjke nnya keefele bincem ke. Kε ε nu bocii bò nulo ejemyi díεw yi bó baa kee ke. E ke ε nu ten bonyii bocii bò nulo eceeyi mwεem mvú bonyii jemyi ε díεw yimi le ε bonyii ke.

³¹ No nnyá yin yicii nu nen, ben eshieelè ntay keekenjke nnyá ε ε nu yi kuuke fele yicii. Geen en, me nu nduηce ε ben fieε fi fele mwεem mvun mvunciim.

13

Kenjkonen fele mwεem mvunciim

¹ E me ncim ηkee keenjeme díεw bitum bicii naa noo díεw bonceendaa bo Nyo' le, se me ηkenjke kenjkonen fò bonyii le ηkuuη, tu me ηkumte ke ε ε nu diuw díεwe ηgem wvu caake, kenεε bikanjkan e weε kpwaake.

² E me ncim ηkenjke naa mvunjay keenteete bontum bo Nyo' le, ηkee mwεem mvunciim naa noo mvú nu ε kenyile le, ε nlese fitele yi Nyo' le naa ntay wvu ε nulo é me emvuwyi dikum, geenε se me ηkenjke kenjkonen fò bonyii le, tu me nu ke lo fieε fi ecici.

³ E me ncim njo mwεem mwem mvunciim ε ηgaw ε bonyii, ε nya ten ye ye m le bó eton, * geenε se me ηkenjke kenjkonen fò bonyii le ηkuuη, se w wvudvu saa enu ke.

⁴ Wee wvu kenjke kenjkonen fò bonyii le ké no kuule shém, bvuu gee gee di jee fò bonyii le. Kε wvuwe wee ké no bene kendoη ke. Kε wvu ké no saale ye kenεε bensee ye ke.

12:26 Lum 12:15; 2Kol 11:29 **12:27** 6:15; 10:17; 12:12; Lum 12:4-5; Efe 4:4, 16; 5:30 **12:28** 12:8-10; 14:1-4; Lem 13:1; 15:32; Efe 4:11-12 **12:31** 14:1 **13:1** 8:1; Lum 13:8-10 **13:1** 2Kol 12:3-4 **13:2**

12:8; Mat 7:22; 17:20 **13:3** Dan 3:19-20; Mat 19:21 * **13:3** Borjwa' bo boyvuum bomew kenjke fen le, “Nya ten ye ye m le me nsaale ye.”

⁵ Kε wvú ké no ɲasene yí bonyii le ké. Kε wvú ké no kpwaake ké ε è nu ekole kew ké. Kε wvú ké ton'ye shém cekey ké. E ké wvú ké no geele wee fò fitele le ké.

⁶ Kε wvú ké no yuuke njonj bô fiεε fi befε ké. Wvú ké no yuuke njonj ε è nu bô fiεε fi nu keceεy.

⁷ Kε wee wvú keɲke keɲkoɲen ké no yene jay wee mvu le ké. Wvú ké no fiisene mwεεm mvunciim, taale ké fwe yí fiεε le ficii, bvuu suule shém yí fiεε le ficii.

⁸ Kε keɲkoɲen ké ka ké. Geenεn ε kefew nu eyuu eto kè mvuɲgay mvù Nyo' to nyaa le bonyii eteete bontum bew dvú nu ke eka, é díεw yí bonyii jemyi yí bô baa kee yí ke eka, é mvuɲgay keekeε mwεεm ntay ke eka tεn.

⁹ Mvú nu ke eka nonεn njefo beene kee mwεεm keseen ké lo keβεse keβεse, teete bontum bo Nyo' le ké keβεse keβεse.

¹⁰ Geenεn ε è nu ke enu seke beene ε looce wase ε kocεn é mwεεm mvu keβεse keβεse emum eka.

¹¹ E to nu seke me nto nu wan caan, ε me no njemyi díεwe wan e, ɲkpawci mwεεm díεwe wan e, n'yene mwεεm díεwe wan e. Me ε ndioo ntaw wase ε mum ε ncine nce boom e.

¹² Keseen nu ε beene yene mwεεm e jiwejiwe díεwe é kenléεy e. Geenεn é nu ke enu kefew kekiε le é mvú eyuu é beene εjise. Keseen nu ε me ɲkee mwεεm keβεse keβεse, ε è nu ke enu sekekiε, é me emum emεse εɲkiεε mwεεm mvunciim ké no Nyo' kee me.

¹³ Mwεεm nu mvuntεntem mvù nu ke emεy eleeme fó. Mwεεm mvudvu mvun nu: keelese fitele yí Nyo' le, bô keetaale fwe yí ɲkawma Nyo' le, noo keekεɲke keɲkoɲen. E keɲkoɲen nu fiεε fi kuuke εnte jo mvú fele mvú mvunciim.

14

Keebvuu jemyi εkumε nnyá Keyoy ke Yuule

¹ Ben egeεlè keɲkoɲen fwe dvu mwεεm mvunciim, geenεn ekeɲkè tεn shieε ntay fò nnyá yí Keyoy ke Yuule nyaa é bonyii le, efey mvunciim, nnyaa keeteete bontum bo Nyo' le.

² E wee jemyi ε è nu díεw yí bó baa kee yí ké, tu ké wvú jemyi é bonyii ké, tu wvú jemyi ε è nu é Nyo', njefo ké wee yaa yuuke fiεε fi wvú jemyi ké. Wvú jemyi ε è nu mwεεm mvu é kinyile le é mvuɲgay mvu Keyoy ke Yuule le.

³ Geenεn, wee wvú teete bontum bo Nyo' le ké no jemyi ε è nu é bonyii, gee ε bonyii kuu yí mbee le, bvuu yvuwse mvuntelem mvubole, bvuu gee tεn ε mvuntelem mvu bonyii le léεtene.

⁴ E wee wvú jemyi díεw yí bó baa kee yí ké ké no fici ké ε è nu ekole kew maan. Geenεn, ε wee wvú teete bontum bo Nyo' le ké no fici ε è nu kentaashe ke bonyii bo mbee le kecii.

⁵ Me ε no ɲkoɲke le ben ejemyi díεw yí bonyii baa kee yí ké. Geenεn, ε fiεε fi me ɲkoɲke baay nu le ben eteeté ε è nu bontum bo Nyo' le é bonyii. Wee wvú teete bontum bo Nyo' le nu shieε le fele wee wvú jemyi díεw yí bó baa kee yí ké. E è fεn baa nu le wee mvu ebanke díεw yidvu wvu le kentaashe ke bonyii bo mbee le eyuw ntay é fí efi bó.

⁶ Boom bo bwεεm e, é me nε keseen ε nto fô ben e, ε no njemyi ê díew yí bó baa kee yí le kε, é fifie efi ben yí la le? Fíεε fi nulo efi ben nu kε seke me nu ε nto bô fíεε fi fifie fi Nyo' nu ε duŋce ê me, kεnεε fíεε fimew fi wvú gomte le me enge é ben ekíεε, kεnεε ntum we mvu le me entefe ê ben, kεnεε fíεε fimew le me en'yεεyi ben dvú.

⁷ Bó ejo kε fíεε díewε ndonj kεnεε kome le mvú yaa kenjke kε keyoy. ε nulo é wee ege nεε se kíεε fíεε fi mvú jemyi se bó ε tonj kεnεε ε kum ê je yí lenj e?

⁸ ε wee nε le wen etonj sonj jem, ε fanje tonj ê je yí lenj e, é bonyii ege nεε se buy jem?

⁹ ε nu kε lenjlenj no é ben jemyi díew ê bonyii se bó yuuke lo, é bó ke ege nεε se kíεε fíεε fi ben jemyi? Kε tu njeme wene nu laayi kε lo yí fwefwe le.

¹⁰ Kε ε no kemaŋen le dikfuu di díew e nu yí nshe le fen dí le dí le kε. ε kε yimi nu dvú yí nu se bó kee kenyi kedvu kε.

¹¹ Geenεn, é wee nε ε no jemyi ê me ê díew e se me n'yuuke yí nkuaŋ, tu wvú nu enu díewε wee ketum e fô me le, ε me nu ten díewε wee ketum e fô wvú le.

¹² Me ε no ŋgayte ê ben le no ben gomte le mvuŋgay mvu Keyoy ke Yuule le eyen'yi é ben ente, ben emum emom ntay keekεŋke ε è nu nnyá yiyε yí nulo ege é kentaashe ke bonyii bo mbee le ekuú lo.

¹³ Fí ε mum ε no nu le, é wee jemyi díew yí bó baa kee yí kε, é wvú no bunlee le Keyoy ke Nyo' le enya wen bô bvufee keεεyi fíεε fi wvú jemyi é bonyii.

¹⁴ ε me nε ε no mbunlee ê díew yí bó baa kee yí le kε, tu me nu mbunlee ê keyoy kem e, geenεn ε me n'yaa mbunlee bô bvufee bwem kε.

¹⁵ No fi nu nonεn, me nu enge nεε? Me nu embunlee ê keyoy kem e, mbunlee ten bô bvufee bwem, en'yemte ê keyoy kem e, n'yemte ten bô bvufee bwem.

¹⁶ ε fuw kε nonεn, wo ε nε ε no bensee Nyo' ê keyoy kuw e, é wee mvu wvú be nu fó yeke kε lo ke ege nεε se bee le, “Fí enú nonεn” yí keyoone kè wo be nyaa le se wvú be yuuke díew yí wo jemyi?

¹⁷ ε wo nya keyoone nonεn, ε cim ε nya naa ntay nεε, tu kε è nulo é fi efi wee mvu wε kε.

¹⁸ Me nyaa keyoone ê Nyo' le me njemyi díew yí bó baa kee yí kε nfele naa lo ben bocii.

¹⁹ Geenεn, no me ncm njemyi nonεn é me ndioo nu ente jo kentaashe ke bonyii bo mbee le, ε me no ŋkooŋke keenjemyi bô bvufee bwem ε è cim nu naa kε díew shen, wvu le me n'yεεyi bó, εfey keejemyi díew bontfuke yuufe (10,000) se bó kee yí nkuaŋ.

²⁰ Boom bo bwεεm e, fô ben ekenkè bonjkwawce bo boom bo caan e kε. Ben enú kε díewε mvunley mvu boom e mvú yaa kee kε wase fíεε ekumε kebefε. Geenεn, ekenkè bonjkwawce ε è nu bo ŋgaybonyii le.

²¹ Bó nu ε saŋ ê Nwa' bonci le le,

“Me wvú Tata Nyo' ŋgayte le me nu ŋke enjemyi ê bonyii ban dew botolo le, ê díew yí bó baa kee yí le kε.

Geenεn, kε fifie nu ke ege é bonyii ban emum eyuw me le kε.”

²² Fí ε mum ε no nu le, keejemyi díew yí bó baa kee yí kε, nu nciise wvú duŋci mvuŋgay mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bô yaa nu bo mbee le kε. Kε è nu nciise ê bô nu bo mbee le kε. Geenεn, ε nnyá keeteete bontum bo Nyo' le nu

nciise wvù dunçi mvunḡgay mvu Keyoy ke Yuule le ê bonyii bò nu bo mbee le, ε è yaa nu κε ê bò baa nu bo mbee le κε.

23 Ε ben, kentaashe ke bonyii bo mbee le bocii ne ε to yi kentaashe le, wee tfuu ε mum ε keW ε no jemyi κε ε è nu diεw yi bó baa kee yi κε, bonyii bo ncew keNEE ben bonyii bò baa nu bo mbee le, ε ne ε ley, ε yuw no ben jemyi, bó saa ekpwaake le ben ghaanene lo?

24 Geenεn, ε wee tfuu teete ε è nu ntum Nyo', wee wvu ncew keNEE wvù baa nu wee mbee ε ley, ε fiεε fi ben jemyi ege ε wvù ekiεε le wen nu wee wvù befe, ε fi esaake wvù fô fitele le,

25 ε mwεεm mvù nyiime fô fitele fiew e, eyene εmwa. Nonεn, ε wvù emum etum envuw fokuse, enyaa mbense wvu baay ê Nyo' gayte le, "Nyo' nu naa ben ε bó."

No è nulo é kentaashe ke bonyii bo mbee le ebunlee, gee mwεεm ley

26 Boom bo bwεεm e, fiεε ficii fi me njemyi nu le la? Fí nu le, seke ben ε to yi kentaashe le, e wee wvù keḡke ḡkiee keeyem no nu, ε wee n'yεεyi nu, ε wvù keḡke fiεε fi Nyo' nu ε dunçe ê wvù nu, ε wvù kee keejeme diεw yi bó baa kee yi κε nu, ε wvù kee keeεεyε diεw yidvu é bonyii eyuw enù ten. Ben egeè mwεεm mvunciim ê je yi è nulo é mvù efii lo kentaashe ke bonyii bo mbee le.

27 Ε bonyii nu keejeme diεw yi bó baa kee yi κε, é bó jeme ke bofεε keNEE botete maan. Ε bó dioo jemyi no jemyi wee mwaan mwaan ε wee mvu cεεyi fiεε fi bó jemyi ê bonyii.

28 Ε wee baa nu dvù wvù eεεyi fiεε fi bó jemyi, é bó no nu diuw tfu ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, ε wee jemyi ke wase ê shem ê shem fô ekole kew e bó Nyo'.

29 Ε bonyii bò teete bontum bo Nyo' le nu dvù, é bofεε keNEE botete jeme ê bonyii. Ε bó dioo jemyi ε bomew no yeese fiεε fi bó jemyi ntaɣ.

30 Ε Nyo' fεn nu ε dunçe fiεε ε wee mvu wvù be ε shii dvù, é wee wvù be jemyi wase we cife, nya je ê wvuε wee jeme.

31 Ben ekeè le ben bocii nulo etefe bontum bo Nyo' le. Ε ben dioo teete, no teete wee mwaan mwaan wvu le bonyii bocii eyεεyi mwεεm ê ben, é ben ebvu ege é mvuntelem mvubole bocii eyvuwsé.

32 Bonyii bò Nyo' nu ε nya yibo nnya keeteete bontum bew keḡke mvunḡgay ê we jo nnya yidvu,

33 njefo ke Nyo' nu Nyo' kembvunse κε, Nyo' nu Nyo' kenleεten.

No fi nu ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bò è nu bo Nyo' le bicii,

34 seke bokεne nu ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, no nu diuw tfu. Ke bó baa nya bó bò mvunḡgay keejemyi κε. Bó keḡke keeyuuke lo bolemsε le, ε è nu no nci jemyi.

35 Ε fiεε nu dvù fi bó gomte keekiεε, é bó bife ê bole' bobole seke bó ε tu jim yew, njefo è nu kenshoose fô kpwoon ejemyi ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente.

36 Ben ekeè le κε è to keW ben diεw Nyo' κε. Nuu le è to keW ben ε? Ε κε è mεy κε ben bò diεw Nyo' nu ε gεn wase fô κε. Nuu le è mεy ben ε?

37 Wee wvù kee naa le wen nu wee wvù teete bontum bo Nyo' le, keNEE wvù kee le Nyo' nu ε nya wen bò nnya ye yi Keyoy ke Yuule, wvù keḡke keebēe le fiεε fin fi me nsan fô ben e nu ε è gay Tata le me ensan.

38 E wee baa ebee fi, tu bó nu ema lo ten wvú bô fiew fiεε.

39 Boom bo bwεεm e, fi ε mum ε no nu le, ben ekeηkê shiee baay ε ε nu keeteete bontum bo Nyo' le. Geenεn, fo ben etun fo bonyii ejemyi díew yi bó baa kee yi ke.

40 Ben dioo gee mwεεm mvun mvunciim, no seysee ntaɣ, gee ê je yi jee le.

15

Jisos Klistu to nu ε buy yi kpwe le

1 Boom bo bwεεm e, me ηgomte keseen keenkume ben ekumε saaka wvú jee wvú me nto nfewcεε ê ben ε ben fiisεn, ε no leeme yi dvú le keseen.

2 E nu saaka wvudvu wvun wvú boysee ben é ben fen jici dvú ntaɣ. E fuw ke nonεn, tu ben to benje ke ε ε nu εcici.

3 Ben ekeè le me nto nu ε nya fiεε ê ben ε fi kuuke baay fele lo mwεεm mvunciim. E ε nu ke fi bó to nyaε ê me. Fiεε fidvu nu le Klistu to nu ε kpwe fô bibefe bisεεbeene le ke leηleη no bó to saηεε ê Nwa' Nyo' le,

4 bô le bó to nu ε dwey wvú, ε ε ke no nu εdiuw eta ε Nyo' bvuse wvú yi kpwe le ke leηleη no bó to saηεε ê Nwa' Nyo' le,

5 noo le wvú to nu ε duηce ekole kew ê Bita, * bvuu duηce ten ê boom bew bo ntum e bo yuufe ncow bofεε.

6 E wvú ke duηce ten ekole kew ê bonyii bo mbee le ε bó nu bvudvuu bvumwaan fele wee gee tin. Bonyii nteen ηgoo yin e beε ke naa dvú εben, ε bomew ε kpweken wase.

7 E wvú ke bvuu duηce ekole kew ê Jεm, bvuu duηce ê boom bew bo ntum e bocii.

8 E ε ke dioo nu εjim, ε wvú duηce ten ekole kew ê me wvun wvú nu ente jo boom bo ntum e bo Jisos e díewε wan wvú bó to bokεε kente le.

9 Me njemyi nonεn njefo me nu lo díewε wee wvu caan e ente jo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. E me mbaa encim enkpwentεn wvú bó etenje me le waa ntum Jisos ke, njefo me nto mbone bikaa εjim jo kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le.

10 Geenεn, ε Nyo' buw me, ge ε me no nu fiεε fi me nu fi keseen. Ke nfi wvun wvú Nyo' to nyaε ê me to nu ε la εcici ke. Me nto nu ε ηkaa nlem naa nfey lo boom bo ntum e bo Jisos e bocii. Geenεn, ε ke ε to lemte me bô mvunηgay mwem ke. E to nu nfi wvun wvú Nyo' to buwεε me dvú wvú to lemte yi yεm e.

11 Fí ε mum ε no nu le kenεε è to nu me wvú to fewcεε saaka wvun ê ben, kenεε è to fewci bó, tu è nu ke fiεε fimwaan fi bee bó fewci, ε ben to bee fi le.

Beene nu ke ebuy ten yi kpwe le

12 Keseen no bese fewci le Klistu to nu ε buy yi kpwe le, ben bomew ε ge nεε ε se no duu le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yi kpwe le ke?

13 E ε fen nu kecεεy le ke bonyii bô kpweken wase nu ke ebuy yi kpwe le, tu ke Klistu to nu ε buy ten yi kpwe le ke.

14 E è nu le Klistu to baa buy yi kpwe le, tu fiεε fi bese fewci nu εcici, ε mbee wene nu ten εcici.

14:39 14:1, 5 14:40 14:33 15:1 Gal 1:11 15:2 Gal 2:1-2 15:3 11:23; Yesa 53:5-12 15:4
Jona 1:17; Mat 12:40; Jon 20:9; Lem 2:24-31 15:5 Mat 28:16-17; Luk 24:34, 36; Jon 20:19 * 15:5
Diee di Bita din nu ê díew Glek e le Sefas. 15:7 Luk 24:50 15:8 9:1; Gal 1:15-16; Lem 9:3-6 15:9
1Tim 1:12-16 15:9 Efe 3:8; Gal 1:13-14 15:10 2Kol 11:23 15:11 1:12; Gal 1:17-18; 2:6-9

15 Ε è fen nu nonen, tu bese teyte fiεε yî Nyo' le εcici, njefo bese ghane fewci le wvú to nu ε bvuse Klistu yî kpwe le se wvú to nu ε bvuse ηkuuη, é è fen nu kecεεy le ke bonyii bò kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le ke.

16 Ε è fen nu kecεεy le ke bonyii nu ke ebuy yî kpwe le, tu ke Klistu to nu ε buy ten yî kpwe le ke.

17 Fí ε no nu le é è fen nu le Klistu to baa buy yî kpwe le, tu mbee wene nu εcici, ε bibefe binen bee ke yî yene le.

18 Ε fi emum enu ten le bonyii bò nu ε kpweken wase ε bó to taashe bò bo Klistu nu ε la wase εcici.

19 Ε beene geele bvufee yî Klistu le, taale le wvú efi beene ε è nu ke yî nshii wvun e maan, tu beene nu bonyii bò shen ekoole bonyii dvú yî won wvun e fele lo bonyii bocii.

20 Geenεn, kecεεy kedvu nu le Nyo' to nu ε bvuse Klistu yî kpwe le. Ε è nu Klistu wee wvu fwe wvú cεεεε je fô bonyii bò nu ε kpweken wase le.

21 No wee mwaan to gee ε kpwe to fô bonyii le bocii, nu ke lenlen no wee mwaan nu ε ge le bonyii nu ke ebuy yî kpwe le.

22 Fí ε no nu le no bonyii bocii kpwee njefo bó nu kfuu di Adam e, nu ke lenlen no bonyii bocii nu ke ebuy yî kpwe le njefo bó nu bonyii bo Klistu le.

23 Geenεn, ε wee nu ke ebuyte ke é kew kefew e. Ε Klistu nu wee wvú to yawεε cεε je buy. Ε wvú nu ke dioo ε kase ε to, é bonyii bò nu bew emum ebuy ten.

24 Fí nu ke dioo ε kooy nonen, é emum enu kefew kè won nu eka. Klistu nu ke efiwe bvunfon bò mvunγay noo bvukuke bvucii bvú saake keseen, emum etfufe bvunfon bwew ê Nyo' Ice.

25 Ε wvú wvú Klistu kenke ke keesaake egen ebuy seke Nyo' nu ke egee bonyii bew bo bvuban e bocii é wvú ekuse é wvú etome bikaa yî bó le.

26 Ε wee bvuban wvu ejim wvú wvú nu ke emεse efiwεε nu kpwe.

27 Ε nu fiεε fi bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,
 “Nyo' nu ε gee wase mwεεm mvunciim ê wvú ekuse wvú ε no saake.”

Geenεn, keegay le mwεεm mvunciim nu ê wvú ekuse yaa mum nu le Nyo' wvú geke mwεεm mvunciim ê wvú ekuse nu ten ê wvú ekuse ke.

28 Ε nu ke enu seke mwεεm mvunciim nu wase ê Klistu ekuse ε wvú saake, é wvú wvú Waa Nyo' emum egee ekole kew ekuse jo Ice wvú geke mwεεm mvunciim ê wvú ekuse, wvu le Nyo' emum enu ewe jo fiεε ficii mondvuum mnciim saake.

29 Ε è baa nu le bonyii bò nu ε kpweken wase nu ke ekase buy yî kpwe le, bó ε no leese bonyii é joo yî bvudvuu bvú bonyii bò kpweken wase le nje la? Bó leese bó é joo nonen le sew wvudvu nu la?

30 Bese ten ε no ghane yuu ye nen nje la?

31 Boom bo bwεεm e, me nu diuw kpwe le εdiuw εcii. Me njemyi mwεεm mvun nen njefo me n'yuuke ye yî fiεε fi Klistu Jisos wvú Tata wesebeene nu ε ge fô ben e fele can yem e.

32 Ε è baa nu le bonyii bò kpweken wase nu ke ebuy yî kpwe le, no bonyii ké no jemyi mwεεm, ε me ηke ηgen Efesus, ε bonyii ε bó ηale diεwε nyám yî

ηkpwaante le no diuu bee bó gomte keesaaye lo me, le sew wvudvu nu la? E me enfanje nlu lo engay le fi enú no bó ké no duu le, “Beene ediekenè, wukenè njefto ntfuu nu ε bó nu ebuy ekpweken” e?

³³ Fo wee elεlè ben ke. Ben ekeè le, “E wee wvú kenje kew jee lenε bó ηgoo yi befe, ε ηgoo yidvu ebefe bó wvú.”

³⁴ Ben etee bvufee bvunen jim, ecinε kebefε le. Me n'yεne le ke ben bomew kee Nyo' ke. E me njemyi nen keenje le ben ewuunenè.

Ye yi bonyii nu ke ebuyte dvú yi kpwe le

³⁵ E nulo é wee mvu enε ebiite le laa bonyii nu ke ebuyte yi kpwe le nεε le le? Bó nu ke ekenjke ε è nu kfuu ye yi nεε le?

³⁶ Wvuwe wee wvú biite nonen nu keyuj. Ke wvú kee le bó ké jewyi fiεε fi saa ke ebuy se fi ε yaw ε kpwe le?

³⁷ Ke ye fiεε fi bó ké jewe nu yi yi ké buy no kuu ke. Bó ké jewe ke ε è nu ηgow εyinεyin, kenεε è nu ηgow εgin, kenεε è nu yi la,

³⁸ E Nyo' mum nya ηgow yidvu bó ye yi wvú shieele. E wvú nyaa ye jεεy jεεy ε ηgow no ηgow yidvu nu.

³⁹ Ke mwεem mvunciim kenjke nyam ye lenjen ke. Bonyii kenjke yibo nyam ye jεεy, ε nyám kenjke yibo, ε mvunyiim kenjke yibo, ε byé kenjke ten yibo ye.

⁴⁰ Mwεem mvu we nu é yibo je le, ε mvu fokuse nu é yibo je le. Mwεem mvu we kenjke bvubole bvujonjke, ε mvu fokuse kenjke bvubole bvujonjke.

⁴¹ Diuu kenjke bwew bvujonjke, ε kpwee kenjke bwew bvujonjke, ε jón kenjke ten bvubole bvujonjke. E ke jon yimi bó yimi cim kenjke bvujonjke lenjen ke.

⁴² E nu ke lenjen no ye bonyii nu ke enu seke bó buyte yi kpwe le. Bó ké dweyte wee ε ye ye fo, geenε ke ye yi wvú nu ke ebuy dvú yi kpwe le beε ke efo ke.

⁴³ Bó dweyte wee bó ye ε yí yaa yen'yi jee ke, yaa kenjke mvunjay ke. Geenε, ε wvú nu ke ebuyte yi kpwe le bó ye ε yí kenjke bvujonjke, kenjke mvunjay.

⁴⁴ Bó dweyte wee ε ye ye nu yí wee wvu wum. Geenε, wvú nu ke ebuyte yi kpwe le bó ye ε è nu wase yí keyoy. E ye wee wvu wum nu lo, tu ye keyoy nu lo ten.

⁴⁵ Bó nu ε sanj le, “Adam wvu fwe to nu ε no nu dvú, yoyte.” E dioo tu fô Adam wvu ejim e, ε wvú no nu fiew keyoy kè nyaa nshii é bonyii.

⁴⁶ Ke wee ké yaw no kenjke ye ε è nu yi keyoy ke. Wvú ké yaw kenjke ε è nu ye wee wvu wum se ké kenjke yi keyoy.

⁴⁷ Adam wvu fwe nu ε bó to bom bó kebvu ke yi nshε le. E Adam wvu ejim to nε fiew fowe.

⁴⁸ Bonyii bo fokuse fεn nu diεweε wee wvu fwe wvú bó to bomεε bó nshε le, ε bonyii bo fowe nu diεweε wee wvú to nen'yεε fowe le.

⁴⁹ No beene nu ε jo nfieesεn yi wee wvú bó to bomεε bó nshε, nu ke no beene nu ke ejo yi wee wvú to nen'yεε fowe le.

⁵⁰ Boom bo bwεem e, é me ensee é ben le ke è nulo é ye yin yi è nu nyam bó ελεμε ke ekenjke bvudvuu ente jo bvunfon bvú Nyo' le ke. E ke è nulo ten é fiεε fi nulo efo ke ekenjke bvudvuu fô fiεε yaa foo fó le ke.

⁵¹ Ben eyeke eyuw é me ensee ben kenyllε ke fiεε le. Ke beene bocii nu ke ekpweken ke. Geenε ε ye yesebeene bocii nu ke esεε ekumen.

⁵² Bó nu ke edioo ε τοη σοη yi fokemεse, ε ye yesebeene emum ekumen ke nen mwanηη no wee ke bewbew jise. Soη nu ke dioo ε jeme ε bonyii bò nu ε kpweken wase emum ebuy yi kpwe le bò ye yi yaa bee ke efo ke, ε beene bò bee dvú emum ekumen lo.

⁵³ Ye yin yi nulo efo keηke keeke ekumen etu wase ε ε nu yi yaa nulo efo ke. E ye yi nulo ekpwe keηke keeke ekumen etu wase yi yaa nulo ekpwe ke.

⁵⁴ Seke ye yi nulo ekpwe ebvuu efo ε kumen wase ε tu yi yaa nulo ekpwe ebvuu efo ke, ε fiεε ficii emum ekocen no bó saη ê N'wa' Nyo' le le, "Bó nu ε so wase kpwe ε ηgoy mvunγay mwew.

⁵⁵ O kpwe, mvunγay mwuw ε fee?

O kpwe, gbweεηη wo wvù wo taa bonyii dvú ε fee?"

⁵⁶ Gbwεεηη kpwe nu kebefε, ε mvunγay mvu kebefε le nu nci Nyo'.

⁵⁷ Beene enyaà keyoone ê Nyo' wvù nu ε taashε beene bo Tata wesebeene wvù Jisos Klistu beene ε no soo kebefε noo kpwe.

⁵⁸ Nonen boom bo bwεεm e bò nu shém yem, ben elemè temyi. Fo fiεε eshiikè naa lo ben ke. Ben elemtè lemme di Tata le sekeci, ekeè le ke lemme di wee gee nje Tata nu ke ela εcici ke.

16

Nnya keefi bonyii bo Nyo' le dvú

¹ Me nu enjeme keseen ekumε nnya yi bó nyaa keefi bonyii bò è nu bo Nyo' le dvú. Ben egeè ke lenληη no me nto ηgayεε le bintaashε bi bonyii bo mbee le bi Galēshia egeè.

² Seke è nu diuu di fwe yi kema le keeci, ε wee mwaan mwaan baa fiεε seyse gee. Wee dioo baale, baa ke no Nyo' nu ε buw wvú. E me ηke endioo ε nto ben saa ebvuu eshe esuuke lo kensuw ke.

³ Me nu ηke endioo ε nfεse, emum ensaη ηwa' embene fò nnya yene le, ε bonyii bò ben nu ε baa emum ejo egen dvú Jelusalēm.

⁴ E fi fen nu ε kocen ben e le me enjen ten, ε bee bó emum egen.

Mwεεm mvù Baul to kpawwci keeke ege

⁵ Me nu ηke en'yaw enfey je Masedonia seke me ntoo ê ben e, njefo me ηgomte keenfey je jó.

⁶ E è nulo ε beene ke ece, ce naa ε kefew ke nffum wvù temyi le ke eghan efey, wvù le ben ke efice me yi lenε diem e, ε me emum enjεne jò me ηγεne.

⁷ Ke me ηgomte le me ηke endioo ε nto ê ben e keseen ε beene eyenεn ke lo we we ke. Me ntaale fwe, ηkee le me nu ηke ento ε beene ebosen ece, ε Tata fen ε bee.

⁸ Geenεη me embεε ence Efesus jan enjen embuy diuu di Nkaw Bentekos e.

⁹ Kembun ke baay nu ε yene fò me le jan keηjεe lemme di Nyo' le, naa no bonyii bomew cim nu dvú bane lemme didvu din nen.

¹⁰ E Timatio ke eto lo, ε ben yen le ben nu ε ge wvú ε no yuuke njon ê ben ente, njefo wvú gee lemme ε è nu di Nyo' le lenληη ke diεwe me.

¹¹ Fo wee ejo wvú ekuse ke. Ben ke efice wvú ε wvú elen nyεkeey etu jim fò me le, njefo bee boom bo bwee wesebeene le cεyte wvú.

¹² Fi ekumε waa bwee wesebeene wvù Abolos nu ε me nse nu ε no nleke wvù le wvù elaa ghane ê ben e bô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, geenεn wvù se baa koonjke naa lo keeto keseen κε. Wvù nu ke edioo ε κεηjke je, emum eto.

Ngayma bô kemese ke njeme le

¹³ Ben dioo nu no yεnê. Ben eleemê temyi yî mbee wene le, enù bonyii bô κεηjke mvuntelem. Ben eleemê temyi.

¹⁴ Ben dioo gee fiεε ficii no gee bô κεηjkonεn.

¹⁵ Boom bo bwεem e, ben ekeè le Tεfanas bô yew ye nu bonyii bo fwe ê keba kè Akεya le bô to yawεε lese fitele yî Tata le, nya bikuu bibole keefici bonyii bo Nyo' le.

¹⁶ Me ε no ηkule can le ben eyuukê bonyii κε diεwε ban e, ebvuu eyuukê tεn bonyii bô lemte yî fiεε le fimwaan bô bó le.

¹⁷ Me ε no n'yuuke njon no wvù wvù Tεfanas bô Fotunatus noo Akaykus nu ε to keeyεn me le. Me nu ε n'yεn bó le fí ε mum ε no nu le me nu ε n'yεn wase ben e.

¹⁸ Bó nu ε leεse fitele fiem κε leηleη no bó leεse mvunεn. Bonyii diεwε ban e nu bô ben ewvumtê bó.

¹⁹ Bintaashε bi bonyii bo mbee le bi εsia jan gayte ben e. Akpwila bô Blisilia noo kentaashε ke bonyii bo mbee le kè shiile ê bó yew gayte ben e ê diee di Tata le.

²⁰ Boom bo bwee wesebeene le bo mbee le ciinse tεn ηgayma. Ben egay wee tfuu le εnojε diεwε bonyii bo Nyo' le.

²¹ Wvun ηgayma saanjke me wvù Baul bô kebo kern.

²² Lon ekoo wee wvù baa ekoonjke Tata κε. Kee Tata, kase κε eto.

²³ Tata jisos ebuw ben bô kembonεn kew sekecii.

²⁴ Keηjkonεn kem enù fô ben e sekecii njefo beene nu ε taashε yî Klistu jisos e. Fí enù nonεn.

**Ŋwa' wvu bokanɔ bofɛɛ wvù Baul to sanɔɛɛ ê kentaashɛ
ke
Kolɛn
Fiɛɛ fi nu ê Ŋwa' wvu Kolɛn wvu bokanɔ bofɛɛ
wvun e**

Baul to sanɔ Ŋwa' wvu bokanɔ bofɛɛ wvun fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Kolɛn e, ɛ è nu kefew kè bonɔɛw to nɛn'yɛɛ etoo entelɛn jo wvù bô kentaashɛ kedvu. Bonyii bo ê kentaashɛ kin e bomew to nu ɛ nɛ no kɛnke mvunɔkicɛn mvù tɛmyi ekumɛ Baul. Geenɛn, ɛ Baul sanɔ no duɔci le wen koonɔke baay le bô bô etu diuw mwaanɔ.

Ŋwa' wvun nu ɛ bvuu ɛ gen fwe ɛ no jemyi no Baul to lɛke kentaashɛ kedvu le bô eyene can yibo keefi bonyii bo Klistu le bo Judea bô to nu yî ŋɔɛw e. ɛ keba ke Ŋwa' wvun e ke ɛjim nu ɛ Baul jemyi ekumɛ mwɛɛm mvù duɔci le wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu ɔɛɛy. Wvù to jemyi njefo bonyii bomew bo Kolɛn caan to nu ɛ nɛ bense bikuu bibole le è nu bowen boom bo ntum e bo Jisos e bo ɔɛɛy, mum duu le ke Baul nu naa lo waa ntum Klistu wvu ɔɛɛy ke.

Bikuu bi mwɛɛm e ê Ŋwa' wvun e

1:1-11 Kɛnɔkɛwɔɔ

1:12-7:16 Baul bô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Kolɛn

8:1-9:15 Nnya keefi bonyii bo Klistu le bo Judea dvù

10:1-13:10 ɛ Baul jeme ekumɛ mwɛɛm mvù duɔci le wen nu waa ntum Jisos Klistu wvu ɔɛɛy

13:11-14 Kemɛɛ

¹ ɛ nu me wvù Baul, ɛ me nu waa ntum Klistu Jisos yî ŋkɔn wvù wvu Nyo' le. ɛ nu bee waa bwee wesebeene wvù Timatio. Me nsaanɔke Ŋwa' wvun fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le bo Nyo' le bo Kolɛn, noo fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii bo keba kè Akɛya le kecii.

² Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lɛɛtene.

Nyo' wvù lɛɛsee mvuntelem

³ Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu Icee shen, nu Nyo' wvù lɛɛsee mvuntelem mvu bonyii le yî mwɛɛm e mvunɔciim.

⁴ ɛ nu wvù wvù ké no lɛɛsee mvuntelem mvuseɛbeene yî bonɔɛw bosɛɛbeene le bocii wvu le è nulo é beene emum ekee tɛn keelɛɛsee mvuntelem mvu bonyii bomew e seke bô nu yî bonɔɛw e. Beene nulo ekee keelɛɛsee nonɛn ɛ è nu bô nlɛɛsee wvù Nyo' nu ɛ lɛɛsee mvuseɛbeene mvuntelem dvù.

⁵ Bese kee lo le ke lɛnɔnɔ no bonɔɛw bo Klistu le nu fô bese le baay, nu ke no Nyo' nu efele yî Klistu le lɛɛsee mvuntelem mvuseɛe ke tɛn baay.

⁶ ɛ bese nu yî monlum e, tu è nu keelɛɛsee mvuntelem mvunɛn noo keeboyse ben. ɛ bô lɛɛsee mvuntelem mvuseɛe, tu è nu keege é mvuntelem mvunɛn elɛɛtene, é ben ekuu shém enu nyɛkeey yî bonɔɛw bô ben yɛne diɛwɛ no bese yɛne le.

7 Fiεε fi bese taale fwe kee ekumε ben nu ε ke fiεε nulo eshiw bese ke, njefo bese kee lo le no ben yene ηgew diεwε bese le, nu ε ben ten nu ekenjke mvuntelem mvù leεtene diεwε bese le.

8 Boom bo bwee wese le, ke bese gomte le ben enù se ben kee kfuu ηgew wvù bese to wue wonj wvù Esia le ke. Wvuue ηgew to temyi baay fele mvunjay, ε bese no yene le ke è nulo é bese ebvuu eluj ke.

9 Yì keceey e, bese to kee le è nu ke wase kpwe fò bese le. Geenen fifin to kooyi nonen keege le fo bese eyeemè yì bikuu bisese le ke, le bese eyeemè ε è nu yì Nyo' le. É nu wvù wee wvù bvuuuse bonyii yì kpwe le.

10 Wvù wvudvu wvù to bvuseε bese yì kfuu wvuue ηgew wvù è to yen'yi wase kpwe le, nu ε wvù nu ke emey ke ebvuuse. Bese nu ε gee bvufee ε è nu yì ye le le wvù bεε ke ke ebvuu ebvuuse bese sekeci,

11 no ben nu etomte bese bô bunle yene. Nonen é bonyii emum ke enyaa keyoone é Nyo' fò bese le nje fiεε fi jee fi wvù nu ε buw bese dvù nje bunle bonyii nteen.

Fiεε fi to gee ε Baul se kumen ηkpawace lene diew

12 Fiεε nu dvù fi bese saale ye yì dvù le, ε fitele fisese tomte bese ekumε fi. Fí nu le, gee disese é wonj jan, efey mvunciim fò ben e, nu di yuule, nu keceey no Nyo' gomte. Ke bese gee gee di bii bvufee bvù yì wonj wvun e ke. Bese gee bii ε è nu no Nyo' nu ε buw bese le bese egeè.

13 Ke bese saanjke fiεε fimew fò ben e jεey efey fi è nulo é ben etanj ekiεε fi ke. Me ηkpwaake le ben nu ke etanj ekiεε fi ficii,

14 ke no ben nu ε kiεε wase bese keseen caan, wvu le é ke edioo enu diuu di Tata wesebeene wvù Jisos ε to, é ben esaale ye bô bese ke naa no bese saale ye bô ben.

15 No me nto ηkee naa fifin nonen, ε me mum no ηgomte keen'yaw nto é ben e, wvu le ben ekenjke sew wem bokanj bofεε.

16 Me nto ηkaake le me nu ηke endioo engene Masedonia enfey je jo ben, bô le me nu ηke endioo enkaase embvuu enfey je jo ben é ben efice me yì lene diem di Judea le.

17 Ben kpwaake le no me nto mbaa enghan enfey ke, nu ε me nto ηkaake nonen ηgee ε è nu ndvum e? Nuu le me ndioo ηkaake fiεε no ηkaake é je wee wvu fokuse fen wvù beje fiεε le “Éε” mum kase tun ke sekedvu le “Aay” e?

18 Yì keceey e, no Nyo' ké no leeme ke yì diεw ye le, ke fiεε fi bese jemyi é ben ké no nu fi bese ebee le, “Éε” kase tun le, “Aay” ke.

19 É fi nu nonen njefo ke Jisos Klistu wvù Waa Nyo' wvù bee bo Silas noo Timatio to fewci é ben ente nu wvù beje fiεε le, “Éε” kase tun le, “Aay” ke. É ké no nu ke le, “Éε” sekeci.

20 Ben ekeè le yì Klistu le nu ε bonkawma bô Nyo' gee bocii nu ε wvù ε bee dvù le “Éε”. É nu nje fifin wvù beene fele yì Klistu le gayte é Nyo' le “Fi enù nonen.” É neε no beene ké no tumte monkum mew nen.

21 É nu Nyo' wvù nu ε leke bese ε leke ten ben, beene ε no temyi yì Klistu le. Wvù nu ε caw * beene.

22 Wvù nu ε gee nciise we yì yese beene le wvù è nu Keyoy kew kè nu fò mvuntelem mvuseεbeene le diεwε sâ' fiεε ficii fi beene nu ke ekenjke le.

²³ Ɛ nulo é me mbe Nyo' é wvú eben jim nsaw wem le me nto mbaa nto Kol en é nu njefo me nto ngomte keembawce lo ben.

²⁴ Ɛ ke é nu le bese gomte keeleeme ke le é nee no mbee wene keŋke keenu ke. Bese kaa lemte lo beene keeto bô njon fô ben e. Bese kee le ben leeme temyi yi mbee wene le.

2

¹ Nonen é me mum ŋkpawce le ke me mbee mbvuu nlaa ghane di eto bô nsase ke.

² Ɛ me embvuu ene é nge ben é yuw nsase, é ebvuu enu yee dvú wvú nulo ege é me en'yuw njon efey ben boba bô me nu é nge wase bó é yuw nsase?

³ Ɛ nee fié fi to gee é me nse nsan ŋwa' we é je yi me nto nsan le. Ɛ to nu wvu le me ŋke ndioo é nto é ben e, me nsaa ŋke enkeŋke nsase wvumvu wvú ne fô ben bô bee ege é me en'yuw é è nu njon e ke, njefo me ŋkee naa ntay ekume ben bocii le njon wem nu ke njon wene bocii.

⁴ Ben ekeé le ŋwa' wvudvu we nu é me nto nsan ke bô nsase wvu baay, é fitele tone me, é misem é yinŋen é me ejise. Ɛ ke me nto nsan nonen keenje é ben eyuw é è nu nsase ke. Ɛ to nu keege é ben ekiee kenkonen ke baay ké me ŋkeŋke fô ben e.

Bó elēshe jay mweten enya é wvú

⁵ Ɛ wee to nu é ge é me n'yuw nsase, tu ke nsase wvun to mey ke fô me le ke. Wvú to nu ten fô ben e bocii. (Ke fifin nu fié fi me enjemi engene yi dvú le baay ke).

⁶ Ngew wvun wvú wee nteen ben e nu é nya wase é wvuwe wee nu é wvú é koken nonen.

⁷ Keseen nu é è nulo é ben elēshe jay we, ege é fitele fiew elētene, wvu le fo wvú emey ke wase enu shen shen baay ke.

⁸ Nonen me é no ŋkule can é ben le ben ekase edunce é wvú le ben bee ke koonke wvú.

⁹ Ɛ nee fié fi to gee é me nse nsan ŋwa' we fô ben e keemom ben enkiee le laa ben yuuke ke me le yi fié le ficii le.

¹⁰ Ɛ ben leēshi jay wee, tu me ten nu é nleēshe. Ɛ me nleēshi fié, fen é fié nu dvú keelēshe, tu me nleēshi é Klistu ejise nje yene.

¹¹ Beene gee nonen wvu le fo Satan ke ene eley jó ekeŋke mvunḡay é beene we. Ke beene maa no wvú ké no weentene ke.

Diw Nyo' kumte bonyii le jé le jé le

¹² Ɛ to nu seke me nto ngenē mbuy kelaante kè Towas e keenfewce saaka wvú jee wvu ekume Klistu jó, é Tata yene kembun fô me le keenlem lemme diw jó.

¹³ Geen en bvufee bwem to baa nu fó ke, njefo me nto mbaa n'yen waa bwem wvú Taytus é jó ke. Nonen é me mum ḡgay bó le le bó é shee wase, mum nto Masedonia.

¹⁴ Geen en, keyoone nu fô Nyo' le wvú ké no saa fwe dvusee yi Klistu le nyaa mbeete, é bese bii diewe bonyii bô wvú nu é keŋke gbwen jem e. Ɛ wvú

mum fele yí yese le sanse Klistu mondvuum e monciim ε bó kee wvú yuuke nsam we diewe jiiin fò bó ε ton e.

¹⁵ Ben ekeé le bese nu diewe nsam jiiin di Klistu le fò Nyo' le entelen jo bonyii bò bó boysee bó noo fò hò laa wase le.

¹⁶ Fò bonyii hò laa wase le nu ε nsam wvun too ε è nu bò kpwe fò bó le. E bonyii hò bó boyse bó nu ε nsam wvun too ε è nu hò nshii fò bó le. No fi nu nonen, tu è nu yee dvú wvú nu ε kocen keege didin lemme?

¹⁷ Ke bese nu diewe bonyii nteen e hò nu ε jo diew Nyo' yí ε tu fiεε fi way e fi bó ghane geese lo ke. Bese nu fisese bonyii hò nu ε taashε yí Klistu le. E bese fewci diew Nyo' hò mvuntelem mvú yuule diewe bonyii hò Nyo' nu ε tum bó, ε bó leeme ê wvú ejise le.

3

Kenfewsεn ke monkan mo moyvuum bò mo monfεm e

¹ Me nfen ngayte nen ε fi nu le bese bvuu kaase dunji lo bikuu bisese ê ben e? Nuu le bese shieele bonwa' diewe no bonyii bomew shieele boban bonwa' hò ne fò bese le kεneε fò ben e bò dunji bonyii hò è nu bese le?

² Ben keεε nu wase nwa' wese wvú bó nu ε sanj ê mvuntelem mvusese le le wee tfuu nulo ekiεε ebvuu etaanke.

³ Ben yen'yi le ben nu nwa' Klistu ε bese ε seyse. Nwa' wvun nu ε ke bó sanj ε è nu hò kete ke nwa' le ke. Bó sanj ε è nu hò Keyoy ke Nyo' wvú keηke nshii le. E ke bó sanj ε è nu yí biwan bi eta yo eta le ke. Bó sanj ε è nu yí biwan bi è nu mvuntelem mvu bonyii le.

⁴ Fifin nu fiεε ε bese jemyi ê Nyo' ejise se kemaηen nje Klistu.

⁵ Ke è nu le bese nu ε kocen bò bikuu bisese keege fiεε fimew wvú bese ke ne eduu le fiεε fimew ne fò bese le ke. E ge Nyo' bese ε se kocen.

⁶ Wvú nu ε ge bese ε kocen keelemte yí saaka monkan mo monfεm e. Ke monkan man yaa nu mò bii ε è nu bonci hò bó sanjeε lo hò can ke. E nu mo Keyoy ke Yuule le. Bonci to too ε è nu hò kpwe. Geenε Keyoy nyaa ε è nu nshii ê bonyii.

⁷ Je yi yvum yi bó to gee mwεεm jó nu ε bó to cow bonci bodvu yi biwan bi eta le. Seke Muses to too hò bonci bodvu nu ε ke bonyii bo Islael to kee keebvuu etaa bvushiw bwew ke, nje n'yu Nyo' wvú to baa yi bvushiw bwew e. E yiyε je yi yvum yi to too ε è nu hò kpwe to too keηke n'yu Nyo', ε n'yu wvun nu wvú to baa nonen jimte wase kaa gene lo,

⁸ é n'yu je yi bó gee mwεεm jó yi è nu yi Keyoy ke Yuule saa efey naa lo wvuwe n'yu le?

⁹ E je yi bó to gee mwεεm jó yi to too hò fiεε fi leese lo bonyii ηgew e, to too hò n'yu Nyo', ke tu je yi bó gee mwεεm jó yi è nu yi Nyo' joo bonyii le bó nu teyey ê wvú ejise nulo ekeηke n'yu ε wvú fele lo wvuwe!

¹⁰ Keεεy kedvu nu le fiεε fi to too keηke n'yu Nyo' fidvu nu ε lase wase n'yu we njefo n'yu wvú kuuke fele wvuwe nu ε to wase.

¹¹ E fiεε fi to kaa wase gene lo to too hò n'yu Nyo', ke tu n'yu fiεε fi too keenu wase kemakaa nu ekuuke fele naa lo wvuwe!

¹² No bese kee nonen se kemaηen, bese ε mum ε no fewci yaa fane ke.

13 Kε bese nu diεwε Muses wvù to ké banj bvushiw bwew bô ndvu keege le fo bonyii bo IsraeI etaale no n'yuu wvù to baa yí bvushiw bwew e jimte kaa gene kε.

14 Geenen bonyii bodvu nu ε bvufee bvubole to jiime. E naa ε to ε buy εben wvun e, nu ε bó dioo taan̄ke fiεε ê ηwa' mon̄kan mo moyvuum e, é bó eyuw, ε fiεε no nu ε fi ε banj ke bvufee bvubole. E nu kε yí Klistu le wvù è nulo é bó ecake fiεε fi baan̄ke fidvu.

15 Yí keceey e, ε to ε buy naa εben wvun e, nu ε bó taan̄ke fiεε ê ηwa' Muses e, ε fiεε no nu kε ε fi ε banj bvufee bvubole.

16 Geenen é wee ke etu wase bô Tata, é bó mum cake fiεε fi baan̄ke fidvu.

17 Tata wvun nu Keyoy, ε naa fεε fô Keyoy kin nu, nu ε bonyii ke buy kε yí bvunfaw e.

18 Fí nu le beene bocii bô nu se fiεε beε baan̄ke monshim mosεεbeene nu ε n'yuu Tata baa yí yese beene le, gee ε beene baa mum kumene gene fwe fwe fieesene wase ε è nu wvù. N̄kumen wvun nu ε è gee Tata wvù è nu Keyoy ke Yuule.

4

Ntfu saaka wvù jee ê nsháan mbom e

1 Nonen no bese ken̄ke lemme din ε è cam Nyo' shen ε nya ê bese, tu kε è nulo é shem ekpwee bese dvù kε.

2 Bese nu ε base jim ê mwεem mvù bonyii gee ê kenyile le mvù è nu mvu kenshoose le. Bese nu ε tun je kenleεma. Kε bese leese mbiay ê diεw Nyo' le kε. Bese ké no jem̄y kε ε è nu keceey endan endan, dūnci bikuu bisese ê wee tfuu ê Nyo' ejise, wvu le è nulo é bó ekpwawce ekiεε bonyii bô è nu bese.

3 E è cim nu le saaka wvù jee wvù bese fewci wvun nu ε fiεε ban̄yi, tu fi ban̄yi kε ε è nu fô bonyii bô laa lo le.

4 Fô boba bonyii bô baa bee saaka wvun e nu ε Satan wvù è nu nyo' wvu yí wonj wvun e ε s̄um bvufee bvubole bvù ε no jiime keege le fo bó eyenè n'yuu saaka wvù jee wvù nu ekumε bvukuke bv̄u Klistu wvù nu wunte Nyo' le kε.

5 Ben ekeè le kε bese fewci ε è nu ekumε bikuu bisese kε. Bese fewci ε è nu ekumε Klistu Jisos le wvù nu Tata. E bese nu kε lo fisese bonyii bô lemte ben e n̄je Jisos.

6 Nyo' wvù to gayε le,

“N'yuu ebuy ê ej̄iwε le ebaa”,

è nu Nyo' wvudvu wvun wvù nu ε ge n'yuu we ε no baa fô mvuntelem mvusese le keeyuuse bese ε bese kee bvukuke bv̄u Nyo' le bvù nu yí bvushiw bv̄u Jisos Klistu le.

7 Geenen, ntfu saaka wvun nu yí yese le, ε bese nu kε lo fisese nsháan mbom. E bese nu nonen wvu le fí edūnci le mvun̄gay mvu baay mvun yí yese le nu mvu Nyo' le ε è yaa nu mvusese kε.

8 Bon̄gεw yike bese biba bicii, geenen yaa bvuwci bese kε. Bese nen̄yi ε bvufee no bvun̄ke lo bese, geenen shem saa ekpwee bese kε.

9 Bó ké no hone bikaa ê bese ej̄im, geenen ε Nyo' yaa daayi ê bese le kε. Bó ké no kfunε bese ε bese gbwee fokuse, geenen yaa kpwee kε.

10 Bese ké no ghane kpwee kε kfuu kpwe Jisos sekecii, wvu le nshii Jisos

nulo eyen'yi ten yî ye yese le.

¹¹ No bese cee, nu ε bese ké no nu κε diuw kpwe le sekecii nje Jisos, wvu le nshii Jisos eyen'yi yî binjkwε bisese bi ye le.

¹² Nonεn bese ε mum ε no kpweε kpwe, geenεn ε kpwe yese yin too ε è nu bô nshii fô ben e.

¹³ No bese nu ε lese fitele yî Nyo' le diεwε wee mvu wvù to jemyεε ê Nwa' le le,

“Me nu ε mbee ε nse no njemyi”,

nu ε bese tεn ε bee ε se no jemyi.

¹⁴ Bese kee lo le wvù wvuwε wvù to bvusεε Tata wesebeene wvù Jisos yî kpwe le, nu ke ebvuse tεn beene bô nu bô bo Jisos yî kpwe le, ejo bese noo ben ten egeεn ε wvù fwe.

¹⁵ Mwεεm mvun mvunciim kooyi nje yene, wvu le no mbuwma Nyo' saanjkene gene fô bonyii le nteen nteen, é keyoone kè bonyii nyaa ê Nyo' ebiisè, ε mbense gene fô Nyo' le.

Mwεεm mvù beene yene mvù le fele lo

¹⁶ E nεε fiεε fi κε shem kpweε bese κε. Naa no ye yese yin cim bvuuεε gene kaa nεn, nu ε mvuntelem mvusese kumene tuu κε lo mvunfεm εdiuw εcii.

¹⁷ Bonjεw bo caan ban bô bese yene yî kefew kin e, nu ε bó seysee ε è nu bvujonjke bvυ baay bvù mεy lo fô bese le bvù è nulo wee saa efewsεn κε.

¹⁸ Nonεn, bese baa leke fisese bvufee yî mwεεm mvù bó yene mvù le κε. Bese leke ε è nu yî mvù bó yaa yene le κε, njefo mwεεm mvù beene yene mvù le nu ε mvù fele lo, geenεn ε mvù beene yaa yene κε, nu mvù mεy lo.

5

¹ Beene kee le é bó sâw lo cun yin yî è nu ye yesebeene yî beene cee dvù fokuse fεn, tu beene keηke yew fô Nyo' le ε bó yaa bom bô can κε. Yiyε nu yew yî fowe, ε è nu yî mεy lo.

² No beene nu fεn keseen nu ε beene looci naa shomkene, njefo beene beele baay le bó εtfume yew yî fowe yε yî yese beene le diεwε ndvu le.

³ E nu ke enu seke bó ε tfume wase yiyε yî yese beene le, beene saa ebvuu enu ye yε κε.

⁴ No beene bεε cee cun yin e, nu ε bonjεw bô beene joo gee ε beene shomkene baay. Ke ε nu le beene gomte le bó baayε ndvù yî è nu ye yesebeene yidvu yî yese beene le κε. Beene gomte le bó εtfume lo yimi yî yese beene le wvu le nshii wvù mεy lo emi lo binjkwε bi ye le bidvu.

⁵ Nyo' nu wvù nu ε seyse beene keεkeηke fiεε fin. Wvù nu ε nya beene sâ' wvudvu ε è nu Keyoy ke Yuule.

⁶ Nonεn, bese ε mum ε no nu sekecii kee fifin se kemaηεn. Bese kee le no bese cee yî ye yin e yî wonj wvun e, nu ε bese nu ncejole fô Tata le.

⁷ Bese gee mwεεm ε è nu nje fitele fi bese lese yî Nyo' le, κε è nu nje bese yene wvù le κε.

⁸ Bese nu naa se kemaηεn yî fifin e, ε fi jee naa lo le bese ecine lo ye yin e, egeεn enu wase bee bo Tata fô la diew e.

⁹ Fí ε no nu le keneε bese nu bee bó fô la diew e, keneε bese beε fen, tu fiεε fi bese taale yí dvú le, nu ke keegeε ε wvú yuuke njon.

¹⁰ Ben ekeè le beene bocii keηke keeke eleem fwe dvu Klistu é wvú esaw beene, wvu le wee mwaan mwaan ekeηke nlawma fiεε fi wvú to gee yí ye yin e, keneε ε nu fi jee keneε fi befe.

Lemme keegeε ε bonyii manci mwεεm bô bo Nyo'

¹¹ No bese kee fiεε fi nu keefane Tata, bese ε mum ε no momte keege é bonyii ekumen. Nyo' looci naa kee bonyii bô ε nu bese naa ntay. E me ηkpwaake le ben ten kee ntay ê mvuntelem mvunen e bonyii bô ε nu bese.

¹² No bese jemiyi nen nu ε ke bese gomte keebvuu ekase edunçi lo bikuu bisese ê ben ke. Bese nyaa ke ε è nu je ê ben keesaale ye bô bese, wvu le è nulo é ben ekeηke fiεε fi è nulo é ben etfuse ê bonyii bô bensee bibεεn bô mwεεm mvú bó yene yí bonyii le ejise, ε è yaa nu mvu fô mvuntelem mvubole ke.

¹³ ε è nu le bikuu ghane bese, tu bí ghane nje Nyo'. E no nu le bí leeme fô, tu bí leeme ke nje yene.

¹⁴ Fiεε fi gee ε bese gene fwe bô fiεε fi bese gee nu keηkonen kè Klistu keηke fô beene le. Bese gee nonen njefo bese nu ε looce ε bee le wee mwaan to nu ε kpwe fô bonyii le bocii, ε fi mum nu le bonyii bodvu bocii nu ε kpwe wase ten.

¹⁵ Wvú to kpwe fô bonyii bocii le wvu le fo boba bô cee, ebvu eceε fô bikuu bibole ke. Geenεn le bó eceè wase fô wvuε wee wvú to kpweε kase buy yí kpwe le nje bó le.

¹⁶ Nonen, ε kew lo nu ε ke bese bvuu taale wee bô bvufee bvú wee wvu wum e ke. Naa no bese to cim shee taale Klistu ε è nu bô bvufee bvú wee wvu wum e, nu ε bese yaa bvuu taale wvú keseen é yiyε je le ke.

¹⁷ Fiεε fi nu le, é wee nu ε taashε wase bô Klistu, tu wvú nu wase wee wvu fwε. Mwεεm mvu mvuyvuum mvunciim nu ε fey wase, ε mwεεm mvunciim ε tu wase mvu mvunfem.

¹⁸ Fin ficii nu ε è gee Nyo' wvú to kaseε jo beene yí ye le no wvú to manceε mwεεm beene ε bó fele yí Klistu le. E wvú ε nya é bese lemme keegeε ε bonyii manci mwεεm bô bo Nyo'.

¹⁹ Fi nu le, è to nu yí Klistu le wvú Nyo' to manci mwεεm bô bonyii bo yí won wvun e le bó etu bó wvú. E wvú faηε yaa ebvuu engoyte fite fi kebefε kebole ke, mum nya ntum keman wvun can yese le le bese eteete é bonyii.

²⁰ Bese ε mum ε no nu fen yí bvudvuu bvú Klistu le, ε Nyo' fele yí yese le leke bonyii. Nonen bese kule can ê ben ê dieε di Klistu le le ben ekase emanceε mwεεm ben ε bo Nyo'.

²¹ E nu nje yese beene wvú wvú wvú Nyo' to gee ε Klistu wvú to baa kee kebefε, ne tu kebefε, wvu le beene etu teyey ê Nyo' ejise nje ye.

6

Bongεw bô Baul wvú waa ntum jisos Klistu to yene

¹ No bese lemte yí kentaashε le bee bo Nyo', bese ε mum ε no kule ten can ê ben le fo ben efiεn mbuwma Nyo' wvun ege é wvú ela εcici ke.

5:9 Kolo 1:10; 1Tes 4:1 5:10 11:15; Yesa 2:12; Dan 7:9-10; 12:2; Lem 17:31; Lum 2:6; 1Kol 3:13-15; 4:5; Fili 3:19; 2Tes 1:7-10 5:11 4:2; 6:4; 1Kol 9:22 5:12 1:14; 3:1 5:14 Jon 17:23; Lum 8:35; Gal 2:20; Efe 3:19; 5:2, 25; 1Jon 3:16 5:15 Lum 6:3-4; 7:4; 14:7-9 5:17 Yesa 43:19; Lum 6:4; Gal 6:15; Efe 4:24; Mwm 21:5 5:18 Lum 5:10 5:19 Lum 3:24-26; Kolo 1:20 5:20 Mat 10:40; Yesa 52:7
5:21 Jon 8:46; Lum 8:3; 1Kol 1:30; Gal 3:13; Ibu 4:15 6:1 Lum 5:2; 1Kol 15:10

² Nyo' to nu ε jeme ê Nwa' we le le, "Kefew ke leŋ to nu ε to kocen, ε me nya bitem ê wo. Diuu di mboyma le to nu ε kocen ε me nfi wo."

Ben etaa eyen, keseen nu kefew ke leŋ, ε din nu diuu di mboyma le.

³ Ke bese yaa gee naa lo fiεε fi nulo ebaanŋe je wee mvu ke. Bese gee nonen wvu le fo bó ke eyen jay mvu le yí lemme disese le ke.

⁴ Geenεn, bese nu ε duŋce fiεεse bikuu bisese ê jé le yicii le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le. Bese nu ε duŋce ê je yí bese kuule fitele naa baay yí bonŋew bò bese yene le bó seke mwεεm temyi noo seke je yaa nu naa dvú ke le.

⁵ Bonyii ké no suunŋe bese, ké nε sekemew lese bese yew ncaw e, ε bonyii nen'yi no shiike mvunlaa bee bó. Bese ké no kfune ye yí lemme le, ké nε ce entaŋ saa lefe ke, ké nε kefew kemew e no kpwee jeŋ.

⁶ Bese duŋci ten le bese nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le ê je nce wese wvù yuule le bó no bese kee fiεε fi ekumε Nyo', noo no bese kuule shém, bó no bese keŋke mvuntelem mvù jee fô bonyii le. Bese cee bii no Keyoy ke Yuule duŋci, ε bese koonŋe bonyii bó ŋkonen wvu keεεy.

⁷ Bese ké no jemyi ke ε ε nu njeme wvu keεεy, gee mwεεm ê mvunŋay mvu Nyo' le. Bese ké no jici nce wvu teytey e diεwe mwεεm mvu jem e mvu εbo εεεy bó mvu εbo eŋkonko le.

⁸ Bese ké no lemte ke lo, keŋεε bonyii wvumte bese, keŋεε bó yaa wvumte ke, keŋεε bó jemyi mwεεm mvù befe ekumε bese keŋεε bó jemyi mvù jee. Bonyii ké no joo bese le bese nu bonyii bo kenεεma le, geenεn ε bese nu bonyii bo keεεy e.

⁹ ε bonyii ké nε no nu nen diεwe ke bó kee bese ke, geenεn ε bonyii kee naa bese ntay. Bó ké nen'yi no yene le bese nu wase bonŋfusay, geenεn ben etaa eyen, bese nu ke dvú. ε bonyii ké nε no nyaa ŋgew ê bese, geenεn yaa yuwyi bese ke.

¹⁰ Bese ké no nu nen diεwe bonyii bó nu yí yii le, geenεn lanŋaŋe ke sekicii, nu diεwe bonyii bó fuute le, geenεn gee ke ε bonyii nteen nu bonyii bo kpaw e. Bese ké no nu nen diεwe ke bese keŋke naa lo fiεε ke, geenεn ε bese keŋke mwεεm mvunniim.

¹¹ Bonyii bo Kolεn, bese nu ε jeme wase ê ben yaa nyile fiεε ke. Bese nu ε yene mvuntelem mvusese ε gee mvuyem ê ben.

¹² Ke bese baa banj mvuntelem mvusese fô ben e ke. ε banj ben mvunen fô bese le.

¹³ Me ε no njemyi ê ben ke diεwe ê boom bem e le, ben ege leŋleŋ no bese nu ε ge fô ben e, eyene ten mvunen mvuntelem fô bese le.

Fo wee mbee elenê ekale kemwaanj bó wee wvù baa nu wee mbee ke

¹⁴ Fo ben elenê ekale kemwaanj ben ε bonyii bó yaa nu bo mbee le ke. ε nulo é fiεε fi teytey bó fi befe eghan nεε se no nu yí fiεε le fimwaanj? N'yuu bó ejiiwe nulo ekeŋke kentaashe?

¹⁵ ε nulo é Klistu bó Belial * enu diuw mwaanj e? Fiεε fi taashi wee mbee bó wee wvù baa nu wee mbee nu la?

16 Yew ncese Nyo' nulo ekeŋke la keege bô mvunyo' mvu yî woŋ wvun e? Ben ekeè le beene nu yew ncese yî yi Nyo' wvù keŋke nshii. Fifi nu no Nyo' to gaye le,

“Me nu ŋke encee yî bó le, nlene ê bó entelenj.

Me nu ŋke enu Nyo' wvubo,

ε bó nu bonyii bem.”

17 Nonen, Tata Nyo' gayte le,

“Ben ebuy ê bó ente, enù jsey fô bó le.

Fo ben ekum fiεε fi nnyen e ke,

é me emum enfiisen ben.

18 Me nu ŋke enu Icen,

ε ben nu boom bem bô bolemsε noo bô bokene.

Fifi nu ε è jemyi Tata Nyo' wvù Keŋke Mvunŋay Mvunciim.”

7

1 Nsáa yem shém, no Nyo' nu ε nya bonkawma ban ê beene nen, beene emum ecuke fiεε ficii fi beete bô ye yesebeene noo keyoy kesεεbeene. Beene eyuulé gene mεese no beene cee yî nfan wvù wvu Nyo' le.

É Baul yuw njon le bonyii bo Kolen to nu ε kumen mvuntelem mvubole

2 Ben egeεε bvudvuu ê mvuntelem mvunen e fô bese le. Ke bese nu ε jay fiεε fô wee le ke. Ke bese nu ε lee wee ke, ε ke bese nu ε fiw wee mvu ke.

3 Ke me njemyi nen le me nsaake lo ben ke. Me nu ε ŋgay wase ê ben le ben nu naa lo fitele fisese, é è cim nu keekpwe kenεε keenu dvú, tu beene nu enu ke yî kentaashe le.

4 Me nu ε ŋgeε fitele fiem yî yene le baay. Me ŋkeŋke kembense ye ke baay ekumε ben. Fitele fiem lætene baay ekumε ben. Ente jo bonŋew bocii bô bese yene nu ε me n'yuuke ke ε è nu njon.

5 Naa no bese to leyεε woŋ wvù Masedonia le, bese to baa keŋke nleeten ke. Bese to keŋke bonŋew biba bicii. Bonyii to gomte diuw bee bó, ε bese bvuu keŋke nfan ê mvuntelem mvusese le.

6 Geenen, ε Nyo' wvù læsee mvuntelem mvu bonyii bô nu yî yii le ke læese mvuntelem mvusese bô nto wvù Taytus to toε.

7 É ke è to mey ke nto we maanj wvù to læseeεε mvuntelem mvusese ke. É to nu ten je yi ben to læseeεε fiεε fitele jó. Wvú to nu ε see ê bese le ben shieele baay keeyen me le, bô no ben keŋke yii fô bikuu binen e, noo no ben keŋke shiee fô me le. No me n'yuwεε nonen, mbvuu n'yuw naa lo njon baay.

8 É è cim nu naa le ŋwa' wvù me nto nsanεε fô ben e we to nu ε ge ε ben no nu yii yii, tu ke me ncim ŋkumyi ye ke. Geenen, ε me nto ŋkume ke ye, njefo me n'yene le ŋwa' wem wvudvu to nu ε ge ε ben no nu yii yii. Geenen, ben to nu yii yii ke yi kefew e nen caan.

9 Me ε no n'yuuke njon keseen, ε è yaa nu njefo ben to nu ε no nu yii yii ke. É nu njefo yii yin to nu ε ge ε ben kumen mvuntelem mvunen. Ben to keŋke yii ε è nu ê je yi Nyo' gomte le. Nonen bese to baa ge fiεε fimew fi befe fô ben e ke.

10 É wee keŋke yii ê je yi Nyo' gomte le, tu fi nu ege é wvù ekumen fitele fiεε. É fifin eto ε è nu bô mboyma fô wvù le, saa eto ε è nu bô fiεε fi wvù ekumyi ye

yî dvú le ke. Geenɛn, é wee keŋke yii ê je bonyii bo yî wonj wvun e, tu yî nu ke eto ε è nu bô kpwe.

¹¹ Ben eyen le fiεε fi yii yî è nu yî Nyo' gomte nu ε to dvú fô ben e. Ben eyen no ben nu ε jo mwεem naa shiee le. Ben eyen ten no ben nu ε ge fiεε ficii keedunje le ke ben keŋke ebo fô fiεε fi befe fidvu le ke. Ben eyen no fiεε fidvu nu ε ton'ye ben. Ben eyen nfan wvù ben nu ε keŋke. Ben eyen shiee wvu baay wvù ben keŋke keeyen me le. Ben eyen shiee wvù ben keŋke keege fiεε fi lenj. Ben eyen ten kfuu ηgew wvù ben nu ε nya ê wee wvudvu wvù gee jay. Yî fiεε le ficii nu ε ben ε dunje lo le ke ben keŋke naa lo ebo fô fiεε fidvu le ke.

¹² Nonɛn, naa no me nto nciim nsanηε ηwa' we fô ben e nu ε ke me nto nsan nje wee wvù to gee jay, kenεε wee wvù bó to gee jay fô wvù le ke. Me nto nsan wvu le è nulo é ben edunje fô bikuu binen e ê Nyo' ejise le ben keŋke shiee fô bese le.

¹³ Nonɛn fifin nu ε ge shém ε no leetene bese.

Keebise yî shém yese yî nu ε leeten e, nu ε bese bvuu yuuke njonj baay nje njonj wvù Taytus yuuke njefo ben bocii nu ε ge fitele fiew ε no nu yî nyεkeey e.

¹⁴ Naa me nto ηké no nsaale wase ye bô ben ê Taytus, ben to baa shoose me ke. Kensaa ye kè bese to ké no saale bô ben ê Taytus nu ε dunje le è nu ke keceey. É è nu ke lenjen no fiεε ficii fi bese to ké no jemiyi ê ben nu ten keceey.

¹⁵ Wvù wvù Taytus ké kumiyi no ben bocii to yuwεε wvù le, bô no ben to fiisenεε wvù fane, ciinjke, ε wvù bvuu konj ben naa fesen lo.

¹⁶ Me ten n'yuuke njonj njefo me nu ε ηgeε bvufee bwem yî yene le ε ηgen ε mese.

8

Ntefe no è nulo é bonyii bo mbee le enyaa nnya ê bonyii bomew

¹ Boom bo bwee wese le, bese gomte le ben ekiεε fiεε fi mbuwma Nyo' nu ε ge fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi ê keba kè Masedonia le.

² Bongew bò temyi nu ε mom wase bó baay. Geenɛn ε njonj wvu baay wvù bó keŋke ε ge bó ε looce ε yene can yibo yicii ê bonyii bomew naa no bó cim nu ê kefufe ke baay ente.

³ Fiεε fi è nulo é me ensee nu le è to kpwaw ke bó le bó enya nnya no mvunjay mvubole nu. É bó dioo nyaa, nya naa fesen lo.

⁴ Bó to nu ε leke bese naa shiee le le bese enya ke bó je keelese ebo fô lemme din e keetom bonyii bò è nu bo Nyo' le.

⁵ Bó to nu ε ge fiεε ê je yî bese to baa kpwaake le è nulo é bó ege le ke. Bó to nu ε yaw nya bikuu bibole ê Tata, mum nya ten é bese no Nyo' gomte.

⁶ Nonɛn, ε bese mum leke Taytus le no wvù to nu ε kew wase lemme din é ben entelenj, le wvù emum egen dvú fwe efice ben keemese lemme di jee din.

⁷ No ben looci kee mwεem mvunciim naa ntay, mwεem mvu ê keba ke mbee le, mvu ê keba ke njeme le, mvu ê keba ke bvufee le, mvu ê keba ke shiee keege fiεε le, noo mvu ê keba ke keŋkonjen kenɛn e fô bese le, bese ε mum ε no gomte le ben elooce ekiεε ten keeyene can yene yî lemme di jee din e ntay.

⁸ Ke me njemiyi nen nyaa ε è nu nci ke. Me momte lo mbii shiee wvù bonyii bomew keŋke keege fiεε le keen'yen le keŋkonjen kenɛn ten nu ke keceey.

⁹ Ben kee wase fitele fi jee fi Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to keŋke. Naa no wvù to nu wee bvukuke nu ε wvù to ne tu wee kefufe nje yene, wvu le kefufe kew ege é ben etu bonyii bo bvukuke le.

¹⁰ Yí saaka wvudvu wvun e nu ε me ŋgomte keenya wem ntefe. Fí nu leŋ le ben bô to keWEE lumbee keege fiEE, ε è yaa nu ke keege fiEE maan ke, ben to nu ten bonyii bô to keWEE keekŋke shiee keege fiEE,

¹¹ ben emum egen dvù fwe emese, wvu le ben ke dioo ε mese bii no mvunɔay mvunen nu, é fi elen ekale kemwaan bô shiee wene wvù ben keŋke keege fiEE.

¹² Ben ekeè le é wee keŋke shiee keenya, tu Nyo' nu efiisen nnya ye bii fiEE fi mweten keŋke keenya le, wvù saa ebii fiEE fi wee baa keŋke le ke.

¹³ Ke me ŋgayte nen le ben nu dioo nyaa keefi bonyii bomew kaa kpwe lo ke. E nu fiEE keege é biba bicii ekeŋke leŋleŋ.

¹⁴ No ben keŋke mwεem keseen ε mvù ffuyte lo, ε bonyii bomew tane, nu ε è nulo é ben efi bó. E bó dioo keŋke ten ε mvù ffuyte lo sekekie, ε ben tane, é bó efi ben. Nonen é biba bicii emum ekeŋke leŋleŋ.

¹⁵ E nu no bó nu ε san le,
 “Wee wvù to baanceε baay,
 to baa emum ekeŋke baay ke.
 E wee wvù to baanceε ke caan,
 to baa emum ekeŋke ke lo caan ke.”

E bó tum Taytus Kolεn

¹⁶ Me nyaa keyoone é Nyo' wvù nu ε gee shiee wene fô fitele fi Taytus e ke leŋleŋ diewe wvù me ŋkeŋke fô ben e.

¹⁷ Ke wvù to baa emum ebee keeto é ben e nje bese to nu ε leke wvù ke. Wvù too é ben e yí ŋkpawace wvuwe le no wvù to keŋke wase shiee naa baay fô ben e.

¹⁸ Bese tumte wvù bô waa bwee wesebeene wvù bó kee wvù enteleŋ jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii yí saaka wvù jee wvù wvù ghane fewci le.

¹⁹ E ke è mey ke fifi ekume wvù ke. Wvù nu ten wee wvù bintaashe bi bonyii bo mbee le nu ε baa le wvù eghanè bee bó no bese ghane gee lemme di jee di ekume nnya yin. Lemme din nu keege é bonyii enyaà mbense é Tata kebee, bô keedunɔe le bese keŋke shiee keefiEE bonyii bomew.

²⁰ Bese gomte le fo fiEE ke enu dvù fi wee mvu ke ebace bese yí dvù le ekume nnya yi baay yin yi bese lemte yí dvù le ke.

²¹ Bese momte naa ntay keege ε è nu fiEE fi nu leŋ ε è yaa mey ke é Tata ejise maan ke. Bese momte keege fi nu ten leŋ ejise jo bonyii.

²² Bese tumte ten waa bwee wesebeene mvu bô bó wvù bese nu ε mom wase wvù bokan nteen yí mwεem e nteen, ε yen le wvù keŋke shiee keege mwεem. E wvù nu keseen keŋke naa shiee wvu baay fô ben e, njefo wvù nu ε gee fitele yí yene le naa baay.

²³ Wee diewe Taytus e nu ε wvù nu wee wvù bee wvù lene yí ekale le kemwaan, nu ten wee wvù bee wvù lemte yí fiEE le fimwaan fô ben e. E dioo tu fô boom bo bwee wesebeene le bomew ba, nu ε bó nu bonyii bo ntum e bo bintaashe bi bonyii bo mbee le. E nu bonyii ε bó gee ε mbense gene fô Klistu le.

24 Nonen, ben emum edunçe kenkonen kenen fô bó le endan, wvu le bintaashe bi bonyii bo mbee le eyen le ye yi bese ké no saale ekumε ben nu yi lenj.

9

Nyo' koonke wee wvù nyaa nnya ye bô nlanlanj

1 Ke shiee cim nu dvú wvù me ensaanke lo ê ben ekumε lemme din keetom bonyii bô è nu bo Nyo' le ke.

2 Me ηkee lo le ben kenke wase shiee keetom bó. E è nu fiεε fidvu fi me nsaale ye dvú ê bonyii bo Masedonia ekumε ben, njemyi le ben bo Akεya nu ε ben to seyse wase ε è bεε lo lumbee keetom. Shiee wvù ben kenke keenya ε mum ε ge ten mvuntelem mvu bonyii le nteen ê bó ente ε ja we.

3 Geenεn, me ntumte boom bo bwee wesebeene le ban fô ben e wvu le fo ye yi bese saale ekumε ben yí saaka wvun e ke ebuy le è nu yi εcici ke. Me ε no ntumte bó wvu le ben enù ε ben ε seyse no me nto ngayεε le ben nu ke enu.

4 Efuw ke nonen, fi ε kooy le bee bonyii bo Masedonia bomew ε nε ε to ε ye n ε ben nu sε ben nu ε seyse, é kenshoose kedvu enu nεε fô bese le, efey mvunciim fô ben e bô bese se geele bvufee yí yene le?

5 E nu fiεε fi gee ε me ηkpawwεε le fi nu shiee le le me enlεε boom bo bwee wesebeene le ban le bó esa ke fwe eto ê ben e eseyse nnya yi baay yin ε kefew bεε yi ben to kawεε keenya. Nonen é nnya yidvu emum enu ε ben ε seyse wase le è nu nnya ε ben nyaa yí ηkonj wvu wene le, ε è yaa nu le bó kamte lo ben ke.

6 Ben ekumyi le wee wvù jewyi caan, nu ke egbwele ke caan, ε wee wvù jewyi nteen, nu ke egbwele ten nteen.

7 Wee mwaanj mwaanj ben e kenke keenya no wvù nu ε kpawwεε fô fitele fiew e, yaa nyaa guute lo ye kenεε nyaa diεwεε bó kane lo wvù ke. Ben ekeè le Nyo' koonke wee wvù nyaa bô nlanlanj.

8 Nyo' nulo ebuw ben bô mwεεm mvunciim ege é mvú effuyte lo, wvu le ben ekenke fiεε ficii sekecii ε fi kocine ben e bocii, é ben emum egeè dilemme di jee dicii dvú ntay.

9 Fí nu no bó nu ε sanj le,
“Wee wvù nyaa nnya nu ε tfuw lo nnya ê bonyii bo kefufe le,
lemme diw di jee nu ke emεy nu sekecii.”

10 Nyo' wvù nyaa ηgow ê wee wεε bó mwεεm mvudien ε bó diee, nu ke enya ten ebvuu ebise ηgow mwεεm mvunεn, ege é nce wene wvù jee eto bô ηgbwele ε wvù duule lo.

11 Nyo' nu ke enya ten ben bô bvukukε ê jé le yicii keege é ben eyen'yi can yene ntay ê bonyii bomew, wvu le bonyii enyaà mbense é Nyo' seke bó ε kenke nnya yin can yese le.

12 Ke lemme dinεn di jee din di ben lemte too ke ε è nu bô mwεεm mvù bonyii bô è nu bo Nyo' le shieele maanj ke, dí too ten bô mbense fô Nyo' le jé le nteen.

13 Lemme di ben gee din nu edunçe bonyii bô è nu ben, é bonyii emum etumte monkum mo Nyo' le yí n'yuw wvù ben yuuke saaka wvù jee wvu ekumε Klistu wvù ben tomte le. Bó nu ke etumte ten monkum mo Nyo' le no ben nu ε yene can yene fô bó le noo fô bonyii bomew e bocii.

14 Bó nu ke ebunlee fô ben e, ε mvuntelem mvubole nu yí yene le naa baay nje mbuwma Nyo' wvun wvù nu yí yene le wvù kuuke naa fele lo.

15 Beene enyaà keyoone ê Nyo' yí nnya ye yi baay yí è nulo wee saa esee no yí nu le ke.

10

Ɛ caw Nyo' Baul le wvú enù waa ntum Jisos Klistu

1 Me wvú Baul kebee, nkule lo can ê ben ê je kembonen bô nyekēey wvú wvu Klistu le. Ɛ nu me wvú bô duu le me nké ndioo nu keba kemew no ncewcewe lo bô ben, nké nto wase ê ben ejise, mum mbo.

2 Me nleke lo ben le seke me e nke e nto, fo ben ege é me ene encewcewe beene no me nulo nke encewcewe bee bonyii bô kpwaake le bese gee mwεem bii e è nu nkpwawce bonyii bo yí won wvun e ke.

3 Ɛ nu keceey le bese ceeyí won wvun e, geenen ke bese yaa tumte jem yese bii no bonyii bo yí won wvun e tumte ke.

4 Ke mwεem mvù bese tumte jem yese dvú nu mvu yí won wvun e ke. Mwεem mvù bese tumte jem yese dvú kenke mvungay mvù nen'yi fô Nyo' le, keebvuuke mondvuum mò temyi dvú.

5 Bese ké no joo mwεem mvu jem e mvun bvuuke bombew bô bonyii beeke dvú, shiwse kembense ye kecii kè baanke fo bonyii ekee Nyo', soo ten bonkpawce bo bonyii le dvú, gee e bó yuuke wase e è nu Klistu le.

6 Seke ben e dunce le ben yuuke wase Klistu le bô mvuntelem mvunen mvunciim, é bese emum enya ngew ê wee tfuu wvú beε temyi ekole bô Klistu.

7 Ben etaa eyen fiε fi nu ê ben ejise! Ɛ wee kee naa keceey le wen nu wee Klistu, é wvú no kumyí le no wvú nu wee Klistu, nu ke ten no bese nu.

8 Ɛ me ncim ne naa e no nsaale ye nfesene caan nje mvungay mvù bese kenke mvù Tata nyaε keeyoo lo ben dvú, e è yaa nu keesâw lo ben dvú ke, ken'wuumen saa ekoole me ke.

9 Ke me ngomte le fi eyen'yi nen ke diewe me mbemsee lo ben bô bonwa' bem ke.

10 Me ngayte nen njefo bonyii bomew nen'yi no jemyi ekume me gayte le, “Wvú ké no saanke bonwa' e bó temyi bvuu cewcewe, geenen seke wvú e to é bonyii ejise mum tu weε. Ɛ ke njeme we ké no koole fiε le ke.”

11 Boba bonyii ekeé le fiε fi bese jemyi ê bonwa' le seke bese yaa nu fó ke, nu e bese nu ke ege fi seke bese e to.

12 Ke bese momte naa keebwene ye, kenε efewsene bikuu bisese bô bonyii bomew ba bô seje bô dew yibo fiε fi è nu bó ke. No bó fewsene bikuu bibole εbonebon, bewsene ten ye yibo εbonebon, nu e fi dunci le ke bó kee fiε ke.

13 Fisese nu e ke bese cim saale ye fesene kelen ke. Bese saale ye e è nu yí kelen kè Nyo' nu e nya can yese le keelem eto ebuy naa ê ben e.

14 Ke bese danjene e è nu kedwee no bese too buyte ê ben e ke. Bese to nu bonyii bo fwe keelen bô saaka wvú jee wvu ekume Klistu to naa buy ê ben e.

15 Ke bese saale ye fesene ke, fi nu le ke bese saale ye yí lemme di é ge bonyii bomew ke. Geen en fiε fi bese taale fwe kee nu le no mbee wene kuu gene fwe, nu no kelen ke lemme disese le ê ben entelen nu ekuuke ten gene naa ntay.

¹⁶ Nonen é bese emum efey lo jo ben efewci saaka wvù jee gene biba bimew e, saa nu le bese saale ye bô lemme di bó nu ε lem wase bvudvuu bvü wee mvu le ke.

¹⁷ Fí ε mum ε no nu no bó sanj ê Nwa' Nyo' le le,
“Wee edioo esaale ye, no saale ε è nu yí fiεε fi è ge Tata le.”

¹⁸ Ke è nu wee wvù dunji ekole kew le wen nu wee wvu leñ wvù mum nu wee wvu leñ ê Tata jise ke. E nu wee wvù Tata yene le wvù nu leñ wvù nu wee wvu leñ ê wvù ejise.

11

Baul bô bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo ntum e bo Jisos

¹ Me nleke le ben ecine ke é me enjeme njeme keyunsee nen caan. Kee, ben ecine ke lo!

² Me ηκεηke ken'yεε ejise bô ben kè è nu ke Nyo' le. Ben nu fô me le diεwe ηgon kpwoon wvù beε tfu le, wvù me nu ε ηkaw keenke enya wvù ê diemsen mwaan wvù è nu Klistu.

³ Geenε me nfane le leñleñ no yo to weεntεneε leε Iff, nu ε bó nu ke ebvunse ten bvufee bvunen é ben ecine je yí nu keceey bvuu yuule yí ben bii Klistu le jó.

⁴ Me njemyi nen njefo ben kaantene ke lo fiεε ficii. E wee ne ε no fewci ekume Jisos mvu jεey se è nu wvù bese to fewceε é ben, keεε keyoy kemew jεey se è nu kè ben to fiisεneε ê Nyo', keεε ekume saaka wvù jee mvu jεey se è nu wvù ben to fiisεneε é bese, tu ben nu emum ekaanten ke lo.

⁵ Ke me ηkpwaake le bonyii ba bô ben teje le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke lo fele me ke.

⁶ E è cim nu naa le ke me ηkee njeme, tu ke è mum nu le ke me ηkee fiεε fi ekume Nyo' ke. Fin nu fiεε ε bese ε dunce wase é ben é jé le yicii noo yí mwεem e mvuncim.

⁷ No me nto nfewceε saaka wvù jee wvù wvu Nyo' é ben ecici se nlawma, ε fen ghane le me nto ηge ε è nu kebefε keenshike ekole kem nonen wvu le me embense ben e?

⁸ E nulo é me enjay le me nto nsoonke ε è nu kensonj enteleñ jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bimew, no me nto nfii nfi é bó, nlemte ε è nu fô ben e.

⁹ Seke me nto nu beene, me nto mbaa ηgeε bvujite bvumew yí wee mvu ben e seke me nto ηκεηke shiee fiεε ke. Boom bo bwε wesebeene le bo Masedonia to nyaa fiεε ficii fi me nto nshieele. Nonen yí fiεε le ficii nu ε me nto ntun keengeε bvujite yí yene le. E è nu ke no me nu ηke entune nonen.

¹⁰ No keceey ke Klistu le nu yí yem e, ke wee nu dvú é biba binen bi Akεya le wvù nulo ebanj diuw wem yí fiεε fi me nsaale ye yí dvú le ke.

¹¹ Me ntune nfi é ben nonen nje la? E nu njefo ke me ηkoonke ben e? Me ηkoonke naa ben ε Nyo' kee nonen.

¹² Fiεε fi me ηgee nu ε me nu ηke emey ke ηgee, wvu le me embaanke je fô bonyii ba bô gomte keeyene le bó nu leñleñ bee bó yí fiεε fi bó saale ye yí dvú le.

13 Kε bonyii bodvu ba yaa nu boom bo ntum e bo Klistu le bo keceey ke. Bó nu bonyii bo lemme le bo kenleema le. Bó teeke lo Klistu fô jise le bowen nu boom bew bo ntum e.

14 E ke fifin yaa nu fiεε fi nghaw e ke. Naa Satan bô ekole kew ke tew ke Nyo' fô jise le wen nu nceendaa we wvu n'yuu.

15 Nonen ke è nu fiεε fi diuw wvú yumεen e seke bonyii bew bo lemme le banse ten ye yen'yi diewe bonyii bô yeeyi bonyii no nce wvu teyey kenke keenu le ke. Kemese kebole nu ke enu ke lenlen no gee dibole nu.

E Baul no saale ye ekumε bonjεw bô wvú to yene

16 Me ε mbvuu ε no njemyi le fo wee ejo me le me nu keyun ke. Geenε é ben jo me le me nu keyun, é ben cinε le me le ε me njeme ten njeme kensaa ye caan.

17 Fiεε fi me njemyi ekumε fi fi me nsaale ye yí dvú le se nfan, nu ε ke me n'yaa njemyi bô mvunγay mvu Tata le ke. Me njemyi ε è nu diewe keyun e.

18 No bonyii nteen saale ye é je bonyii bo yí won wvun e, tu me nu ensaalé ten yeM ye.

19 Me njemyi nen njefo ben fiisene biyun duu le ben kenke bvufee!

20 Ben nu ε cinε le bonyii ejod ben ε ben tuu bonfaw bobole, ε bó diekene yí yene le, bene yí yene le, bensee ye, tumyi can é ben jise.

21 Ken'wuunen koole me le bese to kaa nu fisese biwelencoy fanε yaa gee nonen ke!

Geenε é fiεε nu dvú fi wee momte keesaale ye dvú, tu me ten nu emomte keensaale ten ye yí fifiεε le. Me mbeε ke njemyi fin diewe keyun e.

22 E bonyii bodvu nu Bo'ibulu, tu me ten nu ke mvu. Bó é no nu bonyii bo Israel, tu me ten nu ke mvu. Bó é no nu bonyii bo é kfuu di Aba'am e, tu me ten nu ke mvu.

23 E bó fen nu bonyii bô lemte Klistu le, tu me nfele naa lo bó yí fifiεε le. (Me njemyi wase fin diewe wee jewte le.) Me nu ε nlem naa wase ε nfey lo bó, ε ngen ncaw ε nfey bó, ε bó sun wase me bokanη ηkuun, ε kpwe ε soy wase me bokan e bokan e.

24 Me nu ε nfi wase bonjεwan can Bojuu le bokanη botin, ε bó tamte kan mwaan ε è fuute ηgbwan mwaan fô mbaanye.

25 Bó nu ε sun wase me bokanη botete bó bimban, ε tumye me bó eta kan mwaan. Nguw wvu é joo nu ε sawye wase bó me bokanη botete, ε me ε nce wase é joo ε mbuy ε nshe jó.

26 Me nu ε ηghan wase baay, ε mboy fo me enle joo bokanη nteen, ε mboy fo me enkpwe can bocoon e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bem bo won e, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe can bitum e, ε mboy fo me enkpwe εlaante, ε mbvuu ε mboy fo me enkpwe ηkpwaante, ε mboy fo me enkpwe é joo yi baay e, ε mboy ten fo me enkpwe can bonyii bô mbiayte le bó nu boom bo bwεem e yí Klistu le.

27 Me nu ε nlem wase baay ε njimten. Me nu ε nce wase se nyii bokanη nteen. E me nu ε no nu wase jej noo se joo yi me η'wu. Me nu ε nce wase bokanη nteen se fiεε fidien, ε nce kenton e se ndvu.

28 E keebvuu bise yí mwεem mvumew e nu ε me nu ke ekuse jo bvujite ediuw ecii nje bonjεpawce bó me ηkenke fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii.

²⁹ E wee dioo wɛɛyi, tu me nu en'yuuke tɛn ɛ me η'wɛɛyi. E wee ké ege é wee mvu ege kebefɛ, tu fi nu esase me baay.

³⁰ E è nu le me ensaale ye, é me ensaalè ɛ è nu yî mwɛɛm mvù dunɔi le me n'wɛɛyi lo le.

³¹ Nyo' wvù nu Nyo' noo Icee Tata wesebeene wvù Jisos wvù mbense nu fò wvù le sekeci sɛ nka, kee lo le ke me mbiayte lo ke.

³² E to nu seke me nto nu Damaskus, ɛ wee sa' wvù to nu ɛkuse jo Nfon Aletas ke gay ɛ bonyii no cɛyte kelaante kedvu wvu le bó ekoo me.

³³ Geenɛn ɛ bonyii ke jo me lese é nkaa le, bvuse fò ntoo ketaan e shike ɛkfuɔ, ɛ me nsɛ nlemtɛn can ye le.

12

Mwɛɛm diɛwɛ bifilɛ le mvù to too fò Baul e bó mvù Tata to dunɔi é wvù

¹ Me nu ensaale ke ye nɛnɛn dvú fwe naa no sew yaa cim nu fò ke. Me nu nɛnɛn fwe yî mwɛɛm diɛwɛ bifilɛ le mvù to too fò me le noo mvù Tata to dunɔi é me le.

² Me nkeɛ wee Klistu mvu wvù Nyo' to cunɛɛ ben dvú fey lo ɛbulɛ gɛn é we ɛke. * Eɛn nu wase bilum yuufe ncow binɛw no fi to kooyɛɛ. (Kɛnɛɛ wvù to ben fò bó ye, kɛnɛɛ sɛ ye, tu ke me nkeɛ ke. E kee ke Nyo' maan.)

³ Me nɔgomte keembvuu mbiinen le, me nkeɛ wvuwe wee, (kɛnɛɛ wvù to ben fò bó ye, kɛnɛɛ sɛ ye, tu ke me nkeɛ ke. E kee ke Nyo' maan.)

⁴ Nyo' to nu ɛ cun wvù ben dvú fò bvudvuu bvɔ nɔn e bvɔ Nyo' le, ɛ wvù yuw mwɛɛm fò ɛ è yaa nu mvù è nulo é wee esee ke. E mvumwɛɛ nu mwɛɛm mvù bó baa enya mvunɔay le wee wvu wum ejeme ke.

⁵ E nu wee diɛwɛ wvuwe le wvù me nu ensaalè ye bó wvù. Ke è nulo é me ensaale ye bó ɛkolɛ kem ke, ɛfey ke le me ensaalè ye ɛkumɛ kewɛɛyɛ kem.

⁶ E è cim nu le me nɔgomte keensaale ye ɛkumɛ ɛkolɛ kem, me nsaa nu keyun ke, njefo fiɛ fi me nu enjemyi nu keɛɛy. Geenɛn me nu ɛ ntun keenje fifiɛ, wvu le fo wee mvu ke enɛ ekspwaake jɛɛy ɛkumɛ me fele fiɛ fi wvù yɛne yî yɛm e bó fi wvù yuuke é me ke.

⁷ Geenɛn, keege le fo me nke enɛ embense ye baay ɛkumɛ mwɛɛm mvu keɔghaw e mvun mvù Nyo' to dunɔɛɛ é me, wvù to nu ɛ tum kfuɔ biay mi ɛ yî no bon'yi ye yɛm. Biay yin to nu nceenda Satan ɛ wvù njiɔsɛne bó me, wvu le fo me nke enɛ embense ye baay ke.

⁸ E me nke mbunle ekumɛ fiɛ fidvu é Tata mbuy bokatɛ botɛtɛ nleke le wvù ɛake ke fiɛ fidvu yî yɛm e.

⁹ Geenɛn ɛ wvù tfuse é me le, “Mvunɔay mwem mvù me nu ɛ mbuw wo dvú nu ɛ kocɛn fò wo le keefii wo, njefo mvunɔay mwem ké no lemte yî wee le gene mɛɛsɛ seke wvù wɛɛyi.” Nonɛn me nu en'yuuke nɔn mbvuu nsaale ye ɛkumɛ kewɛɛyɛ kem nɛsɛne lo wvu le mvunɔay mvu Klistu le nulo elemtè yî yɛm e.

¹⁰ Fí ɛ mum ɛ no nu le me n'yuuke nɔn bó kewɛɛyɛ kem noo boncun bó bó nan'yi me dvú noo bonɔw bó me n'yɛne noo bikaa bi bonyii bone é me ɛjim bó bonɔw bó bii me le nje Klistu. Me n'yuuke nɔn nonɛn njefo è nu seke me η'wɛɛyi, tu sekekɛ nu ɛ me nu emum entɛmyi.

Shiee wvù Baul to kenjke fô kentaashê ke bonyii bo mbee le ke Kolèn e

11 Me nu ε ne wase ε ntu keyun! Geenεn ε è ge ben me ε nse ntu nonen. E nu ben bô be kenjke keedunçi wee wvù è nu me. Naa no me mbaa nciim mbuy fiεε le nu ε ke fi mum nu le bonyii ba bô tenje bikuu bibole le bokow bo boom bo ntum e bo Jisos e mum kuuke fele me ke.

12 Mwεem mvù dunçi mvunğay mvu Nyo' le bô binghaw bi mwεem e noo mwεem mvu diuw wvù yumεen e nu ε me nto nkoo shém baay no nğee è ben entelej. E mvumvun nu bonciise bô dunçi le wee nu cεey cεey waa ntum Klistu.

13 Fiεε fi me nto nğee fô bintaashê bi bonyii bo mbee le bimew e nshεete ben efey le me nto mbaa nğeele bvujite bvumew yî yene le, nu la? Ben elεshê jay wem fofê!

14 E neε me wvun, ε me ε nseyse wase keento è ben e yî bokañ e botete. E ke me nu nke ento enu bvujite bvumew fô ben e ke, njefo ke me nğomte ε è nu mwεem mvunen ke. Me nğomte ε è nu ben. Me nğomte ε è nu ben njefo ke è nu boom bô kenjke keegεle mwεem è bo'icee bobole bô bobwee bobole ke. E ke no gεle bocee boom bô bobwee boom mwεem è boom bobole.

15 Me nu nke en'yuuke naa njon baay keenjeweε fiεε ficii fi me nkεnke fô ben e bô keenya noo ekole kem nje ben. E me nkooñke ben baay, é ben kaa ekooñke me caan e?

16 Ben nu ε yen kecεy le ke me nto mbaa enğee bvujite yî yene le ke. Geenεn bonyii ε no duu le me nto nu ε n'wεentεn nleε ben bô mbiay.

17 Nuu le wee mvu bonyii bô me nto ntumεε fô ben e to nu ε leε ben è diee diem e le?

18 Me nto nu ε nleke Taytus le wvù eto è ben e, mbvuu ntum waa bwee wesebeene wε le bô wvù eto. Taytus to nu ε leε ben seke wvù to toε le? Bee wvù to baa gee ke mwεem yî nkpwawce le mwaan bô yî ekale le kemwaan e?

19 Sekemew ε ben kpwaake le no bese mey ε no jemyi nen nu ε bese gomte keetanyi lo diuw wese fwe dvunen. Bese jemyi ε è nu diewe bonyii bo Klistu le fwe dvu Nyo'. Nsáa yese shém, fiεε ficii fi bese gee fô ben e nu keege é ben ekuu lo.

20 E me nfane le è nelo é me nke enε ento en'yen ε ben yaa nu no me nshieele le ben enù ke, é ben ten eyen ε me n'yaa nu ten no ben shieele le me enù ke. Me nfane le è nelo é me nke enε ento en'yen ε bonyii waale diwaa, gheεke kenğhw, kenjke shém yî ton'yεn, beele ke ε è nu dew yibo, beete bô ediee ε bonyii, kunsene mvunğunsen, bensee ye yi ecici, kenjke kembvunse.

21 Me nfane le me nu nke endioo ε mbvuu ε nto, é Nyo' wem ege é ken'wuumεn ekoole me, noo le me nu nke enu yî yii le nje bonyii bô se gee bibefe diewe nnyen e bô nce nnyen kenjan noo nsake, ε bó nu ε bó baa cine wase dvù ke.

13

E Baul gay è bonyii bô to gee bibefe le bó eyenè

1 Fin nu wase bokañ bem botete bô me nu ento è ben e. N'wa' Nyo' gayte le, "E bó lese nsaw wee, tu bó nu eshieele bonyii bofεε kenεε botete, bô eleem jim nsaw wvudvu."

² Ɛ to nu seke me nto ntoε ê ben e yî nto wεm wvu bokanɔ bofεε le, me nto nu ε ngay ê bonyii bô to cee nce kebefε le, bó eyenè. Me ε mbvuu ε no ngayte ê bó noo ê bonyii bocii naa no me mbaa nu ê ben ejise le, ben eyenè, njefo kefew kê me nu nke embvuu ento nu ε me n'yaa nu nke encam naa lo shen fô wee le kê.

³ No ben gomte le me nge fiεε fi duɔci le è jemyi Klistu ê ben fele yî yεm e, tu me nu enge. Kε è nu le wvú wεεyi lo keenya ngew ε ben kê. Wvú kenke naa mvungay ê ben entelenɔ.

⁴ Ɛ nu keceεy le bó to taa wvú yî kentam e ε wvú wεεyi. Geenεn keseen nu ε wvú nu dvú ê mvungay mvu Nyo' le. Bese wεεyi ke ten diεwε no wvú to wεεyi. Geenεn yî mvungay mvu Nyo' le nu ε bese nu ke ecee bee bó lemte ben e.

⁵ Ben etaa bikuu binen eyen le laa ben nu yî mbee le le. Ben emom ε è nu bikuu binen. Kε ben yene le Jisos Klistu nu yî yene le? Wvú nu naa yî yene le, é è fen baa nu le ben nu ε mom bikuu binen ε yen ε ben ε gbwe.

⁶ Me nkeε naa le ben nu ke eyen le bese baa egbwe kê.

⁷ Bese bunlee Nyo' le fo ben ke enε ege fiεε se è nu fi leɔ kê. Kε bese yaa gomte le bonyii eyene le bese nu ε fey mmom wvudvu kê. Geenεn bese bunlee ε è nu le ben egeè ε è nu fiεε fi leɔ naa no bese cim yen'yi ke diεwε bese nu ε gbwe wase mmom wvudvu.

⁸ Kε bese yaa nulo egee naa lo fiεε fi kicine keceεy kê. Bese nulo egee kê ε è nu fi tomte lo keceεy.

⁹ Ɛ dioo nu seke bese wεεyi ε ben temyi, ε bese no yuuke njonɔ baay. Bunle yese nu kê le ben eku egenεse.

¹⁰ Ɛ nεε fiεε fi me nsaanke mwεεm mvun ê ben ε me mbεε se me ε nto, wvu le seke me ε nto, me nsaa enkenke keenjo mvungay mvù Tata nu ε nya ê me encwewe lo dvú yî yene le kê. Mvungay mvun nu mvù wvú nya le me en'yoo lo ben dvú, ε è yaa nu le me ensâw lo ben dvú kê.

Ngayma Baul wvu fokemεse

¹¹ Keemεse boom bo bwεεm e, me ngayte ben e le beene ε shεε wase. Ben eseyse bikuu binen, eyuw ntefe wεm, enù diuw mwaan, ecee yî nyεkeey e, nonen é Nyo' kenkonen bô nyεkeey emum enù ben ε bó.

¹² Ben egaynen bikuu binen e, enoεcε ê ηnoεcε bonyii bo Nyo' le.

¹³ Bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii gayte ben e.

¹⁴ Mbuwma Tata wesebeene wvú Jisos Klistu, bô kenkonen ke Nyo' le, noo kentaashe ke Keyoy ke Yuule le enù ben ε bó bocii.

N̄wa' wvù Baul to san̄εε ê kentaashε ke Galëshia Fiεε fi nu ê N̄wa' wvu Galëshia wvun e

È to nu seke bó to kεwεε wase keefewci saaka wvù jee wvu εkumε Jisos, ε bonyii bò yaa nu ke Bojuu fiisene wase saaka wvudvu wvun, ε bonyii bomew ke ne kεw no too bó n'yεεyi wvù nu le bó keηke ke keegeεlè bonci bo Muses e bocii, efey mvunciim keetfuisse bonyii bò yaa nu ke Bojuu yew é bó se no nu bonyii bo Klistu le bo cεεy cεεy.

N̄wa' wvun wvù Baul to san̄εε fô bonyii bo Galëshia le to nu keeteε bvufee bvubole le bvù ekase etu yí fiεε fi leη e. No wvù nu waa ntum Jisos nonen, wvù ε mum ε no saan̄ke gene fwe duηci naa ntay le Nyo' joo wee le wvù nu teytey ê wvù ejise ε è nu nje fitele fi wvù lese yí Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê n̄wa' wvun e

1:1-10 Keηkεwce

1:11-2:21 Mvun̄gay mvu Baul e diεwε waa ntum Jisos Klistu le

3:1-4:31 È Baul jeme εkumε saaka wvù jee noo bonci

5:1-6:10 Bonyii bò è nu bo Klistu le nu ε buy wase yí bvunfaw e ε no yuuke wase ε è nu Keyoy ke Yuule le

6:11-18 Kemεse

¹ N̄wa' wvun san̄ me wvù Baul, waa ntum Jisos Klistu. Ke me nu waa ntum ε è to tum wee wvu wum me kenεε nya mvun̄gay ê me ke. È to tum Jisos Klistu bò Nyo' Ice wvù to bvuseε wvù yí kpwe le.

² Bee boom bo bwee wene le bo mbee le bocii bò nu fεn bee bó gayte ben bintaashε bi bonyii bo mbee le bi won̄ wvù Galëshia le.

³ Nyo' Ice bò Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bò kembonεn, ebvuu enya ben bò mvuntelem mvù leεtene.

⁴ Jisos Klistu nu wvù to nyaε ekole kew nje bibefε bisεεbeene wvu le wen ebvuse beene can won̄ kebefε wvu keseen wvun e. Fifin nu no Nyo' wvù Icee wesebeene to seysεε.

⁵ Bvukuke bvucii nu ε è keηke wvù sekεcii se ηka. Fí enù nonen.

Saaka wvù jee wvu εkumε Jisos Klistu mεy ke mwaan̄

⁶ Diuw yumte lo me le ke keseen keseen nεn ben nu ε ne wase ε no ban̄see jim ê Nyo' wvù to ten̄εε ben nje fitele fi jee fi Klistu keηke fô ben e, ε no bii ε è nu saaka wvù jee wvumvu le jεεy.

⁷ Ke è nu le saaka wvù jee wvumvu bvuu nu lo dvù jεεy ke. Fí nu ke lo le bonyii bomew gomte keebvun̄see bvufee bvunen, beete bò saaka wvù jee wvu εkumε Klistu.

⁸ Me ε no n̄gayte le é è cim to naa bese kenεε nceendaa Nyo' mvu fowe ε no fewci saaka wvumvu jεεy ê ben se è nu wvuwe wvù bese to fewcεε ê ben, é mwεten tuu lon!

⁹ No bese to gayεε wase nu ε me mbvuu ntuu ke fô n̄gayte le, é wee ne ε no fewci saaka Nyo' wvumvu jεεy se è nu wvuwe wvù bese to fewcεε ê ben, é mwεten tuu le lon!

¹⁰ Ben kpwaake le me ngomte le é ebenseè bonyii me nuu le é ebenseè Nyo' le? Nu u le ben kpwaake le me ngomte keengee le bonyii eyuukè njon e? É è be nu le me ngomte keengee le bonyii eyuukè njon, me nsaa enu wee lemme wvu Klistu ke.

Saaka wvù jee wvù Baul to fewci to duŋci Klistu ê wvù

¹¹ Boom bo bwεεm e, me ngomte le ben ekieε le ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù me nto nfewceεε ê ben nu fiεε fi to buy ê wee wvu wum ke.

¹² Kε me nto n'yuw diuw wee mvu le, ε ke è to yeεyi wee me dvù ke. É to duŋci Jisos Klistu ê me.

¹³ Me njemyi nen ε ben to yuw wase no kenje kem to shee nu seke me nto mbεε yî nce wonj wese Bojuu le. Me nto nké no mbone bikaa εjim jo bintaashe bi bonyii bo mbee le bo Nyo' le baay ngomte keenfiwse naa lo bí.

¹⁴ Me nto njici mbee wese Bojuu le ntemyi nfele lo keghan kem entelej jo bonyii bosese, nlooci nleeme ntemyi naa ntay yî nce wonj bo'icee bosese le.

¹⁵ Geenεn ε Nyo' to baa wase me gee ε me mbεε ê bwεεm eshem. É fitele fiew fi jee ke ge ε wvù tee me.

¹⁶ É wvù ke duŋce Waa we ê me no wvù to shieele, wvu le me enghanè nfewci ekumε wvù ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu. No wvù to duŋceεε nonen, ε me nfanje n'yaa embvuu enu lo keembife fiεε ê wee wvu wum ke.

¹⁷ Kε me nto mbaa emben ten Jelusalem keen'yen bonyii bò to nu wase boom bo ntum e bo Jisos e ê me fwe ke. Me nto ne ngen fiem ε è nu Alebia, njke ne jó nkase ntu jim Damaskus.

¹⁸ É è ke no nu εjim jo bilum bitete ε me mben Jelusalem le bee Bita kieεnen bikuu. No me mbenεε, ε bee wvù ce ediuw yuufe ncow εtin.

¹⁹ Me nto mbaa embvuu en'yen wee mvu ngoo boom bo ntum e bo Jisos e efey jem wvù waa bwee Tata wesebeene wvù Jisos e ke.

²⁰ Fiεε fi me nsaanke fin nu keceεy, ε Nyo' kee le ke me mbiayte lo ke.

²¹ É è ke no nu kefew kemew e, ε me ne ngen ê biba bi Silia bò Silishia le.

²² Sekekie to nu ε bintaashe bi bonyii bo mbee le bi Klistu le bi ê keba kè Judea le yaa kee wase me εjise ke.

²³ Bó to yuuke ke lo ε bonyii jemyi le, “Wee wε wvù se bone bikaa ê beene εjim ghane wase keseen fewci le bonyii elese fitele yî Klistu le, ε è nu fiεε fi wvù se shee gomte le wen efwse lo.”

²⁴ É bó yuw nonen no tumte monkum mo Nyo' le yî fiεε fi wvù gee fô me le.

2

É boom bo ntum e bo Jisos e tom saaka Nyo' wvù Baul to fewci

¹ É è ke no nu εjim jo bilum yuufe ncow binεw, ε me mbvuu mben Jelusalem bee Banaban. Me nto ndioo mbene, njo Taytus.

² Me nto mben kefew kin e ε è duŋci Nyo' le me emben. No me mbenεε, n'yen bonyii bò bó to kee bó le è nu bikuu le, ε bee bó lewse ye, ε me njike saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù me nto nfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu ê bó εjise. É me nto nge nonen wvu le fo lemme di me nu ε nlem wase bó di me mbεε nlemte ke ela εcici ke.

³ Ɛ bó yuw nonen, fanɛ yaa eleeme le bó etfuse Taytus yew wvú bee wvú to nu ɛ è nu naa wee Glek ke.

⁴ Ɛ è to baa nu nje bonyii bomew bò to mbiayte le bó nu bonyii bo mbee le, bò to weenteneney ley fô bese to nu, tu ke bó to bee ejemyi leyte ê fifie fiɛɛ le ke. Bó to to diɛwe bonkee le keeyen bo bese gee wase mwɛem wasewase nje bese nu ɛ taashɛ bee bo Klistu Jisos. Ɛ bó mum no gomte keekase tfuse bese bvunfaw e.

⁵ Ɛ bese fanɛ yaa bee naa lo fiɛɛ fi bó to too dvú caan ke. Ɛ bese to ge nonen wvu le bese gomte keegɛɛ keceɛy kè è nu ke saaka wvú jee wvú wvu Nyo' le wvu fô ben e.

⁶ Ɛ bonyii ba bò bó to kee bó le è nu bikuu, (kenɛɛ bó to nu la, kenɛɛ la, tu ke fifie kenke fiɛɛ fô me le ke, njefo ke Nyo' duɲci kejeɛy jɛɛy ke.) Boba bonyii bò me ngayte, bò bó to kee le è nu bikuu to baa ebise fiɛɛ yí fi me nto nfewci le ke.

⁷ Geenen, ɛ bó kaa yen le bó nu ɛ nya saaka wvú jee wvú wvu Nyo' can yem e le me enfewci ê bonyii bò yaa nu ke Bojuu, lenɛn no bó nu ɛ nya ê Bita le wvú efewci ê Bojuu.

⁸ (Nyo' wvú to nyaɛ mvungay ê Bita le wvú elemtè lemme din fô Bojuu le, nu ke wvú wvú to nyaɛ è me le me enlemtè fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le.)

⁹ Ɛ bó dioo yen je yí Nyo' nu ɛ buw me jó, ɛ jem bô Bita noo Jon bò bó to kee le è nu dikfuy di bonyii bo mbee le mum nya ɛbo ê bee Banaban keeduɲce le bee bó lemte yí fiɛɛ le fimwaan, le bese egen le elemtè fô bonyii bò yaa nu ke Bojuu le, é bó elemtè fô Bojuu le.

¹⁰ Fiɛɛ fi bó to gayɛɛ to nu ke le bese ekumyi Bojuu bo kefufe le. Ɛ fifin nu fiɛɛ ɛ me nto nkoonke naa baay keenje.

Ɛ Baul saw Bita Antiok

¹¹ Geenen ɛ è ke no nu kefew kemew e, ɛ Bita ke ne to Antiok, ɛ me nsaw wvú ê bonyii ejise njefo wvú to nu ɛ jay baay.

¹² Fí nu le wvú to yaw to no diekene bó bonyii bò yaa nu ke Bojuu, yaa nyaake ke. Ɛ bonyii bomew bó jem to tumɛɛ ke dioo to, ɛ wvú mum kew no guute ye jim, ke ne gawsen, fanɛ yaa bvuu diekene bó bó ke. Ɛ wvú to gawsene nonen njefo wvú to fane ngoo yí to ké no leeme ke le bó kenke keetfuse wee wvú yaa nu ke wee Juu yew é mweten se no nu wee Klistu.

¹³ No wvú ge nonen ɛ bonyii bo mbee le bomew bò to nu Bojuu mum berɛn gee diew didvu le. Ɛ naa Banaban kebeɛ mum bi ten gee dibole didvu le.

¹⁴ Ɛ me ndioo n'yen le ke gee dibole bii ceɛy ceɛy no saaka wvú jee wvu ekume Klistu duɲci ke, ɛ me mum ngay ê Bita ê bó bocii ejise le, “Wo nu wee Juu, cee wase diɛwe wee wvú yaa nu ke wee Juu le, ɛ no gomte keekane bonyii bò yaa nu ke Bojuu le bó eceè diɛwe Bojuu le neɛ le?”

¹⁵ Me nto njemyi ê Bita nonen ɛ è nu keceɛy le bee bó nu boom bo Bojuu le bo won e. Ke bese nu bonyii bò yaa nu ke Bojuu bò bó yene le è nu bonyii bò befe ke.

¹⁶ Geenen ɛ bese kee ke le ke Nyo' joo wee le wvú nu teyten njefo wvú geele bonci bo Bojuu le ke. Wvú joo njefo wvú nu ɛ lese fitele yí Jisos Klistu le. Ɛ bese kebeɛɛ le se ten fitele yí Klistu Jisos e wvu le bese enú teyten ê Nyo' ejise nje fitele fi bese lese yí ye le, ɛ è yaa nu nje bese geele bonci ke, njefo ke wee geele bonci ê Nyo' ke eyuu ejo wvú le wvú nu teyten ke.

17 E bese momte keenu teytey ê Nyo' ejise nje bese nu bonyii bo Klistu le, bonyii ε bvuu ε no yene ke le bese nu bonyii bò befe njefo ke bese geele bonci bo Bojuu le, tu fi fen nu le Klistu tomte kebefe? Ke fi nu naa lo nonen ke!

18 E me ne ε mbvuu ε no n'yoote fiεε ε me nto nsâw wase, tu fifie dunji le me njaye lo.

19 Fiεε fi nu, nu le ê keba ke bonci le nu ε me nu wase ηkfusay, ε è yu bonci me, me ε ηkpwe wvu le me enceè wase no Nyo' gomte.

20 E nulo é me enjay le bó to nu ε ta wase me yí kentam e ε me ηkpwe bee Klistu. Ke nshii wvù me ηkerηke keseen bvuu nu wem ke. E cee wase Klistu yí yem e. E nshii wvù me ηkerηke keseen yí yem e nu wvù fitele fi me nlese yí Waa Nyo' le wvù to nu ε dunce kenkonen fô me le nya ekole kew keekpwe nje yem.

21 Ke è nulo é me ntune mbuwma Nyo' ke. E è nu le è nelo é wee enu teytey ê Nyo' ejise njefo wvù geele bonci, ke tu kpwe Klistu to nu ecici.

3

Bonci noo keelese fitele yí Klistu le

1 O oo bonyii bo Galeshia, ben nu la biyuj nen? Wee nu ε low ben e? E nu ke ben bò bó nu ε nele wase baanη no bó to taε Jisos Klistu yí kentam e ben ε yen lo endan e?

2 Me ηgomte keembife fiεε fimwaan η ben. Keyoy ke Nyo' le to to yí yene le njefo ben to gee no bonci gayte nuu njefo ben to nu ε bee fiεε fi ben to yuwεε, lese fitele yí dvù le le?

3 Ben yuηsene la nen? Ben kew fiεε bò Keyoy ke Nyo' le, ε no nu wase keseen le ben nu ke emese ε è nu bò mvunηgay mvunen e?

4 Ben to yen ηgew ε è nu wvu ecici le? Kεεεy, ke è to nu wvu ecici ke.

5 Nyo' wvù nyaa Keyoy kew ê ben bvuu gee binghaw bi mwεεm e ê ben entelη, gee nonen njefo ben geele bonci nuu njefo ben nu ε yuw saaka wvu ekumε Klistu ε lese fitele yí ye le le?

6 E nu no bó san ekumε Abla'am ê Nwa' Nyo' le le,

“Wvù to nu ε lese fitele yí Nyo' le,

ε Nyo' mum jo wvù le wvù nu wee wvu teytey.”

7 Ben eyen le le è nu bonyii bò nu ε lese fitele yí Nyo' le bò looci nu kfuu di Abla'am e.

8 Nwa' Nyo' to nu ε yuu wase dunce le Nyo' nu ke ejo bonyii bò yaa nu ke Bojuu le bó enù teytey ê wvù ejise nje fitele fi bó nu ε lese yí ye le. E wvù mum fewce saaka wvù jee wvun ê Abla'am ε è beε lo gayte le,

“Me nu ηke embuw bitum bicii bi yí ekole ke nshε le nje yo.”

9 Nonen, fi ε no nu le bonyii bò nu ε lese fitele yí Nyo' le nu ε Nyo' ε buw ten bó no wvù to buwεε Abla'am wvù to nu ε lese fitele yí ye le.

10 Bonyii bocii bò yene le bó nulo enu teytey ê Nyo' ejise njefo bó geele bonci nu ε bó tuule lon yí bikuu bibole, njefo bó nu ε san le,

“Wee tfuu wvù baa ecee no bó san ê Nwa' bonci le

gee no bonci bocii gomte,

nu ε wvù tuule lon yí ekole kew e.”

11 Fí ε mum ε no dunji naa endan le ke è nulo é Nyo' ejo wee le wvù nu teytey

nje mwetɛn gɛɛle bonci kɛ. Ɛ nu fiɛɛ fi bó nu ɛ saŋ le,
 “Ɛ nu kɛ wee wvù Nyo' nu ɛ jo le wvù nu teytey nje fitele fi wvù lese yí ye le
 wvù nu ke ekɛŋke nshii.”

¹² Kɛ bonci kɛŋke fiɛɛ keege bô nlese fitele yí Nyo' le kɛ, njefo “Wee wvù gɛɛle
 bonci nu ke ecee bii kɛ ɛ è nu bó le.”

¹³ Klistu to nu ɛ sum beene can lon wvù bonci too dvù le. Wvù to nu ɛ tuu
 bolon bosɛɛbeene yí ekole kew e, ɛ è nu no bó saŋ le,
 “Lon nu yí wee wvù bó nu ɛ njɛyse yí kete le.”

¹⁴ Wvù to ge nonɛn, wvu le mbuwma wvù Nyo' to nyaɛ ê Abla'am eto tɛn fô
 bonyii bô yaa nu kɛ Bojuu le nje Klistu Jisos, é beene bô nu ɛ lese fitele yí ye
 le ekɛŋke tɛn Keyoy ke Nyo' le kè wvù to kawɛɛ.

Kɛ bonci nulo ekose ŋkawma Nyo' kɛ

¹⁵ Boom bo bwɛɛm e, beene ejo kenfewsɛn yí mwɛɛm mvù bonyii ké no gee
 le. Ɛ bonyii seyse wase fiɛɛ ɛ die kelew, tu kɛ è nulo é wee ebvuu ekose kɛɛɛ
 ebise fiɛɛ yí dvù le kɛ.

¹⁶ Ekumɛ ŋkawma wvu Nyo', nu ɛ wvù to kaw ê Abla'am bô wan wvù nu ke
 ebuy ê kfuu diew e. Bó baa saŋ le, “Wvù nu fô boom bô nu ke ebuy ê kfuu
 diew e kɛ”, fi duŋci le bó nu nteen kɛ. Fí duŋci le fô jemyi ekumɛ wan mwaan.
 Ɛ wan wvun nu Klistu.

¹⁷ Fiɛɛ fi me ŋgomte keengay nu le, Nyo' to nu ɛ ge ŋkawma wvun, ɛ bilum ke
 fey gee nɛ bó kecow mbaansɛ (430) ɛ wvù sɛ nya bonci. No fi nu nonɛn, kɛ è
 nulo é bonci bô to toɛ wase ejim ebvuu eto ekose monkan mò Nyo' to gbwolɛɛ
 fwele, ege é fiɛɛ fi wvù to kawɛɛ ela ɛcici kɛ.

¹⁸ Ɛ fi fɛn nu le wee nulo ekɛŋke nnya yin ɛ è nu ke seke wvù gɛɛle bonci, kɛ
 tu kɛ ɛ bvuu bɛɛ le Nyo' to kaw lo bonyii dvù kɛ. Geenɛn, Nyo' to nya nnya yin
 ê Abla'am bii no wvù to kawɛɛ wvù dvù.

¹⁹ Shiee bonci è no nu la? Bó to bise bonci keeduŋci mwɛɛm mvù bonyii
 jayte ɛ kɛw nonɛn gen buy naa seke wan wvun wvù Nyo' to geɛ ŋkawma wvun
 ekumɛ wvù nu ke eto. Ɛ Nyo' mum nya bonci ban ê bonceendaa bew mum
 nya can wee mvu le le wvù efese ê bonyii.

²⁰ Kɛ ben kee le é bonyii nɛ ɛ no seysee fiɛɛ ɛ wee mvu nu ê bó entelɛŋ, tu wvù
 nu fô bó le bocii. Geenɛn, Nyo' nu kɛ mwaan.

²¹ No fi nu nonɛn, tu è nulo é nci Nyo' ebvuu ekose fiɛɛ fi wvù to kawɛɛ le?
 Kɛ è nu naa lo é fí enu nonɛn kɛ! Ɛ nci mvu to nu dvù wvù nulo enya nshii, tu
 è nulo é wee enu teytey ê Nyo' ejise nje wvù gɛɛle bonci cɛɛy cɛɛy.

²² Geenɛn, Nwa' Nyo' gayte le wee tfuu nu nfwa ekuse jo bibefe. Fí ɛ mum ɛ
 no nu le ŋkawma wvù Nyo' to kawɛɛ fô wee wvù nu ɛ lese fitele yí Jisos Klistu
 le, nu ɛ è nu ke ekɛŋke kɛ wvuwee wee wvù nu ɛ lese fitele yí ye le.

Bonci to nu diɛwɛ ndɛ wan ɛ

²³ Ɛ to nu fwele ɛ Jisos baa to wase wvu le bonyii eleese fitele yí ye le, ɛ bonyii
 nu ê bonci kuse ɛ bó ɛ kay bó diɛwɛ bonyii bo ncaw e ɛ no cɛyte, gen buy seke
 Nyo' ke eduŋce Jisos é bó eleese fitele yí ye le.

²⁴ Bonci to nu diɛwɛ ndɛ wan wvù to shee bô bonyii nɛci gen buy seke Klistu
 to toɛ wvu le bonyii eleese fitele ɛ è nu yí ye le é Nyo' sɛ jo bó le bó nu teytey ê
 wvù ejise.

25 No Klistu nu ε to wase bonyii ε no leese fitele yî ye le, tu ke beene beε can ndε wan wvun e ke.

26 Ben bô nu ε taashε ben ε bo Klistu Jisos nu wase boom bo Nyo' le nje fitele fi ben nu ε lese yî Klistu le.

27 Ben ekeε le wee tfuu wvù bó nu ε lese wase ê joo ε taashε wvù bô Klistu nu ε wvù ε tu wase bô Klistu fiεε fimwaaŋ.

28 Kε wee mvu bvuu nu jεyε le wen nu wee Juu kenεεε wee ketum ke. Kε wee mvu bvuu nu jεyε le wen nu nfwa kenεεε waa yew ke, ε ke wee mvu bvuu nu jεyε le wen nu diemsen kenεεε kpwoon ke. Ben bocii nu wase fiεε fimwaaŋ yî Klistu Jisos e.

29 No ben nu wase bonyii bo Klistu le nonen, tu ben nu wase boom bo Abla'am e, ε ben nu ke ekenjke mwεεm mvù Nyo' to kawεε Abla'am dvù.

4

1 Fiεε fi me ŋgayte nu le, é wee nu keeke edie bvushεw bvυ ice le, geenεn beε wan caan, tu ke jεyε jεyε nu dvù bô nfwa ice naa no è cim kenjke wvù bvushεw bvudvu ke.

2 Wvù nu eyaw ke enu ê bonyii bomew taale fô wvù le ε bvushεw bvudvu nu can bonyii bomew e ε bó taale fô, egen ebuy kefew kè ice seyse le.

3 Ε nu ke no fi nu fô beene le. Ε to nu seke beene to nu diεwε boom bo caan e, ε beene no nu bonfaw bo mwεεm mvù saake yî woŋ wvun e.*

4 Ε kefew ke dioo loocε kocen, ε Nyo' tum waa we ε wvù to, ε kpwoon boo wvù, ε wvù no nu ten ê bonci kuse.

5 Wvù to to wvu le wen esum bonyii bô nu ê bonci kuse é Nyo' emum ejo beene diεwε boom bew e.

6 No Nyo' jo wase beene diεwε boom bew e nonen, ε mum ε ciinse Keyoy ke Waa we le kí ε to yî yese beene le, ε ge beene ε no teŋe wvù le. "Abba, Icee wese!"

7 Fí nu le Nyo' nu ε ge wase ben ε fanε yaa bvuu nu bonfaw ke. Ben nu wase boom bo yew e. No ben nu wase boom, tu fí nu le ben nu ke ekenjke mwεεm mvù wvù gεke fô boom bew e.

Baul fane le bonyii bo Galeshia nu ejay je

8 Ε to nu fwele seke ben to baa kee wase Nyo' ke, ε ben no lemte bvunfaw can mwεεm mvù ben to joo le è nu bonyo' se è nu bonyo' ŋkuuŋ.

9 Geenεn, keseen no ben nu ε kiεε wase Nyo', kenεεε le keseen no Nyo' nu ε kiεε wase ben no me mbee keenjgay, ben ε ghan nεε e se no gomte keetuu jim fô bonyo' bo εcici ban e bô nu se bó kenjke mvunjay ŋkuuŋ. Ben gomte keebvuu etuu bonfaw bo bonyo' bodvu ban e nje la?

10 Ben gεεle mbam εdiuw yomew le è nu yo baay baay, bamte kee yimi, bamte bifew bimew yî kelum e, bamte bilim nje la?

11 Ben gee nen ε me nfane baay le lemme diem di me nlem ê ben εntelεŋ nu ε la εcici.

12 Boom bo bwεεm e, me ŋkule lo can ê ben le ben ekumen enù ke diεwε no me nu ekume bonci, ke no me nto ŋkumenεεε no nu diεwε ben e seke ben to nu se bonci. Ben to ke baa ege wase fiεε fi befε fô me le ke.

3:26 4:5, 7; Jon 1:12; Lum 8:14-17 3:27 Lum 10:12; 1Kol 12:13; Kolo 3:9-11 3:27 Lum 6:3; Efe 4:24 3:29 3:7, 14, 18; 4:7 4:3 4:9-10 * 4:3 Mwεεm mvù saake woŋ wvun nelo enu bonci noo biyoy. 4:4 3:13; Jon 1:14 4:6 Lum 8:15-16 4:7 Lum 4:13; 8:17 4:8 1Kol 8:4-6 4:9 Efe 1:21; Kolo 2:8-23 4:9 1Kol 8:3; Kolo 2:15 4:10 Dito 4:19; Lem 7:42; Lum 14:5 4:12 1Kol 9:19-21

13 Ben kee le seke fwele wvù me nto nfewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben nu njefo me nto nu beene nçemte.

14 E naa no me nto nu yî kencem e nen, e kí nu diewe mmom e e yí e to fô ben e, ben to baa elewte, kenee nyensee me ke. E ben kaa fiisen lo me naa ke diewe nceendaa Nyo' mvu kenee diewe Klistu Jisos e kebee.

15 Ben to yuuke njonj bô me sekekie, ê kooyi la keseen? E nulo é me engay le é bó to gay lo le ben ebaaye ejise eyene enya ê me, é ben ebaaye lo é je fen nu dvù.

16 Me nu e ntu wase wee bvuban fô ben e no me nserje keceey ê ben e?

17 Bonyii ba gomte keedunçi le bó kenke shiee fô ben e baay, geenen e bó gomte ben yí fiie le e è yaa nu fi jee ke. Bó koonke le beene egawsen é ben ekenke wase shiee e è nu fô bó le.

18 Fi jee le wee ekenkè shiee fô wee le yí fiie fi jee le. Fifin nu lenj sekecii e è yaa nu ke seke me nu beene maanj ke.

19 Boom bem bô nu shém yem, è nu ke diewe me mbée embvuu enkw lo lume dinen, en'yen ngew enjen embuy no nce Klistu nu ke enu yí yene le!

20 Wee ejo e me mbe nu beene keseen, é me nse nkíee je yí me enjeme jó ê ben. Fiie fi ben ge fin nu e bvufee e la lo me.

Jee y jee boom bo Aba'am e

21 Ben bô gomte keenu ê bonci kuse, ben ke see ê me, ben yuuke ke fiie fi bonci jemyi?

22 Bó nu e sanj le Aba'am to kenke boom bolemse bofee, e wvù to boke mvu bó nfwa, boo wvumvu bó kpwele wvù leyen.

23 Nfwa wvun to boke wan ke no bó ké no boote boom bocii. Geen en e kpwoon wvù leyen boo we bii nkawma wvù Nyo' to gee le.

24 E nulo é beene ejo fiie fin diewe kenfews en ke fiie le. Bokene bo bofee ban dunçi monkan monfeem. 'Aga wvù to nu nfwa joo bvudvuu bvü monkan mò Nyo' to gbwolee bó bonyii bo Islael yí kum wvù Sinay e. Bonyii bocii bó nu ekuse jo monkan modvu nu bonfaw.

25 No 'Aga joo bvudvuu bvü monkan mo yí kum wvù Sinay wvù nu wonj wvù Alebia le, wvù bvuu joo ten bvudvuu bvü kelaante kè Jelusalem wvu keseen e, njefo bonyii bo ê kelaante kedvu le bocii nu bvunfaw e ê bonci kuse.

26 Geen en e bonyii bo Jelusalem wvù nu wvu fowe le yaa nu bonfaw ke. Wvuwe Jelusalem nu bwee wesebeene.

27 E nu fiie fi bó to sanje le,

“Wo wvù kpwoon wvù nu kase yaa boote ke, è lanlanè.

Wo wvù ke baa lum wase wan, è kpwaakè dikie.

E kee le boom bo kpwoon wvù bó nu e base jim é wvù le

nu ke eduule fele bo kpwoon wvù nu bó dweese le.”

28 Nonen boom bo bwem e, ben nu boom bo Nyo' le bii no Nyo' to kawee lenjen no Aba'am to bokée Aysik bii no Nyo' to kawee.

29 E to nu kefew kedvu le e wan wvù bó to bokée no bó boote boom bocii no bone bikaa ejim jo wvù è to nyae Keyoy ke Nyo' le mvungay e bó se boo wvù. E nu ke ten lenjen fiie fi kooyi keseen.

30 Bó sanj ê Nwa' Nyo' le ekume fiie fin le la? Bó nu e sanj le,

“Kunje kpwoon wvù nu nfwa bó waa we bocii,

njefo ke waa nfwa nulo ke egaw bvushew bô waa kpwoon wvù leyee n e ke.”

³¹ No fi nu nonen boom bo bwεem e, fiεε fi me njemyi ficii dunji le ke beene nu boom bo kpwoon wvù nu nfwa le ke. Beene nu ε è nu boom bo kpwoon wvù leyee n e.

5

Klistu nu ε bvuse wase beene yî bvunfaw e

¹ Klistu to nu ε bvuse wase beene yî bvunfaw e. Wvù to bvuse nen, wvu le fo beene ebvuu enù yî bvunfaw e ekuse jo bonci ke. Nonen ben emum eleemè temyi. Fo ben ebvuu ebee eley ekuse jo kemmbun ke bvunfaw e ke.

² Ben eyeke eyuw fiεε fi me wvù Baul nu enjeme. E ben berje lo le bó etfuse ben yew é ben se no nu teytey ê Nyo' ejise, tu fiεε fi Klistu to geε fô ben e nu ecici.

³ Me mbvuu njemyi nciise le wee wemen wvù nu ε bee le bó etfuse wvù yew ekeè le wvù kenke keegeleè bonci bo Bojuu le bocii no bó nu.

⁴ Ben bocii bô gomte keenu teytey ê Nyo' ejise e è nu nje ben geele bonci, ekeè le ben nu ε gawsen wase bikuu binen ben ε bo Klistu. Ben nu ε lanj wase mbuwma Nyo'.

⁵ Fô beene le nu ε fiεε fi beene taale fwe yî dvù le nu le Nyo' nu ke ejo beene diewe bonyii bô nu teytey ê wvù ejise le. Fifi nu fiεε fi Keyoy ke Nyo' le kè lemte yî yese beene le fele yî fitele fi beene lese yî Klistu le nu ε ge le beene eeyte.

⁶ Ben ekeè le é wee nu ε wvù ε taashe wase bô Klistu Jisos, ε wvù nu ε bó ε tfuse wvù yew kenεε bó baa tfuse wvù yew ke, tu ke fife kenke fiεε keege ke. Fiεε fi nu shiee le nu fitele fi wvù lese yî Klistu le ε no dunji yî kenkonen e.

⁷ E to nu fwele ε ben gee naa len. E ge yee ben ε se lu keebii keceey e?

⁸ Ke è ge Nyo' wvù to tenεε ben fifin fiεε ke.

⁹ Ke ben kumyi ngan wvù bó ké no maa le, “Kekuu kemwaan ε befe bô ntaw?”

¹⁰ Me ηgeεle bvufee yî yene le nje Tata le ke ben nu ebi fiεε fi bonyii bomew gayte le efey fi è gayte me ke. E wee we wvù bvunsee bvufee bvunen, kenεε è nu yee, nu ε Nyo' nu ke elanj ηgew yî ye le.

¹¹ Boom bo bwεem e, é è be nu le me mbεε nfewci le bó etfuuse bonyii yew ε bó se nu teytey ê Nyo' ejise, é bonyii ebvuu ebone bikaa ê me ejim nje la? Ke tu fiεε fi me nfewci le Klistu to nu ε kpwe yî kentam e fin ε bonyii yuuke ε fi kaa saase lo bó yaa be bεε dvù ke.

¹² Fo bonyii ba bô jewsee ben le bó etfuuse bonyii yew e, nu ε me ηgomte le bó emese eson lo bikuu bibole.

¹³ Boom bo bwεem e, Nyo' to nu ε tee wase ben wvu le fo ben ebvuu elemè bvunfaw ê bonci kuse ke. Geenen, no ben yaa bεε bvunfaw e ê bonci kuse nonen, fo ben emum ejo le ben nulo egee no nyam ye yene gomte ke. Ben elemè ε è nu fô boom bo bwee wene le yî kenkonen e.

¹⁴ Ben egeè nonen njefo bonci bocii nu ε taashe yî wvun wvu mwaan e le, “E koonkè waa bwoo no wo koonke ekole kuw.”

¹⁵ Geenen, é ben ne ε no ηasene ebenen diewe bwé le, ε wee gomte keedie lo waa bwee, ε ben no yenè fô ben ke enε eyuwye bikuu binen.

Ke wee wvù cee no Keyoy ke Nyo' le duñci ké bvuu no gee no nyam ye gomte ke

16 Fiεε fi me njemyi nu λε, ben eceè bii ε è nu no Keyoy ke Nyo' le duñci ê ben, nonεn ben saa ebvuu egeè ε è nu no nyam ye yene shieele λε ben egeè ke.

17 Me njemyi nεn njefo ke fiεε fi nyam ye shieele nu fi Keyoy ke Nyo' le shieele ke. Ε ke fi Keyoy ke Nyo' le shieele nu fi nyam ye shieele ke. Ke mwεεm mvu mvunfεεm mvun nu yî fiεε le fimwaan̄ ke. Ε nu fiεε fi ke è nulo é ben egeè fiεε fi ben gomte ke.

18 Ε ben cee bii ε è nu no Keyoy ke Nyo' le duñci ê ben, ben saa ebvuu enù ekuse jo bonci ke.

19 Mwεεm mvù nyam ye ké no shieele nu ε bonyii yaa maa mvù ke. Ε nu keejaan̄ke kenjan̄ bô keekpwawci mwεεm ekume kenjan̄ noo keecce nce nnyεn kenjan̄.

20 Ε è bvuu nu keebunlee bonyo' bo εcici bô keelaale keνεε fiεεηke diam. Ε è bvuu nu keebanene, nyamte kenyam, ghεεke kenghεw, keηke shém yî ton'yεεn bô fô wee le keekpwawci ke ε è nu εkolε kew. Ε è bvuu nu keegawsene bonyii noo fô wee le keegaw bonyii ekeηke ye ηgoo.

21 Ε è nu tεn keebene kendon̄, wuu mbvuum ε mó koole bô keewukene yole noo keege mvumew mwεεm diεwε mvumvun e. Me ε no njemyi nciise lo no me nto njemyεε wase fwele ê ben λε, ke bonyii bô gee mvumvun mwεεm yaa nu ke ekeηke bvudvuu ente jo bvunfon bvυ Nyo' le ke.

22 Geenεn, ε mwεεm mvù nεn'yi fô Keyoy ke Nyo' le nu mvun, keηkonεn, nlanjan̄, nykeey, shém yi kuuleεn, fitele fi jee, keηge kè jee, keeleeme yî kecey e,

23 keebonene keηge, noo keekemsene bô εkolε. Ke nci mvu nu dvù wvù kicine mwεεm mvun ke.

24 Bonyii bô è nu bo Klistu Jis e nu ε ta wase nyam ye yibo bô mwεεm mvù befe mvù nyam ye yî ηeyte shieele yî kentam ke Jis e.

25 No beene cee keseen yî mvun̄gay mvu Keyoy ke Nyo' le, beene emum egeè mwεεm bii ke no Keyoy kedvu duñci.

26 Fo beene ebenseè ye yi εcici ke. Fo beene egeè ε mvuntelem beete bonyii bomew ke. Fo beene ebenè kendon̄ bô bonyii bomew ke.

6

Bonyii bo Nyo' le efici bikuu bibole

1 Boom bo bwεεm e, é ben nε ε yεn ε wee mvù ben e ε ge fiεε fi befe, é ben bô cee nce no Keyoy ke Nyo' le duñci mom keetefe wvù é wvù ebuy ê kebefε kedvu ente. Geenεn, wee dio teete no teete wεε eyεnè fo wvù tεn eley mmom e egbwe.

2 Ben efici boom bo bwεε wene le bô bon̄gεw bobole. Ε ben gee nonεn tu ben geele nci Klistu.

3 Ε wee joo εkolε kew le wen nu fiεε, se wvù nu fimwetεn ηkuun̄, tu wvù leeε ke ε è nu εkolε kew.

⁴ Wee tfuu etaa mwεεm mvù wvù gee, eyen laa wen gee len ε. E wvù fen gee len, é wvù se no saale ye fô ekole kew e. Geenεn fo wvù esaalè ye fewsene ekole kew bô wee mvu ke.

⁵ Ben ekeè le wee tfuu kenke keetuule bwew hvujite.

⁶ E wee yeeyi wee bô diεw Nyo', é wee wvù bó yeeyi wvù gaw mwεεm mwew mvù Nyo' nya wvù dvù nya wee wvù yeeyi wvù wvudvu dvù.

⁷ Fo ben elεlè bikuu binεn joo le Nyo' nu keyun ke. Ben ekeè le fiεε fi wee jewyi nu ke fi fi wvù nu ke egbwele.

⁸ E wee jewe ye ηgow ε è nu fiεε fi nyam ye ye gomte, tu wvù nu ke egbwele ke ε è nu fiεε fi nyam ye ye nyaa fi è nu kpwe. E wee jewe ye ηgow ε è nu fiεε fi Keyoy ke Nyo' le gomte, tu wvù nu ke egbwele nshii wvù mεy lo wvù Keyoy ke Nyo' le nyaa.

⁹ Fo beene ke ewele keegeε mwεεm mvù jee ke, njefo kefew nu ke eto ekocεn é beene ekenke sew wvudvu fen é beene baa edose ke.

¹⁰ Nonεn yî kefew e kecii kè beene kenke je, ε beene no geè ke mwεεm mvù jee fô bonyii bocii le efey mvunciim fô boba bô nu é kfuu di bonyii bo mbee le.

Ngayma Baul fô Bonyii bo Galeshia le

¹¹ Ben nu ε yen no ejise ηwa' yo fen nu ε fanken e? E san me bô kebo kem.

¹² Bonyii ba bô kane le bó etfuuse ben yew nu bô gomte keesaale ye yî mwεεm mvu yî nyam ye le, ε bó gee nonεn wvu le fo bonyii ke ebone bikaa é bó ejim nje bó fewci le Klistu to nu ε kpwe yî kentam e.

¹³ Naa ke bonyii bô bó nu ε tfuse wase bó yew yaa cim gεεle bonci bocii ke. Geenεn ε bó gomte ke le bó dioo ε tfuse ben yew emum ekfune gvuw le ben nu ε ge fiεε fi bó shieele yî yene le.

¹⁴ Geenεn fô me le, ke è nu naa lo é me ηke en'yuu enkfune gvuw yî fiεε fimew e efey yî saaka wvù le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu to nu ε kpwe yî kentam e ke. E nu fiεε fi mwεεm mvu yî nshε le nu ε kpwe wase fô me le, me ε ηkpwe ten fô mvù le.

¹⁵ E wee nu ε bó ε tfuse wvù yew kenεε bó baa etfuse, tu ke fifie kenke fiεε keege ke. Fiεε fi kuuke nu le Nyo' eseyse wee é wvù enù wee wvu fwε.

¹⁶ Kembonεn ke Nyo' le bô shen ye eto fô bonyii bocii bô bii je yin e, bô nu wase bonyii bo Israel bo Nyo' le.

¹⁷ E kew keseen e ε gen lo, fo wee ebvuu eshiike me ke, njefo bolule bô nu yî yem e dunji le me nu wee Jisos.

¹⁸ Boom bo bwεεm e, me mbunlee le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bô kembonεn kew é kí efici biyoy binεn. Fí enù nonεn.

**Nwa' wvù Baul to sanjεε ê kentaashε ke
 Efesus
 Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Efesus wvun e**

Nwa' wvun to sanj Baul, waa ntum Jisos fô bonyii bo mbee le bo ê kelaante kè Efesus e. Ekolε ke fiεε le fi nu ê nwa' wvun e nu nseyse wvù Nyo' to seyseε le wen nu ke ebaance mwεem mvunciim mvu fowe bô mvu fokuse egeε ê Jisos ekuse. Baul nu ε nele no fi to ghanεε e bonyii se no nu yî kentaashε le bô bo Nyo'. Wvù nu ε dunje no Nyo' Tata to cawεε bonyii bew, leεshε bibefe bibole fele yî Jisos Klistu wvù Waa we le, bô no wvù to geε nciise we yî bô le wvù è nu Keyoy ke Yuule. Wvù nu ε dunje jé le jé le no kentaashε ke bonyii bo Nyo' le nu wee mwaan yî Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1-2 Kenjεwce

1:3-3:21 Ntaη wvù Nyo' to kenjε fô Klistu le noo fô kentaashε ke bonyii bo mbee le

4:1-6:20 Nshii bonyii bo Klistu le wvu fwe

6:21-24 Kemεse

1 ε nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yî ηkoη wvù wvu Nyo' le.

Me nsaanjε nwa' wvun fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bo Efesus bô leeme yî fiεε le fimwaan yî Klistu Jisos e.

2 Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben, ebvuu enya ben bô nyεkeey.

Mbuwma wvù fici biyoy bi bonyii bô nu ε taashε yî Klistu le

3 Mbense enù fô Nyo' wvù è nu Nyo' wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, bvuu nu Ice le. Wvù nu ε buw beene bô mbuwma tfuu wvu woη wvu we le wvù fici biyoy bisεεbeene njefo beene nu ε taashε yî Klistu le.

4 ε Nyo' sε keenu keebom woη nu ε wvù to caw wase beene le beene etaashε beene bo Klistu, eyuule, nu se nlom ê wvù ejise. Yî kenjεon kew e,

5 nu ε wvù to seyse wase keeke ejo beene le è nu boom bew fele yî Jisos Klistu le. Wvù to ge nonεn, bii fiεε fi wvù to gomte le fi enù le.

6 ε è to nu wvu le mbense egenè ê wvù yî mbuwma we wvu baay wvù wvù nu ε nya ê beene εcici fele yî Waa we wvù nu fitele fiew e.

7 Wvù to sum beene can ηgew e ε è nu bô εlεmε ke Waa we wvun e. Fi nu le, wvù nu ε leεshε bibefe bisεεbeene, bii mbuwma we wvù kuuke naa baay e,

8 wvù wvù tfuwεε lo yî yese beene le. Wvù to ge nonεn bô bvufee bvucii noo ηkpawace we tfuu.

9 Nyo' nu ε ge wase beene ε kiεε fiεε fi wvù gomte fi to shee nu ê kenyile le. Wvù ge bii fiεε fi jee wvù le no wvù to seyseε keeke ege fele yî Klistu le.

10 Wvù to seyse le kefew nu ke edioo ε to wase ε kocεn é wen ebaance mwεem mvunciim kenεε è nu mvu fowe, kenεε mvu fokuse, egeε ê Jisos ekuse.

11 **Ɛ** nu tɛn nje Klistu wvù Nyo' to cawɛɛ bese keenu bonyii bew. Wvù to caw no wvù to seysɛɛ wase ɛ è bɛɛ lo bii ŋkpawawɛ wvuwe le ke lɛŋlɛŋ no wvù ké no gee mwɛɛm mwew mvunciim bii ntan wvuwe bô ŋkoŋ wvuwe le.

12 Fí to nu nonɛn, wvu le bese bô to nu bonyii bo fwe keegɛɛ bvufee yí Klistu le ke ceɛ nce wvù egeè ɛ bvukukɛ bvù Nyo' le yen'yi, ɛ mbense gene ê wvù.

13 Ben tɛn to nu ɛ taashɛ yí Klistu le seke ben to yuwɛɛ diɛw yi keceey yi è nu saaka wvù jee wvù to toɛ bô mboyma fô ben e. No ben yuwɛɛ nonɛn, mum lese fitele yí Klistu le, ɛ Nyo' ge nciise we yí yene le wvù è nu Keyoy ke Yuule kè wvù to kawɛɛ bonyii dvù.

14 Keyoy ke Yuule kin nu ketfun ke bvushɛw bvù beene nu ke ekeŋke le. Ɛ beene nu ke ekeŋke seke Nyo' ɛ mɛse ɛ sum bonyii bô è keŋke wvù yí ŋɛw kebefe le. Nonɛn, é bvukukɛ bwew eyen'yi ɛ mbense gene ê wvù.

Ɛ Baul nya keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Efesus e

15 Me nu ɛ n'yuw wase ekumɛ fitele fi ben nu ɛ lese yí Tata Jisos e, noo keŋkoŋɛn kè ben keŋke fô bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le. Ɛ nɛɛ fiɛ fi ge,

16 é me ŋké ndioo mbunlee no ŋkumyi ben ê bunle yɛm e. Me ŋke mbaa enlu wase keenyaa keyoone ê Nyo' ekumɛ ben ke.

17 Me mbunlee le Nyo' wvù nu wvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu, Nyo' wvù nu Icee bvukukɛ, enya ben bô keyoy ke bvufee le, eyene ejise eyene é ben ekiɛ wvù ntay.

18 Me mbvuu mbunlee le wvù eyuuse bvufee bvunɛn é ben ekiɛ fiɛ fi ben taale fwe yí dvù le, fi è nu fi bó to teŋɛɛ ben nje fí, ebvuu ekiɛ bvukukɛ bvù baay bvù bvushɛw bvù bonyii bô è nu bo Nyo' le.

19 Ɛ me mbvuu mbunlee le Nyo' eyene bvufee bvunɛn é ben ekiɛ mvunɔay mwew mvù fele mvunɔay mvunciim. Ɛ nu mvunɔay mvun mvù wvù lemte dvù fô beene bô nu ɛ lese fitele yí ye le, ɛ è nu mvunɔay mvu baay.

20 Ɛ è nu mvunɔay mvudvu mvun mvù wvù to lemɛɛ dvù bvuse Klistu yí kpwe le, bense wvù shike ê ɛbo kew ke eceey e won wvu we le.

21 Klistu kuuke fele naa lo mwɛɛm mvù saake fowe mvunciim noo bvunfon noo mvunɔay noo bvukukɛ bvucii. Wvù bvuu keŋke diee di kuuke fele naa lo ediee ecii yò bó teŋe bonyii dvù. Ke wvù nu nonɛn ɛ è nu ke yí kefew kin e maan ke. Wvù nu ke enu ke nonɛn kefew kè too le.

22 Nyo' nu ɛ gɛɛ mwɛɛm mvunciim ê wvù ekuse, ɛ bvuu ɛ gɛɛ wvù le wvù enù ɛkolɛ ke fiɛ ficii fi kentaashɛ ke bonyii bo mbee le.

23 Kentaashɛ ke bonyii bo mbee le kin nu ye Klistu. Klistu ɛ mum ɛ yinɔsen yí kentaashɛ kin e kí ɛ kocɛn, ɛ è nu wvù wvù gee ɛ mwɛɛm mvunciim yinɔsene kocine ê jé le yicii.

2

Nyo' to nu ɛ taashɛ beene bo Klistu bvuse yí kpwe le

1 Ɛ to nu fwele, ɛ ben nu bonyii bô nu ɛ kpwe wase ê keyoy e nje bojay bonɛn bô bibefe,

1:11 1:4; Lum 8:28-29 **1:13** 4:30; 2Kol 1:22; Kolo 1:5 **1:14** 4:30; 2Kol 1:22 **1:16** Kolo 1:3 **1:17** 5:17; Bɔŋn 2:6; Kolo 1:9-10 **1:18** 4:4; Kolo 1:12 **1:19** 2Kol 13:4; Kolo 2:12 **1:20** Lem 2:33; Kolo 3:1 **1:21** 6:12; Lum 8:38; Gal 4:8-9; Kolo 1:13, 16, 20; 2:9-10, 15, 20 **1:22** 1:10; 4:15; 5:23; Mben 8:6; Kolo 1:18; 2:19 **1:23** 2:16; 4:1-16, 25; 5:30; 1Kol 12:4-11, 27; Kolo 2:19; 2:14, 18; 4:1-6; Kolo 3:15; 3:19; 4:10 **2:1** 2:5

² bî ben to cee gee le. Ben to cee bii ε è nu je yî bonyii bo yî won wvun e cee, bvuu bii nfon mvungay mvu yî fwefwe le. Ε nu wvù keyoy kekie kè lemte keseen yî bonyii bò temyi bikuu bô bo Nyo' le.

³ Ε nu κε ten no beene bocii to shee cee. Beene to cee gee mwεem mvù nyam ye yî ηyete shieele, bii mwεem mvù nyam ye bô bonkpawace bosεbeene gomte le beene egeè. Beene diεwe bonyii bo boyuum to nu wase lo bonyii bô shém effuuke Nyo' bô bô, κε lenlen diεwe no wee wvu wum tfuu nu.

⁴ Geenε Nyo' wvù nu ε yinšen bô shen fô beene le to nu ε kon beene baay,

⁵ taashε beene bo Klistu bvuse yî kpwe le no beene to nu ε kpweken wase nje bojay bosεbeene. Nyo' to boyse ben ε è nu nje fitele fiew fi jee.

⁶ No wvù to taashε beene ε bo Klistu Jisos bvuse yî kpwe le nonεn, mum bense beene shike beene ε bó won wvu we le.

⁷ Wvù to ge nonεn wvu le ε ke edioo enu yî kefew kè too le, ε wvù edunε mbuwma we wvu baay wvù è nulo wee saa efewsen ke. Mbuwma wvun nu ε wvù ε dunε wase ε beene nje fitele fiew fi jee fele yî Klistu Jisos e.

⁸ Ben ekeè le Nyo' to boyse ben ε è nu nje fitele fiew fi jee fele yî fitele fi ben to lesεε yî Klistu le. Ke fifin nu ε è to ge ben ke. Ε nu nnya Nyo'.

⁹ Ke è to nu nje lemme dimew di wee to lemεε se kenke wvu le wee mvu ke ene esaale ye ke.

¹⁰ Fiεε fi nu, nu le beene nu no bó nu nen, ε è lem Nyo' bô εbo kew. Wvù nu ε taashε beene bo Klistu Jisos ε ge beene ε no nu bonyii bo bofε, wvu le beene elemtè dilemme di jee di wvù to seyseε wase ε è beε lo le ε nu di beene nu ke ecee lemte le.

Dikfuu di difεε nu wase wee mwaan yî Klistu le

¹¹ Ben bonyii bô yaa nu κε kfuu di Bojuu le, ben ekumyî fiεε fi ben to shee nu fwele. Bojuu bô tenje bikuu bibole le bowen nu bonyii bô bó nu ε tfuse yew, to tenje ben le ben nu bonyii bô nu ntffuse. Ε ntffuse wvu yew wvun nu fiεε ε bó gee κε ε è nu yî ye wee le bô can.

¹² Ben ekumyî le è to nu sekekie, ε ben yaa kenke fiεε keege bô Klistu ke. Ke ben to nu ente jo enjoke ke bonyii bo Nyo' le bô è nu bo Israel ke. Ke ben to kenke fiεε keege bô monkan mo nkawma le mò Nyo' to gbwole bô bó ke. Ben to nu κε lo finen yî nshε le fen yaa kenke fiεε fimew fi ben taale fwe yî dvù le ke, yaa kee ten Nyo' ke.

¹³ Geenεn, yî keseen e no ben nu ε taashε wase ben ε bo Klistu Jisos, ben bô to shee nu ncejole fô Nyo' le, nu ε wvù ε jo wase ben ε to dvù nceencee fô wvù le fele yî elεmε ke Klistu le.

¹⁴ Ε nu wvù wvù Klistu keεε wvù nu ε to bô nyekeey fô beene le. Wvù nu ε ge wase Bojuu bô bonyii bô yaa nu κε Bojuu ε tu wee mwaan. Wvù nu ε bvusse kembew ke kenjawsen e kè è nu kembangan kè se shee nu ε beene entelenj.

¹⁵ Wvù nu ε nya ye ye ε kpwe keefiwse nci bô mwεem mvù nci duu le bó egeè keenu bonyii bo Nyo' le. Wvù ge nonεn wvu le wen etaashε wee tfuu yî

2:2 6:12; Jon 12:31; 14:30; Lem 26:18; 1Jon 2:16 **2:3** 5:6, 8; Lum 1:28; Kolo 3:6 **2:4** Lum 8:39; 9:16; Jem 5:11 **2:5** 2:8; Lum 3:24; 6:13; Kolo 2:12-13 **2:6** 1:3; Kolo 2:12; 3:1 **2:7** 1:7; Lum 5:20
2:8 Mat 20:15; Jon 4:10; Lem 15:11; Gal 2:16 **2:9** Lum 3:28; 1Kol 1:31; 2Tim 1:9; Tay 3:5 **2:10**
Tay 2:14 **2:11** Lum 11:17 **2:11** 5:8; Gal 5:6; Fili 3:3 **2:12** Lum 9:4; 1Kol 15:19; Kolo 1:21-22;
1Tes 4:13; 2:19 **2:13** 2:17; 3:6; 1:7; Gal 1:4 **2:14** 2:16; 4:3; Kolo 1:20; 1:23; Lum 10:12; 1Kol 12:13;
Gal 3:28 **2:15** 2Kol 5:17; Kolo 2:14

ye le é bó etu wase wee mwaan wvu fwε yí bvudvuu bvυ bonyii bo bofεε le. No wvú ge nonεn, ε mum ε to bó nyεkeey.

¹⁶ Kpwe ye yí kentam e nu ε taashε dikfuu di difεε ε to dvú fô Nyo' le yí ye le yimíaañ, ε mum ε yu kembanεn kebole yí kentam e kí ε ka.

¹⁷ Wvú to nu ε to fewcε saaka wvú too bó nyεkeey é ben bò to nu ncejole, fewcε tεn saaka wvudvu wvun é bonyii bò to nu nceencee.

¹⁸ Ε ge wvú beene bocii ε sε kεñkε je keeto fô Nyo' Ice le fele yí Keyoy e kemwaañ.

¹⁹ Nonεn, kε ben bεε botolo kεnεε bonyii bò bεke lo kε. Ben nu wase boom bo won e ben ε bonyii bò è nu bo Nyo' le, nu tεn bonyii bo yew e bo Nyo' le.

²⁰ Ε yew yin nu ε bó bom yí kenffuy kè è nu boom bo ntum e bo Jisos e bó bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, ε Klistu Jisos kebεε nu tε di buu di yew yidvu le.

²¹ Ε nu yí ye le wvú yew yidvu nu ε taashε ε no kuu keeke eto enu yew yí yuule fô Tata le.

²² Ben tεn nu ε taashε ε yoo yí Klistu le, ε no nu bvudvuu bvú Nyo' cee fô è Keyoy kew e.

3

Baul nu wee nfewcε fô bonyii bò yaa nu kε Bojuu le

¹ No Nyo' nu ε ge wase mwεεm mvun fô ben e nonεn, me ε mum ε no mbunlee fô ben e. Me wvú Baul nu yí ncaw e nje saaka wvu εkumε Klistu Jisos. E me nlemte ncaw wvun nje yene ben bonyii bò yaa nu kε Bojuu.

² Me ñkpwaake le ben nu ε yuw wase no Nyo' to nu ε caw me nya lemme le me ensee é ben εkumε mbuwma we fô ben e.

³ Fieε fidvu fin nu fi to shee nu é kenyilε le ε Nyo' ε yene wase εjise εyεm me ε n'yεn. Me nu ε nsañ wase caan εkumε fi fô ben e.

⁴ Ε ben tañ lo, é ben eyεn fieε fi me ñkee εkumε kenyile kin kè to nu εkumε Klistu le.

⁵ Ε to nu fwele ε bó fanε yaa ege é εñgokε ke bonyii le ke sekekíε ekiεε kenyile kedvu kε. Keseen nu ε Keyoy ke Yuule ε duñcε wase é boom bo ntum e bo Jisos e bò wvú to balεε le è nu bew noo é bonyii bò teete bontum bo Nyo' le, bó ε kíεε.

⁶ Fieε fidvu fin nu le bonyii bò yaa nu kε Bojuu nulo ebee saaka wvú jee le, é Nyo' enya tεn bó bó bvushεw bvú wvú nu ε gee é bonyii bew. Bó nu wase ye yimíaañ bó bó, ε ñkawma wvú Nyo' to gee fô Bojuu le nu wase tεn fô bó le no bó nu ε taashε bó bo Klistu Jisos.

⁷ Nyo' to nu ε baa me le me enfewcì saaka we wvú jee wvun. Wvú to bale nje fitele fiew fi jee fi wvú kεñkε fô me le. Wvú to nu ε jo mvunğay mwew lem dvú yí yεm e mum nya lemme ñin le me enlemtè.

⁸ Me mbaa ncim mbuy naa lo wee wvu caan ñgoo bonyii bò è nu bo Nyo' le kε. Geenεn Nyo' to nu ε nya kε mbuwma wvun é me le me enğen enfewcε saaka wvu εkumε bvukukε bvυ Klistu le bvú yaa kεñkε ke kenfewsεn é bonyii bò yaa nu kε Bojuu le.

2:16 1:23; Lum 5:10; Kolo 1:20-22 **2:17** Yεsa 57:18-19; Lem 2:39 **2:18** 3:12; Lum 5:2 **2:19** 2:12; 3:6; Ibu 12:22-23 **2:20** Mat 16:18; 1Kol 3:10-11; Mwμ 21:14 **2:21** 1Kol 3:16 **2:22** 1Bi 2:5 **3:1** Kolo 1:25 **3:1** 4:1; Fili 1:7; Kolo 4:18; Flm 1, 9 **3:3** 3:6 **3:4** Lum 16:24; 2Kol 11:6 **3:5** Kolo 1:26 **3:6** 1:9-10; 2:13-14, 18-19; 3:9-11; Lum 16:25; Kolo 1:26-27 **3:8** 1Kol 15:8-10; Gal 1:13-16; Fili 3:6-8; 1Tim 1:12-16

⁹Wvù to nya ten mbuwma wvun le me enge é bonyii bocii ekiε ntaŋ kenyile ke fiεε le kè Nyo' wvù bomεε mwεεm mvunciim to shee nyile yí ye le bilum e bilum e.

¹⁰Ntaŋ wvun to nu le è nu ke enu kefew ke keseen e, é Nyo' ege fele yí kentaashε ke bonyii bo mbee le, é bonceendaa bo Nyo' le bô biyoy bi kenke mvunŋay saake mondvuum mo fowe le, eyen bvufee bvù Nyo' le bvù nu lo jé le jé le.

¹¹Wvù to ge fiεε fin bii no wvù to seyseε wase fonkew. E wvù ε ge wase fiεε fidvu fele yí Klistu Jisos wvù Tata wesebeene le.

¹²E nu nje ye wvù beene nu ε kenke je keetoo mbew Nyo' le yaa kenke ke nfan kenεε kemaŋen nje fitele fi beene lese yí ye le.

¹³No fi nu nonen, me ε mum e no nkule lo can le fo shem kpwe ben nje ŋgew wvù me n'nye fô ben e ke. Ben nu ke ekenke bvujonke bvudvu.

E Baul bunle fô bonyii bo Efesus e

¹⁴E nu nje mwεεm mvun wvù me ntumte envuw ê Icee wesebeene fwe,

¹⁵wvù εdiseε ε dikfuu dicii di fowe noo di fokuse nen'yi fô wvù le.

¹⁶Me ntumte envuw nleke le, bii bvukuke bwew bvù è nu bvù baay e, le wvù enya ben bô mvunŋay fele yí Keyoy kew e, é mvù ege é mvuntelem mvunen etemyi.

¹⁷Nonen, é Klistu emum ecee ê mvuntelem mvunen e no ben leese fitele yí ye le. Me mbunlee ten le kenkonen kenen etemyi diεwε kete kè cime geŋ e noo diεwε yew yí bó bom yí kenffuy kè temyi le,

¹⁸wvù le ben ε bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le ekenke bvufee bvù è nulo é ben ekiε kenkonen ke Klistu le kè nu fô beene le. Kenkonen kew fô beene le nu ε kí kenke mbvuw baay, kenke bvundee bô bvudefe baay, ε kí ε ley ten fokuse baay.

¹⁹Me mbunlee le è nulo é ben ekiε kenkonen kew kedvu kè ghaake bonyii keekiε le, wvù le ben nulo enu ε ben ε yiŋsen bô fiεε fi Nyo' nu fí ficii.

²⁰Beene emum ebenseé Nyo'. E nu wvù wvù nulo ege fiεε ficii bô mvunŋay mvù lemte yí yese beene le. E wvù nulo ege naa efey lo no beene biite kenεε no beene nulo ekpwawce.

²¹Mbense enù fô wvù le nje kentaashε ke bonyii bo mbee le noo nje Klistu Jisos yí kefew e kecii noo sekecii se ŋka. Fí enù nonen.

4

Bonyii bo Klistu le enù yí kentaashε le

¹Nonen, me wvù Baul wvù nu wee ncaw nje saaka wvù ekume Tata Jisos, me nleke lo ben le ben eceè nce wvù nu ε kocen wvù Nyo' tenεε ben le ben eceè yí dvù le.

²Ben eshiwsè bikuu binen, nù wεε, kuulè shém. Ben enù yí kenkonen e, yaa kenke fitele fi sesene ke.

³Ben emomtè naa ntay keenu ke yí kentaashε kè Keyoy ke Yuule nu ε to dvù fô ben e no ben cee yí nyekey wvù taashi bonyii le.

4 Ye Klistu nu yimiaaŋ, ε Keyoy ke Yuule nu kemwaaŋ. Ε nu ke leŋleŋ no fiεε fi Nyo' to teŋεε beene le beene etaalè fwe yî dvú le nu ten fimwaaŋ.

5 Tata nu ke mwaan, ε mbee nu ke mwaan, ε nlese wvú bó leese bonyii ê joo nu ke mwaan.

6 Nyo' nu ke mwaan wvú nu Icee wesebeene bocii. Wvú nu ê we jo mwεεm mvunciim, lemte yî beene le bocii, nu ten ente jo beene bocii.

7 Fí nu ten le Klistu nu ε buw ke wee mwaan mwaan beene le ε nya wvú bó ye nnya bii nfew we le ê mweten.

8 Ε neε fiεε fi bó nu ε saŋ ê Nwa' Nyo' le le,
 “Seke wvú to benεε geŋ we,
 wvú to nu ε ge ε bonyii bó wvú to kooyεε no bii wvú le.
 Wvú to nu ε nya nnya ê bonyii.”

9 Keegay le, “Wvú to nu ε ben geŋ we” nu le la? Fí duŋci le wvú to nu ε yaw shii geŋ ekuse jo nshε. *

10 Nonεŋ, wvú wvudvu wvú to shiilεε to fokuse nu ke ten wvú wvú to benεε fey naa lo εbulε kecii geŋ ê we, wvu le wen eyiŋsen mwεεm mvunciim é mvú eyiŋsen ekocεn.

11 Ε nu ke wvú wvú to nyaε nnyá ê bonyii. Wvú to nu ε nya ê bomew le bó enú boom bew bo ntum e, nya ê bomew bó esenè mwεεm mvú bó yuuke ε Nyo' jemyi, bomew bó eghanè fewci saaka wvú jee wvú wvu Nyo', bomew bó etaalè fò kentaashε ke bonyii bo mbee le bvuu yeεyi bonyii.

12 Wvú to nya nnyá yidvu yin keeseysel bonyii bó è nu bo Nyo' le dvú é bó ekpwεten bó elemte lemme diew, yootε ye Klistu yî è nu kentaashε ke bonyii bo mbee le,

13 ke egeŋ ebuy kefew kè beene bocii ke enu wase wee mwaan yî mbee wesebeene le bó yî fiεε fi beene kee ekumε Waa Nyo' le. Ε beene cee nonεŋ, é fi ege é beene enu ε bó ε taw ε kocεn ε mese ε no nu wase no Klistu nu keβεε.

14 Nonεŋ, beene saa ebvuu enu ke diεwε boom bo caan e, bó kfuú n'yεyi wvú la dioo fele no njiŋsene bó bó ε bó geŋe fwe tuu jim ke diεwε fiεε fò fwefwe kale le ke. Beene saa ebvuu enu ten diεwε bonyii bó bonyii bó ghane wεentene lo elεle bó bó mbiay yî bó seyse le ke.

15 Beene keŋke keeseŋe fiεεbeene ε è nu kecey yî keŋkoŋεn e, emum ekuu ê jé le yicii keeto enu diεwε Klistu le wvú nu ekole kesεbeene.

16 Ε nu wvú wvú gee ε biba bi ye ye le bicii bi nu ε shfuwyε ε taashε yî ye le se kuu, yootε ye ye yî keŋkoŋεn e no keba lemte diew lemme ε keba lemte diew ntay.

Nce wvu yvum bó wvu fwe

17 Yî keseen e, ê diee di Tata le nu ε me ŋgomte keeŋgay embvuu enciise lo ê ben le fo ben ebvuu eceé ke diεwε bonyii bó maa Nyo' le ke. Bonkpawace bobole ké no nu ke bo εcici.

18 Bvufee bvubole nu bvú binjiwe le. Bó nu ncejole fò nce wvú Nyo' duŋci le, njefo bó nu ε ma lo Nyo', ε è nu nje bó tεmyi bikuu.

19 Bó nu ε yum bikuu baay. Bó nu ε lese bikuu bibole ente jo nnyεn kenjaŋ, ε ye yibo yvuwse ke keegeε dikfuú di nnyεn e dicii.

4:4 1:23; 2:18 4:5 Jon 10:16; 1Kol 8:6; Mat 28:19; Lum 6:3-4 4:6 1Kol 12:6 4:7 Lum 12:3, 6; 1Kol 12:11 4:8 Mben 68:18 4:9 Jon 3:13 * 4:9 Kenεε le, wvú to nu ε yaw shii to fokuse fen.
 4:10 1:23 4:11 1Kol 12:28 4:12 1Kol 14:26 4:13 Kolo 1:28 4:14 1Kol 14:20; Ibu 5:13-14; Jem 1:6 4:15 5:2 4:15 1:22 4:16 1:23; 2:21-22; 4:13, 25; Kolo 2:19 4:17 5:8; Lum 1:21; 1Bi 1:14 4:19 Kolo 3:5

20 Ke fifin nu fiεε fi bó to γεγεεε ben dvú ekumε Klistu ke.

21 Me ηkee naa ntay le ben nu ε yuw wase ekumε wvú, ε bó ε γεγεεε wase ben bó nu ε taashe bó wvú bó keceεεε ke ekumε Jisos.

22 Ben emum ebaa ye yi yvum yi ben to cee nce wvu yvum dvú yi nu ε befε wase nje mwεεm mvu nnyεn e mvú ben to shee gee.

23 Ben ecine ε Nyo' eseyse bonkpawwεε bonεn ε bó enu bonkpawwεε bo bofε,

24 emum eftume ε ε nu ye yi fiε yi yene le yi Nyo' nu ε ge yi ε no fieesene wvú. Yiyin nu ye nce wvú looci nu keceεεy wvu teyεy bó wvú yuule.

25 Fí ε mum ε no nu le, ben ecine mbiay e, ε wee ejemyi ε ε nu keceεεy ε waa bwεε njefo beene bocii nu biba bi ye yimiaaη e.

26 ε wee ton'yi shém, ε wvú no yene fo wvú ene ege kebefe. Fo wvú ecine ε diuu esele ε wvú bεε ton'yi shém ke.

27 Fo wvú enya je ε dεwle eley jó ke.

28 ε wee se cooηke buvucoη, ε wvú cine dvú no lemte ε ε nu lemme di jee bó can ye, wvu le wvú nulo ekeηke fiεε fi wvú efi tεn bonyii bó fuute dvú.

29 Ben eyεnε fε njeme wvú samte ebuyte dew yene le. Wee ejemyi fiεε ε ε nu fi jee fi nulo eyoo lo bonyii naa fεε fò bó nu, wvu le njeme we etoo ε ε nu bó nfi fò bonyii bó yuuke le.

30 Fo ben egeε fiεε fi Keyoy ke Yuule ke Nyo' le eyuuke ηkuuη ke. Keyoy ke Yuule kin nu nciise Nyo' yi yene le keeduηce le diuu nu ke edioo ε to ε kocεn ε wen emεse esum ben can ηgew e.

31 Ben elaj naa lo mvuntelem mvú cεwkene bó shém yi ffluuke noo shém yi ton'yεn noo waa noo keebeete bó εdiee ε bonyii noo mvuntelem mvú befε.

32 Ben ekeηkε ε ε nu kenje kε jee bó mvuntelem mvú jee fò wee noo wee le. Wee ε ge kebefe bó wee, ε wvú leεshe enya ε wvú ke leηleη no Nyo' to feyεε yi Klistu le leεshe binen bibefe.

5

Bonyii bo Klistu le eceε diεwε bonyii bo n'yuule

1 No ben nu boom bo Nyo' le bó wvú kooηke naa ntay, ben emum ebenεnε wvú.

2 Ben eceε yi keηkoηεn e leηleη no Klistu to koηεε beene nya ekole kew fò beene le. Nnya ye yin to nu ncese ε wvú samte shfuuηkεne fò Nyo' le.

3 Mwεεm ke diεwε kenjaη bó nce nnyεn tfuu noo ken'yεε ejise yaa nu mvú bó eyuuke ekumε mvú ε ben εnteleη ke, njefo ke mvumvun nu mwεεm mvú enú ε bonyii bó ε nu bo Nyo' le ente ke.

4 Ke fi baa ekocεn naa lo le njeme wvú nyεne bó njeme keyuη, noo ye le di εciε ebuyte dew yene le ke. Ben enyaε ke ε ε nu keyoone ε Nyo'.

5 Ben ekeε lo keceεεy le ke wee wvú jaanke kenjaη, keηεε wee wvú gee nnyεn, keηεε wee wvú ye le ejise, keηke kelen εnte jo buvfonf bu Klistu le noo buv Nyo' le ke. Wee ken'yεε ejise ké no joo mwεεm diεwε nyo' we le.

4:23 Lum 12:2 4:24 Kej 1:26-27; 2Kol 5:17; Kolo 3:10 4:25 4:16; Saka 8:16-17; Kolo 3:8-9 4:26
Jem 1:19-20 4:28 1Tes 4:11 4:29 5:4; Kolo 3:8; 4:6; Jem 3:10 4:30 1:13-14; Yesa 63:10; Lum
8:23; Gal 5:25 4:32 Mat 6:14; 18:22-35; Kolo 3:12-13 5:1 Mat 5:48; 1Jon 3:1 5:2 3:17-18; 4:2,
15-16; 1Kol 8:1; 2Kol 5:14; Gal 6:10; Fili 2:2; Kolo 2:2; 3:14-15; Gal 1:4; Ibu 10:5-10 5:3 Gal 5:19-21
5:3 Kolo 3:5 5:4 4:29; Kolo 3:8 5:5 Lum 5:17

⁶ Fo ben ebee é wee elεε ben bô njeme wvu εcici ekumε mwεem mvun κε. Ben ekeè le é nu mwεem mvudvu mvun mvù ké ge ε shém Nyo' no ffluuke bô bonyii bô yaa yuuke wvù le κε.

⁷ Nonεn fo ben etaashì ηgoo ben ε boba bonyii κε.

⁸ E to shee nu fwele ε ben nu bonyii bo εjiwe le. Geenεn keseen no ben nu ε taashε ben ε bo Tata, nu ε ben nu wase bonyii bo n'yuule. Ben emum eceè diεwε bonyii bo n'yuule.

⁹ Fiεε fi n'yuule ké no too dvù nu nce wvù jee bô wvu teyey noo wvù dunçi keceεy.

¹⁰ Ben emom keekiεε fiεε fi jee Tata le.

¹¹ Fo ben eleesè εbo fô mwεem mvu εjiwε le κε. Ben ebvuusè lo mvù εmwa.

¹² E nu naa lo fiεε fi ken'wuumεn e keejemyi ekumε mwεem mvun mvù bonyii gee é kenyile le.

¹³ Geenεn ε fiεε ficii fi n'yuule baa yì dvù le ké no yen'yi ε bó yεne fi le,

¹⁴ njefo fiεε ficii fi yen'yi ké no nu n'yuule. E nεε fiεε fi gee ε bó se no gayte fiεε fimew le,

“Wo wvù leete, kamse!

Buye yì kpwe le, é n'yuule Klistu ebaa yì yo le.”

¹⁵ Nonεn ben emum elεnè tomyi εkale yì kemew e. Fo ben eceè diεwε biyuj e κε. Ben eceè ε é nu diεwε bonyii bô kenjke bvufee le.

¹⁶ Sekε ben kenjke je keege fiεε, ε ben yεn le fo kefew kedvu efey εcici κε, njefo εdiuw yo keseen nu ε kebefε nu εkfuη baay.

¹⁷ Nonεn fo ben enù biyuj κε. Ben emomtè keekiεε fiεε fi Tata koonjke le ben egeè.

¹⁸ Fo ben ewuù mbvuum ε mó koole ben κε. Fifi nu fiεε fi beete lo bô bonyii. Ben enù ε ben ε yinjen ε é nu bô Keyoy ke Yuule.

¹⁹ Ben eyemtè bonkieε fô bikuu binεn e bô buyte é Nwa' Mbense le, noo bonkieε bomew bo Mbense le, noo bô Keyoy ke Yuule nyaa é ben e. Ben eyemtè nonεn benseε Tata é mvuntelem mvunεn e.

²⁰ Ben enyaa keyoone é Nyo' Ice kefew e kecii bô yì fiεε le ficii fele yì diee di Tata wesebeene wvù Jisus Klistu le.

Ntefe é bokεnε bô bolemse

²¹ Ben enya bikuu binεn é wee noo wee bii n'wvum wvù ben kenjke fô Klistu le.

²² Ben bokε' bo bonyii le, ben enya bikuu binεn é bole' bonεn no ben nu ε nya é Tata,

²³ njefo diemsen nu εkolε ke kpwoon e, κε no Klistu nu εkolε ke kentaashε ke bonyii bo mbee le. Kentaashε kedvu nu ye ye, ε wvù keβεε nu wvù boysee kí.

²⁴ Nonεn bokε' bo bonyii le kenjke keenya bikuu bibole é bole' bobole yì fiεε ficii le ke lenjlenj no kentaashε ke bonyii bo mbee le nu ε nya kew εkolε é Klistu.

²⁵ Ben bolemse, ben ekoonjke bokε' bonεn ke lenjlenj no Klistu to konjεε kentaashε ke bonyii bo mbee le nya εkolε kew, kpwe nje kí.

5:6 Lum 1:18; Efε 2:3; Kolo 2:4, 8; 3:6 **5:8** 2:3, 11-12; 4:17-18, 22; Kolo 3:7; Tay 3:3; Jon 8:12; Kolo 1:13; 1Bi 2:9 **5:9** Gal 5:22-23 **5:10** Lum 12:2; 1Tes 5:22 **5:13** Jon 3:20-21 **5:14** Yεsa 26:19; 60:1; Lum 13:11; Jem 5:8 **5:16** Kolo 4:5 **5:17** 1:17; Lum 12:2 **5:18** Bngn 23:31-35; Lum 13:13 **5:19** Mben 33:2-3; Kolo 3:16-17; Ibu 13:15 **5:21** Kolo 3:18-4:1; 1Bi 2:18-3:7; 1Tim 2:1-13; Tay 2:1-10; 1Jon 2:12-17 **5:21** 1Bi 5:5 **5:22** Kolo 3:18; Tay 2:5; 1Bi 3:1 **5:22** 1Kol 14:34-35 **5:23** 1:22; 1Kol 11:3 **5:25** 1:23; Kolo 3:19; 1Bi 3:7 **5:25** 3:19

²⁶ Wvú to nya ekolε kew keege ε kentaashε kedvu eyuule no wvú to cukεε kí bô joo noo diεw ye.

²⁷ Wvú to seyse kentaashε ke bonyii bo mbee le kedvu nonen wvu le wvú ejo kí yí ye le diεwε kpwoon wvú fomte nu sε nlom, nu lemeleme yaa kenjke fiεε fimew fi befe ke, ε wvú yuule nu naa sε fijay yí ye le.

²⁸ E nu ke leηleη no bolemse ten kenjke keekoonkε boke' bobole ke no bó koonjke yibo ye. E wee koonjke kpwεse, tu wvú koonjke ε ε nu ekolε kew.

²⁹ Ke wee nu dvú wvú ké no bane ye ye ke. Wvú ké no nyanji lo yí, bosene taale fô yí le ntay. E nu ke leηleη no Klistu gee fô beene bô ε nu kentaashε ke bonyii bo mbee le,

³⁰ njefo beene nu biba bi ye ye le.

³¹ E nu fiεε fi bó to sanjεε ε N'wa' Nyo' le le,

“E nu nje fifin wvú diemsen nu ke ecinε ice bô bwee le, emum etaashε bô kpwεse, ε bó bofεε emum etu wase wee mwaanj.”

³² Fiεε nyiime ente jo njeme wvun ε fi kuuke baay, ε me n'yene fiem le fi jemyi ekume Klistu bó kentaashε ke bonyii bo mbee le.

³³ Naa no me ncim njemyi nen, wee mwaanj mwaanj ben e kenjke keekoonkε kpwεse no wvú koonjke ekolε kew, ε kpwoon ten eyen le wen enyaà n'wvum ε dweese.

6

Ntefe ε boom bô bocee boom

¹ Boom, ben eyuukε bo'iceε bonen bô bobwee bonen e, njefo fifin nu fiεε fi leη fi boom bô nu ε taashe wase bô bo Tata kenjke keegeε.

² Nci Nyo' wvú gayte le,

“E wvumtε ico bô bwoo”,

nu nci wvu fwe wvú kenjke ηkawma fô.

³ E ηkawma wvudvu wvun nu le,

“Wee wvú geele nci wvun nu ke eyuw njon, ebvuu ece egeen ncejole yí nshe le fen.”

⁴ Bocee boom, fo ben egeε mwεεm mvú mvuntelem esaase boom bonen ke. Ben ekuusε lo bó ε bó kuu bô n'yεεyi noo ntefe wvú wvu Tata.

Ntefe ε bonfaw bô bonyii bô kenjke bó

⁵ Ben bô nu bonfaw, ben eyuukε bonyii bô kenjke ben yí nshe le fen e, ben efanε bó bvuu wvumtε bó. Ben eyuukε bó le bô mvuntelem mvunen mvunciiim no ben yuuke Klistu le.

⁶ Fo ben egeε nonen ke seke jise dibole nu yí yene le wvu le ye ejeε bó ke. Ben egeε ε ε nu diεwε bonfaw bo Klistu le bó gee ε ε nu fiεε fi Nyo' gomte bó mvuntelem mvubole mvunciiim.

⁷ Ben dioo lemte bó le, no lemte bó njon ke diεwε ben lemte ε ε nu Tata le, ε ε yaa nu ke wee wvu wum e ke.

⁸ Ben elemtε, kumyi le fiεε fi jee ficii fi wee gee nu ε wvú nu ke ekenjke ten fiεε fi jee ε Tata, kenεε wvú nu n'fwa kenεε wvú yaa nu ke.

⁹ Ben bonyii bô kɛŋke bonfaw, ben ekɛŋkè tɛn bó ê je yì jee le, yɛne fo ben ebɛmɛsèè bó. Ben ekumyi lɛ ben ɛ bó bocii kɛŋke Cee Ekolɛ mwaan fowe, ɛ fô wvú le nu ɛ jɛy jɛy yaa nu kɛ.

Mwɛɛm mvu jem e mvù Nyo' nya ê beene

¹⁰ Keemɛɛse, me ɛ no ŋgayte ê ben lɛ ben eleemè tɛmyi yì Tata le, eyeemè ɛ è nu yì mvuŋgay mwew mvu baay e.

¹¹ Ben etfume mwɛɛm mvu jem e mvunciim ye le mvù Nyo' nya ê ben, wvu lɛ ben nulo eleem etum jem ben ɛ bo dɛwle ê jé yicii yì wvú wɛɛntene jó le.

¹² Ben ekeè lɛ kɛ beene diuu ɛ è nu beene ɛ bo bonyii bo boyuum kɛ. Beene diuu ɛ è nu beene ɛ bo mwɛɛm mvunciim mvù kɛŋke mvuŋgay bô bvukukɛ, saake won ɛjiwɛ wvun e, mvù è nu biyoy bì befɛ bicii bì nu mondvuun mo fowe le.

¹³ Nonɛn ben emum etfume mwɛɛm mvu jem e mvunciim mvù Nyo' nya ê ben, wvu lɛ è ke edioo enu ɛdiuw yò befɛ le, è ben eleem etɛme no ben nu ɛ ge wase fiɛ ficii keeke eleeme tɛmyi.

¹⁴ Nonɛn, ben emum eleemè tɛmyi. Ben ejo keɛɛy è kí enu diɛwɛ kecaw e ɛ ben ɛ suu cin, ejo nce wvu teyɛy è wvú enu diɛwɛ ketwaa le ɛ ben ɛ jise ɛ ban gvúw yene dvú.

¹⁵ Ben enù e ben ɛ seyse keefewci saaka wvù jee wvù too bô nyɛkeey fô bonyii le, è fifin enu diɛwɛ bolaba bo jem e ɛ ben ɛ lese yì bikaa le.

¹⁶ Keebise fô, ben eleesè kɛ ɛ è nu fitele yì Klistu le, è fifin enu diɛwɛ ŋkɛɛ jem e ɛ ben kɛŋke ebo. ɛ nu fi fi ben nu ekoole bomvuun bô wee kebefɛ tfumyi ɛ ŋgyu beɛnci yì dvú le.

¹⁷ Ben ejo tɛn mboyma wvù Nyo' nu ɛ boyse ben è wvú enu diɛwɛ kefo ke jem e ɛ ben ɛ bon, emum ejo tɛn nyo jem yì Keyoy ke Yuule nyaa yì è nu diɛw Nyo'.

¹⁸ Yì fiɛ le ficii, è ben ebunlèè sekecii bii no Keyoy ke Yuule duŋci. Ben dioo bunlee no biite fiɛ ficii fi ben shieele ê Nyo'. Yì fiɛ le è ben etaalè ntay, ebvu u ekuulè shém sekecii keebunlee lɛke Nyo' fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii.

¹⁹ Ben ebunlèè tɛn fô me le lɛ seke me ɛ ŋake diuw wɛm keenjeme, ɛ Nyo' nya kɛ me bô fiɛ fi me njeme, ɛ me no njemyi sɛ nfan ekumɛ kenyiɛ ke saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le.

²⁰ ɛ nu saaka wvudvu wvun wvù me nu yì ncaw e nje wvú diɛwɛ wee wvù nu jise di Klistu le. Ben ebunlèè wvu lɛ me ndioo enu keenjeme, ɛ me njeme no me ŋkɛŋke keenjeme, sɛ nfan.

Ngayma

²¹ Tikikus wvù waa bwɛe wesebeene shém wvù lemte tɛn Tata le bô fitele fiew ficii nu esee fiɛ ficii è ben ekumɛ me, wvu lɛ ben tɛn ekiɛ no me nu, noo fiɛ fi me ɛŋgee.

²² Fifin nu naa fiɛ fi me ntumte wvù fô ben e nje fi, wvu lɛ wvú eto ege è ben ekiɛ no bese nu, ebvu eyuwɛ mvuntelem mvunɛn.

²³ Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu enya ben nyɛkeey bô kɛŋkɔŋɛn noo mbee.

²⁴ Nyo' ebuw ben bocii bò κεηke κεηκοηεν kè yaa kaa ke fô Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

Nɔwa' wvù Baul to saɲεε ê kentaashε ke Filibi Fiεε fi nu ê Nɔwa' wvu Filibi wvun e

Nɔwa' wvun to saɲ Baul fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Filibi le. Wvù nu ê ngoo boɲwa' bô wvù to saɲεε yew ncaw e Lum. Fiεε fi to gee é Baul se saɲ nɔwa' wvun to nu keedunɔce le wen nu ε yɛn bigew bi kentaashε ke Filibi kedvu to tumεε. Ekufε ke diεw Baul e ê nɔwa' wvun e nu le, “Fô me le, é me nu dvú, tu me nu ke bee Klistu, me é nɔkpwe, é enu sef fô me le”. Baul jemyi ekume bvukuke buv Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le, no wvù to shikεε ekole kew tu diεwε nfwa le, ε Nyo' mum ke bense wvù, gee bvudvuu bvù kuuke fele buv wee tfuu le.

Bikuu bi mwεεm e ê nɔwa' wvun e

1:1-11 Keɲkεwce

1:12-26 Mwεεm mvù kooyi bô Baul

1:27-2:18 Nce wee wvù nu ε taashε bô Klistu

2:19-30 Njeme ekumε Timatio bô Ebaflodaytus

3:1-4:9 Ntefe ekumε bonyii bo bvuban e noo boɲgew

4:10-20 Bonyii bo Filibi nu nsáa Baul

4:21-23 Kemεse

1 Nɔwa' wvun saɲ me wvù Baul bee Timatio bô nu boom bo lemme le bo Klistu Jisos e. Nɔwa' wvun gene fô ben e, bonyii bô nu bo Klistu Jisos e bocii Filibi bô bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le noo bonyii bô fici gee dilemme é kentaashε ke bonyii bo mbee le ente.

2 Nyo' Icee wesebeene bô Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù leεtene.

ε Baul nya keyoone é Nyo' fô bonyii bo Filibi le

3 Me nɔke nɔkpawci ekumε ben sekecii, no nyaa ke ε é nu keyoone é Nyo' wεm.

4 ε me ndioo mbunlee bunle yεm yicii fô ben e bocii, no mbunlee n'yuuke nɔɲ,

5 njefo ε kew yí diuu di fwe le ε to ε buy eβen e, nu ε ben ε taashε beene keelemte le saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu egne fwe.

6 Me nɔkee naa ntay le Nyo' wvù kewεε lemme di jee din yí yene le nu ke egen dvú fwe egen emεse diuu di Jisos Klistu nu ke ekase eto le.

7 Fí nu leɲ le me enɔkpawci ekumε ben nonεn, njefo ben nu fitele fiem, ε beene leeme yí fiεε le fimwaan ε è nu fí fí Nyo' nu ε buw beene dvú. Beene leeme yí dvú le keseen wvù me nu yí ncaw e, ke no beene to leeme seke me nto mbεε nɔghane ntanyi diuw saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu nɔgee ε wvù ciime ntay.

8 Me njemyi nεn ε Nyo' kee naa ntay le me nɔkeɲke shiee wene, nɔkoɲke ben bocii ke leɲleɲ no Klistu Jisos koɲke.

9 Me mbunlee le keɲkoɲεn kenεn ekuù gene fwe fwe, é ben ekeɲke bvufee, taasse mwεεm ntay.

10 Ben nu dioo taasse nonen, emum ecawte mvù looci nu leŋ. Nonen, é ke edioo enu diuu di Jisos Klistu kaase too, é ben enu yuule, nu se nlom.

11 Ben nu ke enu nonen njefo Jisos Klistu nu ε ge ben ε no keŋke nce wvu teyete, bonyii ε no yene bensee Nyo', tumte moŋkum mew.

É Baul no nu yí ncaw e, ε saaka wvu ekumε Jisos gene ke fwe

12 Boom bo bwεem e, me ŋgomte le ben ekiεε le mwεem mvun mvunciim mvù nu ε kooy bô me nu ε loocε ε ge saaka wvù jee wvu ekumε Jisos ε ku ε gen lo fwe fwe.

13 Mwεem mvudvu nu ε ge bonyii bô ceyte ntow wvun fô me nu, noo bonyii bocii ε kiεε le me nu yí ncaw e fen nen, nje me nu wee Klistu.

14 Ncaw wvù me nlemte wvun nu ε bvuu ε ge boom bo bwεe wesebeene le nteen ε mεse ε lese fitele yí Tata le ε no fewci diεw Nyo' temyi lo, yaa fane ke.

15 Me ŋkee le bô bomew fewci naa ekumε Klistu nen bene ε ε nu kendorj bee bô, taanŋke lemme diem. Geenε ε bomew fewci fibole bô mvuntelem mvù yuule.

16 Boban fewci nonen, njefo bô koonŋke me, ε bô kee lo le me nu yí ncaw e fen ε è gke Nyo' me le me entomtè saaka wvù jee wvu ekumε Jisos Klistu.

17 É bomew ba fewci ekumε Klistu ke fomvu fomvu bô mvuntelem mvù yille wvu le bô egèè nonen biise ŋgεw yí ŋgεw wvù me n'yene wase yí ncaw e fen.

18 Fifiε keŋke la keege? Kenεε bô fewci nonen bvulle lo, kenεε bô fewci bô kecεy, tu me n'yuuke ke fiem ε è nu njon njefo ficii nu ε bô fewci ke ε è nu ekumε Klistu.

19 É nu ke no me nu ŋke en'yuuke njon nonen, njefo me ŋkee lo le no ben bunlee fô me le, ε Keyoy ke Jisos Klistu le bvuu fii me, nu ε me nu ŋke emboy yí ŋgεw e.

20 Fiεε fi me nlooci ntaale fwe ε me ε nlese bvufee yí dvú le nu le fo me ŋke enge naa lo fiεε fi ege é me en'wuumene ke. Me nu enkuu ke ε è nu shém, enleeme ntemyi sekecii, se ge keseen wvu le kenεε me ε ŋkpwe, kenεε me nu dvú, é fiεε ficii fi me ŋgee, ecawsè ke ε è nu diee di Klistu le we.

21 Me njemyi nonen nje, fô me le, é me nu dvú, tu me nu ke bee Klistu, me é ŋkpwe, é enu sεw fô me le.

22 Geenε, é è nu le me nu enu dvú, é me engeè lemme di efii bonyii ntay. No mwεem mvun nu mvunfεem nen, me mbaa embvuu enkiεε laa me nu encaw fi la le.

23 Me ntuwtene lo enteleŋ jodvu. Me ŋgomte le è be nulo é me engene fiem engen enu bee Klistu. Fifiε jee fele keenu dvú.

24 Geenε, ε fi jee baay le me enu dvú nje yene.

25 No fi nu nonen, me nlooci naa ŋkee le me nu enu dvú nlemte beene bocii wvu le ben ekuu gene fwe bvuu yuuke njon no ben nu ε lese fitele yí Klistu le.

26 Nonen, é me ndioo ε ŋkase ε nto ε no nu beene, é ben ebvuu ebensee lo ye ntay ekumε Klistu Jisos nje yem.

Ben eceè nce wvù Jisos Klistu gomte

27 Fiεε fi me ŋgomte keŋgay nu ke le ben eceè nce ε è nu wvù saaka wvù jee wvu ekumε Klistu gomte. Ben eceè nonen, wvu le kenεε me ε ŋkase ε nto ε n'yen ben e, kenεε me mbaa nto, é me en'yuuke ke le ben leeme temyi, keŋke fitele

fimwaan, nu yí wee le mwaan, diuu yí fiεε le fimwaan, wvu le saaka wvù jee wvun egeñè fwe, ε bonyii beñe dvú.

²⁸ Fo ben efanè naa lo bonyii bò bane ben yí saaka wvun e ke. E ben nu se ben fane bó, é fifin eduñci ê bó le Nyo' nu ke eboyse ben, geenen else lo bó.

²⁹ Ben ekeè le Nyo' baa buw ben le ben enù bonyii bo Klistu le ke le ben else ε è nu fitele yí ye le maan ke. Wvù nu ε buw ten le ben eyenè ñgew nje Klistu.

³⁰ Ben nu ε bene wase me le beene ε no diuu yí saaka wvun e bocii wvù ben to yeñεε me ndiuu yí dvù le, ε è nu ke wvù wvù ben yuuke le me mbεε yí dvù le keseen.

2

Ben ejoò kenfewsεn yí Jisos Klistu le

¹ Ke ben nu ε taashe wase ben ε bo Klistu wvù ε ge ben ε no kenke mvuntelem? Ke kenkonen kew fô ben e nu ε ge wase mvuntelem mvunen ε no yvuwse? Ke ben ε bo Keyoy ke Yuule nu ε taashe wase, ε Klistu kenke fitele fi jee fô ben e bvuu camte shen fô ben e?

² No fi nu nonen, ben ege le é me emεse en'yuw ñjon. Ben enù diuw mwaan, koonkè bikuu binen, kenkè fitele fimwaan bvuu kenkè ñkpwaace mwaan.

³ Fo ben dioo nu ε wee no kpwaake ke ε è nu ekumε ekole kew kenεε bensee ye yí εcici ke. Wee tfuu eshike ekole kew, eyenè wee mvu le fele ekole kew.

⁴ Fo wee ekpwaakè ke ε è nu ekumε ekole kew ke. Wvù ekpwaakè ten ekume bonyii bomew.

⁵ Kenge kenen kenke keenu lenlen ke diewe ke Klistu Jisos e.

⁶ Wvù to nu Nyo',

faje yaa ejo fifie le è nu fiεε fi wvù emey eghemte yí dvù le ke,

⁷ geenen, cine bvudvuu bvudvu le,

jo ε è nu bvu nfwa le.

E bó boo wvù,

ε wvù no nu lenlen ke diewe wee wvu wum e.

⁸ Seke wvù to nu wee wvu wum,

ε wvù shike ekole kew no yuuke Nyo' le,

ke bee keekpwe kpwe,

efey mvuncim, kpwe yi yí kentam e.

⁹ No wvù to geε nonen, ε Nyo' bense wvù

geε bvudvuu le bvù fele bvù wee tfuu le,

buw wvù bô diee di fele εdiee εcii,

¹⁰ wvu le wee tfuu wvù nu won wvu we le

bô wvù nu yí nshε le noo wvù nu ekuse jo nshε,

ke dioo ε yuw diee di Jisos e didvu, ñgvuum,

¹¹ é wee tfuu ejemyi bô diuw we le Jisos Klistu nu Cee Ekole.

E bó edioo egee nonen é mbense egene é Nyo' Ice.

Ben ebaà é won jan diewe jón e

¹² Nonen nsáa yem shém, ben eyuukè ke ten Nyo' le nonen no ben to yuuke seke me nto nu beene. Ben eyuukè keseen fele lo wvù me n'yaa nu ke beene,

egene fwe gee mwεεm mvu ekume mboyma wene. Ben egeè nonen, fane ciŋke.

13 Ben ekeè le è lemte Nyo' yí yene le, gee le ben eshieelè keegee mwεεm mvù wvù koonke. E è bvuu nyaa wvù mvunḡay keegee mwεεm mvudvu dvù.

14 Ben dioo gee fiεε ficii fi ben gee, fo ben ewvukenè, kenεε beekè mbew ke,

15 wvu le ben eyuule, nu se nlom. Nonen, é ben emum enu boom bo Nyo' le bò nu se jay entelen jo enḡoke kin kè kenke mvuntelem mvù yiile, buuke mwεεm. Ben ebaà è won jan diεwe jón e,

16 no ben jici * saaka wvù nyaa nshii wvù mεy lo è bonyii le. E ben gee nonen, é ke edioo enu diuu di Jisòs Klistu kaase too, é me embensee ye le me mbaa nlem lemme di ecici ke.

17 No ben nu ε lese fitele yí Nyo' le, tu è nu ncese ε ben ε ge fò wvù le. E è cim nu naa le bó nu emεe enya me diεwe no bó ké fuu mbvuum, ebise yí wene ncese le, é me en'yuuke ke ε è nu njon, nlanlanje beene bocii.

18 E me nḡomte le ben ebene me le é beene eyuuke njon, lanlanje.

E Baul jeme ekume Timatio bô Ebaflodaytus

19 E Tata Jisòs beje lo, tu me n'yene le è shεke caan é me entum Timatio fò ben e. Wvù nu ke edioo ε to ε kase ε tu jim, esee é me no ben nu, é fitele fiem elεten.

20 Ke me nkenke wee mvu diεwe wvù le wvù looci naa kenke ten shiee fò ben e diεwe no me nkenke ke.

21 Me njemyi nen, njefo wee nteen kenke shiee ε è nu fò ekole kew e, yaa taale ke ekume fiεε fi Jisòs Klistu gomte le ke.

22 Geenεn, Timatio nu ε ben kee wase wee wvù è nu wvù, no wvù nu ε lem wase bee wvù keefewce saaka wvù jee, ε wvù lemte bee wvù lenlen diεwe no wan ké no lemte bô ice.

23 E nu fiεε fi me n'yene le è shεke caan é me entum ε è nu wvù. Fiεε fi me mbεε ntaale nu keen'yen laa mwεεm nu etu nεε le yí yem e le.

24 Me nḡεεle bvufee yí Tata le le è shεke caan, é me keβεε ento ten en'yen ben e.

25 Me n'yene le fi nu shiee le le me enkase enciinse Ebaflodaytus è ben. Wvù nu waa bwee wesebeene, ε bee wvù lemte bvuu diuu yí diεw Nyo' le. E nu wee wene ntum wvù ben to tumεε le wvù eto etaale fò me le.

26 Wvù se kenke wase shiee keeyen ben e bocii, ε fitele buuke wvù no wvù se yuwεε le ben nu ε yuw le wen cεmte lo.

27 E nu keεεy, wvù se nu ε looce ε cem ε shεε ke caan keekpwe. Geenεn, Nyo' se nu ε cam shen fò wvù le, ε ke wvù se cam ke ε è nu fò wvù le maan ke. Wvù nu ε cam ten fò me le le fo wvù ekpwe ebvuu ebise nḡεw yí wvù me n'yene wase le ke.

28 Nonen, me ε mum ε no nshieele naa baay le me enciinse wvù, wvu le ben ebvuu eyen wvù le eyuuke njon, é fitele fiem ten elεtene.

29 Ben efisen wvù diεwe bonyii bo Tata le bô njon. Bonyii diεwe wvù le nu bò è nulo é ben ewvumte.

30 Me njemyi nen njefo è to shεke caan tu wvù to kpwe nje lemme di Jisòs Klistu le no wvù to nyaa ekole kew keetaale fò me le yí bvudvuu bvunen e.

2:13 1:6; Jon 15:5; Lum 7:18; 15:18; 1Kol 12:6; 15:10; 2Kol 3:5 **2:15** 1:10; Dito 32:5; Dan 12:3; Mat 5:14; 10:16; 1Kol 1:31; 2Kol 1:14; Gal 2:1-2; Efe 5:8; 1Tes 2:19 * **2:16** Kenεε le, "...no ben fewci." **2:17** Lum 15:16; 2Tim 4:6; 1Jon 3:16 **2:18** 3:1; 4:4 **2:19** 1:1 **2:20** Lem 16:2 **2:21** 2Tim 4:10 **2:25** 4:18 **2:29** 1Kol 16:16, 18

3

Fieε fi kuuke nu keekiεε Klistu

¹ Boom bo bwεεm e, keemεεse, ben eyuukè njon le ben nu bonyii bo Tata le. Me nu ε nsaη wase mwεεm fô ben e, ε ke è nulo é me endose keenjemyi ηkaase ntuu fô ke. Me ηgee nonen keenngemηgeme lo ben.

² Ben dioo nu, no yenè ben ε bonyii ba bò gee mwεεm mvù befe, leeme ke le bó keηke ke keesεyi ye bonyii le bó tfuuse bó yew. * Bonyii bodvu ba nu lo bwé.

³ É nu beene ban bò nu ε keηke ntfuse yew wvu leη, beene ban bò bunlee Nyo' no Keyoy kew duηci. Beene bensee ye ε è nu nje Klistu Jisos, ke beene leese bvufee yí mwεεm mvù è gee bonyii le ke.

⁴ Geenεn, è nelo é me ηkeηke ten shiee keenleese bvufee yí mvumwe mwεεm e. É wee fen nu dvù wvù kpwaake le wen nulo ekeηke shiee keeleese bvufee yí mvumwe mwεεm e, tu me ηkeηke wvù fele wvu mweten.

⁵ Me nu wee wvu Islael, ê kfuu di Benjamen e, nu wee Ibuu, ε è to boke Bo'ibulu me, ε è ke no nu εdiuw nyan ε bó tfuse me yew. É dioo tu ê keba ke bonci bosese le, nu ε me nto nu wee Falasii,

⁶ ntemyi naa ntay yí fieε fi Nyo' le, mbone bikaa ê kentaashe ke bonyii bo mbee le εjim. É keba ke bonci bosese le no è nulo é wee enu teytey, me nto mbaa eηkeηke jay ke.

⁷ Geenεn mwεεm mvù me nto nshee n'yene le è nu mwεεm mvu σεw e fô me le, nu ε me n'yene wase keseen le è nu mwεεm mvu εcici, nje fieε fi Klistu ge fô me le.

⁸ Ke è mey ke fife ke, keceey, me n'yene mwεεm mvunciim e ε mvù nu lo mwεεm mvu εcici fô me le, njefo fieε fi kuuke fele mwεεm mvunciim nu keekiεε Tata wεm wvù Klistu Jisos ntay. Me nu ε nlan mwεεm mvun mvunciim nje ye. Me n'yene wase mvù le ε è nu mwεεm mvu nnyen e, wvu le me enù bee Klistu,

⁹ É bee wvù emεse eleyenεn, enu yí wee le mwaan. Me nu ε Nyo' ε jo wase me le me nu teytey fô wvù le. Wvù jo nonen njefo me nu ε nlese fitele yí Klistu le. Me ε mum ε no nu teytey no wvù joo bonyii bò nu ε lese fitele yí Klistu le. Ke me mbvuu njoo naa lo le me nu teytey mbii no me nto ηkpawaci le wee ké no nu seke wvù bii bonci bosese le ke.

¹⁰ Fieε fi me ηgomte keseen nu le me eηkieε Klistu ntay, eηkeηke mvunηay mvù wvù keηke no wvù to kasεε ebuy yí kpwe le. Me ηgomte ten keen'yen ηgew no wvù to yenεε, bó keenya εkolε kem ê kpwe no wvù to nyae,

¹¹ wvu le Nyo' ke ebvuse ten me yí kpwe le.

Me mbone ηaη ntaale fô me ηgene

¹² Ke me ηgayte nen le me nu ε ηge wase mwεεm mvun keεεε le me nu ε nfεse wase ke. Me mbeε mbone ke ηaη le me ηke enlan kebo enjice mwεεm mvudvu le ê me εbo, njefo Klistu Jisos nu ε jo wase me wee we le.

¹³ Boom bo bwεεm e, ke me n'yene le me nu ε njice wase mwεεm mvudvu le ê me εbo ke. Geenεn fieε fi me ηgee nu le me ndaayi ê mwεεm mvù nu ε fey wase le, mbone ηaη le me enjice e è nu mvù nu fwe le.

¹⁴ Me mbone ηaη ntaale ke e è nu fô fô me ηgene, keηkeηke mmawce wvù

3:1 2:18 3:2 2Kol 11:13 * 3:2 Bó to joo le é bó tfuse wee yew, é wvù σε no nu le wen nu wee Nyo', ε è nu no nce Bojuu to nu. 3:3 Lum 2:28-29 3:4 2Kol 11:18, 21 3:5 Luk 1:59; Lum 11:1 3:6 Lem 8:3; 22:4; 26:9-11 3:7 Mat 13:44, 46 3:9 Lum 1:17 3:10 Lum 6:8-11; 2Kol 4:10-11; Lem 4:2; Lum 5:1-7 3:12 1Tim 6:12; 2Tim 4:7; Ibu 12:1 3:14 1Kol 9:24-25

è nu ntee wvù Nyo' nu ε tee me le me emben ento we no me nu ε ntaashε bee Klistu Jisos.

¹⁵ Beene bocii bò nu ε cime wase geη yí Jisos Klistu le keηke keekpwawci mwεεm mvun. Geenεn, ε ben bomew kpwawci mvunen mwεεm jεεy, tu ε nu ke eyuuse wase Nyo' ε ben.

¹⁶ Fiεε fi baay nu ke le beene ejici ε è nu fiεε fi beene nu ε yeεyi wase le ntay.

¹⁷ Boom bo bwεεm e, ben ejòò kenfewsεn fò me le, ebvuu etaalè ten nce wvù bonyii bomew cee bò nu ε jo kenfewsεn fò bese le.

¹⁸ Me njemyi nen njefo no me nto ηké no njemyi wase ε ben bokan ε bokan e, ε mbvuu ε no njemyi keseen bò misem ε jise le bonyii bomew nu dvù bò cee nce wvù duñci le bó bane lo saaka wvù le Klistu to nu ε kpwe yí kentam e.

¹⁹ Boba bonyii nu ε bó nu ke elase lo bó. Wvubo nyo' nu diuwdiee. Bò bensee ye yí mwεεm mvù bó bee keewuumene lo yí dvù le. Nkpawwce wvubo nu ke ε è nu yí mwεεm mvu fokuse fen e.

²⁰ Beene nu fiεεbeene bonyii bo woη wvu we le. ε è nu fò fò beene looci cεyte le Mboyse wesebeene wvù Tata Jisos Klistu nu ke ene se to.

²¹ Wvù nu ke edioo ε to, ekumen ye yesebeene yi ncεwncεw yin é yí etu diεwe ye ye yi keηke bvujonke le. Wvù nu ke ekumen ε è nu bó mvunγay mwew mvù wvù nu ke ebaance mwεεm mvunciim dvù enu εwe jodvu.

4

ε Baul nya ntefe ε bonyii bo mbee le bo Filibi

¹ Nonεn boom bo bwεεm e, me ηkooηke ben baay mbvuu ηkeηke shiee keen'yen ben e. ε nu ben bò gee ε me n'yuuke njon, ε ben bvuu nu kefo kem ke bvunfon e. Nsáa yem, ben emum eleemé ke temyi ben ε bo Tata nonεn.

² Me nleke le εwodia bò Sintiki emεεshe fiεε fi bó keηke etu diuw mwaaj no bó nu wee bò waa bwee nje Tata.

³ Me ε no ηgayte ten ε wo we wvù looci nu naa wee weη ηgoo le wo efi ke bokεne ban é bó etu diuw mwaaj. ε nu bonyii ε bó ε katεn wase bee bó yí lemme di saaka wvù jee wvu ekume Jisos Klistu le bó bo Keleμεn noo bonyii bomew bò bee bó to lemte. Bonyii ban bocii nu ε εdiee εbo nu wase ε ηwa' bonyii bó keηke nshii wvù mey lo le.

⁴ Ben eyuuké njon sekecii no ben nu bonyii bo Tata le. No me ηgay nu ε me mbvuu ηkaase ntuu fò le ben eyuuké njon.

⁵ Ben eduñci gee di nyεkeey ε wee tfuu, ekumyì le kefew kè Tata nu ke ekase eto nu wase nceence.

⁶ Fo ben ebuuké naa lo ekume fiεε fimew ke. Ben ebunleè lo fò fiεε ficii le geεle fwe dvu Nyo'. Ben dioo bunlee no biite mwεεm mvù ben shieele ε wvù, enyaà keyoone yí mvù wvù gee le.

⁷ ε ben gee nonεn, é Nyo' emum enya ben nyεkeey we é wvù ecεyte mvuntelem bò bvufee bvunen no ben nu bonyii bo Klistu Jisos e. Nyεkeey wvun wvù Nyo' nyaa nu ε ke è nulo é wee ekieε kenfewsεn kedvu ke.

⁸ Boom bo bwεεm e keemεse, mwεεm mvù ben keηke keekpwawci nu mwεεm mvù nu mvu keceey bó mwεεm mvù keηke n'wvum, noo mwεεm mvù nu leη. Ben ekpwawci mwεεm ε è nu mvù yuule bó mwεεm mvù bonyii ké no

koonjke noo mwεem mvù sem nulo eta wee dvú. E mwεem nu dvú mvù looci jee, é mwεem nu dvú mvù è nulo é bonyii ebensee, é ben no kpawaci ε è nu ekumε mvumwe.

⁹ Ben egee mwεem bii ke ε è nu n'yεeyi wvù me nto nyae ê ben e, keNεε è nu mwεem mvù ben to yuuke lo ê me, keNεε è nu mvù ben to yene lo. Ben nu dioo gee no nen, é Nyo' wvù gee ε mvuntelem mvu bonyii le nu nyεekey emum enu ben ε bó.

E Baul yuw njon no bonyii bo Filibi dujci shiee fô wvù le

¹⁰ Tata nu ε ge me ε no n'yuuke njon baay no ben nu ε bvuu ε dujce shiee wene fô me le ke no ben to shee dujci. Me njkee naa ntay le ben se keNjke ke shiee fô me le, geenεn tane ε è nu je.

¹¹ Ke me njemyi nen le me nse ntane fiεε ke. Me nu ε n'yεeyi wase ε njkieε keenfiisene mwεem mvunciiim.

¹² Me njkee no wee ké no nu seke wvù tane, njkee no wee ké no nu seke wvù keNjke baay. Me ε mum ε n'yεeyi fifin ε njkieε no è nulo é me enu sekicii yí mwεem e mvunciiim keNεε me nu ε ndie, keNεε me mbaa endie, keNεε me njkeNjke baay keNεε me ntane lo.

¹³ Me njkee keenjge mwεem mvun mvunciiim nen, ε è nu bô mvunjay mvù Klistu nyaa ê me le.

¹⁴ Geenεn, no me nciim njgayte nen, ben nu ε ge naa ntay keefi me yí kefew ke njεw wεm e kin e.

¹⁵ Ben bonyii bo Filibi kee lo le è to nu seke me nto nen'yεε woj wene le Masedonia no me nto njkeWεε keenfewci saaka wvù jee wvun ê ben, ke kentaashε ke bonyii bo mbee le kemew to nu ε taashε bee bó keetasene can ke. E to mey ke ben.

¹⁶ E to nu naa seke me nto nu Tesalonika, * ε ben ciinse nfi ê me, bvuu ciinse.

¹⁷ Ke me njemyi nen le me ntaale le ben eciinseé mwεem ê me ke. Me ntaale baay ε è nu mmawce wvù Nyo' nu ke enya ê ben yí fiεε fi ben gee fô me le.

¹⁸ Ben to nu ε tum Ebaflodaytus bô nnya ε wvù to nya ê me. Me ε no nu keseen n'ya mbvuu ntane fiεε ke. Me nto nu ε nfiisen nnya yidvu yicii, n'yen ε yí duule fele lo no me nshieele. Nnya yin nu cese ε ben ε ge fô Nyo' le, ε wvù ε fiisen, yí ε no samte shfuunjkene ε wvù koonjke.

¹⁹ Nyo' wεm wvù me mbunlee keNjke ntfu bvukuke bvucii bvù beene shieele, ε wvù nu ke enya ê ben fiεε ficii fi ben shieele, njefo beene nu bonyii bo Klistu Jisos e.

²⁰ Mbense enù fô Nyo' Icee wesebeene wvun e sekicii se njka. Fí enù nonen.

Njgayma

²¹ Ben egay bonyii bocii bô è nu bo Klistu Jisos e enya ê me. Boom bo bwee wesebeene le bô nu bee bó fεn gayte tεn ben e.

²² E bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le jan gayte ben e, efey mvunciiim bô nu è ntow Kaysa le fεn.

²³ Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn kew é kí efici biyoy binεn. Fí enù nonεn.

4:9 3:17; 1Kol 13:11 4:11 1Tim 6:6-8; Ibu 13:5 4:13 2Kol 12:9-10 4:15 2Kol 11:8-9 4:16

Lem 17:1 * 4:16 Tesalonika jan to nu kelaante woj wvù Masedonia le. 4:17 1Kol 9:11 4:18

2:25; Lew 1:9, 12-13, 17; 2:2; 3:5 4:23 Gal 6:18; Efe 6:24

Nwa' wvù Baul to san̄εε ê kentaashε ke Kol ose Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Kolose wvun e

Baul to san̄ nwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke ê kelaante kè Kolose le. Ebaftos to nu ε ne to bô saaka mvu wvù befe ekumε kentaashε kedvu. E Baul mum san̄ nwa' wvun no kentaashε kedvu to nu ê kelen̄ kè wvù to yene le ê ken̄ke wen keetaale fô kí le. Wvù to san̄ keeleke n'yεεyi ε è nu wvu keceεy wvù nu ekumε bonyii bô è nu bo Klistu le.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-8 Ken̄kewce

1:9-2:19 Ekumε wee wvù è nu Klistu noo lemme diew

2:20-4:6 Nshii wvu fwε wvù nu yí Klistu le

4:7-18 Kemεse

¹ E nu me wvù Baul, waa ntum Klistu Jisos yí n̄kon̄ wvù wvu Nyo' le. Me nu bee Timatio wvù waa bwee wesebeene.

² Nwa' wvun gēne fô ben e boom bo bwee wese le bô nu fitele fimwaan̄ bô bo Klistu, nu bonyii bô è nu bo Nyo' le Kolose. Nyo' Icee wesebeene ebuw ben bô kembon̄en kew ebvuu enya ben bô mvuntelem mvù lεεtene.

E Baul no bunlee, nyaa keyoone ê Nyo' fô bonyii bo Kolose le

³ Bese dioo bunlee fô ben e sekecii no nyaa ke ε è nu keyoone ê Nyo' wvù Icee Tata wesebeene wvù Jisos Klistu,

⁴ n̄jefo bese nu ε yuw wase ekumε fitele fin̄en fi ben lese yí Klistu Jisos e, bô ken̄kon̄en kè ben ken̄ke fô bonyii bocii bô è nu bo Nyo' le.

⁵ Bese kee le ben gee non̄en n̄jefo ben taale fwe ε è nu yí fiεε fi Nyo' nu ε seyse ε gεε ê ben fowe le. E fiεε fin̄ nu fi ben to yuwεε wase ê diεw Nyo' le yì nu keceεy, nu saaka wvù jee.

⁶ Saaka wvun to to fô ben e len̄len̄ no wvù to toε fô bonyii le yí ekole ke nshε le kecii no kumene nce bonyii bvuu saan̄kene gēne fwe fwe. E nu ke len̄len̄ no fí to kooyεε bô ben ε kew diuu di ben yuwεε saaka wvudvu bvuu kiεε keceεy le Nyo' nu ε buw bonyii bô ken̄kon̄en kew.

⁷ Ben to yuw saaka wvudvu wvun ê Ebaftas wvù nu fitele fisεse, ε bee bô lemte yí fiεε le fimwaan̄. Wvù nu wee lemme Klistu, ε wvù ε jo bvudvuu bvusεse ε no lemte bô fitele fiew ficii,

⁸ E wvù ε see wase ê bese ekumε ken̄kon̄en kè Keyoy ke Nyo' le nu ε nya ben ε no ken̄ke fô bonyii le.

⁹ E kew diuu di bese yuwεε ekumε ben non̄en, bese ε mum ε no bunlee fô ben e sekecii. Bese bunlee lεke le Nyo' ege é ben ekiεε fiεε fi wvù gomte. E fifin̄ nu ke efey yí bvufee bô mwεem mvù Keyoy kew nu ε ge ben ε no kee le.

¹⁰ Non̄en é ben emum ecee nce ε è nu wvù nu ε kpwent̄en wvu bonyii bo Tata le. E è nu wvù, wvù wvù looci koon̄ke. E ben dioo cee non̄en emum egee dilemme di jee jé le jé le, ekeê Nyo' gēne fwe fwe.

11 Bese bunlee ten le Nyo' wvù mvungay mvu baay mvunciim nu mwew enya ben bô mvungay mvunciim é ben etemyi sekeci, kuule shém gene fwe yí fiée le ficii, lanlanje,

12 nyaa keyoone é Nyo' Ice. É nu wvù wvù nu é ge beene é kocen keeke ekenjke fiée fi wvù nu é seyse é gee é bonyii bô è nu bew fô bvudvuu bvu n'yuule.

13 Wvù nu é bvuse wase beene can mvungay mvu ejwé le, é gee ente jo bvunfon bvu Waa we wvù nu fitele fiew e.

14 É nu Waa we wvun wvù nu é ge Nyo' é leeshe bibefe bisébeene, é sum beene can ngew e.

Klistu nu ekole ke mwéem mvunciim e

15 Waa we wvun nu naa lo wunte Nyo' kebee wvù beene yaa yene ke. É nu wvù nsafwe mwéem mvunciim mvù bô bomé.

16 Nyo' to bom mwéem mvunciim can ye le, mwéem mvu fowe bô mvu fokuse, mvù bô yene mvù le, bô mvù bô yaa yene ke, kéné è nu naa bonceendaa bô la, bô lene é fwefwe le, kéné bô kenjke mvungay, kéné bo baay baay, kéné bô saake. Mwéem mvun mvunciim nu é Nyo' to bom can ye le, é mvù nu keewvumte wvù.

17 Wvù to nu wase dvù é mwéem mvunciim se ke no nu. Mwéem mvunciim nu can ye le, é è jici wvù dvù é mvù sé nu.

18 Wvù nu ekole ke kentaashe ke bonyii bo mbee le kè è nu ye ye. É nu wvù wvù to kéwé kentaashe kin. É è nu wvù wee wvù fwe keebuy yí kpwe le wvù yaa bé ke ekpwe ke, wvù le yí fiée ficii le é wvù enù nsafwe.

19 Mwéem mvun nu nonen njefo Nyo' to nu é koj le fiée fi wen nu fí ficii enù yí Waa we le,

20 é wvù ege é mwéem mvunciim ekase etaashe bô Nyo', kéné è nu mvu fowe kéné mvu fokuse. É Nyo' mum ge keman bô elemé ke Waa we le seke wvù to kpwe yí kentam e.

21 Ben ten to shee nu é ben é gawsen ben é bo Nyo', kenjke bonjkwawce bô befe ekumé wvù, gee mwéem mvù befe.

22 Geen, keseen nu é Nyo' é kase wase é taashe ben é bó. Wvù to ge fifin fele yí Waa we le wvù to tué wee wvù wum, to kpwe fô ben e, wvù le ben enù é wvù fwe yuule yaa kenjke nlo m ke, nu sé jay.

23 Ben kenjke keemum egenè fwe yí fitele fi ben lese yí ye le, ecime ger eleemé temyi é fiée yaa shiike ke ben yí fiée fi ben taale fwe yí dvù le fi ben to yuwé é saaka wvù jee le. Saaka wvù jee wvudvu wvun nu wvù bó nu é fewcé wase é wee tfuu yí nshé le fen. É saaka wvudvu wvun nu wvù me wvù Baul nfewci é bonyii diéwé wee lemme Nyo' le.

Lemme di Nyo' to nyaé é Baul

24 Me nlanlanje keseen yí ngew wem wvù me n'yene nje yene le. É me njoo ngew wvun yí ekole kem e nen keemése ngew wvù Klistu to yene nje kentaashe ke bonyii bo mbee le kè è nu ye ye.

25 Nyo' nu é gee me le me enlemtè fô kentaashe ke bonyii bo mbee le, enfewci diéw ye é ben no yí nu yicii.

²⁶ Diɛw yin nu yì to shee nu ε bó ε nyilɛ ê ɛngokɛ ke bonyii le kecii bilum ŋkuuŋ, ε keseen nu ε Nyo' ε duŋcɛ wase ê bonyii bò è nu bew.

²⁷ Nyo' to nu ε caw keege é bonyii bew ban ekiɛɛ le bonyii bò yaa nu ke Bojuu nu ke ekeŋke bvukuke bvu saaka wvù bó to shee nyile wvun e naa ntay. É saaka wvudvu wvun nu le Klistu nu yì yene le. Nonɛn ben ε mum ε no taale fwe keekɛŋke bvukuke.

²⁸ É nu Klistu wvudvu wvun wvù bese fewci ekumɛ wvù ê bonyii bocii. Bese yɛɛyi bó hò bvufee bvucii bvù Nyo' nyaa ê bese, bvuu teete bó, wvu le bó enù ε bó ε taw ε kocɛn ê Nyo' ejise no bonyii bo Klistu le keŋke keenu.

²⁹ É nɛɛ fiɛɛ fi me mbone ŋaŋ, nlemte bò mvunɣay mvunciim mvù Klistu lemte dvù yì yem e.

2

¹ Me ε mum ε no ŋgomte le me enge é ben bo Kolose ekiɛɛ no me nlumte naa ntay nje yene, bò nje bonyii bo Lawdesia noo bonyii bo mbee le bocii bò ke baa yɛn wase me le ejise ke.

² Me ŋgee nonɛn le mvuntelem mvu ben ε bó le eyvuwsè, é ben etaashɛ enu yì keŋkoŋɛn e, wvu le ben elocci kee naa ntay mwɛɛm mvunciim no wee keŋke keekee, emum ekeè tɛn kenyilɛ ke Nyo' le, kè è nu Klistu.

³ Nyo' nu ε nyilɛ ntfu bvufee bvucii bò mwɛɛm mvù bonyii keŋke keekekè ekumɛ wvù ε è nu yì Klistu le.

⁴ Me njemyi fin wvu le fo wee mvu ke enɛ eto bò njeme wvù yeke wvu fomvu fomvu elɛɛ ben dvù.

⁵ Ben ekeè le naa no me ncim nu ncejole nɛn nu ε me nu beene ê keyoy e. É me lanlajɛ no me n'yuuke no ben gee mwɛɛm ê je yi leŋ e, ε ben ε lese fitele yì Klistu le ε fì tɛmyi ntay.

Bonyii bo Klistu le nu ε boy wase can bonci bo ɛcici le

⁶ No ben nu ε fiisɛn wase Klistu Jisɔs wvù Tata, ben emum eleemè ke yì ye le nonɛn.

⁷ Ben ecime geŋ ekuù yì ye le, eleemè tɛmyi yì mbee wene le ke leŋleŋ no bó to yɛɛyɛɛ ben, nyaà keyoone ê Nyo' sekecii.

⁸ Ben eyɛnè fo wee ke ejo bvufee bvu ɛcici bvu fokuse fɛn bvu kenleɛma le enjim ben dvù é ben etu bonfaw ke. Bvufee bvun nu bvù bii bonkpawacɛ bo wee wvu wum bò bo mwɛɛm mvù saake yì woŋ wvun e. Ke è yaa nu bvù bii bonkpawacɛ bo Klistu le ke.

⁹ Ben ekeè le no Klistu to tuɛ wee wvu wum, nu ε fiɛɛ fi Nyo' nu fì ficii nu yì ye le.

¹⁰ Ben nu ε keŋke wase mwɛɛm mvunciim no ben nu ε taashɛ ben ε bo Klistu. É nu wvù ekolɛ ke mwɛɛm mvunciim mvù keŋke mvunɣay saake le.

¹¹ No ben ε bó to taashɛɛ nonɛn, ε wvù tfuse ben yew. É ke ntfuse yew wvun nu wvù bó tfuse hò can seke bó ε sum kejewlɛɛ ke ye wee le ke. Wvuwwun nu wvù è gee Klistu keesum nyam yene ye kebefɛ.

¹² Seke bó to lesɛɛ ben ê joo nu ε bó to taashɛ ben ε bo Klistu dwey. É Nyo' kase bvuse tɛn ben nje fitele fì ben to lesɛɛ yì ye le le wvù nulo ebvuse tɛn ben yì kpwe le bò mvunɣay mvù wvù to bvuseɛ Klistu dvù yì kpwe le.

¹³ Ben to shee nu ε ben ε kpwe wase ê keyoy e nje bonci bo Nyo' le bô ben to ηgoyte κ Klistu baa tfuse wase ten ben yew keesum mwεεm mvù nyam ye yene gomte le κε. Keseen, Nyo' nu ε ge wase ben ε kase ε tu dvù, ε taashe ben ε bo Klistu. Wvù nu ε leεshe wase bibefe bisεεbeene bicii.

¹⁴ Wvù nu ε fiwse wase mwεεm mvù to koole beene ê Nwa' bonci le ε bó saanjke ekumε beene. Wvù nu ε jo mwεεm mvudvu mvun ε tfuse yí Klistu le, bó ε mum ε ta wvù yí kentam e,

¹⁵ wvù ε mum ε ηgoy mvunγay mvu mwεεm mvunciim mvù κεηke mvunγay saake le, ε bvuse mvù ya le, ε shoose, ε mum ε so mvù yí kentam e. *

Bonyii bo Klistu le eyuukè ε è nu fiεε fi è gayte wvù

¹⁶ Nonεn, fo ben ebvuu ebee é wee mvu esaake ben ekumε mwεεm mvù ben diee κεεε mvù ben wuu κεεε le ben baa egεεle bonjkaw, κεεε é nu ηkaw kpwee wvu fwε, κεεε le ben baa eshee mbam κε.

¹⁷ Bó to shee gee mwεεm mvun fwele ε mvù nu κε lo diεwε κenjijnjij ke fiεε fi to nu keeke to le, ε fiεε fidvu keβεε nu Klistu.

¹⁸ Fo ben ebee é bonyii bomew esaake ben duu le ben nu ε jay je κε. Bonyii ban nu bô duu le ben ejoð bikuu binεn ekuse no bó joo, duu le ben ebunleé ten bonceendaa bo Nyo' le no bó bunlee. Bó duu le bó kee mwεεm njefo bó yene mwεεm e ê bifile le. Ε bó bensee κε ε è nu ye yí mwεεm mvù too εfa jobo le, ε kenyi kedvu yaa nu κε.

¹⁹ Boba bonyii nu ε gawsen wase bô bo εkolε kè è nu Klistu. Klistu nu wvù nyaa mvunγay ê ye ye ε yí se kuu no Nyo' seyse le yí ekuù. Beene nu ε taashe κε diεwε no ye wee nu ε taashe yí biyuj bô bonjenjsee le ε se no lemte leη.

²⁰ No ben nu ε kpwe wase ben ε bo Klistu ê keba ke mwεεm mvù saake yí woj wvun e, ε no nu nje la wvù ben bvuu cee κε diεwε ben nu bonyii bo yí woj wvun e? Ben bvuu beje keebii ban bonci le nje la?

²¹ Bó nen'yi cew lo le, "Fo wee ejice fin fiεε le κε. Fo wee emom fifi εmvu κε. Fo wee ekum fin e κε."

²² Ε mwεεm mvun mvunciim nu ε bonyii gee ε mvù fele lo, ε bonci ban nu ε è geke bonyii bii bvufee bvubole.

²³ Bonyii nen'yi no yene naa le bvufee nu ê bonci bodvu ban e, no bó gee le bonyii ekeé keebunlee ê je yi leη e, bó keeshiwse εkolε noo keenyεwle bô ye. Geenεn, ε mwεεm mvun yaa nulo efice keebvuse wee ê mwεεm mvù nyam ye ye shieele le κε.

3

Bonyii bo Klistu le κεηke nshii wvu fwe

¹ No Nyo' to nu ε bvuse wase ben ε bo Klistu yí kpwe le, ben emum egomte mwεεm ε è nu mvu fowe fô Klistu nu ε Nyo' ε shike wvù ê ebo kew ke εCεy e.

² Ben egεε bvufee bvunen yí mwεεm mvu fowe le. Fo ben egεε yí mvu fokuse le κε,

³ njefo ben to nu ε kpwe wase, ε nshii wene nu keseen ε Nyo' ε nyile yí Klistu le wvù nu bô wvù.

⁴ Seke Klistu wvù nu nshii wene ε ke ε buyenεn bô bvukuke bwew, é ben ten emum ebuynεn εnte jo bvukuke bvudvu.

2:13 Εfe 2:1, 5 **2:14** Εfe 2:15-16; 1Bi 2:24 **2:15** 2:9-10 * **2:15** κεεε le, "... ε mum ε so mvù yí ye le." **2:16** Lum 14:1-6 **2:17** Ibu 8:5 **2:18** Εfe 1:21 **2:19** 1:18; Εfe 4:16 **2:20** 2:9-10; Gal 4:3-5, 9 **2:21** Yesa 29:13; Mat 15:9; 1Tim 4:3; Ibu 13:9 **3:1** 2:12; Εfe 1:20 **3:2** Mat 6:33 **3:3** Lum 6:4; 2Kol 5:14 **3:4** Gal 2:20; Fili 1:21; 1:27; Fili 3:21; 1Kol 15:43; 1Jon 3:2

⁵ Fí ε mum ε no nu le, ben elese lo mwεem diεwe mvun e mvù nyam ye shieele. ε nu keejaanke kenjan bô keekpwawci mwεem ekume kenjan, noo ye yi ηeyεen, noo keeshieele keege mwεem mvù befe, noo keebvuushi εjise yí mwεem e. Wee wvù bvuuushi εjise yí mwεem e nu ε mwεem mvun ε tu wase nyo' mvu fô wvù le.

⁶ ε nu kfuu mvumvun mwεem mvù nu ke ege é Nyo' eton'yε shém elan ηgew yí bonyii bô gee mvù le.

⁷ ε to nu fwele ε ben gee kfuu mvumwe mwεem seke ben to beε cee nce bii no nyam ye shieele.

⁸ Geenen keseen, ben keηke keecinε mvù le mvunciim. Ben ecinε shém yi ton'yεen bô mvuntelem mvù sesene noo mvuntelem mvù befe le. Fo wee ebeetê bô diee di wee le ke. Fo njeme wvù samte ebuytê diuw wee le ke.

⁹ Fo wee elelê waa bwee ke. Ben ekeê le ben nu ε baa wase ye yi yvum bô gee diew,

¹⁰ ε jo wase ε è nu yi fiε. Yiyin nu ε Nyo' seysee sekecii kumene ε yí tuu diεwe ye le, wvu le ben elooci kee wvù.

¹¹ Fofen nu ε wee mvu yaa bvuu nu jεy fô mvu le ke. Ke wee mvu bvuu nu dvù le è nu wee juu ε mvu nu wee Glek ke. Ke wee mvu nu dvù le bó nu ε tfuse yew ε mvu nu ntfuse ke. Ke wee mvu nu dvù le è nu wvu entfun ke. ε ke wee mvu nu dvù le è nu nyam yi ηkpwaante ke. Ke wee mvu nu dvù le è nu nfwa ε mvu nu waa yew ke. Klistu nu fiεε ficii fô bó le, ε wvù nu yí bó le bocii.

¹² No Nyo' nu ε caw wase ben, ben ε no nu bonyii bew, ε wvù koonke ben, ben emum ejo kenge ke leη kè le: wee ecamtè shen fô waa bwee le, gee mwεem mvù jee fô bonyii le, shiwsê bikuu binen, nù weε, kuulê shém,

¹³ yaa keηke fitele fi sesene ke. ε wee cim ge naa la fi ε luce wee, é wvù leεshe nya é wvù. No Tata nu ε leεshe wase binen bibefe, ben ten eleeshi bi bonyii bomew e.

¹⁴ Ben dioo gee mwεem mvun mvunciim, no tomyi keηkonen fwe. Keηkonen nu fiεε fi taashi mwεem mvunciim ε mvù se nu yí fiεε le fimwaan.

¹⁵ Ben ecinε é nyεkeey wvù nen'yi fô Klistu le enu é mvuntelem mvunen e dunji ben je. Nyεkeey wvun nu naa wvù Nyo' to tenεε ben le ben ekeηkê no ben nu ye yimiaaη. Ben enyaà ten keyoone é Nyo' sekecii.

¹⁶ Ben egeε é saaka wvu ekume Klistu enu é mvuntelem mvunen e naa ntay, é ben eyeyi bvuu teete bikuu binen bô bvufee bvucii. Ben eyemtê benseé Nyo' bô njon fô mvuntelem mvunen e bô bonkiee bô buyte é Nwa' Mbense le noo bonkiee bomew bo mbense le, noo bô Keyoy kew nya é bonyii.

¹⁷ Ben dioo gee fiεε ficii fi ben gee, keηεε ben jemiyi lo, ε ben no gee diεwe bonyii bo Tata Jisos e, nyaà keyoone é Nyo' Ice fele yí ye le.

No bonyii bo Klistu le nulo ecee yéw yibole

¹⁸ Bokεne, ben enyaà bikuu binen é bole' bonen no bonyii bo Tata Jisos e ké no gee.

¹⁹ Bolemse, ben ekoonkê bokε' bonen. Fo ben enasene yí bó le ke.

²⁰ Boom, ben eyuukê bobwee bonen bô bo'icee bonen e yí fiεε ficii le. ε ben gee nonen, é fí ejee Tata le.

²¹ Bocee boom, fo ben egee mwεεm mvù mvuntelem mvu boom bonen e esaase κε. Ε ben gee lo, ε shem ekpwee bó.

²² Bonfaw ben eyuukè bonyii bò κεηκε ben fokuse fen e yí fiεε le ficii. Fo ben elemtè bó le κε seke jise dibole nu yí yene le keegeε le ye ejee bó κε. Geenεn, ben elemtè bó fitele fimwaan, fanè ε è nu Tata.

²³ Wee dioo lemte fiεε ficii fi wvú lemte, no lemte bò fitele fiew ficii le wen lemte ε è nu Tata le ε è yaa nu wee le κε.

²⁴ Ben ekeè le wee nu ke eκεηκε fiεε fi bó nu ε seyse ε γεε fi è nu mmawce we ε è nu ε Tata. Ε nu Tata Klistu wvù ben lemte wvú le.

²⁵ Geenεn, fò bonyii bò gee kebefε le nu ε Nyo' nu ke elaw bó yí kebefε kè bó gee le. Ben ekeè le κε Nyo' ké no dunji kejeεy jεεy ε bonyii κε.

4

¹ Ben bò κεηκε bonfaw, ben egeè mwεεm bò bó ε è nu mvu leη bò mvù jee, ekumyì le ben κεηκε ten Cee Ekole fowe.

Ntefe wvu fokemεse

² Ben bocii ebunleè gene fwe yaa doose κε. Ben dioo bunlee no leesè bvufee yí dvú le, nyaà keyoone ε Nyo'.

³ Ben ebunleè fò bese le ten le Nyo' eyene kembun fò diεw ye le ε bese efewci diεw yin yí è nu kenyile ke ekumε Klistu kè me nu yí ncaw e nje kí.

⁴ Ben ebunleè le me enlooci nfewci ε wvú yuule ntay no me ηκεηκε keenfewci.

⁵ Ben dioo nu ben ε bonyii bò yaa nu κε bo mbee le no gee mwεεm bò bvufee. Seke ben ε κεηκε je keege fiεε, ε ben mom le fo kefew kedvu efey εcici κε.

⁶ Njeme wene sekecii enù wvù bonene, yeke diεwε ηkauw e, ε ben emum ekee keetfuuse fiεε ε wee tfuu ε je yì leη e.

Boηgayma

⁷ Tikikus nu esee fiεε ficii fi ekumε me ε ben. Wvú nu waa bwee wesebeene, nu ten fitele fiεεbeene. Bee bó lemte Tata le yí wee le mwaan ε wvú nu wee lemte wvù lemte bò fitele fiew ficii.

⁸ Me ntumte wvú fò ben e bò shiee wvu le wvú eto ege ε ben ekiεε no bese nu, ebvuu eyvwuε mvuntelem mvunεn.

⁹ Me ntumte bò Onesimus wvù nu wee mvu wvu jo ben, ε wvú nu ten waa bwee wesebeene wvù nu fitele fiεεbeene ε wvú leeme yí fiεε fi Klistu le temyi. Bó nu ke esee ε ben fiεε ficii fi kooyi fen.

¹⁰ Alistakus wvù bee wvù nu fen yew ncaw e gayte ben e. Ε Mak wvù waycee Banaban gayte ten ben e. Ε nu wvú wvù ben nu ε κεηκε wase ntum ekumε wvú. Seke wvú ε to, ε ben fiisen wvú.

¹¹ Jisos wvù bó teje le Justus gayte ten ben e. Ε mey κε bonyii bo botete ban bò è nu Bojuu bò bee bó lemte yí fiεε le fimwaan yí bvunfon bvú Nyo' le. Bó fici naa me baay, gee ε fitele fiem leεtene.

¹² Εbaflas wvù nu ten wee mvu wvu jo ben, wvù lemte Klistu Jisos e gayte ten ben e. Wvú dioo bunlee sekecii no kumyì ben naa baay, leke le Nyo' ege ε ben eleemè temyi diεwε bonyii bò nu ε taw wase, looci kee fiεε ficii fi Nyo' gomte le.

¹³ Me nu ε n'yeŋ wase bô ejise eyem le wvù lemte fô ben e baay noo fô bonyii bo Lawdesia bô bo 'Iiabolis e.

¹⁴ Luk wvù cuuke bonyii wvù nu nsaa yem shém bô Demas gayte ten ben e.

¹⁵ Ben egay boom bo bwee wesebeene le bo mbee le bo Lawdesia le, egay ten Nimfa bô kentaashe ke bonyii bo mbee le kè taashi ê wvù yew e, enya ê me.

¹⁶ Ben dioo ε taŋ ŋwa' wvun, ciinse ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Lawdesia ε bó taŋ ten, mum yeŋ ten le bó nu ε ciinse ŋwa' wvù nu ê bó ben ε taŋ.

¹⁷ Ben egay ê Alkibus le wvù eyen le wvù nu ε mese lemme di Tata nu ε nya can ye le.

¹⁸ Wvun ŋgayma saanŋe me wvù Baul bô kebo kem. Ben ekumyi le me nu yi ncaw e. Nyo' ebuw ben bô kembonen.

Nwa' wvu fwe wvù Baul to san̄εε ê kentaashε ke Tεsalonika Fiεε fi nu ê Nwa' wvu Tεsalonika wvu fwe wvun e

Tεsalonika to nu kelaante kemew ê keba ke won̄ e kè Masedonia le jò Baul to kewceε kentaashε ke bonyii bo mbee le. Fí to baa moocε no kentaashε kin kewεε ke, ε Bojuu mum kεw no bane Baul bene kondon̄ bô wvú. Baul num san̄ nwa' wvu fwe wvun fô bonyii bo Klistu le bo Tεsalonika keeyvuwse mvuntelem mvubole, ege ε bó eleemè temyi.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1 Ken̄kεwce

1:2-3:13 ε Baul yuw njon̄ bvuu bense bonyii bo mbee le

4:1-12 Ntefe ekumε nce wvu bonyii bò è nu bo Klistu le

4:13-5:11 Ntefe ekumε no Klistu nu ke ekase to

5:12-22 Ntefe wvu fokemεse

5:23-28 Kemεse

1 ε nu me wvù Baul, ε me nu bee Silas noo Timatio. Me nsaan̄ke nwa' wvun fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tεsalonika le kè nu ε taashε ε no nu yí Nyo' Ice bô Tata Jisos Klistu le.

Mbuwma Nyo' bô nyεkeey enù fô ben e.

ε Baul nya keyoone ê Nyo' yí kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Tεsalonika le

2 Bese ké no nyaa keyoone ê Nyo' sekecii ekumε ben bocii, bene ben sekecii ê bunle yese le.

3 Seke bese nu ê Nyo' Icee wesebeene fwe, bese ké no kumyi gee dinen̄ di buyte yí fitele fi ben lese yí Klistu le bô lemme dinen̄ di buyte yí ken̄kon̄jen̄ kenεn̄ e noo shém̄ yí ben kuule yí buyte yí ntaa wvù ben taale fwe yí Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

4 Boom bo bwee wese le bò Nyo' koon̄ke, bese kee lo le Nyo' nu ε caw wase ben.

5 Bese kee nonen̄ njefo ke saaka wvù jee wvù bese to toε dvú fô ben e to to ke ε è nu bô njeme maañ ke. Wvù to to ten̄ bô mvun̄gay mvù nen̄'yi fô Keyoy ke Yuule le, ε bese looci kee lo le saaka wvudvu nu keceey. Ben kee kfuu bonyii bò è to nu bese seke bese to cee ê ben εntelεñ nje ben.

6 Ben to nu ε no ben̄ene bese noo Tata njefo ben to nu ε fiisen̄ saaka wvudvu bô nlan̄lan̄ wvù nen̄'yi fô Keyoy ke Yuule le naa no ben cim to nu yí n̄gεw wvu baay e.

7 Nonen̄ ε ben mum tu bonyii bò bonyii bo mbee le bocii bo ê keba kè Masedonia le noo kè Akeya le ejod̄ ken̄fewsεn̄ fô bó le.

8 Me njemyi nen̄ njefo ke è m̄ey ke diεw yí yí Tata yí nu ε san̄ jo ben ε ghan̄ keba kè Masedonia bô kè Akeya le ke. Saaka wvu ekumε fitele finen̄ fi ben lese yí Nyo' le nu ε ghan̄ wase ten̄ mondvuum e monciim. Nonen̄ ke shieε bvuu nu dvú wvù bese ejemyi fiεε ekumε fifiε ke.

⁹ Ben ekeè le bonyii bodvu kebee nu e no seje ekume no ben to fiisenee bese ê ben enteleŋ, noo no ben to cin'yee mvunyo' le tu wase ben e bo Nyo' keelemte wase Nyo' wvu keceey wvù keŋke nshii le.

¹⁰ Bó seje ten no ben ceyte Waa we wvù nu ke ene fowe eto le. Waa we wvun nu wvù wvù to bvusee yi kpwe le, e è nu Jisos wvù bvuisse beene can shém Nyo' yi ffuuke yi wvù nu ke eduŋce ê bonyii le.

2

È Baul jeme ekume lemme diw di Tesalonika

¹ Boom bo bwee wese le, ben kebee kee lo le ke ghanè di bese to laalee ê ben e to nu e la ecici ke.

² Naa no ben kee le bonyii to nu e nya ngew ê bese bvuu nvuwse bese ê kelaante kè Filibi le, nu e bese to kuu ke shém ê mvungay mvu Nyo' wese le keefewce saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben naa no bonyii cim to cile bese naa baay nen.

³ Ke saaka wvù bese to fewci leke ben dvù to nu bô jay ke, e ke bese to fewci bô ŋkpawace mvu wvù befe keene gomte keele lo ben ke.

⁴ Geenèn no Nyo' nu e yen le bese nu e kocen bonyii bô wvù enya saaka wvù jee wvun can yibole, nonen bese e mum e no fewci. È bese yaa fewci le ye ejeè e è nu bonyii ke. Bese fewci le ye ejeè e è nu Nyo' wvù taasse mvuntelem mvuse.

⁵ No ben kee nu e bese to baa ke yuu wase etoo bô diew ken'yem keene tew fièe fojise keedie fièe can yene le ke. È fin nu fièe e Nyo' leeme fwe wese.

⁶ Ke bese to baa egomte kekeŋke mbense mvu ê wee keene wvù nen'yi fô ben e keene fô bonyii bomew e ke. Naa e è to nu bvudvuu bvusee diewe boom bo ntum e bo Klistu le keebiite mwem le ben egeè fô bese le.

⁷ Bese to nu fièe nyekyee ê ben enteleŋ diewe bwee wan wvù taale fô boom bew e.

⁸ Nonèn e bese mum jo ben ye le naa ntay bô keŋkeŋen, nya ben e è yaa mey ke bô saaka wvù jee wvù wvu Nyo' maan ke, geenèn nya ten bikuu bisese ê ben njefo ben to nu wa lo mvuntelem mvusee naa baay.

⁹ Boom bo bwee wese le, ke ben kumyi ten lemme disèe bô njimten wese. Bese to lemte entan bô emvunsheer wvu le fo bese egeè bvujite yi wee mvu ben e no bese to fewci saaka wvù jee wvù wvu Nyo' ê ben ke.

¹⁰ Ben kebee naa noo Nyo' nulo eben jim nsaw wese le nce wese fô ben bonyii bo mbee le to nu wvù yuule nu teyete yaa keŋke nlm yimi ke.

¹¹ Ben kee ten no bese to gee bô ben diewe no cee wan ké no gee bô boom bew.

¹² Bese to yuwse mvuntelem mvunen, lowci ben, tomsee le ben eceè nce e è nu wvù Nyo' gomte. È nu Nyo' wvù tenje ben le ben eley bvunfon bwew bô bvukukè bwew e.

¹³ Bese shee ke ten nyaa keyoone ê Nyo' nje fin fi le seke bese to toe bô diew Nyo' fô ben e, ben to nu e fiisen diew yidvu no yi looci nu le è nu diew Nyo' e è yaa nu diew wee ke. È è nu yi yi lemte yi yene le, ben bô nu bonyii bo mbee le.

¹⁴ Ben kee boom bo bwee wese le le fiεε fi to kooyεε bô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi Nyo' le bi nu ε bee Klistu Jisos e ε keba kè Judea le to nu ε kooy ten bô ben. Ben to nu ε yen ten bonjεw can bonyii bonen bo won e lenjlen no bô to yenεε can Bojuu bobole.

¹⁵ Bojuu ban nu bô to yuε Tata Jisos. E ε nu bó bô to yuwyi bonyii bo ntum Nyo' le. E nu bó bô to kunjεε bese jo bó. Bó gee nonen ε Nyo' yaa yuuke njon bô bó ke. Bó bane lo bonyii bocii,

¹⁶ no bó baanke je fô bese le keejemyi ε bonyii bô yaa nu ke Bojuu wvu le bó eboy e. Bó gee nonen sekecii ε bibefe bibole yinsene bene. Shém Nyo' yi ffuuke nu ε to wase yi bó le keseen.

ε Baul no kenke shiee keebvuu eyen bonyii bo mbee le bo Tesalonika le

¹⁷ Boom bo bwee wese le, no beene se gawsenεε nu ε bese ε mom wase naa baay kenke shiee le bese bee eyen ben e ejise naa no è cim beε ke kefew caan no beene se gawsenεε. Beene nu ε gawsen ke ε è nu ejise. Beene baa gawsen è fitele le ke.

¹⁸ Bese gomte keekase eto ε ben e. Me wvù Baul kebεε nu ε mom wase naa bokan e bokan e, geenε ε Satan jewsee ke bese.

¹⁹ Bese kenke shiee nonen njefo fiεε fi è nulo é bese etaale fwe yi dvù le, kenεε bvujonke bvusese bô kefo kesese ke bvunfon e kè bese nu ke esaale ye dvù fwe dvu Tata wesebeene wvù Jisos seke wvù ε kase ε to bvuu nu la? Ke è nu ben e?

²⁰ E nu naa ben bvuwεε bvusese bô bvujonke bvusese.

3

¹ Nonen no bese to yenεε le fi nu ε ghaw wase, ε bese cu ntarj keeshεε ejim Aten bese embenj,

² mun tum Timatio wvù waa bwee wesebeene wvù bee bó lemte Nyo' le yi saaka wvù jee wvu ekumε Klistu le. Bese to tum le wvù eto eleke ben yi mbee wene le ntay, ebvuu etefe ben,

³ le fo bonjεw ban ke eshiw wee mvu ben e ke. Ben kebεε kee lo le bonjεw nu wase fiεε fisεεbeene.

⁴ Ben kee lo le seke bese to nu beene nu ε bese to see ε ben ε è beε lo le beene nu ke eyene bonjεw. E è nu ke naa lenjlen no fi nu ε kooy wase ε ben kee.

⁵ E nεε fiεε fi to gee ε me nke ndioo n'yen le fi nu ε ghaw wase, ε me mum ntum Timatio keenjkiεε no mbee wene nu, njefo me nto njkenke nfan le è nelo enu ε wee wvù momte bonyii e mom wase ben ε ge lemme dicii di bese lem fô ben e ε tu di ecici.

ε Timatio nya saaka ekumε mbee bonyii bo Tesalonika

⁶ Geenε keseen nu ε Timatio ε to wase ε ben e ε kase ε tu jim fô bese le, ε see saaka wvù jee wvu ekumε fitele fi ben lese yi Klistu le bô no ben dunji kenkonen fô bonyii le. Wvù nu ε see ten no ben kumyi bese naa ntay bvuu kenke shiee keeyen bese le no bese kenke ten shiee keeyen ben e.

⁷ Nje fifin boom bo bwee wese le, yi nsase bô bonjεw bô bese kenke le nu ε shém ε læten bese ekumε ben baay nje fitele fi ben lese yi Klistu le.

⁸ Keseen nu ε bese ε yoy nje ben leeme ke temyi ben ε bo Tata.

⁹ Nonen bese e no nyaa keyoone ê Nyo' baay nje ben. Bese nyaa keyoone ê Nyo' nje njon wvù bese yuuke fwe dvu wvù nje ben.

¹⁰ Bese bunlee shiee le entan bô emvunsheen le è nelo é bese ebvuu eyen ben e ejise wvu le bese enya ben bô fiεε fi bεε fuute yî mbee wene le.

¹¹ Bese bunlee le Nyo' Icee wesebeene kebεε bô Tata wesebeene wvù Jisos eyene je é bese eto ê ben e.

¹² Bese bunlee ten le Tata ege é kenkonen kenen eku egen fwe é ben ekonènè bikuu binen bô bonyii bocii lenlen no bese koonke ben.

¹³ Bese bunlee nonen wvu le wvù ege é mvuntelem mvunen etemyi, é ben ke enu se jay, yuule fwe dvu Nyo' Icee wesebeene seke Tata wesebeene wvù Jisos too bô ηgoo ye yicii.

4

Nce wvù Nyo' koonke

¹ Keemεεse boom bo bwee wese le, bese leke ben kule lo can diεwε bonyii bô nu ε taashe yî Tata Jisos e, le no ben to yeεyεε ê bese no ben kenke keecee no Nyo' koonke, ε è nu ke naa wase no ben cee keseen, ben egeè ke nonen gene lo fwe fwe.

² Ben kee wase bontefe bô bese to nyae ê ben ê mvunḡay mvu Tata Jisos e.

³ Fiεε fi Nyo' koonke nu le ben eceè diεwε bonyii bô è nu bo Nyo' le. Fo ben ejaanjè kenjan ke.

⁴ Wee mwaan mwaan ben e kenke keeke keejici ye ye le ê je yî yuule kenke n'wvum e. *

⁵ Fo ye wee enù ke lo yvuwse, ηεyte diεwε yi wee ketum kè yaa kee ke Nyo' ke le.

⁶ Fo wee ege kebefe kenεε ege jay mvu bô waa bwee yî saaka wvudvu wvun e ke. Bese to nu ε jeme wase ciise lo ê ben ε è bεε lo le Tata nu ke elan ηḡew yî bonyii bô gee mwεεm mvun mvunciim e.

⁷ Ben ekeè le ke Nyo' to tenje beene le beene eceè ε è nu nce nnyen ke. Wvù to tenje le beene eceè nce wvù yuule.

⁸ Fíε mum ε no nu le naa yeε wvù tun keeyuw ntefe wvun e nu ε ke wvù tun keeyuw ε è nu wee wvu wum e ke. Wvù tun keeyuw ε è nu Nyo' wvù nyaa Keyoy kew ke Yuule ê ben e.

⁹ Fi ekume kenkonen kè ben ekenkè fô boom bo bwee wene le bo mbee le nu ε ke shiee nu dvù fô ben e wvù bó ebvuu esaanke ekumε fifiε ê ben ke. Fifiν nu fiεε ε ben kebεε nu ε Nyo' to yeεyi wase ben no è nulo é ben ekonènè bikuu binen.

¹⁰ Yi keceey e, ben koonke naa wase boom bo bwee wene le bocii bo ê keba kè Masedonia le. Geen en boom bo bwee wese le, bese bvuu teete ke ben le ben egeè ke nonen gene lo fwe fwe.

¹¹ Shiee wene baay enù ε è nu keecee nce wvu nyεkeey, yaa leese ke diuw fô mwεεm mvu bonyii le ke. Ben elemtè bô can yene no bese to teetεε ben.

¹² Nonen é bonyii bo ekfun emum enyaa n'wvum ê ben, ben saa ebvuu etaale wee mvu yî fiεε le ke.

3:10 2:17 **3:12** Gal 6:10 **3:13** 5:1-2; Fili 1:10 **4:1** 2:13; Kolo 1:10; 2Tes 3:6 **4:3** 5:23; 1Kol 6:13; Ibu 10:10 * **4:4** Kenεε le, "Wee mwaan mwaan ben e kenke keeke keekenke kpwese é je yi yuule, kenke n'wvum e." **4:7** 4:3; 1Bi 1:15-16 **4:8** 1Kol 6:19-20 **4:9** Yeli 31:33-34; Gal 6:10; Efe 5:2 **4:10** 2Tes 3:4 **4:11** 2:9; Efe 4:28; 2Tes 3:10, 12 **4:12** 1Kol 5:12-13; Kolo 4:5

Ekumε kefew kè Tata nu ke ekase eto le

¹³ Boom bo bwee wese le, ke bese gomte le ben enu kenjiwe le ekumε bonyii bò nu ε kpweken wase ke. Bese gomte le ben ekiεε wvu le fo ben enu yii yii diεwε bonyii bò yaa taale ke fwe yí fiεε le ke.

¹⁴ Beene nu ε bee le Jisos to nu ε kpwe kase buy yí kpwe le, ε è nu ke leηleη no Nyo' nu ke ekase etfuse jim bonyii bò to kpwekene ε bó ε taashε bò bo Jisos, é bó ke enu bò wvú.

¹⁵ Bese jemyi fin bii ε è nu diεw Tata le, le ke beene bò nu ε shεε ejim bò nu ke ebεε dvú yí kefew kè Tata nu ke etoo le nu ke esa fwe dvu bonyii bò nu ε kpweken wase ke.

¹⁶ Ben ekeè le Tata kebεε nu ke enε fowe eshiile too wante foweεwe bò diεw yí temyi, ε ekole ke bonceendaa bo Nyo' le fuunke ten, ε soη Nyo' jemyi. E bonyii bò to kpwekene ε bó ε taashε wase bò bo Klistu emum eyaw ebuy.

¹⁷ Nonεn é Nyo' emum ecun beene bò nu ε shεε bò beε dvú noo bó ntaashe le é kembεw e keegεn etasεn beene bo Tata é kebule le. E beene bo Tata ke emum enu sekecii.

¹⁸ Nonεn ben emum elεsè fitele fi wee noo wee le bò njeme wvun.

5

No è nulo é wee ecyte nto Tata

¹ Boom bo bwee wese le, ekumε kefew bò diuu di nto Tata le nu ε ke shiee nu dvú fò ben e wvú bò esaηkè fifiε é ben ke.

² Ben kebεε kee lo le diuu di nto Tata le nu ke enu diεwε di cooη e εntaη.

³ Bonyii nu ke edioo duu le, “Nyεkeey nu dvú, ε fiεε fi wee efané yaa nu ke”, é ηgew emum enε esεε egbwe yí bó le diεwε no lume ke ne to yí kpwoon wvú nu bò fue le, je saa enu dvú keelewtε ke.

⁴ Geenεn boom bo bwee wese le, ke ben nu finεn kenjiwe le wvú diuu didvu ke enε esεε eto fò ben e diεwε cooη e ke.

⁵ Me njemyi nεn njefo ben bocii nu bonyii bo n'yuu le, nu bonyii bo εmvunsheη. Ke beene nu bonyii bo εntaη keηεε bo kenjiwe le ke.

⁶ Nonεn fo beene eleetè no bonyii bomew leete ke. Beene enù we bò bvufee bvusεεbeene fò bvucii.

⁷ Bonyii bò leete ké no leete ε è nu εntaη, ε bonyii bò mbvuum koole bó nu ε mó ké no koole ε è nu εntaη.

⁸ Geenεn no beene nu fiεεbeene ε è nu bonyii bo εmvunsheη, beene emum enù bò bvufee bvusεεbeene fò bvucii. Beene ejo mbee bò keηkoηεn é mvú enù diεwε ketwaa ke jem e ε beene ε jise ε baη gvúw yesebeene dvú, ejo ten mboyma wvú beene taale fwe yí dvú le é wvú enù diεwε kefo ke jem e ε beene ε bon.

⁹ Ben ekeè le ke Nyo' to caw beene gεε le wen ke eduηce ε è nu shém ye yí ffuuke é beene ke. Wvú to caw le beene ke ekeηke ε è nu mboyma fele yí Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le.

¹⁰ Jisos Klistu nu wvú to kpweε nje yese beene, wvu le keηεε beene nu dvú, keηεε beene ε kpweken, é beene enu ke beene ε bó.

11 Nonen ben emum eyvuusè mvuntelem mvu wee noo wee le, eyootè ten wee noo wee ε wvú kuu kε no ben gee wase.

Ntefe wvu fokemese bô ηgayma

12 Boom bo bwee wese le, bese leke lo ben le ben ewvumtè bonyii bô lemte ê ben entelenj taale fô ben e yí saaka Tata le bvuu teete ben e.

13 Ben edunçi n'wvum ê bó naa ntay yí kerkonen e nje lemme dibole. Ben ekenkè ten nshii wvu nyεkeey fô bikuu binen e.

14 Bese bvuu leke ten ben boom bo bwee wese le le ben etefe bonyii bô nu laame kε lo, eyvuusè mvuntelem mvu bonyii bô kenke jan e, efice ten bonyii bô wεεyi. Ben ekuulè shém ben ε bonyii bocii.

15 Ben eyenè fo wee etfuusè kebefε bô kebefε. Ben egomtè sekecii keegε ε è nu mwεem mvù jee fô bikuu binen e noo fô bonyii bocii le.

16 Ben elanjanè sekecii,

17 bunleè kefew kecii,

18 nyaà keyoone ê Nyo' yí fiεε ficii fi kooyi le. Fin nu fiεε fi Nyo' shieele fô ben bô nu yí Klistu Jisos e.

19 Fo ben ecilè lemme di Keyoy ke Yuule le kε.

20 Fo ben emwaasè bontum bo Nyo' le bô bonyii teete kε.

21 Ben etaasè mwεem mvunciim, joò mvù jee leeme yí dvù le,

22 ebvuusè can fô mwεem mvù befe le mvunciim.

23 Me nleke le Nyo' kebεε wvù nu Nyo' kembonen elooce ege é ben eyuule yí fiεε le ficii. Wvú egeε keyoy kenen bô mvuntelem mvunen noo ye yene é yí ke enu se nlm kefew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke eto le.

24 Wvú wvù Nyo' wvù to tenεε ben nu ε wvú ké no leeme kε yí diεw ye le, ε wvù nu ke ege mwεem mvudvu.

25 Boom bo bwee wese le, ben ebunleè fô bese le.

26 Ben egay boom bo bwee wesebeene le bocii enoεε ê ηnoεε bonyii bo Nyo' le.

27 Me njemyi nciise lo ê ben yí mvungay mvu Tata le le ben etanj ηwa' wvun é boom bo bwee wesebeene le bocii eyuw.

28 Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bô kembonen kew é kí enù ben ε bó.

**Njwa' wvu bokanɔ bofɛɛ wvù Baul to sanɛɛ ê kentaashɛ
ke
Tɛsalonika
Fiɛɛ fi nu ê Njwa' wvu Tɛsalonika wvu bokanɔ
bofɛɛ wvun e**

No Baul to cim sanɛɛ njwa' wvu fwe fô bonyii bo mbee le bo Tɛsalonika le ekumɛ le bó ecɛyɛtɛ yí nyɛkeeyɛ e, kefew kè Jisos nu ke ekase eto le, ɛ bvufɛɛ mɛy ke no bvunɔɔkɛ bó yí saaka wvudvu le. Ɛ Baul mum sanɛɛ njwa' wvu bokanɔ bofɛɛ wvun keejeme ekumɛ no bonyii to kpwaake wase le diuu di nto Tata le didvu nu ɛ jo wase bvudvuu. Wvú to nu ɛ nɛle njkpawacɛ wvun dunɔɔɛ le ɛ nto Klistu se jo bvudvuu nu ɛ kebefɛ bó mwɛɛm mvu buwɛɛn nu ke eduu efɛsɛn lo.

Bikuu bi mwɛɛm e ê njwa' wvun

1:1-2 Keɔkɛwɛɛ

1:3-12 Ɛ Baul bɛnɛse bvuu tom kentaashɛ ke bonyii bo mbee le

2:1-17 Ntefe ekumɛ nto Klistu

3:1-15 Ntefe ekumɛ nce wvu bonyii bó ɛ nu bo Klistu le

3:16-18 Kemɛse

¹ Ɛ nu me wvù Baul, ɛ me nu bee Silas noo Timatio. Me nsaanjɛ njwa' wvun fô kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Tɛsalonika le kè nu ɛ taashɛ ɛ no nu yí Nyo' Icee wesebeene bó Tata Jisos Klistu le.

² Nyo' Icee wesebeene bó Tata Jisos Klistu ebunɛ ben bó kembonɛn ebvuu enya ben bó nyɛkeeyɛ.

Nɔɔw bó mmawɛ wvù nu ke enu kefew kè Klistu nu ke ekase eto le

³ Boom bo bwɛɛ wese le, bese keɔkɛ keenyaa keyoone ɛ Nyo' sekecii ekumɛ ben. Ɛ fi nu leɔ nonɛn, njefo mbee wene kuu ke gene lo fwe fwe, ɛ keɔkɔɔn kè wee mwaanɔ mwaanɔ keɔkɛ fô wee noo wee le gene ke lo tɛn fwe fwe.

⁴ Nonɛn, bese keɛɛ ké no saale ye bó ben ɛ bintaashɛ bi bonyii bo mbee le bi Nyo' le bimew e. Bese ké no saale ekumɛ no ben leeme tɛmyi bó ekumɛ no bonyii bone bikaa ɛ ben ɛjim ɛ ben jici ke mbee wene le, noo ekumɛ bonɔɔw bó ben yɛne kuule ke shém e.

⁵ Fifin nu fiɛɛ fi dunɔɔ le Nyo' nu ke esaw bonyii ɛ je yi teyɛtɛ e, wvu le ben ke enu ɛ ben ɛ kocɛn bonyii bo bvunfon bvɛ Nyo' le bvù ben yɛne bonɔɔw ban nje bvù le.

⁶ No Nyo' nu wee wvu teyɛtɛ, wvú nu ke etfuse naa njɛw wvù bonyii nyaa ɛ ben bó njɛw,

⁷ enya nɛɛtɛn ɛ ben bó yɛne njɛw noo ɛ bese tɛn. Fifin nu ke ekooy seke Tata Jisos nu ke ebunɛn fowe etoo ɛ leme di njuy e di saasaa le. Wvú nu ke etoo nonɛn bó boncɛndaa bew bó tɛmyi.

⁸ Wvú nu ke etfuse ɛnvukɛ ɛ bonyii bó maa lo Nyo' noo bó baa bee saaka wvù jee wvu ekumɛ Tata Jisos e ke.

⁹ Bó nu ke elɛse bó ɛ bó ekɛɔkɛ njɛw wvù mɛy lo, ɛ bó egawɛn bó bó bo Tata fo bó eto fwe dvu wvú noo fô bvukukɛ bwew bvɛ baay e.

¹⁰ Fifin nu ke ekooy εbvubwε bvù wvù nu ke eto wvu le bonyii bò è nu bew etumte monkum mew, é bonyii bocii bò nu ε lese fitele yí ye le ekeηke lo ηghaw bò wvù. É ben tɛn nu ke enu bó le njefo ben to nu ε bee saaka we wvù bese to jemyεε ê ben e.

¹¹ É nεε fiεε fi bese bunlee ke fô ben e sekecii le Nyo' wese ege é ben enù ε ben ε kocεn kfuu bonyii bò wvù teηe le ben enù le. Bese bunlee tɛn le wvù efi ben yí mvunγay mwew e, é ben ege fiεε fi jee ficii fi ben shieele noo lemme dicii di ben gee nje fitele fi ben nu ε lese yí Klistu le.

¹² Bese bunlee tɛn nonɛn wvu le diee di Tata wesebeene wvù Jisos e, ekeηkè mbense ê ben εntelɛη, ε ben tɛn keηke mbense yí ye le. Fifin nu nje fitele fi jee fi Nyo' wesebeene bó Tata Jisos Klistu keηke fô ben e.

2

Ekumε wee wε wvù ηgoyte nci Nyo'

¹ Boom bo bwee wese le, fi ekumε nto Tata wesebeene wvù Jisos Klistu bó no beene nu ke etaashe keegen enu beene ε bó, nu ε me nleke le,

² fo ben ke enε é bvufee emum ebvunη ke lo ben nɛn ncew, * keηεε enε emum etuwtene le ben nu ε yuw njeme mvu le wvù nɛn'yi fô Keyoy ke Yuule le, keηεε le bese nu ε jeme, keηεε le bese nu ε saη ηwa' le diuu di nto Tata le nu ε to wase ke.

³ Fo ben ecinε é wee ke elεε ben ε è cim nu naa ê je yí nεε le ke. Ben ekeè le ke diuu di nto Tata le didvu nu ke ekocεn se kefew kie kè bonyii nu ke enε ebewci bó bo Nyo' ε yaw wase ε to, noo se wee wε wvù ηgoyte nci Nyo' ε buynɛn tɛn ke. É è nu wvù wvù bó nu ke elese lo.

⁴ É nu wvù wvù nu ke ebense ekole kew emum ekicine lo fiεε ficii fi bó teηe le nyo' keηεε fi bó bunlee fi. Nonɛn, emum egeη eley eshii yew ncese Nyo' le emum eteηe ekole kew le è nu wen Nyo'.

⁵ Kε ben kunyi le seke me nto nu beene, nu ε me nto nsee fiεε fin ê ben?

⁶ Ben kee wase keseen fiεε fi jici wvù le wvu le wvù ke ebuynɛn ke wase ε è nu ê kefew kè bó nu ε ηγεε ê wvù le.

⁷ Ben ekeè le mvunγay mwew mvù wvù ηgoyte nci Nyo' dvù lemte wase keseen ejim ejim, ε è nu ke le wee wvù baanηke mvù nu ke ebaanηke ke nonɛn egeη ebuy seke bó ke ecake wvù ê je.

⁸ Bó nu ke dioo ε cake, é wee wvù ηgoyte nci Nyo' wε emum ebuynɛn, é Tata Jisos emum efefe lo wvù bó keyoy ke ê wvù εmvu, efiwse lo bó nlawken wvù wvù nu ke etoo dvù.

⁹ Wee wvù wvù wvù ηgoyte nci nu ke etoo ê mvunγay mvu Satan e, keηke mvunγay mvunciim, gee mwεεm mvù duηci mvunγay mwew bó mwεεm mvu diuw wvù yumεεn e mvù è nu mvu kenleεma le mvunciim.

¹⁰ É wvù nu ke etoo tɛn bó kfuu mwεεm mvù befe mvunciim keelεε le bonyii bó laa wase dvù. É bó laa njefo bó nu ε fan keekoηke keceey wvu le bó ke eboy.

¹¹ No bó baa kooηke keceey nonɛn, Nyo' ε mum ε ge bó ε no looci jeenke lo wvu le bó ebeηe ke wase ε è nu fiεε fi nu fi mbiay e.

¹² É Nyo' to ge nonɛn wvu le wen ke elese bó bocii yí ηgew e bó baa bee keceey e, yuuke njoη keege mwεεm ε è nu ke mvù yaa nu ke teytey e.

1:11 1Tes 1:2-3; 5:24 **2:1** 1Tes 4:15-17; 5:1-2 **2:2** 2:15 * **2:2** Keηεε le, "... esεε é bvufee ebvunη ben," **2:3** 1Tim 4:1; 1Jon 2:18 **2:4** Esek 28:2; Dan 11:36; Mwm 13:5-6 **2:8** Yesa 11:4; Mwm 19:15
2:9 Mat 24:24; Mwm 13:11-13 **2:11** 2Tim 4:4 **2:12** 1:6-8

Nyo' to caw ben keeboyse ben

¹³ Geen boom bo bwee wese le bô Tata koonke naa ntay, bese kenke ke keenyaa keyoone ê Nyo' sekecii ekumε ben, njefo Nyo' to nu ε caw wase ben fonkew keeke eboyse ben fele yî lemme di Keyoy ke Yuule gee le ben eyuule le, bô yî mbee wvù ben nu ε bee keεey e.

¹⁴ Wvù to tenje ben yî fifin e fele yî saaka wvù jee wvù bese to fewci le, wvu le ben ke ekenke fô bvukuke bvù Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le.

¹⁵ Non boom bo bwee wese le, ben eleemε temyi, jici nce wvù bese to nyaε ê ben e, kenεε è nu wvù bese to yeεyeε lo ben dvù bô diuw, kenεε è nu wvù bese to sanεε lo ê ben.

¹⁶ Bese leke le Tata wesebeene wvù Jisos Klistu keβεε noo Nyo' Icee wesebeene wvù to konεε beene no leεεε shém yesebeene sekecii se nka, ebvuu enya beene bô fiεε fi jee fi beene taale fwe yî dvù le nje fitele fiew fi jee.

¹⁷ Wvù eyvuwε mvuntelem mvunen, ege é mvù etemyi yî lemme di jee le dicii di ben gee bô yî fiεε ficii fi ben jemyi le.

3*É Baul leke le bonyii bo mbee le ebunleè fô bowen e*

¹ Keemεεε, boom bo bwee wese le, ben ebunleè ten fô bese le. Ben ebunleè le diεw Tata elewté gene lo fwe ε bonyii wvumte diεw yidvu ke no ben to geε.

² Ben ebunleè ten le bese ke eboy can bonyii bô kenke mvuntelem mvù befe gee mwεem mvù befe le, njefo ke è nu bonyii bocii bô kenke mbee ke.

³ Geen Tata ké no leeme ke yî diεw ye le. Wvù nu ke enya ben bô mvunγay, ebvuu egemgeme ben fo ben ke eley can wee keβεε le.

⁴ Bese nu ε geε bvufee bvusese yî Tata le ekumε ben le ben gee wase fiεε fi bese gayte, ε ben nu ke emεy ke egee.

⁵ Bese leke le Tata eleke mvuntelem mvunen é mvù enu yî kenkonεn kè ke Nyo' le ebvuu ege é ben ekuulè shém no Klistu to kule.

Wee kenke keelemte se diee

⁶ Boom bo bwee wese le, bese gayte lo ê ben ê diee di Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le le, ben enjemkesé ye ben ε boom bo bwee wesebeene le bô laame ke lo yaa cee ke bii nce wvù bese to dunεεε ê ben e ke.

⁷ Me njemyi nen, njefo ben keβεε kee no ben kenke keebenεe bese. Ke bese to ké no laame seke bese to nu beene ke.

⁸ Ke bese to diee fiεε fi wee le se bese ε law ke. Bese to lemte jimtene entan bô emvunsheεn wvu le fo bese ke egeε bvujite yî wee mvu ben e ke.

⁹ Ke bese to gee nonεn le ke è nu bvudvuu bvusese keebiite mwεem ê ben ke. É to nu wvu le bese edunçi yî gee disese le wvu le ben ebenenè bese.

¹⁰ Ben ekeè le naa seke bese to nu beene nu ε bese to nya nci wvun ê ben le, “É wee nu le ke wen nu elemtè, fo bó enya wvù bô fiεε fidien ke.”

¹¹ Me njemyi nen njefo bese yuuke le ben bomew shee laame ke lo yaa lemte ke, lene ke lo leese dew fô mwεem mvu bonyii bomew e.

¹² Boba bonyii nu ε bese gayte bvuu ciise lo ê bó ê diee di Tata Jisos Klistu le le bó eshii fokuse elemtè keekenke fiεε fi bó edieé.

¹³ Fô ben e, boom bo bwee wese le, fo ben ke ewεle keegeε gee di jee ke.

¹⁴ Ɛ wee tun keeyuw fiεε fi bese jemyi ê ηwa' wvun e, ε ben ciise wvú. Fo ben ebvuu ekeηke lo fiεε keege bô wvuweε wee ke, wvu le wvú ewuumεn.

¹⁵ Geenεn, fo ben ejoò wvú diεwεε wee bvuban e ke. Ben etefe lo wvú diεwεε waa bwee wene le.

Ngayma wvu fokemεse

¹⁶ Tata wvù nu wvu nyεkeey enyaà ben bô nyεkeey sekecii ê jé le yicii. Tata enù ben ε bó bocii.

¹⁷ Me wvù Baul nsaanke ηgayma wvun bô kebo kem. Fin nu nciise wεm wvù me ηgee ê bonwa' bem e bocii. Ɛ è nu no me ηké no nsaanke.

¹⁸ Tata wesebeene wvù Jisos Klistu ebuw ben bocii bô kembonεn kew é kí enù ben ε bó.

Nwa' wvu fwe wvù Baul to sanjεε ê

Timatio

Fiεε fi nu ê Nwa' Timatio wvu fwe wvun e

Nwa' wvun nu wvu fwe wvù Baul to sanjεε fô cuwee mvu wvù diee to nu Timatio le. Timatio to nu wee Klistu, ε wvù to nu wee wvu woŋ wvù Èsia wvu caan e. Mwεem mvù Baul sanj ekumε mvù ê nwa' we wvu fwe wvun e nu mvuntentem.

Fi fwe nu ε wvù jemyi jó teete le bó eyenè ekumε n'yεeyi wvù yaa nu ke wvu leŋ enteleŋ jo bonyii bo mbee le. Wvuwwun n'yεeyi to nu le, woŋ wvù beene yene wvun nu woŋ kebefε, ε wee nulo ke ekeŋke mboyma ke seke wee kee mwεem mvumew mvù nu ê kenyile le bó seke wee cee nce mvu ke diewe keetune keediee kfuu mwεem mvumew bó keenu se kpwoon keŋεε diemsen.

Nwa' wvudvu jemyi ten ekumε no è nulo é Timatio egeè lemme diew ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente, bó no bonyii eburnleè Nyo'. Wvù bvuu seŋe kfuu kenje kè bikuu bi bintaashe bi bonyii bo mbee le noo bonyii bò fici gee dilemme ê bintaashe ente keŋke keekεŋke. Keemεse nu ε wvù ε tefe Timatio no wvù nulo elemte diewe waa lemme Jisos Klistu wvù jee le.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-2 Keŋkewce

1:3-3:16 Bontefe ekumε no bó egeè mwεem ê kentaashe le bó ekumε bocee bikuu bi kentaashe le

4:1-6:21 Bontefe ekumε no Timatio egeè lemme diew

¹ ε nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos no Nyo' wvù Mboyse wesebeene bó Klistu Jisos wvù beene geke bvufee yí ye le to gayεε le me enù.

² Me nsaanje nwa' wvun fô wo le Timatio wvù è nu waa wem wvu keceey yí mbee le.

Nyo' Ice bó Klistu Jisos wvù Tata wesebeene ebuw wo, ecam shen fô wo le, enya wo bó nyεekey.

Le Timatio ecilè bon'yεeyi bo mbiay e

³ No me nto ŋgayεε ê wo seke me nto ŋgene Masedonia le wo eshεε enù Efesus, nu ε me mbvuu ŋgayte le wo enù ke jó wvu le wo ecilè bonyii ba bò yεeyi kfuu n'yεeyi mvu wvu jεey.

⁴ E cilè ten le fo bó ejoð kefew kebole jewsee yí mvumanŋaan e noo yí ediee ε bo'icee dikfuu di bonyii le yò bó ké no taanje gene dvù se yó kaa lo ŋkuuŋ. Mvumvun nu mwεem mvù too ke ε è nu bó bombew, ε è yaa nu ke bó ntaŋ wvù wvu Nyo' wvù bii mbee le ke.

⁵ Shiee ntefe wvun nu keege le bonyii ekeŋkè keŋkoŋen kè nen'yi fô mvuntelem mvù yuule le bó kè nen'yi fô mvuntelem mvù wee gee fiεε ε è yaa nu fi fitee esaake wvù le noo kè nen'yi fô fitele fi keceey fi wee lese yí Nyo' le.

⁶ Bonyii bomew nu ε cinε wase yiyin je le ε no bvuyte gne wase ε è nu yí bonjeme bo εcici le.

⁷ Bó gomte keenu bonyii bò yεεyi bonyii bô bonci bo Nyo' le, geenεn yaa cim kee naa fiεε fi bó jemyi εkumε fi kenεε kenyi ke fiεε fi bó tεencine yí dvú le sε nfan e kε.

⁸ Beene kee le nci Nyo' nu fiεε fi jee fen é wee joo nci wvudvu ê je yi leη no wvú kεηke keejoo le.

⁹ Beene kee ten le nci nu ε bó yaa to gεke fô bonyii bò nu teyey e kε. Bó to gεke ε è nu fô bonyii bò ηgoyte bonci le bô bô temyi bikuu le, noo bô maa lo Nyo' le, noo bô gee bibefe le, noo bô yaa yuule kε le, noo bô beete bô diee di Nyo' le, noo bô yuwyi bo'icee bobole noo bobwee bobole, noo bô yuwyi bonyii bomew e.

¹⁰ ε nu ten fô bokεne bô bolemε bô jaanke kenjan e, noo fô bolemε bô jiime fô bomew e. ε nu ten fô bonyii bô coonke bonyii gene bô bó le, noo fô bô mbiayte mbiay e, noo bô kane keesee kecεεy kane mbiayte lo le. ε è nu ten fô bô gee naa la fi yaa bii kε n'yεεyi wvu leη e.

¹¹ N'yεεyi wvun bii saaka wvú jee wvú kuuke wvú è nu wvu Nyo' wvú bó bensee le, ε saaka wvudvu nu wvú bó to nyaε can yεm e.

ε Baul nya keyoone ê Tata yi shen yi wvú to camεε fô wvú le

¹² Me nyaa keyoone ê Klistu Jisos wvú Tata wesebeene wvú nu ε nya me mvunγay keelemte lemme diew di wvú to jinγεε me yen le me nu ε ηkocεn, mum baa me le me enlemte le.

¹³ Naa no me ncim nto nu fwele njemyi díew yi befe ekumε wvú, mbone bikaa ê wvú εjim, nan'yi wvú, geenεn ε wvú cam kε shen fô me le, njefo me nto ηgee kenjiwe le n'yaa ηkεηke wase mbee kε.

¹⁴ Tata to nu ε tfuw lo mbuwma we kenkorεn yí yεm e, ge ε me no ηkεηke mbee bô kenkorεn no wee wvú nu ε taashe bô Klistu Jisos ké no kεηke.

¹⁵ Njeme wvú le Klistu Jisos to to yí nshε le keeboyse bonyii bô befe nu naa kecεεy, ε è nu njeme wvú nu ε kocεn wvú wee ebee wvú le sε kemaηεn. Me kebeyε nto nu naa lo nfon bonyii bô befe.

¹⁶ Geenεn, ε Tata ke cam shen fô me le, wvu le Jisos Klistu eduηce yí yεm e, me wvú nu nfon bonyii bô befe, shém ye yi wvú kuule gene mεεse bô bonyii. ε me nto nu nonεn diεwε kenfewsεn e fô bonyii bô nu ke ebee wvú le ke ekeηke nshii wvú mey lo le.

¹⁷ Nyo' nu Nfon wvu bvuyvuum e sε ηka, ε kε wvú yaa nulo ekpwe kε, ε kε bó nulo eyεn wvú le kε. ε mey kε wvú maan wvú è nu Nyo'. Beene etumté monkum mew, nyaà n'wvum ê wvú sekeci sε ηka. Fí enù nonεn.

Lemme di Timatio elemte

¹⁸ Timatio waa wεm, me nyaa lemme di fiεε fi me njeme fin e can yo le, ε fi bii ε è nu mwεem mvú bonyii to jemyεε wase ekumε wo diεwε bonyii bô teete bontum bo Nyo' le, wvu le mvú ke efi wo é wo etum jem yi jee.

¹⁹ ε leemè kε yí fitele fi wo lese yí Klistu le, eyekè fiεε fi fitele fiuw jemyi ê wo ntay. Bonyii bomew nu e cine wase keeyeke fiεε fi fitele fibole jemyi ê bó, ε mum ε gbwe yi mbee wvubole diεwε ηguw wvu ê joo fô wvú ε bvun e.

²⁰ Nγoo bó le nu 'Imenayus bô Aleksanda. Me nu ε nya wase boban can Satan e, wvu le bó ekeηke bvufee, elu bô diee di Nyo' le di bó beete dvú.

2

Ntefe ekumε bunle

¹ Fieε fi fwe fi me nleke nu le, bonyii bo Nyo' le ebunleε fō bonyii le bocii. Bó ebunleε beelè fō Nyo' le bvuu lekè Nyo' fō bonyii bomew e, nyaà ten keyoone ε wvú.

² Bó ebunleε fō bonfon e, bō fō bonyii le bocii bō nu yí bintaw bi baay baay e. Bó ebunleε nonen wvu le è nulo é beene eceè nce kenleεten bō wvu nyεkeey noo wvu bonyii bo Nyo' le noo wvú keηke n'wvum.

³ Keebunlee nonen nu fieε fi jee, ε fí ε kocen εjise jo Nyo' wvú Mboyse wesebeene,

⁴ wvú shieele le wee tfuu ke eboy noo le wee tfuu ekeè keceεy e.

⁵ Nyo' nu ke mwaan maan, ε wee wvú nu entelen jo Nyo' bō bonyii nu ke ten mwaoj. E wee wvun nu Klistu Jisos.

⁶ E nu wvú wvú to nyaε ekole kew keesum bonyii bocii yí ηgew e. Fifi nu fieε fi Nyo' to dunceε seke kefew ke len to kocenεε.

⁷ E neε fieε fi Nyo' to baleε me le me enú wee nfewce noo waa ntum Jisos bō le me enú wee n'yεeyi bonyii bō yaa nu ke Bojuu keen'yεeyi bó é bó elese fitele yí Klistu le, eyεeyi ten bó bō keceεy. Ke fieε fi me njemyi fin nu ε me mbiayte lo ke. Me njemyi ε è nu keceεy.

⁸ Me ε mum ε no nshieele le bolemse ebunleε mondvuum e monciim, cawse ε è nu can yí yuule we yaa ton'yi shém kenεε cewkene ke.

⁹ Me nshieele ten le bokene εjiisè ndvú é je yi len e yí dunji n'wvum e, noo é yí bonyii yene le è nu yi len e. Fo bó etuwci bikuu kenεε leese mwεem mvú bó kene bō ketwaa ke bigew e kè yεele kenεε εjise ε ban, kenεε ndvú yí kenlum e ke.

¹⁰ Bó esuutè ye yibo ε è nu bō gee di jee diεwe bokene bō nu ε kocen keebunlee Nyo' le.

¹¹ Kpwoon keηke keenya ekole kew keeyeke lo n'yεeyi, nu diuw tfu.

¹² Me mbaa nya je le kpwoon eyεeyi bolemse kenεε ekeηke mvunγay é we jo bolemse ke. Wvú keηke keenu diuw tfu.

¹³ Fí nu nonen njefo è nu Adam wvú Nyo' to yawεε bom, se bom Iff.

¹⁴ E ke è yaa nu Adam wvú Satan to leleε ke. E nu kpwoon wvú bó to leleε e wvú ηgoy nci Nyo'.

¹⁵ Naa no fí cim nu nonen, nu ε Nyo' nu ke eboyse kpwoon fele yí boom bō wvú boote le, fen é wvú ε mey ε no leeme yí fitele fi wvú lese yí Nyo' le, keηke keηkonen, ceε nce wvú yuule noo wvú keηke n'wvum e.

3

No nce bocee bikuu bi kentaashe ke bonyii bo mbee le keηke keenu

¹ Njeme mvu nu dvú ε wvú nu naa lo keceεy. Njeme wvun nu le: E wee shieele kentaw keenu ceε ekole ke kentaashe le, tu wvú shieele lemme ε è nu di jee.

² Cee ekole kentaashe ke bonyii bo mbee le keηke keenu wee wvú yaa keηke fieε fi bó ebaci wvú yí dvú le ke. Wvú keηke keenu dwee kpwoon mwaan,

2:1 Efe 6:18-19; Fili 4:6 **2:2** Esl 6:10 **2:3** Tay 3:4 **2:4** Esek 18:23; 2Tim 2:25-26; 2Bi 3:9 **2:5**
Dito 6:4-5; 1Kol 8:6; Lum 3:29-30; 10:12-13 **2:6** Mak 10:45; 2Kol 5:15; Gal 1:4; Tay 2:14; 1Jon 3:16;
Gal 4:4; Tay 1:3 **2:7** 1:11-17; Gal 1:1; 2:7-8; Efe 3:7; 2Tim 1:11 **2:8** 1Bi 3:7 **2:9** 1Bi 3:3-5 **2:10**
5:10 **2:11** 1Kol 14:34 **2:13** Kenj 2:7, 21-22; 1Kol 11:8-9 **2:14** Kenj 3:1-6, 13; 2Kol 11:3 **3:2** Tay
1:6-9; 1Bi 5:1-4

yaa gee mwεεm kenduun e ke, kpawwaci mwεεm ntay, keηke n'wvum, fiisene bonyii bo ghane le, kee keeyεεyi bonyii.

³ Wvù keηke keenu wee wvù yaa wuu ke mbvuum ε mó koole ke. Wvù keηke keenu nyεkeey bô bonyii yaa cεwkene ke, yaa waale waa ke, yaa keηke shiee yi bigew e ke.

⁴ Wvù keηke keenu wee wvù kee keetaa fô yew ye le ntay, gee ε boom bew yuuke wvù le yî fiεε le ficii, wvumte wvù.

⁵ E wee nu se wvù kee keetaa fô ye yew e ntay, ε wvù ke eghan neε se keetaa fô kentaashε ke bonyii bo mbee le ke Nyo' le?

⁶ Ke wvù keηke keenu wee wvù beε banke lo ε no nu wee mbee ke. E wvù nu wvuwe wee, ε wvù ke ene sekemew emum beensee ye, ke ene eley ηgew diεwe wvu dεwle le.

⁷ Wvù keηke ten keenu wee wvù bonyii bo εkfuη yene ten le ε nu wee wvu leη. Efuw ke nonεn, ε wvù ke ene ejo ε ketam ke dεwle le eshoose εkolε kew.

No nce bonyii bô fici gee dilemme ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ente, keηke keenu

⁸ Bonyii bô fici gee dilemme ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ente keηke ten keenu bô keηke keηge ke leη. Ke bó keηke keejemyi díεw fiεε ke, yaa nu bô nu e nya bikuu bibole ε mbvuum ke, yaa nu bonyii bô kuunke ke ε ε nu sew ke.

⁹ Bô keηke keejici kenyilε ke fiεε fi Nyo' nu ε dunce wase ε beene ekumε mbee le, leeme yî dvù le ε fiεε yaa saake bó fô fitele le ke.

¹⁰ E bo se gee bó yî lemme le, nu ε bó keηke keeyaw emom bó. E bó dioo ε dunce le ke bó keηke jay ke, ε bó emum egεε bó ε bó elemte diεwe bonyii bô fici gee dilemme ε kentaashε ke bonyii bo mbee le ente.

¹¹ Boke' bobole keηke ten keenu bô keηke keηge ke leη, yaa kunsene mvunxunseη ke. Ke bó keηke keegeε mwεεm kenduun e ke. Bô keηke ten keeleemε yî keceey e yî fiεε le ficii.

¹² Wee wvù fici lemte lemme ε kentaashε ente keηke keenu dwee kpwoon mwaan. E wvù keηke ten keeke keetaa fô boom bew bô fô yew ye le ntay.

¹³ Bonyii bô fici lemte ε kentaashε ente ké lemte ntay, keηke diee di baay fô bikuu bibole, no nu ten se nfan ekumε fitele fi bó lese yî Klistu Jisos e.

Fiεε fi kuuke baay fi ε nu fi mbee wesebeene le

¹⁴ Me n'yene le ε sheete wase caan ε me ento en'yen wo le. Geenεn ε me saanke mwεεm mvun fô wo le wvu le,

¹⁵ ε me ne lo ε no ndvuyte, ε wo ekee no bonyii keηke keege mwεεm ente jo yew yî yî Nyo' yî ε no kentaashε ke bonyii bo mbee le bo Nyo' wvù keηke nshii le. Kentaashε kin nu kfuy bô kenffuy kè jici keceey e.

¹⁶ Fiεε nu dvù ε fi kuuke naa baay. E fiεε fin nu fi to shee nu ε kenyilε le ekumε mbee wesebeene wvù beene jemyi, ε Nyo' ε ge wase beene ε kiεε. Fiεε fin nu le:

Wvù to nu ε dunce εkolε kew yî nyam ye wee wvu wum e.

Keyoy ke Yuule to nu ε bense wvù.

Bonceendaa bo Nyo' le to nu ε yen wvù le.

Bó to nu ε fewce ekumε wvù ε bitum bicii.

Bonyii to nu ε lese fitele yî ye le won tfuu.

Bó to nu ε jo wvù ε wvù ben we ley bvukukε le.

4

Ekumε bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e

1 Keyoy ke Yuule jemyi lo teytoy le è nu ke enu kefew kemew e, é bonyii bomew ecinε mbee le eyuuke wase mwεεm ε è nu ê biyoy bi leεle bonyii noo bon'yεεyi bo bonceendaa bo dεwle le.

2 Ε bon'yεεyi ban nu ke etoo can bonyii bò ghane buwsee bonyii mbiayte mbiay, ε mvuntelem mvubole ε cife wase ke diεwε bó ton ε è nu bò kento.

3 Bó nu ke ekane le fo bonyii etaashì bvujen, bò le fo wee edieè kfuu mwεεm mvumew ke. Ε mwεεm mvun nu ε Nyo' to fe le bonyii edieè, ε bonyii bò keηke mbee bvuu kee keceey dioo diee no nyaa keyoone ê Nyo'.

4 Fieε ficii fi Nyo' to feleε nu ε fi jee, ε fimew yaa nu dvú fi wee etune é wvú fen ε fiisen bò keyoone ê Nyo' ke,

5 njefo njeme wvú wvu Nyo' bò bunle nu ε ge wase fi ε no yuule.

Waa lemme wvu Klistu Jisos wvú jee

6 Ε wo dunçi mwεεm mvun ê boom bo bwee wesebeene le, é wo enú wee lemme wvu Klistu Jisos wvú jee wvú nu ε bó ε kuuse bò diεw Nyo' yì nu ekumε mbee bò n'yεεyi wvú jee wvú wo bii wvú le.

7 Fo wo ekeηke naa lo fieε keege bò mvumangaan mvu εcici mvú nu se mvú keηke fieε keege bò Nyo' ke. Yεεye ekole kuw keceee nce ε è nu wvú Nyo' gomte.

8 Keedvumte ndvum yaci ye keηke ke sew fô wee le. Geenεn ε keceee ε è nu nce wvú Nyo' gomte keηke sew fô wee le ê je le yicii, njefo fifin keηke sew yì nshii wvu keseen e, bvuu keηke yì nshii wvú too le.

9 Njeme wvun nu naa keceey, ε è nu njeme wvú nu ε kocεn wvú wee ebee wvú le se kemaηεn.

10 Ε neε fieε fi bese famte εdien yì lemme din e njefo bese nu ε leke bvufee bvuseεe bvucii yì Nyo' wvú keηke nshii le. Nyo' nu Mboyse bonyii bocii, efey mvunciim bonyii bò nu ε bee wvú le.

11 Ε yeεyi bonyii bò mwεεm mvun gayte ε bó gee mvú.

12 Fo wo ecinε é wee ejòò wo ekuse le njefo wo bεε wan caan ke. Ε nù kenfewsεn fô bonyii bo mbee le ê je yì wo jemyi jó bò yì nce wo le, noo kenkoηεn kè wo keηke le, noo fitele fi wo lese yì Nyo' le, noo je yì wo gεεle ye yo jó ε yì yuule le.

13 Nya ekole kuw keetaaηke Nwa' Nyo' ê bonyii ya le, ebvuu efewci diεw Nyo', eyεεyi ten bó egeη ebuy seke me ηke ento.

14 Fo wo elañ nnya yo ke. Nnya yin nu yì bó to nyaε ê wo seke ηgoo bocee bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le to gεεleε can yibo yì yo le jemyi ê wo we diεwε bonyii bo ntum Nyo' le.

15 Nya ekole kuw ê mwεεm mvun, egeè mvú mvunciim ε bonyii bocii yεne ηgeηfwe wo le.

16 Ε yεnè bò ekole kuw noo bò n'yεεyi wo. Ε jici dvú ntay wvu le no wo gee nonεn, é wo ke eboyse ekole kuw, eboyse ten noo bonyii bò yuuke fieε fi wo jemyi.

5

Ntefe no Timatio egeè bô bonyii bo mbee le

¹ Fo wo ke dïoo jemÿi fiεε ê wee wvu ngaywee no wamene lo wvú ke. Geenεn tefe lo wvú ke diεwe ico le. ε joð cubonyii diεwe boom bo bwoo le.

² ε joð ten bokεne bo ngaybonyii diεwe bobwoo le, ejoð ngon bokεne diεwe jéme yo le, etaalè bô ê je ÿi yuule le.

No è nulo é kentaashe etaale fô boke' bo bonkfu le

³ ε taalè fô boke' bo bonkfu le bô è looci nu bô yaa keŋke ke wee wvú taale fô bô le ke.

⁴ Geenεn, é kpweε ŋkfu keŋke boom, keŋεε boom bo boom e, é wo cine ε bó yaw yeÿÿi keegeε lemme dibole di mbee le, wvu le bó etaale ten fô bobwee bobole keŋεε fô bo'iceε bobole no bó to taale fô bó le. Fifiŋ nu fiεε ε fi ε kocεn ê Nyo' ejise.

⁵ Kpweε ŋkfu wvú looci nu kpweε ŋkfu wvú yaa bvuu keŋke wee wvú taale fô wvú le, nu ε wvú taale ke wase fwe ε è nu ÿi Nyo' le, bunlee sekecii beele fô Nyo' le entaŋ bô emvunsheeŋ.

⁶ Geenεn, ε kpweε ŋkfu wvú ghane fiew dieε ε è nu εkolε kew, nu ε wvú ε kpwe ke wase naa no wvú cim bæε lene ê we.

⁷ ε jemÿi mwεεm mvun ê bó, wvu le fo bonyii ke enε ebaci bó.

⁸ ε wee nu se wvú taale fô kfuu diew e, εfey mvunciim fô ye yew e, tu wvú nu ε tun wase nce wvú è nu wvu mbee. ε didiε gee nu ε dí ε fo ε fey naa lo di wee wvú yaa nu ke wee mbee le.

⁹ Kpweε ŋkfu wvú è nulo é bó elese dieε diew ngoo boke' bo bonkfu le bô bó efici bó keŋke keenu wvú nu ε buy wase bilum mbanjsoccaan, wvú to nu ke kpweε diemsen mwaan,

¹⁰ ε è nu wvú bó kee lo le wvú keŋke gee di jee. Fi nu le: Wvú kuuse boom bew ê je ÿi jee le, fiisene botolo ê wvú yew, ε wvú ε cukε wase ten bikaa bi bonyii bô è nu bo Nyo' le, ε ficeε bonyii bo ngεw e, ε wvú ε nya εkolε kew keegeε lemme di jee ê je é yicii.

¹¹ Geenεn, fo wo ebee keelese boke' bo bonkfu le bô bæε boom bo caan ngoo bô bó efici le ke, njefo é ye yibo ja ε kew ε no nεÿte, é bó emum edaayε ŋkawma wvú bó to gee ê Klistu, emum egomte keekase egen ê bolemse bomew e.

¹² ε bó ge nonεn, tu bó ε jo wase ngεw ÿi bikuu bibole njefo bó nu ε ngoy wase ŋkawma wvuboo wvu fwe.

¹³ ε keebvuu ebise fó nu, é wo lese bó ngoo le, é bó enε enu wase bonyii bô shee laame lo, gbwayte yew bonyii le danjsene. ε è yaa mεÿ ke le bó nu eshee laame lo ke, bó nu ekunsene ten mvunŋkunsen, leese dew fô mwεεm mvu bonyii le, jemÿi mwεεm mvù bó yaa keŋke keejemÿi ke.

¹⁴ Nonεn me ε no nteete boke' bo bonkfu le bô bæε boom bo caan le bó ekase egen etaashe bvujen bô bolemse bomew, eboo boom, etaalè fô yéw yibole, fo wee bvuban ke enε ebεε ejim jodvu ebeete bô dieε disεbeene.

¹⁵ Me ngayte nen njefo bonyii bomew bó le nu ε jay wase je ε tu ê keba ke Satan e.

¹⁶ ε kpwoon wvú è nu wee mbee keŋke boke' bo bonkfu le ê kfuu dibole, é wvú nu fici bó, wvu le fo kentaashe ke bonyii bo mbee le etuule bvujite ke. ε kí efici wase ε è nu boke' bo bonkfu le bô looci nu εbonεbon.

Fíεε fí bonyii bo mbee le keŋke keegεε fô bocee kentaashe le

¹⁷ Bocee bikuu bi kentaashe ke bonyii bo mbee le bô lemte ntay nu ε bó keŋke keenyaà n'wvum bô mmawce ε bó ntay, εfey mvunciim bô fewci ten diew Nyo' bvuu yeeyi bonyii.

¹⁸ Bô keŋke keenyaà nonen njefo Nwa' Nyo' gayte le, “Fo wo esúm diuw nyam seke yí leε εgiŋ ke.”

ε fí bvuu nu ten le, “Wee lemme keŋke keekeŋke nlawma we.”

¹⁹ Fo wee ke eyuu eshomse cee ekole ke kentaashe le kemew ε wo, ε wo emum ebee wvú le se bonyii ε leem bofεε keŋεε botete ε ben jim nsaw wvudvu ke.

²⁰ ε è nu wee wvú nu ε mey ke ε no gee kebefe gene dvú, ε wo wamen wvú ejise jo bonyii bocii, wvu le kebese efan.

²¹ Me njemyi fin ε wo fwe dvu Nyo' bô Klistu Jisos noo bonceendaa bô Nyo' nu ε baa le, wo egeé fíεε fí me ngyayte fin yaa tuu dwen wee mvu ke, egeé fíεε yaa duŋci kejeeyi yeeyi ke.

²² Fo wo ebuwbuwé keegεε can yí wee le le wvú enú cee ekole ke kentaashe ke bonyii bo mbee le ke. Fo wo elese fiuw can fô kebefe ke wee mvu le ke. Geεle ekole kuw ε kí eyuulé.

²³ Fo wo ebvuu ewuu ke ε è nu joo maan ke. ε wuú ten fimmbvuum caan nje tee diuw bô no wo mooci ke cemceme baay nen.

²⁴ Bibefe bi bonyii bomew e ké no yen'yi naa baay duŋci le bó nu ε gbwe wase nsaw, ε bi bomew e ké jo naa kefew se yenε.

²⁵ ε nu ke leŋleŋ no gee di jee di bonyii bomew e ké no yen'yi. ε dí cim baa yanŋen eyene, tu ke di nu ke emey nyiime ke.

6

Nfwa wvú nu wee mbee eyuuké wee wvú keŋke wvú le

¹ Bonyii bocii bô nu ekuse jo kemmbuŋ ke bvunfaw e keŋke keenyaa n'wvum ε jé le yicii ε bonyii bô keŋke bó. Bô egeé nonen, wvu le fo bonyii ejemyi díew yí befe ekume diee di Nyo' le noo n'yeeyi wesebeene ke.

² Fo bonfaw bô bonyii bô keŋke bó nu bonyii bo mbee le emum ejoò bó ekuse le njefo bó bocii nu boom bo bwee wan e yí Klistu le ke. Bô keŋke keelemte lo fô bó le ntay fesene lo, njefo bonyii bô keŋke sew lemme dibole nu ε è nu bonyii bo mbee le ε bó koonke bó naa ntay.

Bonyii bo n'yeeyi le bo mbiaye bô bvukuke bvú leŋ

ε yeeyi bonyii bô mwεem mvun, teete bó le bó egeé mvú.

³ ε wee yeeyi n'yeeyi mvu jeeyi yaa beŋe n'yeeyi wvu leŋ wvú wvu Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le noo n'yeeyi wvú kocine bô nce wvú Nyo' gomte,

⁴ tu mwεten bensee ε è nu ye yi ecici yaa kee fíεε ke. Wvuwe wee cemte bô kencem ke bombew bô mvuŋkicεn mvu díew e mvú too bô kendorŋ ke benεen noo diwaa noo díew yí befe noo keebiinene bonyii keŋke ŋkpawwce wvú befe,

⁵ noo diuw wvu kumεen enteleŋ jo bonyii bó nu ε bvufee bvubole ε lemlem wase ε bó ε lase wase keceeyi e. Bô gee nonen kpwaake le fíεε fí Nyo' le nu je mi yí bó nu ke ekuw jó.

6 Geenɛn é wee cee nce wvù Nyo' gomte bvuu yuuke njon bô fiεε fi wvù kɛɲke, tu è nu naa bvukukε bvu baay,

7 njefo beene to to ê wɔɲ jan cancan, ε beene nu ke etu kε jim cancan.

8 Nonɛn é beene kɛɲke mwεεm mvudien bô ndvù, tu mvumvun nu ε kocɛn fô beene le.

9 Geenɛn bonyii bô gomte ε è nu bvukukε ké ley mmom e, jo ê ketam e, mum ley shiee mwεεm e nteen mvu keyuɲ e mvù too bô bonɲεw. E mwεεm mvun nu mvù ffùnte bonyii ɲɲεw e ε è yaa nu wvu weε kε.

10 Dikfuu di mwεεm mvù befe le mvunciim san ε è nu yì kɛɲkɔɲɛn ke bigew e. E nu nje shiee wvu baay wvun wvù bonyii kɛɲke fô bigew e wvù bonyii nteen nu ε jay wase je yì mbee wvubole, ε bon'yε mvuntelem mvubole bô mwεεm mvu nsase le nteen.

11 Fô wo le Timatio, wo nu fiuw wee Nyo'. E lewtè lo fiuw mvumvun mwεεm. E taalè ε è nu keekɛɲke nce wvu teytey noo nce wvù Nyo' gomte. E jici mbee wo le, kɛɲke kɛɲkɔɲɛn, kuule shém, kɛɲke tɛn nce wvu nyεkeey.

12 E diiù bvudiw bvu mbee le bvù jee, jici nshii wvù mɛy lo wvù bó to tɛɲεε wo keeley wvù le, ε wo leem ê bonyii nteen fwe bô eben jim nsaw wo, ε wo jeme lɛɲ ekumε mbee wo.

13 Me ε mum ε no njemyi ê wo εjise jo Nyo' wvù nyaa nshii ê mwεεm mvunciim, noo ê εjise jo Klistu Jisos wvù to leemεε fwe dvu Bontus Baylet jeme fiεε fi lɛɲ bô diuw we ekumε ekole kew,

14 ɲgayte le wo egεɛlè bonci ban, nù sɛ nlom ε fiεε yaa nu dvù fi wee ebaci wo yì dvù le egen ebuy kafew kè Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ke ebuynɛn e.

15 E wvù nu ke ebuynɛn ε è nu ê kefew ke lɛɲ e, kè è nu ke eduɲcɛ Nyo' wvù bó bensee, wvù è mɛy kε wvù wvù saake mwεεm mvunciim, nu Nfon bonfon noo Tata botata bocii.

16 E mɛy kε wvù maan wvù yaa nulo ekspwe kε, ε wvù nu ê n'yuu wvù è nulo wee saa ebence nceencee fô le kε. Wee ke baa yuu yɛn wase wvù le, ε kε è nulo é wee eyɛn wvù le kε. N'wvum nu ê wvù, ε sa' ye nu yì mɛy lo. Fí enù nonɛn.

17 E dioo tu ê keba ke bonyii bo kpaw e yì wɔɲ wvun e, è jemyi ê bó le fo bó ebenseè ye kε. Fo bó eleke bvufee bvubole yì kpaw e wvù nulo ke enε eka le kε. Bó eleke bvufee ε è nu yì Nyo' wvù looci tfuuke lo mwεεm mvunciim ê beene le beene eyuuke njon dvù le.

18 Bó egeè ε è nu mwεεm mvù jee, é kpaw wvubo enù mwεεm mvù jee mvù bó gee. Bó eyene can yibo enyaa nnya yaa taale kε.

19 Yiyin nu je yì è nulo é bó egεεle ntfu fô bikuu bibole yì ntfuu le diεwε kenffuy kè tɛmyi le, wvu le bó ejici nshii wvù looci nu nshii le.

20 Timatio, è jici kε fiεε fi bó nu ε gεε can yo le. E wεmte lo bonjeme bô yaa kɛɲke kε fiεε keege bô Nyo' noo bonjeme bo mvunɲicɛn e bô bonyii kpwaake le è nu bo bvufee le.

21 Bonyii bomew nu ε nε wase ε no kuɲene mvumvun mwεεm, ε nε ε jay je ê keba ke mbee wvubole. Tata ebuw ben bocii.

Nwa' wvu bokaŋ bofεε wvù Baul to saŋεε ê Timatio Fiεε fi nu ê Nwa' Timatio wvu bokaŋ bofεε wvun e

Nwa' wvun nu wvu bokaŋ bofεε wvù Baul to saŋεε fô Timatio le. ε nwa' wvun e nu ε è baay nu bontefe bô Baul nyaa ê Timatio diεwε wee wvù bô wvù lemte ε wvù fici wvù le. Wvù jemyi baay ekume shém yi kuuleen. Wvù nu ε tefe Timatio le wvù egeñè ke fwe bô lemme diew di wvù lemte fô Jisos Klistu le bô fitele fimwaan, bô le wvù ejici ke n'yεeyi wvu leŋ wvù wvu saaka wvù jee bô wvu ê monkan mo moyvuum e. Wvù teete ten le wvù egeè lemme diew diεwε wee n'yεeyi le bô wee wvù ghane lo fewci diεw Nyo' le nta naa ê wvù cim yeñe bonjεw neε, keñεε bonyii cim kicine wvù neε.

Baul nu ε looce ε jeme lo ê Timatio le wvù eyenè fo wvù ke enε else kebo fô “bombew bo keyuŋ e bo εcici le ke” (2:23). Yí mwεem mvun e mvunciim nu ε wvù ε tamce Timatio le wvù ejo kenfewsεn yi nce wen e.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-2 Keŋkewce

1:3-2:13 ε Baul nya keyoone ê Nyo' ekume Timatio bvuu yvuwsε fitele fiew

2:14-4:5 ε Baul tefe Timatio

4:6-18 ε Baul jeme ekume ekole kew

4:19-22 Kemεse

1 ε nu me wvù Baul, ε me nu waa ntum Klistu Jisos yi ŋkoŋ wvù wvu Nyo' le bii ŋkawma wvu ekume nshii wvù mey lo wvù nu yi Klistu Jisos e.

2 Me nsaŋke nwa' wvun fô wo le Timatio waa wεm. Wo nu fitele fiem.

Nyo' Ice bô Klistu Jisos wvù Tata wesebeene ebuw wo, ecam shen fô wo le, enya wo bô nyεkeey.

ε Baul nya keyoone ê Nyo' ekume Timatio bvuu yvuwsε fitele fiew

3 Me ŋké ŋkumyi wo sekecii ê bunle yeñe e no nyaa ke ε è nu keyoone ê Nyo' wvù me nlemte wvù le ε fiεε yaa saake me fô fitele le ke no bo'icem to lemte.

4 Me ŋké ŋkumyi ten miεem yi wo to shiwsε seke bee wo to gawsene, ε jeŋ no yuu me εntaŋ bô εmvunsheen le me mbee en'yeñ wo le, wvu le fitele fiem eyiŋsεn bô njoŋ.

5 Me ŋké no ŋkumyi ten mbee wo wvu keceey wvù wo keŋke. Mbee wvun to yaw bwee bwoo wvù Loys bô bwoo wvù Yunis no keŋke, ε me ŋkee se kemaŋen le è nu wvù wvù wo keŋke keseen.

6 ε neε fiεε fi me ŋgomte keentamce wo le wo ekase ekamse yi nnya Nyo' yi nu yi yo le, efieè yi dvù le diεwε ŋguy e. Nnya yin nu yi wo to keŋkeε seke me nto ŋεleε can yeñe yi yo le.

7 ε keè le Nyo' to baa nya keyoy ε beene ε è nu kè egee ε beene keŋke nfan ke. Wvù to nya ε è nu keyoy ke mvuŋgay e bô ke keŋkoŋen e noo kè nulo ege è beene ekeè keekemsene bô bikuu bisεεbeene.

⁸ Nonen, fo wo ewuumenè keejemyi ê bonyii bomew ekumε Tata wese-beene kenεε ekumε me wvù lemte ncaw nje ye κε. Geenεn è joò ten wo ηγεω yí saaka wvù jee wvun e bô mvungay mvù Nyo' nya ê wo le.

⁹ Nyo' nu wvù to boysεε beene, tee beene le beene enu bonyii bô è nu bew. Ke wvù to ge fifin ε è nu nje lemme dimew di beene to gee κε. E to nu nje kenseyse kew fô beene le, bô mbuwma we wvù wvù to buwεε beene dvù fele yí Klistu Jisos e ε è bεε naa lo ε woj se ke κεw.

¹⁰ Keseen nu ε bó ε dunce wase mbuwma wvudvu ê beene no Mboyse wesebeene wvù Klistu Jisos nu ε to wase. Wvù nu ε ηgoγ mvungay mvu kpwe le, ε dunce nshii wvù mεy lo endan, bô le κε wee bεε ke ebvuu ekpwe κε. E wvù ge mvù ε buy endan ε è nu bô saaka wvù jee.

¹¹ E nu saaka wvù jee wvudvu wvun wvù Nyo' nu ε baa me le me enù wee nfewce bô waa ntum Klistu noo wee n'yεεyi wvudvu.

¹² E nu nje fifin wvù me n'yεne ηγεω wvù me n'yεne wvun nen. Geenεn κε me η'wuumene κε, njefo me ηkee wee wvù me nu ε nlese fitele yí ye le. E me ηkee lo se kemanen le wvù nulo etaale κε fô fiεε fi me nu ε nya can ye le fin e,* egeη buy diuu di fokemεse le.

¹³ E bii κε tweη n'yεεyi wvù è nu wvu leη wvù me nto n'yεεyε wo dvù. No wo bii dvù nonen eleesè κε fitele ε è nu yí Klistu le, κεηke κεηkoηen fô bonyii le kè è nu ke Klistu Jisos e.

¹⁴ E jici n'yεεyi wvu keceey e wvù bó to nyaε can yo le. E jici bô mvungay mvu Keyoy ke Yuule le kè nu yí yese beene le.

¹⁵ Wo kee lo le bonyii bocii bo ê keba kè Esia le to nu ε lan wase me. E ηgoo yibole nu Figelus bô 'Emogenes.

¹⁶ Me nlke le Tata ecam shen fô yew Onesifolus e. Wvù to ké no gee naa bokan e bokan e ε shém yem leεtene. Wvù to baa wuumeene me nje ncaw wvù me nu wvù le κε.

¹⁷ E nu seke wvù to fεσεε Lum jan, wvù to nu ε looce gom lo me ke ghan yen me le.

¹⁸ Me mbunlee le Tata ege é ke edioo enu diuu di fokemεse, é Tata ecam shen fô wvù le. Wo looci kee naa lemme dicii di wvù to lemεε fô me le ê kelaante kè Efesus e.

2

No è nulo é Timatio ediuu yí fiεε fi Nyo' le

¹ Timatio waa wεm, è dioo tu fô wo, è leemè κε tεmyi bô mvungay mvù Klistu Jisos nu ε buw wo dvù.

² E joò ten fiεε fi wo ké no yuuke ε me njemyi fwe dvu bonyii nteen leesè can bonyii bo leη e bô nulo ke eyεεyi ten bonyii bomew dvù.

³ E joò ten wo ηγεω diεwε wee jem wvu leη wvù wvu Klistu Jisos e.

⁴ Ke wee jem ke dioo nu yí lemme diew e bvuu no leese εkolε fô mwεεm mvu bonyii bo ncεw e κε, njefo fiεε fi wvù taale yí dvù le nu keegeε fiεε fi cee εkolε we shieele.

⁵ E è nu ke leηleη no κε wee wvù lewte kenlewtε nulo ke elewtε eso fiεε, se wvù lewte bii bonci bo kenlewtε le κε.

1:8 2:9; **Lum** 1:16 **1:9** Efε 2:8-9; **Tay** 3:5 **1:10** **Jon** 1:14; **Tay** 3:6; **1Kol** 15:20, 55, 57; **Ibu** 2:14-15

1:11 **1Tim** 2:7 * **1:12** **Kenεε** le, "... wvù nulo etaale κε fô fiεε fi wvù nu ε nya can yem e fin e", **1:13** 1:5; **1Tim** 1:10 **1:14** **1Tim** 6:20 **1:15** 4:16 **1:16** 4:19 **2:2** **1Tim** 1:10; 4:14 **2:5** 4:7-8

⁶ Wee wεε wvù lemte ten ntaɣ nu wvù keɲke keeyaw emom fiεε ηgoo mwεεm mvù wvù to jewyεε le.

⁷ Ε kpwawci εκυμε mwεεm mvù me njemyi mvun ε Tata ege ε wo ekiεε mvù mvunciim.

⁸ Ε kumyi Jisos Klistu. Wvù to nu ε buy yi kpwe le. Wvù to nu wee wvu ε kfuu di Nfon Dawe le. Ε nu wvù wvù me nfewci εκυμε wvù ε saaka wεm wvù jee le.

⁹ Ε nu nje saaka wvù jee wvun wvù me n'yene ηgew, nu yi boncaw e diεwe cooɣ e. Geenεn, naa no me nciɣ nu yi boncaw e nonεn nu ε ke diεw Nyo' nu yi boncaw e ke.

¹⁰ No fi nu nonεn, me ε mum ε no ηkuule shém yi fiεε ficii le nje bonyii bò Nyo' nu ε caw, wvu le bó ten ke ekeɲke mboyma yi Klistu Jisos e bò bvukuke bvù mεy lo.

¹¹ Njeme wvun nu naa keceεy, wvù nu le:

Ε beene nu ε taashε ε kpwe beene ε bó,

ε beene ke ecee ten beene ε bó.

¹² Ε beene kuule shém,

ε beene ke esaake bvunfon beene ε bó.

Ε beene ma lo wvù,

ε wvù ke ema ten beene.

¹³ Ε beene nu se beene leeme yi diεw yesebeene le,

ε wvù emεy ke leeme yi diεw ye le,

njefo ke ε nulo ε wvù etun εkolε kew ke.

Wee lemme wvù Nyo' nu ε bee

¹⁴ Tamce bó bò mwεεm mvun, ebvuu ejeme ε bó fwe dvu Nyo' le bó elu bò mvunɲicεn mvu εκυμε diεw. Ke mvù yaa fii wee ke. Mvù beete ke lo bò bonyii bò yeke mvù.

¹⁵ Ε momtε ntaɣ keeduɲci εkolε kuw ε Nyo' εjise diεwe wee wvù Nyo' yεne le ε nu wvu lεɣ e. Ε nù wee lemme wvù yaa keɲke ke fiεε fi wvù ewuumene yi dvù le, noo wvù jici keceεy ke diεw Nyo' le ε je yi lεɣ e.

¹⁶ Ε wεmtè lo bonjeme bò yaa keɲke ke fiεε keege bò Nyo', njefo bonjeme bodvu nu ege ε bonyii ecee ke ε ε nu nce wvù yaa nu ke wvù Nyo' gomte gene dvù fwe.

¹⁷ Bon'yεεyi bobole bodvu nεn'yi no nu ke diεwe keɲkokεn kè diee ye wee gheεɲke gene dvù le. Ngoo bonyii bò yεεyi n'yεεyi wvudvu wvun nu 'Imenayus bò Filitus.

¹⁸ Bó nu ε cinε wase je keceεy e no bó leeme le mbuy wvu yi kpwe le nu ε jo wase bvudvuu. Ε dioo ge nonεn, ε befe bò mbee bonyii bomew.

¹⁹ Geenεn, kenffuy kè ε lese Nyo' nu kè tεmyi, ε kí leeme ke fó. Kenffuy kin nu ε Nyo' ε saɣ nciise we yi dvù le ε wvù nu le, "Tata kee bonyii bò ε nu bew," noo le, "Wee tfuu wvù bene diee di Tata le, keɲke keecinε gee di befe le."

²⁰ Yew wee wvu baay ké dioo nu ε shúw bò ηkaa noo mvunɲkom mvù nu dvù saa nu ke mwεεm mvù bó kene bò ketwaa ke bigew e kè yεle keεεε kè baa ke. Mvumew ké no nu ten mvù bó kene bò bite noo mvù bó kene bò mbom. Mwεεm mvun ké no nu ε mvumew nu mvù keɲke lemme di kuuke, ε mvumew nu mvù keɲke ke lo lemme di ncew.

²¹ Nonen, é wee bvuushi can ye fô mwεem mvù keηke ke lo lemme di ncεw e, tu wvù nu enu wase diεwe fiεε fi yew fi è nulo é bó ejoo gee lemme di kuuke dvù. Wvù nu enu wase wee wvù Nyo' nu ε ge le è nu wee wen. Ε wvù nu wase wee wvù cεyte lo cee ekole we le wvù ejoo wen gee lemme diεw di jee dvù sekecii.

²² Nonen, è lewtè lo fiuw nce nnyen wvù keghan ké no keηke le. Ε taalè fiuw ε è nu keecee nce wvu teyey bô keekεηke mbee noo keηkoηen bô nce wvu nyεkeey no bonyii bô tenε ten diee di Tata le bô mvuntelem mvubole mvù yuule gee.

²³ Fo wo ekeηkè naa lo fiεε keege bô bombew bo keyuη e bo εcici ke, njefo bó ké no too ke ε è nu bô diwaa.

²⁴ Ε wee lemme wvù wvu Tata yaa keηke keewaale bô bonyii ke. Wvù keηke keekεηke ε è nu fitele fi jee fô wee le tfuu, nù wee wvù kee keeyεyi bonyii, kee ten keekuu shém bô bonyii.

²⁵ Wvù ké no nεci fiεε bô nyεkeey ê bonyii bô kicine wvù. Wvù ké no nεci nonen bô ηkpawace wvu le è nelo é Nyo' efi bó é bó ekumen mvuntelem mvubole ekase ekee fiεε fi keceey,

²⁶ emum etee bvufee bvubole jim, elewtε ebuy ê ketam ke dεwle le kè wvù nu ε koo bó jó le bó egeè ε è nu fiεε fi wvù kooηke le.

3

¹ Ε keè le, è nu ke edioo enu ediuw yo fokemese le, é mwεem mvù temyi ekooyi baay.

² Bonyii nu ke enε ekoonke ke wase ε è nu bikuu bibole, kooηke bigew, bensee ye, duηci ye, jemyi diεw yi befe ekumε bonyii bomew. Ke bó yaa nu ke ebvuu eyuuke bobwee bobole bô bo'icee bobole ke, yaa nyaa ke lo keyoone yi fiεε le, yaa keηke lo gee di yuule ke.

³ Ke bó nu ke ekeηke shen fô bonyii le ke, yaa leεshi ten bojay bo bonyii le ke. Bó nu ke ebeete bô ediee ε bonyii, yaa nu ke lo é bó ejice ye yibole ke. Bó nu ke ekeηke gee di bεmte, yaa kooηke fiεε fi jee ke.

⁴ Bó nu ke ekuule mvunanη yi bonyii le, cee nce wvu ncεwncew, nu ε bó ε yinshen bô kεncake ye. Bó nu ke ekoonke ke ε è nu keediee bikuu bibole efey keekoηke ε è nu Nyo'.

⁵ Bó nu ke eduηci le bó leeme yi fiεε fi Nyo' le, geenen bvuu tune mvungay mvu fiεε fi Nyo' le fidvu. Ε wεmtè lo kfuu boba bonyii.

⁶ Bonyii ban bomew nu bô ghane leyte yéw bonyii le soo bokεne bô wεyi bô bibefe nu ε yike wase bó, bó ε no jeenke bii ke wase ε è nu shiee mwεem mvumew e.

⁷ Boban bokεne nu bô ké no shee ke yeke n'yεyi sekecii, geenen yaa nulo ke eyuu ekiεε fiεε fi è nu fi keceey ke.

⁸ No Janis bó Jambles to kicine Muses, nu ke leηleη no bonyii ban kicine keceey ke Nyo' le. Ε nu bonyii ε bvufee bvubole ε lemlεm wase, ε fitele fi bó duu le bó nu ε lese yi Klistu le nu mbiay.

⁹ Geenε ke bó nu ke ege nonen egeη ebuy ncejole ke, njefo keyuη kebole nu ke ebuy ke ten endan fô bonyii bocii le no ke Janis bó Jambles e to buyεε.

Ε Baul tefe Timatio le wvù eleeme ke yi fiεε fi bó yεyεε wvù dvù le

¹⁰ Geenen Timatio, wo kee wase ekumε n'yεeyi wεm bō nce wεm noo fiεε fi me nleke bvufee yī dvū le. Wo kee tεn ekumε fitele fi me nlese yī Nyo' le bō shém yī me nké no nkūule, noo keηkoηen kè me ηkeηke fō bonyii le, bō no me nké no momte yī fiεε ficii le ηgene fwe.

¹¹ Wo kee tεn bikaa bi bonyii to bone ê me ejim noo bonjεw bem. Wo kee mwεεm mvū to kooyεε bō me Antiok bō Ikonium noo Lista. Wo kee kfuu bikaa bi bonyii to bone ê me ejim. Geenen yī bonjεw ban e bocii nu ε Tata to boyse kε me.

¹² Fī nu lo keceey lε wee tfuu wvū gomte keecee nce wvū Nyo' gomte diεwε wee wvū nu ε taashe wase bō Klistu Jisos nu ε bó nu ke ebone kε bikaa ê wvū ejim.

¹³ ε bonyii bō buwyi mwεεm bō bonyii bo kenlεεma le, nu ε gee dibole nu ke efoo kε gene lo no bō lεεle bonyii bomew lεεle ten bikuu bibole.

¹⁴ Geenen, fō wo le, è leemè kε ε è nu yī fiεε fi bó nu ε yεeyi wo dvū wo ε bee fī le bō fitele fiuw ficii. ε leemè yī dvū le njefo wo kee bonyii bō yεeyεε wo dvū.

¹⁵ Wo to kεw no kee mwεεm mvū bó saη ê Nwa' Nyo' le bεε naa wan caan e. Mwεεm mvun nu mvū nulo etefe wo é wo ke ekeηke mboyma fele yī fitele fi wo lese yī Klistu Jisos e.

¹⁶ Fiεε ficii fi bó saη ê Nwa' Nyo' le nu ε bvufee bvudvu nε fō Nyo' le. ε fī fici keeyεeyi bonyii dvū, duηci bojay, nεci bonyii, yεeyi bonyii bō nce wvu teyey,

¹⁷ wvu lε wee wvū è nu wee Nyo' enū ε wvū ε kpwentεn, keηke fiεε ficii keegeε lemme di jee dicii dvū.

4

ε Baul tefe Timatio lε wvū egeε lemme diεw ntaγ

¹ Me njemyi fin ê wo fwe dvu Nyo' bō Klistu Jisos wvū nu ke esaw bonyii bō bεε dvū bō bō kpwekεn wase. ε me njemyi nje mbuynεn we wvū nu ke ebuynεn noo nje bvunfon bwew ngayte lε,

² è fewci diεw Nyo'. ε fewci kε gene dvū, kεnεε è nu kefew ke lεη kεnεε è baa nu ke lεη. ε duηci bojay bo bonyii le, saakè bó, yvuwsè mvuntelem mvubole bō nyεkeey noo n'yεeyi wo.

³ ε keè lε kefew too lo kè bonyii yaa bεε ke eleeme yī n'yεeyi wvu lεη e kε. Bitem bibole nu ke efuu keeyuuke wase ε è nu fiεε fimew jεey. ε bó emum egom ε è nu bonyii bo n'yεeyi le bō nu eyεeyi wase ε è nu fiεε fi bó koηke keeyuuke.

⁴ Bó nu ke ecine keeyuuke fiεε fi keceey e, ebvuyte wase gene ε è nu ê mvumanjgaan e.

⁵ Geenen, fō wo le, è lewsè ekole kuw teyey sekecii, kuulè shém yī bonjεw e, egeε lemme di wee wvū ghane lo fewci diεw Nyo' le. ε geè lemme diuw dicii ntaγ.

⁶ Fō me le nu ε me nu wase keseen diεwε mbvuum e, ε kefew kocine wase kè bó nu ejo me ege dvū diεwε no bó ke fuu mbvuum yī ketanη ke ncese le. Kefew kè me nu enjfulε nu ε kocεn wase.

⁷ Me nu ε ndiu wase bvudiuw bvù jee yî fiεε fi Nyo' le, ε nlewte kenlewte ε mεse, ε njice mbee wεm e ε mey yî dvù le.

⁸ Ε κew yî keseen e nu ε bó ε γεε wase kefo kem ke bvunfon e kè è nu ke nce wvu teytoy e. Kefo kin nu kè Tata wvù nu wee wvù saake bonsaw teytoy nu ke ebon ê me efa yî diuu di fokemese le. Kε wvù nu ke ebon kε ε è nu kem maan kε. Wvù nu ke ebon ten ke bonyii bocii bò koonjke le wvù ekase eto le.

Ε Baul see no mwεem nu ê keba kew e

⁹ Timatio, momε naa ntay keeyanjen eto cekey ê me le.

¹⁰ Ε keè le Demas nu ε kon wase wonj wvu keseen wvun, ε lanj me ε gen Tesalonika. Klesens nu ε gen Galeshia, Taytus ε gen Dalmatia.

¹¹ Ε mey kε Luk wvù embenj wvù nu bee wvù. Seke wo too, jo Mak ε ben ε wvù no too. Wvù nulo efici me baay yî lemme le.

¹² Tikikus nu ε me ε ntum wvù Efesus.

¹³ Seke wo too, jo kekum kem ke baay kè me nto ngekeε yew dvu Kabus ê kelaante kè Towas e. Ε toò ten bò bonjwa' bem, efey mvunciim bò bó fε bò jéw nyam.

¹⁴ Aleksanda wvù tfuyte elame nu ε ge ngew bò me ε è yaa nu wvu wεε kε. Tata nu ke elaw wvù yî gee diew e.

¹⁵ Ε yenè ten ben ε wvù. Wvù kicine saaka wvù beene fewci naa lo baay.

¹⁶ Yî nsaw wεm e nu ε diuu di fwe di me nto nleemεε ê keberj ke nsaw e nu ε wee to baa leem lo ê me ejim kε. Bonyii bocii to nu ε lewte me. Fo Nyo' esaw bó yî fifiε le kε.

¹⁷ Geenεn, Tata to nu ε leem ê me ejim, nya me bò mvunjay keenfewce saaka wvù jee ntay wvu le bonyii bò yaa nu kε Bojuu eyuw saaka wvudvu. Nonεn wvù to nu ε bvuse me diuw bvule le.

¹⁸ Tata nu ke ebvuuse kε me can fiεε fi befe le ficii, ke eghan elese me bvunfon bwew bvu fowe le yî nyεkeey e. Beene etumtè monjkum mew sekicii se nka. Fí enù nonεn.

Bojgayma

¹⁹ Gayε Blisilia bò Akpwila le enya ê me. Gayε ten yew Onesifolus e.

²⁰ Elastus to nu ε shεε Kolen, ε Toofimus nu ε me nto ncine wvù le Miletus ε wvù cεnte.

²¹ Momε naa ntay keeto é kefew ke nffum wvù temyi le se κew. Yubulus ciinse ngayma ê wo. Budens bò Linus noo Klawdia bò boom bo bwee wesebeene le bocii yî Klistu le ciinse ten ngayma.

²² Me nleke le Tata etaalè fô keyoy kuw e. Wvù ebuw ben bocii.

Njwa' wvù Baul to san̄εε ê Taytus Fiεε fi nu ê Njwa' Taytus wvun e

Njwa' wvun to san̄ Baul fô cuwee mvu le ε bó teje le Taytus. Taytus to nu wee ketum kemew kè yaa nu ke ke Bojuu le, ε wvù to cinε nce won̄ wvubole ban̄ke no nu wee mbee wvu Klistu. Wvù to lemte bô Baul, nu wee wvù fici wvù yî lemme diew di ew Nyo' le. Baul to san̄ njwa' wvun fô cuwee wvun e ε wvù nu won̄ wvù Klet e. Wvù to nu jó ε Baul ε cinε wvù le le wvù eshεε efici jó taale no lemme di kentaashε ke bonyii bo mbee le gene.

Baul nu ε tamcε Taytus ekumε ken̄ge kè bonyii bô nu bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le ken̄ke keekεn̄ke. Wvù to jemyi ê wvù no wvù to yene ε bonyii bo Klet nteen ken̄ke ken̄ge ε è nu kè befe. Fiεε fi bii fó nu ε wvù teete Taytus no è nulo é wvù eyεεyî bonyii jεεy jεεy ê kentaashε ke bonyii bo mbee le.

Bikuu bi mwεεm e ê Njwa' wvun e

1:1-4 Ken̄kεwce

1:5-16 Ekumε Bikuu bi kentaashε ke bonyii bo mbee le

2:1-15 Ekumε gee di bonyii jεεy jεεy eken̄kè ente jo kentaashε ke bonyii bo mbee le

3:1-11 ε Baul tefe Taytus

3:12-15 Kemεse

¹ ε nu me wvù Baul, ε me nu waa lemme Nyo' noo waa ntum Jisos Klistu. Lemme diem nu keen̄gee ε mbee bonyii bô Nyo' nu ε caw gene fwe, bô le bó ekeé fiεε fi keceεy fi bii nce wvù è nu wvù Nyo' gomte le,

² emum etaalè fwe yî nshii wvù mey lo wvù Nyo' wvù nulo saa mbiay mbiay to kawεε ε won̄ se ke kεw e.

³ Kefew ke lēj to nu ε dioo kocεn, ε wvù mum dun̄ce diew ye endan fele yî diew ye yî me nfewci le, ε è to nya Nyo' wvù Mboyse wesebeene mvun̄gay mvudvu ê me le me enfewci.

⁴ Me nsaan̄ke njwa' wvun fô wo le Taytus. Wo nu waa wem wvu keceεy yî mbee wvù è nu wesebeene bocii le. Nyo' Ice bô Klistu Jisos wvù Mboyse wesebeene ebuw wo, enya wo bô nyεkeey.

Lemme di Taytus to shεεε Klet keege

⁵ Shiee wvù me nto ncin'yεε wo le Klet to nu le wo eshεε enele mwεεm mvù nu ε lem̄lem, ebvuw egεε bocee bintaashε bi bonyii bo mbee le bilaante le bicii ê je yî me nto ndun̄cεε ê wo le.

⁶ Wee keenu cee kentaashε nu ε wvù ken̄ke keenu wee wvù yaa ken̄ke ke fiεε fi bó ebaci wvù yî dvù le ke. Wvù ken̄ke keenu dwee kpwoon mwaan̄, ε boom bew nu bonyii bo mbee le, ε è yaa nu bô bonyii yene le bó ghan̄ghan̄e lo kenεε temyi bikuu ke.

⁷ No cee ekolε ke kentaashε le nu wee lemme Nyo', tu ke wvù ken̄ke keekεn̄ke fiεε fi bó ebaci wvù yî dvù le ke. Ke wvù ken̄ke keedun̄ci ye kenεε ken̄ke shém yî ton'yεεn̄ kenεε nu wvù wuu mbvuum ε mó koole ke. Ke wvù ken̄ke keenu wvù wamene bonyii kenεε wvù kuun̄ke ke ε è nu sew ke.

⁸ Wvù kɛŋke keenu wvù fiisene bonyii bo ghane le, koonke fiɛɛ fi è nu fi jee, gee mwɛɛm bô bvufee, kɛŋke nce wvu teytey, kɛŋke nce wvù yuule, kee keejice ye ye le.

⁹ Wvù kɛŋke keenu wvù jici n'yɛɛyi wvù è nu wvu lɛŋ wvù bô yɛɛyi wvù dvù ntaɣ, wvu le wvù enyaa ntefe ê bonyii bii ε è nu n'yɛɛyi wvù è nu wvu lɛŋ e, ebvuu etooshi tɛn bonyii bô kicine n'yɛɛyi wvudvu.

Bô ecilè n'yɛɛyi bonyii bo mbiay e

¹⁰ Me njemyi nɛn njefo bonyii nu dvù nteen bô tɛmyi bikuu, bô jemyi díɛw yi εcici, lɛɛle bonyii, εfey mvunciim ŋgoo bonyii ba bô leeme kɛ le bô kɛŋke keetfuuse bonyii yew.

¹¹ Boban nu bonyii bô bô eban lo dew yibo, njefo bô ghane bvunse yéw bonyii yicii no bô yɛɛyi mwɛɛm mvù bô yaa kɛŋke keeyɛɛyi kɛ. E bô gee nonɛn ε è nu nje bigew bi εcici bi bô kuunke.

¹² Bonyii ban nu ε wee wvubo mvu kebeɛ wvù bô duu le è nu wee ntum Nyo' wvubo to jeme wase ekumε bô gayte le, “Bonyii bo Klet ké no nu bonyii bo mbiay e sekeci. Bô nu lo nyám yi ŋkpwaante yi befe, nu biwelencoy bi wuwte kɛ ε è nu mwɛɛm mvudien.”

¹³ Njeme wvudvu wvun ekumε bô nu lo keceɛy. Nonɛn è looci tooshi lo bô dew yibole, wvu le bô ekɛŋke mbee ε è nu wvu lɛŋ,

¹⁴ εfey fo bô enya bikuu bibole eyuuke ε è nu mvumangaan mvu Bojuu le, kɛnɛ mwɛɛm mvù bonyii bô nu ε tun mwɛɛm mvu keceɛy mvù Nyo' gayte le bonyii ebii dvù le.

¹⁵ Bonyii dioo kɛŋke mvuntelem mvù yuule, ε mwɛɛm mvunciim no yuule fô bô le. Geenɛn, bô dioo kɛŋke mvuntelem mvù yiile sɛ bô kɛŋke mbee, fiɛɛ saa enu dvù fi yuule fô bô le kɛ, njefo bonkpawacɛ bobole bô je yi mvuntelem mvubole nu jó, nu ε befe wase.

¹⁶ Boba bonyii duu le bô kee Nyo', geenɛn ε gee dibole kaa duŋci le bô nu ε ma lo Nyo'. Nce wvubo nyene baay, ε bô tɛmyi bikuu. Kɛ bô nu bonyii bô nulo ege naa lo fiɛɛ fi jee kɛ.

2

Bon'yɛɛyi ekumε kenje kè jee

¹ Fô wo le Taytus, fiuw nu ε wo kɛŋke keeyɛɛyi bonyii ε è nu bô mwɛɛm mvù cemsene ê n'yɛɛyi wvu lɛŋ e.

² E teetè bolemse bô nu wase ŋgaybonyii le bô ejici ye yibole yi fiɛɛ le ficii, kɛŋkè n'wvum fô bikuu bibole, geè mwɛɛm diɛwε bonyii bô kɛŋke bvufee le, kɛŋkè mbee ε è nu wvu lɛŋ, kɛŋkè kɛŋkonɛn ε è nu ke lɛŋ, kuulè shém yi bonɣew e bocii.

³ E teetè tɛn bokɛnε bô nu wase ŋgaybonyii le bô ekɛŋkè kenje ε è nu kè duŋci n'wvum fô Nyo' le. Fo bô ekunsenè mvunɣkunsen kɛ. Fo bô enù bonfaw bo mvbuuum e kɛ. Bô eyɛɛyi bonyii ε è nu bô mwɛɛm mvù jee.

⁴ Nonɛn, é bô emum teeteɛ ŋgon bokɛnε no è nulo é bô ekoonke bole' bobole noo boom bobole,

⁵ bvuu geè mwɛɛm diɛwε bonyii bô kɛŋke bvufee le, ceè nce wvù yuule, tawtenè yéw yibole, kɛŋkè mvuntelem mvù jee fô bonyii le, yuukè bole'

bobole. Nonen, wee saa ebvuu enu dvú wvù nulo ejeme diew yi befe ekume diew Nyo' ke.

⁶ E nu ke leηleη no wo nu ejemyi ê cubonyii le bó keηke keegeè mwεem diewe bonyii bò keηke bvufee le.

⁷ E duηci keηge kè jee yi fiεe ficii fi wo gee le, wvu le bonyii eyenè beηene. Seke wo yeeyi bonyii bò fiεe, ε wo lese fitele fiuw ficii yi dvú le, no yeeyi bò shiee,

⁸ E njeme wo nu wvu leη wvù è nulo wee saa ekeηke fiεe fi befe keejeme ente jodvu ke. Nonen, é bonyii bò kicine beene ewuumen njefo ke bó keηke fiεe fi befe keejeme ekume beene ke.

⁹ E teetè bonfaw le bó enya bikuu bibole ê bonyii bò keηke bó, egeè fiεe ficii no bó gomte le bó egeè. Fo bó etfuusè fiεe dew yibole ke.

¹⁰ Fo bó esoonkè mwεem mvubole ke. Bó keηke keeduηci lo ê jé le yicii le bó nu bonyii bo keceey e. E bó gee nonen yi fiεe ficii le, é bonyii emum eyene n'yeeyi wvu ekume Nyo' wvù Mboyse wesebeene le, le è nu fiεe ε fi keηke njoη.

¹¹ E yeeyi bó nonen, njefo mbuwma Nyo' keeboyse bonyii nu ε to wase wvu le è nelo é bonyii bocii ke eboy.

¹² Mbuwma wvun yeeyi beene le beene ecine nce wvù yaa nu ke wvù Nyo' gomte le, hò le fo beene ekeηke shiee wvu baay yi mwεem mvu yi nshε le ke. Le beene eceè hò bvufee bvuseεbeene fó bvucii, ceè nce wvu teytey noo nce wvù Nyo' gomte yi woη wvun e.

¹³ Beene eceè nonen, ceηte bvujonke bvù beene taale fwe yi dvú le bvù nu ke ebuynen, bvù è nu bvukuke hvu Nyo' wesebeene wvu baay wvù è nu Mboyse wvù Jisos Klistu le.

¹⁴ Wvù to nu ε nya ekole kew nje yese beene keesum beene yi bibefe le bicii, keege é beene eyuule, nu bonyii bew hò keηke shiee wvu baay keegeε gee di jee.

¹⁵ Mvun nu mwεem mvù wo keηke keeyeyi bonyii dvú. E teetè bó, duηci bojay bobole hò mvungay mvunciim mvù wo keηke. Fo wo ebee é wee ejin wo ke.

3

No è nulo é gee di bonyii bo mbee le enù

¹ E tamci bonyii bo mbee le le bó eyuukè bonyii bò saake woη hò bò keηke mvungay é bó we le. Bó egeè fiεe fi bó gayte, enù ε bó ε seyse keegeε fiεe ficii fi è nu fi leη.

² Fo bó ejemyi fiεe fi befe ekume wee ke. Fo bó ewaalè diwaa ke. Bó enù weε, joo bikuu bibole fokuse fwe dvu bonyii bocii.

³ E kumyi le beene ten to shee gee keyuη, temyi bikuu, jayte je. Beene to nu bonfaw bo mwεem e jεy jεy mvù ye yesebeene to koonke, bvuu diee bikuu bisεbeene. Beene to ceε nce wesebeene keηke ke ε è nu mvuntelem mvù befe hò kendoη ke benεen, ε bonyii bane beene ε beene bane ten bonyii.

⁴ Geenεn, ε Nyo' wvù Mboyse wesebeene ke dioo duηce fitele fiew fi jee hò keηkonen kew fó beene le,

⁵ mum boyse beene. Ke wvú to boyse beene nje fiεε fimew fi leη fi beene to gee ke. Wvú to boyse nje shen ye fele yí ncuke wvú wvú to cukεε beene ε beene keηke mboo wvu fwε le, ε Keyoy ke Yuule kumen beene ε beene no nu bonyii bo bofe keηke nshii wvu fwε.

⁶ Keyoy ke Yuule kin nu ε wvú to looce tfuw lo yí yese beene le fele yí Jisos Klistu wvú Mboyse wesebeene le.

⁷ Wvú to ge nonen wvu le wen ebuw lo beene, ejo beene le beene nu se jay, emum enu bondiela bew taale fwe keeke ekeηke nshii wvú may lo.

⁸ Njeme wvú me njeme wvun nu naa lo keceεy.

Me nshieele naa le wo ejemyi ciise lo mwεem mvun ê bonyii, wvu le bonyii bò nu ε bee Nyo' le eyen le bó enya bikuu bibole keegee gee di jee. Mvun nu naa mwεem mvù jee baay, ε mvù too bò sew fô bonyii le bocii.

⁹ Geenε, ε wεmtè bombew bo keyun e, bò εdiee ε bo'icee dikfuu yò bonyii ke she taanηke. E wεmtè ten mvun kicen bò diwaa di ekume bonci bo Bojuu le. Ke mvumvun mwεem keηke naa lo sew ke. E nu mwεem mvu ecici.

¹⁰ E wee nu dvú wvú too bò keηgawsen, é wo jeme ê wvú. E wo jeme ê wvú kan mwaan ε buy bokan bofeε se wvú lu, é wo cine je ye le.

¹¹ E keè le wvuwe wee nu ε wvú ε cine wase je yí leη e ε no bvuyte lo, ε nce wo nu wvu kebefε, ε wvú ε lese wase ekole kew ηgew e.

Njeme bò boηgayma bo fokemεse

¹² Me nu ηke enciinse Ateμαs keηεε Tikikus fô wo le. Wvú ke dioo ε to, ε wo mom naa ntay keeto fô me le Nikobolis. E nu jó jò me nu ε nseyse le me nu ηke enu yí kefew ke nffum wvú temyi le.

¹³ Momε naa ntay keefice Senas wvú wee wvú looci kee bonci, bò Abolos yí lene dibole. Momε eyen le bó nu ε keηke fiεε ficii fi bó shieele.

¹⁴ Bonyii boseεbeene ten keηke keeyεyi keenya bikuu bibole keegee dilemme di jee, wvu le ε nulo é bó efici yí mwεem mvù nu shiee le le bó efice le. Fo bó enú ke lo ecici ke.

¹⁵ Bonyii bocii bò nu fen bee bó ciinse ηgayma ê wo. Gayε bonyii bo mbee le bocii bò koonηke beene. Nyo' ebuw ben bocii.

Nɔwa' wvù Baul to saɲεε ê Filemun Fiεε fi nu ê Nɔwa' Filemun wvun e

Filemun to nu wee Klistu, ε ε nelo enu ε wvù to nu wee kentaashe ke Kolose. E to nu wee ε bó kee wvù ntaɲ. Wvù to keɲke nɔwa ε bó teɲe le Onesimus. E nɔwa wvudvu ke ne lewte mum gen buynen yí Baul e yew ncaw e. E Baul ke ge ε Onesimus mum tu wee Klistu.

Nɔwa' wvun nu ε Baul to saɲ fô Filemun e keelεke le wvù ekase ejo Onesimus é wvù elemtè wvù le no wvù to shee lemte. E Baul mum ciinse Onesimus fô wvù le lεke le wvù eleeShe fiεε fi wvù to gee efiisen wvù wase diewe waa bwee yí Klistu le.

Bikuu bi mwεεm e ê nɔwa' wvun e

1-3 Keɲkewce

4-7 E Baul bense Filemun

8-22 E Baul lεke le Filemun efiisen Onesimus

23-25 Nɔgayma wvu fokemese

¹ E nu me wvù Baul, ε me nu yí ncaw e nje me nu wee Klistu Jisos. E nu bee waa bwee wesebeene wvù Timatio. Me nsaanke nɔwa' wvun fô Filemun wvù nsaɲ yesebeene shém wvù bee bó lemte yí fiεε le fimwaanɲ,

² noo fô Afia wvù jεme yesebeene le, bó Alkibus wvù beene ε bó diuu yí fiεε le fimwaanɲ diewe bonyii bo jem e, noo fô kentaashe ke bonyii bo mbee le kè taashi é wo yew e.

³ Nyo' Icee wesebeene bó Tata Jisos Klistu ebuw ben bó kembonen, ebvuu enya ben bó mvuntelem mvù lεεtene.

E Baul nya keyoone é Nyo' nje Filemun

⁴ Filemun, me nke ndioo mbunlee sekecii enkume wo, no nyaa ke ε é nu keyoone é Nyo' wεm ekumε wo,

⁵ njefo me n'yuuke no wo nu ε lese fitele yí Tata Jisos e, ε no koonke bonyii bò é nu bo Nyo' le bocii.

⁶ Me ε no mbunlee le no wo nu ε lese wase fitele yí Jisos e, ben ε bonyii bo Nyo' le ε no nu yí kentaashe le, fifin ege é wo emese ekiεε mwεεm mvù jee mvunciim mvù é nu mvuseεbeene bò nu ε taashe bó bo Klistu.

⁷ Waa bwεεm, kfuu keɲkonɲen kè wo keɲke fô bonyii bo Nyo' le, gee ε mvuntelem mvubole lεεtene, nu ε ge me ε no n'yuuke njonɲ baay, ε fitele fiem ten yvuwse.

E Baul lεke Filemun ekumε Onesimus

⁸ Fiεε fimew ε mum ε no nu dvú fi me nshieele le wo ege, ε é be nulo é me enɲay lo bó mvunɲay mvù me nkeɲke diewe wee Klistu le le wo ege.

⁹ Geenεn, nje keɲkonɲen, me nu enku lo can é wo. Me wvù Baul nu wase nɲaywee, ε me mbvuu nu yí ncaw e keseen nje saaka wvu ekumε Klistu Jisos.

¹⁰ Me ε no nkule can é wo ekumε waa wεm wvù Onesimus wvun. Me nto njo wvù waa wεm e yí mbee le nu yew ncaw e fεn.

¹¹ Fwele to nu ε wvú nu fiεε fi εcici fô wo le. Keseen wvú ε no looci wase nu naa wee fô bee wo le bocii.

¹² Me ε no ntfuuse wvú jim fô wo le keseen. Wvú looci nu fitele fiem.

¹³ Me ηkooηke le è be nulo é me enγεε wvú mbew yem e é wvú etaale fô me le fô bvudvuu bwuw e no me nu yî ncaw e φen nje saaka wvú jee wvu εκυμε Jisos.

¹⁴ Geenεn, me ε n'yeη le ke è nulo é me enγε fiεε diεwe fifin e se wo kee fó ke, ηjefo ke me ηgomte le lemme diuw di jee di wo gee fô me le enù ke diεwe me ηkane lo wo ke. Me ηgomte le fí enù no fitele fiuw nu ε bee.

¹⁵ Sekemew ε Onesimus to ne ê wo ejise yî kefew e caan nen, le wvú ke dioo ε tu jim, é ben ε wvú emum enù wase kemakaa,

¹⁶ ε wvú yaa bvuu nu nfwa ke, ε wvú fele wase nfwa. Wvú nu wase waa bwoo shém yî Klistu le, ε wvú nu ten fô me le baay se ge fô wo le, no wvú nu wee wo lemme bvuu nu wee Tata.

¹⁷ Nonεn, é wo φen nu ε yeη le bee wo nu yî kentaashe le, é wo fiisen wvú no è be nu me é wo effiεn.

¹⁸ Ε è nu le wvú to nu ε jay fiεε fô wo le, keνεε le, wvú keηke fioo ben ε wvú, é wo γεε é diee diem e.

¹⁹ Me nsaajke fin ε è nu bô kebo kem le, “Me wvú Baul nu ηke enlaw.” Me njemyi nen ε ke shiee nu dvú wvú me nshe nseηe lo le, wo ten keηke fioo bee wo ke. Nshii wvú wo keηke keseen nu nje me.

²⁰ Nonεn waa bwεεm, fice ke me njefo bee wo nu bonyii bo Tata le. Geε nonεn nje kentaashe ke bee wo le yî Klistu le é ye ejoη me.

²¹ Me nsaajke ê wo nen, ηkee naa ntay le wo nu ebee keege fiεε fi me ηgayte, ε wo nu dioo gee, ege naa efesen lo.

²² Keebvuu bise fô, seyse bvudvuu bvu nce le ê me, njefo me ntaale fwe ηkee le Nyo' nu eyuw bunle yene eciinse me fô ben e.

Ngayma

²³ Ebaflas wvú nu bee bó yî ncaw e φen nje saaka wvu εκυμε Klistu Jisos, gayte wo le.

²⁴ Maaku, Alistakus, Demas noo Luk bò bee bó lemte yî kentaashe le, gayte ten wo le.

²⁵ Tata Jisos Klistu ebuw ben bô kembonεn kew é kí efici biyoy binεn.

Nwa' wvù bó to san̄εε ê Bo'ibulu Fiεε fi nu ê Nwa' Ibulu wvun e

Ke beene looci kee wee wvù to san̄εε nwa' wvun ke, geen̄εn ε beene kee le bó to san̄ fô bonyii bo Klistu le bò nu Bo'ibulu. Bo'ibulu nu diee di Bojuu le dimew. Bó to san̄ keege le Bojuu bò to nu ε lese wase fitele yí Klistu le em̄εy ke eleeme yí dvú le, naa no bonḡew to cim too fô bó le jé le jé le. É to nu t̄en keege é bó ekiεε le mon̄kan mo mon̄fem mò Jisos to dvú keŋke mvun̄gay fele mo moyvuum. Bó to san̄ t̄en keetefe bó le bó ekeè le fiεε fi Nyo' nu ε kaw bonyii dvú nu ε ke fi yaa nu ke esoy kuse ke. Bó nu ε dun̄ce le mwεem mvù Klistu wvù Waa Nyo' nu ε to dvú fele mvu bonyii bo ntum Nyo' bo fwele le, njefo mvubole to nu ke lo binjin̄jin̄, ε Klistu ε to wase bô mwεem mvù è nu mvu keceey.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1-3 Klistu looci nu wunte Nyo' kebeε

1:4-2:18 Klistu fele bonceendaa bo Nyo' le

3:1-4:13 Klistu fele Muses bô Yoshua

4:14-7:28 Klistu nu cee ncese wvù fele bocee ncese bocii

8:1-9:28 Mon̄kan mò Klistu to dvú fele mo moyvuum

10:1-11:39 Ncese wvù Klistu to gee fele boncese bocii

11:1-12:29 Ekumε keelese fitele yí Nyo' le

13:1-25 Ntefe wvu fokemεse

Nyo' nu ε jeme wase ê beene ε è nu diuw Waa we le

¹ É to shee nu fwele, ε Nyo' jem̄yi ê bo'icee bosεεbeene dew bonyii bew bo ntum e bokaŋ e nteen bô ê jé le jεy jεy.

² Geen̄εn, è dioo nu εdiuw eyan yo fokemεse le, wvù ε jeme wase ê beene ε è nu diuw Waa we le. É nu Waa we wvun wvù wvù nu ε gee le wen nu ke enya fiεε ficii can ye le é wvù esaakè. É è nu wvù wvù Nyo' to bomεε won̄ bô fiεε ficii can ye le.

³ N'yuu Nyo' lawkene yí ye le, ε wvù nu wunte Nyo' kebeε. É nu wvù wvù gee ε εbule bô nshε se nu dvú. É wvù gee ε è nu bô diew ye yí keŋke mvun̄gay e. Wvù to nu ε man bibefe bisεεbeene. No wvù man non̄εn mum ben we shii ê εbo ke εceey ke Nyo' Bvukuke le.

Waa Nyo' kuuke fele bonceendaa bo Nyo' le

⁴ Éi ε mum ε no nu le Waa Nyo' kuuke naa baay fele bonceendaa bo Nyo' le, ke leŋleŋ no diee di Nyo' teŋe wvù dvú kuuke naa t̄en baay fele dibole.

⁵ Beene kee le wvù kuuke lo njefo ke nceendaa Nyo' mvu nu dvú wvù Nyo' ke nu ε yuu wase gay ê wvù le,

“Wo nu Waa wεm,

ε εben nu ε me ε ngay wase le me nu Ico” ke.

É ke mvu nu dvú wvù wvù ke nu ε yuu wase jeme ekumε wvù le,

“Me nu ŋke enu Ice,

ε wvù nu Waa wεm” ke.

6 E to nu kefew kè Nyo' to nu keetum Waa we wvu fwe wvun yî won wvun e,
 ϵ wvú gay le ,

bonceendaa bowene bocii ewvumtè wvú.

7 E fiεε fi Nyo' to jemyεε ekumε bonceendaa bew nu le ,

wen gee ϵ bó nu diεwε fwefwe le ,

gee tεn ϵ bó bò nu bonyii bowene bo lemme le
 nu diεwε εlem ϵ nguy e.

8 E dioo tu fô Waa we, ϵ wvú gay le ,

“O Nyo', wo nu ke eshii yî kawla wo le esaake sekecii sε nka.

Nce wvu teytey nu ke enu ketooome ke bvunfon bwuw e.

9 Wo koonke ϵ ϵ nu fiεε fi teytey, bane fi befε.

Nonεn me wvú Nyo' wvú nu Nyo' wo

ϵ mum ϵ mbense wo ϵ nfey ngoo yo,

no me nu ϵ n'yefe wo bó nsusu bonfon yî ϵ nu yi bvujonke.”

10 E wvú bvuu jeme tεn $\hat{\epsilon}$ Waa we le ,

“Tata, $\hat{\epsilon}$ nu wo wvú to bomεε nshε fonkεw,

ϵ mwεεm mvunciim mvú nu we nu lemme di εbo kuw e.

11 Mwεεm mvun nu ke eka, geenεn $\hat{\epsilon}$ eshεε ke wo.

Mvú nu ke eyvumεn diεwε ndvú le .

12 Wo nu ke ekεwe mvú diεwε kekum e.

Mvú nu ke ekumεn diεwε no ndvu ké kpwe ncom.

Geenεn wo nu ke emεy ke nu no wo nu.

Ke bilum biuw nu ke eyuu eka ke.”

13 E nu nceendaa Nyo' mvu wvú la wvú Nyo' ke nu ϵ yuu wase gay $\hat{\epsilon}$ wvú le ,

“Shiilε $\hat{\epsilon}$ εbo kem ke εcεεy e,

egεn ebuy kefew kè me nu nke enjike

bonyii buw bo bvuban e $\hat{\epsilon}$ wo εjise

diεwε kedvuushεε ke bikaa biuw e,

$\hat{\epsilon}$ wo etome bikaa yî bó le ?”

14 Bonceendaa bo Nyo' le ban nu ke lo biyoy bì lemte Nyo' le, ϵ wvú tumte ϵ bí
 ghane fici bonyii bó nu ke ekεnke mboyma.

2

Fo beene emwase mboyma wvú Jisos to ghane fewci ekumε wvú ke

1 Fí ϵ mum ϵ no nu le beene ke nke keegeεε bvufee naa ntay yî fiεε fi beene to
 yuwε le , wvu le fo beene ke enε ebvuyte lo ke.

2 Beene kpwaake le , $\hat{\epsilon}$ bontum bó bonceendaa bo Nyo' le to teete fwele to
 nu fiεε ϵ fí temyi naa baay, $\hat{\epsilon}$ wee ké εngoy mvu ke nεε etun keege no bó gayte,
 $\hat{\epsilon}$ mwεtεn ke nke nlawma wvudvu ke lεn lεn,

3 $\hat{\epsilon}$ ke ege la $\hat{\epsilon}$ beene enu sε bó ϵ yεn ngεw fεn ϵ beene ϵ jo mboyma wvú
 kuuke wvun ke lo ncεw? Mboyma wvun to yaw Tata Jisos no fewci ekumε
 wvú, ϵ bonyii bó to yuwεε no wvú fewci ke mum tom tεn ke cεεy kedvu no bó
 to fewci $\hat{\epsilon}$ beene.

4 E Nyo' ten to nu ϵ tom bó mwεεm mvú du nci mvun gay mvu mwew noo
 bin ghaw bi mwεεm e noo mwεεm mvu diuw wvú yumεεn e mvú bó to gee. E
 wvú bvuu gawce nnyá Keyoy ke Yuule no wvú to shieele keetom dvú.

Jisos nu wee wvù nu ε cεε je mboyma fô beene le

⁵ Nyo' to baa γεε woη wvu fwε wvù bese fewci εκυμε wvù wvun le ε ò nu ke esaake bonceendaa bew ke.

⁶ Bò nu ε sanj bvudvuu bvumew e ê Nwa' Nyo' le εκυμε saaka wvun le,
“Wee wvu wum nu naa la wvù wo kpwaake εκυμε wvù?”

Waa wee wvu wum nu naa la wvù wo κηηke shiee we?

⁷ Yì kefew e nen caan nu ε wo to ge ε wvù no nu yì bvudvuu le
ε bvù nu εκυσε jo buv bonceendaa buw e.

ε wo ke ghaa wvù ε wvù no κηηke bvukuke bò n'wvum.

⁸ Wo nu ε γεε mwεεm mvunciim εκυσε jo wvù, wvù ε no saake.”

No Nyo' to γεεε mwεεm mvunciim εκυσε jo wee wvu wum, fiεε fimew baa bvuu nu dvù fi nu se fí nu ê wvù εκυσε ke. Naa no fí cim nu nonen, nu ε ke beene yene wase le mwεεm mvunciim nu ê wee wvu wum εκυσε ke.

⁹ Geenen Jisos nu wee wvù beene yene le yì kefew e nen caan nu ε Nyo' to ge ε bvudvuu bwew no nu εκυσε jo buv bonceendaa bew e. ε Nyo' ke bense wvù ε wvù no κηηke bvukuke bò n'wvum njefo wvù to nu ε yen ηγεw kpwe, wvu le wvù ekpwe kpwe wee tfuu nje mbuwma wvu Nyo' fô bonyii le.

¹⁰ ε nu Nyo' wvù ge mwεεm mvunciim, ε mwεεm mvunciim nu mwew. No wvù to gomte le wen nu ke ejo bonyii bocii bò ε nu boom bew é bó eley bvukuke bwew e, ε fí mum no nu naa leη le wvù ege é Jisos eyen ηγεw wvu le wvù enù ε wvù ε kpwenten ε γεν ε mese wee wvù eεε je mboyma fô bó le.

¹¹ Wvù wvù Jisos wvù gee ε bonyii se yuule ê Nyo' ejise, nu ε bò bonyii bodvu bò wvù gee ε bó yuule, κηηke Icee bó mwaan. ε nu fiεε fi ke wvù wuware keetenε bó le boom bo bwew wen e ke.

¹² Wvù to nu ε gay ê Nyo' kefew kemew e le,

“Me nu ηke encawsee diee diuw we ê boom bo bwεεm e ente.

Me nu ηke en'yemte mbensee wo ê kentaashe kebole ente.”

¹³ ε wvù bvuu gay le,

“Me nu ηke enγεε bvufee bwem yì Nyo' le.”

Bvuu kase gay le,

“Me wvun fen bee boom bò Nyo' nu ε nya ê me bocii.”

¹⁴ No boom bò wvù gayte ban nu bonyii ε bó κηηke nyam ye bò ελεμε, ε wvù wvù Jisos mum jo ten nyam ye wee wvu wum, wvu le ε wvù ke ekpwe keηγoy dεwle wvù κηηke mvungay mvu kpwe le.

¹⁵ ε wvù ke ge nonen mum bvuse bonyii bò to cee hvunfaw e yì nshii wvubole tfuu njefo bó to fane kpwe.

¹⁶ Fí looci yuule naa ntay le ke wvù to κηηke shiee ε ò nu fô bonceendaa bo Nyo' le ke. Wvù to κηηke ε ò nu fô kfu di Aba'am e.

¹⁷ ε nu fiεε fi to gee ε Jisos se tu diεwε boom bo bwew le yì fiεε le ficii, wvu le wvù enù ekole ke bocee ncese le kebole wvù camte shen fô bó le, ε wvù ε lese ten filete yì lemme di Nyo' le keege kerman é Nyo' eleashe bibefe bibole.

¹⁸ No wvù to yenεε ηγεw, ε mmom to fô wvù le, wvù ε mum ε no kee no ò nulo é wvù efii bonyii bò mmom too ten fô bó le.

3

Jisos kuuke fele Muses

1 Nonen boom bo bwεem e bò è nu bonyii bo Nyo' le, ε bó ε tee ten bó le bó ke eley won wvu we le, ben egεε bvufee yí Jisos e. Wvú nu waa ntum Nyo' bvuu nu ekole ke bocee ncese le ke mbee wvú beene ké no senje é bonyii le.

2 Wvú to lemte bô fitele fiew ficii fô Nyo' wvú to gεkεε wvú le wvú elemtè wvú le ke no Muses ten to lemte bô fiew fitele ficii yew dvu Nyo'.

3 Geenen, Jisos nu wee wvú bó ebenseè ntay fele Muses ke lenlen no wee ké bomte yew ε bó no bensee wvú fele yew yidvu.

4 Kε yew mi nu dvú yí nu se é bom wee ke. Geenen, Nyo' nu wvú bom mwεem mvunciim.

5 Muses to lemte naa ntay bô fitele fiew yew Nyo' le yicii diεwe waa lemme le. ε mwεem mvunciim mvú wvú to gee to tomte ε è nu fiεε fi Nyo' to nu keeke eyuu ejeme.

6 ε Klistu ke lem ten yew dvu Nyo' bô fitele fiew ficii ε è nu diεwe waa yew e. Yew Nyo' yin nu beene fen é beene leeme temyi yí fiεε fi beene nu ε kuu shém ε no taale fwe yí dvú le bô kembense ye.

Fo wee emwase fiεε fi Nyo' le ke

7 Beene eyuw le fiεε fi Keyoy ke Yuule to gayεε. Kí to nu ε gay le, “E ben yuw lo ε Nyo' ε jeme é ben eben,

8 fo ben eteme bikuu diεwe no bo'icee bonen to seene bô bo Nyo' diuu di bó to momte Nyo' nkpwaaante ke.

9 ε nu jó jò bo'icee bonen to momεε me wvú Nyo', yen binghaw bi mwεem e bi me nto ngeε fô bó le yí bilum e mbaanyε.

10 Nonen ε me nton'yε shém bee engokε ke bonyii le kedvu, mum ngay le, ‘Kε mvuntelem mvubole ké no nu naa lo yí yem e ke.

Bó baa kee wase je yem ke.’

11 ε shém ton'yε me ε me nlew lo le,

‘Kε è nu naa lo é bó ke eyuu eley bvudvuu bwem bvu nleεten e ke.’ ”

12 Boom bo bwεem e, ben emum eyenè fo wee mvu ben e enù dvú wvú kenke fitele fi befe, fi tune keebεe Nyo' le, nulo ege é ben enε ebase jim é Nyo' wvú kenke nshii le ke.

13 Fiεε fi ben kenke keegεe nu le ben eteetè bikuu binen ediuw εcii, no kefew kin nu kí kè bó tenje é Nwa' Nyo' le le, “Eben.” Ben egeè nonen fo fiεε fi befe fimew ke enε elεwεe wee é wvú enε etemyi ekole.

14 Ben ekeè le beene nu wase fiεε fimwaan beene ε bo Klistu fen é beene ε mey ε no jici fiεε fi beene to leeme wase yí dvú le fwele ε gn ε mεse.

15 Ben ekumyí fiεε fi le,

“E ben yuw lo ε Nyo' ε jeme é ben eben,

fo ben eteme bikuu diεwe no bo'icee bonen to seene bô bo Nyo' ke.”

16 ε nu baa bô to yuwεε ε Nyo' ε jeme é bó ε bó mwase lo no seene bô wvú? Kε è nu bonyii bocii bô Muses to joε Ijiw buy bô bó le?

17 ε è nu baa bodvu bô Nyo' to ton'yεε shém bô bó yí bilum e mbaanyε? Kε è nu ke bó bô to gεε bibefe, ke kpweken nkpwaaante jodvu le?

18 $\text{\textcircled{E}}$ è bvuu nu baa bò Nyo' to lewεε le ke è nu naa lo é bó ke eyuu eley bvudvuu bvuwene bvu nleεten e ke? $\text{\textcircled{E}}$ nu ke bó bodvu bò to temyi bikuu le?

19 Nonen beene nu ε yen le ke bonyii bodvu to nulo egen eley bvudvuu bvudvu le ke, njefo bó to baa lese fitele yí Nyo' le ke.

4

Ekume keeley nleεten wvù wvu Nyo' le

1 Fí ε mum ε no nu le nkawma wvù Nyo' to gekεε le bonyii nu ke eley nleεten e beε leeme ke fó. Nonen beene emum eyenè fo bó ke dioo etaa eyen ε wee mvu ben e baa ekocen keeley wvù le ke.

2 Saaka wvù jee wvun nu ε to wase fô beene le ke lenlen no wvù to toε fô bó le. Geenen, saaka wvudvu wvù bó to yuwεε to baa fi bó ke, njefo wvù to to fô bó le ε bó fanε yaa bee wvù le ke.

3 Fô beene bò nu ε bee wvù le nu ε beene nulo eley nleεten wvudvu le. $\text{\textcircled{E}}$ bonyii bomew ba nu ε Nyo' to gay le, “Shém to nu ε ton'ye me, ε me nlew lo le, ‘Ke bó nu ke eyuu eley naa lo nleεten wem e ke.’” Nyo' to jemyi nen, naa ε lemme diew to ka wase fonkew seke wvù to bomεε won.

4 Beene kee le bó nu ε san ê Nwa' Nyo' le bvudvuu bvumew e ekume diuu di ediuw εsooshwiý ê yin je le le,

“Nyo' to nu ε lem lemme diew dicii, ε è ke dioo yinşen ediuw εsooshwiý ε wvù leεten.”

5 $\text{\textcircled{E}}$ dioo nu bvudvuu bvù bó be jemyi wase fó bwε le, wvù ε bvuu ε jeme le, “Ke bó nu ke eyuu eley naa nleεten wem e ke.”

6 Fí nu keεey le nleεten wvun beε ke fó. $\text{\textcircled{E}}$ bonyii bomew nu ke eley wvù le. $\text{\textcircled{E}}$ bonyii bò to yawε yuw saaka wvù jee wvun to baa ley nleεten wvun e njefo bó to nu ε yuw, geenen tun keege no wvù gayte.

7 Nonen ε Nyo' mum kase gee diuu dimew di wvù tenε le “Eben.” No wvù gekεε ke mum jeme diuw Nfon Dawe le ε bilum ε fey wase nteen no bonyii bodvu to tunεε keege no wvù gayte. $\text{\textcircled{E}}$ fiε fi wvù to jemyεε nu fí fi beene be yuuke wase le,

“ $\text{\textcircled{E}}$ ben yuw lo ε Nyo' ε jeme ê ben eben, fo ben eteme bikuu ke.”

8 $\text{\textcircled{E}}$ è nu le bvudvuu bvù Yoshua to joε bonyii gen ley bó bó fó to nu wase bvudvuu bvu nleεten e bvudvu, tu ke Nyo' to bee ebvuu ejeme ekume diuu dimew le è nu di nleεten e ke.

9 Fí ε mum ε no nu le diuu di nleεten e beε dvú fwe fô bonyii bo Nyo' le diεwe di Nyo' to leεtenεε dvú diε le.

10 Fí ε no nu le, é wee ley nleεten wvun e, tu mwεten ε leεten wase yí lemme diew e dicii lenlen no Nyo' to leεtenεε yí diew lemme le.

11 Nonen beene emomté ntay keeke eley nleεten wvun e, wvu le fo wee mvu ke egbwe le è base ekole kè temyεen wvù diεwe bonyii bo fwele ba le ke.

12 Ben ekeè le diεw Nyo' kenke nshii, lemte. Yí koole fele nyo yí bó nu ε fon biba bicii. Yí ké no leyte gene buyte fô nshii bó keyoy ke wee le taashi, leyte ten ê biyuj bó bikufe bi wee le. Yí ké no bwaashi bonkpwawce noo mwεem mvù nu ê fitele fi wee le.

¹³ Kε fiεε nu naa lo dvú fi Nyo' nu ε bom fi nulo enyiime ê wvú ejise ke. Mwεεm mvunciim yen'yi ê wvú ejise endan. Ε è nu wvú wvù beene keηke keeke etaje diuw ê wvú fwe.

Jisos nu ekole ke bocee ncese le ke baay

¹⁴ Nonen no beene be ε gay wase le beene keηke ekole ke bocee ncese le ke baay, kè è nu Jisos wvù Waa Nyo', ε wvú ε ben wase ε tosen εbulε ε gen fowe, beene emum ejici mbee wvù beene ké no seje ê bonyii le ntag.

¹⁵ Kε ekole ke bocee ncese le kesεεbeene kin nu wee wvù nulo emaa kewεεye kesεεbeene wvu le wvú ecamtè shém fô beene le ke. Ε nu wee ε mmom to to wase ten fô wvú le jé le jé le no yí too fô beene le, geenen ε wvú fanε yaa ge kebefε ke.

¹⁶ Nonen beene emum ebenci too mbew kawla mbuwma Nyo' le se nfan wvu le wvú ecamtè shen fô beene le, é dioo nu kefew kè fiεε ghaake beene é wvú ebuw beene bô nfi we.

5

¹ Beene kee le bó ké baale ekole ke bocee ncese le ê bonyii entelen egεε le wvú elemtè Nyo' le nje bonyii, ε wvú mum no joo nnyá bonyii feese ê Nyo', gee ten boncese fô bibefe bi bonyii le.

² No wvú wvù cee ncese nu ten ε wvú wεyi jé le nteen, ε wvú mum no kee keenu nyεkeey bô bonyii bô yaa kee ke mwεεm bvuyte lo le.

³ Nje kewεεye kew kin, ε wvú mum no keηke keegeε boncese fô biew bibefe le ke lenlen no wvú gee fô bi bonyii bomew e.

⁴ Kε wee nulo ebense ekole kew le wen enù ekole ke bocee ncese le ke. Ε ké baa Nyo' mweten ke lenlen no wvú to balεε Elon.

⁵ Ε nu ke lenlen no ke Klistu to baa bense ekole kew le wen enù ekole ke bocee ncese le ke. Ε to geke Nyo' wvú mum gay le,

“Wo nu Waa wem,
ε εben nu ε me ε ηgay wase le me nu Ico.”

⁶ Ε wvú bvuu gay bvudvuu bvumew e ten le,

“Wo nu cee ncese wvù mey lo ê je yì Melkisεδek nu jó le.”

⁷ Ε to nu seke Jisos to nu fokuse fen, wvú to ké no bunlee sekecii leke fô Nyo' le, beele foweεwe shiwse misem fô wvú wvù Nyo' wvù nulo efi wvú can kpwe le. No è to nu wee ε wvú fane bvuu wvumte Nyo', ε Nyo' mum yuw bunle ye.

⁸ Naa no Jisos to nu Waa Nyo' nonen, bongew bô wvú to yenεε to nu ε ge ε wvú yeεyi keeyuuke ke ε è nu Nyo' le.

⁹ Ε Nyo' ke ge ε wvú no nu wee wvú nu ε kpwenten ε gen ε mese, wvú eboysee bonyii bô yuuke wvú le. Ε mboyma wvun nu wvú nu se ηka.

¹⁰ No Nyo' geε nonen mum geε wvú le wvú enù ekole ke bocee ncese le diεwε Melkisεδek e.

Fo wee Klistu ebvuu etfuw bikaa ke

¹¹ Mwεεm nu dvú nteen mvù bese beε keηke keejeme ekume saaka wvun. Geenεn fí temyi keenεle é fí eyuu fô ben e, njefo ben nu ε nε wase ε no leε baay keeyuw fiεε.

¹² Ɛ è be nu ê leŋ e, tu è be yɛɛyi wase ben bonyii keseen. Ben e kaa e ne e nu nu le bó ebvuu ekase eyɛɛyi lo ben bó mwɛɛm mvu ekumɛ diɛw Nyo', e è nu mvù bó ké yaw kɛw yí dvú le. Ben beɛ diɛwe mvunley mvu boom e mvù beɛ yamte e è nu emben, e bó baa diee wase mwɛɛm mvudien mvù tɛmyi ke.

¹³ Kɛ è nulo é wee wvù beɛ yɛɛyi lo diɛw Nyo' ekee fiɛɛ fi leŋ ê Nyo' ejise kɛ. Wvù nu diɛwe finley fi wan e fi beɛ yamte e è nu emben e.

¹⁴ Mwɛɛm mvudien mvù tɛmyi nu e è ké no diee bonyii bò nu e bó e taw wase. Boban nu bonyii bò nu e bó e yɛɛyi wase keetaasse mwɛɛm kee jɛy jɛy mvù jee bó mvù befe.

6

¹ No fi nu nonɛn, beene emum ecine n'yɛɛyi wvu ekumɛ Klistu wvù wee ké yaw kɛw yɛɛyi le, egenè fwe e è nu yí wvu bonyii bò nu e taw wase le. Fo beene ebvuu ekɛw eleesè kenffuy ke n'yɛɛyi le kè le bonyii ekumen mvuntelem mvubole yí gee dibole di nulo etoo bó kpwe, noo n'yɛɛyi wvù le bonyii elese fitele yí Nyo' le kɛ.

² Kɛ è nulo tɛn é beene ebvuu ekɛw eyɛɛyi lo ekumɛ no bó cuke bonyii, * bó keegɛle can yí bonyii le kɛ. Ɛ kɛ è nulo é beene ebvuu ekɛw eyɛɛyi ekumɛ mbyu wvu yí kpwe le bó ekumɛ nsaw wvù nsumtɛn wvudvu nu wvù mɛy lo kɛ.

³ Mwɛɛm mvun nu e beene nulo ecine dvú egenè fwe fɛn e Nyo' e fi.

⁴ Beene ecine dvú njefo é bonyii nu e bó to yuuse wase bó yí fiɛɛ fi Nyo' le, e bó e mom wase nnya yí nen'yi fowe, e bó e kɛŋke wase tɛn Keyoy ke Yuule, e ne e kase e tfuw bikaa, tu kɛ je nu naa lo dvú yí è nulo é bó ebvuu ege é bó ekumen mvuntelem mvubole ekase etu jim kɛ.

⁵ Boban bonyii nu e bó e mom wase bvujonke bvu diɛw Nyo' le e yuw, e bvuu e kɛɛ mvungay mvu nshii wvù too le.

⁶ Ɛ bó ley wase mwɛɛm mvun e, e kase e tfuw bikaa, tu kɛ je bvuu nu dvú keege é bó ekase ekumen mvuntelem mvubole etu jim kɛ, njefo fiɛɛ fi bó ge nu e bó kaase joo e è nu Waa Nyo' taa yí kentam e bó can yibo, shoose ya le.

⁷ Wɛɛ wvù jan gbwee yí dvú le sekecii e wvù nyaa mwɛɛm mvù bonyii bò bó lem wɛɛ wvudvu nje bó le bó eboytè yí dvú le, ké no kɛŋke kembonen ke Nyo' le.

⁸ Geenɛn, é è kuu bisafe bó bíay wene dvudvu, tu è nulo é bó eciese lo wvù, ke emum ene eton lo.

⁹ Nsáa yese shém, naa no bese cim jemiyi nen, bese kee le ben leeme finɛn e è nu yí mwɛɛm mvù jee fele mvubole, e è nu mvù mvù too bó mboyma fò ben e.

¹⁰ Kɛ Nyo' nu Nyo' kenlow wvù nulo ke edaaye lemme dinɛn di ben lemte noo kenkonɛn kè ben duŋci e kɛw lo e to e buy keseen e fò bonyii bò è nu bew e nje ye kɛ.

¹¹ Shiee wese baay nu le wee bó ekole kew eleemè kɛ yí fifie fiɛɛ le nonɛn egen emɛse, wvu le ben ke ekeŋke fiɛɛ fi ben nu e lese bvufee bvucii e no taale fwe yí dvú le.

¹² Fo ben egeè ŋgoy kɛ. Ben ebenɛn bonyii bò to lesɛ fitele yí Nyo' le, no kuule shém sɛ ke kɛŋke fiɛɛ fi Nyo' to kawɛɛ.

5:12 1Kol 3:2 **5:14** 13:9; Lum 16:19; 1Kol 14:20; Ɛfɛ 4:14 **6:1** 9:14 **6:2** Jon 3:25-26; Lem 19:1-6

* **6:2** Ncuke bonyii wvu jemiyi ten ekumɛ wvù Bojuu to ké no gee. **6:4** 2:1-3; 5:8; 10:26-29; 12:25; Mat 12:31; 1Jon 5:16 **6:8** Mat 13:7, 22 **6:10** 10:32-34; 13:1; 1Jon 4:7-12, 19-21 **6:12** 11:1-12; Luk 21:19

Kε Nyo' ké kumεn ηkawma we kε

¹³ Ben ekume seke Nyo' to gee ηkawma ê Abl'am. Wvú to dioo gee kan ε è nu diee diew di wvú wvú Nyo' le, njefo kε wee mvu to bvuu nu dvú wvú kuuke fele wvú, wvú wvú ekan diee diew kε.

¹⁴ Wvú to dioo kan gay le, “Kεcεy, me nu ηke embuw wo enge é boom buw elone lo.”

¹⁵ No Abl'am yuwεε nonεn, mum no nu nyεkeey, ke mum ghan kεηkε fiεε fi Nyo' to kawεε fidvu.

¹⁶ Ε nu kecεy le wee ké diee kelew ekan ε è nu diee di wee wvú kuuke fele wvú le, ε kelew kedvu mum sumtεn nsaw.

¹⁷ Ε nu kε leηλεη no Nyo' to dioo gee ηkawma no gomte keege le bonyii bò nu ke ekeηkε fiεε fi wvú kaw fin, ekiεε naa ntay le kε wen ké kumεn fiεε fi wen gomte kε. Ε wvú dioo kaw mum die kelew.

¹⁸ No Nyo' to kawεε kase die kelew nonεn, ε mwεεm mvun mum buy mvunfεεm mvú è nulo bó saa ekumεn kε, njefo mvú to buy ε è nu diuw Nyo' le, wvú yaa nu naa lo embiay mbiay kε. Nonεn beene bò nu ε lewte wase ε bεε é wvú ekuse emum ekeηkε mvuntelem mvú temyi keekaantεn fiεε fi bó nu ε gεε beene ε no taale fwe yí dvú le.

¹⁹ Fiεε fin fi beene taale fwe yí dvú le nu fi jici mvuntelem mvusεεbeene le cεy cεy, temyi diεwε keη'wov e fo mvú ebuuke. Ε nu fi fi nu ke ege é beene efey eley egeη ente fô kecee ke Nyo' le εjim jo ndvu yí bó nu ε shεηkε ε ban jô dvú le.

²⁰ Ε è nu fó fô Jisot to leyεε wase diεwε nsafwe wesebeene le keekene buvdvu ε beene. Wvú nu ekolε ke bocee ncese le wvú mεy lo é je yí Mεlkisεdek nu jó le.

7*Ekumε cee ncese wvú Mεlkisεdek*

¹ Mεlkisεdek wvun to nu Nfon wvu Salem, bvuu nu cee ncese Nyo' wvú nu Ekolε ke Mwεεm Mvunciim e. Ε è ke no nu kefew kemew e, ε Abl'am laa jem yuwye bonfon nteen. Ε Mεlkisεdek ke tasεn bò wvú no wvú to kfuuyi, mum lanη kembonεn yí ye le.

² Ε Abl'am gaw mwεεm mvunciim mvú wvú to yowεε gbwen jem e biba yuufe, nya keba kemwaan ê Mεlkisεdek. Cee ncese wvun nu ε diee diew dunji mwεεm mvunfεεm. Fi fwe nu le wvú nu “Nfon wvu Teytey” no diee diew di Mεlkisεdek dunji. Ε fi bii fó nu le wvú nu “Nfon Nyεkeey” njefo wvú to nu Nfon wvu Salem.*

³ Kε wee kee ice bò bwεε kεnεε kfuu diew kε. Ε kε wee kee tεn seke bó to bokεε wvú kεnεε seke wvú to kpweε kε. Wvú nu cee ncese wvú mεy lo diεwε Waa Nyo' le.

⁴ Ben kε etaa eyεn wee wvú è to nu Mεlkisεdek wvun! Wvú to nu naa lo wee ε wvú kuuke. Naa ε Abl'am wvú to nu cee kfuu di bonyii bo Islael e ke yow mwεεm gbwen jem e to dvú gaw biba yuufe, mum nya lo kemwaan ê wvú.

⁵ Fi ekumε boom bo Lεwe le bò to ké no lemte lemme di bocee ncese le nu ε bvudvu buvmew to jemyi é bonci bo Muses e le bó efii mwεεm ê bonyii

6:13 Kεη 22:15-18; Ibu 11:12 **6:16** Ksm 22:11; Mat 5:34; 23:16-22 **6:18** Kηj 23:19 **6:19** 3:6;

Lum 5:5; Ibu 9:3 **6:20** 4:14; Mben 110:4; Ibu 5:10; 7:1-4 **7:1** Kεη 14:17-20; Ibu 5:6 * **7:2** Salem nu le, “Nyεkeey” ε è nu diee di kelaante kè Jelusalem e, ε bó ε ci lo. **7:5** Kηj 18:21

bo Israe! keba kemwaan̄ ente jo yuufe, naa no bonyii ban to cim nu boom bo bwee bó le, ε bó bocii nu boom bo Ab!a'am e.

⁶ Kε wee wvun to nu wee kfuu di Lεwe le kε. Geenen ε è fi wvú mwεem ê Ab!a'am keba kemwaan̄ ente jo yuufe, laŋ kemonen yí ye le, ε Ab!a'am nu wee wvú Nyo' to gee ŋkawma ê wvú.

⁷ Kε è nu kemaŋen le wee wvú laaŋke kemonen yí wee mvu le kuuke fele wee wvú wvú laaŋke kemonen yí ye le kε.

⁸ Bocee ncese bo ê kfuu di Lεwe le ban to fii mwεem ê bonyii keba kemwaan̄ ente jo yuufe, ε bó bodvu bò fii nu bonyii ε bó kpwee. Geenen Melkisedek wvú to fiε mwεem keba kemwaan̄ ente jo yuufe ê Ab!a'am nu ε Nwa' Nyo' senje ê beene le è nu wee ε wvú to fele.

⁹ E nulo é bó egay le Lεwe kebee wvú kfuu diw to fii mwεem ê bonyii keba kemwaan̄ ente jo yuufe to nu ε nya mwew mwεem ê Melkisedek can Ab!a'am e.

¹⁰ Bó nulo egay nonen njefo seke Melkisedek to taseneε bó Ab!a'am nu ε wvú wvú Lεwe to bee ê bvulew bvú Ab!a'am wvú è to nu icee cee cee bó le.

¹¹ E è fen to nu le lemme di kfuu di Lεwe le to gee diεwe bocee ncese le to nu ε kocen keege é bonyii enu teyey ê Nyo' ejise, tu shiee wvumvu cee ncese to bee ebvuu enu wvú la? Beene kee le Nyo' to nya bonci ê bonyii bo Israe! bii lemme di bocee ncese bo ê kfuu di Lεwe le to gee. Fí dioo nu nonen, bó kaa ε gay le wvuwε cee ncese keŋke keeke enú ê je yí Melkisedek nu jó le, efey keenu ε è nu ê je yí cee ncese wvú ê kfuu di Elon e nu jó le neε le?

¹² Beene kee le kfuu di bocee ncese le ké kumene, ε fi no nu shiee le keekumen ten bonci.

¹³ Wee wvun wvú beene jemyi ekumε wvú, nu ε wvú to buy ê kfuu dimew e jey, ε wee ke baa yuu buy wase ê kfuu didvu le elemte fô ketan̄ ke ncese le kε.

¹⁴ Wee wvun nu Tata wesebeene. E è nu keceey le wvú to buy ê kfuu di Juda le. E Muses to ke baa yuu jeme fiε ekumε kfuu din seke wvú to jemyi ekumε bocee ncese kε.

Jisos nu cee ncese ê je yí Melkisedek nu jó le

¹⁵ Fiε fin fi beene jemyi ekumε fi nu ε looce ε dunce ye no cee ncese wvumvu nu ε buy wase diεwe Melkisedek e.

¹⁶ Wvú nu ε ne ε tu cee ncese ε è yaa nu ê je yí nci jemyi le no wee keŋke keenu ê kfuu di bocee ncese le kε. Wvú nu cee ncese ε è nu yí mvungay mvu nshii wvú yaa kaa kε le.

¹⁷ E nu fiε fi bó nu ε saŋ ekumε wvú le,
 “Wo nu cee ncese wvú mey lo ê je yí Melkisedek nu jó le.”

¹⁸ Fí ε mum ε no nu le, je yí yvum yí bó to gee mwεem jó nu ε bó ε fuwyε wase yiyε, njefo kε yí bvuu keŋke mvungay kenεε lemme kε.

¹⁹ [Kε bonci bo Muses e to ké ge fiε ε fí jon gen mεse kε.] Geenen, keseen nu ε Nyo' ε dunce wase je yí jee ntaŋ yí beene egεlè bvufee yí dvú le yí fele yiyε. E nu yí yí beene fele jó se too nceencee fô Nyo' le.

²⁰ E keebvuu ebise fó nu ε Nyo' to dioo gεle cee ncese je yí fiε yin, die kelew, ε kε wvú to ké die kelew seke wvú to gεle bomew ba kε.

²¹ Geenen, ε wvú ke dioo gεle wvun, die kelew ekumε wvú gay le,
 “Me wvú Tata nu ε me ε ndie kelew,
 ε kε me nu ŋke enkumen diw yem kε,

‘Wo nu cee ncese wvù mɛy lo.’ ”

²² Kelew kè Nyo' to dieɛ kin ε mum ε duŋɕε le Jisos nu wee wvù nu ε ge monɕkan mo monfɛm man ε no leeme tɛmyi fele mo moyvuum.

²³ Bocee ncese bò to shee nu fwele to ké no nu nteen, njefo ke kpwe to nulo ecinɛ wee le é wvù emɛy egee lemme diew di kecee ncese le ke.

²⁴ Geenɛn, Jisos ε no nu fiew cee ncese sekecii njefo ke nshii we keŋke kendvuse ke.

²⁵ Nonɛn, wvù nulo eboysee bonyii sekecii bò benci too fô Nyo' le fele can ye le. ε wvù boysee nonɛn, njefo wvù nu dvù sekecii lɛke Nyo' fô bó le.

²⁶ Fí nu lɛŋ le beene ekeŋkè kfuu kekɛ εkolɛ ke bocee ncese le. Wvù nu fiew wee wvù yuule, ε wvù baa keŋke jay keɛɛ nɛm yí ye le ke. Wvù nu fiew ε Nyo' ε gawsɛn wvù fô bonyii bo bibefe le. Nyo' nu ε bense wase wvù, wvù ε ben naa ε fey ebule ε gen fowe.

²⁷ Ke wvù keŋke fiew shiee keegee boncese diɛwɛ bikuu bi bocee ncese le, bi to ké no gee boncese εdiuw ecii ke. É bó to ké dioo gee yaw ge fô bikuu bibole, keekpwanɕɛn bibole bibefe, sɛ ke no gee fô bi bonyii le. Wvù to ge fiew we ncese kan mwaan no wvù to nyaɛ εkolɛ kew keetanɛ bonyii dvù.

²⁸ Yí kefew ke bonci bo Muses e nu ε bó to baale naa ε è nu bonyii ε bó wɛɛyí yí nyam ye le le bó enù bikuu bi bocee ncese le. Geenɛn, ε è ke dioo nu wase ejim jo bonci ban, ε Nyo' ge ŋkawma die kelew, mum baa wase ε è nu Waa we wvù wvù nu ε ge wvù ε no jee gene mɛɛse sekecii.

8

Jisos nu εkolɛ ke bocee ncese le ke monɕkan mo monfɛm e

¹ Ekolɛ ke fiɛɛ fi beene jemyi ekumɛ fi le nu ke le, beene keŋke kfuu εkolɛ ke bocee ncese le ε è nu wee ε wvù ε shii é ebo ke eceɛy ke kawla Nyo' Bvukuke le fowe.

² Wvù nu wee lemme fô Nyo' nu, lemte cun dvù è nu ceɛy ceɛy cun yi wvù wvù Nyo' le, ε è yaa kene bonyii ke. É kene wvù wvù Tata Nyo' cun yidvu.

³ Ekolɛ ke bocee ncese le kecii nu ε Nyo' ké baa gɛɛ le wvù ejòò nnyá yi bonyii feese é Nyo' bvuu gee tɛn boncese fô Nyo' le. Nonɛn, fi ε no nu shiee le fô wvuuvun cee ncese le keekɛŋke tɛn fiɛɛ fi wvù nulo ege ncese dvù fô Nyo' le.

⁴ É wvù be nu fokuse fɛn, wvù saa enu naa lo cee ncese ke, njefo bocee ncese nu wase dvù bò nya nnyá bii no nci Muses gomte.

⁵ Lemme di bó lemte fokuse fɛn nu ke lo nfieesɛn bò kenjinjin ke di yew dvu Nyo' le fowe. É nɛɛ fiɛɛ fi è to nu seke Muses to nu keekene cun Nyo' yi fokuse fɛn, ε Nyo' tefe wvù gay le,

“Yɛnɛ le wo nu ε kene fiɛɛ ficii fi ε no nu ke lɛŋlɛŋ

diɛwɛ fi me nto nduŋɕɛɛ é wo yí kum e.”

⁶ Geenɛn Jisos nu ε bó ε nya lemme é wvù ε di kuuke fele di bocee ncese bo fwele le, ke lɛŋlɛŋ no monɕkan mò wvù leeme fwe wvudvu entelɛŋ jo Nyo' bò wee wvu wum kuuke tɛn fele mo moyvuum. Mó fele lo njefo moman bii ε è nu bonkawma bò fele bo fwe le.

7 Ɛ monkan mo fwele to nu se mó keŋke jay ŋkuuŋ, tu ke shiee momew to bee ebvuu enu dvú ke.

8 Nyo' to nu e yen le jay nu dvú bô bonyii, mum gay le,
 “Me wvù Tata ŋgayte le diuu too lo
 di me nu ŋke engbwo monkan mo monfem
 bee yew Israe! noo yew Juda.

9 Ɛ ke monkan man nu diewe mò me nto engbwolee
 bee bo'icee cee bó
 diuu di me nto njicee bó le yí kebo le,
 njo mbuy bô bó wonj wvù Ijiw e ke.

Monkan modvu man nu e bó to baa emey eleeme yí dvú le ke.
 Nonen, e me mum mbase jim ê bó le. Fifi jemyi me wvù Tata.

10 Me wvù Tata mbvuu njemyi le, kefew nu ke eto ekocen,
 é me embvuu engbwo momew monkan bee yew Israe!.

Mó nu ke enu le, me nu ŋke enlese lo bonci bem
 ê bonkpawace bobole,
 ensan e ê nu ê mvuntelem mvubole.

Me nu ŋke enu Nyo' wvubo, e bó nu bonyii bem.

11 Ke wee bee ke ebvuu eyeyi lo wee we wonj mvu
 kenee waa bwee gayte le wvù ekeè Tata Nyo' ke,
 njefo wee tfuu nu ke ekee me
 e kew yí wee wvu caan e e gen e buy yí wvu baay e.

12 Me nu ŋke encam shen fô bó le,
 nleshe mwem mvubole mvù befe.
 Ke me mbee ŋke embvuu enkumyi bibefe bibole ke.”

13 No Nyo' to jemye le monkan mo monfem nu ke enu, tu wvù to yene wase le
 mo fwele ma nu fi ee fi fiyvuum. Ɛ fi ee yvuumene kenee lune wase, tu è sheete
 caan é fi ela ê bonyii ejise.

9

Je ncese yi yvum bô yi fi

1 Fi nu le, monkan mo fwele to keŋke bonci bô dunji je yí bonyii ebunleè
 Nyo' jó, bvuu keŋke bvudvuu e bó e seyse le è nu yew Nyo' yí fokuse fen.

2 Bó to nu e kene cun bô ndvu sumten biba bifee, e keba ke fwe ente nu e
 bó teŋe le Bvudvuu bvù Yuule. Bvubvun nu fô fi ee fi bó to tomyi ken'yee
 yí dvú le noo fô kedaŋ kè bó to ké no geele bleed wvù bó nu e ge ncese dvú fô
 Nyo' le to nu.

3 Ɛ keba kè bii fô ente nu e bó teŋe le Bvudvuu bvù looci Yuule naa ntay.
 Bvudvuu bvun to nu ejim jo ndvu mi e bó e shenke e sumten cun dvú enteleŋ.

4 Bvubvun bvudvuu nu fô ketaŋ ke jiin e to nu, e bó e seyse ketaŋ kedvu bô
 ketwaa ke bigew e kè yele. Ɛ ŋkuw monkan mò Nyo' to gbwolee bô bonyii nu
 ten fô, e bó e seyse e lay ye yidvu yicii bô ketwaa ke bigew e kè yele. Ɛ ŋkuw
 wvun e nu e kentee ke mana le to nu jó, e bó e seyse ten bô ketwaa ke bigew e
 kè yele. Ɛ kemaŋ ke Elon e kie kè bibe to comee yí dvú le nu ten ê ŋkuw wvun
 e. Ɛ biwaŋ bi eta le bi bó to saŋee bonci bo monkan modvu le nu ten ê ŋkuw
 wvudvu le.

5 Ɛ we jo ŋkuw wvun nu e bó to leke mwem mvumew e mvú nu diewe

8:8 Yeli 31:31-34; Ibu 10:16-17 8:13 8:6 9:2 8:5; 9:11-12; Ksm 26:1-30; Ksm 25:31-39; Ksm 25:23-30

9:3 Ksm 26:31-33; Lew 16:2; Ibu 6:19; 9:7, 12; 10:20 9:4 Ksm 30:1-6; Ksm 25:10-16; Ksm 16:32-35;

Ktj 17:21-25 Ksm 25:16 9:5 Ksm 25:18-22

bonceendaa bo Nyo' le bo n'yuule, ε mvú ε sanj ye ê we jo kentaw ke Nyo' le ke nleeshε bibefe le. Mwεεm mvun nu ε ke ε nulo é beene ejemyi gene ente jodvu keseen baay ke.

⁶No bó to seyseε mwεεm mvun ê yiyin je le nen, ε bocee ncese mum no gene leyte ê keba ke fwe kie le εdiuw ecii gee lemme dibole dvú.

⁷Geenen, ε wee wvú to ké ley ê keba ke ente kie le to nu ke ekole ke bocee ncese le maanj. E wvú to ké ley dvú ke kan mwaan yí kelum e. E wvú yaa to ké ley dvú se elemε ke nyam e ké wvú ege ncese dvú fô ekole kew e noo fô bibefe bi bonyii le bi bó gee yaa kee ke le.

⁸Nonen, yiyin nu je yí Keyoy ke Yuule dunji ê bonyii le je yí wee to nulo eley egen fô Bvudvuu bvú looci Yuule naa ntay e to baa yene wase ye ke, no cun Nyo' yí fwe ye to beε leeme fô.

⁹Mwεεm mvun mvunciim nu nciise mwεεm mvú kooyi kefew ke keseen kin e. E fifin dunji le ke mwεεm mvú bó to nyaa ê Nyo' noo boncese bó bó to gee fô Nyo' le nulo ege é mvuntelem mvu bonyii bó bunlee Nyo' le enu ε mvú yuule gene mεese ke.

¹⁰Mwεεm mvudvu kenjke ke fiεε maanj keege ε è nu bó mwεεm mvudien noo mwεεm mvuuuun noo jé yí bonyii cuke ye jó keeyuule ê Nyo' ejise. E mvumvun nu mwεεm mvú kumte ke ε è nu nyam ye le, mvú bó to kenjke keege egen ebuy kefew kè nkumen ke eto le.

¹¹Geenen no Klistu wvú nu ekole ke bocee ncese le nu ε to wase, ε è nu wvú wvú nu ε to bó mwεεm mvú jee, wvú ε mum ε ley cun, ε è nu yí baay yí yuule gene mεese le. Ke yiyε nu yí è yoke bonyii ke. Fi nu le, ke è nu cun yí yí nshε yin e ke.

¹²Fô wvú to leyεε nu Bvudvuu ε bvú looci Yuule naa ntay. E wvú to ley kan mwaan ε fí ka lo nonen. Wvú to baa eley fofen ε è nu bó elemε ke bie le kenεε ke boom bo bona' le ke. Wvú to ley ε è nu bó kew elemε. No wvú gee nonen, ε fifin mum sum beene yí bibefe le, ε nsum wvun nu wvú mey lo.

¹³E to nu fwele é wee ké dioo nu bó nkum ye le, é bó jo elemε ke bie le kenεε ke na' le, kenεε taan di kejun ke na' wvú bó nu ε ton wvú ε fie le, mise kenεε mwan yí mweten e, ε wvú kase no yuule.

¹⁴E fi to nu nonen, tu ke elemε ke Klistu le nulo ege fiεε fi fele fifiε? Wvú to nu ε nya ekole kew ε kí nu se nlom ê Nyo' fele yí Keyoy kè mey lo le. Wvú to ge nonen, mum cuke mvuntelem mvusεεbeene yí mwεεm mvú too bó kpwe le, wvú le beene elemte Nyo' wvú kenjke nshii le.

¹⁵E neε fiεε fi Klistu nu wee wvú leeme fwe monkan mo monfem man entelej jo Nyo' bó wee wvu wum. E wvú leeme wvu le bonyii bó Nyo' nu ε tee le è nu bew ke ekenjke bvudvuu fô bvujonke bvú mey lo bvú Nyo' nu ε kaw bó dvú. Bó nu ke ekenjke njefo wee nu ε kpwe wase, ε kpwe ye yin ε sum bó yí ngεw wvú to nu keeke eto nje bibefe bi bó to shee gee fwele ê monkan mo moyvuum e.

¹⁶Beene kee le wee ké teete kpwe, * wee saa ke ebi ntefe kpwe wvudvu le se bó ε yen le mweten nu ε kpwe wase ke.

¹⁷Fi nu nonen, njefo ke ntefe kpwe ké no kenjke mvunjay se wee ε kpwe ke. Ke bó ké bi ntefe kpwe le ε wee wvú tefe kpwe beε dvú ke.

18 Ɛ neƐ fiƐƐ fi naa moŋkan mo fwe nu Ɛ mó yaa to nulo ke eleem se bó Ɛ seƐ nyam ƐleƐ Ɛ buy ke.

19 Ɛ to nu seke Muses to taƚƐƐ wase fiƐƐ ficii fi to nu Ɛ Nwa' bonci le Ɛ bonyii bocii, Ɛ wvú mum jo tiƐw kete ke isob e Ɛ bó Ɛ njim yvúw njee yí dvú le Ɛ bó Ɛ com yí Ɛ no yeƐle, mum jo ten ƐleƐ ke boom bo bona' le, bó ke bíe le, noo joo, mise yí nwa' bonci bodvu le, mum mise ten yí bonyii bocii le.

20 Ɛ wvú dioo miise no gayte le, “ƐleƐ kin nu ke moŋkan mò Nyo' gbwole ben Ɛ bó le, gayte le ben eleemè yí dvú le.”

21 Ɛ wvú mise ten ƐleƐ kedvu yí cun Nyo' ye le noo yí mwƐƐm mvu cun dvu dvú le mvù bó gee bunle dvú.

22 Fí nu naa lo keƐƐy le mwƐƐm nteen to shee nu Ɛ nci duŋci le bó keŋke kee ke Ɛ è nu bó ƐleƐ Ɛ mvú se no yuule. Ɛ ke è nulo é bó ƐleƐshe bibefe bi wee le se bó Ɛ seƐ fiƐƐ ƐleƐ Ɛ buy ke.

Ncese wvú jisos to gee kan mwaan cuke bibefe bi bonyii le

23 Fí to nu naa shiee le le bó ecuke mwƐƐm mvun mvù nu ke lo nfieesen mwƐƐm mvu fowe Ɛ yiyin je le. GeenƐ, ecuke mvù looci nu mvu fowe Ɛ è nu bó boncese bò fele boban,

24 njefo Klistu to ley cun Nyo' le Ɛ è yaa nu yí è yoke bonyii bó can, yí è nu ke lo nfieesen cun Nyo' yi ƐƐy ƐƐy ke. Wvú to ley Ɛ è nu fowe keƐƐ. Ɛ è nu fò wvú nu keseen fwe dvu Nyo' leke Nyo' fò beene le.

25 Ke wvú nu fò nƐn keebvu egee boncese bó ekole kew fò Nyo' le bokan e bokan e diƐwe no ekole ke bocee ncese le to ké no leyte fò Bvudvuu bvú looci Yuule naa ntay e Ɛ kelum Ɛ kelum, keege ncese bó ƐleƐ se è nu kew ŋkuuŋ.

26 Ɛ fifin to nu shiee le, tu Klistu be keŋke keekpwee jaa we, kaase kpwee Ɛ keƐw no bó to bomƐƐ woŋ. GeenƐ no fí nu, nu Ɛ wvú Ɛ to wase kan mwaan fí Ɛ ka lo nonƐ. Wvú to kefew kin kè woŋ kaa wase le keejo ekole kew ege ncese dvú, ekpwe keecuke bibefe.

27 Ke leŋleŋ no fí nu le wee keŋke keekpwee ke kan mwaan emum eƐyte wase Ɛ è nu nsaw,

28 nu ke no Klistu to nyaƐ ekole kew kpwe fò bonyii le kan mwaan keetuu bibefe bi bonyii le nteen. Ɛ wvú nu ke ekase eto yí bokan bo boƐƐ le Ɛ è yaa bvuu nu keege fiƐ bó bibefe ke. Wvú nu ke eto wase keseen keeboyse bonyii bó Ɛyte wvú shiee le.

10

Ncese wvú jisos to gee nu Ɛ jo wase bvudvuu bvú boncese le bocii

1 Bonci bo Muses e to nu ke lo kenjinjin ke mwƐƐm mvù jee mvù to nu keeke enu le. Ke bó to nu wase ƐƐy ƐƐy mwƐƐm mvù to nu keeke enu ke. Ɛ bó mum no shee gee boncese Ɛ kelum Ɛ kelum, se è nulo é boncese bodvu ege é bonyii bó benci too fò Nyo' le eyuule gene meese ŋkuuŋ.

2 Ɛ è to nu le boncese bodvu nulo ege é bó eyuule nonƐ, tu ke bó to bee ebvu eshee egee boncese bó le bó le ke, njefo bonyii bó bunlee Nyo' to bee keenu Ɛ bó Ɛ cuke wase bibefe bibole kan mwaan, Ɛ mvuntelem mvubole yaa bvuu saake bó yí bibefe le ke.

3 GeenƐ, boncese bó bó to gee Ɛ kelum Ɛ kelum ban to kaa gee Ɛ bonyii kumyi lo bibefe bibole.

4 Ɛ fí nu nonen, njefo ke è nu naa lo é elɛmɛ ke bona' * bô ke bîe le ecuke bibefe bi wee le ke.

5 Ɛ nee fiɛɛ fi to gee ɛ Klistu dioo to fokuse fɛn gay ê Nyo' le,
 “Ɛ wo keŋke shiee fô boncese bô bó gee bô nyám e,
 noo fô mwɛɛm mvù bó nyaa ê wo le ke.

Wo nu ɛ nya me ɛ è nu bô ye le me enge ncese dvú.

6 Ɛ nyám yi bó nyaa ɛ bó tone gee boncese dvú fô wo le,
 noo mwɛɛm mvù bó nyaa ɛ bó gee boncese dvú
 keecuke bibefe bi bonyii le baa cim ege é wo eyuuke njon ke.

7 Me ɛ mum ɛ ngay le,

‘O Nyo' taa eyen, me nu ɛ nto keenje fiɛɛ fi wo shieele,
 ke nó bó saŋɛ ekume me ê Nwa' wo le.’”

8 Wvú to yaw gay ê Nyo' le,

“Ɛ wo baa keŋke shiee keɛɛ yuuke njon bô boncese
 noo nnyá yi bó nyaa ê wo noo nyám yi bó nyaa
 ɛ bó tone gee boncese dvú fô wo le,
 noo mwɛɛm mvù bó nyaa ɛ bó gee boncese dvú
 keecuke bibefe bi bonyii le ke.”

Ɛ mwɛɛm mvun nu ɛ bó to gee ke naa bii no nci gomte.

9 No wvú gay nonen, mum bise fó gay ê Nyo' le,
 “Taa eyen, me nu ɛ nto keenje fiɛɛ fi wo shieele.”

Wvú to jeme nonen, mum lɛse boncese bo boyvuum keegeɛ wvu fwɛ.

10 No Jisos Klistu to gee fiɛɛ fi Nyo' to shieele le wvú ege, ɛ ye ye yi wvú to nyaa
 kaŋ mwaan ɛ fí ka lo nonen, ge ɛ beene mum no yuule.

11 Cee ncese tfuu ké no gene leeme fô bvudvuu bwew bvu lemme le ɛdiuw ɛcii
 gee boncese biinene bokan e bokan e, sɛ boncese bodvu nulo ecake bibefe bi
 bonyii le ŋkuuŋ.

12 Geenɛn Klistu to nu ɛ ge we ncese ke kaŋ mwaan ɛ wvú mum kocɛn wvú
 ecake bibefe bi bonyii le kemakaa. No wvú gee nonen mum shii ê ebo ke ɛceɛy
 ke Nyo' le.

13 Wvú nu fô ɛ kew sekekie le, cɛyte egen ebuy seke Nyo' ke ejike bonyii bew
 bo bvuban e diɛwɛ kedvuushɛɛ ke bikaa biew e é wvú etome bikaa yí bó le.

14 Ncese we wvú mwaan wvun nu ɛ ge bonyii bô wvú gee ɛ bó yuule, ɛ mum
 ɛ no yuule tɛn ê Nyo' ejise gene mɛɛse sekeci.

15 Keyoy ke Yuule jemɛ tɛn ê beene tomte fiɛɛ fin. Kí to nu ɛ yaw gay le,

16 “Tata gayte le, è nee monkan man

mò me nu ŋke engbwo bee bó

ejim jo ɛdiuw yoya le:

Me nu ŋke engeɛ bonci bem ê mvuntelem mvubole,
 embvuu ensaŋ ê bonkpawwɛ bobole.”

17 No wvú gay nonen bvuu bise le,

“Ɛ me mbɛɛ ŋke embvuu enkpawwɛ bibefe bibole
 keɛɛ gee dibole di befe ke”

18 Fí ɛ mum ɛ no nu le é bó lɛɛshi wase bibefe bi bonyii le, tu ke shiee mwɛɛm
 mvù bó nyaa ɛ bó gee boncese dvú keecuke bibefe bi bonyii le bvuu beɛ ke.

Beene ebenci too nceencee mbew Nyo' le

10:4 9:12-13 * 10:4 Bona' ban to ké no nu bona' bô bolemɛ. 10:5 Mben 40:6-8 10:10 7:27

10:11 9:6; Ksm 29:38 10:12 8:1 10:13 Mben 110:1; 1Kl 15:25 10:16 Yɛli 31:33-34; Ibu 8:10,

19 Boom bo bwεεm e, fi ε mum ε no nu le ελεμε ke Jisos e nu ε yene wase je ε beene nulo eley keseen yaa fane ke, egen fô Bvudvuu bwε bvù looci Yuule naa ntay e.

20 Beene nulo efey ê je yi fiε yi nyaa nshii le yi Jisos to yen'yεε fô beene le. Wvù to yene je yin bô ye ye, ε fi mum no nu le wvù nu ε cake wase ndvu yi bó to shεηkeε ban bvudvuu bvudvu dvù.

21 Beene keηke wase cee ncese wvu baay wvù taale fô yew Nyo' le yi è nu bonyii bew.

22 No mwεεm mvun nu nonεn, beene emum ebenci too mbew Nyo' le bô fitele fimwaan ε beene ε lese fitele yi ye le ficii nu se kemaηεn. Beene ebenci njefo bó nu ε miawmiaw wase mvuntelem mvuseεbeene bô ελεμε ke Klistu le mvù ε no yuule, yaa bvuu saake beene yi fiεε le ke. E beene bvuu nu ten ε bó ε cuke wase ye yesebeene bô joo yi yuule.

23 Beene eleemè temyi ntay yi fiεε fi beene taale fwe yi dvù le fi beene ké no jemiyi ê bonyii ekumε fi le. Fo beene etuwtenè ke, njefo wee wvù kawεε beene leeme yi diεw ye le.

24 Beene egomtè ten je keeyvuwse mvuntelem mvu wee noo wee le keekonjene noo keege mwεεm mvù jee.

25 Fo beene ecin'yi keetoo yi kentaashe le diεwε no bonyii bomew nu ε nε wase ε no gee ke. Beene eyvuwsè lo mvuntelem mvuseεbeene, efey mvunciim no beene yene wase ε diuu di Tata wesebeene nu ke ekase eto nu wase nceencee.

26 Beene ekeè le é beene nε ε bvuu ε no gee bibefe, gee kee, ε beene nu ε bó ε fiisen wase je yi keceεy, é beene no keè le ke ncese wvumvu bvuu nu dvù wvù è nulo é bó ebvuu ege fô bibefe bisεεbeene le ke.

27 E wee gee nonεn, é wvù no cεyte ke wase bô nfan ε è nu nsaw Nyo' noo ηgyw wvù befe wvù nu ke eyese lo bonyii bo bvuban e bo Nyo' le.

28 Wee ké ηgoyte nci Muses, é bonyii eleem bofeε ke nεεε botete etom le bó nu ε yen fiεε fi wvù ge le, é nsaw mum koo mwεten, ε bó mum yu lo wvù yaa koole yi ke.

29 E fi nu nonεn, tu ben kpwaake le wee wvù joo Waa Nyo' ekuse, joo ελεμε ke monkan mò Nyo' gbwolεε keecuke wvù dvù é wvù eyuule le kí nu fiεε fi εcici, nan'yi ten Keyoy ke Yuule kè too bô mbuwma Nyo', nu ε kfuu ηgεw wvù wvuwe wee nu ke ekeηke nu ke enu nεε?

30 We ηgεw nu ke ebεmte lo njefo beene kee wee wvù to gayεε le,

“E nu me wvù nu ke etfuse εnvuke,
ε è nu me wvù nu ke enya nlawma wvubo.”

E wvù ε bvuu ε gay le,

“E nu me wvù Tata wvù nu ke esaw bonyii bem.”

31 E nu fiεε fi nfan e baay keegbwe can Nyo' wvù keηke nshii le.

32 Geenεn, ben ekumyi εdiuw yo fwe yò bó to yuuseε ben yi fiεε fi Nyo' le. Ben to nu ε kuu shém no diuu bô boηgεw bò to too fô ben e.

33 Kefew kemew e nu ε bonyii to ké no nan'yi bvuu nyεwle bô ben ya le. Kefew kemew e, ε ben no leeme ejim jo bonyii bò bó nyaa ten ηgεw é bó é yiye je le.

³⁴ Ben to ké no koole shen bô boba bonyii bô nu yî ncaw e, fii bó. Bó to ké loo mwεεm mvunen, ε ben cine ke dvú no yuuke ε è nu njon, njefo ben kee le ben keηke mwεεm mvumew mvú fele mvumwe ε è nu mvú nu ke emey nu sekecii.

³⁵ Nonen, fo ben ecine fiεε fi ben leeme wase yî dvú le ke, njefo è nu fiεε ε fi keηke nlawma wvú kuuke.

³⁶ Fiεε fi shiee le fô ben e nu le ben esuu shém wvu le ben nulo egee ε è nu fiεε fi Nyo' shieele, é ben ke emum ekeηke fiεε fi wvú nu ε kaw beene dvú.

³⁷ Bó nu ε saη le,

“É shεete ke wase caan é wee wvú nu keeto emum efese.

Ke wvú nu emooε ke.

³⁸ Wee wεm wvu teyey nu ke ekeηke nshii nje fitele fi wvú lese yî yεm e.

Geenen é wvú nε lo ε no fane ε tfuw bikaa,

fitele fiem saa ejee bô wvú ke.”

³⁹ Geenen, ke beene nu boba bô tfluuke bikaa bô nu ke ela ke. Beene nu fiεεbeene bonyii bô nu ε lese fitele yî Nyo' le bô biyoy bibole nu ke eboy.

11

Ekumε keelese fitele yî Nyo' le

¹ Keelese fitele yî Nyo' le nu keetaale fwe yî fiεε fi Nyo' nu ε kaw wee dvú kee naa ntay le wvú nu ke ekeηke fi, kee ten le fi nu dvú ε wvú baa cim yen wase fi le ke.

² Nyo' to bεnsee bonyii bo fwele njefo bó to nu ε lese fitele yî ye le.

³ É ge ten fitele fi beene lese yî Nyo' le beene ε se kiεε ntay le Nyo' to bom won wvun ε è nu ke bô diεw ye, ε mwεεm mvú beene yene to buy yî mvú bó yaa yene mvú le ke.

Ébel

⁴ É to ge fitele fi Ébel to leseε yî Nyo' le ε wvú se ge ncese wvu leη fey Keen. É Nyo' mum jo wvú le wvú nu wee wvu teyey, mum fi nnya ye keetom le wvú nu wee wvu teyey. Abel to nu ε kpwe, geenen ε fitele fi wvú to leseε yî Nyo' le ε ge beene ε no yuuke ε wvú bεε jemyi é beene ε to ε buy εben e.

Enok

⁵ É to ge ten fitele fi Enok to leseε yî Nyo' le ε Nyo' se jo wvú gεn bô wvú fowe wum ε kpwe baa kum wvú le ke. Bó to nu ε nε fanε yaa bvuu yen wvú le ke, njefo Nyo' to nu ε jo wase wvú we. É Nyo' se jo Enok we nu ε Nwa' Nyo' jemyi le wvú to ké no gee ε Nyo' yuuke njon.

⁶ Nonen é wee nu dvú se wvú nu ε lese fitele yî Nyo' le, tu ke è nu naa lo é Nyo' eyuuke njon bô wvú ke, njefo é wee gomte keebenci too mbew Nyo' le, tu wvú keηke keebεε le Nyo' nu dvú, noo le wvú mawci wee tfuu wvú looci gomte wvú.

Noa'

⁷ É to ge ten fitele fi Noa' to leseε yî Nyo' le ε Nyo' ke dioo tefe wvú ekumε fiεε fi to nu keeke ekooy ε wvú baa cim yen wase fi le, ε wvú yuw Nyo' le mum fe ηguw wvu baay keeke eboyse yew ye dvú. No wvú to leseε fitele nonen mum dunjε le kebεse ke bonyii bo yî won wvun e nu bô befe é Nyo' ejise, ε è nu ke

wase wvú wvú Nyo' to nyaε bvudvuu bvú wee wvu teyete e ê wvú, njefo wvú to nu ε lese fitele yí Nyo' le.

Abla'am bô Sela

⁸ Ε to ge ten fitele fi Abla'am to leseε yí Nyo' le, ε wvú se yuw Nyo' le seke wvú to tenεε wvú le wvú enε wonj wvubole egeε wvumew wvú wvú to nu keeke keεηke diεwe wonj we le. No Abla'am yuwεε nonεn mum no gεne ke lo, yaa cim kee fô wvú gεne ke.

⁹ Ε to ge fitele fi wvú to leseε yí Nyo' le fidvu ε wvú se gεn no cee wonj wvú Nyo' to kawεε wvú dvú le diεwe tolo wvú nu ε gεn ε beε wonj bonyii bomew e. Wvú to nu jó ghane cee cún e bô bo Aysik noo Yakow bô Nyo' to kawεε bó bocii bô wonj wvudvu le è nu ke enu wvubo.

¹⁰ Wvú to cee cún e nonεn njefo wvú to taale fwe keeke eley kelaante le ε kí keηke kenffuy ε è to seyse Nyo' no kelaante kedvu nu ke enu, mum yoo.

¹¹ Ε to ge ten fitele fi Sela to leseε yí Nyo' le ε wvú se keηke mvunjay keeleem bô fue ε wvú ε lun naa wase ε fesen wvú è nulo é wvú ebvuu eboo. Fí to kooyi nonεn njefo Sela to nu ε bee le Nyo' wvú kawεε wvú ké no leeme ke yí diεw ye le.*

¹² Ε fí mum no nu le wee mwaan wvú Abla'am wvú to nu ε wvú ε lun wase baay, nu wase diuw kpwe le, to nu ε ne ε engokε ke wee le buy yí ye le duule diεwe jón yi we le noo diεwe monshεem mo ηgem joo yi baay e mò wee yaa nulo etaj etoo ke.

¹³ Bonyii ban bocii to nu ε ghan fanε yaa keηke fíεε fi Nyo' kawεε fidvu ke, ke ghan no kpwekene ε bó lese ke fitele yí Nyo' le. Bó to yen ke lo fí le ε fi beε too ncejole, fiisεn bô nlanlan, jeme bô dew yibo le, fô bó le nu ε bó kee le bowen nu ke lo botolo ε bó beke lo yí nshε yin e.

¹⁴ Ε bonyii jemyi nen, tu fí dunji naa ntay le bó beε gomte wonj wvú è nu wvubo.

¹⁵ Ε bó to bvuu kpawaci ekumε wonj wvú bó to nen'yεε jó, tu bó to nu ε keηke je keekase tu jim jó.

¹⁶ Geenεn no fi nu, nu ε bó to gomte ε è nu wonj wvú fele wvuwε, wvú è nu wonj wvu we. Nonεn ke Nyo' ké no wumene seke bó tenje wvú le Nyo' wvubo ke, njefo wvú nu ε seyse kelaante ε geε ê bó.

¹⁷ Ε to nu fitele fi Abla'am to leseε yí Nyo' le fi to geε ε Nyo' ke dioo mom wvú, ε wvú bee keejo waa we wvú Aysik ege ncese dvú fô Nyo' le. Ε wvú wvú Abla'am nu wvú Nyo' to kawεε le εηgokε ke wee le nu ke ebuy yí ye le. Ε wvú bee ke keejo waa we ε è ka wvú, le wen ege ncese dvú.

¹⁸ Waa we wvun nu wvú Nyo' to gayεε wase ê Abla'am le, “Ε nu Aysik wvú nu ke egeε diee di kfuu diuw e.”

¹⁹ Abla'am to kee ke le ε wee cim kpwe lo, tu Nyo' nulo ekase ege é wvú etu dvú. Nonεn ε je mi le nu ε è nulo é bó ejole Aysik to nu ε kpwe ε Nyo' kase nya wvú ê Abla'am ε wvú nu dvú wum.

Aysik

11:8 Kej 12:1-2 **11:9** Kej 35:12, 27 **11:10** 13:14 **11:11** Kej 17:19; 18:11-14; 21:2; Lum 4:19-20

* **11:11** Bon'wa' bo boyvuum bomew keηke ten fen le, “Ε to ge ten fitele fi Abla'am to leseε yí Nyo' le ε wvú se keηke wan naa no wvú to cim nu ε wvú ε lun wase ε fesen ε Sela ten nulo saa ebvuu eboo ke. Fí to kooyi nonεn njefo Abla'am to nu ε bee le ...” **11:12** Kej 15:5 **11:13** 11:9; 13:14; Kej 23:4; 47:9; Mben 39:12 **11:16** 13:14; Ksm 3:6; Mat 22:32 **11:17** Kej 21:12; 22:1-14; Dito 4:11; Jem 2:21
11:19 Lum 4:17

20 Ɛ to ge fitele fi Aysik to lesɛɛ tɛn yɪ Nyo' le ɛ wvú sɛ cew Yakow bô Ɛsau jeme ê bó ɛkumɛ mbuwma wvú to nu keeke eyuu eto fô bó le.

Yakow

21 Ɛ to ge tɛn fitele fi Yakow to lesɛɛ yɪ Nyo' le ɛ wvú ke dioo kpwee, cew boom bo Yosɛw wvú waa we le. Ɛ wvú to ceeke nonɛn ɛ wvú ɛ ɲgvuum yɪ kembangan ɛ no nyaa n'wvum ê Nyo'.

Yosɛw

22 Ɛ to nu fitele fi Yosɛw to lesɛɛ yɪ Nyo' le fi to gee ɛ wvú ke dioo nu wase keekpwe mum no teete kpwe ye duɲci le bonyii bo Islael nu ke eshɛɛ ebuy woɲ wvú Ijiw e. Ɛ wvú mum gay le bó ke edioo ebuyte jó jo bikufe biwene.

Icee Muses bô bwɛe Muses

23 Ɛ to nu fitele fi icee Muses bô bwɛe to lesɛɛ yɪ Nyo' le fi to gee ɛ bó sɛ nyile Muses yɪ kee le tɛ fo bó eyu seke bó to bokɛɛ wvú. Ɛ bó to nyile nonɛn njefo bó to nu ɛ yɛn le è to nu wan ɛ wvú jee cuu baay. Ɛ bó fanɛ yaa efane keenjogoy sa' yɪ Nfon to bvusɛɛ ke.

Muses

24 Ɛ to nu fitele fi Muses to lesɛɛ tɛn yɪ Nyo' le seke wvú to kuɛ wase fi to gee ɛ wvú tun le fo bó etenɛ wen le waa ɲgonjuu Nfon Fɛlo ke.

25 Wvú to nu ɛ caw fiew keeyɛne ɛ è nu ɲgɛw bô bonyii bô è nu bo Nyo' le, efey keyuuke njoɲ bó mwɛɛm mvú è nu mvú befe ɛ mvú fele lo.

26 Wvú to nu ɛ jo le é bó eshoose wen njefo wen nu wee Mboyse wvú Nyo' to kawɛɛ, tu fifie kɛɲke saw fele keekɛɲke kpaw wvu Ijiw tfuu. Wvú to jo nonɛn njefo wvú to taale mmawɛ wvú nu ke eto fô wvú le.

27 Ɛ to ge fitele fi wvú to lesɛɛ yɪ Nyo' le ɛ wvú sɛ nɛ Ijiw yaa fane fiɛɛ fi è nulo é Nfon ege bó wvú ke, naa ɛ wvú cim ton'yi shém bó wvú nɛɛ. Wvú to nu ɛ suu shém nɛ no gene njefo wvú to taale fiew ɛ è nu fwe diɛwɛ wvú yɛne Nyo' wvú bó yaa yɛne bó ejisɛ le ke.

28 Ɛ to ge tɛn fitele fi wvú to lesɛɛ yɪ Nyo' le ɛ wvú sɛ gɛɛ Nkaw Danɛfey, jo ɛlemɛ yefe yɪ lan fwese le, wvu le Nceendaa Kpwe wvú to yuwyi boom bolems bo fwe yɪ kfuu le edioo etoo buyte fô dew fwese bonyii bo Islael e emum edanɲ efey.

Bonyii bo Islael

29 Ɛ to ge tɛn fitele fi bonyii bo Islael to lesɛɛ yɪ Nyo' le ɛ bó gen lente Joo yi Baay yɪ Yɛɛle fokuse ke diɛwɛ bó fey yɪ nshɛ yɪ yem e. Ɛ bonyii bo Ijiw ke dioo to tɛn buy fô joo yidvu le no momte keefey tɛn nonɛn ɛ yɪ kuu bó bocii gen dvú.

30 Ɛ nu tɛn fitele fi bonyii bodvu to lesɛɛ fi to gee ɛ bó ke dioo gen buy Jeliku, ke len kɛnɛn kelaante kedvu, ke dioo kɛnɛn nonɛn buy ɛdiuw ɛsooshwiw ɛ kembew ke kelaante kedvu le kesɛ kecii.

La'ab

31 Ɛ to ge fitele fi La'ab wvú to nu kpwoon nsake mvu to lesɛɛ tɛn yɪ Nyo' le ɛ wvú sɛ boy fanɛ yaa ekpwe ɲgoo bonyii bobole bo woɲ e bô to tɛmyi bikuu bô bo Nyo' ke. Wvú to baa kpwe, njefo bonyii bo Islael to nu ɛ tum bonyii le bó eto eghan ekee woɲ wvudvu, ɛ kpwoon wvudvu fiisɛn bó ê wvú yew.

Gidion, Balak, Samsen, Jeftha, Dawe bô Samwêl noo bonyii bo ntum Nyo' le bomew

³² É è nu le me entaanke bonyii bô to lese fitele yî Nyo' le, é me nke entan enjen embuy fêe? Kê kefew nu dvù kè è nulo é me nkew nyey mwêem mvu bonyii le diêwê Gidion, Balak, Samsen, Jeftha kêneê Dawe bô Samwêl noo bonyii bo ntum Nyo' le bomew e kê.

³³ Bonyii ban bocii nu é bô to lese fitele yî Nyo' le. É bomew ke so bitum yî jem e, é bomew saw bvunfon ê je yi lèj e, é bomew kêjke mwêem mvù Nyo' to kawêe bô dvù, é bomew kêjke mvungay keeban dew bobvule fo bô engele bô.

³⁴ Bomew to nu é kêjke mvungay keege é nguy wvù to bêenci naa bênte lo ejime. É bomew kêjke mvungay keebuy can bonyii bô to gomte keegwoce bô bô nyó jem e. É bomew bô to yen'yi wêeyi ke ne tu bontemvungay. É bomew tu bonyii bo jem e bô temyi, é bomew kun bonyii bo jem e bo bitum bimew e é bô fêe lo.

³⁵ Bomew to nu bokene bô to lese ten fitele yî Nyo' le. É Nyo' ge é bonyii bobole bomew bô to nu é kpweken wase kase tu dvù no nu bô bô. Bomew bonyii nu é bô to koole bvuke bô himban, é bô fanê yaa cim ebvuu eshieele le bô ecine bô le kê, njefo bô to yene le é bowen kpwe lo, ke ekase ebuy yî kpwe le ekenke nshii wvù jee fele wvun.

³⁶ Bomew nu é bô to kêjke bô, tamte bô bongbwan e ye caafi, kayte bomew bô boncaw fene yew ncaw e.

³⁷ É bomew nu é bô to tumye bô eta é bô kpweken, bvuu tan'yi bomew bô nyó yî bô tane bite dvù é bô buyte biba bifêe bifêe, gbwoci bomew bô nyó jem é bô kpwekene. Bomew to ghane jiise é è nu jéw njêe bô yi bié. Bô to nu bonyii bo kefufe le, é bonyii njisene bô bô bvuu nyewle bô bô.

³⁸ Bô to ghane cee nkaante le noo yî dikum e bô ê ditfum e noo ê bibuw e. É nu bonyii é won wvun to baa ekocên wvù bô ecee wvù le kê.

³⁹ Bonyii ban nen bocii nu é bô to lese fitele yî Nyo' le, é Nyo' bense bô naa ntay. Geenen wee mvu bô le to baa emum ekenke fiêe fi Nyo' to kawêe bonyii dvù kê.

⁴⁰ Bô to baa ekenke njefo Nyo' to kêjke ntan wvù jee ntay fô beene le fele wvubo, wvu le è nu ke enu kê seke bô é taashe beene é bô, é bô se no nu é bô é kpwentên ê Nyo' ejise é gen é mase.

12

Nyo' nêci boom bô è nu bew

¹ No beene nu wase é kebombom ke bonyii bô to nu é lese fitele yî Nyo' le ban é gem beene é tase é no dunji no è nulo é wee elese fitele yî Nyo' le, beene emum ebuy êkuse jo bvujite bvucii bvù jewsee beene, noo bibefe bi njimte beene, emum ekuu shém elewte kenlewte kè Nyo' nu é gee ê beene fwe.

² Beene dioo lewte no taale yî Jisô e. É nu wvù wvù to yen'yêe je fô beene le keelese fitele yî Nyo' le, é è nu wvù wvù gee é fitele fi beene lese yî Nyo' le kpwentene gene mæse. Wvù to nu é bee keekpwe kpwe yi yî kentam e. Wvù to baa ecim etaale ê kenshoose ke kfuu yiye kpwe le kê, njefo wvù to taale fwe yî bvujonke bvù nu ê wvù fwe le. Keseen wvù é no nu é wvù é shii ê ébo ke eceey ke kawla Nyo' le.

³ Ben ekpawwaci ekume wvuwε wee wvù to nu ε fiisen kfuu wvuwε ηγεw wvù bonyii bò befε to nyaa ê wvù, wvu le fifiε ege é mvuntelem mvunen saa ewεyi, kenεε edoose ê je ke.

⁴ Jem yi ben tumte ben ε bo kebefε nu ε ben baa tum wase egen ebuy yi gvune di wee le ejim lo ke.

⁵ Me ηkpwaake le ben baa edaayε wase ntefe wvù Nyo' nyaa ê ben diεwe boom bew e ke? Wvù gayte le,

“Waa wεm, seke Tata nεci wo, fo wo ejòò ncεw ke.

ε wvù dioo saake wo yí fiεε le, fo shem ekpweè wo ke.

⁶ ε keè le Tata ké no nεci ε è nu wee wvù wvù koonje, tamte ε è nu wan tfluu wvù wvù joo le è nu wvuunen.”

⁷ Ben emum ekuulè shém yi bongεw bò ben yene le, ekeè le Nyo' nεci lo ben diεwe boom bew e. Wan mvu nu dvù wvù jay fiεε é ice enu sε wvù ε nele wvù e?

⁸ ε Nyo' cin'yi ben e sε wvù nεci no wvù ké no nεci boom bew bocii, tu ben baa enu naa lo boom bew ke, tu ben nu bikole.

⁹ Beene kenje ten bo'iceε boseεbeene bo fokuse fεn bò to ké no nεci beene ε beene wvumte bó. ε beene to wvumte bó nonεn, tu ke è nulo é beene enya bikuu ê Icee biyoy bisεεbeene efey lo nonεn, ke ekenje nshii wvù mεy lo?

¹⁰ Bocee boseεbeene bodvu to nu ε nεce beene ke yí kefew e caan no bó to yene le fí nu len. ε Icee wesebeene wvun nεci beene keeseyse lo beene é beene eyuule no wvù yuule.

¹¹ ε ke dioo nu seke bó tamte wee keenεle wvù, ε wvù no yuuke nlucε kefew kekε le, wvù saa yuuke naa lo njon ke. ε ke edioo enu wase ejim jo kefew kedvu, ε fifiε to bò nyεkeey noo nce wvu teyey fò wvuwε wee wvù Nyo' nu ε yεyi wvù ê yiyin je le.

¹² Nonεn ben ege é can yene yi nu ε jεw wase ekase etεme, ege ten é εnvuw eyene yò ndenjene wase ekase etεme.

¹³ Ben egenε ke ε è nu ê je yi teyey e, wvu le fo bikoy bi tεεse wase emεse elose ke, é bí etεme lo.

Ntefe ekume keeyuuke Nyo' le ntay

¹⁴ Ben emomtè ntay keecee yi nyεkeey e ben ε bonyii bocii, ebvuu emomtè ten ntay keecee nce wvù yuule. ε wee nu sε wvù cee nce wvù yuule, tu ke è nulo é wvù ke eyen Tata le ke.

¹⁵ Ben eyenè fo wee mvu ke ejim keekenje mbuwma Nyo', ebvuu eyenè ten fo ηgow mi yi befε ke enε ebuy é ben entelenje ke eto bò ηγεw ejin bonyii nteen.

¹⁶ Ben eyenè ten le fo wee mvu ben e ekenje nce nnyen kenjan ke. Fo wee ten emaa lo Nyo' diεwe εsau wvù to gesεε mbuwma wvù wvù to nu keeke ekenje diεwe wan wvu ηgaywee le yí mwεem mvudien mvu kan mwaan e maan ke.

¹⁷ Ke ben kee le ejim jodvu nu ε wvù to ne bvuu no gomte keekenje mbuwma wvun can ice le, ε ice ma lo wvù? Naa no wvù to cim shiwse misem ê jise gomte keekumen fitele fiew, nu ε ke je to bvuu nu dvù keekumen ke.

¹⁸ Ben ekeè le fò ben leeme fò keseen baa nu diεwe bvudvuu bvù fokuse bvù bonyii bo Israel to leeme fò bvù bó yene bvù le ke. Bó to leeme, * ε ηgyu bene nen lululu, ε ekfun yiile nen taytaytay, ε nffum kfunε ten nen kekeke.

12:5 Bngn 3:11-12; Mwm 3:19 **12:7** Dito 8:5 **12:10** Mat 5:48; Lum 5:2; Jem 3:17 **12:11** 12:14; Jem 3:17-18 **12:12** Yεsa 35:3 **12:13** Bngn 4:26 **12:14** 12:11; Mak 12:30-31; Mben 34:14; 1Kol 7:15 **12:15** Dito 29:18; Gal 1:6 **12:16** Kenj 25:29-34 **12:17** Kenj 27:30-40 **12:18** Ksm 19:16-22; 20:18-21 * **12:18** Fo bó to leeme to nu ê kenyi ke kum wvù Sinay e.

¹⁹ Bó to yuuke tɛn ɛ soŋ saayi, ɛ diɛw mi jemyi. Mwɛɛm mvù diɛw yidvu to jemyi to nu ɛ bɛmse bó, ɛ bó no lɛke lo ɛ fo diɛw yidvu ebvuu ejeme ɛ bó kɛ.

²⁰ Bó to lɛke nonɛn njefo fiɛɛ fi diɛw yidvu to jemyɛɛ to nu ɛ ghaw mvunɔgay mvubole. Diɛw yidvu to nu ɛ ciise lo ɛ bó lɛ,

“Fo fiɛɛ ebence lo bɛw kum wvun kɛ.

Ɛ è cim nu nyam, ɛ bó tumyɛ lo bó ɛta ɛ yí kpwe.”

²¹ Kɛcɛɛy, mwɛɛm mvù bó to yene fó to bɛmte baay. Ɛ Muses kebɛɛ jeme lɛ, “Nfan wvu baay nu ɛ ge ye ɛ nɛ ɛ no ciɛnke lo me.”

²² Ben nu finɛn ɛ ben leeme ɛ è nu yí kum wvù Sayon e, ɛ è nu kelaante kè è nu ke Nyo' wvù kɛnke nshii le, ɛ è bvuu nu Jelusalem wvu fowe. Ɛ nu fó fò bonceendaa bo Nyo' le bò wee yaa nulo etan etoo lanlanɛ yí kentaasɛ le.

²³ Ben nu ɛ to wase ɛ kentaasɛ ke bonyii bo Nyo' le bò è nu boom bew bo fwe, ɛ wvù ɛ saŋ ɛdiɛe ebo ɛ ŋwa' we le fowe. Ben nu ɛ to wase fwe dvu Nyo' wvù sumtene bonsaw bo bonyii bocii le. Ben nu ɛ to wase tɛn fwe dvu biyoy bi bonyii bò to nu teyey e bi Nyo' nu ɛ ge wase bí ɛ no yuule gene mɛɛse le.

²⁴ Ben nu ɛ to wase tɛn fò Jisos wvù leeme fwe monkan mo monfɛm ɛntelɛŋ jo Nyo' bò bonyii le, è to tɛn fwe dvu ɛlɛmɛ ke Jisos e kè bó to miawmiawɛɛ yí beene le. Ɛlɛmɛ kin jemyi fiɛɛ fi fele fi ɛlɛmɛ ke Abel e.

²⁵ Ben eyɛnè fo ben etune keebɛe wee wvù jemyi ɛ ben e. Ben kpwaake lɛ è bonyii bo Israel to nu sɛ bó eboy can ŋɛw wvù to toɛ fò bó le njefo bó to nu ɛ tun keebɛe wee wvù Nyo' to tumɛɛ lɛ wvù eteetè bó fokuse fɛn e, tu je nu dvù fò beene le keeke eboy fɛn ɛ beene ɛ tun keebɛe wee wvù teete beene ɛ è nu fowe le?

²⁶ Ɛ to nu sekekiɛ ɛ wvù jeme ɛ nshɛ shiw. Keseɛn ɛ no nu ɛ wvù ɛ kaw lɛ, “Seke me ɛ mbvuu ɛ nshiwɛɛ, ɛ saa eshiw kɛ nshɛ maan kɛ.

Ɛbulɛ tɛn nu ke eshiw fò.”

²⁷ Diɛw yí lɛ, “Seke me ɛ mbvuu ɛ nshiwɛɛ”, duŋci lɛ Nyo' nu ke ecake lo mwɛɛm mvunɛim mvù wvù to bomɛɛ mvù è nulo ɛ bó eshiw, wvu lɛ ɛ eshɛɛ kɛ wase mwɛɛm mvù yaa nulo ɛ bó eshiw kɛ.

²⁸ Fí ɛ mum ɛ no nu lɛ beene enyaà keyoone ɛ Nyo' le bvunfon bvù beene nu ɛ fiisen nu bvù è yaa nulo ɛ bó eshiw bvù kɛ. Nonɛn beene emum ebunlèè Nyo' ɛ je yí lɛŋ e, enyaà n'wvum ɛ wvù, fanè wvù.

²⁹ Beene enyaà nonɛn njefo, “Nyo' wesebeene nu diɛwɛ ŋgyu wvù nulo efiese lo fiɛɛ le.”

13

Ntefe wvu fokemɛɛ

¹ Ben ekonɛnè kɛ nonɛn gene fwe diɛwɛ boom bo bwee wan e.

² Fo ben ecine keefisene botolo ɛla ɛyene le kɛ. Ben ekeè lɛ bonyii bomew nu ɛ fiisen wase nonɛn ɛ fiisen ɛ è nu bonceendaa bo Nyo' le yaa kee kɛ.

³ Ben ekumyí bonyii bò nu yew ncaw e, enù kɛ diɛwɛ ben ɛ bó bocii nu yew ncaw e. Ben ekumyí tɛn bonyii bò bó nyɛwle bò bó, njefo ben tɛn kɛnke ye.

⁴ Wee tfuu enyaà n'wvum ɛ kentaasɛ ke wee bó kpwɛɛ le, ɛ kpwoon bò diemsɛn eyɛnè fo wee ebvuu ebuy ɛkfun ebefe bò kentaw kebole. Ben ekeè lɛ

Nyo' nu ke esaw bonyii bocii bô cee nce nnyen noo bô cin'yi kentaashε kebole ke wee bô kpweε le buyte εkfunj.

⁵ Fo ben elese bvufee bvunen yî bigew e yî nshii wene le κε. Wee eyuukè njonj bô fiεε fi wvù κηηκε, njefo Nyo' nu ε gay le, “Κε me nu ηκε en'yuu encinε wo le κε, ε κε me nu ηκε en'yuu enlanj wo κε.”

⁶ Fifin ε mum ε ge ε è nulo é beene ejeme σε kemaηen no wee to gayεε le, “Tata nu wvù fii me. Κε è nulo é me enfane fiεε κε. Ε nulo é wee ege la bô me?”

⁷ Ben ekumyi bonyii bô to nu bikuu binen bô to yawεε fewce diεw Nyo' é ben. Ben ekume no nce wvubo to nu, emum ebenjene je yî bô to lesεε fitele yî Nyo' le jó.

⁸ Κε Jisos Klistu ké no kumene κε. No wvù se nu foguu, nu κε no wvù nu εben, ε è nu κε no wvù nu ke enu sekecii.

⁹ Fo ben ecinε é bonyii eto bô bon'yεεyi bo jεεy bô bó yaa kee jò bó buy, elεwe ben dvù κε. Fí jee le mvuntelem mvusεεbeene etemyi nje mbuwma Nyo', εfey fo enu nje bonci bo ekume mwεεm mvudien. Κε bonci boban cim fii bonyii bô leeme yî dvù le κε.

¹⁰ Beene κηηκε ketaη ke ncese le, ε bocee ncese bô lemte fô ketaη ke yew Nyo' yi fokuse fen e yaa κηηκε naa lo mvungay keedie fiεε fi nε fô kekin ketaη e κε.

¹¹ Ben ekeè le εkolε ke bocee ncese le to ké jo ε è nu ελεμε ke nyám e ley dvù fô Bvudvuu bwe bvù looci Yuule naa ntaη e keege ncese dvù fô bibefe bi bonyii le, geenen ε bó jo nyám yidvu buysen ntew dvù mum ton ε yí fie.

¹² Jisos to nu ε kpwe ten εkfunj jo kelaante wvu le wen ecuke bibefe bi bonyii le bô ελεμε kew.

¹³ Nonen beene emum ebuysen ten ebi wvù le εkfunj jo ntew eκεηκε ten boncun bô wvù to κηηκεε.

¹⁴ Beene kee le κε la din di beene nu fó fen nu ke emεy nu sekecii κε. Beene taale fwe ε è nu yí la di beε too le.

¹⁵ Nonen beene emum ebεε Jisos egeè ncese wvu mbense fô Nyo' le sekecii wvù è nu keeyemte diee diεw.

¹⁶ Fo ben edaayε keegeε lemme di jee noo keegawte mwεεm mvunen mvù ben κηηκε ben ε bonyii bomew κε. Ε ben gee nonen, tu è nu ncese wvù jee fô Nyo' le.

¹⁷ Ben eyuukè bonyii bô nu bikuu binen e, geè no bó shieele, njefo bó taale fô biyoy binen e diεwe bonyii bô kee le bó nu ke etaje diuw εkume lemme dibole é Nyo'. Ben egeè nonen wvu le bó egee lemme dibole bô nlanlan, ε è yaa nu ke shen shen κε. Ε bó gee shen shen, fifiε saa efici ben κε.

¹⁸ Ben ebunleè fô bese le. Bese kee naa kecεεy le κε fitele saake bese yí fiεε fimew e κε, njefo bese ké no shieele keegeε fiεε ficii bô n'wvum.

¹⁹ Me nlooci naa nleke baay le ben ebunleè, wvu le ε nulo é me en'yanηen enjase ento fô ben e.

13:5 Dito 31:6, 8; Fili 4:11-12; 1Tim 6:7-10 **13:6** Mben 118:6 **13:7** 6:12; 1Kol 4:16 **13:9** Lum 14:2; Kolo 2:20-22; 1Tim 4:3 **13:11** 9:7; Lew 16:27 **13:12** 11:26; Mat 27:31-33 **13:14** 11:9-10, 13, 16; 12:22, 28; Fili 3:20; 2Kol 5:6; 1Bi 2:11; Mwμ 21:2 **13:15** Efε 5:19-20; Mben 50:14, 23 **13:16** Gal 6:10; Fili 4:18 **13:17** Esek 3:17; Lem 20:28-31; 1Kol 16:16 **13:18** 10:22; Lum 15:30; 2Kol 1:12; Lem 24:16

Bunle bô ngayma

²⁰ Nyo' wvù nu Nyo' kembonɛn nu wvù to kasɛɛ bvuse Jisos wvù Tata wesebeene wvù nu Nɛɛy Njée wvu baay yî kpwe le. Wvù to bvuse fele yî mvunɣay mvu elɛmɛ ke monkan mò mɛy lo le.

²¹ Me nleke le wvù enya ben bô mwɛɛm mvù jee mvunciim, wvu le ben egee fiɛɛ ficii fi wvù shieele. Me nleke tɛn le wvù elemtè fiɛɛ ficii yî yene le can Jisos Klistu le fi wvù yene le fi jee wvù le. Beene enyaà mbense ê Jisos Klistu wvun sekecii se nka. Fí enù nonɛn.

²² Boom bo bwɛɛm e, me nleke le ben ekuu shém eyuw diɛw ntefe yî me nsaj fô ben e yin. Fiɛɛ fi me nsaj nu ke nɛn kfuy.

²³ Me ngomte le ben ekiɛɛ le waa bwee wesebeene wvù Timatio nu ε bó ε bvuse wase wvù yew ncaw e. É wvù yanɣsene lo ε to, é bee wvù ke elɛn ekale kemwaan eto eyɛn ben e.

²⁴ Ben egay bonyii bô nu bikuu binɛn e bocii noo bonyii bô è nu bo Nyo' le bocii enya ê me. Boom bo bwee wesebeene le bo Itali ciinse tɛn ngayma ê ben.

²⁵ Nyo' ebuw ben bocii bô kembonɛn.

Nwa' wvu Jem Fiεε fi nu ê Nwa' Jem wvun e

Nwa' wvun to saŋ Jem fô bonyii bo Nyo' le bocii bô to nu ε tawse wonj e tfuu. Nwa' Jem wvun nyaa bontefe nteen no è nulo é wee Klistu eceè ê bonyii ente. Fiεε fi wee wvù saŋ nwa' wvun baay leeme yî dvù le nu le wee Klistu egeè mwεεm ε è nu mvù duŋci le wvù nu ε lese fitele yi Nyo' le.

Bikuu bi mwεεm e ê nwa' wvun e

1:1 Kenkewce

1:2-8 Keelese fitele yî Nyo' le bô bvufee bvù nen'yi fô Nyo' le

1:9-11 Kefufe bô kpaw

1:12-18 Mmom bô mwεεm mvù teeyi bonyii

1:19-27 Keeyuuke gee

2:1-13 Fo wee eduŋci kejεy jεy

2:14-26 Keelese fitele yî Nyo' le bô gee di leŋ

3:1-18 Wee Klistu bô leme diew

4:1-5:6 Wee Klistu bô wonj wvun

5:7-20 Bontefe jεy jεy

1 Nwa' wvun saŋ me wvù Jem, waa lemme Nyo' bô Tata Jisok Klistu. Me nsaj fô dikfuu di bonyii bo Nyo' le di yuufe ncow difεε di nu ε tawse wonj e tfuu. Me ŋgayte ben e. *

Keelese fitele yî Nyo' le noo keefeεene

2 Boom bo bwεεm e, é mmom too fô ben e jé le jé le, é ben jo le è nu bvujonke.

3 Me njemyi nonen njefo no ben fele ê mmom ente, leese ke fitele yî Nyo' le, nu ε yî nu ege é ben ekee keekuu shém ntay.

4 Ben ekuulé ke shém nonen egen emεse, wvu le ben enu bonyii bô nu ε taw ε kocen, yaa tane fiεε yî yene le ke.

5 ε wee mvu ben e tane bvufee keekiεε fiεε fi Nyo' gomte, é wvù leke ε è nu ê Nyo' é wvù enya. Nyo' nu wvù nyaa é wee tfuu bô fitele ficii yaa waale wee ke.

6 Geenεn, wee edioo eleke no leeme ke bô Nyo' fitele fimwaan, yaa manjene ke. Ben ekeè le wee wvù manjene nu diεwe joo yi baay yi fwefwe bvuyte ε yi sheŋjke bii jò wvù gene.

7 Fo wee diεwe wvuε le ekpwaakè le wen nu ke eleke fiεε ê Nyo' ekeŋke ke.

8 Wvuεe wee nu wvù keŋke mvuntelem mvunfεεm, tuwtene lo yî fiεε ficii fi wvù gee le.

Bonyii bo kefufe le bô bo kpaw e

9 Wee mbee wvù fuute eyuukè njon le Nyo' nu ε bense wase wvù,

10 é wee kpaw eyuukè njon le bô nu ε shike wase wvù, njefo wvù nu ke egen ecinε kpaw we le ke leŋleŋ no fow ké looke yî εgay e ke nε yele.

1:1 Mat 13:55; Lem 12:17; 15:13; 21:18; 1Kol 15:7; Gal 1:19; 2:9; 1Bi 1:1 * 1:1 Dikfuu di bonyii bo Nyo' le nu Bojuu bô nu ε lese fitele yî Jisok Klistu le, ε bó ε tawse ε no cee bitum bimew e. 1:2 Lum 5:3-5; 1Bi 1:6-7 1:5 Bngn 2:6 1:6 5:13; Mat 7:7; 21:21-22; Efe 4:14 1:9 2:5 1:10 Job 14:2; Mben 90:5-6; Yesa 40:6-8 1:10 5:1

11 No diuu ké sane dioo baa ton'yi ε εgay yowlen, ε fow wvù yî dvù le yeε, ε bvujonke bwew ka, nu ke lenlen no wee wvù ghane kunjene kpaw we nu ke egεn.

Mmom bô mwεem mvù teeyi bonyii

12 Njon wvu baay nu wvu wee wvù kuule shém seke mmom ε to fô wvù le, njefo è nu seke wvù ε leem ε tεme, é wvù ke ekeηke kefo ke bvunfon e kè è nu nshii wvù mey lo kè Nyo' nu ε kaw wee tfuu wvù koonke wvù dvù.

13 Fo fiεε ké dioo teeyi wee le wvù ege kebefε, ε wvù no duù le è teeyi Nyo' wen ke, njefo ke è nulo é fiεε etele Nyo' le wvù ege kebefε ke. E ke Nyo' ké no teeyi fiew wee ke.

14 Fiεε fi ké tele wee nonen, nu mwεem mvù befe mvù wvù keηke shiee yî dvù le, é mvù dioo ε lewce wvù mum wow,

15 é shiee wvun ké tεme, mum to bô kebefε, é kebefε ké dioo ε ku ε kocen, to bô kpwe.

16 Boom bo bwεem e bô nu shém yem, ben elεlè bikuu binen ke.

17 Mwεem mvunciim mvù jee nu len, mvù beene keηke nen'yi ε è nu fowe fô Nyo' le. E nu wvù Cee Mbom mwεem mvunciim mvu fowe mvù nyaa n'yu. Ke Nyo' kumene diεwe kenjinjin e kè ké no kumene mondvuum ke.

18 E nu wvù wvù to cawεε beene nya beene bô diεw yi nu keceεy ε yî nya nshii wvu fwe é beene, wvu le beene enù fiεε fi fwe fi wvù to balεε le è nu naa fiew ente jo mwεem mvunciim mvù wvù to bomεε.

Keeyuuke diεw Nyo' gee no yî gomte

19 Boom bo bwεem e bô nu shém yem, ben ekiεε le wee tfuu keηke keenu cekey keenya bitem yî fiεε le, joð weε bô njeme, joð weε bô shém yi ton'yεen,

20 njefo ke wee wvù ton'yi shém nulo ege fiεε fi teyey fi Nyo' shieele ke.

21 Fí ε no nu le, ben ecine nce nnyen e noo kenje kè temyi le, eshike bikuu binen, efiisen diεw Nyo' yi Nyo' nu ε lese fô mvuntelem mvunen e. Diεw yin nu yi nulo eboyse ben.

22 Fo ben elεlè bikuu binen keeyuuke ke lo diεw Nyo' maan ke. Ben egeè no yî gayte.

23 Wee wvù yuuke ke lo diεw Nyo' yaa gee no yî gayte, nu diεwe wee wvù nu ε taa bvushiw bwew é kenleεy e,

24 no wvù tale nonen, ε base jim ε mum ε kase ε daayε no nfieesen ye nu.

25 Geenεn, wee wvù looci taale é nci wvù taashi bonci bocii bvuu bvuisse bonyii bvunfaw e, leeme yî dvù le sekeci, yaa daayi fiεε fi wvù yuuke ε wvù jemyi, gee no wvù gayte, nu ε Nyo' nu ke elan kembonen yî fiεε ficii fi wvù gee le.

26 E wee teηe ekole kew le wen looci nu wee mbee, ε fanε yaa ejici leme diεw e, tu wvù leεle ekole kew, ε fiεε fi wvù teηe ekole kew le wen nu wee mbee nu ecici.

27 Mbee wvù Nyo' Icee wesebeene yεne ε è nu wvu len bvuu yuule é wvù εjise, nu wvu wee wvù taale fô boom bo bonkfu le noo fô boke' bo bonkfu le seke bó nu yî ηgew e. E è bvuu nu ten wvù kemsene bô ekole kew fo mwεem mvu yî nshε le fen elom wvù.

2

Fo ben eduŋci kejɛy jɛy ke

1 Boom bo bwɛɛm e, no ben nu ε lese wase fitele yî Tata wesebeene wvù Jisot Klistu wvù nu Tata bvukukε le, fo ben eduŋci kejɛy jɛy ke.

2 Me njemyi nonɛn njefo è nulo é bonyii bofɛɛ enɛ eley yew yene nshii le, ε wvumvu ε jise ndvù ε yî jee, ε lese mvuncaw ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle, ε wvumvu wee nu fiew wee kefufe, ε wvù ε jise ndvù ε yî ε sawyɛ.

3 Ben ε nɛ ε gay ê wee kefufe le, “Leem fofe,” kɛnɛ le, “To eshii fokuse fɛn nshɛ le,” ε mum ε nya bvufɛɛ ε è nu yî wee wvù sufe ye wɛ le, ε gay ê wvù le, “Kɛ to eshii fɛn wee wvu baay.”

4 É ben nɛ ε ge nonɛn, kɛ tu ben nu ε tu wase bonyii bô sumtene bonsaw bô mvuntelem mvù yiile? Kɛ fifin yen'yi le ben duŋci kejɛy jɛy ê ben ɛntelɛy e?

5 Boom bo bwɛɛm e bô nu shém yɛm, ben eyekε eyuw, kɛ è nu bonyii bo kefufe le bo fokuse fɛn bô Nyo' nu ε caw le bó elooci kɛŋke mbee wvù nu ε yînsɛn e? É kɛ è bvuu nu bó bô Nyo' nu ke enya bó bô bvudvuu ɛnte jo bvunfon bwew bvù wvù to kawɛɛ wee tfuu wvù kooŋke wvù dvù le?

6 Geenɛn, ben nɛn'yi finɛn kaa no shoose lo wee kefufe é yiyɛ je le, yɛnɛ ε è nu we kpwaw e. Bonyii bô nu ε ben ε shii yî yene le guute ben gɛnɛ dvù yéw bonsaw e nu baa? Kɛ è nu bonyii bo kpwaw e le?

7 Kɛ è bvuu nu kɛ bó bô jemyi díɛw yî befe ɛkumɛ dieɛ di Tata wvù kɛŋke ben e le?

8 Ben elooci gɛɛle nci Nfon wvù Nyo' wvù nu é Nwa' we le. Nci wvun nu le, “É kooŋkɛ waa bwoo no wo kooŋkɛ ɛkolɛ kuw.” É ben gee nonɛn, tu ben gee lɛŋ.

9 Geenɛn, é ben duŋci kejɛy jɛy no me mbe njeme wase, tu è nu kebefɛ ε ben gee, tu ben nu ε ngoy nci wvù ε koo ben.

10 Ben ekeè le é wee gɛɛle naa bonci bo Nyo' le bocii, ε ke ε ngoy mwaan, tu wvù nu ε ngoy wase bocii.

11 É fî nu nonɛn, njefo Nyo' wvù to gayɛɛ le, “Fo wo ejaŋ kpwɛɛ wee kɛ”

nu kɛ tɛn wvù wvù to gayɛɛ le,
“Fo wo eyu wee kɛ.”

É wo nu sɛ wo nu ε jaŋ kpwɛɛ wee, geenɛn ε yu wee, tu wo nu ε ngoy kɛ nci Nyo'.

12 Nonɛn, ben ejemyi bvuu geè mwɛɛm diɛwɛ bonyii bô Nyo' nu ke esaw bó bii nci wvù bvuuɛ bonyii bvunfaw e.

13 Ben ekeè le Nyo' nu ke dioo saake nsaw, wvù saa ekoole shen fô wee wvù to baa koole shen fô wee mvu le kɛ. Geenɛn, wee wvù koole shen nu wvù nu ke eboy yî nsaw e.

Fisɛ fî duŋci le wee nu ε lese fitele yî Nyo' le nu gee diɛw di lɛŋ

14 Boom bo bwɛɛm e, é wee nɛ ε no duu le wen nu ε lese fitele yî Nyo' le, ε gee diɛw yaa duŋci nonɛn kɛ, é fifiɛ ke efi wvù yî la le? É nulo é fitele fî wvù lese fidvu ke eboyse wvù?

15 Bó ejo le, é waa bwoow wvù diemsen kenεε wvù kpwoon ne ε no tane ndvú bô mwεεm mvudien mvu εdiuw εcii,

16 ε to fô wo le, wo ε gay ê wvù le, “Nyo' elan kembonen yi yo le é wo ekenke ndvú bô mwεεm mvudien.” ε wo gay ke lo nonen, se wo ε nya wvù bô mwεεm mvù wvù shieele, é fifie efi wvù yi la le?

17 Ben baa yen le le é wee duu le wen nu ε lese fitele yi Nyo' le, se gee diew dunçi nonen, tu fitele fi wvù lese εfinεfin nu εcici?

18 Wee mvu nulo enε egay le, fi wee mvu le nu ε wvù ε lese ε è nu fitele yi Nyo' le, ε fi wee mvu le nu ε wvù gee ε è nu gee di len. Me ε mum ε no ngayte le wvù eduñce no è nulo é wee elese fitele yi Nyo' le se gee diew nu len, é me nduñce é wvù no me nu ε nlese fitele yi Nyo' le ε è nu yi gee diem di len e.

19 ε wee nu ε bee le Nyo' nu mwaan, tu è nu len. Geenεn, naa bonceendaa bo dεwle le ten nu ε bee ke nonen ε no fane, ciñke.

20 Wvuwee wee nu keyuñ. Wvù gomte le me enduñce le é wee lese fitele yi Nyo' le se gee di jee ηkuuñ, tu è nu εcici?

21 Ke fiεε fi to gee ε Nyo' yen le Aba'am wvù icee wesebeene nu ε kocen wee we le to nu gee diew di len e? Wvù to nu ε jo waa we wvù Aysik, jike yi ketan ke ncese le keege ncese dvú fô Nyo' le.

22 Ben ε yen le le fitele fi wvù to leseε yi Nyo' le bô gee diew di len to lene ekale kemwaan e? Gee diew di len to nu ε dunçe le fitele fi wvù to leseε yi Nyo' le to nu ε yiñsen.

23 ε fi mum kocen no bó to sanεε ê Nwa' Nyo' le le,
“Aba'am to nu ε lese fitele yi Nyo' le,
nje nonen, ε Nyo' yen le wvù nu wee wvu teytey.”

ε bó mum no teje wvù le nsaa Nyo'.

24 Ben ε bvuu ε yen le le fiεε fi ké ge ε Nyo' yen le wee nu ε kocen wee we le nu gee diew di len, ε è yaa mey ke fitele fi wvù lese yi Nyo' le maan ke?

25 ε nu ke lenlen no fi La'ab wvù to nu kpwoon nsake le to nu. Fiεε fi to gee ε Nyo' yen le wvù nu ε kocen wee we le to nu gee diew di len. Wvù to nu ε fiisen bonkee bo Islael é wvù yew, ke dunçe je yimi jεey yi bó etu jim jó.

26 Fí ε no nu le, ke no keyoy cin'yi nyam ye le ε yi mum no nu wase fiεε fi εcici, nu ke lenlen no wee lese fitele yi Nyo' le se gee di len ηkuuñ tu fi nu εcici.

3

Wee eshe bô leme diew

1 Boom bo bwεεm e, fo ben nteen egomtè keenu bonyii bo n'yεeyi le ke. Ke ben kee ntay le bonyii bo n'yεeyi le nu ε wvubos nsaw nu ε bó nu ke elooce etasse ntay?

2 ε nu keεey le beene bocii gee bojay nteen. Geenεn, é wee nu dvú wvù yaa ké jay njeme ke, tu è nu wee ε wvù ε kocen, bvuu kee ten keekemsen bô ekole kew.

3 Beene ké jo ncaw lese εmvu jo nyambala keege le yi eyuukè beene le. ε beene mum no banse nyam yidvu dvú ε yi gene jó beene gomte.

4 Ben eyen ten no nguw wvu ê joo nu. Wvú kuuke naa ntay, ε fwefwe wvú temyi ké no domsee. Geenεn, ε fiεε fi wee wvú guute nguw banse dvú ε wvú gene jò wvú gomte, nu ke nen caan.

5 E nu ke lenlen no leme nu. Dí nu ke lo fiεε fi caan yí wee le. Geenεn ké no jemyi mwεem mvù temyi baay.

Ke ben kee no è nulo é nguy ekpway nen kpwayy, ekoo, eshike ekowe kecile fokuse?

6 Leme nu ke ten diewe nguy e. Mwεem mvù befe mvu fokuse fen nu ε tase yí leme di wee le, lamte beete bô ye wee yicii. Leme ké fwεε nguy ε wvú befe bô nshii wee tfuu. E nguy wvun nu ε leme joo ε è nu fô nguy wvu baay e.

7 Bonyii nu e mom wase keeyeyi dikfuu di nyám e dicii. Bó nu e yeyi wase nyám yí nkpwaaante bô mvunyiiim noo nyám yí sone bô yí ê joo.

8 Geenεn, ke wee nu naa lo dvú wvú nulo eyeyi leme ke. Leme ké no wεwte ke lo, ε dí ε yinšen bô kebefε ε è nu kè nulo eyu wee ke diewe edien ε fimbuw e.

9 E nu leme din di beene ké no bensee Tata wvú Icee wesebeene dvú, ε è bvuu nu ke dí di beene ké no nan'yi bonyii dvú, ε bonyii ban nu ε è bom Nyo' ε bó fieesene wvú.

10 Diuw mwaan ε mum ε no bvuuuse mbense bvuu bvuuuse boncun. Boom bo bwεem e, ke fí kenke keenu nonen ke.

11 E nulo é joo yí yuule bô keduudu ebuyte diuw mwaan e?

12 Boom bo bwεem e, è nulo é fimbi eyum yí efelε le? Nuu le è nulo é ntulun eyum yí efelε le? Ke è nulo ten é diuw joo lew ebvuuuse joo yí jee ke.

Bvufee bvù nen'yi fowe

13 E nu yee ê ben ente wvú duu le wen feefene bvuu kee fiεε? Mwεten edunjeε skolε kew yí nce we wvú jee bô gee diw di len di wvú gee yaa saale ke ye, no we wvú feefene ké no nu.

14 Geenεn, é wee ffuuke bô kenghew noo ken'yee ejise fô fitele le, fo wvú esaalé ye le wen feefene lo ke. E wvú ge nonen, tu wvú tune keceey.

15 Ke kfuu bvubwe bvufee yaa nu bvú fowe ke. E nu bvú yí nshε le, ε è nu bvú wee wvu wum e, ε è bvuu nu bvú dεwle le.

16 Ben ekeè le naa fεε fô bonyii kenke kenghew bô ken'yee ejise, nu ε mwεem ké no bvuuñke ke lo fô. E bó no gee dikfuu di mwεem mvù befe le mvunyiiim.

17 Geenεn, wee wvú kenke bvufee bvù nen'yi fowe ké no yuule, koonke nyεkeey bvuu nu wεε, nyaa ten bitem ê wee mvu, nu ε wvú ε yinšen bô shen noo gee di jee, yaa dunji kejey jey ke, yaa kenke diw fiεε ke.

18 Bonyii bô gεele nyεkeey, jewyí ngow yí è nu nyεkeey, ε ngbwele no nu nce wvu teyey.

4

Keekoonke mwεem mvu yí nshε le beete bô wee Nyo'

1 Fiεε fi nen'yi no too bô waa noo bvuiduw ê ben entlen nu la? Ke è nu shieε mwεem mvù ye yene gomte mvù ffuuke shém yene le le?

2 Ben dioo shieele fiεε se ben ε kenke mum no gomte keeyu wee se kenke. E ben ké dioo bvuuushi ejise yí fiεε le, é fí fufe, é ben mum no waale, diuw. Fiεε fi gee ε ben nu se ben kenke mwεem mvun nu njefo ke ben ké no leke ê Nyo' ke.

3 **Ɛ** ben ké dīoo ε cim ε lēkε, ben saa kēŋkε kε, ε è nu njefo kε ben lēke bō bonkpawwε bo lēŋ kε. Ben lēke mwεεm ε è nu kε keege mwεεm mvù ye yene gomte dvù.

4 Ben nu naa lo diεwε bokεnε bō nu ε cine wase bolemse bobole ε no gee ε è nu nsake le. Kε ben kee le ε wee kole nsan bō woj wvun, tu wvù nu ε tu wase wee bvuban fō Nyo' le? Nonεn, ben ekeè le ε è nu naa yεε wvù nu ε caw fiew keekoo nsan bō woj wvun, tu mwεten nu ε tu wase wee bvuban fō Nyo' le.

5 **Ɛ** nulo é ben eghan nεε sε no kpwaake le fiεε fi bó to saŋεε é Nwa' Nyo' le nu εcici? Bó to nu ε saŋ le, “Nyo' kēŋkε shīee, beele baay fō keyoy kè wvù to gεkεε le kí enù yí yese beene le.” *

6 Nyo' fii naa beene baay. **Ɛ** nu fiεε fi bó saŋεε é Nwa' Nyo' le le, “Nyo' shiwse bonyii bō bensee bikuu bibole, geenεn buuke bonyii bō shiwse bikuu bibole bō nfi.”

7 Nonεn, ben enya bikuu binεn é Nyo', ebon ŋaŋ ben ε bo dεwle é wvù efεε lo é ben ejim.

8 Ben eto nceencee mbew Nyo' le, é wvù eto tεn nceencee mbew yene le. Ben bonyii bō befe ebvuushe can fō mwεεm mvù befe le, ecukε mvuntelem mvunεn ben bō leeme mvuntelem mvunfεεm ben ε bo Nyo'.

9 Ben enù bō yii, beelè shiwse misεm nεn wowwowwow. Ben elu bō dikie, ebeelè ε è nu kpwe, elu bō njoŋ wvù ben yuuke, esoð ε è nu bikuu.

10 Ben eshike bikuu binεn é Nyo' ejise, é wvù ecake ben we.

Fo wee elomte gee di waa bwee le kε

11 Boom bo bwεεm e, fo wee ejemyi dīεw yi befe ekumε waa bwee kε. **Ɛ** wee jemyi dīεw yi befe ekumε waa bwee kεnεε lomte gee di waa bwee le, tu wvù jemyi dīεw yi befe ε è nu ekumε nci Nyo' bvuu lomte nci wvudvu. **Ɛ** wee lomte nci Nyo', tu kε wvù bεε wee wvù gεεle nci kε. Wvuwε wee nu ε tu wase wee wvù saake lo nci. †

12 Wee wvù nyaa nci bvuu sumtene bonsaw bo bonyii le nu kε mwaan. **Ɛ** nu kε wvù wvù nulo eboyse kεnεε elεse wee. Wo ε no nu yεε wvù lomte gee di waa bwoo le?

Fo ben esaalè ye kε

13 Ben eyeke eyuw, ben bō nεn'yi no duu le, “Eben kεnεε ntfuu nu ε bese nu egeŋ kin kelaante le kεnεε keki le, ece jó yí kelum e, ekamεm way, ekeŋkε sεw.”

14 Ben ké dīoo jemyi nonεn no kee fiεε fi nu ebuy ekoo ntfuu le? Ben kee fiεε fi è nu nshii wene? Nshii wene nu diεwε kekfu kè bó yεne ki le, mooce caan ε kí ε la wase.

15 Fiεε fi ben bee ejemyi nu le, “**Ɛ** Nyo' fεn nu ε bee le bese enù dvù, é bese ke ege fin fiεε ebvuu ege fifi.”

16 Geenεn, ben nεn'yi finεn kaa no saale lo ye, kfunε gvuw. Ben ekeè le keesaale ye nonεn nu kebefε.

4:4 Mat 6:24; Jon 15:18-19; 1Jon 2:15 * 4:5 Kεnεε le “Keyoy ke Yuule kè Nyo' to nyae é beene kēŋkε shīee, beele baay le beene eleemε kε beene ε bo Nyo'.” 4:6 4:10; Bŋgn 3:34; Mat 23:12; 1Bi 5:5 4:7 Efε 6:12; 1Bi 5:8-9 4:8 Mben 18:20, 24; Yεsa 1:16; Saka 1:2-3; Mala 3:6-7 4:9 Luk 6:25 4:10 4:6; 1Bi 5:6 4:11 Mben 101:5; 1Bi 2:1 † 4:11 Nci wvun nu le, “**Ɛ** koonkε waa bwoo no wo koonkε ekole kuw”. **Ɛ** è bvuu nu kε wvù wvù Jem gayte le wvù boysee bonyii. 4:12 Lum 14:4; 1Kol 4:5 4:13 Bŋgn 27:1; Luk 12:18-20 4:14 Job 7:9-10; Mben 39:5-6 4:15 Lem 18:21; Lum 1:10; 1Kol 4:19; 16:7 4:16 1Tim 6:17; 1Jon 2:16

¹⁷ Nonon, é wee kee fiεε fi lεη fi wvú κεηκε keege, ε fanε yaa ege, tu wvú nu ε ge kebefε.

5

Bonyii bo kpaw e eyenè

¹ Bonyii bo kpaw e, ben eyekε eyuw fiεε fi me njemyi. Ben ebeelè, fuunjà kpwε nje ηgew wvú nu ke eto fò ben e.

² Kpwaw wene nu ε fo wase, shéw ε kan ndvú yene.

³ Mwεεm mvunen mvu bigew e nu ε duwε wase. Nduwε wvun nu ke edunε nce wene ken'yεε ejisε, ebvuu edie ye yene diεwε ηguy e. Eyan nu wase ediuw yo fokemεse, ε ben baanci ke ε è nu kpaw.

⁴ Ben etaa eyen, ben nu ε lεε bonyii bò lemte ηεε yene. Bó nu ε gbwele wase mwεεm mvunen ben ε fan keelaw bó, bó ε no bee. Bó nu ε bee wase Tata Nyo' wvú κεηκε Mvunγay Mvunciim ε yuw kpwe yibo.

⁵ Ben nu ε ce wase fokuse fan ε die bikuu binen no ye yene shieele. Ben nu ε dieken wase ε fanκεn diεwε binson bi nyám e bi cεyte diuu di bó nu ke esane le.

⁶ Ben nu ε bon bikaa ε bonyii ejim bó ε ley ηgew e. Ben ε yuwye bonyii se bó nu ε jay fiεε ηkuun, ε è nu bonyii bò nulo saa ebon ηan ben ε bó ke.

Bonyii bo Nyo' le enù nyεkeey

⁷ Boom bo bwεεm e, fí mum è no nu lε ben enù ke nyεkeey egeη ebuy seke Tata nu ke ekase eto. Ben etaa eyen no bonyii bò lemte ηεε ké no nu nyεkeey geη buy seke bó ké gbwele ηgu yí jee ηεε yibole. Bó ké cεy ε jan ghan gbwe ε bó jewe mwεεm, ké cεy ε mvú ghan be.

⁸ Ben ten enù ke nyεkeey nonen. Ben eleemè ke temyi njefo kefew kè Tata jisos nu ke eto nu wase nceencee.

⁹ Boom bo bwεεm e, fo wee ewvukenè waa bwee ke. Wee wvú wvukene waa bwee nu ke eκεηκε nsaw. Wee wvú nu ke esumtene bonsaw nu wase ε yew fwese.

¹⁰ Boom bo bwεεm e, ben ejo kenfewsεn fò bonyii bo ntum e bo Nyo' le bò to ké no jemyi ε bonyii ε diee di Nyo' le. Bó to yeηe bongew, nu ke nyεkeey.

¹¹ Beene nu ε yen lε bonyii bocii bò to nu ε kuu shém geη mεse nu ε Nyo' ε lan kembonen yí bó le. Ben nu ε yuw wase ekumε Job no wvú to kulεε shém geη mεse, ε bvuu ε yuw ten no Tata Nyo' to ghanε banke ηgew we ε è tu bvujonke. Tata to ge nonen, njefo wvú camte shen bó bonyii, koole yii fò bó le.

¹² Boom bo bwεεm e, fiεε fi fele mwεεm mvunciim nu lε, fo wee ke dioo jemyi fiεε kan naa lo ke. Kenεε wvú kane ε è nu woη Nyo', kenεε wvú kane nshε, kenεε è nu fiεε diee la. E wee berje fiεε le, “Eε”, ε è no nu no fí nu. Wvú ε tun le, “Aay”, ε è no nu no fí nu. E ben gee nonen, Nyo' saa ke ebvuu elese wee ηgew e ke.

Bunle bó mbee fii lo

¹³ E wee mvu ben e yeηe ηgew, é wvú no bunleè. Wee é no yuuke njon, é wvú no yemte bensee Nyo'.

¹⁴ Ɛ wee mvu ben e cemte lo, é wvú tee bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le, ε bó to bunle é wvú we, yefe wvú bô mεem é diee di Tata le,

¹⁵ é bunle yidvu yi bó bunlee ε bó ε lese fitele yî Tata le, efi wvú é wvú ebonen, é Nyo' ecake wvú we. Ɛ è fen nu ε wee wvudvu ε ge kebefε, é Nyo' eleeshε enya é wvú.

¹⁶ Nonen, fî è no nu le, é wee ge fiεε fi befe, é wvú see é waa bwee, é wee ebunle fô wee noo wee le, wvu le Nyo' efe ben. Bunle wee wvu teyey kenke mvungay baay gee mwεem nteen.

¹⁷ Ben ejo kenfewsen yî Elayja le. Wvú to nu ke wee wvu wum diewe beene le. Ɛ wvú ke bunle shiee le le fo jan egbwe yî nshε le ke. Ɛ jan mεy ke we nonen yî bilum e bitete bô kenjawten.

¹⁸ Ɛ wvú ke nε kase bunle, ε Nyo' shike jan, ε mwεem kase no kuu yî nshε le.

¹⁹ Boom bo bwεem e, é wee mvu ben e nε ε cinε je keceey e ε no bvuyte lo, wee mvu ε jo wvú ε tu bô wvú jim,

²⁰ ε wee wvú tu bô wvú jim wε no kee le é wee banke wee wvú gee mwεem mvú befe, wvú ε cinε jé ye yi scici le, tu wvú nu ε bvuse mweten diuw kpwe le, Nyo' ε leeshε bibefe biew bì nu ε bí ε mâ lo.

Nwa' wvu fwe wvu Bitá Fiεε fi nu ê Nwa' Bitá wvu fwe wvun e

Nwa' Bitá wvu fwe wvun nu ε wvú to sanj fô bonyii bo Klistu le bô to nu ε saanjken gen no cee mondvuum e jεεy jεεy (1:1). Fiεε fi baay fi to gee ε wvú se sanj nwa' wvun to nu keetefe bonyii ban no bonyii to bone bikaa ê bó εjim e, ε bó yene bonjεw nje fitele fi bó lese yî Klistu le. Keetefe bó nonen, ε Bitá mum kume bó ekumε saaka wvú jee wvu ekumε Jisos Klistu wvú kpwe ye bô mbuy we yî kpwe le noo nkawma we le wen nu ke ekase eto, nu fiεε fi bó etaalè fwe ε bó ε gee bvufee yî dvú le.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1:1-2 Kejkεwce

1:3-12 Keekume no Nyo' boysee bonyii

1:13-2:10 Ntefe ekumε keecee nce wvú yuule

2:11-4:19 No è nulo é wee Klistu ejod bonjεw bô wvú yene

5:1-11 No è nulo é wee Klistu eshiwsè ekolε kew bvuu lemte tεn fô bonyii le

5:12-14 Kemεse

¹Nwa' wvun sanj me wvú Bitá waa ntum Jisos Klistu. E me nsanj fô bonyii bó Nyo' nu ε caw le è nu bew e bô nu ε saanjken ε no nu biba bi Bontus bó Galεshia noo Kafadosia noo Esia noo Bitinia le.

²Nyo' Icee wesebeene to caw ben no wvú to seyseε wase ε è beε lo le fi nu ke enù. E Keyoy kew mum seyse ben gee le ben eyuukè Jisos Klistu wvú nu ε cukε ben bó εlεmε kew e. Nyo' ebuw ben bó kembonen naa ntay ebvuu enya ben bó mvuntelem mvú lεetene naa ntay.

Beene cee taale kε wase ε è nu fwe

³Mbense enù fô Nyo' le wvú nu Nyo' Tata wesebeene wvú Jisos Klistu bvuu nu Ice. Wvú nu ε cam shen fô beene le baay, ε boo beene ê mboo wvu fwε le no Jisos Klistu to buyεε yî kpwe le. Fifin nu ε ge beene ε no cee keseen taale kε wase ε è nu fwe,

⁴keeke edie bvushεw bvú wvú nu ε gee ê beene wonj wvu we le. Bvushεw bvun nu bvú yaa nulo efo, kεnεε ebefe, kεnεε ekpwe ncom kε.

⁵Nyo' gemgeme ben bó mvunjay mwew fele yî fitele fi ben nu ε lese yî ye le ε no cεyte mboyma wvú nu ke eyenε diuu di fokemεse le.

⁶No ben kee nonen, ε mum ε no yuuke njonj. Geenεn ε ben kenke ke keeyuuke nsase yî kefew e caan nje mmom yî too fô ben e jé le jé le.

⁷Yí too keemom laa fitele finen fi ben lese yî Nyo' le temyi kε ntay ε. Kε naa ketwaa ke bigew e kè yεle nu ε bó ké mom bô nguy, ε ketwaa kin nu fiεε ε fi nulo ebefe, tu è nulo é bó emom kε tεn fitele fi ben lese yî Nyo' le. E fitele fin nu fiεε ε fi fele ketwaa ke bigew e kè yεle. Nonen, é ke edioo enu diuu di Jisos Klistu nu ke edunεε ekolε kew, é bó ebense ben, tumte monjkum monen, wvumte ben.

⁸ Keseen nu ε ben koonjke Jisos Klistu ε ben ke baa cim yɛn wase wvú le ke, ε ben ε lese fitele yí ye le, yaa yɛne wvú le ke. Ben ε mum ε no yuuke njon naa wvu baay wvú è nulo wee saa esee ke,

⁹ njefo ben kee le no ben nu ε lese fitele yí ye le nu ε Nyo' nu ke eboyse ben.

¹⁰ Bonyii bo ntum Nyo' le bò to jemyi ekumε mbuwma wvú Nyo' to nu keeke ebun ben dvú to nu ε no temte, gomte keekieε ekumε mboyma wvun.

¹¹ Keyoy ke Klistu le to nu yí bó le no bó to teete le Klistu nu ke eyen ηgew é ke edioo enu ejim jodvu, é wvú ekenjke bvukuke. É bó mum no gomte keekieε kefew kè mwεem mvudvu nu ke ekooy, bó je yí mvú nu ke eghan se kooy jó le.

¹² É Nyo' mum ge ε bó kieε le mwεem mvú bó to jemyi mvun nu ε bó yaa jemyi ε è nu fò bikuu bibole ke, le mvú nu fò ben e. É nu mvú mvú ben to yuwεε dew bonyii bò to fewcεε saaka wvú jee wvú wvu Nyo' é ben é mvunjay mvu Keyoy ke Yuule kè Nyo' to ciinseε ε kí to fowe le. Mvun nu mwεem ε naa bonceendaa bo Nyo' le beele keekieε mvú.

Bonyii bo Nyo' le eyuulè yí gee dibole

¹³ No fí nu nonεn, ben ekay bicaw binεn enù ε ben ε seyse bvufee bvunεn. Ben ekemsenè bò bikuu binεn, taalè ke fwe ε è nu yí mbuwma wvú nu ke eto fò ben e seke Jisos Klistu ε kase ε dunjce ekole kew e.

¹⁴ Ben eyuukè ke Nyo' le diεwe boom bew e. Fo ben ebvuu egeé mwεem bii nyam ye le no ben to shee gee seke ben to bæε kenjiwe le ke.

¹⁵ Nyo' wvú to cawεε ben nu ε wvú yuule. Ben ten eyuulè yí gee dinen e dicii,

¹⁶ no fí nu ε bó ε sanj le,

“Ben eyuulè njefo me n'yuule lo.”

¹⁷ No ben tenje Nyo' le Icee wene, ε wvú nu wee wvú saake wee tfuu yí gee diew e yaa dunjci kejeey jεey ke, tu ben kenjke keecee nce wene tfuu bó nfan wvú wvu Nyo' yí kefew e kecii kè ben nu yí wonj wvun e ke diεwe botolo le.

¹⁸ Ke ben kee le Nyo' to nu ε sum wase ben yí nce wvu εcici wvú bo'icee bonen to kuuseε ben dvú, ε ke wvú to sum ε è nu bò fieε diεwe bigew e bì nulo ebefe ke.

¹⁹ Wvú to sum ε è nu bò εlεmε ke Klistu le kè yaa nu ke fieε fi ncεw, kè nu diεwe ke waa njee kentanje le wvú yaa kenjke nlom kenεε fieε fimew fi befe yí dvú le ke.

²⁰ Nyo' to seyse wvú ε è bæε lo ε wonj se ke kεw, ε dunjce wvú εdiuw yo fokemese εyan e nje yene.

²¹ É ge Klistu ben ε se lese fitele yí Nyo' wvú to bvuseε wvú yí kpwe le nya wvú bò bvukuke le. No wvú ge nonεn, mvuntelem mvunεn bò bonjkwawce bonεn ε mum ε no nu ε ben ε gεε yí Nyo' le.

²² No ben yuuke keceey e, ε kí gee ε mvuntelem mvunεn yuule wvu le ben ekenjke kenjkonεn fò boom bo bwεe wene le ε è nu ke keceey, ben emum ekojenè ke nonεn bò mvuntelem mvunεn mvunciim.

²³ Ben ekojenè nonεn, njefo bó nu ε kase wase ke bo ben é mboo wvu fwe le. Ke wee wvú boke ben wvun nu wvú nulo ekspwe ke. É nu Nyo' kebeε ε wvú

yaa nulo ekpwe ke. Wvú to boke ben ε è nu bô diew ye yì nyaa nshii. E diew yin nu ke emey ke eleeme fô.

²⁴ Fí nu no bó sanj ê Nwa' Nyo' le le,
 “Wee wvu wum tfuu nu ke diewe egay e,
 ε bvujonke bwew nu ke diewe fow e.

Egay ké no yowlene, ε fow ten yeete,

²⁵ geenεn ε diew Tata nu ke eleeme ke fô sekecii.”

Diεw yidvu yin nu saaka wvù jee wvù wvu Nyo' wvù bó to fewceε ε ben.

2

Ekume Tε di kenke nshii noo ketum kè yuule

¹ Fí ε mum ε no nu le, ben ecinε mvuntelem mvù befe le, ecinε kenleεma noo diεw fiε le, ecinε kendonj ke benεen noo mvunjkunsen e.

² Ben ekεnkè shiee fô emben yo ê keyoy e yò è nu diew Nyo' eyineyin e, ke leηleη no wan wvu caan ké no kenke fô emben e, wvu le yí egeé ε ben kuu gene fwe yí mboyma wene le,

³ no ben nu ε yen wase le Tata taale fô ben e.

⁴ Ben etoò fô Tata le wvù nu tε ε dí kenke nshii, ε bonyii to tun le ke dí jee ke, geenεn ε Nyo' caw fiew le è nu di kenlum e fô wen e.

⁵ Ben nu diewe eta yò kenke ten nshii le ε Nyo' bomte yew Keyoy kew dvú, ε ben nu ηgoo bocee ncese bew bô yuule, gee boncese bo ê keyoy e fô wvù le bô wvù koonke nje Jisos Klistu.

⁶ Fí nu ê Nwa' Nyo' le le,

“Ben etaa eyen, me ηgeεle tε ê kelaante kè Sayon e, *
 ε è nu tε di buu di yew e.

E nu tε ε è caw me, ε me ηkoonjke dí baay.

Tε din nu ε ke wee lese fitele yí ye le é wvù ke ewuumen ke.”

⁷ Fô ben bô nu ε lese fitele yí ye le nu ε tε din jee fô ben e. Geenεn fô bonyii bô baa lese fitele yí ye le nu ε fí nu fô bó le no bó to sanjε ε Nwa' Nyo' le le,

“Tε didvu din di bonyii bo kembom e to tunεε

nu ε nε wase ε tu di bó ebom naa ε è nu buu di yew e dvú.”

⁸ E fí bvuu nu ε bó ε sanj le,

“Tε din nu ke egee ε bonyii baytene yí dvú le.

E nu kemaan ε kí nu ke egee ε bonyii gbwekene.”

Bó baytene yí dvú le njefo bó nu ε tun keebε diεw Nyo' le, ε è nu no Nyo' to seyseε wase le fí nu ke enu.

⁹ Geenεn, ben nu finen kfuu ε è caw Nyo' ben. Ben nu ηgoo bocee ncese bô lemte Nfon e. Ben nu ketum kè yuule, nu bonyii bô Nyo' nu ε ge le è nu naa bew, le ben esenè mwεem mvù jee mvù wvù gee. Wvù nu ε tee ben, ben ε buy ê εjiwε le, ε ley é n' yuu we wvu baay e.

¹⁰ E to nu fwele ε ben yaa nu bonyii ke, keseen ben ε no nu wase bonyii bo Nyo' le. Nyo' to baa cam shen fô ben e fwele ke, keseen nu ε wvù ε cam wase shen fô ben e.

1:24 Yesa 40:6-8; Jem 1:10-11 **1:25** Yesa 40:6-9 **2:1** Efe 4:25; Jem 1:21; 4:11 **2:2** 1Kol 3:2 **2:3** Mben 34:8 **2:4** Mben 118:22; Yesa 28:16 **2:5** 2:9; Lum 12:1; Efe 2:21-22 **2:6** Yesa 28:16; Lum 9:33 * **2:6** Sayon nu diee di kelaante kè Jelusalem e. **2:7** Mben 118:22; Mat 21:42; Lem 4:11 **2:8** Yesa 8:14-15; Lum 9:33 **2:9** 1:2; Ksm 19:5-6; Lew 19:2; Dito 4:20; 7:6; 14:2; Yesa 9:1; 43:21; 61:6; Lem 26:18; Lum 5:17; 2Kol 4:6; Efe 5:8; Tay 2:14; Ibu 13:12; 1Bi 2:5; Mwm 1:6; 20:4 **2:10** Os 2:23; Lum 9:25

Bonyii bo Nyo' le edunɔi kenɔe kè jee entelenɔ jo bonyii bocii

¹¹ Nsáa yem shém, ben ekeè le ben nu botolo yí nshé le fɛn fele lo je. Me ε mum ε no nlooci nkule lo can ê ben le fo ben egeè mwεem mvù nyam ye shieele kε, njefo mwεem mvumvun diuu bô biyoy binen.

¹² Ben edunɔi kenɔe kè jee entelenɔ jo bonyii bô yaa kee kε Nyo' wvu le é bó cim jemiyi ekumε ben le ben befe lo, é bó eyenè kenɔe kenan kè jee le, é ke edioo enu diuu di Nyo' ε to, é bó etumte monkum mew.

¹³ Ben eyuukè wee tfuu wvù bô nu ε gεε le wvù esaakè bonyii le no ben nu bonyii bo Tata le. Ben eyuukè Nfon wvu Lum wvù nu Nfon wvu baay e,

¹⁴ eyuukè naa bonyii bô wvù nu ε gεε le bô esaakè biba bi wonj e leese bonyii bô gee mwεem mvù befe nɔew e bensee bô gee mwεem mvu lenj e.

¹⁵ Nyo' gomte le ben egeè mwεem mvu lenj, emum ebaanke dew biyuj bi bonyii le bô jemiyi mwεem ncewncew.

¹⁶ Ben eceè diεwe bonyii bô bó nu ε bvuse wase bó bvunfaw e, geenε fo ben emum ejòð fifiε tεεke fojise gee bibefe kε. Ben eceè ε è nu diεwe bonfaw bo Nyo' le.

¹⁷ Ben ewumtè bonyii bocii, koonkè boom bo bwee wene le bo mbee le bocii, fanè Nyo', wvumtè Nfon wvu Lum wvù nu Nfon wvu baay.

Bonyii bo Nyo' le ejòð kenfewsεn yí nɔew Klistu le

¹⁸ Bonyii bô lemte bomew e, ben eyuukè bonyii bô ben nu é bó ekuse le, wvumtè bó ntay. Fo ben eyuukè kε ε è nu bô nu nyεkeey taale fô ben e kε. Ben ewvumtè ten bô befe kenɔe le.

¹⁹ Me njemyi nεn njefo Nyo' ké no yuuke njon bô wee wvù bó nyεwle bô wvù ε wvù yuuke nsase sε wvù nu ε jay fiεε, geenεn kuule kε shém njefo wvù nu ε gεε bvufee yí Nyo' le.

²⁰ É bó suunɔe wee ε wvù ε jay fiεε, wvù ε no kuule shém, é sεw wvudvu enu la? Geenεn, é wee yene nɔew ε è nu yí fiεε fi jee le ε wvù ε ge, wvù ε no kuule shém, é Nyo' eyuuke njon bô wvù.

²¹ É nu bvudvuu bvunen keeyene nɔew nonen, njefo Klistu ten to nu ε yen nɔew nje yene, dunɔe kenfewsεn ê ben le ben ejo ekale kew.

²² “Wvù to ke baa yuu ge naa lo kebefε kε, ε kε diεw fiεε to ké no ε yuu buy diuu we le kε.”

²³ Seke bó to nan'yi wvù, wvù to baa tfuse kε. É bó dioo njinɔene bô wvù, wvù saa sεwci kε, geenεn nya fiεε ficii ε è nu can Nyo' le wvù kee keesaw nsaw lenj.

²⁴ Wvù to nu ε tfuse bibefe bisεεbeene ε bí tu yí ye le yí kentam e. Wvù to ge nonen, wvu le beene ekpwe ê keba ke kebefε le, eceè nce wvu teytey. Bilεmte bi wvù to kenkεε nu ε ge wase beene ε bonen.

²⁵ Ben to shee njimte diεwe njé le, geenεn keseen ben ε kase wase ε to fô Wee wvù Cεyte bvuu Taale fô biyoy binen e.

2:11 1:1, 17; Mben 39:12; Lum 7:15, 17-23; Gal 5:17; Ibu 13:14 **2:12** Yesa 10:3; Mat 5:16; 2Kol 5:10
2:13 Lum 13:1-7; Tay 3:1 **2:15** 3:16 **2:16** 1Kol 6:11, 19-20; Gal 5:13 **2:17** 1:22; 3:16; Bnɔn
 24:21; Mat 22:21; Gal 6:10; Fili 2:12 **2:18** Efe 5:21-6:9 **2:18** Efe 6:5-8 **2:19** 5:12 **2:20** 4:14
2:21 Mat 16:24; 20:26-28; Jon 13:15; Lum 15:5 **2:22** Yesa 53:9; Jon 8:46; Ibu 4:15 **2:23** 3:9; Yesa
 53:7; Mat 26:55-56, 67; 27:14, 27-31 **2:24** Yesa 53:4-5; Lum 6:2, 11; Kolo 2:14; Ibu 9:28 **2:25** Yesa
 53:5-6; Esek 34:5-6; Mat 9:36; Jon 10:16; Ibu 13:20

3

No kpwoon bô diemsen nulo ecee

1 Boke' bo bonyii le, ben ten eyuukè bole' bonen e. E ben gee nonen, e wee mvu bó le nu e wvú tune keebée diéw Nyo' le, é wvú ke ene ebee e wee baa cim jeme diéw é wvú ke, e é ge kenje ke kpwese le,

2 no wvú yene e wvú wvumte ekolè kew, cee nce wvú yuule.

3 Fo fiée fi duŋci bvujonke bvunen enù mwεem mvu ye le diéwe keeseyse yvuw ekolè e yí jee, bô keejiise biée, noo keesuute ye bô ndvú yí jee ke.

4 Fiée fi eduŋci bvujonke bvú wee le enù fiée fi wee nu fô fitele fiew e, e è nu fitele fi bonene nu nyεkeey. Ke bvun bvujonke ke yvumen ke, e è nu bvú Nyo' koonke ntaɣ.

5 E nee no bokene bô yuule bo fwele bô to nu e gee bvufee bvubole yí Nyo' le to ké no duŋci bvubole bvujonke. Bó to yuuke ten bole' bobole.

6 Wee diéwe Sela le to yuuke Aba'am e tenje wvú le tata wen. Ben ten nu boom bo Sela le fen é ben gee mwεem mvu len yaa fane fiée ke.

7 Bolemse, ben ten ekiée je yí ben kenje keecee ben e bóké' bonen jó. Ben enyaà n'wvum é bó no bó baa kenje mvunŋay diéwe ben e ke. Nyo' nu e buw ben e bó bocii bô nshii wvú meɣ lo. Ben eceè nonen, wvu le fô fiée ebaanke bunle yene ke.

8 Keemεese, me e no nteete ben bocii le, ben ekεnkè fitele fimwaan, kenkè shen fô bonyii le, kenkè kenkonen ke bonyii bo mbee le, kenkè mvuntelem mvú jee, e wee yaa joo ke wee mvu ekuse ke.

9 Fo wee é ge kebefé bô wee, é wvú tfuse bô kebefé ke. E wee nan wee, fo wvú etfuse bô ncun ke, e wvú tfuse e è nu bô diéw kembonen. Fin nu fiée fi Nyo' tenje ben le ben egeé é wen ke elan kembonen yí yene le.

10 E nu no bó nu e san le,

“E wee koonke keeyuw njon yí nshii we le,

bô keeyen εdiuw yò jee le,

é wvú no kemsene bô leme diew,

e diéw fiée yaa buyte diuw we le ke.

11 Wvú kenje keebanke jim é mwεem mvú befe le,

egeé e è nu mvú jee, ekunenè nyεkeey bii dvú le,

12 njefo Tata Nyo' ké no yene bonyii bo teytoy e yuuke bunle yibo.

Geenen e Nyo' e bon jise yí bonyii bô gee bibefe le.”

13 E ben kenje shiee wvu baay keegee mwεem mvú jee nonen, tu wee wvú nulo ebvuw ege fiée fi befe bô ben nu yεe?

14 Geenen, é bonyii cim nyaa lo ngew é ben njefo ben gee mwεem mvu teytoy, tu Nyo' nu ke elan kembonen yí yene le. “Fo ben efanè bó, kenee fo mvuntelem ebuukè ben ke.”

15 Ben ewvumtè e è nu Klistu é mvuntelem mvunen e diéwe Tata wene le. Ben eseyse bikuu binen, ecεytè keenya ntfuse é wee wvú nu ebife fiée fi ben taale fwe yí dvú le. Geenen ben dioo tfuuse, no tfuuse nyεkeey bô n'wvum.

16 Fo ben egeé fiée fi nelo esaake ben fô fitele le ke, wvu le é bó nan'yi ben, jemyi diéw yí befe ekumε kenje kenen kè jee nje ben nu bonyii bo Klistu le, é bó ewuumene.

17 Ben ekeè le fí jee keeyen ngew nje fiεε fí jee fí ben ge ε è fen nu le Nyo' koonke le fí enù nonen, efey keeyen ngew yí fiεε fí befe le fí ben ge.

18 E nu ke ten no Klistu to yenεε ngew kpwe. Wvú to kpwe nje bibefe bi bonyii le kan mwaan ε fí ka lo nonen. Wvú wvú to nu wee wvu teyey to nu ε kpwe fô bonyii bô yaa nu ke teyey e keeto bô beene fô Nyo' le. Bó to nu ε yu wvú ε è kpwe nyam ye, geenε ε Nyo' ge ε wvú no nu dvú ê keyoy e.

19 E nu ê keyoy kin e wvú wvú to genεε fewce diεw Nyo' ê biyoy bi nu yew ncaw e.

20 Biyoy bin nu bi to baa bee Nyo' le kefew ke Noa' le ke. Nyo' to nu ε bosen kuu shém bô bí, cey seke Noa' to keenci ngu. Nguw wvun nu ε bonyii to ley jó ke wee nyan maan, ε è nu bó bô to boyεε can joo le.

21 Joo yidvu yin nu diεwe joo yí bó leese bonyii jó keseen ε yí boysee bó bô mvungay mvù Jisos Klistu to buyεε dvú yí kpwe le. Ke bó leese wee ê joo le bó cuke ε è nu yile yí ye le ke. E nu keeleke Nyo' bô fitefe fi yuule.

22 Jisos Klistu wvun to nu ε ben fowe, shii ê ebo ke eceey ke Nyo' le, ε no nu fô saake bonceenda bo Nyo' le bô biyoy bi kanke mvungay noo bi saake bicii.

4

Nce bonyii bo Nyo' le nu wvu fwe

1 No Klistu to nu ε yen ngew yí nyam ye le, ben ten ekenkè kfuu fifie fitefe fí wvú to kenke keeyen ten ngew, ekumyí le wee wvú nu ε yen wase ngew yí nyam ye le nu ε bó kebefε ε ka wase.

2 Nonen, ke wvú bεε ebvuu eceè nce we fokuse fen bii mwεεm mvù nyam ye gomte le ke. Wvú nu eceè bii wase ε è nu mwεεm mvù Nyo' gomte le.

3 Ben ekeè le kefew kè ben to shee gee mwεεm diεwe bonyii bô yaa kee ke Nyo' le nu ε kí ε fey wase. Ben to cee nce nnyen kenjan, bii ye yene yí nεyte le, wuu mbvuum ε mó koole, gee bonkaw diekene, wukene yole fô gee diεwe bwé le. E ben to bvuu bunlee ten bonyo' bo εcici, ε Nyo' to tun wase.

4 Keseen diuw ε no yumte bonyii bô yaa kee ke Nyo' no ben baa bvuu taashi ngoo ben ε bó yí nce wvun wvú nu diεwe wvu nyám e, bó mum ε banke ye ε no nan'yi ben.

5 Geenεn, bó nu ke eleem etanje diuw fwe dvu Nyo' wvú cεyte keesaw bonyii bô bεε dvú bô bô kpweken wase le.

6 E nu fiεε fi to gee ε bó se fewce ten saaka wvú jee wvú wvu Nyo' ê bonyii bô nu ε kpweken wase. Bó to fewci nonen wvu le no bó nu ε bó to cim saw wase bó yí nyam ye le diεwe bonyii bo boyuum e, ε bó eceè ke nce wvu ê keyoy e ε wvú nu diεwe no Nyo' cee.

Wee elemtè bô nnya ye ê je yí jee le

7 Ben ekeè le kefew kè fiεε ficii nu ke eka too wase nceencee. Nonen, ben enù ke bô bvufee bvunen fô, kemsenè bô bikuu binen, wvu le ben ebunleè.

8 Fiεε fi fele mwεεm mvunciim nu ke le wee ekoonkè waa bwee bô fitefe fiew ficii njefo kenkonen ké no banji bibefe nteen.

9 E waa bwee wee la ghane ε wvú le, ε wvú fiisen wvú, taa fô wvú le yaa wvukene ke.

¹⁰ No ben nu ε Nyo' ε buw ben bô nnya jεεy jεεy, wee ejoò ye nnya lemte dvù fô bonyii bomew e. Ben elemte bô mbuwma wvun wvù Nyo' nya jé le jé le diεwε bonyii bo lemme le bô jee.

¹¹ Ε wee fewci diεw Nyo', ε wvù no fewci kε ε è nu diεw yì buy diuw Nyo' le. Wee ε no lemte fô bonyii bomew e, ε wvù no lemte kε ε è nu bô mvungay mvù Nyo' nya ε wvù le. Ben egeè nonen wvu le yì fiεε ficii fi ben gee le, ε mbense egeè fô Nyo' le fele yì Jisos Klistu le. Bvukuke bô mvungay mvunciim nu ε è keηke wvù sekecii se ηka. Fí enù nonen.

Keeyene ηgew diεwε bonyii bo Klistu le

¹² Nsáa yem shém, fo ben ekeηke ηghaw yì nton'yε wvù ben yuuke ye le wvù too fô ben e keemom ben ke. Fo fí enù ke diεwε è nu fiεε fimew fiεε ε fí kooyi bô ben ke.

¹³ Ben elanlanè lo le ben yene ηgew diεwε no Klistu to yενεε wvu le ε ke edioo enu seke wvù ε buynen bô bvukuke bwew, ε ben ebvuu elanlanε, yuuke njon.

¹⁴ Ε bonyii nan'yi ben nje diee di Klistu le, tu njon wvu baay nu wene. Fifiñ dunji le Keyoy ke bvukuke le kè è nu Keyoy ke Nyo' le nu yì yene le.

¹⁵ Ε wee yene ηgew, fo wvù eyenè njefo wvù nu ε yu wee, keνεε le wvù nu ε coη fiεε keνεε ε ge fiεε fimew fi befe, keνεε le wvù nu ε lese diuw fô mwεεm mvu bonyii bomew e ke.

¹⁶ Geenε, ε wee yene ηgew njefo bó teηε wvù le wee Klistu, fo wvù ewuumenè ke. Ε wvù no bensee ε è nu Nyo' le wen keηke didiε diee.

¹⁷ Ben egeè nonen njefo kefew nu ε to wase kè Nyo' nu esaw bonyii, ε wvù nu ekεw ε è nu bô yew ye. Ε wvù kεw ε è nu bô beene nonen, ε fi ke enu νεε bô bonyii bô nu ε tun keebεe saaka wvù jee wvù wvu Nyo' le?

¹⁸ Bó nu ε sanj ε N'wa' Nyo' le le,

“Ε fí temyi fô wee wvu teyey e keeboy,

ε fí ke enu νεε bô wee wvù tune Nyo', gee bibefe le?”

¹⁹ Nonen, bonyii bô yene ηgew no Nyo' gomte le bó eyenè, egeè mwεεm ε è nu mvu leη, geelè bikuu bibole can Nyo' Mbom e wvù ké no leeme ke yì ηkawma we le.

5

Ekume njée Nyo'

¹ Me ε mum ε no ηgomte keentefe bocee kentaashε ke bonyii bo mbee le ε ben enteleη. Me nu wee ε ηgoo bocee kentaashε le, ε me nto n'yen bô ejise yem no Klistu to yενεε ηgew, ε me nu ten wee wvù nu ke eley bvukuke bvù wvù nu ke eto dvù le.

² Me ε no nteete le, ben etaalè fô njée Nyo' yì bó nu ε gεε can yene le ntay. Fo ben dioo taale, no taale ke diεwε bó kane lo ben ke. Ben etaalè bô ηkoη no Nyo' gomte. Fo ben etaalè keηke ken'yεε ejise yì bigew e ke. Ben ekeηkε shiεε ε è nu yì lemme le.

³ Fo ben envuwseè njée Nyo' yì bó nu ε gεε ben ε we jodvu ke. Ben edunçi ε è nu kenje kè jee kè yì eyenè beηene.

⁴ Ɛ ben gee nonɛn, é Ɛkolɛ ke Boncɛynjee le ke dioo ɛ buynɛn, é ben ekeɛɛke kefo ke bvukukɛ le kè yaa ké kpwe ncom kɛ.

⁵ Me ɛ no njemyi tɛn ê keghan le, ben eyuukè bocee kentaashe ke bonyii bo mbee le ntay. Wee tfuu eshiwsè skolɛ kew ê waa bwee fwe sekecii. Ben ekeè le, “Kɛ Nyo' ké no tomte wee wvù bensee ye kɛ. Wvù ké no tomte ɛ è nu wvù shiwsɛ skolɛ kew bô mbuwma we.”

⁶ Ben emum eshike bikuu binɛn enù ê mvunɔgay mvu Nyo' le kuse, é kefew ke dioo ɛ kocɛn, é wvù ebense ben.

⁷ Ben egɛɛ mwɛɛm mvunciim mvù jewsee ben can ye le, njefo wvù keɛɛke shiee wene.

⁸ Ben ekemsenè bô bikuu binɛn, ejinɔyì ntay njefo wee wene bvuban wvù dɛwle ghane wɛɛntene diɛwɛ bvule wvù fɛwte le, gomte wee keɛɛgele.

⁹ Ben ebon ɲaɲ bô wvù, lese ke ɛ è nu fitele yì Nyo' le é fì etɛme, ekumyì le boom bo bwee wene le yɛne ke tɛn ɲɛw nonɛn woɲ tfuu.

¹⁰ Nɲɛw wvun nu ke yì kefew e caan, é Nyo' emum ekase eseyse mwɛɛm é mvù ejonɲ fô ben e, enya ben bô mvunɔgay, ege é ben eciim ntay. Nyo' nu wvù nyaa mbuwma tfuu ê bonyii. Wvù nu ɛ tee ben keeley bvukukɛ bwew bvù mey lo le nje ben nu bonyii bo Klistu le.

¹¹ Mvunɔgay mvunciim nu ɛ è keɛɛke wvù sekecii sɛ ɲka. Fì enù nonɛn.

Nɔgayma

¹² Me nsanɲ finɲwa' fin fô ben e ɛ è fici Silas * me wvù nu waa bwee wesebeene. No me n'yɛne nu ɛ wvù nu wee wvù è nulo é wee egɛɛ bvufee yì ye le. Me nsanɲ keentefe ben, embvuu enɲe é ben ekiɛɛ le fiɛɛ ficii fì me nsanɲ dunɲi keceey ke ɛkumɛ mbuwma Nyo'. Ben eleemè yì dvù le tɛmyi ntay.

¹³ Kentaashe ke boom bo bwee wesebeene le ke Babilon kè Nyo' nu ɛ caw gayte ben e. Mak wvù waa wɛm yì mbee le gayte tɛn ben e.

¹⁴ Ben egaynen bikuu binɛn e, enoɔɔe yì keɲkoɲen e. Kembonɛn enù fô ben e bocii bô nu ɛ taashe bô bo Klistu.

N̄wa' wvu bokaŋ bofɛɛ wvu

Bitá

Fiɛɛ fi nu ê N̄wa' Bitá wvu bokaŋ bofɛɛ wvun e

N̄wa' Bitá wvu bokaŋ bofɛɛ wvun nu ε wvú to saŋ fô bonyii bo mbee le bo fwele le, ε bó ε ce ε kɛnɛn wonj tfuu. Shiee n̄wa' wvun baay to nu keediu lemme di bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e to ghane gee, bô keediu nce nnyɛn kenjaŋ wvú n'yɛɛyi bonyii ban to too dvú le le wvú eka. Bitá saŋ n̄wa' wvun baay taale ε è nu fiɛɛ fi bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e ban to duu le kɛ Jisos bɛɛ ke ebvuu ekase eto kɛ. Wvú jemyi le fiɛɛ fi gee ε Jisos sɛ dvuyte keeto nu njefo kɛ Nyo' gomte le wee mvu ke ela kɛ.

Bikuu bi mwɛɛm e ê n̄wa' wvun e

1:1-2 Keŋkɛwɛɛ

1:3-21 Nce bonyii bo Klistu le

2:1-22 Ekumɛ kenje ke bonyii bo n'yɛɛyi le bo mbiay e noo n̄gɛw wvú nu ke eto fô bó le

3:1-18 Diuu di Klistu nu ke ekase eto

1 ε nu me wvú Semon Bitá, waa lemme Jisos Klistu noo waa we ntum. Me nsaan̄ke n̄wa' wvun fô ben bô keŋke mbee wvú kuuke leŋleŋ diɛwɛ wvú bese keŋke le. Jisos Klistu wvú nu Nyo' noo Mboyse wesebeene ké no gee mwɛɛm teyete. ε nu nje fifin wvú ben keŋke mbee ε wvú nu leŋleŋ diɛwɛ wese le.

2 Nyo' ebvuu ebw ben bô kembonɛn naa ntay, ebvuu enya ben bô mvuntelem mvú lɛɛtene naa ntay, njefo ben kee wvú wvú Nyo' bó Jisos wvú nu Tata wesebeene.

Nce bonyii bô Nyo' nu ε tee wase ε caw e

3 Mvun̄gay mwew mvú è nu mvu Nyo' le nu ε ge wase beene ε keŋke mwɛɛm mvunciiim mvú nulo ege é beene ekeŋke nshii wvú mɛy lo, noo keecee nce bonyii bo Nyo' le. Mvú ge nonɛn no beene nu ε kiɛɛ Nyo' wvú nu ε tee beene keeley bvukuke bô bvujon̄ke bvú è nu bwew e.

4 No wvú ge nonɛn, beene ε mum ε keŋke mwɛɛm mvú kuuke baay bvuu jee fele mwɛɛm mvunciiim ε è nu mvú wvú to kawɛɛ. Mwɛɛm mvun nu keege wvú le ben elewtɛ mwɛɛm mvu yí wonj wvun e mvú nyam ye shieele mvú beete bô bonyii. Nonɛn é ben emum ekeŋke nce ε è nu we wvú Nyo'.

5 No fí nu nonɛn ben emum emom ntay keebise nce wvú jee yí fitele fi ben lese yí Klistu le. Yí nce wvú jee le, é ben ebise bvufee bvú Nyo' le.

6 Yí bvufee bvú Nyo' le é ben ebise bikuu bi kemɛɛn. Yí bikuu bi kemɛɛn e, é ben ebise shém yí kuulɛn. Yí shém yí kuulɛn e, é ben ebise nce wvú è nu wvú bonyii bo Nyo' le.

7 Yí nce wvú è nu wvú bonyii bo Nyo' le, é wee ekeŋke shen fô waa bwee le. Yí shen e fô waa bwee wee le, é ben ebise keŋkon̄ɛn.

8 Me n̄gayte nɛn njefo, é ben keŋke wvun nce, ε no gene dvú fwe fwe, é wvú ege é ben saa ebvuu enu kɛ lo nɛn nɛw kɛnɛɛ enu diɛwɛ bonyii bô nulo saa ege fiɛɛ diɛwɛ bonyii bô kee fiɛɛ ekumɛ Tata wesebeene wvú Jisos Klistu le kɛ.

⁹ Ben ekeè le é wee baa ekeŋke wvuwvun nce tu wvú nu ε fefe wase yí mwεem mvu Nyo' le, ε wvú yaa bvuu yene mwεem e ncejole ke. Wvú nu ε daaye wase le bibefe biew bì wvú to shee gee fwele nu ε Nyo' to cukε wase.

¹⁰ Boom bo bwεem e, fi ε mum ε no nu le ben emum emomtè ntay keege mwεem ε è nu mvù duŋci le Nyo' to nu ε tee wase ben, caw. E ben gee nonen ben saa ke eyuu egbwe yí mbee wene le ke.

¹¹ Nonen é bó ke eyene je fò ben e ε yí kuuke nen gbwuuu, é ben eley bvunfon bvù mεy lo bvú Tata wesebeene wvù Jisos Klistu wvù Mboyse le.

¹² Me ηkee le ben kee wase mwεem mvun, leeme ten yí keceey kè ben to yuwεε le temyi, geenen ε me ηgomte ke keembvuu ηkumyi ben ekumε mvù sekeci.

¹³ Me n'yene le fi nu len nonen le me enkamsè ben ekumε mwεem mvun no me mbεε dvú n'oyote wvu le ben ekumyi,

¹⁴ njefo me ηkee lo le è shεete wase caan é keyoy ecine nyam ye le no Tata wesebeene wvù Jisos Klistu nu ε ge wase me ε ηkieε le.

¹⁵ Me ε mum ε no ηgomte keemom naa ntay le seke me ε ηgen wase é ben enu wvù è nulo é ben ekumyi mwεem mvun sekeci.

Saaka wvu ekumε nto Jisos nu fiε fi bonyii nulo egεε bvufee yí dvú le

¹⁶ Ben ekeè le ke mwεem mvun mvù bese to jemyeε è ben ekumε mvunŋay mvu Tata wesebeene wvù Jisos Klistu le noo nto we wvù wvú nu ke ekase eto, to nu ke lo mvumanŋaan ε bonyii ε bosen ε seyse ε bese maa è ben ke. Bese to nu ε yen naa bvukuke bwew e bó ejise eyese.

¹⁷ E to nu seke Nyo' Ice to buwεε wvù bó mbense noo bvukuke, ε diεw buy fò wvù wvù nu Nyo' Bvukuke le jemyi le, “Wvun nu Waa wεm, wvù nu fitele fiem. Me n'yuuke njoŋ bó wvù baay.”

¹⁸ Bese kebεε to nu ε yuw diεw yin no yí shiile too we seke bese to nu bee bo Jisos yí kum Nyo' le.

¹⁹ No bese yuw nonen, mum mεse kieε keceey ke fiε fi bonyii bo ntum Nyo' le to jemyeε ε è bεε naa lo. E fi jee le ben egεε bvufee yí fiεε fidvu le ntay, njefo fí nu diεwε ken'yeese le kè baa è εjiwε le egen ebuy Diuu di ekfuŋ nu ke eyuu, é Jisos ebaa fò mvuntelem mvunen e diεwε law e.

²⁰ Fiεε fi kuuke fele mwεem mvunciim nu le ben ekeè le, ke ntum Nyo' mvu nu dvú è Nwa' Nyo' le wvù wee nulo eteete bó bwew bvufee ke. *

²¹ Ke wee ntum Nyo' to baa jemyi naa lo fiεε fi è nu ηkpawacε wee wvu wum ke. E to gee Keyoy ke Yuule ε bó se jemyi diεw yí buyte fò Nyo' le.

2

Bonyii bo n'yεyi le bo mbiaye

¹ Ke lenlen no bonyii bomew to nu dvú fwele è bonyii entelen bó to mbiayte le è tum Nyo' bó, è nu ke ten no bonyii bo n'yεyi le bo mbiay e nu enù è ben entelen. Bó nu ke ewεenten eto bó n'yεyi mvu wvù nulo ebefe bó bonyii, elese è diεw Nyo' le emum emaa naa lo Cee Ekole wvù to kpweε keesum bó. Bó nu ke gee nonen emum eto lo bó ηgew kan mwaan elan yí bikuu bibole.

1:11 2Tim 4:18; 2:20; Tay 3:6 **1:12** **Jut** 5 **1:14** 2Kol 5:1; 2Tim 4:6; Jon 21:18-19 **1:16** Mat 17:1-8
1:19 Mben 119:105; Lum 1:2; 13:12; 1Bi 1:10-11 * **1:20** Kεneε le, “Ke wee ntum Nyo' to nu ε jeme fiεε fi è nulo é wee cεε kinyi kedvu bó bwew bvufee ke.” **1:21** 2Tim 3:15-16 **2:1** Jut 4-13 **2:1** Mat 7:15

² Bonyii nteen nu ke ebenen nce wvubo nnyen e, é fifin ege é bonyii ejemyi díew yí befe ekume je yí keceey.

³ Ken'yee ejise ke mwem e nu ke ege é bó efii mwem can yene le bô binfe bi mbiay e bi bó nu e seyse. Bonyii bodvu ban nu e Nyo' to seyse wase ngew wvubo e é bee lo, e wvú nu ke fó ceyte bó.

⁴ Ben ekeé le Nyo' to baa bawce bonceendaa ba bô to gee kebefe ke. Wvú to nu e shike bó e bó gen bvudvuu bvú ngew e, lese bó yí boncaw e é hintuke bi jiime nen taytaytay e, fô bó nu enù egen ebuy diuu di nsaw e.

⁵ Wvú to baa ebawce ten won wvu fwele seke wvú to ciinsée joo e yí to mi won bonyii bô to maa lo wvú ke. Wvú to nu e bawce ke e é nu Noa' wvú to fewci le bonyii eceè nce wvu teyey é Nyo' ejise, noo bonyii bomew bosooshiy.

⁶ Wvú to nu e fiwse kelaante kè Sodom bô kè Gomola ton bô nguy e bí fie buuw, ge é fifin no nu díewe kenfewsen ke fiée fi nu ke ekooy bô bonyii bô maa lo Nyo' le.

⁷ Geen, boyse Lot wvú to cee nce wvu teyey e shém looci ffuuke wvú bô nce nnyen wvú bonyii bô befe to kenke.

⁸ (Mwem mvú wee wvu teyey wvun to yene bvuu yuuke no wvú to cee é bó entelen to nu e ge e fitele fiew fi yuule no ton'yi ediuw ecii yí gee dibole di befe le.)

⁹ E mwem mvun to nu e kooy nonen, tu fí dunji le Tata kee keeboyse bonyii bô yuuke wvú le can ngew e, bvuu kee ten keege bonyii bô cee nce wvú yaa nu ke wvu teyey yí ngew e, egen ebuy diuu di nsaw e.

¹⁰ Ngew wvun nu e wvu bonyii bomew nu ke efey naa lo wvu wee tfuu. Boba bonyii nu bô koonke keebii ke e é nu fiée fi ye yibo yí nyeyte shieele e é nu fi beete bó wee. E é bvuu nu bó bó joo wee wvú saake bonyii ekuse.

Nyo' nu ke elése bonyii bo n'yeeyi le bo mbiay e

Bonyii bo n'yeeyi le bo mbiay e ban njaake baay. Bó bensee ye baay, yaa fane naa lo keenan'yi biyoy bi kenke mvungay fele bó ke.

¹¹ Naa ke bonceendaa bo Nyo' le bô kenke mvungay bvuu temyi fele bó yaa ke mom nan biyoy bin fwe dvu Tata ke. *

¹² Geen bonyii ban gee mwem e é nu mvú elemé kebole gomte díewe nyám yí nkpaante yí ké no gee mwem se yí kpawci lo, e yí nu ke le bonyii ke ekooye eseye lo le. Bonyii bodvu ban nu bô nan'yi mwem se bó kee mvú nkuan. Nyo' nu ke elése bó ke díewe nyám yí nkpaante yin e,

¹³ É nlawma wvubo enu ngew wvú bó nu eyene nje ngew wvú bó se too dvú. Bó ké no kpwaake le keediekene bvuu wukene kenduun e emvunsheen entelen nu lo njon mvu fô bó le. Bó nu lo yile é ben entelen yiise ben. Seke ben e bó diekene, e bó no yuuke njon keelele ben bô gee dibole di kenshoose le.

¹⁴ Ejise ebo ké no nu ke e é nu yo kenjan, yaa ffuule yí kebefe le ke. Bó ké no lewci bonyii bó weeyi yí mbee le e bó bó gee kebefe. Ken'yee ejise nu e ley wase yí elemé kebole. Bó nu e jo wase lon!

¹⁵ Bó nu e cine wase je yí len e e jo e é nu yí ecici. Bó nu e jo ekale ke Balaam wvú waa Bewu le wvú to nu e bee keege fiée fi yaa nu ke len nje wvú to koonke bigew e.

2:3 1Tim 6:5 2:4 Jut 6 2:5 3:6; 1Bi 3:20 2:6 Kej 19:24-25; Luk 17:29; Jut 7 2:7 Kej 19:1-16

2:9 Job 4:7; 1Kol 10:13; Mwem 3:10 2:10 Jut 7-8 2:11 Jut 9 * 2:11 Kene le, "... nan bonyii bo n'yeeyi le bo mbiay e ke." 2:12 Jut 10 2:13 Jut 12 2:14 Mat 5:28; 2Tim 3:6 2:15 Ktn 22:7, 17; Jut 11

¹⁶ Ɛ kembɛɛbey wamɛn wvú yí fiɛɛ fi befe fin e. Kembɛɛbey kè ké no nu se kí jemyi lo, ɛ kí jeme diɛwɛ wee wvu wum e, ci gee di kejewtɛ le di wee ntum Nyo' wvun to gee.

¹⁷ Boban bonyii bo n'yɛɛyi le nu diɛwɛ diuw joo wvú joo baa bvuu buyte fó le kɛ, bvuu nu diɛwɛ kekfú kè nu ɛ gbwe ekfun nffum ɛ fey ɛ tuu le. Nyo' nu ɛ seyse wase bvdvuu bvú nɔgɛw e ɛ bvú jiime nen taytaytay, ɛ gɛɛ ê bó.

¹⁸ Bó kumte diuw wvu ɛcici baay sɛ kinyi nkũũ. Bó lewci bonyii bò bɛɛ buy kɛ lo ɛnte jo bonyii bò yaa kee kɛ fiɛɛ fi leŋ bó n'yɛɛyi wvu le è nulo é bó ekase egee mwɛɛm mvu nnyɛn e mvú ye yibo yí nɛyɛte shieele.

¹⁹ Bó jaa no jemyi ê bonyii le kɛ bó kɛŋke keenu bonfaw bó fiɛɛ fimew e kɛ, geenɛn ɛ bó bodvu kebɛɛ bó jemyi bɛɛ naa bonfaw bo mwɛɛm mvú beete bó ye wee le. Bó nu bonfaw nɛjefo é wee nya ekolɛ kew ê fiɛɛ tu wvú nu nfwá fiɛɛ fidvu.

²⁰ Ben ekeè le é wee lewte wase mwɛɛm mvú beete bó wee yí wonj wvun e nje wvú kee wase Tata wesebeene wvú Jisos Klistu wvú Mboyse wesebeene, ɛ kase ɛ gɛn ɛ ley mwɛɛm mvudvu le, mvú ɛ njim wvú ɛ no kɛŋke, é mwɛɛm efo yí ye le efey lo no mvú se shee nu fwele.

²¹ Ɛ wee ge nonɛn tu fi be jee le fo mwɛɛn eyaw ekíɛɛ je nce wvu teyɛy kɛ, ɛ fey keekíɛɛ ebvuu ekase ecíne bonci bó yuule bó bó nu ɛ nya ê bonyii le.

²² Kfuu boba bonyii gee ɛ fiɛɛ fi nu ê nɔgan e mum nu keceɛy le, “Bwe ké suuke mwɛɛm kase bvuu tu fó die.” Ɛ wvumvu bvuu nu le, “Bó ké cuke nkũnyam ɛ wvú kase kɛ gɛn no binlene ê kenca le.”

3

Diiu di Tata nu ke eto

¹ Nsáa yɛm shém, nɔwa' wvu keseen wvun nu wase wvu bokanɔ bofɛɛ wvú me nsan fó ben e. Ɛ bonɔwa' ban e bocii nu ɛ me nsan diɛwɛ ntamce le keenkamse ben é ben ekɛŋke bonkpawace bo leŋ.

² Me nɔgomte le ben ekumyi mwɛɛm mvú bonyii bo ntum Nyo' le bó yuule to jemyɛɛ le mvú nu ke ekooy, ebvuu ekumyi ten mwɛɛm mvú boom bo ntum e bo Jisos e to jemyɛɛ ê ben le Tata bó Mboyse nu ɛ gay le ben egeè.

³ Fiɛɛ fi baay nu le ben ekíɛɛ le è nu ke edioo nu ɛdiuw yo fokemese le, é bonyii bo kensɛwse le ene ekɛw esɛwsee ben, gee mwɛɛm mvú nyam ye yibo gomte.

⁴ Bó nu ke esɛwsee ben duu le, “Kɛ wvú to nu ɛ kaw le wen nu ke ekase eto, wvú ɛ fɛɛ keseen? Naa no bo'icee bosɛɛbeene to yuue kpwekɛn, mwɛɛm mvunciim leeme kɛ bikaa le no mvú to shee nu ɛ kɛw fonkɛw no Nyo' to bomɛ wonj.”

⁵ Bó jemyi nonɛn kee kɛ naa ntay sɛ tune le Nyo' to jeme kɛ ɛ è nu diɛw fwele ɛ ɛbulɛ mum no nu. Ɛ wvú jeme ɛ nshɛ buy ê joo, ɛ wvú to ge nshɛ yidvu bó joo.

⁶ Ɛ wvú ke kase jeme kɛ ɛ è nu diɛw, ɛ joo ban nshɛ yidvu yí yí to gee ɛ yí buy, mum lɛse mwɛɛm mvunciim.

⁷ Ɛ nu ke ten diɛw yidvu yí wvú nu ɛ gɛɛ ɛbulɛ ke keseen bó nshɛ, ɛ no cɛyɛtɛ nɔguy dvú. Ɛ wvú cɛyɛtɛ ɛ è nu diiu di wvú nu ke esaw bonyii bó maa lo wvú, elɛse bó.

⁸Geenen nsáa yem shém, fo ben edaayi le fô Tata le nu ε diuu dimwaan nu ke leηleη diewe bilum ntfuke le, ε bilum ntfuke nu ke leηleη diewe diuu dimwaan e ke.

⁹Ke Tata guute lo ye no bonyii bomew kpwaake, keege no wvú to kawee ke. Wvú kuule ε è nu shém bô ben. Wvú shieele le bonyii bocii ekumen mvuntelem mvubole njefo ke wvú gomte le wee mvu ke ela ke.

¹⁰Diuu di Tata nu ke ekase eto nu ke enu ke diewe di cooη e. Ebvubwe nu ε ebulε nu ke edvúm foweewe emum ela, é ηguy ebuηse mwεem mvunciim mvù nu we, é nshε bô mwεem mvù nu yí dvú le efie ebvuw.

¹¹No ηguy nu ke efiese mwεem mvunciim ê yiyin je le, ben kpwaake le ben nulo ecee nce ε è nu wvu nεε? Ben keηke keecee nce ε è nu wvú yuule ε ben ε nya bikuu binen ê Nyo',

¹²ε no ceyte Diuu di Nyo' le din, momte keege le dí eyanηen eto. ε nu diuu di ηguy nu ke efiese ebulε é kí efie, é mwεem mvunciim mvù nu we ebuη.

¹³Geenen, beene ceyte ε è nu ebulε ke kefe bô nshε yi fie yí Nyo' to kawee, ε wvuwvun woη nu wvú è nu ke enu ke nce wvu teyety fô maanη.

¹⁴Nonen nsáa yem shém, no ben ceyte mwεem mvun nen, ben emomte naa ntay keenu se nlom keneε fieε fimew fi befe ê Nyo' ejise, noo keenu yí kenleεten e ben ε bo Nyo'.

¹⁵Ben ekumyi le Tata wesebeene kuule shém nen, nyaa ε è nu kefew ê bonyii le bó ke eboy. Fieε fin nu ke fi waa bwee wesebeene wvú Baul wvú nu fitele fieεbeene to saηε fô ben e bô bvufee bvù Nyo' nu ε nya ê wvú le.

¹⁶ε boηwa' bocii bô wvú saη e nu ε wvú jemyi ke jó ekume fieε fin. Wvú saanηe mwεem mvumew ε mvú temyi fô bonyii le keekiεε, nonen ε bimaante bi bonyii le bô yaa kee ke fô bó leeme mum toysee kenyi ke mwεem mvudvu le, ε è nu ke leηleη no bó toysee ten mvu ê mondvuum momew e ê Nwa' Nyo' le. Bó gee nonen, teηe ε è nu ηgew yí bikuu bibole.

¹⁷Nsáa yem shém, no ben kee wase mwεem mvun nen, ben emum eyenè fo bonyii bô maa lo Nyo' ban ke egufe ben bô gee dibole di befe é ben enε fô ben leeme wase ekase egbwe lo.

¹⁸Geenen, ben ekuù lo yí mbuwma wvú Tata wesebeene wvú Jisos Klistu wvú Mboyse wesebeene nu ε buw ben dvú, ebvuu ekeè wvú gene lo fwe fwe. Mbense enù fô wvú le keseen noo sekecii se ηka. Fí enù nonen.

Nwa' wvu fwe wvu Jon

Fiεε fi nu ê Nwa' Jon wvu fwe wvun e

Nwa' wvu fwe wvun wvù Jon to saɲεε fô bintaashe bi bonyii bo mbee le, kenjke bikuu bi mwεεm e bifεε. E nu keeyvuwse mvuntelem mvu bonyii bò wvù to saɲεε fô bó le, le bó eceè yí kentaashe le bò bo Nyo' noo Waa we wvù Jisos Klistu bò keetefe bó, le bó eyenè fo bó ebii n'yεεyi wvu mbiay e. Wee wvù saɲ nwa' wvun nu ε looce ε ciise lo le, é wee cee ente jo n'yuu, wvù saa ebvuu egeè gee di ejjiwe le ke. Wvù nu ε bvuu ε saɲ ten le Jisos Klistu to nu naa wee wvu wum, ε wee tfuu wvù nu ε lese fitele yí ye le ε no kooɲke Nyo', kenjke ten keekooɲke waabwee.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1:1-4 Kenjkewce

1:5-2:29 Saaka wvu ekume n'yuu bò ejjiwe

3:1-24 Boom bò è nu bo Nyo' le bò bò è nu bo dεwle le

4:1-6 Fiεε fi è nu fi keceey e bò fi é nu fi mbiay e

4:7-21 Ekume kenjkoɲen

5:1-21 Fitele fi wee lese yí Klistu le soo lo fiεε ficii

Diεw yí nyaa nshii

¹ Fiεε fi bese saanke fin nu ekume Diεw yí nyaa nshii yí to nu wase foɲkew. Diεw yí nyaa nshii yin nu ε bese to yuw mwεεm wvù yí to jemyi, yεn yí le bò ejjise eyese, taa no yí nu, kum yí le bò can yese.

² Nshii wvun nu ε bó to duɲce ε bese yεn wvù le, ε mum ε no jemyi ekume wvù, fewci ê ben ekume nshii wvù mεy lo wvun wvù to nu bò Ice, ε wvù ke duɲce ê bese.

³ Fifiε fi bese to yεnεε bvuu yuw, nu fi fi bese fewci ten ê ben wvu le ben ekenjke kentaashe beene. Kentaashe kesese nu ke bee bo Nyo' Ice bò Waa we wvù Jisos Klistu le.

⁴ Bese ε mum ε no saanke fin wvu le njoɲ wesebeene enu ε wvù ε yinɲen.

Beene eceè ente jo n'yuu

⁵ Wvun nu saaka wvù bese to yuwεε ê wvù, ε mum ε no seɲε ε ben le, Nyo' nu n'yuu ε kejiwe yaa nu naa lo yí ye le ke.

⁶ Nonen, é beene duu le beene nu yí kentaashe le beene ε bó, geenen kaa lene ε è nu ê kejiwe le, tu beene mbiayte lo, yaa cee bii keceey e ke.

⁷ Geenεn, é beene cee ente jo n'yuu no wvù nu ente jo n'yuu, tu beene nu enù yí kentaashe le wee noo wee, ε εlemε ke Jisos wvù Waa we le cuke beene ε beene yuule ente jo bibefe bisεεbeene bicii.

⁸ E beene duu le ke beene kenjke bibefe ke, tu beene leεle lo bikuu bisεεbeene, ε keceey yaa nu yí yese beene le ke.

⁹ Geenεn, é beene seɲε lo bibefe bisεεbeene ê wvù, no wvù nu wee wvù ké no leeme yí diεw ye le bvuu gee mwεεm len, tu wvù nu ekeεshe bibefe bisεεbeene ecuke beene, é beene eyuule yí gee disεεbeene le dicii di yaa nu ke teyey e.

¹⁰ Ɛ beene duu ƙe beene baa ge kebefɛ ƙe, tu beene joo wvú ƙe wvú nu wee mbiay, ɛ diɛw ye yaa ƙɛɛke bvudvuu yí yese beene le ƙe.

2

Jisos nu keman kè ƙɛɛshi bibefɛ bisɛɛbeene

¹ Boom bem, me nsaanke fiɛɛ fin ê ben wvu le fo ben ke enɛ ege kebefɛ ƙe. Geenɛn, ê wee nɛlo ɛ ge kebefɛ, tu beene ƙɛɛke wee wvú kule can ê Nyo' Ice fô beene le, ɛ wee wvun nu Jisos Klistu wvú nu wee wvu teyey.

² Ɛ nu wvú keman kè ƙɛɛshi bibefɛ bisɛɛbeene, ɛ keman kin yaa nu ƙe fô bibefɛ bisɛɛbeene le maan ƙe, kí nu tɛn fô bi bonyii bocii le yí wonj wvun e.

³ Ɛ beene gɛɛle bonci bo Nyo' le, é fifin emum eduŋci ntay ƙe beene kee wvú.

⁴ Wee wvú duu ƙe wen kee Nyo', geenɛn yaa gɛɛle bonci bew ƙe, nu wee mbiay, ɛ keɛɛy yaa nu yí ye le ƙe.

⁵ Geenɛn, wee wvú gɛɛle njeme we nu wvuwe wvú nu keɛɛy wee wvú koonke Nyo' gene mɛɛɛ. Fiɛɛ fi nulo eduŋɛ ntay é wee sɛ ƙiɛɛ ƙe wen nu ɛ taashɛ bô Nyo' nu fin fi le:

⁶ Ɛ wee duu ƙe wen nu sekecii yí Nyo' le tu wvú ƙɛɛke keeceê ƙe ƙɛɛɛɛ ê je yí Klistu to cee le.

Nci wvu fwe

⁷ Nsáa yem shém, ƙe nci wvú me ŋgomte keensan fô ben e nu nci wvu fwe ƙe. Ɛ nu nci wvu yvum wvú ben to ƙɛɛke ɛ ƙɛw fonkɛw. Ɛ nci wvu yvum wvun nu saaka wvú ben to yuwɛɛ wase.

⁸ Geenɛn nci wvú me nsaanke ê ben nu ƙe nci wvu fwe. Keɛɛy ke nci wvun e to nu ɛ duŋɛ yí Klistu le, ɛ no duŋci tɛn yí yene le. Nci wvudvu yen'yi fwe njefo kejiwɛ kaa wase gene, ɛ n'yuu wvu keɛɛy ɛ ƙɛw wase ɛ no baa.

⁹ Ɛ wee duu ƙe wen nu ente jo n'yuu bvuu bane waa bwee, tu wvú bɛɛ ƙe ente jo kejiwɛ.

¹⁰ Wee wvú koonke waa bwee nu ɛ wvú nu sekecii ente jo n'yuu ɛ fiɛɛ yaa nu yí ye le fi nulo ege é wvú elɛne baytene ƙe.

¹¹ Geenɛn, wee wvú bane waa bwee nu ɛ wvú nu ê kejiwɛ le ƙɛne jó yaa kee fô wvú gene ƙe, njefo kejiwɛ kedvu nu ɛ ge wase wvú ɛ fefe.

¹² Boom bem, me nsaanke fô ben e njefo bó nu ɛ ƙɛɛshɛ wase bibefɛ binɛn nje Klistu.

¹³ Bo'icɛm, me nsaanke fô ben e njefo ben kee wase wvú wvudvu wɛ wvú to nu fonkɛw. Cubonyii, me nsaanke fô ben e njefo ben nu ɛ so wase wee kebefɛ wɛ. Boom bem, me nsaanke fô ben e njefo ben kee Nyo' Ice.

¹⁴ Bo'icɛm, me nsaanke fô ben e njefo ben kee wase wvú wvudvu wvú to nu fonkɛw. Cubonyii, me nsaanke fô ben e njefo ben tɛmyi lo ɛ diɛw Nyo' nu sekecii yí yene le, ɛ ben ɛ so wase wee kebefɛ wɛ.

¹⁵ Me ɛ mum ɛ no nteete ben ƙe, fo ben ekoonkɛ wonj wvun ƙɛnɛɛ mwɛɛm mvu yí wonj wvun e ƙe. Ɛ wee koonke wonj wvun, wvú saa ekoonke Nyo' Ice ƙe.

16 Ben ekeè le mwεem mvunciim ê won jan mvù nyam ye keŋke shiee yî dvu le bô mvù ejise taale koonke, noo mvù bonyii bensee ye yî dvù le yî nshii wvun e, yaa nu mvù nen'yi fô Nyo' Ice le ke. E nu mvu yî won wvun e.

17 Won wvun nu ke eka, é mwεem mvu yî won wvun e mvù bonyii keŋke shiee yî dvù le eka ten. Geenεn, wee wvù gee ε è nu fiεε fi Nyo' shieele nu ke emεy enu dvù sekecii.

Bonyii bo bvuban e bo Klistu le

18 Boom bem, kefew kin nu wase ke fokemεse. No ben to yuwεε le wee bvuban Klistu nu ke eto, nu ε naa keseen nu ε bonyii bo bvuban e bo Klistu le ε to wase nteen. E neε fiεε fi ge beene ε mum ε kiεε le kin nu wase kefew ke fokemεse.

19 Bonyii bodvu ban to buy ê beene enteleŋ, geenεn ke bó to nu bonyii bosεεbeene ke. E bó to nu bonyii bosεεbeene, tu bó to bee emεy enu beene ε bó. Nonεn ε bó mum buy wvu le fí edunƣε endan le ke bó nu bonyii bosεεbeene ke.

20 Ben nu finεn ε wvù wvù è nu Wvù wvù Yuule ε yefe * wase ben, ben ε no kee mwεem mvu keceεy.

21 Ke me nsaanke fô ben e ε è nu njefo ben maa keceεy ke. Me nsaanke njefo ben kee keceεy, ε ben kee ten le ke è nulo é mbiay ebuy ente jo keceεy ke.

22 Wee mbiay nu wvù la? Ke è nu wvuε wvù tune le ke Jisos nu Mboyse wvù Nyo' to kawεε le? Wee wvù tune Nyo' Ice bó Waa we nu wvuε wvù nu wee bvuban Klistu.

23 Ke wee wvù tune Wan keŋke kentaashe bó Icee Wan wvudvu ke. Wee wvù jemyi bó diuw we le wen nu ε bee Wan e, nu wvù keŋke kentaashe bó Icee Wan ten.

24 Ben egεε fiεε fi ben to yuwεε fonƣεw é fí enu sekecii yî yene le. E ben geke fiεε fi ben to yuwεε fonƣεw fí ε no nu sekecii yî yene le, é ben ten emum enu sekecii yî Waa Nyo' bó Ice le.

25 E fiεε fi Klistu nu ε kaw beene dvù nu nshii wvù mεy lo.

26 Me nsaanke mwεem mvun fô ben e ε è nu ekumε bonyii bó gomte keelele ben.

27 Geenεn n'yefe wvù ben to keŋkeεε ê Klistu nu sekecii yî yene le, ε ben yaa bvuu shieele lo wee mvu wvù ebvuu eyεεyi ben ke. No n'yefe we wvun yεεyi wase ben ekumε mwεem mvunciim, ε n'yefe wvudvu nu wvu keceεy, se è nu wvu mbiay, ben emum enu sekecii yî Klistu le ke lenleŋ no n'yefe wvun nu ε yεεyi ben.

28 Boom bem, ben emum emεy enu sekecii yî ye le wvu le seke wvù ε ke ε buynεn, é beene ekeŋke fitele keeyεn wvù le efey keeke enyiimen lo ente jo ken'wuumεn.

29 E ben kee lo le wvù nu wee wvù gee mwεem teyey, tu ben keŋke keekeè ten le wee tfuu wvù gee fiεε fi teyey nu ε è nu mboo we.

3

Beene nu boom bo Nyo' le

2:16 Bŋgn 27:20; Lum 13:14; Gal 5:19-21; Efe 2:3; Jem 4:16 **2:17** Mat 7:21; 1Kol 7:31 **2:18** 4:3; Mat 7:15; 2Jon 7 **2:19** Lem 20:30 **2:20** 2:27 * **2:20** N'yefe wvun nu Keyoy ke Yuule kè bó nu ε nya é bó. **2:22** 4:3; 2Jon 7 **2:23** 4:15; 5:1; Jon 5:23; 15:23; 2Jon 9 **2:24** 2:7 **2:25** Jon 5:24
2:27 Yeli 31:34; Jon 14:16; 16:13 **2:28** 3:21; 4:17; Jon 5:22; 15:5 **2:29** 3:10

¹ Ben etaa ke eyen kfuu kenkonen ke baay kè Nyo' Ice nu ε dunce fô beene le, ε ge le bó etenje beene le boom bo Nyo' le! E beene nu keceey boom bo Nyo' le. Fieε fi bonyii bò è nu bo yí won wvun e baa kee beene nu njefo bó baa kee ten wvú wvú Nyo' ke.

² Nsáa yem shém, keseen nu ε beene nu wase boom bo Nyo' le, geenen beene baa kee wase no beene nu ke enu ke. Fi beene kee nu ke le ε è nu ke enu seke Klistu ε buynen, é beene enu diεwe wvú le, njefo beene nu ke eyen wvú le no wvú nu.

³ Fi ε mum ε no nu le, wee tfuu wvú taale fwe yí ye le nonen kenke keecuke ekole kew sekecii yuule no wvú yuule.

⁴ Wee tfuu wvú gee kebefε nu ε wvú ngoyte ε è nu nci Nyo', njefo kebefε nu nci ε wee ε ngoy.

⁵ Ben kee lo le Klistu to to keecake bibefε bi bonyii le. E ke wvú wvú Klistu to kenke kebefε ke.

⁶ Ke wee wvú nu yí Klistu le ké mεy no gee bibefε ke. Ke wee wvú mεy ε no gee bibefε ké no ε yen wase wvú le keεε kee wvú ke.

⁷ Boom bem, fo wee eleε ben ke. Wee wvú gee fieε teyete nu ke wase wee wvú teyete lenlen no Klistu nu wee wvu teyete.

⁸ Wee wvú mεy ε no gee bibefε nu wee dεwle, njefo dεwle wvun to gee wase bibefε naa ε kew lo fonkew. Shieε wvú Waa Nyo' to toε to nu keefiwse dilemme di dεwle wvun e.

⁹ Ke wee wvú è nu mboo Nyo' ké no gee kebefε ke, njefo fieε fi è nu Nyo' ficii nu yí ye le sekecii, ε ke è nulo é wvú ebvuu egee kebefε ke, njefo wvú nu mboo Nyo'.

¹⁰ Fieε fi nulo ege é beene eyene bonyii bò è nu boom bo Nyo' le bò bò è nu bo dεwle le nu fin: Wee tfuu wvú nu se wvú gee mwεem teyete keεε wvú nu se wvú koonke waa bwee, yaa nu Waa Nyo' ke.

Beene ekojené

¹¹ Saaka wvú ben to yuwεε ε kew fonkew nu ke wvun wvú le, beene ekojené.

¹² Fo beene enu diεwe Keen e ke. Wvú to nu waa Satan wvú wee kebefε we, ke mum ne yu waa bwee. E wvú to yu wvú nje la? Wvú to yu njefo diew gee to nu di befe, ε di waa bwee le nu di teyete.

¹³ Boom bo bwεem e, fo ben ekenké nghaw le bonyii bò è nu bo yí won wvun e bane ben ke.

¹⁴ Beene kee lo le beene nu ε buy wase can kpwe le ε ley yí nshii le, njefo beene koonke boom bo bwee wesebeene le. Wee wvú nu se wvú koonke waa bwee beε ke nu can kpwe le.

¹⁵ E è nu naa yeε wvú bane waa bwee, tu mweten nu wee wvú yuwyi bonyii. E ben kee lo le ke wee wvú yuwyi bonyii kenke nshii wvú mεy lo yí ye le ke.

¹⁶ Fieε fi nu ε dunce beene kenkonen ke kenkonen nu fin fi Klistu to gee: Wvú to nu ε nya nshii we kpwe nje yese beene. Beene ten kenke keenya wesebeene nshii nje boom bo bwee wesebeene le.

¹⁷ E wee kenke mwεem mvu yí nshε le fen, yene ε waa bwee tane, ε fanε yaa eyene lo fitele fiew fô wvú le, tu kenkonen ke Nyo' le nu yí wvuwe wee le neε le?

¹⁸ Boom bem, fo beene ekoŋenè ke fomvu fomvu kenεε yî njeme le ke. Beene ekoŋenè yî keceεy e, duŋci yî gee le.

¹⁹ Ε neε le fiεε fi nu ke ege é beene ekiεε le beene nu bonyii bò è nu bo keceεy e, ebvuu ege é beene elεese mvuntelem mvuseεbeene fwe dvu Nyo',

²⁰ naa seke la wvù mvuntelem mvuseεbeene mvudvu saake beene, njefo Nyo' kuuke fele mvuntelem mvuseεbeene, ε wvù kee fiεε ficii.

²¹ Nsáa yem shém, é mvuntelem mvuseεbeene nu se mvù saake beene, beene saa ekeŋke nfan mvu fwe dvu Nyo' ke.

²² Ε beene leke naa la é wvù, é wvù enya é beene, njefo beene geele bonci bew gee fiεε fi ye ejeé wvù.

²³ Ε nci we nu wvun wvù le, beene elese fitele yî Waa we wvù Jisos Klistu le, ekoŋenè ke no wvù gay é beene.

²⁴ Bonyii bocii bò geele bonci bew nu yî ye le sekecii ε wvù nu ten yî bó le. Fiεε fi gee ε beene se kee le beene nu yî ye le sekecii nu Keyoy ke Yuule kè wvù nu ε nya é beene.

4

Wee wvù keŋke Keyoy ke Nyo' le bò wvù yaa keŋke ke

¹ Nsáa yem shém, fo wee dioo duu le fiεε fi wen jemyi ne fô Keyoy ke Nyo' le, ε ben mum bee kò le wvù le ke. Ben emom wvù eyen laa keyoy kedvu nu ke Nyo' le keceεy ε. Me njemyi nen njefo bonyii bò mbiayte le bowen nu bonyii bo ntum Nyo' le nu wase yî woŋ wvun e nteen.

² Fiεε fi nulo ege é ben ekiεε keyoy kè è nu ke Nyo' le yî wee le nu fin: Wee tfuu wvù jemyi bò diuw we le Jisos Klistu to nu ε tu wee wvu wum to fokuse fen, nu wvuwe wvù keŋke Keyoy ke Nyo' le.

³ Wee tfuu wvù baa jemyi nonen ekume Jisos nu wvù keŋke keyoy ε è yaa nu ke Nyo' le ke. Kekin keyoy nu ke wee bvuban Klistu le wvù ben to yuweε wase le wvù nu ke eto le, ε keseen nu ε wvù ε to wase é woŋ jan.

⁴ Boom bem, ben nu bonyii bo Nyo' le, ε ben ε so wase bonyii bodvu. Ben so njefo wee wvù nu yî yene le fele wvù nu é woŋ jan.

⁵ Boba bonyii nu bo yî woŋ wvun e. Nonen mwεem mvù bó jemyi nu mvu yî woŋ wvun e, ε bonyii bò è nu bo yî woŋ wvun e yuuke bó le.

⁶ Beene nu fiεεbeene bonyii bo Nyo' le. Wee tfuu wvù kee Nyo' yuuke beene le, ε wvù yaa nu ke wee Nyo' yaa yuuke fiew beene le ke. Fifi nu fiεε fi gee ε beene se kee keyoy kè è nu ke wee keceεy e bó kè è nu ke wee mbiay e.

Nyo' nu Nyo' keŋkoŋen

⁷ Nsáa yem shém, beene ekoŋenè, njefo keŋkoŋen nu fiεε fi Nyo' le. Wee wvù kooŋke wee mvu, nu mboo Nyo', ε wvù kee Nyo'.

⁸ Ke wee wvù nu se wvù kooŋke wee mvu kee Nyo' ke. Fí nu nonen njefo Nyo' nu Nyo' keŋkoŋen.

⁹ Yin nu je yî Nyo' to duŋceε keŋkoŋen kew fô beene le jó: Wvù to nu ε tum Waa we wvù ε ka ke wvù yî woŋ wvun e wvu le beene ke ekeŋke nshii fele yî ye le.

¹⁰ Fifi nu fiεε fi bó teŋe le keŋkoŋen. Ε ke è nu le è to koŋ beene Nyo' ke. Ε to koŋ Nyo' beene, tum Waa we le wvù eto ege keman fô bibefe bisεεbeene le.

11 Nsáa yem shém, no Nyo' to konɛɛ beene ê yin je le nen, beene ten kenke keekonɛnɛ.

12 Kε wee nu dvú wvú ke nu ε yuu wase yen Nyo' le kε. Ε beene konɛne lo, ε Nyo' enu sekecii yí yese beene le, ε kenkonɛn kew nu yí yese beene le gene mεεse.

13 Beene kee le beene nu yí ye le sekecii ε wvú nu yí yese beene le, njefo wvú nu ε nya beene bô Keyoy kè è nu kew.

14 Bese to nu ε yen ε mum ε no seɛne ê bonyii le Nyo' Ice to nu ε tum Waa we le wvú eto eboyse won wvun.

15 Ε è nu naa yεε wvú jeme bô diuw we le Jisos nu Waa Nyo', tu Nyo' nu yí mwεten ε sekecii ε wvú nu ten yí Nyo' le.

16 No fi nu nonen, beene ε mum ε kίεε, ε bee kenkonɛn kè Nyo' kenke fô beene le.

Nyo' nu Nyo' kenkonɛn, ε wee wvú cee yí kenkonɛn e sekecii, cee ε è nu yí Nyo' le, ε Nyo' ten cee yí ye le sekecii.

17 Fiεε fi duɲci le kenkonɛn nu fô beene le ε kí ε yinɛn nu fin fi le, kε beene kenke nfan ekume diuu di nsaw wvu fokemεse le kε. Ε beene yaa kenke kε nfan njefo beene cee yí won wvun e diεwe Klistu le.

18 Kε nfan ké no nu ente jo kenkonɛn kε. Kenkonɛn kè nu ε leynen ε gen ε mεse ké no buuuse lo nfan, njefo nfan kenke fiεε keege ε è nu bô ηgew wvú è nulo é bó enya ê wee. Kε wee wvú kenke nfan nu ε ley wase ente jo kenkonɛn ε gen ε mεse kε.

19 Beene konɛne njefo è to yaw Nyo' no koonke beene.

20 Ε wee duu le wen koonke Nyo', geenen buuu bane waa bwee, tu wvú nu wee mbiay, njefo é wee nu se wvú koonke waa bwee wvú wvú yene wvú le, wvú saa ke ekoonke Nyo' wvú wvú nu se wvú yene wvú le kε.

21 Nci wvú beene to kenkεε ê Klistu nu wvun wvú le, wee wvú koonke Nyo' kenke keekoonkè waa bwee ten.

5

Wee wvú soo won wvun nu wvú nu ε bee Jisos e

1 Wee tfuu wvú nu ε bee le Jisos nu Mboyse wvú Nyo' to kawεε nu ε wvú nu waa Nyo', ε wee tfuu wvú koonke wee, nu ε wvú koonke ten mboo mwεten.

2 Fiεε fi gee ε beene se kee le beene koonke boom bo Nyo' le nu seke beene koonke Nyo' gee fiεε fi nci we gayte.

3 Ben ekeε le keekoonke Nyo' nu keegeεle bonci bew, ε bonci bew yaa nu buvjite kε,

4 njefo wee tfuu wvú è nu mboo Nyo' nu ε wvú soo lo won wvun. Ε fiεε fi soo won wvun nu mbee wesebeene.

5 Wee wvú soo won wvun nu wvú la? Kε è nu wvuwe wvú nu ε bee le Jisos nu Waa Nyo' le?

Mweem mvú leeme jim nsaw Jisos

6 Jisos Klistu to nu ε to yí won wvun e, fey yí joo bô yí ελεμε le. Kε wvú to fey kε ε è nu yí joo le maan kε. Wvú to fey yí joo le bô yí ελεμε le. Ε Keyoy ke Yuule leeme jim nsaw fiεε fin njefo Keyoy jemyi keceey.

7 Mwεem nu dvù mvuntentem mvù leeme jim nsaw wvudvu.

8 Ε mwεem mvun nu Keyoy ke Yuule, joo noo ελεμε. Ε mwεem mvu mvuntentem mvun nu yî fiεε le fimwaanj.*

9 Beene ké no benje fiεε fi è jemyi wee wvu wum ê beene. Geenεn, fiεε fi è jemyi Nyo' nu ε fi jite fele fi wee wvu wum e. Ben ekeè le fifin nu fiεε fi è jemyi Nyo' ê beene, leeme jim nsaw wvu Waa we.

10 Wee wvù nu ε bee Waa Nyo' le nu ε wvù kenke fiεε fi Nyo' jeme fin yî ye le. Wee wvù baa bee Nyo' le nu ε wvù gee ε Nyo' nu wee mbiay, njefo wvù baa bee fiεε fi è jeme Nyo' ê beene ekume Waa we le ke.

11 Njeme Nyo' wvun nu le Nyo' nu ε nya beene bô nshii wvù mεy lo, ε nshii wvun nεn'yi yî Waa we le.

12 Wee wvù kenke Waa Nyo' yî ye le kenke nshii wvudvu, ε wee wvù baa kenke Waa Nyo' yî ye le yaa kenke nshii wvudvu ke.

Bonyii bô kenke wase nshii wvù mεy lo

13 Me nsaanke mwεem mvun ε ben bô nu ε bee Waa Nyo' le, wvu le ben ekiεε le ben kenke wase nshii wvù mεy lo.

14 Ke beene yaa kenke nfan keebence egeen fwe dvu Nyo' eleke fiεε ê wvù ke, njefo é beene leke fiεε ê wvù bii no wvù shieele, é wvù eyuw fiεε fi beene jemyi.

15 Ε beene kee le wvù yuuke fiεε fi beene jemyi seke beene leke naa la ê wvù, é beene emum ekeè ten le beene nu ε kenke wase fiεε fi beene leke ê wvù.

16 Ε wee yen ε waa bwee gee kebefε kè yaa nulo ege é wvù ekpwe lo ke, é wvù leke le Nyo' enya nshii ê wvù. Fifin nu fô wee wvù kebefε kew yaa nulo ege é wvù ekpwe lo ke. Kebefε kemew nu dvù kè nulo ege é wee ekpwe lo. Ke me ngayte le wee ebunleè fô wvuwee wee le ke.

17 Gee di befe dicii nu kebefε, geenεn ε kebefε kemew nu dvù kè yaa nulo ege é wee ekpwe lo ke.

18 Beene kee lo le kee wee wvù è nu mboo Nyo' nulo ebvuu emεy egee bibefe ke, njefo Waa Nyo' εyεcyi wvù, ε kee wee kebefε we nulo ebvuu ekum wvù le ke.

19 Beene kee lo ten le beene nu bonyii bo Nyo' le, ε bonyii bô è nu bo yî wonj wvun e bocii nu can wee kebefε we le.

20 Beene kee le Waa Nyo' nu ε to wase ε yene bvufee bvuseεbeene keekiεε wvù wvù Nyo' wvu keceεy. Ε beene nu yî ye le wvù è nu keceεy njefo beene nu yî Waa we wvù Jisos Klistu le. Ε nu wvù wvù Nyo' wvu keceεy ε nshii wvù mεy lo nu can ye le.

21 Boom bem, ben eyenè ekume mvunyo' mvu εcici.

5:7 Jon 5:36-37 * 5:8 Bon'wa' bo boyvuum bomew kenke fibole bincim bin le, "Bonyii nu botete bô leeme jim nsaw wvudvu fowe. Ε bonyii ban nu Nyo' Ice bô Dicw noo Keyoy ke Yuule. Ε bonyii bo botete ban nu yî fiεε le fimwaanj. 8 Ε mwεem nu dvù mvuntentem mvù leeme jim nsaw wvudvu yî nshε le. Mwεem mvun nu Keyoy ke Yuule, joo noo ελεme. Ε mwεem mvu mvuntentem mvun nu yî fiεε le fimwaanj." 5:10 Lum 8:16; Gal 4:6 5:11 Jon 3:16-18 5:12 Jon 3:36; 5:24 5:13 Jon 20:31 5:14 Jon 15:16 5:16 Mat 12:31; Ibu 6:4-6 5:18 3:6, 9-10; Jon 17:15; 2Tes 3:3 5:19 Jon 12:31; Gal 1:4 5:20 Jon 1:14, 18; 11:25; 17:3; 20:28

Nwa' wvu bokaŋ bofεε wvu Jon

Fiεε fi nu ê Nwa' Jon wvu bokaŋ bofεε wvun e

Jon to saŋ nwa' we wvu bokaŋ bofεε wvun, teŋe ekole kew le, “Cee ekole ke kentaashe ke bonyii bo mbee le (1:1).” Wvú to saŋ fô kpwoon mvu le wvú Nyo' nu ε caw bô boom bew e. Kpwoon wvun nelo enu kentaashe ke bonyii bo mbee le kemew, ε boom bew ban nu bonyii bo kentaashe kedvu le. Fiεε fi wvú to saŋεε ê nwa' wvun e, nu ke nen kfuy. Wvú to saŋ keeleke le bô ekonɛnɛ, bvuu tefe bô le bô eyenɛ ekume bonyii bo n'yεεyi le bo mbiay e.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1-3 Keŋkewce

4-6 Keŋkoŋen nu ekole ke fiεε ficii le

7-11 Ntefe keeyεne ekume n'yεεyi wvu mbiay

12-13 Kemese

¹ ε nu me wvú cee ekole kentaashe ke bonyii bo mbee le. Me nsaŋke nwa' wvun fô wo le kpwoon wvú Nyo' nu ε caw noo fô boom buw e. Me ŋkoonke ben yí keceey e. ε ke è mɛy ke me maan wvú koonke ben ke. Bonyii bocii bô kee keceey koonke ten ben.

² Bese koonke ben nje keceey kè nu yí yese beene le, ε kí nu ke emɛy nu ke yí yese beene le sekecii.

³ Mbuwma Nyo' bô shen noo nyεkeey wvú nen'yi fô Nyo' Ice bô fô Jisoklistu wvú Waa Nyo' Ice le nu enu yí yese beene le no beene nu yí keceey e bô yí keŋkoŋen e.

Ben enú yi keceey e noo yi keŋkoŋen e

⁴ Me nlanlanɛ baay no me nu ε n'yεn ε boom buw bomew bii keceey e ke no Nyo' Ice to gayεε le beene egeε.

⁵ Yí keseen e bwee bonyii, me nleke lo wo ŋgayte le beene ekonɛnɛ. Ke fin nu nci mvu wvu fwε ε me nsaŋke fô wo le ke. ε nu ke nci wvú beene to keŋke wase ε kew foŋkew.

⁶ Keŋkoŋen nu fin fi le beene ebii nci we le. ε nci wvudvu nu wvun wvú ben to yuwεε wase ε è bεε foŋkew le ben eceé yí keŋkoŋen e.

⁷ Bonyii bo mbiay e nteen nu wase ê won, ε è nu bonyii bô yaa tomte le Jisoklistu to nu ε tu wee wvu wum to fokuse fεn ke. Boba bonyii nu bo wee mbiay e wvú nu ten wee bvuban Klistu.

⁸ Ben eyenɛ bô bikuu binen fo ben ke enε elase fiεε fi ben nu ε lem wase. Ben emomtè ε è nu keeke ekeŋke nlawma wene tfuu.

⁹ Wee tfuu wvú daŋke gεne fwe yaa leeme ke yí n'yεεyi wvu Klistu le, nu ε wvú yaa bvuu keŋke Nyo' yí ye le ke. ε wee wvú leeme sekecii yí n'yεεyi wvu Klistu le, nu ε wvú keŋke Nyo' Ice bô Wan yí ye le.

¹⁰ ε wee to fô ben e ε fanɛ yaa eto ε è nu bô wvu wvun n'yεεyi, fo ben efiisen wvú ê ben yew kenεε egay lo wvú le ke.

¹¹ ε wee gay wvú le, tu wvú nu ε taashe wase bô wvú yí lemme diw di befe le.

Njeme wvu fokemese

¹² Me ηκεηκε naa mwεεm nteen keensanj ê ben, geenε ε me n'yaa nu ensanj lo ê ηwa' le κε. Me n'yene le me nu ηke ento en'yεn lo ben e é beene ejemyi ε wee yεne wee le ê jise, wvu le beene emεse eyuw njon.

¹³ Boom bo waa bwoo wvù Nyo' nu ε caw tεn e, gayte wo le.

Nwa' wvu bokaŋ botεte wvu Jon

Fiεε fi nu ê Nwa' Jon wvu bokaŋ botεte wvun e

Jon wvù tenje εkolε kew le cee εkolε ke kentaashe ke bonyii bo mbee le, to sanŋwa' we wvu bokaŋ botεte wvun fô wee mvu wvu fwe ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ε diee nu Gayus. Wvù nu ε sanŋ ε bense Gayus yí nfi wvù wvù nyaa ê bonyii bo mbee le. Wvù nu ε tefe ten Gayus le wvù eyenè ekumε wee mvu wvù bó to tenje le Diotefes njefo wvù to tune keeyuw diεw ye le.

Bikuu bi mwεεm e ê Nwa' wvun e

1-4 Keŋkεwce

5-8 E Jon bense Gayus

9-10 E Jon lom gee di Diotefes e

11-12 E Jon bense gee di Demitiyus e

13-15 Kemεse

1 E nu me wvù cee εkolε kentaashe ke bonyii bo mbee le. Me nsaanŋke ŋwa' wvun fô wo le Gayus wvù nsaa yem shém. Me ŋkoonŋke naa wo yí keceey e.

E Jon bense Gayus

2 Nsaa yem shém, me mbunlee le mwεεm mvunciim ege ne nta yê keba kuw e, ε wo temyi yí nyam ye le ke no me ŋkee le wo temyi ê keyoy e.

3 Me nto nu ε n'yuw njon baay no boom bo bwee wesebeene le bomew to fεεε jan see ekumε no wo leeme yí keceey e bó fitele fiuw ficii. E ê nu naa keceey le wo bii keceey e.

4 Kε fiεε fimew bvuu nu dvú fi nulo ege é me en'yuuke njon nfele keen'yuuke le boom bobem bii keceey e ke.

5 Nsaa yem shém, lemme di wo lemte fô boom bo bwee wesebeene le, εfey mvunciim fô bó nu botolo le, nu ε wo lemte naa leŋ.

6 Bó to nu ε see ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ke jan ekumε keŋkoŋen kuw. E momtè ke fici boba bonyii ê je yí Nyo' shieele le nonen yí lenε dibole.

7 E keè le bó buy ekfuŋ ε è nu nje diee di Klistu le, ε bó baa etaale nfi mvu ê bonyii bó yaa nu bo Nyo' le ke.

8 Nonen, beene keŋke keetomtè boba bonyii, wvu le beene ε bó enù bonyii bó lemte yí fiεε le fimwaanŋ ekumε keceey.

Ekumε Diotefes bó Demitiyus

9 Me nto nu ε nsanŋ fiεε fô kentaashe ke bonyii bo mbee le kenen e, geenen ε Diotefes wvù koonŋke keelewse εkolε kew fwe, fanŋe yaa eyuw wee wvù è nu me le ke.

10 Nonen, me nu ŋke endioo ε nto, é me enjike fiεε fi wvù gee fin fokuse, no wvù ghane kunsene mvunŋkunsen, jemyi diεw yí befe ekumε me. No wvù gee nonen, wvù baa cim ffuu bó fiεε ke. Wvù tune ten keefiisene boom bo bwee wesebeene le, tune ten fo bonyii bó gomte keefiisene bó efiisenè. E bó dioo gomte keefiisen, é wvù mum kuŋ lo bó ê kentaashe ke bonyii bo mbee le ente.

11 Nsaa yem shém, fo wo ebenenè fiεε fi befe ke. E benenè ε è nu fi jee. Wee wvù gee fiεε fi jee nu wee Nyo', ε wvù gee fi befe nu ε wvù baa kee wase Nyo' ke.

¹² Demitius nu fiew wee ε bonyii bocii jemyi mwεεm mvù jee ekumε wvú, ε kenje kew kè jee jemyi ten ekumε wvú. Bese ten jemyi ekumε wvú. Ε wo kee lo le fiεε fi bese jemyi ekumε wvú nu keεεεγ.

Ngayma

¹³ Me mbεε ηκεηκε mwεεm nteen keensan ê wo, geenεn ke me ηkoonke keensan lo bô εte ke ηwa' le κε.

¹⁴ Me n'yεne le è sheke caan é me ento en'yεn lo wo le, é bee wo ejemyi ε wee yεne wee le ê jise.

¹⁵ Nyεkeey enù fô wo le. Nsáa yesebeewo gayte wo le. Gayε nsáa yesebeewo le yicii wee mwaan mwaan bó le, enya ê me.

Nwa' wvu Jut Fiεε fi nu ê Nwa' Jut wvun e

Jut to sanj nwa' wvun keetefe bonyii le bó eyenê ekumε bonyii bò to duu le bó nu bonyii bo mbee le mum leεle bonyii bò n'yεeyi wvu mbiay. Ke nwa' Jut wvun defe ke. Wvú nu ε sanj mwεem mvumew ε mvú nu leηleη ke diεwε mvú nu ê nwa' Bita wvu bokaη bofεε le. Wvú sanj keetefe bonyii bò wvú sanj fô bó le le bó ediuù keetomte mbee wvú bó to nyaε ê bonyii bò ε nu bo Nyo' le, le mbee wvun nu fiεε ε bó to nya wase lo kaη mwaan ε wvumvu yaa bεε ke.

Bikuu bi mwεem e ê nwa' wvun e

1-2 Kenkewce

3-16 Kenje, bó n'yεeyi, noo ηgew bonyii bo n'yεeyi le bo mbiay e

17-23 Ntefe wvú le bonyii eleemê yí mbee wvubole

24-25 Bunle mbense

1 **Ε** nu me wvú Jut wee lemme Jisos Klistu, ε me nu waa bwee Jem. Me nsaanke nwa' wvun fô bonyii bò Nyo' Icee wesebeene nu ε tee, ε bó cee yí kenkonen kew e, ε wvú ε gee bó can Jisos Klistu le.

2 Nyo' ebvuu ecam shen fô ben e naa ntay, ebvuu ege é mvuntelem mvunen eεetene, é kenkonen kew fô ben e ebvuu eduu egen fwe.

Bonyii bo n'yεeyi le bo mbiay e

3 Nsáa yem shém, me nse ηkpawci naa baay le me nu ensanj fô ben e ekumε mboyma wvú beene bocii nu ε kenke wase, ε ne ε n'yen le fi nu shiee le baay keensanj enleke ben le ben ediuù keetomte mbee wvú bó to nyaε ê beene bò ε nu bonyii bo Nyo' le. **Ε** nu fiεε ε bó to nya wa lo ê beene kaη mwaan ε fimew yaa bεε ke.

4 Me njemyi nen njefo bonyii bomew nu ε wεentεn wase ε ley ê ben ente, ε è nu bò bó to jemyεε wase ekumε bó ε è bεε lo le Nyo' nu ε gee wase ηgew wvubo. Boban nu bonyii bò maa lo Nyo', bò joo mbuwma Nyo' tfluuse ε è tuu fiεε fi bó ebεεle ekuse jodvu gee nnyen, bvuu maa lo Cee Ekole wesebeene wvú Tata Jisos Klistu wvú è mey ke wvú.

5 Keseen me ηgomte keembvuu enkumε ben ekumε mwεem mvumew ε ben kee ke naa wase mvú ntay. Tata to nu ε bvuse bonyii bo Islael wonj wvú Ijiw e, ε bó boy yí ηgew e, geenεn ε wvú ke kase ke lese bonyii bò to baa lese fitele yí ye le ke.

6 **Ε** è nu ke no bonceendaa bew bò to baa leeme fô wvú to gεkeε bó, cine bvudvuu bvubole bvu leη bvu nce le, nu ε wvú ε lese boba yí boncaw bò mey lo le, fô bvudvuu bvú jiime nen taytay e, fô bó nu enu egeη ebuy diuu di baay di è nu di nsaw e.

7 **Ε** è bvuu nu ke leηleη no wvú to tonεε kelaante kè Sodom bó kè Gomola bó ηguy wvú mey lo, noo bilaante bi to nu mbew bí le, bi to cee ten nce nnyen kenjan, ε bokεnε bó bolemse joo ten ye yibo gee dvú ε è yaa nu ê je yí Nyo' to

1:1 Mat 13:55; Mak 6:3

1:2 2Bi 1:2

1:3 1Tim 1:18

1:4 2Bi 2:1-22

1:4 Gal 5:13; 2Bi 2:1

1:5 Ksm 12:51; Ktnj 14:29-30; 1Kol 10:5; 2Bi 1:12-13

1:6 1Bi 3:19-20; 2Bi 2:4

1:7 Kenj 19:1-24; 2Bi

bomεε le wee egee le κε. Fieε fin nu kenfewsεn ke fieε fi nu ke ekooy bō bonyii bō cee kfuu wvuwvun nce le.

⁸ Naa no fi nu nonen, bonyii ban ε jo κε ε è nu gee didvu. Bó beete bō ye yibo, tune wee wvū saake bō, nan'yi biyoy bì κεηκε mvunḡay fele bō. Bó gee nonen duu le è nu njefo bō yeηe mwεεm e ε̂ bifile le.

⁹ Seke Maykel wvū nu εkolε ke bonceendaa bo Nyo' le to waale εwe jo gvune di Muses e, ε bō dεwle taanḡke gvune didvu, wvū to baa cim bvuse diεw yi befe ejeme ε̂ dεwle κε, ε wvū tfuse κε ε̂ wvū le, “E nu esaw Tata wo.”

¹⁰ Bonyii ban ε no nan'yi lo mwεεm mvunciim mvū bō baa kee no mvū nu κε. Bó gee mwεεm ε ε̂ nu mvū εlemε kebole gomte diεwe nyám yi ηkpwaante le. E nu mwεεm mvudvu mvun mvū beete bō bō.

¹¹ Ngεw wvū baay nu fō bō le. Bó nu ε jo gee ε è nu di Kεεn e. Bó nu ε ne wase ε no gee mwεεm mvū befe nje bigew diεwe Balaam e. Bó temyi bikuu ke leηleη diεwe no Koola to temyi. Bó nu ke ekpweken κε no Koola to kpweε.

¹² Boban bonyii nu lo yile ε̂ ben enteleη seke ben diee ηkaw κεηkoηεn kenεn.

* Bó ké no gee diεwe bwé le kefew ke mwεεm mvudien mvun e, ε wee taale κε ε̂ nu εkolε kew yaa wuumene κε. Bó nu diεwe kembεw fō kí ε suu se kí enya jan e, wfefwe ε kase ε tawse kí. Bó nu ten diεwe bite bì ké ce gen buy naa seke mondvuum kaa ε bí baa eyum mvuntam ke le. Bó nu diεwe bite bì bó nu ε mvuwye le. Bó nu ε kpwe wase ε bvuu ε kpwe.

¹³ Bó nu diεwe joo yi baay yi nffum fεete bensee we le, ε gee dibole di kenshoose le nu diεwe diffuw di nffum fεete bensee we yi joo le. Bó nu diεwe jón yi waysene lo nεwncεw e. Nyo' nu ε seyse wase bvudvuu bvū ηgεw e ε bvū jiime nen taytaytay sekecii, ε gεε ε̂ bō.

¹⁴ Enok wvū ηηgokε kew to nu ke bisooshwiε ε kew yi Adam e, to nu ε yuu jeme diεwe wee ntum Nyo' le εkumε bonyii ban gayte le, “Ben etaa eyen, Tata nu ke eto bō ηgoo bonceendaa bew bō yuule ε bō nu bontfuke le,

¹⁵ keesaw wee tfuu. Wvū nu ke eto edunḡce gee di befe dicii di bonyii bocii bō yaa kee κε Nyo' se gee no bō maa lo wvū noo mwεεm mvunciim mvū befe mvū bō se ké no jemε ε̂ kumε Nyo'.”

¹⁶ Boban bonyii nu bō ké no diomene κε lo sekecii, gomte diuw, bii κε ε̂ nu fieε fi ye yibo yi ηeyte shieele le, seηe ye yi εcici, leεle bonyii bō diεw yi yeke keekεηke mwεεm mvū bō shieele.

Ntefe εkumε mwεεm mvū nu ke ekooy

¹⁷ Geenεn nsáa yeη shém, ben ekumε mwεεm mvū boom bo ntum e bo Tata wesebeene wvū Jisos Klistu to jemεεε ε̂ ben le mvū nu ke ekooy.

¹⁸ Bó to nu ε jeme ε̂ ben le, “E nu ke edioo enu εdiuw yo fokemεse le, ε bonyii ebuynεn esεwsee ben. Bó nu ke enu bonyii bō maa lo Nyo', gee ε è nu mwεεm mvū ye yibo yi ηeyte shieele.”

¹⁹ Boban bonyii nu bō too bō κεḡḡawsεn ε̂ bonyii enteleη, bii ε̂ nu mwεεm mvū yi nshε le, yaa κεηκε Keyoy ke Nyo' le yi bō le κε.

²⁰ Geenεn nsáa yeη shém, ben eyoo bikuu binεn eleemé κε ε̂ nu yi mbee wene wvū nu naa wvū yuule le, ebunleé sekecii ε̂ mvunḡay mvu Keyoy ke Yuule le.

1:8 2Bi 2:10 1:9 Dito 34:6; Saka 3:2; 2Bi 2:11; Mwm 12:7 1:10 2Bi 2:12 1:11 Kej 4:3-8; 1Jon 3:12; Ktn 22:7, 17; 1Bi 2:15; Ktn 16:1-34 1:12 2Bi 2:13, 17 * 1:12 Bó to ké jo ten ntaashe seke ηkaw wvun. 1:13 Yesa 57:20; 2Bi 2:17 1:14 Mat 25:31; Kej 5:18, 21-24; Ibu 11:5 1:17 2Bi 3:2 1:18 2Bi 3:3; 2Tim 3:1; 3:2-6 1:20 Kolo 2:7

²¹ Ben emey ke enù yí keŋkoŋen kè ke Nyo' le, eceyte Tata wesebeene wvù Jisot Klistu wvù nu ke ecam shen, ege é ben eley nshii wvù mey lo le.

²² Ben ecamtè shen fô bonyii bô beε yí kemaŋen e. †

²³ Ben ecuttè bonyii bô nu ŋguy e bvuuσè, boyseè bó. Ben ecamtè shen fô bomew bonyii le, geenen dioo camte no yene. Ben ebanè naa noo ndvù yibo yí bó nu ε yiise wase bô nce wvù befe.

Bunle Mbense

²⁴ Mbense enù fô Nyo' le! E nu wvù wvù nulo eceyte ben fo ben ke egbwe. Wvù nu ke egen bô ben fwe dvu bvukuke bwew ε ben nu se nlom nu bô nlanlan.

²⁵ Beene enyaà mbense ê Nyo' wvù Mboyse wesebeene wvù è mey ke wvù, fele yí Jisot Klistu wvù Tata wesebeene le. Bvukuke bô mvunḡay noo sa' ekeŋkè ke wvù wvù Nyo' ε keW no woŋ to keWεε bô keseen noo sekecii se ŋka. Fí enù nonen.

1:22 1Tes 5:11 † **1:22** Boŋwa' bo boyvuum bomew keŋke kencim kin le, "Ben emomtè keεεε e bonyii bô beε yí kemaŋen e kumene." **1:23** Saka 3:2 **1:24** Fili 1:10; 1Tes 5:23 **1:25** Lum 16:27

Nwa' Mwεem mvù Jisos to dunçee ê Jon Fiε fi nu ê Nwa' wvun e

Nwa' wvun nu ekume mwεem mvù Jisos Klistu to dunçee ê Jon wvù waa we ntum. Jon to saŋ nwa' wvun kefew kè bó to bvuseε wvù gen gee ê kendvuy kè Batmos e. Wvù to saŋ fô bintaashe bi bonyii bo mbee le ε bí to nu bisooshwi. Wvù to dioo saanƙe, kew bô mwεem mvù Jisos kebee to dunçee ê wvù le wvù esan eciinse ê bintaashe bi bisooshwi bidvu. Fiε fi bii fó nu ηgoo mwεem nteen mvù wvù to yene ê fiε diewe εfile le ekume no Nyo' nu ke eboyse bonyii bô è nu bew, lese bô befe ηgew e.

Bikuu bi mwεem e ê Nwa' wvun e

1:1-8 Keŋkewce

1:9-3:22 Efile ke fwe noo boŋwa' bô gene fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwi e

4:1-8:1 Nwa' wvù bó to laceε mondvuum mosoohwi bô kelay

8:2-11:19 Disoŋ di disoohwi

12:1-13:18 Keŋguum ke nyam yi fieesene nyam joo bô nyám yi bemte yifiε

14:1-15:8 Bifile bimew jεy jεy

16:1-21 Bintee bisooshwi bi shém Nyo' yi ffuuke le

17:1-20:10 E bó lese Babilon bô nyam yi bemte noo bonyii bo ntum Nyo' le bo mbiay e bô dεwle

20:11-15 Nsaw wvu fokemεse

21:1-22:5 Woŋ wvu we wvu fwe bô nshε yi fiε noo Jelusalem wvu fwe

22:6-21 Kemεse

Keŋkewce

¹ Nwa' wvun nu ekume mwεem mvù Nyo' to nyaε ê Jisos Klistu le wvù eduŋce ê bonyii bew, le è nu mvù nu ke ekooyi nfew caan. E Jisos Klistu mum tum nceendaa we fô wee we lemme wvù Jon e keege le bó ekiεε mwεem mvudvu.

² E wvù mum saŋ naa fiε ficii fi wvù to yeneε, fi è nu diew Nyo' yin bô mwεem mvù Jisos Klistu to jemyεε ê wvù le.

³ Njoŋ wvu baay nu ke enu wvù wee wvù nu ke etaanƙe ntum Nyo' wvun. E njoŋ wvu baay nu ke enu ten wvù bonyii bô nu ke eyuuke fiε fi bó saŋ ê nwa' wvudvu wvun e geele, njefo kefew ke mwεem mvudvu le nu wase nceencee.

E Jon nya ηgayma ê bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwi

⁴ E nu me wvù Jon, ε me nsaanƙe nwa' wvun fô bintaashe bi bonyii bo mbee le bi bisooshwi bi nu ê biba bi woŋ e bi Esia le. Mbuwma bô nyεkeey enù fô ben e wvù nen'yi fô Nyo' le wvù è nu wvuwe wvù nu, ε wvù to nu wase, ε wvù nu ke eto. Mbuwma bô nyεkeey wvun enù fô ben e wvù nen'yi ten fô biyoy bi bisooshwi bi nu fwe dvu kawla we le,

⁵ noo fô Jisos Klistu wvù è nu ke wvù wvù ké no dunçi fiε fi keceey ekume Nyo' ê bonyii le. E to nu wvù wee wvu fwe keekase buy yi kpwe le. E è nu wvù wvù saake bonfon bocii bo yi nshε le fen. Mbense enù fô wvù le. E nu wvù wvù koonƙe beene, ε wvù to bvuse beene can kebefε keεεbeene le bô εleme kew.

⁶ Wvù nu ε ge beene ε no nu bonyii bo bvunfon e, ε ge beene ε no nu bocee ncese bo Nyo' wvù Ice le. Bvukuke bô mvunçay mvunciim enù fô wvù le sekecii se ηka. Fí enù nonen.

⁷ Ben etaa eyen, Jisos too lo, ε wvù nu ke etoo ê kembew e. Bonyii bocii nu ke eyen wvù le naa noo bonyii bô to bonεε wvù bô goo. Bitum bi yí nshε le bicii nu ke efuunke kpwe nje ye. Ε neε no fí nu ke enu. Fí enù nonen.

⁸ Tata Nyo' gayte le è nu wen Alfa, ε è nu wen Omega. Ε nu wvù wvù nu, ε è nu wvù wvù to nu wase, ε è nu wvù wvù nu ke eto. Ε nu wvù Mvunçay Mvunciim.

Ε Jon yen Jisos e

⁹ Ε nu me wvù Jon, waa bwee wene yí Jisos e, ε beene bocii yene ηçew nje ye, nu ê bvunfon bwew ente, kuule shém yí mwεem mvunciim e. Me nto nu ê kendvuy kè Batmos ε bó to bvuse lo me nje diεw Nyo' yí me nto nfewci mbvuu nseηe ekume Jisos.

¹⁰ Ε è ke no nu diuu di Tata le, ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ε me ne n'yuw ε diεw jemyi ê me ejim foweεwe diεwe soη e.

¹¹ Yí to jemyi gayte le, “Sanε mwεem mvù wo yene mvun ê ηwa' le eciinse ê bintaashε bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiyy bì nu ê bilaante bi Efesus, Similna, Begamum, Tayatila, Saldis bô Filadelfia noo Lawdesia le.”

¹² Ε me mum no mbançe ye keen'yen wee wvù jemyi ê me le. Ε me ndioo mbanke, n'yem mwεem mvù bó tomyi bin'yeeε yí dvù le mvusooshwiyy ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

¹³ Ε wee mvu nu enteleη jô mwεem mvù bó tomyi bin'yeeε yí dvù le mvudvu diεwe wee wvù diee nu Waawee le, ε wvù ε tfume kekum ε kí defe, ε waw η'waw yí gvuw e ε bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle.

¹⁴ Yvuw ye ekole to baa diεwe ndaw wvù baa nen bvuuu le, ε ejise eye beenci diεwe leme di ηguy e.

¹⁵ Bikaa biew to nu lemeleme diεwe ketwaa kè yeεle kè bó ton ê lam, ε diεw ye dvúnte diεwe joo yí gbwee le.

¹⁶ Wvù to keηke jón yisooshwiyy ê εbo kew ke εceey e, ε nyo yí koole biba bicii buyte εmvu jo wvù, ε bvushiw bwew baa diεwe diuu seke dí keyte lo le.

¹⁷ No me n'yeneε wvù le, mum ηgbwe ê wvù ejise no nu diεwe keηkpwe ke wee le. Ε wvù gεε εbo kew ke εceey yí yem e gay le, “Fo wo efanè ke. Ε nu me Fwe, ε è nu me Ejime.

¹⁸ Ε nu me wvù nu dvù. Me nto nu ε ηkpwe, geenen taa eyen, me nu ε ηkase ε no nu dvù, ε me nu ηke enu dvù sekecii. Ε keηke me ken'yene ke kpwe le bô ke woη bonkfu le.

¹⁹ Nonen, sanε le mwεem mvù wo yene, mwεem mvù nu keseen bô mvù nu ke ekooyi ejim jodvu le.

²⁰ Fiεε fí jón yí yisooshwiyy ye yí wo be yen ê εbo kem ke εceey e bô mwεem mvu mvusooshwiyy mwε mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle mvù bó tomyi bin'yeeε yí dvù le dunçi nu fin: Jón yí yisooshwiyy ye nu bonceendaa bo Nyo' le bô è nu bo bintaashε bi bonyii bo mbee le bi bisooshwiyy bidvu, ε mwεem mvu mvusooshwiyy mwε mvù bó tomyi bin'yeeε yí dvù le nu bintaashε bi bonyii bo mbee le bi bosooshwiyy bidvu.”

2

Ntum Jisos wvù gene fò kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Efesus e

¹ E wee wvù me n'yeɛɛ we gay ê me le, "Sanɛ nɔwa' fò nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Efesus e le, 'Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù jici jón yi yisooshwiy e ê εbo kew ke eɛɛy e, lenɛ entelen jo mwɛɛm mvu mvusooshwiy mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeɛle mvù bó tomyi bin'yeese yî dvù le:

² Me nkeɛ lemme dinɛn bô no ben lemte jimtene, nkeɛ ten shém yi ben kuule bô no kɛ è nulo é ben ebee fiɛɛ fi bonyii bô befe too dvù kɛ. Ben nu ε mom wase bonyii ba bô tenɛ bikuu bibole le bowen nu boom bo ntum e bo Jisos e ε bó yaa nu kɛ, ε yen le bó nu bonyii bo mbiay e.

³ Me nkeɛ no ben looci kuule shém yi fiɛɛ ficii le nje yem yaa doose kɛ.

⁴ Geenɛn, fiɛɛ fimew nu dvù fi me nkeɛnke ekumɛ ben fi baa jee me le kɛ. Ke ben bɛɛ kenke kenkonɛn kè ben to shee kenke fwele kɛ.

⁵ Ben ekumɛn fò ben to shee nu ε sɛ nɛ ε gbwe. Ben ekumɛn mvuntelem mvunen ekase egeè no ben to gee fwele. E ben nu sɛ ben ε kumɛn, é me nkeɛ ento encake fiɛɛ finɛn fi bó tomyi ken'yeese yî dvù le fò fi leeme.

⁶ Geenɛn, fiɛɛ fi lenɛ fi ben gee nu le ben bane gee di nɔgoo bonyii bo Nikolaus e, é è nu fiɛɛ fi me mbane ten.

⁷ Wee wvù kenke bitem, ε wvù yuw fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashe bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu nkeɛ enya je é wvù edie mvuntam mvu kete kè nyaa nshii le, kè nu fò bvudvuu bvu njon e bvu Nyo' le."

Ntum Jisos wvù gene fò kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Similna le

⁸ E wee wvudvu bvuu gay ê me le, "Sanɛ nɔwa' fò nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Similna le le, 'Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù è nu wvù Fwe, ε è nu wvù Ejime. E nu wvù wvù to kpweɛ e kase e no nu dvù:

⁹ Me nkeɛ bonɔɔw bô ben yeɛne noo kefufe kenɛn, geenɛn ben nu bonyii bo bvukuke le. Me nkeɛ díew yi befe yi bonyii jemyi ekumɛ ben. Bô tenɛ bikuu bibole le bowen nu Bojuu, ε bó yaa nu kɛ. Bô nu é nɔgoo Satan e.

¹⁰ Fo ben efanè bonɔɔw bô ben nu keeyɛn e kɛ. Ben eyekɛ eyuw, dɛwle nu wase keeɛse ben bomew yew ncaw e keemom ben. Ben nu ke eyɛn nɔɔw yî εdiuw e yuufe. E è cim nu keekpwe, é ben no leeme kɛ tɛmyi, nonɛn é me nkeɛ enya kefo ke bvunfon e kè è nu nshii wvù mɛy lo é ben.

¹¹ Wee wvù kenke bitem, ε wvù yuw fiɛɛ fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashe bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε ke kpwe yi bokaɲ bofɛɛ nu ke ekum wvù le kɛ."

Ntum Jisos wvù gene fò kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Bɛgamum e

¹² E wvù bvuu gay ê me le, "Sanɛ nɔwa' fò nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashɛ ke bonyii bo mbee le ke Bɛgamum e le, 'Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù kenke nyo yi koole biba bicii:

¹³ Me nkeɛ fò ben cee. Ben cee naa fò kawla Satan nu. Geenɛn ε ben leeme kɛ yi diee diem e tɛmyi. Ben to baa cim tun keeɛse fiteɛle yi yem e naa εdiuw

yo Antibas wvù wee wεm wvu keceεy e ke. Wvù to jemyi ekume me, ε bó yu wvù ê ben entelεj fε fô Satan cee.

14 Geenen, ε me ηκεηκε ke mwεεm mvumew caan ekume ben mvù baa jee me le ke. Bonyii bomew nu dvù ηgoo yene le bò bii n'yεεyi Balaam wvù to tefεε Balak le wvù ege fiεε fi boom bo Islael ebayten yî dvù le egbwe. Wvù to nu ε ge ε bó no diee mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentanε dvù fô bonyo' le bvuu ge ε bó no cee nce nnyen kenjanj.

15 Ε è nu ke λεηλεη no ben κεηκε ten bonyii bomew ηgoo yene le bò bii n'yεεyi bonyii bo Nikolaus e.

16 Nonen, ben ekumen mvuntelem mvunen. Ε ben baa ekumen, tu me nu ento nfew caan endiu bonyii bodvu bò nyo yî buyte ê me emvu.

17 Wee wvù κεηκε bitem, ε wvù yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi ê bintaashe bi bonyii bo mbee le. Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηκε enjo fô mana wvù bó to nyileε le enya wvù dvù, embvuu enya wvù τε di baa ε bó ε sanj diee di difε yî dvù le ε wee yaa nu dvù wvù kee diee didvu efey wee wvù fi τε didvu ke.' "

Ntum jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Tayatila le

18 Ε wee wvudvu bvuu gay ê me le, "Sanjε ηwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Tayatila le le, 'Wvun nu njeme Waa Nyo'. Ε nu wvù wvù ejise eye beenci diεwε lemme di ηguy e, ε bikaa biew nu lemeleme diεwε ketwaa kè yeεle kè bó ton ê lam e:

19 Me ηkee gee dinen, ηkee no ben κεηκε κεηκοηεν, ηkee ten fitele fi ben lese yî yem e noo lemme di ben lemte bò no ben kuule shém. Me ηkee lo ten le gee dinen di keseen jee fele di ben to κεηκε fwele.

20 Geenen, fiεε fimew nu dvù fi me ηκεηκε ekume ben fi baa jee me le ke. Ben nu ε cine kpwoon wvù Jεεbel wε le wvù ε no gee fiεε fi wvù gee. Wvù teηε ekole kew le wen nu wee ntum Nyo', leεle bonyii bem bò n'yεεyi we, gee ε bó gee nce nnyen kenjanj, bvuu diee mwεεm mvudien mvù bó nu ε ge kentanε dvù fô bonyo' le.

21 Me nu ε nya wvù kefew keekumen fitele fiew, geenen wvù nu ε tun keekumen nce we nsake.

22 Ben eyeke eyuw, me nu ηκε entum kencem yî ye le é kí ejike wvù entaw é bó bonyii bò bó bó se gee nnyen kenjanj enγεyte lo, εfuw ke le bó ε kumen keebii gee di kpwoon wvudvu le.

23 Me nu ηκε en'yuwye boom bew bo ηgoo le. Nonen, é bintaashe bi bonyii bo mbee le bicii emum ekiεε le è nu me wvù kee mwεεm mvù nu shém bonyii le bó mvù nu ê mvuntelem e. Me nu ηκε enlaw wee tfuu mbii no lemme diew nu.

24 Geenen, ben bomew ba bo Tayatila bò baa leeme fô wvuwwun n'yεεyi le, yaa yeεyi ten fiεε fi bonyii bomew teηε le mwεεm mvu Satan e mvu ê kenyile le, nu ε me ε ηgay le ke é nulo é me embvuu enγεε lo bvujite bvumew yî yene le ke.

25 Fí nu ke le, ben ejici fiεε fi ben κεηκε wase le tεmyi, egen ebuy no me nu ηκε ento.

26 Wee wvù ε ke ε so, wvù gee lemme di me ηkooηke ε gen ε mase, nu ε me nu ηκε enya wvù mvujgay é wvù enu εwe jo bitum.

²⁷ Kε ληληη no Icɛm nu ε nya mvunɔay ê me, nu ε me nu ηke enya mvunɔay é wvù esaake bí bô ketoome ke ketfu le, bvuuke bí dvù ke diɛwε nsháan mbom yi bô ε bvuw binsɛw e binsɛw e.

²⁸ Me nu ηke enya tɛn wvù bô jon yi law e.

²⁹ Wee wvù κηηke bitem, ε wvù yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashe bi bonyii bo mbee le.' ”

3

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Saldis e

¹ E wee wvù me n'yɛnɛɛ wvudvu bvuu gay ê me le, “Sanɛ ηwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Saldis e le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù κηηke biyoy bi Nyo' le bi bisooshwiyy noo jón yi yisooshwiyy: Me ηkee gee dinɛn. Ben yen'yi fô bonyii le le ben bεε boyuum geenɛn ε ben ε kpwekɛn wase.

² Ben ekamse, ebise mvunɔay yi fiεε fi shεke nu wase tɛn diuw kpwe le. Ben ekeè le me mbaa n'yɛn ε gee dinɛn jee gene mεεse é Nyo' wɛm ejise ke.

³ Ben ekume fiεε fi ben to fiisɛnɛɛ fi è nu fi ben to yuwεε. Ben ejici fifi le, ekumɛn mvuntelem mvunɛn. E ben baa ekamse, tu me nu ηke enɛ ento fô ben e diɛwε coon e, ε ben yaa kee kefew kedvu ke.

⁴ Geenɛn, ben κηηke ke bonyii bomew caan Saldis bô baa lom ndvù yibo ke. Boba nu ke elɛne bee bó ε bó ε tfume ndvù yi baa, njefo è nu bonyii ε bó ε kocɛn.

⁵ Wee wvù ε ke ε so nu ε wvù nu ke ejise tɛn ndvù yi baa. Kε wvuwe wee nu ε me nu ηke enfiwε diee diew ê ηwa' bonyii bô κηηke nshii wvù mɛy lo le ke. Me nu ηke enjeme bô diuw wɛm ekume wvù fwe dvu Icɛm bô bonceendaa bew le me ηkee wvù.

⁶ Wee wvù κηηke bitem ε wvù yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemyi é bintaashe bi bonyii bo mbee le.' ”

Ntum Jisos wvù gɛne fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Filadɛlfia le

⁷ E wee wvudvu bvuu gay ê me le, “Sanɛ ηwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Filadɛlfia le le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuwe wvù yuule bvuu nu wee keɛɛy. E nu wvù wvù κηηke ken'yene ke bvunfon bvɔ Dawe le. Wvù ke yen'yi, wee saa nu dvù wvù efen ke, é wvù ke efen, wee saa nu dvù wvù eyene ke:

⁸ Me ηkee gee dinɛn. Ben eyeke eyuw, me nu ε n'yene kembun fô ben e ε ηgɛɛ keye, ε wee yaa nu dvù wvù nulo efaa ke. Me ηkee lo le ke ben κηηke mvunɔay nɔay ke, geenɛn ε ben gɛɛle ke njeme wɛm. Ben baa tun me ke.

⁹ Ben eyeke eyuw, bonyii ba bô nu ηgɔɔ Satan e bô duu le bowen nu Bojuu ε bó mbiayte lo, yaa nu ke Bojuu, nu ε me nu ηke enge é bó eto egbwe bikaa binɛn e emum ekiεε le me ηkoonke ben.

¹⁰ No ben nu ε gɛɛ njeme wɛm ekume keekuule shém, nu ε me nu ηke enngemem ben kefɛw ke mmom nu ke etoo yi ekolε ke nshε le keemom bonyii bocii bô nu yi nshε le.

¹¹ Me ntoo wase nfew caan. Ben ejicε fiεε fi ben κηηke le etɛme, wvu le fo wee mvu ke efi kefo kenɛn ke bvunfon e.

12 Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enge é wvù enù kfuy wvu yew ncese Nyo' wεm e. Ε ke è nulo é wvù ke eyuu ebuy dvù ke. Me nu ηke ensañ diee di Nyo' wεm e yí ye le bô diee di kelaante ke Nyo' wεm e kè è nu Jelusalem wvu fwε wvù buyte fô Nyo' wεm e fowe. Me nu ηke ensañ ten diee diem di dife yí ye le.

13 Wee wvù keηke bitem ε wvù yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemýi é bintaashe bi bonyii bo mbee le.' ”

Ntum Jisos wvù gene fô kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Lawdesia le

14 Ε wvù bvuu gay é me le, “Sañ ηwa' fô nceendaa Nyo' wvù è nu wvu kentaashe ke bonyii bo mbee le ke Lawdesia le le, ‘Wvun nu njeme wvu wvuε wvù diee diew nu, Fí enù nonen. Ε nu wvù wvuε wvù ké no leeme yí diew ye le, ε è nu wvù wvù senje keceey ekumε Nyo'. Ε nu wvù keηkwεε ke fiεε ficii fi Nyo' to bomεε le:

15 Me ηkee gee dinen. Ben nu ke lo! Ke ben leε, ke ben yvuuse. Me nshieele le ben bee keeεε lo keηεε yvuuse lo!

16 Nonen, no ben nu ke lo finen entelen yaa leε keηεε yvuuse, me nu ηke encuy ben é me emvu.

17 Ben duu le ben nu bonyii bo kpaw ε ε ben ε kuken wase yaa bvuu shieele fiεε ke. Ben gayte nonen yaa yene le finen nu ε fí ε fo lo? Ben nu bonyii bô shen ekoole bonyii dvù, bô bonyii bo kefufe le, bvuu nu binfefe noo bonyii bô lene binyi bincimte!

18 Me ηgomte keentefe ben le ben eguy ketwaa ke bigew e kè yeεle é me kè bó nu ε ton é lam kí ε no yuule, é ben emum enu bonyii bo kpaw e. Ben eguy ndvù yí baa yí ben ebanj bincimte binen dvù, fo bonyii eyene bí le ε ben wuume. Ben eguy ten efuεε ke ejise le é me, eyefe ejise eyene dvù, emum eyene mwεem e.

19 Bonyii bô me ηkoohke nu ε me ηké nsaw bó yí gee dibole, nya ηgew é bó keentefe bó. Nonen, ben edunçee shiee ekumen mvuntelem mvunen.

20 Ben eyeke eyuu, me nleeme é yew fwese ηkumci. Ε wee yuw lo diew yem ε yene kembuñ, é me enley ento é wvù le é bee wvù ediekene fiεε fimwaan.

21 Wee wvù ε ke ε so nu ε me nu ηke enya wvù bvudvuu é wvù eshii bee wvù yí kawla wεm e ke no me nto nsoε nshii bee Icεm yí kawla we le.

22 Wee wvù keηke bitem ε wvù yuw fiεε fi Keyoy ke Nyo' le jemýi é bintaashe bi bonyii bo mbee le.' ”

4

Ε Jon yen ε bó nyaa mbense é Nyo' fowe

1 Ejim jo mwεem mwε, ε me mbvuu ntaa, ne n'yen kembuñ e fowe ε kí nu keyε. Ε diew ye yí me mbe n'yaw wase ε n'yuw ε yí jemýi é me diwεe sonj e, bvuu gay é me le, “Bence eto fen é me endunçee mwεem mvù keηke keekooy ejim jo kefew kin é wo.”

2 Kanj mwaan, ε me ne no nu can Keyoy ke Nyo' le, mum n'yen kawla le ε wvù nu fowe, ε wee ε shii yí dvù le.

3 Wee wvudvu to lawkene diwε kfuu eta yomew yò lumte yò bó teñe le jasba noo yò bó teñe le kanelia, ε kela ε daa ε keεkeε kawla wvudvu lawkene ten diwεε te di bó teñe le emelaal e.

4 Bokawla bomew mbaanfiεε ncow bonεw to nu ε keεkeε kawla wvudvu, ε boce' bo bonyii le bomew ε shiiyεn yî dvù le mbaanfiεε ncow bonεw ε bó ε jise ndvù yî baa, ε bon bifo bi bvunfon e ε bó kene bó ketwaa ke bigew e kè yeεle.

5 Jan yî lawkene to buyte yî kawla wε le, baykene, dvùmte, ε bin'yeese beεnci fwe dvu kawla wvudvu bisooshwi yî è nu biyoy bi Nyo' le bi bisooshwi yî.

6 Fiεε fimew to nu ten fwe dvu kawla wvudvu fieesene joo yi baay mi yî yuule naa nen sakasaka diεwε kenleεy e.

Mwεem mvu mvuyuum mvumew mvunεm to nu ε leem keεkeε kawla wvudvu biba bicii ε ejise ε yinjen lo yî mvù le fwe bó ejim.

7 Fiεε fi fiyuum fi fwe to fieesene bvule, ε fi bii fó fieesene waa na' wvù diemsen, ε fi bvuu bii fó kenke bvushiw diεwε bvu wee le, ε fi ejim fieesene nfaanduj fò wvù bile.

8 Mwεem mvu mvuyuum mvu mvunεm mvudvu to kenke bibε bisoocaa bisoocaa, ε mvù ε yinjen lo bó ejise ewe bó ekuse. Mwεem mvudvu to ké no yemte entaj bó εmvunsheen yaa luu ke. Mvù to ké no yemte le,

“Nyo' yuule lo! Nyo' yuule lo! Nyo' yuule lo!

ε nu wvù Tata Nyo' wvù Kenke Mvunjay Mvunciim.

ε nu wvù wvù to nu wase, ε è nu wvù wvù nu, ε wvù nu ke eto.”

9 Mwεem mvu mvuyuum mvudvu to ké dioo tumte monkum mo Nyo' le nyaa n'wvum bó keyoone è wvù wvudvu wvù nu ε shii yî kawla le wvù nu dvù sekecii se nka,

10 ε boce' bo bonyii le bo mbaanfiεε ncow bonεw ba mum gbwe gen fwe dvu wvù wvù nu ε shii yî kawla le, nya mbense wvu baay è wvù wvuε wvù nu dvù sekecii se nka. ε bó dioo gee nonen mum no baayi bifo bibole bi bvunfon e, jiwse fwe dvu kawla yemte le,

11 “Wo wvù nu Tata, nu Nyo' wese,

wo nu ε kocen wvù bó etumte monkum muw,

nyaa n'wvum è wo,

bense mvunjay mwuw,

njefo è to bom wo mwεem mvunciim,

ε è to koj wo se bom mvù, mvù ε no nu dvù.”

5

Waa Njee nu ε kocen keebacε bilay bi bisooshwi yî

1 ε me mbvuu ne n'yen nwa' mvu le è εbo ke εεεy ke wee wvù to shileε yî kawla wε le, ε bó ε sanj ente bó ekfuj ε kewe lo, ε lace mondvuum mosooshwi yî bó kelay.

2 ε me ne n'yen ten nceendaa Nyo' mvu wvù temyi le ε wvù wamte foweεwe biite le, “ε nu yeε dvù wvù nu ε kocen keebacε bilay bin, efay nwa' wvun?”

3 ε wee fanjε yaa nu dvù fowe kenεε yî nshε le kenεε ekuse jo nshε, wvù nulo efay nwa' wvudvu kenεε etaa ente jo nwa' wvudvu ke.

4 ε me mbee kpwe baay le wee to baa nu dvù wvù nu ε kocen wvù nulo eyene nwa' wvudvu kenεε taa ente jodvu ke.

5 ε wee mvu njoo boce' bo bonyii le ba gay è me le, “Fo wo ebeleε ke. Yeke eyuw, wee wvù bó tenjε le Bvule wvu è kfuu di Juda le bvuu tenjε ten le Biay yî

san ê kfuu di Nfon Dawe le nu ε so wase, ε è nu wvù wvù nulo ebacε bilay bi bisooshwiw bidvu efay ηwa' wvudvu.” *

⁶ Ε me ne n'yeη Waa Njee le ε wvù leeme enteleη jo kawla bô mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε noo bocε' bo bonyii le ba, ε wvù nu ke diεwe bô nu ε σεε. Wvù to keηke bitoη bisooshwiw bô ejise εsooshwiw. Ejise yodvu nu biyoy bi Nyo' le bi bisooshwiw bi wvù nu ε tum bí ε buy ε γεν yí ekolε ke nshe le kecii.

⁷ Ε Waa Njee wvudvu mum γεν fi ηwa' we ê εbo ke εεεy ke wee we wvù to nu ε shii yí kawla le.

⁸ No wvù fi ηwa' wvudvu nonεη, ε mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε bô bocε' bo bonyii le bo mbaanfίεε ncow bonεw ba mum gbwe γεν fokuse fwe dvu Waa Njee wvudvu. Wee mwaan mwaan bô le to keηke kome bô kentee kè bô fe bô ketwaa ke bigew e kè yeεle, ε jiin nu ε dí ε yiηsen jó. Ε jiin din nu bunle yi bonyii bô è nu bo Nyo' le.

⁹ Ε mwεεm mwε bô bocε' bo bonyii le ba mum yem ηkiee mvu wvu fwe ε wvù jemyi ε,

“Ε nu wo wvù nu ε kocen keefi ηwa' wvudvu ebacε bilay bidvu,

njefo bó to nu ε σεε wo ε ελεme kuw sum bonyii can kebefε le nya bó ê Nyo'.

Ε bonyii ban buy ê dikfuu le dicii, díεw yicii, dikfuu di bonyii le dicii noo bitum e bicii.

¹⁰ Wo nu ε nya bó bvunfon ε ge bó ε no nu bocεe ncεse bo Nyo' wesebeene le.

Ε bó nu ke esaake yí nshe le.”

¹¹ Ε me ndioo mbvuu ntaale, ne n'yuw diεw bonceendaa bo Nyo' le ε bó nu lo bontfuke le bontfuke le bô bomala le bomala le. Bó to nu ε leemεη keεkeε kawla bô mwεεm mvu mvuyuum mwε noo bocε' ba.

¹² Bó to yemte foweεwe gayte ε,

“Waa Njee wvù bó to σεεε,

è nu wvù wvù nu ε kocen keεkeηke

mvunçay bô kpaw noo bvufee bvu baay

noo diee di kuuke noo n'wvum noo bvukukε noo mbense.”

¹³ Ε me ne n'yuw ε mwεεm mvunciim mvù Nyo' to bomεε mvù nu fowe noo yí nshe le noo ekuse jo nshe noo ê joo yi baay e, naa mwεεm mvunciim mvù nu mondvuum man e, ε mvù yemte ε,

“Mbense bô n'wvum noo bvukukε noo mvunçay

nu ε è keηke wvù wvuwe wvù nu ε shii yí kawla le

noo Waa Njee wvun sekεcii σε ηka!”

¹⁴ No mvù yem nonεη, ε mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε bee le, “Fí enù nonεη!” Ε bocε' bo bonyii le ba gbwe γεν fokuse nya mbense wvu baay.

* 5:5 Wee wvun wvù bó teηe le Bvule wvu ê kfuu di Juda le noo le Biay yi san ê kfuu di Nfon Dawe le, nu Mboise wvù Nyo' to kawεε. 5:6 4:6-7; 5:9, 12; 6; 7:17; 12:11; 13:8; Yεsa 53:7; Yeli 11:19; Jon 1:29; 1Bi 1:19; 4:5; Saka 3:9 5:7 4:2, 9; 5:1, 13; 6:16; 7:10, 15; 19:4; 20:11; 21:5; 1Bfn 22:19; Yεsa 6:1; Esek 1:26-28; 10:1 5:8 8:3-4; Mben 141:2; 15:2 5:9 4:11; 5:6; 7:9; 14:3; Mben 96:1 5:10 1:6 5:11 Job 1:6; Dan 7:10; Ibu 12:22 5:12 4:11 5:13 Mben 150:6; Fili 2:10

6

ε Waa Njee bacε bilay bi bisooshwi

1 ε me no ntaale no Waa Njee wε to bayte kelay ke fwe ente jo bilay bi bisooshwiy biε, nε n'yuw ε fiεε fimew ηgoo mwεem mvu mvuyuum mwε le jeme bō diεw ke diεwε ε bay jan, gay le, "To!"

2 Lε me ntaa, nε n'yen nyambala mi yi baa le ε wee ε ben yi dvu le, keηke kenεw. ε bō mum bon kefo ke bvunfon e ε wvu εfa, ε wvu buy, gen no diuu soo.

3 ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη bofεε, ε me n'yuw ε fiεε fi bokaη bofεε ηgoo mwεem mvu mvuyuum mwε le gay le, "To!"

4 ε nyambala mi buy ε yi yeεle nen ghaηη, ε bō mum nya nyo jem mi yi baay ε wee wvu to benεε yi dvu le, nya wvu bō mvunγay keecake nyεkeey yi ekole ke nshε le kecii wvu le bonyii eyuwyi bomew.

5 ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη botεte, ε me n'yuw ε fiεε fi bokaη botεte ηgoo mwεem mvu mvuyuum mwε le gay le, "To!" Lε me ntaa, nε n'yen nyambala mi yi yiile le, ε wee ε ben yi dvu le keηke nfew wvu bō feeke mwεem yi dvu le ε wvu εbo.

6 ε me nε n'yuw ke diεwε diεw mi jemyi enteleη jo mwεem mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε gayte le, "Wee nu ke ejo nlawma wvu yi diuu le dicile se guy fiηkone fi εgiη e dvu, keηεε ejo nlawma wvu yi diuu le dicile se guy mvunηkone mvu εse le dvu mvuntentem. Geenεn fo wo eshiw mεem bō mbvuum ke!"

7 ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη bonεw, ε me n'yuw diεw fiεε fi bokaη bonεw ηgoo mwεem mvu mvuyuum mwε le ε yi gay le, "To!"

8 Lε me ntaa, nε n'yen nyambala mi le ε yi yaise lo, ε diee di wee wvu ben yi dvu le nu le Kpwe. ε wvumvu wee bii εjim ε diee nu Wonηonkfu. ε bō nya bō bō mvunγay le bō ejo bonyii bo yi keba ke nshε le kemwaan ente jo binεw, elεse bonyii bodvu bō nyō jem noo jen noo kenfim noo nyām yi ηkpwaante.

9 ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη botin, ε me n'yen biyoy bi bonyii le εkuse jo ketanη ke ncese le. ε biyoy bin nu bi bonyii bō bō to yuwyeε bō nje diεw Nyo' bō fiεε fi bō to jemyi leeme yi dvu le.

10 ε bī wamte foweεwe le, "O Tata Nyo' wvu nu εwe jo Mwεem Mvunciim, wo wvu yuule, nu keceεy. Wo nu ke ecey egen ebuy nεε se sumten nsaw wese εfufe εnvuke yi bonyii bō to yuwyeε bese le bō nu yi ekole ke nshε le?"

11 ε bō mum nya ndvu yi baa ε wee mwaan mwaan bō le, gay le bō ebvuu emoocε caan, egen ebuy no bō nu ke emεse eyuwyε boom bo bwee bō le bō nu ten bonyii bo lemme le bo Nyo' le bō bō to nu keeke eyuwyε ke no bō to yuwyeε bō.

12 ε Waa Njee ke bay kelay ke bokaη bosooaan, ε me ntaa nε n'yen ε nshε shiw bō mvunγay, ε diuu banke no yiile nen tibtibtib diεwε ndvu kembamkpwe le, ε kpwee wvu tfule banke no yeεle nen bunη diεwε εlεmε le.

13 ε jōn nen'yi fowe gbwekene fokuse diεwε mvuntam mvu bεε ndεcindεci ε nffum fele kale le.

14 ε ebule nε kewe diεwε kamba ke ηwa' le mum la lo. ε dikum dicii bō bindvuy bicii ja fō mvu to nu.

6:2 19:11, 14; Saka 1:8; 6:1-7 6:8 Yeli 14:12; Esek 14:21; Os 13:14 6:9 1:2, 9; 12:11, 17; 19:10; 20:4; 1Jon 1:1-2 6:10 18:24; Mben 13:1-3; Dito 32:43; Luk 18:7 6:11 3:5, 18; 4:4; 7:9, 13; 19:8, 14; Yesa 61:10 6:12 8:5, 12; 11:13, 19; 16:18; Jue 2:10; Mat 24:29 6:14 16:20; 20:11; Yesa 34:4; Ibu 1:11-12

15 É bonfon bo yí nshé le noo bonyii bo baay baay bocii noo bikuu bi bonyii bo nci le bi baay baay noo bonyii bo kpwaw e noo bontemvungay naa noo bonyii bocii kenéé bonfaw kenéé bò yaa nu ké bonfaw, mum no nyiimene é ditfum e noo é bimbaan e kuse yí dikum e.

16 É bó nyiimene nonen, fuunḡe é dikum bó bimbaan gayte le, “Ben egbweken yí yese le, ebanḡe bese fo wee wé wvù nu ε shii yí kawla le eyene bese le bó fo Waa Njee edunḡe shém ye yí ffluuke yí yese le.

17 Diuu di bó nu edunḡe shém yibo yí ffluuke nu ε to wase ε kocen, ε ké wee yaa nu dvù wvù nulo eleem é bó fwe ké.”

7

É bó ge bonciise yí bonyii bo Israel e bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow bonεw e (144,000)

1 Éjim jodvu, ε me n'yen bonceendaa bo Nyo' le bonεw ε bó leemene εbuw ε wonḡ yo εna le, baanḡe fwefwe wvù buyte εbuw yodvu le fo wvù efele yí nshé le kenéé yí joo yí baay e, naa noo yí bite le.

2 É me mbvuu n'yen nceendaa Nyo' mvu le, ε wvù buyte jò diuu sane, kenḡe fiε fi Nyo' wvù kenḡe nshii le fi wvù ciise bonyii bew dvù εbo. É wvù mum tee bonceendaa bo Nyo' le bo bonεw ba bó diw yí tanyi. Bonceendaa ban nu bó bó to nyaε mvunḡay é bó, le bó ebefe bó nshé noo joo yí baay.

3 É wvù tee gay le, “Fo ben ebefe bó nshé kenéé joo yí baay kenéé bite se bese ε ge bonciise yí monshim mo bonyii bo lemme le bo Nyo' wese le ké.”

4 É me n'yuw le bonyii bó bó to ciiseε nu bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow bonεw (144,000), ε bó buy é dikfuu di Israel e dicii.

5 Bó to nu ε ciise bonyii é kfuu di juda le, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Leuben e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Gad e, bontfuke ncow bofεε yuufe le,

6 é kfuu di Ashel e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Naftali le, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Manase le, bontfuke ncow bofεε yuufe le,

7 é kfuu di Semeon e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Lewe le, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Isaka le, bontfuke ncow bofεε yuufe le,

8 é kfuu di Sebulun e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Yosεw e, bontfuke ncow bofεε yuufe le, é kfuu di Benjamin e, ε bó ciise bontfuke ncow bofεε yuufe le.

Kebombom ke bonyii le ε kí nu nen mamamama

9 Éjim jodvu, ε me ntaa ne n'yen kebombom ke bonyii le nen mamamama ε wee yaa nulo etanḡ ké. É bó buy bitum e bicii, bó dikfuu le dicii noo bonyii bocii bó diw yicii, ε bó leeme fwe dvu kawla noo Waa Njee, ε bó ε jise ndvù yí baa kenḡe bidaayεε can yibole.

10 Bó to wvuuyi foweεwe gayte le, “Mboyma nen'yi ε è nu fô Nyo' wese wvù nu ε shii yí kawla le noo fô Waa Njee le.”

11 É bonceendaa bo Nyo' le bocii leem gem keεkeε kawla bó bocε' bo bonyii le ba noo mwεεm mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε, no gbwee tumte monshim fokuse fwe dvu kawla, nya mbense wvu baay é Nyo'.

12 Bó to gee nonɛn, gayte ɛ, “Fí enù nonɛn! Mbense bô bvukukɛ noo bvufɛe bvɔ baay nu ɛ ɛ kɛɲkɛ Nyo' wese. Beene enyaà keyoone ɛ wvù. Ɛ kɛɲkɛ wvù n'wvum bô mvunƙay, ɛ wvù tɛmyi sekecii se ɲka! Fí enù nonɛn.”

13 Ɛ ɛ' mvu boce' ba le, bife ɛ me ɛ, “Ban nu baa bô nu ɛ jise ndvú yì baa? Bó buy fɛɛ?”

14 Ɛ me ntfuse ɛ wvù ɛ, “Cee ɛkolɛ, ɛ kee kɛ wo.” Ɛ wvù gay ɛ me ɛ, “Ban nu bonyii bô boy yì kefew ke ɲɛw wvɔ baay e. Bó nu ɛ cukɛ ndvú yibo ɛ ɛɛmɛ ke Waa Njee le, yì ɛ no baa,

15 bô ɛ mum ɛ no nu fwe dɔvɔ kawla Nyo', lemte wvù le ɛntaɲ bô ɛmvunsheen yew ye ncese le. Wvù wvudɔvɔ wvù nu ɛ shii yì kawla le nu ke enu bô bó nu kebaw kebole.

16 Kɛ jɛɲ bɛɛ ke eyuu bó kɛ, ɛ kɛ kɛndonɲ bɛɛ ke eyumte naa lo bó kɛ. Kɛ mvum bɛɛ ke esuunke bó, ɛ kɛ kɛɲkɛm bɛɛ ke eyvuuke bó kɛ.

17 Fí nu ke enu nonɛn, njefo Waa Njee wvù nu ɛntelɛɲ jo kawla nu ke ɛɛyɛte bó diɛwɛ nɛɛynjee le, joo bó gɛne bó bó fô joo yì nyaa nshii nu le. Ɛ Nyo' tɛn nu ke esho misɛm yicú ɛjise ɛbole.”

8

Ɛ Waa Njee bay kelay ke ɛjim

1 Ɛ Waa Njee ke bay kelay ke bokanɲ bosooshwiy yì ɲwa' wɛ le, ɛ mondɔvum cife fowe nɛn ndvumm gɛn buy kɛɲgawɛtɛn ke nɛm kefew e.

2 Ɛ me mum n'yɛn bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiy bô ké no leeme ɛ Nyo' fwe. Ɛ bó nya disonɲ disooshwiy ɛ bó.

3 Ɛ nceendaa Nyo' wvumɔvɔ nɛ to leem fô ketanɲ ke ncese le kɛɲkɛ kelanɲ kè bó tone jiin jó, ɛ bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle. Ɛ bó nya jiin ɛ wvù ɛ dí duule keetaashɛ yì ketanɲ ke ncese le bô bunle yì bonyii bô ɛ nu bo Nyo' le. Ɛ ketanɲ kedɔvɔ nu ɛ bó ɛ kene bô ketwaa ke bigew kè yɛɛle, ɛ kí nu fwe dɔvɔ kawla.

4 Ɛ wvù ton, ɛ njiim jiin didɔvɔ bô bunle yì bonyii bô ɛ nu bo Nyo' le buy ɛbo jo wvù ben gɛn fwe dɔvɔ Nyo'.

5 Ɛ nceendaa Nyo' wvudɔvɔ mum nɛ jo kelanɲ kè bó tone jiin jó kiɛ, jo ɲɲuy fô ketanɲ ke ncese le, gɛɛ jó ɛ wvù yinɛn, ɛ wvù mum lanɲ yì nshɛ le. No wvù lanɲ nonɛn, ɛ jan no lawkɛne, baykɛne, dvúmtɛ, ɛ nshɛ shiike.

Ɛ bonceendaa bo Nyo' le kɛw tonɲ disonɲ dinɛw

6 Ɛ bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiy bô to kɛɲkɛ disonɲ di disooshwiy diɛ mum seyse ye keetonɲ disonɲ didɔvɔ.

7 Ɛ nceendaa Nyo' wvɔ fwe tonɲ ye sonɲ, ɛ ɛbew bô ɲɲuy ɛ bó ɛ fiysɛn bô ɛɛmɛ tfuwɛ yì nshɛ le. Ɛ keba ke nshɛ le kemwaanɲ ɛntɛ jo biba bitɛte fie, ɛ keba kemwaanɲ ɛntɛ jo biba bitɛte bi bite le fie, ɛ ɛgay yò tɛɛke ɛcii fie tɛn.

8 Ɛ nceendaa Nyo' wvɔ bokanɲ bofɛɛ tonɲ ye sonɲ, ɛ bó tfume fieɛ fimew ɛ ɲɲuy bɛɛnci yì dvú le, ɛ fí nu diɛwɛ kum wvɔ baay e. Ɛ fí gbwe ɛ joo yì baay e. Ɛ keba kemwaanɲ ɛntɛ jo biba bitɛte bi joo yì baay e nɛ tu ɛɛmɛ.

⁹ E keba kemwaan ente jo bitete bi mwεεm mvu mvuyuum e mvù nu ê joo yi baay e kpweken. E keba kemwaan ente jo biba bitete bi bonjguw bo ê joo le sawye.

¹⁰ E nceendaa Nyo' wvu bokaŋ botete toŋ ye soŋ, ε jon mi yi baay ne fowe beenci diewe ken'yeese le, gbwe ban keba kemwaan ente jo bitete bi jóo yi booke le bô mondvuum mô jóo ké no buyte mó le.

¹¹ Diee di jon yidvu le nu le Ncewcew. No yí gbwe nonen, ε keba kemwaan ente jo biba bitete bi jóo le no cewcewe. E bonyii nteen kpweken nje jóo yidvu yi bó to wuu, njeŋo jon yidvu to nu ε ge wase ε jóo yidvu no cewcewe lo.

¹² E nceendaa Nyo' wvu bokaŋ bonew toŋ ye soŋ, ε fiεε fimew bvuw diuu keba kemwaan ente jo biba bitete bô keba kemwaan ke kpwee le ente jo bitete. E fi bvuw ten jón keba kemwaan ente jo bitete. E biba bibole kemwaan kemwaan no jiime. E n'yuufan yaa bvuu nu dvú ê keba kemwaan e ente jo biba bitete ke emvunsheen noo ke entaŋ e ke.

¹³ E me no ntaale, ne n'yuw ε nfaanduŋ fuunke foweewe no wvú to bile enteleŋ jo ebule gayte le, “Ngew εεy, ηgey εεy, ηgew nu ke enu fô bonyii bô nu yí skolε ke nshε le seke bó ε toŋ disoŋ di sheke di bonceendaa bo botete nu wase keetoŋ e.”

9

E bó toŋ soŋ yi bokaŋ botin

¹ E nceendaa Nyo' wvu bokaŋ botin toŋ ye soŋ, ε me n'yen jon mi le ε yí to ne fowe gbwe fokuse. E bó nya ken'yene ê jon yidvu kè yen'yi kentuke kè shiile nen ηsoŋη e.

² E jon yidvu mum yene diuw kentuke kedvu, ε njiim buy jó nen kemm, ke yí buy ê mwεεm e fô bó ε kfum. E njiim yi buyεε ê kentuke kedvu le ge ε diuu bô ebule ne no yiile lo.

³ E cúma buy ê njiim yidvu le shii yí nshε le. E bó nya cúma yidvu bô mvunçay le yí etawene diewe bonçam bo yí nshε le,

⁴ lew le fo yí ebefe bô mwεεm mvù kuu yí nshε le, kenεε è nu egay, kenεε bite, kenεε naa la, gay le yí enya ηgew ε è nu ke ê kfuu bonyii ba bô nu se bó kenke nciise wvu Nyo' fojise fo bó.

⁵ Bó to nu ε cine le cúma yidvu enya ηgew ê bonyii yí kee le yitin. Geenεn fo yí eyuwyε lo bó ke. Ngew wvù yí to nu keeke enyaa to nu ke diewe wvu ηgam seke wvù ε ta wee le.

⁶ Yí kee yi yitin yin e nu ε bonyii nu ke egomte kpwe yaa yene yí le ke. Bó nu ke ebeele keekpwe, ε kpwe lewte lo bó.

⁷ Cúma yin to nu ke diewe nyámbala yí nu ε seyse wase keebuy gbwen jem e. Mwεεm mvumew to nu ê yí efa diewe bifo bi bvunfon e bi bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle, ε monshim mobole nu diewe mo bonyii le.

⁸ Yvúw bikuu bibole to nu diewe yi bokεne, ε bigew bibole no diewe bigew bi bobvule le.

⁹ Yí to kenke ηgáw ε yí nu diewe ketwaa kè bonyii bo jem e bançi gvúw dvú. E yí dioo bile e bibε bibole no yole diewe bikoto nteen bi è guute nyámbala seke bí lewte gbwen jem e.

10 Ε γί κηκε diwvunte bô gεεη diεwe bongam e. Ε mvunγay mvubole mvù bó nyaa ηγεw dvù ê bonyii yí kee yi yitin e nu ε è nu yí diwvunte din e.

11 Bó to κηκε nfon wvubo ε è nu nceendaa wvù taale fô kentuke kè shiile nen ηoohη e κie, ε diee diew nu ê díew Ibulu le le Abadon, nu ê díew Glek e le, Abolion (ε diee din nu le wee wvù beete lo).

12 Wvun wvù fey bεε ηγεw wvu fwe. Geenε ben eyeke eyuw, bomew bongεw bεε bii εjim bofεε.

Ε bó toη son yi bokan bosooaan

13 Ε nceendaa Nyo' wvu bokan bosooaan toη ye son, ε me n'yuw ε diεw buy fô biton bi binεw bi è nu bi ketan ke ncese le kè bó kene bó ketwaa ke bigwe e kè yeεle, kè nu fwe dvu Nyo',

14 jemyi ê nceendaa Nyo' wvu bokan bosooaan wvù to κηκε son we le, "Fayε bonceendaa bo bonεw bô bó nu ε kay mbew joo yí kuuke yí Yuflets e."

15 Nonεn, ε nceendaa Nyo' wvudvu mum fay bonceendaa bo bonεw bodvu. Bonceendaa bodvu nu ε bó to seyse gεε no cεyte kefew bô diuu noo kpwee bô kelum kè bó nu ke efay bó, ê bó eyuwye keba kemwaan ente jo bitete bi bonyii le.

16 Me nto nu ε n'yuw no ηgoo bonyii bo jem e bo yí nyámbala le nu. Bó to nu bomala gee fεε (200,000,000).

17 Nyámbala yí me nto n'yεnεε ê fiεε diεwe εfile le fiεε bó bonyii bô to benεε yí dvù le to nu ê yin je le: bonyii bodvu to nu ε jise bitwaa ban gvúw dvù ε ncom wvudvu yeεle diεwe ηguy e, bvuu nu diεwe εbulε le, bvuu nu ten diεwe finηγεε le. Bikuu bi nyámbala yidvu le to fieesene bi bobvule le, ε ηguy bô njim noo fiεε fimew diεwe mvunkan mvù bεenci le, buyte ê yí εmvu.

18 Mwεem mvu bongεw e mvun mvù è to nu, ηguy bó njim noo fiεε diεwe mvunkan mvù bεenci le, mvù to buyte ê nyámbala yidvu εmvu to nu ε yu bonyii keba kemwaan ente jo bitete.

19 Mvunγay mvu nyámbala yidvu le nu ε è nu εmvu jo yí bó yí diwvunte diyile. Diwvunte diyile nu diεwe yó le κηκε bikuu, ε è nu fiεε fi yí lemse bonyii dvù.

20 Naa no fi to kooyεε nonεn, kebese ke bonyii le kè mwεem mvu bongεw e mvun to baa yuwye bó, to baa cim ekumen mvuntelem mvubole yí mwεem mvù bó to gee bó can yibole ke. Bó to baa kumen keebunlee bonceendaa bo dεwle le bó mvumooso kεnεε è nu mvù bó kene bó ketwaa ke bigwe e kè yeεle kεnεε kè baa kεnεε bó ketfu kè nεε, kεnεε eta, kεnεε kete. Ε mvumooso mvun nu sε mvù nulo eyen fiεε le kεnεε eyuw kεnεε elen.

21 Bó to baa cim kumen ten mvuntelem keeyuwyi bonyii kεnεε keegeε nfim kεnεε cee nce nnyen kenjan kεnεε conene ke.

10

Nceendaa Nyo' wvù to κηκε fηwa' ε bó ε yene

1 Ε me mbvuu n'yen nceendaa Nyo' wvumvu wvù temyi le ε wvù shiile too fowe, ε kembεw ε súm wvù diεwe ndvu le, ε kela ε daa ewe jo εkolε kew. Bvushiw bwew to nu diεwe diuu le, ε bikaa biew nu diεwe leme di ηguy e fô dí bene.

2 Wvù to keḡke fiḡwa' fimew ê wvù ebo ε bó ε yene. E wvù shii tome ekale kew ke eḡeey yí joo yi baay e, tome ke eḡkoḡko yí nshε le.

3 No wvù tome nonεn, fuḡ foweεwe diεwe bvule fô wvù wamte le. No wvù fuḡεε nonεn, ε jaḡ yí ké no baykene bokanḡ bosooshwi y mum jeme.

4 No jaḡ yí ké no baykene bokanḡ bosooshwi yidvu jeme nonεn, ε me mum no ḡgomte keensanḡ fiεε fi yí jeme, ε diεw mi gay ê me fowe le, “Geεle fiεε fi jaḡ yí ké no baykene bokanḡ bosooshwi yin jeme εshem. Fo wo esanḡ ê ḡwa' le ke.”

5 E nceendaa wvù me nto n'ḡεnεε ε wvù leeme yí joo yi baay e noo yí nshε le we cake kebo kew ke eḡeey we,

6 kan ê diee di wee wvuwe wvù nu dvù sekeciε se ḡka le wvù è nu wvù wvù to bomεε ebule bô mwεεm mvunciim mvù nu yí dvù le, noo nshε bô mwεεm mvunciim mvù nu yí dvù le, noo joo yi baay bô mwεεm mvunciim mvù nu jó. E wvù kan gay le, “Ke Nyo' bεε edvuyte lo keεge fiεε fi wvù gomte ke!”

7 E nu ke enu εdiuw yò nceendaa Nyo' wvu bokanḡ bosooshwi nu ke etonḡ ye soḡ, é Nyo' ege é fiεε fi wvù nyile eto ekocεn no wvù to jemyεε wase ê bonyii bew bo lemme le bô è nu bonyii bew bo ntum e.”

8 E diεw yí me nto n'yuwεε wase fowe ye bvuu jeme ê me le, “Genε efi ḡwa' wvù bó nu ε yene we ebo jo nceendaa Nyo' we wvù leeme yí joo yi baay e bó yí nshε le.”

9 E me mum ḡεn fô nceendaa Nyo' wvudvu le ḡgay le wvù enya fiḡwa' fidvu ê me. E wvù gay ê me le, “Ko edie. Wvù nu ke edioo ε bow ê wo εshem ecewcewe lo. Geenεn, ε wvù nu ke eyeke ê wo εmvu diεwe bvutuw e.”

10 E me mum nfi fiḡwa' fidvu ebo jo nceendaa Nyo' wvudvu, ndie. No me nto ndiee, ε wvù no yeke ê me εmvu diεwe bvutuw e. Geenε seke wvù to bowεε wase εshem no cewcewe lo.

11 No me ndiee, ε bó mum gay ê me le, “Wo keḡke keebvu etefe ntum Nyo' ê bonyii. Ntum wvun nu ekumε dikfu di bonyii le bô bitum noo bonyii bô jemyi dikfu di diεw e noo bonfon.”

11

Bonyii bo ntum Nyo' le bo bofεε

1 E bó mum nε nya nfew ê me ε wvù nu diεwe kεmanḡ e, gay ê me le, “Genε efew yew ncese Nyo' bô ketanḡ ke ncese le, etanḡ tεn bonyii bô bunlee Nyo' dvù,

2 geenεn fo wo efew lakfulεεḡ yí ekfuḡ ke. Cine dvù njefo bó nu ε nya wase ê bonyii bô yaa nu ke Bojuu. Bó nu ke eben yí kelaante kè yuule le, envuwε kelaante kedvu yí kee le mbaanye ncow fεε.

3 Me nu ḡke enya mvuḡgay ê bonyii bem bo bofεε bô jemyi ekumε me, é bó eteete ntum wεm ê bonyii yí εdiuw e ntfuke bô gee fεε kecow mbanḡsoocan e (1,260). Bó nu ke eteete ε bó ε jise bimbamkpwe.”

4 Bonyii bo bofεε ban nu bite bi Olif e bi bifεε noo mwεεm mvu mvunfεεm mvù bó tomyi bin'yεese yí dvù le mvù ké no leeme fwe dvu Tata wvù keḡke nshε.

5 E wee ke enε ε no gomte keεge fiεε fi befe bô bó, é ḡyuy ebuy dew yibole efiese lo wee wvubo bvuban wvudvu. E nεε no wee gomte keεge fiεε fi befe bô bó tu wvù keḡke keekpwe nonεn.

⁶ Bó kɛŋke mvunɔgay mvù è nulo é bó ebanj ɛbulɛ le fo jan ecem naa lo yí nshe le ɛdiuw yò bó nu eteete ntum Nyo' le. É bó kɛŋke tɛn mvunɔgay mvù è nulo é bó ebanjke jóo é yí etu ɛlɛmɛ noo mvunɔgay keelanj dikfuu di bimfim e yí nshe le naa seke la wvù bó shieele.

⁷ Bó nu ke edioo ɛ mɛse ɛ jeme fiɛɛ fi bó kɛŋke keejeme, é nyam yí bɛmte yí buyte é kentuke kíe kè shiile nɛn ŋoŋŋ e, ebuy etum jem bó bó, eso bó, eyuwɛ bó,

⁸ É ɛgvun ɛbo emɛy ejjime é je é kelaante ke baay e. Kelaante kin nu kè bó tenje é díwɛ yí mawɛɛn e le Sodom kɛnɛɛ le Ijɔw, ɛ è nu jó jò bó to taɛ Tata wvubo yí kentam e.

⁹ Yí ɛdiuw e ɛta bó kɛŋgawtɛn nu ɛ dikfuu di bonyii le, kɛnɛɛ è nu bo ntɛw wvù la le, kɛnɛɛ bó jemyi kfuu díwɛ yí la, kɛnɛɛ bo bitum bì la le, nu ke etaale ɛgvun ɛbo no yó jjiimene, etun le fo bó edwey bó ke.

¹⁰ Bonyii bò è nu bo yí wonj wvun e nu ke elanjlanje laa è kpwese bonyii ban ɛ kpwekɛn ɛ. Bó nu ke esakene lo, ɛ wee ciinse nnya é wee, ɛ wee ciinse nnya é wee. Bó nu ke egee nonɛn njefo bonyii bo ntum Nyo' le bo bofɛɛ ban nu ɛ to bó ŋɛw wvu baay yí bonyii bò è nu bo yí wonj e.

¹¹ É fi ke kooy, ɛ ɛdiuw yo ɛta bó kɛŋgawtɛn ɛyan ke fey, ɛ keyoy kè nyaa nshii nɛ fò Nyo' le, ley yí bó le, ɛ bó kase ja we. É bonyii yɛn nonɛn, kɛŋke nfan baay.

¹² É bonyii bo bofɛɛ bodvu mum yuw ɛ díwɛ jeme we bó mvunɔgay gayte é bó le, “Ben eben eto fɛn!” É bó mum no bene gene we é kembɛw e, ɛ bonyii bobole bo bvuban e taale.

¹³ Kɛ kefɛw kedvu le, ɛ nshe nɛ shiw bó mvunɔgay baay, ɛ keba kemwaanj ɛntɛ jo yuufe jo kelaante kedvu bvuse. É bonyii bontfuke bosooswiy (7,000) kpwekɛn no nshɛ yidvu to shiwɛɛ. É kebese ke bonyii bò to shɛkɛɛ le, kɛŋke nfan baay, no tumte monɔkum mo Nyo' wvù nu we le.

¹⁴ Wvun wvù fey nu ŋɛw wvu bokanj bofɛɛ. Geenɛn ben eyekɛ eyuw, ŋɛw wvu bokanj botete nu eto nfew caan.

É bó tonj soŋ yí bokanj bosooswiy

¹⁵ É nceendaa Nyo' wvu bokanj bosooswiy ke tonj ye soŋ, ɛ me n'yuw no díwɛ jemyi bó mvunɔgay we gayte le, “Bvunfon bvú yí wonj wvun e nu ɛ tu wase bvú Tata wesebene bó Mboyse we wvù wvù to kawɛɛ le, ɛ wvù nu ke esaake sekecií sɛ ŋka.”

¹⁶ É bocɛ' bo bonyii le bo mbaanfíɛɛ ncow bonɛw ba bó shiilɛɛ yí bokawla bobole fwe dvu Nyo' mum no gbwee tumte monshim mobole fokuse, nyaa mbense wvu baay é Nyo'.

¹⁷ É bó no gee nonɛn, gayte le, “Bese nyaa keyoone é wo, Tata Nyo' wvù Kɛŋke Mvunɔgay Mvunciim, wo nu keseen, ɛ wo to nu wase. Bese nyaa keyoone njefo wo nu ɛ jo wase mvunɔgay mvuw mvu baay ɛ kɛw ɛ no saake.

¹⁸ Bonyii bó yaa kee kɛ wo * to ton'yí shém, ɛ kefɛw kè wo nu edunɔɛ shém yo yí ffuuke nu ɛ kocɛn wase.

11:6 Ksm 7:17-19; 1Bfn 17:1; Jem 5:17 **11:7** 13:1-2; 17:8 **11:8** Luk 13:33-34; Kɛŋ 18:20; Yɛsa 1:10; Esek 16:46; Ksm 3:16-19; 7:3-5 **11:10** Jon 16:20 **11:11** Esek 37:9-10 **11:12** 2Bfn 2:11; Lem 1:9 **11:13** 6:12-13; Esek 38:19-20 **11:15** 4:11; Ksm 15:18; Mben 22:28-30; Dan 2:44; 1Kol 15:24-28
11:16 4:4 **11:17** 1:8; 4:8; 15:3; 16:7; 19:6, 15; 21:22; Amo 4:13; 2Kol 6:18 **11:18** 19:5; Mben 2:1-5; 110:5-6 * **11:18** Bonyii ban fɛn nu ɛ bó tenje bó teyɛy le, «bitum».

Ɛ è nu kefew kè wo nu esaw bonyii bò nu Ɛ kpweken wase.
 Ɛ è bvuu nu ten kè wo nu emawce bonyii buw bo lemme le
 bò è nu bonyii buw bo ntum e,
 ebvuu emawce bonyii bò è nu bo Nyo' le,
 emawce ten bonyii bocii bò wvumte diee diuw,
 kenee è nu bo caan caan kenee bo baay baay.
 Ɛ è nu ten kefew kè wo nu elese bonyii
 bò beete bò ekole ke nshè le.”

¹⁹ Ɛ bó nɛ yene kembuḡ ke yew ncese Nyo' yi fowe le. Ɛ nkɔw monkan mo Nyo' le wvù to nu yew ncese yidvu le yene. Ɛ jan nɛ no lawkene, baykene, dvùmte, Ɛ nshè shiike, Ɛ ebew yo baay baay shiile.

12

Kpwoon mvu bò kenḡuum ke nyam mi le Ɛ yí fieesene nyam joo

¹ Ɛ me nɛ n'yeḡ kfuu fiɛɛ fimew fi diuw wvù yumɛɛn e fowe. Ɛ to nu kpwoon mvu Ɛ wvù Ɛ tfume diuw ye le diɛwɛ ndvu le, Ɛ kpwee nu Ɛku jo bikaa biew, Ɛ wvù Ɛ bon kefo ke bvunfon e, Ɛ jón nu yí dvù le yuufe ncow fiɛɛ.

² Wvù to nu bô fue, lumte wase keeboo, yuuke nsase lume, beele.

³ Ɛ me mbvuu n'yeḡ kfuu fiɛɛ fimew fi diuw wvù yumɛɛn e fowe. Ɛ to nu kenḡuum ke nyam mi le Ɛ yí yeɛle lo, Ɛ yí fieesene nyam joo. Ɛ yí kenke bikuu bisooshwiy bô biton yuufe, Ɛ bifo bi bvunfon e bi caan caan bisooshwiy nu yí bikuu bidvu le.

⁴ Ɛ yí jiw wvun we, Ɛ wvù ka keba kemwaan ɛnte jo bitete bi jón e we tfume yí nshè le. Ɛ kenḡuum ke nyam e kedvu nɛ leem fwe dvu kpwoon wvù to lumte wɛ, wvù le kpwoon wvudvu dioo Ɛ boo, é wen engele lo wan wvudvu wvù wvù boke.

⁵ Ɛ wvù boo wan diemsɛn, Ɛ è nu wvù nu ke esaake bitum bicii bô ketoome ke ketfu le. Geenɛn, no wvù to bokɛɛ Ɛ bó mum cun wan wvudvu ben dvù fô Nyo' le, Ɛ wvù no nu mbew kawla we le.

⁶ Ɛ kpwoon wvudvu mum fiɛɛ lo gen no nu nkpaante bvudvuu bvù Nyo' to seysɛɛ wase fô wvù le. Ɛ è nu fô bó nu ke etaale fô wvù le yí ɛdiuw e ntfuke bô gee fiɛɛ kecow mban soocan e (1,260).

⁷ Ɛ jem nɛ kɛw won Nyo' le, Ɛ nceendaa Nyo' wvù Maykel bô ngoo ye bonceendaa no diuw bô bo kenḡuum ke nyam yí fieesene nyam joo ye le. Ɛ nyam yidvu bô bew bonceendaa diuw,

⁸ geenɛn Ɛ bó so kenḡuum ke nyam e kedvu bô ngoo ye, Ɛ bó fanɛ yaa bvuu kenke bvudvuu won Nyo' le ke.

⁹ Ɛ bó bvuse kenḡuum ke nyam yí fieesene nyam joo le kiɛ wvumse Ɛ kí gbwe fokuse yí nshè le. Kenḡuum kin nu yo yí bvuyvuum e ye yí è nu dɛwle bvuu nu Satan. Ɛ è nu wvù wvù lelele bonyii yí ekole ke nshè le kecii. Bó to wvumse wvù bô bonceendaa bew Ɛ bó gbwe yí nshè le.

¹⁰ Ɛ me nɛ n'yuw Ɛ diɛw jem yí foweɛw won Nyo' le gayte le, “Ɛ nɛɛ keseen wvù Nyo' nu eboyse bonyii bew, edunḡɛ mvunḡay mwew mvu lemme le, esaake bvunfon bwew, é Mboyse we wvù to kawɛɛ edunḡɛ ten mvunḡay mwew mvu sa' le. Fí nu nonɛn keseen njefo bó nu Ɛ wvumse wase wee wɛ

fokuse wvù se ké no leeme fwe dvu Nyo' wesebeene emvunsheenj bô entanj teyte mwɛɛm yí boom bo bwee wesebeene le.

¹¹ Geenɛn, bó nu ɛ so wase wvù nje elɛmɛ ke Waa Njee bô diɛw Nyo' yí bó leeme jim nsaw wvudvu le. Ɛ ke bó to baa koorjke nshii wvubo ɛ je yí è nulo ɛ bó emum efane lo keekpwe le ke.

¹² Nonɛn, wonj Nyo' elanjlanjè, ɛ bonyii bocii bô nu fô, lanlanjè ten.

Geenɛn, nɛw wvu baay nu fô ben e nshɛ bô joo yí baay, njefo dɛwle nu ɛ shii wase ɛ to ɛ ben e.

Wvù nu ɛ yinjɛn bô shém yí ffuuke baay,

njefo wvù kee lo ɛ kefew kewene sheke wase caan.”

¹³ Ɛ kenɟuum ke nyam yí fieesene nyam joo yɛ dioo yɛn ɛ bó nu ɛ tfume wase wen, wen ɛ gbwe yí nshɛ le, ɛ yí daa kenlewte ejim jo kpwoon wɛ wvù to bokɛɛ wan diemsɛn e.

¹⁴ Geenɛn, ɛ bó nya bibɛ bi nfaandun e bifɛɛ ɛ kpwoon wvudvu le wvù ebii dvú keelewte yo yɛ eɛn enu njkpwaante yí bilum e bitete bô kenɟawten ɛ bó taale fô wvù le.

¹⁵ Ɛ yo yidvu mum bvuse joo emvu diɛwɛ joo yí booke le ejim jo kpwoon wvudvu wvu le yí etuu wvù eɛn dvú.

¹⁶ Geenɛn, ɛ nshɛ ficɛ kpwoon wvudvu, yene diuw we mi lo joo yí kenɟuum ke nyam e kedvu to bvuseɛ ɛ yí emvu le.

¹⁷ Ɛ nyam yidvu mum ton'ye shém bô kpwoon wvudvu, mum ja laa bvuiduw ɛ kebese ke boom bo kpwoon wvudvu le, ɛ è nu bó bô gɛɛle bonci bo Nyo' le bvuu leeme jim nsaw Jisos.

¹⁸ Ɛ yí * mum ɛn no leeme nɛm joo yí baay e.

13

Nyam yí bɛmte yí to buyɛɛ ɛ joo yí baay e

¹ Ɛ me mbvuu nɛ n'yɛn ɛ nyam yí bɛmte buyte ɛ joo yí baay e, ɛ yí kenjke bikuu bisooshwiw bô bitonj yuufe noo bifo bi bvunfon e bi caan caan yuufe yí bitonj bidvu le, ɛ ediee yô beete bô diee di Nyo' le nu yí bikuu bidvu le.

² Nyam yidvu yí me nto n'yɛnɛɛ to fieesene biala, ɛ ekaw eye nu diɛwɛ yo nyam mi yí bó tenje le bɛɛ le, ɛ diuw we nu diɛwɛ wvu bvule le. Ɛ kenɟuum ke nyam yí fieesene nyam joo le kie mum nya nyam yidvu bô mvunɟay mwew noo kawla we le yí esaake bô mvunɟay mvu baay.

³ Ɛkolɛ ke nyam yidvu le kemew to nu ɛ yuu kenjke wase kfuu kelemteɛ kemew ɛ è nu kè to nulo eyu lo yí, geenɛn ɛ kí to bonɛn wase. Ɛ diuw yum lo bonyii bocii yí ɛkolɛ ke nshɛ le, ɛ bó no gbwee ejim jo nyam yidvu.

⁴ Ɛ bonyii no nya mbense wvu baay ɛ kenɟuum ke nyam yí fieesene nyam joo yɛ le, njefo yí to nu ɛ nya nyam yí bɛmte yidvu bô mvunɟay mwew. Ɛ bó mum no nya ten mbense wvu baay ɛ nyam yí bɛmte yidvu gayte le, “Ɛ nu yɛɛ diɛwɛ nyam yí bɛmte le, ɛ è nulo ediu yɛɛ yí?”

⁵ Bó to nu ɛ cinɛ nyam yidvu le ɛ yí no kenjke diuw wvù è nulo ɛ yí ejemyi díɛw kensaa ye dvú, bvuu beete bô diee di Nyo' le, bvuu cinɛ ten le yí esaake yí kee le mbaanyɛ ncow fɛɛ.

⁶ E yí mum kɛw no jemyi díɛw yí befe ekumɛ Nyo', beete bô diee diew bô bvudvuu bvù Nyo' nu fó le noo bonyii bô nu woŋ Nyo' le.

⁷ Bó to nu ɛ cinɛ tɛn le yí etum jem bô bonyii bô è nu bo Nyo' le, eso bó, cinɛ tɛn le yí ekɛŋke mvuŋgay ɛwe jo bontɛw bocii bô bonyii bocii noo bonyii bo díɛw e yicii, noo bitum bicii.

⁸ Bonyii bocii yí ekolɛ ke nshɛ le nu ke enyaa mbense wvu baay ê yí. Bonyii ban nu wee tfuu wvù bô to baa saŋ wase diee diew ê ŋwa' le ɛ woŋ sɛ ke kɛw e kɛ. E ŋwa' wvun nu wvù ɛdiee ɛ bonyii bô kɛŋke nshii nu jó, ɛ è nu ŋwa' Waa Njee wvù bó to sɛlɛɛ.

⁹ Wee wvù kɛŋke bitem, ɛ wvù yuw.

¹⁰ E wee nu ɛ fí nu le bó nu ekoo wvù, tu bó nu ekoo. Wee é no nu ɛ fí nu le wvù nu ke ekpwe yí finyo le, tu bó nu ke eyu wvù bô finyo. Fin gene fô bonyii bô è nu bo Nyo' le le bó ekuu shém, eleese fitele yí ye le.

Nyam yí bɛmte yí to buyɛ è nshɛ le

¹¹ E me mbvuu nɛ n'yɛn yimi nyam yí bɛmte le, ɛ yiyin buyte ê nshɛ le, ɛ yí kɛŋke biton bífɛ díɛwɛ bí waa njee le, jemyi díɛwɛ kɛŋguum ke nyam yí fieesene nyam joo yɛ le.

¹² Yí to dunḡi mvuŋgay mvu nyam yí bɛmte yí fwe yɛ le mvunciim ejise jo nyam yidvu. E yí ge ɛ ekolɛ ke nshɛ le kecii bô bonyii bocii bo yí nshɛ le no nyaa mbense wvu baay ê nyam yí fwe yɛ yí kelɛmtɛ kɛw kè to nulo eyu lo yí to nu ɛ bonɛn wase le.

¹³ Yí to gee mwɛɛm mvù dunḡi mvuŋgay mwew, gee naa ɛ ŋguy nɛn'yí we shiile fokuse ɛ bonyii yɛne.

¹⁴ No bó to nu ɛ cinɛ le yí egee mwɛɛm mvù dunḡi mvuŋgay mwew fwe dvu nyam yí bɛmte yimi yɛ, ɛ yí mum no lɛle bonyii bô nu yí nshɛ le dvú. E yí mum gay ɛ bó kene laŋ yí fieesene nyam yí bó to lɛmsɛ bô nyo ɛ yí no nu kɛ dvú yɛ le.

¹⁵ Bó to nu ɛ cinɛ le yí enya keyoy ê laŋ nyam yí bɛmte yidvu, wvu le è nu naa lo é laŋ yidvu ejemyi, gee ɛ bó yuwyi bonyii bocii bô faaŋke keenyaa mbense wvu baay ê laŋ yidvu.

¹⁶ Yí to nu ɛ gay le bó ege nciise yí bonyii le bocii yí kebo ke ɛɛɛy e kɛnɛɛ fojise, gay le bó ege yí wee le kɛnɛɛ è nu wee wvu caan kɛnɛɛ wvu baay, kɛnɛɛ wee kpaw, kɛnɛɛ wvù fuute, kɛnɛɛ è nu nfwá, kɛnɛɛ è yaa nu ke nfwá,

¹⁷ wvu le fô è nulo é wee eguy kɛnɛɛ egese fíɛ sɛ wvù kɛŋke nciise wvudvu kɛ. Nciise wvun nu diee di nyam yí bɛmte yɛ le, kɛnɛɛ ejise ɛ ŋwa' yo diee di nyam yidvu le.

¹⁸ Fin nu fíɛ ɛ fí shieele bvufee bvú baay. Wee wvù kɛŋke bvufee etan ejise ɛ ŋwa' ɛyan yò è nu diee di nyam yin e ekíɛɛ. Ejise ɛ ŋwa' ɛyan leeme fô diee di wee wvu wum e, ɛ yó nu ê ntaŋ e le, gee soocan bó mban soocan ncow soocan (666).

14

Waa Njee bô bonyii bo 144,000

¹ Ben eyekɛ eyuw, ɛ me ndioo mbvuu ntaa, nɛ n'yɛn Waa Njee le ɛ wvù leeme yí kum wvù Sayon e, ɛ bonyii bontfuke gbwee kecow mbaanyɛ ncow

bonɛw (144,000) nu bô wvù. Bonyii ban nu bô to kɛɲke nciise diee diew bô di Ice le fojise fo bó.

² E me n'yuw ε diɛw too fowe yole diɛwε joo yi gbwee ê ηkɔɲ e, dvũmte ten diɛwε jan yi baykene le. Diɛw yi me n'yuwεε yidvu to jemɣi ten diɛwε dikome fô bonyii kumte le.

³ Bô to yemte ηkieε mvu wvu fwe fwe dvu kawla bô mwɛɛm mvu mvuyuum mvu mvunɛm mwε noo bocε' bo bonyii le ba. Kε è to nulo é wee mvu ekiεε ηkieε wvudvu εfey bonyii bo bontfuke gbwee kecow mbaanyε ncow bonɛw ba kε. E è nu bó bô bó to sumεε wase can kebefε le yi nshε le.

⁴ Boban nu bonyii bô to baa ebefε wase ye yibo bô bokɛnε kε, njefo kε bó to kee wase bokɛnε kε. E nu bó bó ké no bii Waa Njee le naa fεε fô wvù gene. Bonyii ban nu bô bó to sumεε ente jo εηgokε ke bonyii le kecii le bó enu diɛwε mvuntam mvu fwe le fô Nyo' bô Waa Njee le.

⁵ Mbiay ke baa yuu buy wase diuw wvubole kε. Bô nu fibole sε nlom.

Njeme bonceendaa bo Nyo' le bo botete

⁶ E me mbvuu nε n'yɛn nceendaa Nyo' mvu le ε wvù bile entelɛɲ jo εbulε. Wvù to kɛɲke saaka wvù jee wvù mɛy lo keefewcε ε bonyii bô nu yí nshε le bocii. Wvù to nu keefewcε ε bitum bicii, bô bontɛw bocii, noo bonyii bô jemɣi naa diɛw yi la noo naa bonyii bô la bocii.

⁷ E nceendaa wvudvu fuɲ fowεwe le, “Ben efanè Nyo' tumtè monkum mew, njefo kefew ke nsaw we le nu ε kocɛn wase. Ben enyaà mbense wvu baay ê wvù wvù to bomεε εbulε bô nshε noo joo yi baay bô mondvuum mò jóo buyte mó le.”

⁸ E wvumvu nceendaa Nyo' wvu le bofεε, no bii wvù le gayte le, “Babilon wvu baay nu ε gbwe wase, wvù nu ε gbwe wase. E nu wvù wvù nu ε ge bitum bicii ε wu nce we nsake diɛwε mbvuum e.”

⁹ E wvumvu nceendaa Nyo' wvu le botete mum bi ten bó le, no fuuɲke fowεwe le, “E wee mom lo ε nya mbense wvu baay ê nyam yi bεmte yε bô ê lanɲ nyam yidvu, ε kɛɲke ten nciise fojise kɛnεε yi kebo le,

¹⁰ tu wvù nu ke ewu shém Nyo' yi ffluuke diɛwε no wee ké wu mbvuum. Shém yidvu nu ε wvù e bεεsε ê fiko fiew fi nsase le ε wvù baa fiysɛn kε. Wvuwε wee nu ε bó nu ke elanɲ wvù ê fiεε le ε fi fiεε diɛwε mvunɲkanɲ e, é wvù eyɛne ηgɛw jó. Fifiɲ nu ke enu fwe dvu bonceendaa bo Nyo' le bô yuule bô Waa Njee.

¹¹ Njiim nu ke ebene kε lo sekecii sε ηka fô bó lanɲ bó ηgɛw e. Kε bonyii ban bô nyaa mbense wvu baay ê nyam yi bεmte bô ê lanɲ nyam yidvu noo bonyii bô kɛɲke nciise diee diew nu ke ekeɲke naa lo nleɛten yí ηgɛw wvubole εmvunshɛɲ kɛnεε entanɲ kε.”

¹² Fifiɲ gene fô bonyii bô è nu bo Nyo' le bô è nu bó bô gεεle bonci bo Nyo' le, ε bó ε lese fitele yí Jisos e, le bó kɛɲke keekuu shém.

¹³ E me nε n'yuw ε diɛw jemɣi wonɲ Nyo' le, gayte ê me le, “Sanɲ fin: E kɛw yi kɛsɛn ε gɛn lo nu ε nɲon wvu baay nu fô bonyii bô kpweε ε bó ε taashε bô bo Tata le.” E Keyoy ke Nyo' le bεnsɛ le, “Nɲon wvu baay nu fô bó le kecεεy, njefo bó nu elɛɛten yí monlum mobole, é gee dibole di jee ebi bó le.”

Njgwele wvù è nu nsaw Nyo'

14:2 1:15; 15:2; 19:6; Esek 1:24-25 14:3 4:4, 6; 5:9 14:4 Jon 10:4-5 14:5 Yesa 53:9; Sef 3:12-13
 14:6 Mat 24:14 14:7 Mben 146:6 14:8 17:2; 18:2 14:9 13:15 14:10 15:7; 16:1, 19; 19:20; Ken
 19:24; Mben 11:6; Yeli 25:15; Esek 38:22; Mat 25:41 14:11 19:3; Yesa 34:10 14:12 13:10 14:13
 1:3; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7, 14; Ibu 4:9-10

14 Ben eyekε eyuw, ε me nε ntaa n'yεn kembεw e ε kí baa lo, ε wee ε shii yí kembεw kedvu le fieesene wee wvù diee nu Waawee. Wvù to nu ε bon kefo ke bvunfon e ε bó ε kene bó ketwaa ke bigew e kè yeεle, kεηke finyo εbo ε fi nu diεwe fi yun e, koole.

15 Ε wvumvu nceendaa Nyo' nε buy yew ncese le, funj wee wε wvù to shilεε yí kembεw e foweεwe, gay le, “Nεke finyo fiuw egbwele ηgbwele dvú. Kefew ke ηgbwele le nu ε kocεn wase, ε εkolε ke nshε le nu ε loocε wase ε be kè bó egbwele.”

16 Nonεn, ε wee wε wvù to shilεε yí kembεw e mum jiw finyo fiew yí εkolε ke nshε le, ge ηgbwele dvú yí nshε le.

17 Ε wvumvu nceendaa Nyo' bvuu buy yew ncese yi fowe le, ε wvù kεηke tεn finyo diεwe fi yun e εbo ε fi koole.

18 Ε wvumvu nceendaa Nyo' mum buy fò ketan ke ncese le, ε è nu wvù kεηke mvunçay εwe jo ηguy. Ε wvù funj foweεwe ê wvumvu wε wvù to kεηke finyo fi koole fiε le, “Nεke finyo fiuw esumye bikawci bi mvuntam mvu mbvuum e dvú yí nshε le, njefo mvuntam mvudvu nu e yeε wase.” *

19 Ε nceendaa Nyo' wvudvu mum jiw finyo fiew yí nshε le, sumye mvuntam mvu mbvuum e mvu yí nshε le, baance, tfuw bvudvuu bvu baay bvù bó somte mbvuum fò le, ε fifin dunçi fiεε fi shém Nyo' yí ffluuke nu ke ege bó bonyii.

20 Ε bó no somte mvuntam mvu mbvuum e modvu bó bikaa εkfunj jo kelaante, ε è buyte εleme, yiηsene bene buyte diεwe fò diuw nyambala le, leηke gεne, gεn buy diεwe bomay e gee fεε.

15

Bonçew bo bosooshwi y bó è nu bo kemεse le

1 Ε me mbvuu nε n'yεn kfuu fiεε fi diuw wvù yumεεn e fimew fowe, ε è nu naa lo kεηhaw ke fiεε le ke baay. Ε to nu bonceendaa bo Nyo' le bosooshwi y ε bó kεηke bonçew bosooshwi y bó è nu bo kemεse le keenya ê bonyii, njefo boban nu bó Nyo' nu emεse edunçε shém ye yi ffluuke dvú.

2 Ε me mbvuu nε n'yεn fiεε fimew e ε fi fieesene joo yi baay mi yí nu ε bó ε fiysen bó ηguy, ε yí yuule naa diεwe kenleεy e. Ε bonyii bomew leeme mbew joo yi baay yidvu le ε è nu bó to soε wase nyam yi bεnte ye bó lan ye noo εjise ε ηwa' yò è nu diee di nyam yidvu le. Bó to leeme fò kεηke dikome di Nyo' le can e,

3 yemte ηkieε Muses wvù wee lemme Nyo' bó ηkieε Waa Njee. Bó to yemte le,

“O Tata Nyo' wvù Kεηke Mvunçay Mvunciim, mwεεm mvù wo gee nu naa mvu baay bó mvu kεηhaw e.

Wo nu Nfon bitum bicii, *

ε je yí wo gee mwεεm jó nu yi teyey bó yi keceεy.

4 O Tata, wee wvù nulo saa efane wo, tumte monçkum muw nu yeε?

Ε mεy ke wo maan wvù yuule.

Bitum bicii nu ke etoo nyaa mbense wvu baay ê wo,

14:14 Dan 7:3-14; Mat 13:39-40; 17:5; 24:30; Lem 1:9 14:14 1:7, 13 * 14:18 Mvuntam mvun nu ê diεw bala le le, «grapes.» 14:19 19:15; Yεsa 63:1-6 15:1 4:5; 15:7; 16:1; 17:1; 21:9 15:2 4:6; 5:8; 13:15, 18; 14:2 15:3 4:11 15:3 16:5-6; 19:2; 22:12; Dito 32:4; Mben 145:17; Ksm 15:1; Mben 111:2; 139:14 * 15:3 Bonçwa' bo boyvuum bomew kεηke le, “Nfon wvu sekεcii”, bomew le, “Nfon bonyii bó è nu bo Nyo' le”. 15:4 14:7; Mben 86:9; 98:2-3; Yεsa 2:2-3; Yeli 10:6-7

njefo bó nu ε yεn mwεem mvù wo gee le ε mvù nu teytey.”

⁵ Ejim jodvu ε me nε ntaa, n'yεn ε bó yene yew ncese yi fowe yi è nu cun yi dunjci le Nyo' nu bō bonyii.

⁶ E bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiw bō to kεnjke bonjgew bo bosooshwiw ba mum buy yew ncese yidvu le. Bō to nu ε tfume ndvú ε yí looci lawkene, waw din'waw yí gvúw ε ε bó ε kene bō ketwaa ke bigwe e kè yεεle.

⁷ E fiεε fimwaaη ngoo mwεem mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε le mum nya bintee bisooshwiw ê bonceendaa bo bosooshwiw ba ε bó ε kene bō ketwaa ke bigwe e kè yεεle. Bintee bidvu to nu ε yinjεn bō shém yi ffluuke yi Nyo' wvù nu dvù sekecii ε nka.

⁸ E yew ncese nε yinjεn lo bō njiim yi nεn'yi fō n'yuw Nyo' bō fō mvunjay mwew e. E fi mum no nu le wee yaa to nulo ebvuu eley yew ncese Nyo' le kε, gεn buy no bonjgew bo bosooshwiw bō bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiw ba to kεnjke keenya ê bonyii to kaε.

16

Bintee bi bisooshwiw bi shém Nyo' yi ffluuke le

¹ E me nε n'yuw ε diεw mi jemyi foweεwe yew ncese yidvu le ê bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiw ba le, “Ben egeη etfuw shém Nyo' yi ffluuke yi nu ê bintee bi bisooshwiw biε le yí nshε le.”

² E nceendaa Nyo' wvu fwe mum gεn tfuw kew kentee ke shém Nyo' yi ffluuke le yí nshε le. E binjokoken bi bεmte luci, kooyε bonyii bō to kεnjke nciise nyam yi bεmte yε nyaa mbense wvu baay ê lanj nyam yidvu.

³ E nceendaa Nyo' wvu bokanj bofεε tfuw kew kentee ê joo yi baay e, ε joo yidvu banjε no nu diεwε εlεmε ke kεnjkpwe ke wee le. E fiεε ficiii fi to cee ê joo yidvu le kpwe.

⁴ E nceendaa Nyo' wvu bokanj botεte tfuw kew kentee ê jóo yi booke le noo mondvuum mò jóo buyte mó le, ε yí nε tu εlεmε.

⁵ E me n'yuw ε nceendaa Nyo' wvù taale fō joo le jeme le, “Nyo', wo nu Nyo' wvu teytey ê je yi wo sumtene bonsaw ban e. Wo wvù nu kεseen, ε wo to nu wase. O Nyo', wo wvù yuule.

⁶ Bonyii ban nu bō εlεmε ke bonyii bō è nu buw e noo bonyii buw bo ntum e nu fobo fo bō. Wo ε mum ε nya εlεmε ê bó, bó ε wu. Fifin nu naa nlawma wvubo.”

⁷ E me nε n'yuw ε diεw buy fō ketanj ke ncese le bεnse le, “Eε Tata Nyo' wvù kεnjke Mvunjay Mvunciim, wo sumtene bonsaw buw bii je keceey bō yi teytey e!”

⁸ E nceendaa Nyo' wvu bokanj bonεw tfuw kew kentee ε è nu yí diuu le, ε diuu kεnjke je keekeyte lo ton'yi bonyii diεwε ηguy e.

⁹ E nton'yε wvu baay wvù to buyte yí diuu le no ton'yi bonyii. Geenεn ε bó fanjε yaa ekumεn lo mvuntelem mvubole, etumte ε è nu monjkum mo Nyo' le kε. E bó kaa no beete lo bō diee di Nyo' wvù kεnjke mvunjay mvu bonjgew ban e.

10 E nceendaa Nyo' wvu bokaḡ botin tfuw kew kentee ε è nu yí kawla nyam yí bemte ye le, ε woḡ wvù nyam yidvu to saake ne jiiim lo. E bonyii no nu yí monlum e lumyi elem εbo.

11 E bó ne no nan'yi lo Nyo' wvù nu we nje nluce bô biḡkokeḡ bibole. Geenε faḡe yaa ekumεn gee dibole ke.

12 E nceendaa Nyo' wvu bokaḡ bosoocaaḡ tfuw kew kentee ε è nu ê joo yí Yuflets e, ε joo yidvu mum yum, keeseyse je wvu le bonfon bô nan'yi ê keba kè diuu sane le efey jó.

13 E me ne n'yeḡ biyoy bi yiile bimew e bitete ε bí fieesene bisham. E bí buyte diuw keḡguum ke nyam yí fieesene nyam joo le, bô diuw nyam yí bemte ye le, noo diuw wee wvù mbiayte le wen nu wee ntum Nyo' le.

14 Biyoy bin nu bonceendaa bo dεwle le. E è nu bí bi gee mweem mvù dunḡi mvuḡay mvubole. Bí ghane gene fô bonfon bo bitum e bicii yí εkolε ke nshe le baanci bó le bó eseyseè jem yí nu ke enu diuu di baay di Nyo' wvù Keḡke Mvuḡay Mvunciim e.

15 Jisos to nu ε gay le, “Ben eyeke eyuw, me nu ḡke enε nto diεwe cooḡ e. Njoḡ wvu baay nu wvu wee wvù baa leete ke, wvù keḡke ndvú ye ye le wvu le fo wvú ke enε etum ebuy kenyi kencimte é bonyii eyen kencimte kew e.”

16 E biyoy bidvu ke mum baance bonfon bodvu fô bvudvuu bvù bó teḡe é diεw Ibulu le le Amagedon e.

17 E nceendaa Nyo' wvu bokaḡ bosooshwiḡ tfuw kew kentee we yí fwefwe le. E diεw mi buy yew ncese le fô kawla nu jemyi foweεwe le, “Fí ε ge wase ye!”

18 E jaḡ ne no lawkene, baykene, dvúmte ε nshe shiike bô mvuḡay baay. Ke kfuu wvuε nshiw wvù nshe to shiwεε bô mvuḡay baay nen to ke baa yuu nu wase dvú ε kew no wee to kewεε enu yí nshe le ke. Nshiw wvudvu to nu ε bem baay.

19 E kelaante ke baay seḡen buy biba bitete. E bilaante bi bitum e no keeshi. Nyo' to nu ε kume kelaante ke baay kin kè è nu Babilon, nya fiko fi shém ye yí ffuuke le ε wvú selle.

20 E bitum bi ê joo entelεḡ bicii feε lo, ε dikum teḡ lakεn lo.

21 E εbew yo baay baay no gbwekene fowe ε dimwaan jite diεwe bokilu mbaanyε le. E εbew yodvu gbwekene yí bonyii le. E bó no nan'yi lo Nyo', njefo wvù nu ε ciinse ḡεw εbew yí bó le. Wvuwvun ḡεw to bemte baay.

17

Kenten ke kpwoon nsake le bô nyam yí bemte

1 E nceendaa Nyo' mvu εnte jo bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiḡ bô to keḡke bintee bi bisooshwiḡ bie ne to gay ê me le, “To é me enduḡε é wo kfuu ḡεw wvù bó nu ke enya é kenten ke kpwoon nsake we wvù nu ε shii yí jóo le nteen.

2 Kpwoon wvun nu wvù bô bonfon bo yí nshe le feḡ gee nsake, ε nce we nsake wvun ε koo wase bonyii bo yí nshe le feḡ diεwe mbvuum e.”

3 E nceendaa Nyo' wvudvu ne jo me ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, geḡ dvú ḡkpaante. E me n'yeḡ kpwoon mvu le ε wvú ε shii yí nyam yí bemte le ε yí

yεele nen ghanj ε yí ε yinjen lo bô εdiee yí ye le yicii yò beete bô diee di Nyo' le. Nyam yidvu to kenjke bikuu bisooshwi y bô biton yuufe.

⁴ Kpwoon wvudvu to nu ε sufe ye bô ndvú bonyii bo baay baay ε yí yeεle lo, ε wvú lawkene ye le bô biεε bi bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle noo dikfuu di εta yò lumte le noo ejise ε banj. Wvú to jici fiko ê wvú εbo ε bó ε kene bô ketwaa ke bigew e kè yeεle ε fi ε yinjen bô mwεem mvù bemte noo nnyen ye kenjanj.

⁵ Bó to nu ε sanj diee dimew fojise fo wvú ε dí nu ê njan e le, “Babilon wvu baay wvú bwee bokene bo nsake le noo wvu mwεem mvù bemte yí nshε le.”

⁶ E me n'yen ε kpwoon wvudvu ε wu wase εleme ke bonyii bô ê nu bo Nyo' le bô bó yuwyεε nje Jisos, kí ε koo wvú diewe mbvuum e.

No me n'yenεε kpwoon wvudvu le nonen, ε diuw yum me baay.

⁷ E nceendaa Nyo' wε bife ê me le, “Diuw yumte wo nje la? Me nu ensee ê wo kenyile ke fiεε le kè nu ekume kpwoon wvun bô nyam yí bemte yin yí kenjke bikuu bisooshwi y bô biton yuufe yí tuule wvú.

⁸ Nyam yí bemte yin yí wo yen nu ε yí to nu dvú, geenen keseen wvun ke yí nu dvú ke. Yí nu ke ene ekuse ê kentuke kie kè shiile nen njoonj e, eben ê we emum egen fô bó nu elεε lo yí. Diuw nu ke eyumte bonyii bó nu yí nshε le bó bó ke baa sanj wase εdiee εbo ê nwa' bonyii bó kenjke nshii le ε kew no wonj to kewεε le. Wvú nu ke eyumte no bó nu ke eyene nyam yin e, njefo nyam yin to nu dvú, geenen yaa bvuu nu dvú ke, ε yí bεε ke ebvuu eto.

⁹ Fin nu fiεε ε fi shieele ekole kè kenjke bvufee. Bikuu bi nyam ye le bi bisooshwi y nu dikum disooshwi y di kpwoon wε shiile yí dvú le. Bikuu bidvu nu ten bonfon bosoochwiy.

¹⁰ Bonfon bo botin nu ε bó ε gbwe wase, ε mwaanj bεε saake, ε wvumvu baa to wase ke. Wvuwe nu ke edioo ε to, é wvú ekenjke ke keenu dvú yí kefew e nen caan.

¹¹ Fí ekume nyam yí bemte ye yí to nu dvú ε yí yaa bεε dvú ke, nu ε yí nu ten nfon, ε nfon wvun nu wvu bokanj nyanj, geenen ε wvú nu njoon bonfon bo bosoochwiy ba le. Wvuwe ten nu ke edioo ε to emum egen fô bó nu elεε lo wvú.

¹² Biton bi yuufe bi wo yen bin nu bonfon yuufe bó bó baa enya wase mvungay mvu sa' le ê bó ke. Bó nu ke edioo ε ghaa bó, é bó emum ekenjke mvungay keesaake bô nyam yí bemte ye. Geenen bó nu ke esaw ke yí ntam kefew e mwaanj maanj.

¹³ Boban bocii nu ε bó kenjke ke njkwawce mwaanj. E bó nu ke enya mvungay mvubole mvu sa' le mvunciim ê nyam yí bemte ye.

¹⁴ Bó nu ke ebaance etum jem bô Waa Njee, geenen é Waa Njee eso bó, njefo wvú nu Tata botata bocii bô Nfon bonfon bocii. Wvú nu ke etum eso bó bonyii bew bó wvú nu ε tee ε caw ε bó leeme bô wvú sekeci.”

¹⁵ E nceendaa Nyo' wε gay ê me le, “Jóo yí wo be yen yí kpwoon nsake wε shiile yí dvú le nu dikfuu di bonyii le bô bibombom bi bonyii le noo bitum noo bonyii bó jem yí naa diw yí la.

¹⁶ E biton bi yuufe bi wo be yen biεε nu ε bô bo nyam yí bemte ye nu ke ebane kpwoon nsake wε. Bó nu ke eyow mwεem mwew mvunciim é wvú emεy kenyi kencimte, é bó enon nyam ye ye, emεε eton wvú bô ngyu.

17 Fifin nu ε è lese Nyo' ê mvuntelem mvubole le bó ege fiεε fi wvú shieele, ε mum ε ge le bó ekeḡkè ḡkpawce mwaan keenya mvunḡay mvubole mvu sa' le ê nyam yi bemte ye eḡen ebuy no diew Nyo' ke eto ekocen.

18 E kpwoon wvù wo be yen we nu kelaante ke baay kè keḡke mvunḡay ewe jo bonfon bo yí nshε le bocii."

18

No kelaante kè Babilon nu ke eḡbwe

1 Ejim jodvu ε me n'yen nceendaa Nyo' mvu le ε wvú shiile too we keḡke mvunḡay mvu baay, ε n'yuu we baa yí ekole ke nshε le kecii.

2 E wvú fuḡ foweewe bô diew yi temyi le, "Babilon wvu baay nu ε ḡbwe wase! Wvú nu ε ḡbwe wase! Wvú nu ε tu wase bvudvuu bvù bonceendaa bo dεwe le cee fó le. Wvú nu tfum biyoy bi yiile bicii. Wvú nu wase tfum mvunyiim mvù nyene bô mvù bó bane mvunciim.

3 Wvú nu ε ḡbwe wase njefo bitum bicii nu ε wu wase nce we nnyen kenjan wvú ε koo bó diewe mbvuum e, ε bonfon bo yí nshε le nu ε ge wase nce nnyen kenjan bô wvú. Bonyii bo way e bocii bo yí nshε le nu ε kuken wase yí ye le nje kpaw we wvú wvú nu ε baance wa wvú ε fum lo."

4 E me mbvuu n'yuw ε diew mi fuḡke won wvu we le gayte le,

"Bonyii bem, ben ebuy lo jó,
wvu le fo ben ke eley bibefe biew e,
bô le fo ben ke eley ten ḡḡew wvú nu ke eto fô wvú le.

5 Bibefe biew nu ε bí ε looce wase ε yḡshen ε ben ε buy fowe,
Nyo' ε kume wvú yí mweem mwew mvù befe le.

6 Bó ege bô wvú no wvú ge bô bonyii bomew.

Bó elaw wvú yí gee diew e bokan bofeε.

Bó eḡε mbvuum mò è nu ḡḡew mvunḡkom mvunfeem
ê fiko fi wvú ké no ḡεεle wvu bonyii bomew e jó,
enya é wvú ewu.

7 Bó efew ḡḡew bô nsase enya ê wvú

ke leḡleḡ no wvú to saale ye ê bvukuke ente diee ekole kew.

Wvú shiile no kfunε ḡvuw gayte le,

'Me nu Yaa yí kawla le,
ke me nu kpweε ḡkfu ke,
ε ke me nu ḡke en'yuu mbeele nsoo ekole ke.'

8 No wvú gayte nonen, nu ke no ḡḡew nu ke eto

yí ye le yí diuu le dimwaan.

Kencem nu ke eḡbwe yí ye le, é wvú ebeele soo ekole.

E jen nu ke ekoo ten wvú.

Bó nu ke eton wvú bô ḡḡuy,

njefo Nyo' Tata wvú nu ke esaw wvú nu ε wvú keḡke mvunḡay.

Bonyii bo yí nshε le nu ke ebeele Babilon

9 Bonfon bo yí nshε le bó se gee nnyen kenjan bô wvú, diee ye bô wvú, nu ke ebeele ffule seke bó ε yen no njiim bene yí ye le no wvú fiee.

¹⁰ Bó nu ke eleeme lo ntamndwee bô nfan no bó yene ε bó njɛnsene bô wvù. Bó nu ke ecamte ye gayte ɛ, ‘Ey me! Ey me! Babilon, wo wvù kelaante ke baay! Wo wvù kelaante kè kuuke! Nɔɔw nu ε mum ε to lo yí yo le ke yí ntam kefew e nɛn mwaan e?’

¹¹ Bonyii bo way e bo yí nshɛ le nu ke ebeele wvù soo bikuu njefo ke wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte mwɛɛm mvubole ke.

¹² Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte mwɛɛm mvubole diɛwɛ mvù bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle kɛnɛɛ kè baa, kɛnɛɛ mvù bó kene bô kfuu ɛta yò lumte kɛnɛɛ bô ejise ε ban ke. Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte ndvú yibo yi lemeleme kɛnɛɛ yi yɛɛle nɔɔgaciɔgaci, kɛnɛɛ yi bonene kɛnɛɛ yi yɛɛle ghanɔ ke. E kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte bite bibole bi samte jee, kɛnɛɛ mwɛɛm mvubole mvunciim mvù bó kene bô bigew bi keyoo le noo mwɛɛm mvunciim mvù bó kene bô bite bi lumte noo ketwaa noo ketfu noo ɛta yò lawkene ke.

¹³ Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte bite bibole bi bó keenci bonfiefy bô shfuunɔkɛne dvú noo mwɛɛm mvù shfuunɔkɛne mvù bó dɛɛle mwɛɛm dvú noo jiin noo kfuu bonfiefy bô shfuunɔkɛne bomew, noo kfuu jiin dimew, * noo mbvuum noo mɛɛm noo mvuum mo ɛgin e bô ɛgin ebo ke. Kɛ wee bɛɛ dvú wvù nu ke eguyte bona’ bobole noo njée noo nyámala noo bikoto bibole bi è guute nyam ke. E kɛ wee bɛɛ ten dvú wvù nu ke eguyte bonyii bo boyuum bô bô geese ɛ è nu bonfaw ke.

¹⁴ Bó nu ke egayte ê wvù ɛ, ‘Mwɛɛm mvunciim mvù fitele fiuw se nu yí dvú le nu ε mvú ε gɛn wase, ε kpawaw wo bô bvukuke bwuw bvucii ε ka wase, ε wo yaa bɛɛ ke ebvuu eyuu eyɛn mvù le ke.’

¹⁵ Bonyii bo way e bô to geese mwɛɛm kawte bigew can ye le, nu ke eleeme lo ntamndwee nu bô nfan no bó yene ε wvù yene nɔɔw. Bó nu ke efuunɔke lo kpwe, soo bikuu camte ye gayte ɛ,

¹⁶ ‘Ey me! Ey me! Yii yi baay fô kelaante ke baay kin e kè se nu ε kí ε sufe ye bô ndvú yi lemeleme noo yi yɛɛle nɔɔgaciɔgaci noo yi yɛɛle ghanɔ, lawkene ye ɛ bô biɛɛ bi bó kene bô ketwaa ke bigew e kè yɛɛle noo kfuu ɛta yò lumte noo ejise ε ban.

¹⁷ Bó nu ε mum ε yɛse ke lo bvukuke bwew yí ntam kefew e nɛn mwaan e?’ E bocee bikuu bi bonɔw e bocii bô bonyii bô lenɛ ê bonɔw e noo bô lemte jó noo bonyii bocii bô lenɛ ê joo kamene way, nu ke eleeme lo ten ntamndwee.

¹⁸ Bó nu ke eyene njiim yi bene no wvù fiee mum beele ghayte ɛ, ‘Kelaante kè se nu diɛwɛ kelaante ke baay kin e nu kè la?’

¹⁹ Bó nu ke ekumte kebvɛ efa no bó fuunɔke kpwe soo bikuu, beele ghayte ɛ, ‘Ey me! Ey me! Yii yi baay fô kelaante ke baay kin kè bonyii bocii bô kɛnɔke bonɔw bo ê joo nu ε kuken yí bvukuke bwew e! Bó nu ε mum ε yɛse lo kí ke yí ntam kefew e nɛn mwaan e?’

²⁰ Ben bô nu won Nyo’ le, ben elanɔanɔ finɛn yí fiɛɛ fi kooy fô wvù le. Ben bocii bô è nu bonyii bo Nyo’ le bô boom bo ntum e bo Jisos e noo bonyii bo ntum Nyo’ le bocii, elanɔanɔ njefo Nyo’ nu ε sumten wase nsaw yí fiɛɛ fi wvù ge bô ben e!’

²¹ E nceendaa Nyo’ wvù temyi mvu mum nɛ tuu kebwɛe ke tɛ le ε kí nu diɛwɛ diene di baay e, shike ε dí shii ê joo yi baay e nɛn wuuu. No wvù shike nonɛn

^{18:12} Esek 27:12-24 * ^{18:13} Kfuu jiin din ê diɛw bala le nu ɛ «frankincense», ε kfuu bonfiefy bô shfuunɔkɛne ban nu ten le «myrrh». ^{18:15} Yɛsa 47:15; Esek 27:36 ^{18:16} 17:4 ^{18:18} Esek 27:28-34
^{18:20} 12:12; Yeli 51:48 ^{18:21} Yeli 51:63-64

mum gay le, “E nu ke nonen no bó nu ke eshike wo wvù kelaante ke baay kè Babilon é wo eshii bô mvunçay nen, bó saa bvuu ke eyen lo wo le ke.

²² Ke bó bæ ke ebvuu eyuw naa lo kome kenεε yowe kenεε ndonj kenεε sonjo wo ke. Ke bó bæ ke ebvuu eyen naa lo ε wee lemte fiεε kenεε è nu naa fi la jo wo ke. Ke bó bæ ke eyuw naa lo ε diene jemyi jo wo ke.

²³ Ke ken'yeese bæ ke ebvuu eyεε jo wo ke. Ke bó bæ ke ebvuu eyuw naa lo ε diεw cee bvujen kenεε yi jen jemyi jo wo ke. Fí nu ke enu nonen njefo bonyii bo way e bo jo wo to nu bonyii bo baay baay bo yí nshε le, ε wo to leεle bitum bicii bô nfm yo.

²⁴ E nu kelaante kin kè elεmε ke bonyii bo ntum Nyo' le bô ke bonyii bô è nu bo Nyo' le nu can kí le. E è nu kí kè bonyii bocii bô bó yuwyi yí nshε le nu can kí le.”

19

E bó no nyaa mbense ê Nyo'

¹ Ejim jodvu, ε me ne n'yuw ε fiεε yosene lo wonj wvu we le diεwε è nu kebombom ke bonyii le ke baay, wamte le, “Mbense enù fô Nyo' wese le.

E nu wvù wvù boysee bonyii, ε è kenke wvù bvukuke bô mvunçay.

² Wvù sumtene bonsaw bew bii kecεy bô je yi teyey e.

Wvù nu ε lanj wase ηçew yí kenterj ke kpwoon nsake wε

wvù se beete εkolε ke nshε le bô nce we nsake le.

Wvù nu ε tfuse wase εnvuke yí kpwoon wvudvu le

ke bonyii bew bo lemme le bô wvù se yuwyi le.”

³ E bó bvuu kase no wamte le,

“Mbense enù fô Nyo' le.

Njiim yi bene ê kelaante kin e nu ke ebene ke lo sekεε se ηka.”

⁴ E bocε' bo bonyii le bo mbaanfiεε ncow bonεw ba noo mwεem mvu mvuyuum mvu mvunεm mwε mum gbwe çen fokuse nya mbense wvu baay ê Nyo' wvù nu ε shii yí kawla le. E bó no gayte le, “Fí enù nonen. Mbense enù fô Nyo' le.”

⁵ E diεw mi mum buy fô kawla le gayte le,

“Ben bocii bô nu bonyii bo lemme le bo Nyo' le,

ben ebenseè Nyo' wesebeene,

é ben bocii bô fane wvù kenεε è nu bo caan caan

kenεε bo baay baay, enyaà mbense ê wvù.”

Nkaw bvujen bvuu Waa Njee le

⁶ E me mbvuu ne n'yuw fiεε fimew ε fí nu diεwε diεw kebombom ke bonyii le ε fí yole diεwε joo yi gbwee é ηkøj e, wamte diεwε jan yi baykene bô mvunçay e le,

“Mbense enù fô Nyo' le,

njefo Tata wesebeene wvù Nyo'

wvù Kenke Mvunçay Mvunciim saake wase.

⁷ Beene elanjlanè, sakenè, nyaà mbense ê wvù,

njefo kefanj ke bvujen bvuu Waa Njee le nu ε to wase,

ε Jen nu ε wvú ε seyse wase εkolε kew.

⁸ Bó nu ε nya wase ndvu yì nu lemeleme yuule lawkene wvú ε tfume.”

(Ndvu yin nu gee di teyey di bonyii bò è nu bo Nyo' le.)

⁹ E nceendaa Nyo' wvudvu bvuu gay ê me le, “Sanε fin fi le, ‘Njon wvu baay nu wvù bonyii bò bó nu ε be bó le bó eto fò ηkaw bvujen bvù Waa Njee le.’ ” E wvú bvuu gay ê me le, “Bonjeme ban nu naa keceey bonjeme bo Nyo' le.”

¹⁰ E me mum ne ηgbwe bikaa biew e keenya n'wvum wvu baay ê nceendaa Nyo' wvun. E wvú gay ê me le, “Fo wo ege nonεn ke. Me nu ke ten wee lemme diεwε wo noo boom bo bwoo le bò leeme yì fiεε fi bó jemyi ekumε Jisos e. E nyaà n'wvum wvu baay ε è nu ê Nyo'. Fiεε fi bó jemyi ekumε Jisos fin * nu ke fì kebεε fi bonyii bo ntum Nyo' le to jemyi.”

ε Waa Nyo' tum jem so bonyii bew bo bvuban e

¹¹ E me ne n'yeη ε fowe ε yene, ε nyambala mi yì baa leeme. E wee wvù nu yì dvù le nu ε bó teηε le Wee wvù Leeme yì Diεw ye le bó le Wee Keceey, ε wvú kè no sumtene bonswaw bew keηεε tumte jem ye teyey.

¹² E jise eye to nu diεwε leme di ηguy e, ε bifo bi bvunfon e nu εfa jo wvù nteen. Wvù to keηke dieε ε bó ε san yì ye le ε wee mvu yaa nulo ekiεε dí εfey wvù ke.

¹³ Wvù to nu ε shfuse kecum kè defe ye le ε bó ε lese ê bilεem e. Dieε di bó to teηε wvù dvù nu le Diεw Nyo'.

¹⁴ E bonyii bo jem e bo woη wvu we le bii ê wvù ejim ε bó ε jise ndvù yì lemeleme, ε yì yuule baa nen bvuuu.

¹⁵ Nyo jem yì koole to buyte εmvu jo wvù ε è nu yì wvù nu ke eso bitum dvù emum esaake bí bò mvungay mvu baay. Wvù nu ke ebvuse shém Nyo' wvù Keηke Mvungay Mvunciim eduηce ê bonyii. Shém Nyo' yin nu yì ffuuke naa baay diεwε nsom fò bó somte mvuntam ε mbvuum buyte le.

¹⁶ Yì kecum kew e bó yì kebun e nu ε bó to san dieε diew le, “Nfon bonfon, noo Tata botata.”

¹⁷ E me mbvuu ne n'yeη nceendaa Nyo' mvu le ε wvù leeme εnte jo diuu. Wvù to leeme nonεn fuuηke mvunyiim mvunciim mvù bile we gayte le, “Ben eto etaashε fò ηkaw wvu baay wvù Nyo' ge le.

¹⁸ Ben nu ke edie εgvun ε bonfon bó yo bocee bikuu bi bonyii bo jem e noo bonyii bò keηke mvungay noo yo nyambala bò bonyii bò bene yì, noo yo bonyii bocii bò nu bonfaw bò hò yaa nu ke bonfaw noo bonyii bo caan caan bò bo baay baay.”

¹⁹ E me mum n'yeη nyam yì bεmte bò bonfon bo yì nshε le noo bonyii bobole bo jem e ε bó taashε keetum jem bò wee wvù shileε yì nyambala le noo bew bonyii bo jem e.

²⁰ E jem kεw, ε wvù koo nyam yì bεmte ye bò wee wvù to mbiayte le wen nu wee ntum Nyo'. Wee wvun nu wvù to ké no shee fwe dvu nyam yidvu, gee mwεem mvu diuw wvù yumεεn e. Mwεem mvun nu mvù yì to leεle bonyii bò keηke nciise nyam yì bεmte yidvu ye le dvù, nya mbense wvu baay ê lan

19:8 6:11 **19:9** 14:12; Yesa 25:6; Mat 22:2; Luk 14:15-16; 21:5; 22:6 **19:10** 6:9; 22:8-9 * **19:10** Keηεε le, “... fiεε fi Jisos jemyi fin ...” **19:11** 4:1; 19:2; Mben 72:1-14; 98:9; Yesa 11:4; Esek 1:1-3; Lem 7:56 **19:12** 1:14-15; 2:17 **19:13** Yesa 63:1-6 **19:13** Jon 1:1 **19:14** 6:2-8, 11 **19:15** 1:16; 2:26-27; 11:17; 14:14-20; Yeli 25:30-31 **19:16** 17:14 **19:17** Esek 39:4-5, 17-19 **19:18** 13:16 **19:19** 17:12-14; Mben 2:2; Esek 38:2-9, 14-16; Saka 14:2 **19:20** 13:1-2, 13, 15; 14:10; 20:10, 14; 21:8; Yesa 30:33

nyam yì bεmte yidvu. Wvù to nu ε tfume bó hofεε ban ε bó nu boyuum ê mamase yì è fiee ḡguy bô mvunḡan jô le.

²¹ Ε wvù wvù shileε yì nyambala ye le mum gbwoceε kebese ke bonyii le bô nyo jem yì to buyte εmvu jo wvù, ε mvunyiim mvunciim die ye bonyii bodvu no ḡeyte lo.

20

Sa'yi bilum ntfuke

¹ Ε me mum nε n'yεn ε nceendaa Nyo' mvu shiile too fowe keḡke ken'yene ke kentuke kè shiile nεn ḡooḡḡ e, noo kebwee ke ncaw e ê wvù εbo.

² Ε wvù koo keḡuum ke nyam yì fieesene nyam joo le kie kè è nu yo yì biyvuum e ye yì è nu dεwle bvuu nu Satan, kay bô ncaw we le wvù enù yì dvù le eḡen ebuy bilum ntfuke.

³ No wvù kay nonεn, mum tfume ê kentuke kè shiile nεn ḡooḡḡ e kie, fen, mum lay diuw wvudvu le wvù enù jô, wvu le fo wvù ebvuu eghane leεle bonyii bitum e, ke eḡen ebuy no bilum bi ntfuke bie ke efey. Ejim jodvu nu ε bó nu ke ekase efay wvù ecineε wvù le é wvù eghanci ke yì kefew e nεn caan.

⁴ Ε me mbvuu nε n'yεn bokawla le, ε bonyii bô shiileε yì dvù le nu bô bó nu ε nya bonsaw bô sawεen can yibole. Ε me n'yεn tεn biyoy bi bonyii bô bó to yuwyeε bvuushe bikuu nje bó to fewci ekume Jisos noo diεw Nyo' le. Bonyii ban nu bô to baa nya mbense wvu baay ê nyam yì bεmte ye bô lan ye, ε bó to baa ge tεn nciise nyam yì bεmte yidvu fojise keεε can yibole ke. Boban to nu ε kase tu dvù no saake bô bo Klistu yì bilum e ntfuke.

⁵ Bonyii bô to kasεε tu dvù ban nu ε fifin nu mbuy wvu yì kpwe le wvu fwe. Ke kebese ke bonyii le bô to kpwekeεεε wase to nu ε kase tu dvù ke, ḡen buy no bilum bi ntfuke to feyεε.

⁶ Bonyii bô keḡke nḡon wvu baay bvuu yuule, nu bô keḡke bvudvuu yì mbuy wvu yì kpwe le wvu fwe wvun e. Ke kpwe yì bokan hofεε bvuu keḡke mvunḡay ê bó we ke. Bó nu ke enu bocee ncese bo Nyo' le bô bo Mboyse wvù Nyo' to kawεε le, ε bô bó nu ke esaake eḡen ebuy yì bilum e ntfuke.

Bó nu ke elεse Satan

⁷ Bilum bi ntfuke bin nu ke edioo ε fey, é bó efay Satan yew ncaw e,

⁸ É wvù emum ebuy eto eghane leεle bitum bicii bi nu yì εbuw ε woḡ yo εna le. Bitum bin nu Gog bô Magog. Wvù nu ke ebaance bó é bó eseyse keetum jem. Bó nu ke elone lo diεwe monsheεm mo ê joo yì baay e.

⁹ Bó nu ke ebuy elen eḡen yì nshe le egem bvudvuu bvuu bonyii bô è nu bo Nyo' le bô kelaante kè è nu fitele fiew. Geenεn, ḡguy nu ke eshií fowe elεse lo bó.

¹⁰ Bó nu ke emum ekoo dεwle wvù to ḡhane leεle bó, etfume ê mamase yì è fiee ḡguy bô mvunḡan jô le, fô nyam yì bεmte bô wee wvù to mbiayte le wen nu wee ntum Nyo' nu le. Bó nu ke eyεne ḡεw fô εntan bô εmvunsheen sekicii se ḡka.

Nsaw wvu fokemεse

11 E me mum ne n'yen kebwee ke kawla mvu le ε wvú baa lo, n'yen ten wee wvú to shiileε yí dvú le. E ebule bô nshε ne fεε lo ê wvú ejise laken, ε bó fanje yaa bvuu yen mvú le bvudvuu le kε.

12 E me n'yen ten bonyii bocii bô to nu ε kpweken wase le bo baay baay noo bo caan caan, ε bó leeme fwe dvu kawla. E bó yene bon'wa', yene wvumvu ε ê nu wvu εdiee ε bonyii bô kenjke nshii. E bó mum kεw no sumtene bonsaw bo bonyii bô to nu ε kpweken wase le, bii no gee di wee le to nu no bó sanj ê bon'wa' ba le.

13 E joo yi baay bvuse bonyii bô to kpwekenεε wase jó ε bó to. E kpwe bô wonj bon'kfu bvuse bobole bonyii bô to kpwekenεε wase ε bó to ten. E bó mum no sumtene nsaw wee bii fiεε fi wvú to gee le.

14 E bó mum tfume kpwe bô wonj bon'kfu ê mamase yi è fiee ηguy jó le. Mamase yi é fiee ηguy jó yin nu kpwe yi bokanj bofεε.

15 E diee di wee le to baa nu ε bó ε sanj ê ηwa' bonyii bô kenjke nshii le, é bó tfume wvú ê mamase yi è fiee ηguy jó yidvu le.

21

Ebule ke kefe bô nshε yi fiε

1 E me ne n'yen wase ε è nu ebule ke kefe bô nshε yi fiε le, njefo ebule ke keyvuum bô nshε yi yvum to nu ε la wase, ε joo yi baay ten yaa bεε kε.

2 E me n'yen kelaante kè yuule kè è nu Jelusalem wvu fwε le ε kí ε buy fowe fô Nyo' le ε no shiile too nu diewe jen e ε bó ε bosen ε sufe keegen nya ê dweese.

3 E me n'yuw ε diew jemyi fô kawla le foweεwe le, "Ben etaa eyen, fô Nyo' nu ke ecee nu wase bô bonyii. Wvú nu ke ecee bô bó. Bó nu ke enu bonyii bew, ε wvú wvú Nyo' kebεε nu bô bó, nu Nyo' wvubo.

4 Wvú nu ke esho misem yicii ê bó ejise. Kε bonyii bεε ke ekpwee ke, ε kε fiεε fimew bεε ke enu dvú le bonyii soo bikuu kεnεε beele kεnεε kenjke nsase mvu kε, njefo mwεem mvú to shee nu, nu ε fey wase."

5 E wvú wvuwe wvú to nu ε shii yí kawla le gay le, "Ben etaa eyen, me nu enje mwεem mvunciim keseen é mvú etu mvunfem." E wvú bvuu gay ê me le, "Sanj fiεε fin ê ηwa' le, njefo bonjeme ban nu bo keceey bô bonyii egεε bvufee yi dvú le."

6 E wvú bvuu kase gay ê me le, "Fí nu ε ge wase ye. E nu me Alfa, ε è nu me Omega. E nu me Kenkewce, ε è nu me Kemase. Wee wvú kendorj yumte wvú nu ε me nu ηke enya wvú bô joo yi buyte fô ntonj joo yi nyaa nshii le é wvú ewu ε wvú baa law fiεε kε.

7 Wee wvú nu ke eso nu ε wvú nu ke ekεjke mwεem mvun mvunciim diewe bvushεw e. Me nu ηke enu Nyo' we, ε wvú nu waa wem.

8 Geenεn ε bonyii bô gule mvuntelem noo bô nu se mbee, noo bô buwyi mwεem noo bô yuwyi bonyii noo bô gee nnyen kenjarj noo bo nfm e noo bô bunlee bonyo' bomew noo bonyii bo mbiay e bocii, nu ε fibole nu ke enu ε è nu ê mamase yi è fiee ηguy bô mvun'kanj jó le. E fifin nu kpwe yi bokanj bofεε."

Jelusalem wvu fwε

20:11 5:7; 6:14; 21:1; Mben 114:3, 7; Mat 24:35; 2Bi 3:10 20:12 3:5; 22:12; Dan 7:9-10 20:12
Ksm 32:32 20:14 20:10; 1Kol 15:26; 2:11 20:15 3:5 21:1 21:5; Yesa 65:17; 2Bi 3:13 21:2
3:12; 19:7; 21:9-22:5; 22:17; Yesa 52:1; Mat 22:2; Gal 4:26; Ibu 11:16; 12:22 21:3 7:15; Lew 26:12; Esek
37:26-28; Saka 2:9; 2Kol 6:16 21:4 7:17; Yesa 26:19; 35:10 21:5 5:7; 21:1; Yesa 43:19; 2Kol 5:17;
19:9 21:6 1:8; 7:17; 22:1; Yesa 55:1; Saka 14:8; Jon 7:37 21:7 2Sam 7:14; Esek 11:20 21:8 2:11;
19:20; 21:27

⁹ E nceendaa Nyo' mvu ê ḡḡoo bonceendaa bo Nyo' le bo bosooshwiḡ bò to keḡke bintee bi bisooshwiḡ bi to nu ε yḡḡen bò bonḡew bosooshwiḡ bo εjim ba, ne to gay ê me le, “To é me enḡen endunḡee Jen wvù è nu kpwee Waa Njee ê wo.”

¹⁰ E wvù mum jo me ε me nu can Keyoy ke Nyo' le, ε bee wvù ḡen fò kum mvu wvu baay e ε wvù defe ê we. E wvù dunḡee me kelaante kè yuule kè è nu Jelusalem, ε kí ε buy fowe fò Nyo' le ε no shiile too.

¹¹ Kí to shiile nonen, ε n'yu Nyo' baa yí dvù le lawkene diewe te dimew di lawkene di bó teḡe le Jasba, yuule nen sakasaka diewe kenlee e.

¹² Kelaante kedvu to keḡke ketaan ke baay ε kí defe ê we eke, ε dew nu yí ketaan kedvu le yuufe ncow fee, ε bonceendaa bo Nyo' le yuufe ncow bofee nu fò dew yidvu le. Bó to nu ε san ediee ε dikfuu di Isael di yuufe ncow difee yí dew ketaan yidvu le.

¹³ Dew yin to nu ê keba kè diuu sane le te, nu ewewe te, nu ekuetu te, nu jò diuu seeyi te.

¹⁴ Eta yo kenffuy ke ketaan kedvu le to nu yuufe ncow efaa ε bó ε san ediee ε boom bo ntum e bo Waa Njee le bo yuufe ncow bofee yí eta yodvu le.

¹⁵ Nceendaa Nyo' wvù to jemyi ê me to keḡke nfew ebo ε è nu kembangan ε bó kene bò ketwaa ke bigew e kè yelee. Nfew wvudvu to nu keefew kelaante kedvu bò dew ketaan noo bimbew bi ketaan e dvù.

¹⁶ Kelaante kedvu to nu bimbew binew ε bí nu leḡleḡ bicii, ε mbvuw bò bvundwee noo bvundee nu leḡleḡ. E wvù mum few kelaante kedvu bò kembangan kew kie ε kí buy bomay ntfuke bò gee tin (1,500). No wvù fewee ε mbvuw bò bvundwee noo bvundee buy ke leḡleḡ.

¹⁷ E wvù few ten bimbew ε bí no nu ḡkeḡkeḡ mbaanshe ncow yisoocaa (36) yí kefiē le. E nceendaa Nyo' wvudvu to few bò nfew ε è nu ke wvù wee wvu wum ké no feeke dvù.

¹⁸ Bó to bom bimbew bidvu bò eta yò lumte yò bó teḡe le Jasba, ε wunte kelaante kedvu nu ε bó bom bò ketwaa ke bigew e kè yelee ekinēkin ε kí yuule nen sakasaka diewe kenlee e.

¹⁹ Bó to nu ε fee kenffuy ke kelaante kedvu le bò dikfuu di eta yò lumte le jeeḡ jeeḡ ε yó keḡke ncóm jeeḡ jeeḡ. Di fwe to nu ε bó teḡe le Jasba, ε di bii fó nu Safiya, ε di ditete nu Aḡet, ε di dinew nu Emelaal,

²⁰ ε di ditin nu Oniks, ε di disoocaa nu Kanilian, ε di disooshwiḡ nu Klisolit, ε di nyan nu Belil, ε di buuuke nu Tobas, ε di yuufe nu Klisobles, ε di yuufe ncow dimwaan nu Jasint, ε di yuufe ncow difee nu Ametist.

²¹ Dew ketaan yí yuufe ncow fee yin nu ε bó to fe bò ejise ε ban yuufe ncow efaa, ε bó joo jise di ban le dimwaan mum fele diuw ketaan dvù wvumwaan. Je yí eḡaante jodvu to nu ε bó fe bò ketwaa ke bigew e kè yelee ekinēkin, ε je yidvu yuule tosene diewe kenlee e.

²² Me nto mbaa n'yen yew ncese le ê kelaante kin e ke, njefo Tata Nyo' wvù Keḡke Mvunḡay Mvunciim bò Waa Njee to nu wase yew ncese yí jó.

²³ Ke kelaante kedvu to buuu keḡke shiee diuu ke ne kpwee wvù ebaa jó ke, njefo n'yu Nyo' to nu wase n'yu wvu jó, ε Waa Njee nu wase ken'yee ke jó.

24 Bitum bicii nu ke elene wase ε è nu ê n'yuu kelaante kedvu le, ε bonfon bo yí nshε le nu ke etoo bô bvukukε bvubole ê kelaante kin e.

25 Kε bó nu ke eyuu eban dew ketaan ke kelaante kin e diuu dimwaan ke, njefo kε ekfuɲ nu ke eyuu ejiim jó kε.

26 Bó nu ke etoo bô bvukukε noo kpaw wvu bitum bicii ê kelaante kin e.

27 Geenεn kε fiε fi nu sε fi yuule lo nu ke eley ê kelaante kin e kε. Kε wee wvù gee mwεem mvù bεmte kεnεε wvù mbiayte mbiay nu ke eley jó kε. ε nu ke eley kε bonyii bô bó nu ε san εdieε εbo ê ηwa' Waa Njee wvù bó san εdieε ε bonyii bô kεɲke nshii le jó.

22

Joo yì nyaa nshii

1 ε nceendaa Nyo' wvudvu mum dunƒee me joo yì nyaa nshii ε yí buyte ekuse jo kawla Nyo' bô Waa Njee, ε yí booke yuule nεn sakasaka diεwε kenlεey e.

2 Yí to booke nonεn fele εntelεɲ jo je yí ê kelaante kedvu le. Kete kè nyaa nshii to kuu biba bi joo yidvu le bicii. Kete kin to ké no yumte mvuntam bokan yuufe ncow bofεε yí kelum e, yumte kan mwaan mwaan yí kpwee le.

* Bibε bi kete kin e to nu ncew yí bó fele bonyii bocii dvù.

3 Kε fiεε fi Nyo' nu ε jɲ nu ke enu ê kelaante kin e kε. ε nu ke enu kawla Nyo' bô Waa Njee jó. Bonyii bew bo lemme le nu ke enyaa mbense wvu baay ê wvù.

4 Bó nu ke eyεne bvushiw bwew e, ε dieε diew nu ke enu ε bó ε san fojise fo bó.

5 Kε ekfuɲ bεε ke ejiim jó kε, ε bó yaa bεε ke ebvuu eshieele n'yuu wvù è nyaa ken'yeese kεnεε diuu kε, njefo Tata Nyo' nu ke enu n'yuu wvubo. Bó nu ke esaake diεwε bonfon e sekecii sε ηka.

Jisos too nfew caan

6 ε nceendaa Nyo' wvudvu gay ê me le, “Bonjeme ban nu bo keceey bô bonyii egeε bvufee yí dvù le. Tata wvù è nu Nyo' biyoy bi bonyii bew bo ntum e nu ε tum nceendaa we le wvù eto edunƒee ê bonyii bew bo lemme le, fiεε fi kεɲke keeke ekooy nfew caan.”

7 Jisos gayte le, “Ben eyuw, me ntoo nfew caan.” Njon wvu baay nu wvu wee wvù nu ε gee ntum Nyo' wvun wvù è nu bonjeme bó nu ê ηwa' wvun e.

8 Me wvù jon nu wee wvù to yuweε bvuu yεn mwεem mvun e mvunciim. ε me ndioo n'yuw mbvuu n'yεn mvù le nonεn, ngbwe bikaa bi nceendaa Nyo' wvù to dunƒci mwεem mvudvu le ê me, keenya n'wvum wvu baay ê wvù.

9 Geenεn, ε wvù gay ê me le, “Fo wo emom kε. Me nu kε tεn wee lemme diεwε wo noo boom bo bwoo le bó è nu bonyii bo ntum Nyo' le noo bonyii bô geele bonjeme bo ê ηwa' wvun e. ε nyaà n'wvum wvu baay ε è nu ê Nyo'.”

10 ε nceendaa Nyo' wvudvu bvuu gay ê me le, “Fo wo enyilε ntum Nyo' wvun wvù è nu bonjeme bó nu ê ηwa' wvun e kε, njefo kefew ké mvù nu ekooy nu wase nceencee.

21:24 Mben 68:29; Yesa 60:3 21:25 Yesa 60:11 21:27 21:8; 22:15; Yesa 35:8; 52:1; Esek 44:9; 1Kol 6:9-10; 2Bi 3:13; 3:5 22:1 21:6; Esek 47:1-12 22:2 21:21; 2:7 * 22:2 Kεnεε le, “... yumte dikfuu di mvuntam e yuufe ncow difεε yí kelum e.” 22:3 7:15; Yeli 3:17 22:4 14:1; Mben 17:15; Mat 5:8 22:5 1:6; 21:23; Dan 7:18, 27 22:6 1:1; 10:7; 19:9; Lem 11:27-28; 13:1 22:7 3:11; 22:12, 20 22:8 1:9; 19:10 22:10 Dan 12:4

11 Wee wvù gee mwεεm mvù befe egeè ke mwεεm mvù befe, é wee wvù gee nnyεn egeè ke nnyεn. Wee wvù gee fiεε fi lεj egeè ke fiεε fi lεj, é wee wvù yuule emεy ke eyuulè.”

12 Jisos gayte le, “Ben eyeke eyuw, me ntoo nfew caan. E me ntoo bô nlawma keenlaw wee tfuu dvù mbii no gee diew nu.

13 E nu me Alfa, ε è nu me Omega. E nu me Fwe, ε è nu me Ejime. E nu me Kenjkwεε, ε è nu me Kemεεε.”

14 Njon wvu baay nu fô bonyii bô nu ε cuke ndvù yibole, wvu le è nulo é bó ke eley fô diuw ketaaj e egeen é kelaante kedvu le, bô wvu le bó ke ekεjke bvudvuu keedie fô kete kè nyaa nshii le.

15 Bonyii bô nu ke emεy εkfun jo ketaaj nu bô gee diεwε bwé le bô bo nfim e noo bô gee nnyεn kenjan noo bô yuwyi bonyii noo bô bunlee bonyo' bomew, naa noo bonyii bô koonke mbiay, mbiayte mbiay e.

16 “Me wvù Jisos nu ε ntum nceendaa wεm fô ben e keejeme mwεεm mvun mvù gεne fô bintaashε bi bonyii bo mbee le. Me nu Wan bô Biay yì san é kfuu di Nfon Dawe le, ε è nu me Jon yi Law e.”

17 Keyoy ke Nyo' le bô Jen gayte le, “To!” Naa yεε wvù yuuke gay ten le “To!” Wee wvù kendoj yumte wvù eto, é wee wvù shieele eto, é wvù ekεjke joo yì nyaa nshii ε wvù baa law fiεε ke.

Ntefe wvu fokemεε

18 Me nciise é wee tfuu wvù yuuke ntum Nyo' wvù è nu bonjeme bô buyte é ηwa' wvun e le, é wee mom lo ε bise fiεε yì dvù le, é Nyo' ke ebise bonjεw bô bó nu ε jeme é ηwa' wvun e yì ye le.

19 Wee é mom ε bvuse fiεε é bonjeme bô buyte é ηwa' wvun e bô è nu ntum Nyo', tu ke Nyo' yaa nu ke ecine é wvù ekεjke kew keba ke kete kè nyaa nshii le bô kew keba ke kelaante kè yuule le kè bó nu ε san é ηwa' wvun e ke.

20 Wee wvù jemyi ekumε mwεεm mvun gayte le, “Yì keceεy e, me ntoo nfew caan.” Fí enù nonεn. Tata Jisos, to!

21 Tata Jisos ebuw ben bocii bô è nu bonyii bo Nyo' le. Fí enù nonεn.